

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI
TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMİ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ (s. 105-192)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yavuz ÇINAR

HAZİRAN-2024

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ*SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TARİH ANABİLİM DALI

TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMİ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNİN
TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRMESİ (s. 105-192)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Yavuz ÇINAR

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Miraç TOSUN

HAZİRAN-2024

TRABZON

ONAY

Yavuz ÇINAR tarafından hazırlanan “Bâb-1 Âsafi Ruûs Kalemî 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi (s. 105-192)” adlı bu Çalışma 12.07.2024 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı Tezli Yüksek Lisans Programı’nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
Prof. Dr. Temel ÖZTÜRK	Başkan	☐	☐	
Prof. Dr. Turan AÇIK	Üye	☐	☐	
Dr. Öğr. Üyesi Miraç TOSUN	Üye	☐	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

Prof. Dr. Tülay İLHAN NAS
Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ - Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yararlanılan kaynakların tümüne eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Yavuz ÇINAR

12/06/2024

ÖNSÖZ

Osmanlı Devleti’de Divân-ı Hümâyûn, siyasi, idari, askeri, şer’i ve mali işlerin görüşülüp karara bağlandığı yerdir. Her türlü şikâyet ve davalar burada ele alınır. Divân-ı Hümâyûn’da alınan kararlar konusuna göre Beylikçi, Ruûs, Tahvil ve Amedi Kalemleri tarafından tutulan defterlere kaydedilmekteydi.

Ruûs defterleri, Divân’a bağlı Ruûs Kalemi sorumluluğunda tutulurdu. Vezir, beylerbeyi, sancakbeyi, nişancı, kazasker, reisülküttab, kadı, müderris gibi merkez ve taşradaki yüksek seviyeli memuriyetlerin yanında çavuş, kapıcı, kapıkulu süvâri, kapı, saray ve yeniçeri ağaları, kethüda, kâtip gibi büyük ve küçük rütbeli görevlilerin tayin, terfi, terakkî ve tekâ’üd kayıtları bulunurdu. Ruûs defterleri, Divân-ı Hümâyûn’un idari ve siyasi faaliyetlerini belgeleyen Osmanlı Devleti bürokrasisinin teşkilât yapısına, yine devletin idari, siyasi, dini ve sosyo-kültürel faaliyetlerine ışık tutması bakımından önem arz etmektedir.

Bu çalışmada, Devlet Arşivleri Başkanlığı’nın Bâb-ı Âsafi kataloğunda 1484 numaralı ruûs defterinin 105-192 sayfaları incelenmiştir. Söz konusu defter, H. Cemaziye'l-âhir sene 1020/M. Ağustos 1611 ile başlayıp transkripsiyonunu yaptığımız kısım I. Ahmed’in padişahlığının son 3 yılını Şa’banü'l-Mükerrrem 1023-2 Safer 1026/ Eylül 1614-22 Şubat 1617 tarihlerinde divânda alınan kararlar neticesinde merkeze ve taşraya yapılan tayin-tevcihât kayıtlarını içermektedir.

Çalışmamız üç bölümden meydana gelmektedir. Giriş Bölümünde, Divân-ı Hümâyûn Kalemleri ve bu kalemin tuttuğu defterler tanıtılış ve ruûs defterleri ile ilişkisi anlatılmıştır. Birinci bölümde 1484 numaralı ruûs defterinin değerlendirmesi yapılmış olup, bu alandaki literatür çalışmaları ve yüksek lisans tezleri tanıtılmıştır. İkinci bölümde Bâb-ı Âsafi Ruûs Kalemi 1484 numaralı ruûs defterinde yer alan tayin-tevcih kayıtları, müesseseler hakkında bilgiler verilerek ve defter içerisinden örnekler tablolar üzerinden değerlendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu bölümde müderris ve kadı atama kayıtları Nev’izâde Atâyî’nin *Şakâ’ik Zeyli* adlı eseriyle karşılaştırılarak defterde yer alan ulemânın tayin ve terfi süreçleri biyografileri ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Son bölümde ise söz konusu ruûs defterinin transkripsiyonu yapılmıştır.

Tarih bölümüne girdiğim ilk andan beri rehberim konumunda olan her konuda desteğini esirgemeyen saygıdeğer hocam Dr. Öğr. Üyesi Miraç TOSUN’a müteşekkir olduğumu söylemek isterim. Ayrıca kıymetli katkılarından ötürü Prof. Dr. Temel ÖZTÜRK’e, Prof. Dr. Turan AÇIK’a ve Dr. Öğr. Üyesi Mustafa ALTUNBAY’a teşekkürü borç bilirim.

Haziran, 2024

Yavuz ÇINAR

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	VIII
ABSTRACT	IX
TABLolar LİSTESİ	X
KISALTMALAR LİSTESİ	XI
GİRİŞ	1-10

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMİ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİ'NİN

DEĞERLENDİRMESİ.....	11-29
1.1. 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Defterin Fiziki, Diplomatik ve Teknik Özellikleri.....	11
1.2. Metinde Takip Edilen Transkripsiyon Usulü.....	15
1.3. 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Muhtevası ve Dönemi.....	16
1.3.1. Defterin Muhtevası	16
1.3.2. I. Ahmed Dönemi.....	19
1.4. Ruûs Defteri Üzerine Yapılmış Çalışmalar	20
1.4.1. Yüksek Lisans Tezleri	27

İKİNCİ BÖLÜM

2. BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMİ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNDE YER ALAN

ATAMALAR.....	30-176
2.1. Ruûs Defterlerinde Yer Alan Atama Kayıtları.....	30
2.1.1. Vezâret Atama Kayıtları	30
2.1.2. Beylerbeyi Atama Kayıtları	32
2.1.3. Sancakbeyi (Livâ) Atama Kayıtları.....	36
2.1.4. Nişâncı Atama Kayıtları.....	45
2.1.5. Defterdâr Atama Kayıtları.....	47
2.1.6. Reisülküttab Atama Kayıtları.....	50
2.1.7. Kazasker Atama Kayıtları	51

2.1.8. Yeniçeri Atama Kayıtları.....	54
2.1.9. Sekbanbaşı Atama Kayıtları.....	55
2.1.10. Müteferrika Atama Kayıtları.....	56
2.1.11. Çavuşluk Atama Kayıtları.....	59
2.1.12. Kâtiplik ve Şâkirdlik Atama Kayıtları	64
2.1.13. Kapıcılık Atama Kayıtları	66
2.1.14. Çaşnigirlik Atama Kayıtları	69
2.1.15. Cebeci Atama Kayıtları.....	69
2.1.16. Sipah ve Silâhdar Atama Kayıtları.....	71
2.1.17. Ulûfeciyan-ı Yemîn ve Ulûfeciyan-ı Yesâr Atama Kayıtları.....	74
2.1.18. Gurebâ-yı Yemîn ve Gurebâ-yı Yesâr Atama Kayıtları.....	75
2.1.19. Topçu ve Top Arabacı Atama Kayıtları.....	76
2.1.20. Mehterân Atama Kayıtları.....	78
2.1.20.1. Hayme (Çadır) Mehterleri Atama Kayıtları.....	79
2.1.20.2. Alem Mehterleri Atama Kayıtları	80
2.1.21. İlmiye Sınıfına Yönelik Atama Kayıtları	82
2.1.21.1. Müderris Atama Kayıtları	82
2.1.21.1.1. 1484 Numaralı Ruûs Defterinde Yer Alan Müderris Atama Kayıtları.....	88
2.1.21.1.2. Nev'izâde Atâyi'nin Hadâ'iku'l-Hakâ'ik fi Tekmileti's-Şakâ'ik Zeyli adlı eseri ile BOA, A.RSK.d, 1484 numaralı Ruûs Defterinin Karşılaştırması.	97
2.1.21.1.3. Nev'izâde Atâyi'nin Şakâ'ik Zeyli'ne Göre Defterde Yer Alan Müderrislerin Biyografileri	98
2.1.21.2. Kadı Atama Kayıtları.....	125
2.1.21.2.1. Nev'izâde Atâyi'nin Şakâ'yik Zeyli'ne Göre Defterdeki Kadıların Biyografileri	130
2.1.21.3. Müftü Atama Kayıtları.....	141
2.1.21.4. Hatip, İmam ve Vâ'iz Atama Kayıtları.....	142
2.1.22. Diğer Atama Kayıtları.....	146
2.2. Terakkî, Bölük, Tekâ'üd, Salyane ve Arpalık Kayıtları	158
2.2.1. Terakkî Kayıtları	158
2.2.2. Bölük Kayıtları.....	160
2.2.3. Tekâ'üd Kayıtları.....	161
2.2.4. Salyâne Kayıtları.....	163
2.2.5. Arpalık Kayıtları	164
2.3. Zimmî İken Müslüman Olarak Osmanlı Devleti'nde Görev Alanların Kayıtları	165
2.4. Safevîler'den Yüz Çevirenlere Osmanlı Devleti'nde Verilen Görevlere Dair Kayıtlar	166
2.5. Şartlı Olarak Görev Verilenlere Dair Kayıtlar.....	168

2.6. Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	169
2.6.1. Sancakbeyi İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	169
2.6.2. Kadı İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	170
2.6.3. Müderris İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	170
2.6.4. Müftü İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	170
2.6.5. Hatip İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	171
2.6.6. Kâtip İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar	171
2.7. Görevine Gitmeyenlere Dair Kayıtlar	172
2.8. Devlet Tarafından Verilen İzin Kayıtları	173
2.8.1. Cami İzinleri	173
2.8.2. Defin İzinleri	173
2.9. Defter İçindeki Tayinlerde Dış Amillere Dair Kayıtlar	174
2.10. Defter İçinde Yer Alan Sicil Kayıtları	176

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMÎ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNİN

TRANSKRİPSİYONU (105-192)..... 177-360

SONUÇ VE ÖNERİLER.....361

KAYNAKÇA.....365

EKLER.....377

ÖZGEÇMİŞ.....399

ÖZET

Osmanlı Devleti'nde, ilk dönemlerde padişahın vekil-i mutlakı sadrazamın başkanlık ettiği en yüksek karar organı olarak kabul edilen Divân-ı Hümâyûn, devletin idari birimidir. Divân-ı Hümâyûn'da görüşülerek karara bağlanan her konu, Beylikçi, Ruûs, Tahvil ve Amedi Kalemleri tarafından tutulan defterlere kaydedilmekteydi. Divân-ı Hümâyûn defter serilerinden olan Ruûs defterleri, muhtemelen Kanunî döneminde gelişerek tutulmaya başlanmıştır ve devlet görevlilerinin tayin ve tevcihlerini ihtiva etmektedir.

Bu tez çalışması, Devlet Arşivleri Başkanlığı'nın Bâb-ı Âsafî kataloğunda yer alan 1484 numaralı ruûs defterinin 105-192 sayfaları aralığını konu edinmektedir. Ele alınan defterin transkripsiyonunu yaptığımız kısmı H. Gurre-i Şa'banü'l-Mükerrem 1023 (M. 6 Eylül 1614) ile H. 2 Safer 1026 (M. 22 Şubat 1617) tarihleri arasında Divân-ı Hümâyûn'da alınan kararlar neticesinde merkeze ve taşraya yapılan tayin-terfi, tevcihat, terakkî ve tekâ'üd gibi kayıtları içermektedir.

Çalışmamız üç bölümden meydana gelmektedir. Giriş Bölümünde Divân-ı Hümâyûn Kalemleri ve bu kalemin tuttuğu defterler tanıtılış ve ruûs defterleri ile ilişkisi anlatılmıştır. Birinci bölümde, 1484 numaralı ruûs defterinin değerlendirmesi yapılarak söz konusu defterin fiziki ve diplomatik özellikleri, takip edilen transkripsiyon usulü, muhtevası ve defterin geçtiği dönem açıklanmıştır. Akabinde bu alandaki literatür çalışmaları ve yüksek lisans tezleri tanıtılmıştır. İkinci bölümde Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemi 1484 numaralı ruûs defterinde yer alan tayin-tevcih yapılan müesseseler hakkında bilgiler verilerek ve defter içerisinde örnekler tablolar üzerinden değerlendirilerek açıklanmaya çalışılmıştır. Ayrıca bu bölümde müderris ve kadı atama kayıtları Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli adlı eseriyle karşılaştırılarak defterdeki yer alan ulemânın tayin terfi süreçleri biyografileri ile ortaya konulmaya çalışılmıştır. Üçüncü bölümde ise söz konusu ruûs defterinin transkripsiyonu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ruûs Kalemi, Ruûs Defterleri, Osmanlı İmparatorluğu, 17. Yüzyıl.

ABSTRACT

In the Ottoman Empire, the Divân-ı Hümâyûn, which was considered as the highest decision-making body sometimes chaired by the sultan and most of the time by the grand vizier, the absolute deputy of the sultan, was the administrative unit of the state. Every issue discussed and decided in the Divân-ı Hümâyûn was recorded in the registers kept by the Beylikçi, Ruûs, Tahvil and Amedi Offices. The Ruûs registers, one of the series of registers of Divân-ı Hümâyûn, were probably developed and started to be kept during the reign of Kanunî and contain the appointments and grants of state officials.

This thesis covers the pages 105-192 of the ruûs register numbered 1484 in the Bâb-ı Âsafî catalogue of the Presidency of State Archives. The transcribed part of register covers the records such as appointments-promotions, assignment, addition and retirement, etc., made to the center and provinces as a result of the decisions taken in the Divân-ı Hümâyûn between H. Gurre-i Şa‘banü'l-Mükerrerem 1023 (C. 6 September 1614) and H. 2 Safer 1026 (C. 22 February 1617).

The study is divided into three parts. The introductory chapter introduces the Divân-ı Hümâyûn Offices and the registers he kept, elucidating their relationship to the Ruûs registers. In the first part, the evaluation of the Ruûs register numbered 1484 is conducted, and the physical and diplomatic characteristics of the book, the transcription method used, its contents and the period in which the book was kept are explained.

The second chapter provides information about the institutions appointed in the Ruûs register numbered 1484 of the Bâb-ı Âsafî Ruûs Office, and attempts to explain them by evaluating examples and tables from the register. Additionally, in this chapter, the appointment records of mudarris and qadî are compared with Nev‘izâde Atâyî’s work Şakâ’ik Zeyli, and the appointment promotion processes and biographies of the ulemas in the register are tried to be revealed. In the final chapter, the transcription of the Ruûs register in question is completed.

Keywords: The Ruûs Office, The Ruûs Registers, Ottoman Empire, 17th Century.

TABLolar LİSTESİ

Tablo Nr.	Tablo Adı	Sayfa Nr.
1	Sancakbeyiliğinden Beylerbeyiliğine Terfi Edenlere Dair Tablo	33
2	Çalışılan Ruûs Defterinde Atama Yapılan Eyâletlere Dair Tablo.	34
3	Çalışılan Ruûs Defterinde Eyâletlerde Görevli Beylerbeylerine Dair Tablo	34
4	Çalışılan Ruûs Defterinde Atama Yapılan Livalara Dair Tablo	37
5	Çalışılan Ruûs Defterinde Livâlara Atanma Nedenleri	38
6	Sancakbeyi Görevine Getirilmeden Önce Kişilerin Hangi Görevde Bulunduğuna Dair Tablo	39
7	Çalışmada Yer Alan Mal, Timar ve Hazine Defterdârlarının Hangi Bölgelere Atama Aldıklarına Dair Tablo.....	50
8	Defterde Adı Geçen Kazaskerlere Dair Tablo.....	54
9	Müteferrikalığa Atanmadan Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Bulduklarına Dair Tablo	58
10	Çavuşluğâ Atanmadan Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Bulunduğuna Dair Tablo	62
11	Divân-ı Hümâyûn Kâtipliğine Atanmadan Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Bulduklarına Dair Tablo.....	66
12	Kapıcılık Görevine Gelmeden Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Olduğuna Dair Tablo	68
13	A.RSK.d 1484 Numaralı Ruûs Defteri 105-192 Sayfaları Arasındaki Medreselere Müderris Tayinlerine Dair Tablo.....	90
14	Defterde Müderris Tayini Yapılan Medrese Bölgelerine Dair Tablo	97
15	A.RSK.d 1484 Numaralı Ruûs Defteri 105-192 Sayfaları Arasındaki Kadı Tayinlerine Dair Tablo	128
16	Defter İçerisinde Halihazırda Kadı Olanların İsimleri Listesi	140
17	Çalışılan Ruûs Defterinde Atama Yapılan Kazaların Listesi	141
18	Defterde Adı Geçen Camilere Dair Tablo.....	144
19	Zimmî İken Müslüman Olan Kişilerin Hangi Görev ve Hizmetler Dolayısıyla Atama Aldıklarına Dair Tablo.....	166

KISALTMALAR LİSTESİ

A.DVN. MHM.d.	: Bâb-1 Âsafî Dîvân Kalemî Mühimme Defterleri Tasnifi
A.DVN.	: Bâb-1 Âsafî Dîvân Kalemî
A.DVNS. RSK.d	: Divân-1 Hümâyûn Ruûs Defterleri
a.g.e.	: Adı Geçen Eser
a.g.m.	: Adı Geçen Makale
a.g.md.	: Adı Geçen Madde
a.g.t.	: Adı geçen Tez
A.RSK.d	: Bâb-1 Âsafî Ruûs Kalemî Defterleri
Bkz.	: Bakınız
BOA	: Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
H.	: Hicri
Haz.	: Hazırlayan
K.K.d	: Kamil Kepeci Tasnifi
M.	: Miladi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
nr.	: Numara
s.	: Sayfa
TALİD	: Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi
TDV	: Türkiye Diyanet Vakfı
TTK	: Türk Tarih Kurumu
vd.	: Ve Diğerleri
Yay. Haz.	: Yayına Hazırlayan

GİRİŞ

Divân-ı Hümâyûn, XV. yüzyıl ortasından XVII. yüzyılın ilk yarısına kadar Osmanlı Devleti'nin en önemli karar organı olarak işlev görmüştür. Devletin idari, siyasi, askeri, hukuki, şer'î, örfî ve mali konularının ve her türden şikâyet ve davanın ele alındığı en üst derecedeki kurum olarak hizmet vermiştir. Bu konularla ilgili kararların alındığı ve bu kararların yazılarak ilgili yerlere gönderilmesi ve saklanması amacıyla, Divân-ı Hümâyûn kalemleri adı verilen bürokratik yapı teşekkül etmiştir. Bu teşkilât içinde Beylikçi, Ruûs, Tahvil ve daha sonra kurulan Amedi gibi kalemler yer almıştır¹. Bu kalemlerde bazı defterler tutulmuştur ve aralarında en önemlileri Mühimme, Ahkâm, Tahvil, Ruûs, Nâme ve Ahidnâme defterleridir².

Reisülküttâba bağlı en önemli kalem olan Beylikçi Kalemi, aynı zamanda Divân Kalemi olarak da bilinir ve bu kalemin başındaki yöneticiye Beylikçi Efendi denilmektedir. Divân-ı Hümâyûn'a bağlı olarak faaliyet gösteren beylikçi, ruûs ve tahvil kalemlerinin yöneticisi olup, aynı zamanda reisülküttabın yardımcısı olarak görev yapmaktaydı. Kelimenin kökeninin "bitikçi"den türemiş olabileceği düşünülmektedir. Bu dairenin tam kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte, Divân-ı Hümâyûn'un kurulmasından itibaren var olduğu tahmin edilmektedir; bu sebeple Divân Kalemi olarak adlandırılır. Şer'î meseleler dışındaki divândaki tüm işlemlerin düzenlenmesi, divân defterlerinin tutulması, ahidname, ferman, hatt-ı hümâyûn ve ahidnâme-i hümâyûnların hazırlanması ve denetlenmesi bu dairenin görevleri arasındadır. Devlet işlerinin Divân-ı Hümâyûn'dan Paşa Kapısı'na, daha sonra ise Babıali'ye geçmesiyle birlikte beylikçiliğin önemi artmıştır³.

Divân-ı Hümâyûn kalemlerinin tuttukları defterlere hazırlanan ferman, berat ve nâme sûretleri kaydedilirdi. Bu kayıtlar başlangıçta "ahkâm" olarak adlandırılmış, daha sonra "mühimme", olarak adlarla anılmıştır. Mühimme defterleri beylikçi kaleminin tuttuğu önemli defter serilerinden biridir. "Mühimme" tabirinin kullanımına dair kesin bir tarih bilinmemekle birlikte, bu terim ilk kez XVII. yüzyılın başlarına ait olan 75 numaralı defterde kelimenin çoğul hali olan "mühimmât" kelimesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca, 94 numaralı defterin başlık

¹ Ahmet Mumcu, "Divân-ı Hümâyûn", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 9, TDV Yayınları, İstanbul, 1994, s. 430

² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, 4. Baskı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2020, s. 79

³ Mustafa Alkan, "Osmanlı Devletinde Merkez Teşkilatı" Tufan Gündüz (Ed.), **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, 7. Baskı, Grafiker Yayınları, Ankara, 2021, s. 44

kaydında, ahkâm kayıtlarını nitelemek üzere “ahkâm-ı kuyûd-ı mühimme” ifadesinin kullanıldığı görülmektedir⁴.

Tahvîl kelimesi sözlükte “değiştirmek” anlamına gelmektedir. Osmanlı Devleti’nde Tahvil kaleminin ne zaman ortaya çıktığı tam olarak bilinmemektedir. Ana görevi boşta olan timâr ve zeâmetlerin tevcihi işlemlerini yürütmektir. Ayrıca tahvil kalemine nişân veya kese kalem de denilmekteydi⁵.

XVI. yüzyılda merkezden timar tevcih sadrazam buyuruldusu gerekmektedir ve bu buyuruldu ruûs defterlerine kaydedilirdi. Timarın tasarruf edecek kişiye verilmesi, defterdeki kayda göre tahvil hükmü ile gerçekleştirilir ve ilgili beylerbeyiliğe gönderilirdi. Beylerbeyinin tezkiresinden sonra, Defterhâne’deki rûznâmçe defterlerine işlenir ve berat tezkiresi verilirdi; bu tezkire aracılığıyla merkezden alınan berat ile timarın nihai tasarrufu sağlanırdı⁶. Tahvil kaleminin kaydettiği tahvil ahkâm defterleri, timar tevcih hükümleri ile idari, askerî, dinî görevlere ilişkin tayin ve tevcih hükümlerinin, beratların ve mülknamelerin yer aldığı defterler olarak tanımlanabilir⁷.

XVI. yüzyılda tahvil ve ruûs kalemleri birbirlerinden ayrılmamıştı; dolayısıyla her iki kalem de aynı devlet görevlilerinin tayin ve tevcih işlemleriyle ilgilenmekteydi. Tahvil kalem, ruûs kalem tarafından hazırlanan buyuruldulara dayanarak tahvil hükmü vermektedir⁸.

XVI. yüzyıl Tahvil ahkâm defterlerinde, timar tevcih hükümlerinin yanı sıra merkez ve taşra yöneticilerinin, askerî görevlilerin, mevleviyet kadılarının ve eyalet divanı üyelerinin tayin hükümlerinin yer aldığı anlaşılmaktadır. Ancak, XVI. yüzyılın sonlarına doğru, timar ve zeâmet tevcihleri tahvil defterlerine kaydedilirken, diğer tayin kayıtlarının ruûs defterlerine işlendiği görülmektedir. Mühimme defterleri serisine kaydedilen 961-962/1553-1555 tarihleri arasındaki kayıtları içeren 1 numaralı defter ve de 54 ve 58 numaralı defterler aslında tahvil ahkâm defteridir. 1 Numaralı Mühimme defteri 961-962/1553-1555 tarihlerini kapsayan 910-911 tarihli tahvil ahkâm defteri bilinen en eski idari ve timar tevcihlerini ihtiva eden ilk defterdir.

XVI. yüzyılda beylerbeyi, sancakbeyi, muhtelif eyalet görevlilerine ait atamaları ve timar tevcihlerini tahvil defterleri ihtiva etmekteydi. Eyâlet, sancakbeyleri ve taşra görevlileri ile ilgili tayin ve tevcihatın kaydedildiği müstakil ilk defter 1001-1003/1593-1595 tarihlerini içeren A.NŞT

⁴ Bilgin Aydın, *XVI. Yüzyılda Divân-ı Hümâyûn ve Defter Sistemi*, TTK Yayınları, Ankara, 2017, s. 40, 41

⁵ Recep Ahışalı, “Tahvil”, *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 39, TDV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 440

⁶ Ahışalı, “Tahvil”, s. 441

⁷ Aydın, *a.g.e.*, s. 51

⁸ Aydın, *a.g.e.*, s. 54

1441 numaralı defterdir. 1001 tarihine ait A.NŞT 1139 numaralı defterde ise sadece timarlı sipahilere ait kayıtlar bulunmaktadır⁹.

“Ruûs” kelimesi sözlük anlamı olarak Arapça “baş, kişi, şahıs” anlamındaki re’s kelimesinin çoğulu olan “ru’ûs”tan gelmektedir. Osmanlı Devleti’nde “ruûs” terimi, bu anlamından hareketle tayinleri kapsayan bir kavram olarak kullanılmıştır. Ruûs, Osmanlı bürokrasisinde XVI. yüzyıl sonlarına kadar çeşitli resmî tayinlerin kaydedildiği defterleri ifade etmektedir. XVII. yüzyıldan itibaren bazı tayinler için verilen tezkireler de bu adla anılmış ve yüzyılın sonlarına doğru tayinlerin, bürokratik işlemlerinin yapıldığı kalemin adına dönüşmüştür¹⁰. XVIII. yüzyıl sonunda ise ruûs kaleminin görevleri daha çok vakıflarla ve müderris atamalarıyla sınırlı hale gelmiştir¹¹.

Ruûs Kalemi, Divan-ı Hümâyûn’un en önemli kalemlerinden birisidir. Bu kalemde, vezirler, beylerbeyleri ve sancakbeyleri gibi üst düzey devlet memurlarının yanı sıra, mevalî, timar ve zeâmet sahipleri dışındaki merkez ve taşra teşkilatındaki yüksek dereceli tüm hizmetlilerin atama ve kayıt işlemleri yürütülmektedir. Ayrıca hazineden, vakıflardan ve gümrüklerden maaş alan devlet memurlarının iskele ve esnaf kethüdâlıklarının atamalarını gerçekleştirirdi. Bunun yanında, Dârüssaâde ağasının denetimi altındaki Haremeyn vakıfları hariç vezir-i azam, şeyhülislâm, başkentteki üç önemli kadılık olan İstanbul, Galata ve Üsküdar kadıları, saray ağalarından Bâbüssaâde ağası ve Sarây-ı Cedîd ağası, Enderun kilercibaşısı gibi yüksek rütbeli kişilere verilmiş vakıflarla diğer vakıfların kontrolü, tevliyet, kitâbet ve imâmet gibi görevlerin tayin işlemlerinin yapılıp kayıtlarının tutulduğu kalemdir¹². Yine maaşlarını Küçük Rûznâmçe Kalemi’nden alan çavuşlar, kâtipler, müteferrikalar, hâssa mimarları ve hekimleri gibi görevlilerin yanı sıra, sipahi, silâhdâr, cebeci, topçu ve top arabacı gibi kapıkulu süvarileri de görevlerini yerine getirebilmek için Ruûs Kalemi’nden ruûs tezkiresi olarak yetkilendirilirdi¹³.

XVI. ve XVII. yüzyılda bu kalemlerin görev alanlarına dair bir tanımlamaya rastlanmadığından dolayı bu kalemlere ait tanımlar D’Ohsson ve Hammer’e dayandırılarak yapıldığından XVIII. yüzyıl kaynakları üzerinden eksik tanımlama yapılmıştır¹⁴. D’Ohsson ruûsu “*provisions d’un Muderris*” yani “*Müderrislere dair hükümler*” şeklinde tanımlamıştır. Halil İnalçık ise bir Buyuruldu Mecmuası’ndan hareketle ruûs kaleminin, “vakıflar ile dini

⁹ Aydın, a.g.e., s. 52, 54, 55, 62, 65

¹⁰ Recep Ahışalı, “Ruûs”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 35, TDV Yayınları, İstanbul, 2008 s. 272

¹¹ Bilgin Aydın, “XVI. Yüzyıl Divan-ı Hümâyûn Ruus Defterleri”, **Arşiv Emektarlarına Armağan**, Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013, s. 32

¹² T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, İstanbul, 2017, s. 69; Ahışalı, a.g.md., s. 272

¹³ Ahışalı, a.g.md., s. 272

¹⁴ Bilgin Aydın, a.g.e., s. 87

müesseselerdeki vazife sahiplerinin, devlet kalemlerindeki büyük, küçük kâtiplerin, saray ağa ve hademelerinin, dizdar ve kale erlerinin berât ve fermanlarını hazırladığını” söylemektedir¹⁵.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı da Buyuruldu Mecmuası’nı ve Hammer’i esas alarak “küçük memuriyet, vazife veya mültezimlere o işin tevcihini gösteren tayin ve vaziflendirme vesikası, küçük berat” şeklinde ifade etmiştir. Midhat Sertoğlu ise “vezir, beylerbeyi, sancakbeyi, mevâli ve timar, zeâmet sahipleri hariç, Osmanlı İmparatorluğu’nda mevcut bütün devlet hizmetleriyle vakıflar ve hazineden maaş alan her türlü devlet memurlarının inhâ muamelesini anlatan kâğıda verilen isim” şekillerinde tarif etmektedir¹⁶. Nejat Göyünç, bu tanımlamaların XVI. ve XVII. yüzyıl ruûslarını dikkate almadan yapılmadığını bu nedenle eksik tanımlama olduğunu belirterek Ruûs Kalemî’nin yalnızca alt dereceli devlet görevlilerinin tayin ve tevcihiyle ilgili değil, aynı zamanda beylerbeyiler ve sancakbeyleri gibi üst düzey devlet görevlilerinin de tevcih ve tayinlerini içeren belgeleri de içine aldığı belirtmiştir¹⁷.

XVIII. yüzyılda Divân-ı Hümâyûn kalemlerinin tanıtıldığı ve görev alanlarının açıklandığı Ruûs Kalemî’nin tam anlamıyla kurulmuş olduğuna dair belge, Topkapı Sarayı defter tasnifi içerisinde yer alan D.3208 numaralı kayıttır¹⁸. Bu kayda göre ruûs, bir berat türü olmaktan ziyade, tayin ve tevcih arzlarına dair sadrazam buyuruldusu şeklinde yazılan belgelerden oluşmaktadır¹⁹.

Osmanlı Devleti’nde, ihtiyaç sahipleri ile eski devlet görevlilerinin ailelerine maaş bağlama işlemleri de ruûs kaleminde yapılır ve ruûs defterlerinde kayıt altına alınmaktaydı²⁰. Bu defterler, merkezi yönetim tarafından belirlenen atamaların ve onayların kaydedildiği önemli belgeler olarak kabul edilmekteydi. Defterlerin tutulması, reisülküttablar ve ruûs kaleminin amiri olan ruûs kesedarları tarafından gerçekleştirilmekteydi. Bu defterler, döneminin reisülküttabının adıyla anılmaktaydı (Ruûs-ı Abdurrahman Çelebi gibi). Görevlerin en son tasarruf belgesi konumundaki berat, bu defterdeki kayıttan çıkarılan ve reisülküttabın imzasını taşıyan ruûs tezkiresi veya kısaca ruûs adlı belgeye dayanılarak, ilgili kalemlerden verilirdi²¹.

¹⁵ Aydın, a.g.e., s. 87, 88; Nejat Göyünç, “XVI. Yüzyılda Ruus ve Önemi” **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, Edebiyat Fakültesi Matbaası 18(22), İstanbul, 1968, s. 18, 19

¹⁶ Midhat Sertoğlu, “Rüüs”, **Osmanlı Tarih Lügâtı**, Düzeltilmiş ve İlaveli 2. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1986, s. 286

¹⁷ Göyünç, a.g.m., s. 19, 20

¹⁸ “Ruûs-ı Hümâyûn Kalemî Memâlik-i mehrûse-i şâhânedede kâ’in bilcümle evkâf ve vezâyifleri ve gümrüklerden verilen vezâyif-i sâ’ire kayıtları kalem-i mezbûrda olmağla bir kimesneye vazife tevcih olundukda kalem-i merkûmdan ru’ûsu tahrîr olunup berâtı ve tezkiresi tahrîriyçün kaydı olan kaleme gider ve menâsib-ı divâniyenin ve müderrisinin kayıtları daî kalem-i mezbûradır.” Aydın, a.g.e., s. 90

¹⁹ Aydın, a.g.e., s. 89, 90

²⁰ Ahışhalı, a.g.md., s. 272; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

²¹ Ahışhalı, a.g.md., s. 272

Ruûs işlemlerini XVII. yüzyılın ortalarına kadar Divân-ı Hümâyûn Kalem’inde görevli kâtipler yapmaktaydı. Divân-ı Hümâyûn’da dar bir alanda hizmet veren kâtipler, Bâb-ı Asafi’ye geçilince daha büyük odalarda çalışmaya başladılar. Büyük olasılıkla ayrı bir odadaki kâtipler tarafından ruûs işlemleri gerçekleştiriliyordu. XVII. yüzyılın sonlarına doğru, bu yapı ruûs kesedarının gözetiminde Ruûs Kalemî adını aldı²².

İlmiye teşkilatında da göreve başlamak için gerekli olan belgeye ruûs denilmekteydi. Medrese eğitimini tamamlayan ve mülazım olan öğrenciler, yedi yıllık mülâzemet süresinin ardında girdikleri ruûs imtihanını başarıyla geçtiklerinde bu belgeyi almaya hak kazanırlardı. Bunlar ibtidâ-i haric medreselerine atandıklarından dolayı ruûslarına ibtidâ-i haric ruûsu denirdi²³. Ruûs alanların isimleri protokolde kazandıkları dereceye göre yazılırdı. İbtidâ-i haric medresesinden sonra, sıraları geldikçe terakki ile terfi ederek dahil ve sahn medreselerinin müderrisliklerine atanırlardı²⁴. Kazaskerler de ilmiye sınıfı mensuplarına yönelik tayin, terfi, azil, nakil gibi her türlü tevcihat işlemlerini “rûznâmçe” denilen ve “kazasker rûznâmçesi” olarak bilinen defterlere kaydederdi. Bu defterlerin ne zaman tutulduğu bilinmemekle beraber XVI. yüzyılın başlarından itibaren tutulduğu ve sistematik bir hal aldığı tahmin edilmektedir²⁵.

Osmanlılarda ilk dönemlerden itibaren devlete ait meselelerin kâğıda geçirilme usulü daha sonraki dönemlerde güçlenerek devam etmiş ve bu alanda bir ihtisaslaşma meydana gelmiştir²⁶. Ruûs defterleri de bu ihtisaslaşmanın neticesinde tutulmaya başlamıştır. XVI. yüzyılın ortalarından itibaren ruûs defterleri, Osmanlı eyâletlerinin idarî yapıları, eyâletleri yöneten kişilerin biyografileri, eyâlet divânlarının oluşumu ve divân üyelerinin kim oldukları hakkında bilgi edinmemizi sağlayan temel kaynaklar haline gelmişlerdir²⁷.

Osmanlı Devleti’nde yüzyıllar boyunca süregelen kayıt geleneğinin bir parçası olan ruûs defterlerinin kökeni ve ne zaman ortaya çıktığı hakkında kesin bir bilgi bulunmamaktadır²⁸. Tespit edilen en eski Ruûs defteri ise 16 Zi'l-hicce 953 (7 Şubat 1547) tarihli Kamil Kepeci 208 numaralı defterdir²⁹. 1547 tarihinde tutulan bu defter, Osmanlı Devleti’nde gerçekleşen tüm idari ve askeri

²² gös. yer.

²³ gös. yer.

²⁴ Mehmet Zeki Pakalın, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972, s. 71

²⁵ Mehmet İpşirli, “Kazasker”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 25, TDV Yayınları, Ankara, 2022, s. 142

²⁶ Ramazan Günay, “Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhteva ve Önemi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 17, 2013, s. 11

²⁷ Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan, “Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Eyalet Teşkilatı ve Gelişimi”, **Osmanlı Araştırmaları**, 38(38), İstanbul, 2011, s. 36

²⁸ Aydın ve Günalan, a.g.m., s.35

²⁹ Göyünç, a.g.m., s. 30

tainlerin ve timar tevcihlerinin kaydedildiği ve merkezî yönetimin ve Divân-ı Hümâyûn'un ana defter serilerinin ilk örneklerinden olması bakımından önem arz etmektedir. Rüstem Paşa'nın ilk vezareti dönemindeki bürokratik ihtisaslaşmanın bir diğer göstergesi de ruûs defterlerinin ilkinin mühimme defterleri gibi bu döneme ortaya çıkmasıdır³⁰.

Ruûs Defterleri, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde³¹ üç türe ayrılmıştır:

- **Ruûs Kalemî Ruûsları:** İlmiye sınıfından Şeyhülislam ve başkentin önemli kadınlıklarından İstanbul, Eyüp, Galata ve Üsküdar kadılarının, saray ağalarından Bâbüssaâde ağası, Saray-ı Cedîd ağası ve Enderûn serkilercisinin kontrolünde olan vakıfların vazife sahiplerinin, Anadolu'daki vakıflara ait vazifelerin ve kalelerde görevli memurların ruûslarına denilirdi³².
- **Ordu Ruûsları:** Sadrazam gözetimindeki vakıflara, altı bölük halkından seferdeki kapıkulu süvarileri bölüklerine, cebecilere, topçulara ve top arabacılara ve de ulûfe alan müteferrikalara ait ruûslardır. Bu belgeler, sefer zamanı sadrazam tarafından verilirdi³³.
- **Rikâb Ruûsları:** İki kısımda incelenmektedir.
 - **Küçük Ruznamçe Ruûsları:** Kapıcılar, Avcı bölükleri (Şikar Ağaları), Divân-ı Hümâyûn kâtipleri, Çaşnigirler, Dergâh-ı Âlî çavuşları ve emekliye ayrılan müteferrika ruûsları.
 - **Piyade Ruûsları:** Sarayda görevli aşçılara, Alemdarlara, Mehterlere, Divân-ı Hümâyûn sakalarına, Hâssa çamaşırcılarına, ehl-i hiref mensupları yani saray sanatkârlarına, Eski Saray ve Galata Sarayı kapıcılarına, Anadolu kalelerindeki zabıtlere, Tersane çalışanlarına, Saray doktorlarına, esnaf kethüdaları ve mukataa kâtiplerine ait ruûslardır³⁴.

Bilgin Aydın ise XVI. yüzyıldaki ruûs defterlerini tutuldukları yer ve makama göre sıralamıştır. Bunlar:

- **Divan Ruûsları:** Padişaha arz edilerek yapılan tüm idari ve askeri tayin ve tevcihlerin kaydedildiği defterlerdir. KK 208 numaralı defter bu türe örnek verilebilir³⁵.

³⁰ Feridun Emecen, "Osmanlı Divânının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-u Muhimme ve Ahkâm-ı Şikâyet", **TALİD**, 3(5), İstanbul, 2005, s. 115

³¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi 2018 tarihinde Başbakanlık kurumunun kaldırılmasıyla T.C. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi olmuştur.

³² Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 69

³³ gös. yer.

³⁴ gös. yer.

³⁵ Aydın, **a.g.e.**, s. 93

- **Sefer Ruûsları:** Sadrazam veya sefere tayin edilen ordu serdari tarafından padişaha sunulmadan kendi divanlarında yaptıkları tayin ve tevcihlerin kayıtlarını içerir. Bu yetki hem fetih siyasetinin bir parçası hem de ordu serdarına mutlak yetki ve otorite bahşeder. Ancak bu durum ikiliğe neden olmaktadır. Zira merkezden de seferdeki serdar tarafından da aynı makama atama yapıldığı durumlar olmuştur. KK 223 numaralı defter sefer ruûsuna örnek olarak gösterilebilir. Zira bu defterde de olduğu gibi sefer ruûslarının cildi üzerinde veya ilk sayfasında sefere ait olduğu yazılır. Sefer ruûsları Osmanlı harp tarihi açısından önemli kaynak niteliği taşımaktadır. Sefer boyunca ordunu konakladığı yerler, geçtiği güzergâhlar, serdar divanları, elçi kabulleri gibi olaylar günü gününe deftere kaydedilmekteydi³⁶.
- **İkinci Ruûsu:** Sadrazamın ikinci divanında yaptığı tayin ve tevcihleri içerir. Mühimme Defterleri tasnifinde olan 13 Cemaziye'l-ahir 989-6 Zi'l-ka'de 989/15 Temmuz 1581-1 Ocak 1582 tarihli 45 numaralı defter aslında ikinci ruûsunun kaydedildiği ilk defter olarak tespit edilmiştir³⁷.

Osmanlı Arşivi'nde birçok katalogda ruûs defterlerine rastlanmaktadır. Arşivdeki Ruûs Defterleri Katalogları üç ayrı başlık altında incelenmiştir.

- **980 Numaralı Bâb-ı Âsafî Defterleri Fonu'ndaki Ruûs Defterleri (A. RSK.d):** Bu katalogda, H. 945-1253 (M. 1539-1837) tarihleri arasındaki kayıtları içeren birkaç sayfa veya formadan oluşan 266³⁸ adet Ruûs Defteri parçası bulunmaktadır³⁹.
- **986 Numaralı Kamil Kepeci Fonu'ndaki Ruûs Defterleri (KK.d):** Bu katalogda H. 953-1237 (M. 1546-1822) tarihleri arasındaki 80 adet kayıt, 983-1273/1575-1857 tarihleri arasındaki 23 adet kayıt ve H. 1105-1246 (M. 1693-1830) tarihleri arasındaki 3 adet kayıt içeren toplam 112⁴⁰ adet Ruûs Defteri vardır⁴¹.
- **989 Numaralı Divan-ı Hümâyûn Defterleri Fonu'ndaki Ruûs Defterleri (A.DVNS.RSK.d):** H. 1116-1326 (M. 1704-1908) tarihleri arasında 264⁴² adet Ruûs Defteri mevcuttur. Bu defterler kronolojik sıraya göre sıralanmış ve kayıtların tümü vakıflar ve müderrislerle ilgilidir⁴³.

³⁶ Aydın, a.g.m., s. 34, 35

³⁷ Aydın, a.g.e., s. 97, 98

³⁸ Umut Soysal, "Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivi'nde Tasnifi Tamamlanan Yeni Defterler Üzerine Bir Değerlendirme Yeni Defterler/Yeni Ufuklar", *Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2(2), İstanbul, 2020, s. 217

³⁹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s.70

⁴⁰ Soysal, a.g.m., s. 217

⁴¹ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, s. 77

⁴² Soysal, a.g.m., s. 217

⁴³ Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi, a.g.e., s. 70

Böylece, 3 farklı fonda ve toplamda 642 cilt halinde yer almaktadır. Yeni tasnifi tamamlanan ve A.RSK.d koduna eklenen defter sayısı ise 38 adettir. Bu defterler de kronolojiye olarak 1452/A'dan 1463/D'ye kadar tekrar eden numaralara kaydedilmişlerdir ve böylece Ruûs defteri sayısı 680'e çıkmıştır⁴⁴. Ayrıca Sadâret Defterleri, Ali Emirî, İbnülemin ve Muallim Cevdet fonları içerisinde de ruûs ile ilgili konulara rastlanılabilir.

Bunların yanı sıra Osmanlı Arşivi'nde hatalı tasnifleme sonucu Mühimme defterleri (MD) serisine kaydedilen ancak aslında Ruûs Defterleri olan 2, 4, 8, 15, 25, 37, 45 ve 50 numaralı defterler Nejat Göyünç tarafından Ruûs defterleri olarak tanımlanmışlardır⁴⁵.

Géza Dávid, XVI. yüzyılın sonuna kadar gelen mühimme defterlerini incelediği çalışmasında, bunlardan en az on üç tanesinin aslında ruûs kayıtları içerdiğini tespit etmiştir. Dávid, Göyünç'ün tespit ettiği defterlere 1, 11, 41, 54 ve 56 numaralı mühimme defterlerinin de ilave edilebileceğini ifade etmiş, ancak MD 11'in ruûs değil tahvil olduğu, MD 42'nin ise bazı sayfalarının ruûs parçaları içerdiği anlaşılmaktadır⁴⁶. Dávid ayrıca askerî konularla ilişkili oldukları için ordu mühimmesi olarak tanımlanan 8 ve 50 numaralı ciltlerin de aynı zamanda Ruûs defterleri olduğunu ortaya koymuştur⁴⁷. Mühimme Zeyli defterleri tasnifindeki 1 numaralı defter aslında bir Ruûs defteridir⁴⁸.

Ruûs defterleri ile ilgili oldukça kapsamlı çalışmalar yapmış olan Bilgin Aydın, ruûs defterlerinin bir kısmının aslında mühimme defterleri arasında tasnif edildiğini; ancak bu yanlışlığın sadece mühimme defterleri ile sınırlı kalmadığına dikkat çekmektedir. Aydın, Osmanlı Arşivi'nde yer alan farklı evrak ve defter tasnifleri içinde dağılmış halde bulunan Ruûs defterinin varlığını tespit etmiş ve bu konudaki karışıklığı gidermek amacıyla XVI. yüzyıl Ruûs defterlerine yönelik tablo halinde yeni bir envanter ortaya koymuştur⁴⁹.

Muhteva bakımından ruûs defterleriyle aynı türden konuları içeren Tahvil Ahkâm defterlerinin ruûs defterlerine nazaran daha erken tarihlerde tutulduğu tespit edilmiştir. Timar ve zeamet tevcihlerini ihtiva eden tahvil ahkâm defterlerinde aynı zamanda beylerbeyi, sancakbeyi, müderris, kadı ve taşra cemaat kethüdalıkları, kale dizdarları, esnaf teşkilâtından ve vakıf

⁴⁴ gös. yer.

⁴⁵ Göyünç, a.g.m., s. 30

⁴⁶ Emel Soyer, **XVII. yy. Osmanlı Divan Bürokrasisi'ndeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2007, s. 5

⁴⁷ Géza Dávid, "XVI. Yüzyılda Osmanlı-Habsburg Mücadelesinin Bir Kaynağı Olarak Mühimme Defterleri", Özgür Kolçak (Çev.), **Tarih Dergisi**, 53, 2011, s. 305, 306-311

⁴⁸ Soyer, a.g.t., s. 6

⁴⁹ Aydın, a.g.e., s. 92, 191-194

müesseselerinden ve pek çok büyük ve küçük memuriyetlere dair tayin kayıtlarına rastlanmaktadır⁵⁰.

Tahvil Ahkâm defterlerinde, çoğunlukla timar konularıyla ilgili olarak beylerbeyilerine yazılmış hükümler yer almaktadır. Sancakbeyleri ve kadılara yönelik hükümlere daha az rastlanırken, kadı hükümlerin mahalli şikayetlerle ilgili olduğu görülmektedir. Müderris ve mevleviyet kadılarının atama hükümleri ise genellikle doğrudan kendilerine veya sadrazam ve vezirlere hitaben yazılmıştır⁵¹.

Ruûs ve tahvil kalemleri, devlet görevlilerinin atama işlemlerinde süreçlerinde farklı fakat birbirini tamamlayıcı görevler üstlenmiştir. Ruûs kalemi, sadrazamın önerileri üzerine padişah tarafından verilen kararların “buyuruldu” olarak kaydedilmesinden sorumluyken, tahvil kalemi bu kararlara uygun olarak berat ve fermanları hazırlamaktadır. Bu iki kalemin iş birliği, atama süreçlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesini sağlamaktadır⁵².

Timar Ruznamçe Defterleri, Osmanlılarda timar tasarruf eden idari ve askeri yöneticilerin bütün gelir ve kesintilerini günü gününe kaydedildiği defterlerdir. Bu defterlerde tayin kayıtları sadece timar tevcihleri dolayısıyla yapılan muamelatta geçmektedir. Bu defterler coğrafi kontrolün sağlanması amacıyla vilâyet esasına göre tutulmaktaydı. Timar arazileri ve vergi gelirlerinin tespiti ile tayin işleri ayrı defterlerde tutulmaya başlanmıştır. Timar tasarruf edeceklerin tayini işlemleri için ruûs ve tahvil kalemleri ortaya çıkmıştır. Timar tasarruf beratları beylerbeyi tarafından daha sonra subaşı bitisi ve kadı mektubu ile olduğu; Kanunî döneminde ise tekrar merkezin elinde toplanmıştır⁵³.

Sancak Tevcih defterleri, taşradaki mülki ve idari birimler olan sancaklara tayin edilen sancakbeylerinin tayini için tutulmaktaydı. Bilinen ilk sancak tevcih defteri II. Bayezid devrine ait olan MAD 17893 numaralı timar ruznamçe defteridir. 1486-1488 tarihlerindeki timar tevcihlerinin yanısıra beylerbeyi ve sancakbeyi tayinlerini de ihtiva etmektedir.

Ruûs defterleri ilmiye sınıfından yüksek dereceli müderrisler ile mevleviyet kadılarının tayin işlemlerini takip etmek bakımından önemli bir yere sahiptir. Sancak ve kaza kadılıkları ile mülazemet sistemi alanında yapılan düzenlemeler sonucunda ilmiye sınıfı yeni bir teşkilat yapısına Ebussuud Efendi sayesinde kavuşmuştur. Müderris ve kadıların tayin, azil, terfi, mülazemet gibi terfi hareketleri Rumeli ve Anadolu Kazaskerleri gözetiminde tutulan Kazasker Ruznamçe

⁵⁰ Aydın, a.g.e., s. 82, 83

⁵¹ Aydın, a.g.e., s. 86

⁵² Aydın, a.g.e., s. 136

⁵³ Aydın, a.g.e., s. 137-146

defterlerine kaydedilmeye başlanmıştır. Kaza kadılıkları tayinlerinin yanı sıra mevleviyetler dışındaki bütün sancak kadılıklarının tayinleri de bu defterlere işlenmekteydi.

1574 senesinde sadrazamın nezaretinde olan yüksek dereceli müderris, mevleviyet kadıları ve müftü tayin işlemleri de şeyhülislama verilmişti. Bu tayin kayıtları ise tahvil ve ruûs defterlerine kaydedilmekteydi. Ruûs defterlerine Şeyhülislam ile Rumeli ve Anadolu Kazaskerlerinin tayin kayıtları da işlenirdi. Böylece ilmiye sınıfına ait bürokratik işlemler derecelerine göre kazaskerler ve şeyhülislam tarafından yürütülmekteydi⁵⁴.

Ruûs, tahvil ahkâm ve timar ruznamçe ve kazasker ruznamçe defterleri incelemeler sonucunda, timar sistemine ilişkin bürokratik yapıların oldukça karmaşık olduğu ve timar tevcih işlemlerinin tahvil, ruûs ve Defterhane kalemleri tarafından ortaklaşa yürütüldüğü belirlenmiştir. Her kalemin, timar tevcih sürecinin farklı aşamalarıyla ilgilenerek bu işlemleri ruûs, tahvil ahkâm ve timar ruznamçe defterlerine kaydettiği anlaşılmıştır. Timar sisteminin zayıflamasıyla beraber bu defterlere kaydedilen hükümler de farklılaşmaya başlamıştır. Kazasker ruznamçelerinde ise sancak ve kaza kadıları ile müderris atamaları Rumeli ve Anadolu kazaskeri gözetiminde yapılmaktaydı.

⁵⁴ Aydın, a.g.e., s. 110-112

BİRİNCİ BÖLÜM

1. BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMİ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNİN DEĞERLENDİRMESİ

1.1. 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Fizikî, Diplomatik ve Teknik Özellikleri

Ruûs defterleri Mühimme, tahvil ve ahkâm defterlerinden farklı muhtevaya sahip olmakla birlikte düzenlenişleri birbirleriyle benzerdir. Ruûs defterlerinde hangi sadrazam ve reisülküttabın döneminde tutulduğu yazılmaktadır. Sadrazam veya reisülküttab değişikliklerinde mutlaka sayfa içerinde belirtilmektedir.

Çalışmamızda ele aldığımız ruûs defteri, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı'nın Bâb-ı Âsâfî Ruûs Kalemi defterleri (A.RSK.d) kataloğunda yer alan 1484 numaralı ruûs defteridir. Söz konusu defter, ciltli ve ebrusuz olup en ve boyu 18x29 cm'dir. Numaralandırma usulü olarak sayfa usulü kullanılmıştır. Toplam sayfa sayısı 196 sayfa olup 1-4 ve 193-196. sayfaları boştur. Bizim incelediğimiz kısım 105-192 sayfaları aralığındaki tayin ve tevcih kayıtlarını içermektedir.

Defterin ilk 104 sayfası H. Gurre-i Cemaziye'l-âhir Sene 1020 (M. 11 Ağustos 1611) ile H. 17 Receb Sene 1023 (M. 23 Ağustos 1614) senelerini ihtiva etmektedir. Bizim çalıştığımız kısım ise H. Gurre-i Şaban Sene 1023 (M. 6 Eylül 1614) ile H. 2 Safer Sene 1026 (M. 17 Şubat 1617) başlıklı yılları aralığındaki tayin ve tevcihlerden teşekküldür. Fakat defterdeki kayıtlarda 29 Safer 1026 en son tarihli kayıt olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ruûs defterlerinin ilk sayfalarında genellikle dua, gün tarihli başlık ve mahall-i tahrir kayıtları yer almaktadır. Divân-ı Hümâyûn'da tutulan defterler gibi dua ile başlarlar. Osmanlı Devleti'nde Fatih Kanûnnâmesi'ne göre pek çok devlet memuruna ve yabancı devlet hükümdarına yazılacak yazılarda elkab ve dua kalıpları kullanılmaktaydı. Bunu karşılamayan kişilere ise unvanları veya nisbeleri/lakabları/mahlasları veya doğum yerleri isimlerinden önce veya sonra yazılmıştır.

Defter içerisinde mevcut elkab olmamakla birlikte Bican zimmî için Hristiyanlar için kullanılan ve söz konusu kişinin hayırlı bir sona erişmesini yani Müslüman olarak hidâyete

erişmesi isteğini bildiren “hutimet avakıbuḥû bi'l-hayr” duası ve Ağcakale sancakbeyliği verilen Ahmed Paşa'nın oğlu için ağa, müteferrika, çavuş vb. rütbedeki kişiler için kullanılan “zîde kadreḥu” duası kullanılmıştır⁵⁵. Sadrazam'dan bahsederken de “Bârek-Allah: Allah mübârek etsin, hayırlı uğurlu olsun” ifadesi geçmektedir⁵⁶.

Ayrıca önemli tarikat mensubu velîlerden-sufîlerden bahsederken de kullanılan dua cümlelerinden olan “kaddesallâḥû sırrahû” veya “kuddise sırruhû” X. ve XI. Yüzyıllarda vefat eden sûfîlerden bahsederken seyrek de olsa “kaddesallâḥû rûhahû'l-azîz” (Allah aziz ruhunu takdis etsin) cümlesinin kullanıldığı görülmektedir. Defterde Abdülkadir Geylânî'den bahsederken “Kutbül-ârifîn Şeyḥ Abdülkadir Geylânî Kuddus-i sırrihû'l-azîz” şeklinde kullanılmıştır. Kuddise sırruh cümlesi XIV. yüzyıldan itibaren özellikle Horasan, Mâverâünnehir, Anadolu ve Balkanlar'da yaygın olarak kullanılmış, bazan kabir taşlarına da yazılmıştır. Sûfîler için kullanılan “kaddesallâḥû rûhah” veya “kuddise sırruhû” ifadeleri “Allah onun ruhunu temizlesin ve arındırsın, katına yaklaştırsın” anlamına gelmektedir⁵⁷.

Defterdeki tarihlerin yazımında genel olarak ruûs defterlerinde görmeye alışık olduğumuz şekilde sayfanın başına med çekilerek (gün, ay, yıl) başlamıştır. Tarihlendirmeler genellikle sayfanın başında yevm kelimesinin rumuzu olan mim harfi ile “yevmü'l-... fi” şeklinde başlayan tarih kalıpları kullanılmıştır. Ayların rumuzları, evail, evsıt, evahir, gurre ve selh ifadeleri yer almaktadır. Defterde hem sayfanın başına med çekilerek hem de hüküm sonlarına yazılan tarih kullanılmıştır. Bu da onu Mühimme Defteri'nden kolayca ayırmaktadır⁵⁸.

Defterin 105. sayfasında başta yer alan tarih “yevmü'l-Cuma fi Gurre-i Şehr-i Şa'bânü'l-Mükerrem Sene 1023” son tarih ise “yevmü's-Sebt fi 2 S. Sene 1026 der-Sefer-i Hümâyûn” tarihten sonra mahall-i tahrir de yer almaktadır. Ay rumuzu ile yıl arasında “Sene” kelimesi yazmaktadır. Ayrıca pek çok kaydın sol altında yer alan tarihlerde “fi mim” şeklinde ifade edilen aynı tarih anlamında kullanılmıştır.

Defterin 117. sayfada yer alan Livâ-yı Beğşehri başlıklı sancak tevcih kaydının yılı sehven [10]14 olarak yazılmıştır, aslında 1024 olması gerekmektedir. 178. sayfa itibarıyla sayfa başında

⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 164; M. Tayyip Gökbilgin, **Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi**, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992, s. 59

⁵⁶ Yevmü'l-Cuma fi 22 şehr-i Rebiü'l-âhir Sene 1024 Yevm-i mezbûrda sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretleri Acem seferi kasdiyle Üsküdar'a nuzûl buyurmuşlardır bârek-Allah (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131), Yevmü'l-Erba'a fi Gurre-i Muharremü'l-Haram Sene 1025 der-Haleb bârek-Allah (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155), Yevmü's-Sebt fi 13 Ra. Sene 1025 Yevm-i mezbûrda Haleb sahrâsından kalkılıb şark seferine azîmet olunmuşdur Bârek-Allah (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 167)

⁵⁷ Süleyman Uludağ, “Kuddise Sırruh”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 26, TDV Yayınları, Ankara, 2002, s. 314; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123

⁵⁸ Göyünç, a.g.m., s. 24; Aydın, a.g.e, s. 106

yer alan tarihlendirmede “Mâh-ı B. ve Ş. ve N. ve L. ve Za. ve Z.” şeklinde topluca ay rumuzları kullanıldığı görülmektedir.

Her kaydın sol alt kısmında genellikle “fî ... Ay rumuzu. Sene 10...” şeklinde belirli bir tarih bulunmakta olup, bazı durumlarda tarihlendirme yapılırken kısaltmalar kullanılmıştır. Bazı hükümlerin başına, sonradan katipler tarafından ilaveler yapıldığını görmekteyiz. Bunlara örnek olarak: Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defterhâne atamasında fî 18 M. Sene 1028 tarihi, yine aynı makama fî Gurre-i Ra. Sene 1028 tarihi s. 143-179), Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn kaydında 28 C. Sene 1029 tarihi ve Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî kaydında 7 N. Sene 1029 (s. 174, 178) tarihleri kaydın başına sonradan eklendikleri anlaşılmaktadır.

Defterin gün tarihli başlıklarının yanı sıra mahall-i tahrir yazılmaya başlandığı görülmektedir. Öyle ki, 131. sayfadan itibaren İran’a sefere çıkılmak üzere sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa Üsküdar’a geçmiştir. Ardından gelen sayfalarda kayıtlar Sefer güzergahında yazılmıştır. Sırasıyla tarih ve mahalli Üsküdar, Konya, Adana, Haleb, Gökmeşdan⁵⁹, Sahra-yı Pazarcık, Menzil-i Göksun Yaylağı, Menzil-i Çamurlu, Sahra-yı Afşar, Sahra-yı Sapur(?), Muharebe-i Kızılbaş, Sefer-i Hümâyûn ve Sefer-i Hümâyûn Erzurum şeklinde başlıklarla atamaların Serdarın seferde konakladığı şehirler ve mevkiilerde yapıldığını görmekteyiz. Zira sefer dönemindeki güzergâhtaki bütün vilâyetlerin beylerbeylerini, sancakbeylerini ve diğer idarecileri tayin yetkisi serdara tanınmaktaydı. Ayrıca defterde İran seferine yönelik ordu güzergâhında yapılan atama kayıtlarının olması da harp tarihi açısından önemlidir.

Divan toplantısının olmadığı günlerde deftere “hâli” yazılırdı. İstisnalar hariç ruûsların günü gününe tutulduğu anlaşılmaktadır. Ruûsların düzenlenmesinde esas, tevcihata veya bir meselenin (kazâyâ) çözülmesine dair verilmiş olan emir ve buyuruldulardır. Ruûs kaydından sonra ilgili kişilere tezkireleri veya beratları verilir⁶⁰.

Ruûsların düzenlenmesi ile ilgili bir husus da kazâyânın hangi memurlar tarafından ruûslara işlendiği hususudur. Bu işle divan kâtiplerinin uğraştığı hem yazı karakterinin değişimi hem de Kânûni Sultan Süleyman dönemine ait bir defterdeki kayıttan anlaşılmaktadır. Bunun yanında bir kısım tevcihatın da reisülküttab veya onun telhisçisi tarafından yazıldığı da görülmektedir⁶¹.

⁵⁹ Defterdeki kayıta 1 R. Sene 1025 tarihli sayfada mahall-i tahrir boş bırakılmıştır. Bu tarihte Sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa Gökmeşdan’da otağ kurduğunu ve ordu toplamaya başladığını, toplar ve cephanenin Gökmeşdan’a dizilip, yeniçerinin de levâzımatı görülmüştür. Özer Küpeli, **Osmanlı-Safevi Münasebetleri (1612-1639)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2009, s. 53; Na’imâ Mustafa Efendi, **Târih-i Na’imâ II. Cilt**, Mehmet İpşirli (Haz.), Genişletilmiş 2. Baskı, TTK Yayınları, Ankara, 2014, s. 425

⁶⁰ Göyünç, a.g.m., s. 25

⁶¹ Göyünç, a.g.m., s. 28

XVII. yüzyılda belgenin kim tarafından yazıldığı veya tevcih edildiği belirten “bâ hatt-ı re’is efendi, bâ hatt-ı hümâyûn” gibi ifadeler ile tevcih işleminin hangi tür evrak üzerine yapıldığını gösteren “buyuruldu ağası mektûbu üzerindedir” gibi işlem kayıtlarına sıkça rastlanmaktadır⁶².

XVII. yüzyıl ortalarından itibaren Ruûs kaleminin tuttuğu defterler ve belgeler belirgin bir uzmanlaşmayı göstermektedir. Önceki dönemlerde ruûs defterlerine karışık şekilde yazılan tayinler, bu yüzyılın ortalarından itibaren belirli bir sınıflamaya tabi tutularak ayrı ayrı defterlere kaydedilmeye başlanmıştır; bu gelişme belgelere de yansımıştır. Ruûs emri olarak adlandırılan belgeler üzerinde bu kaleme özgü işaretlerin kullanılması da bu dönemden itibaren ortaya çıkmıştır⁶³.

XVII. yüzyıldaki ruûs defterleri, şekil ve defter tutma teknikleri bakımından en kusursuz halini almıştır. Tayin kayıtları ortadan ikiye bölünerek her biri yedi haneye ayrılan cetvellere yazılmıştır. Bu dönemdeki defterlerde “buyuruldu” ifadesi imza şeklinde atılmış ve her defterde bu şekilde yazılmaya başlanmıştır. Ruûs defterlerinde divani kırmacı denilen yazı türü kullanılmıştır⁶⁴.

XVIII. yüzyılda ruûs defterleri içeriği bakımından daha da zenginleşmiştir. Özellikle merkez teşkilâtındaki atamaların kaydedildiği defterlerde makam, isim ve pâyeye göre bölümler oluşturulmuş ve ayrıca, boşta kalan eski makam sahipleri için de ayrı bölüm oluşturulmuştur⁶⁵.

Ruûs defterlerinde devlet görevlilerinin biyografileri açısından da önemli bilgilere ulaşmamız mümkündür. Bu defterlerde, devlet personelinin atamalarından emekli olmalarına kadar olan süreçteki kariyerlerindeki terfi hareketlerini izlemek mümkündür. Ayrıca, dirlik sahiplerinin mutasarrıf oldukları timar, zeamet ve hasların kayıtlarını da içermektedir. Bu tür kayıtlar özellikle XVI. yüzyıl ruûs defterlerinde bulunmaktadır ve XVII. yüzyılda bozulan timar sistemiyle ilgili kayıtlar ruûs defterlerine dahil edilmemiştir⁶⁶.

Defterin transkripsiyonunu yaptığımız kısmı, çift sütunlu olup toplam 1683 hüküm kaydı bulunmaktadır. Defter, 196 sayfadan oluşmaktadır ve ilk ve son dört sayfaları boştur. Çoğunlukla her varak çift sütundan oluşmakta olup her sütunda ortalama 10-12 kayıt yer almaktadır. Sayfa numaraları muhtemelen arşiv çalışanları tarafından eklenmiştir ve sayfanın sağ üst kısmında bulunmaktadır. Biz de bu numaralandırmayı esas alarak çalışmamızı tamamladık. En fazla hükme

⁶² gös. yer.

⁶³ Ahışalı, a.g.md., s. 272, 273

⁶⁴ Aydın, a.g.m., s. 40

⁶⁵ Ahışalı, a.g.md., s. 273

⁶⁶ Aydın, a.g.e., s. 108

sahip başlık çavuşluk ile ilgili olup 256 hüküm yer almaktadır. Ardından 140 hüküm ile sancakbeyi atamaları gelmektedir.

Defterin 105-192. sayfalarını içeren ikinci kısmının transkripsiyonu yapılmıştır. Hükümlerde genel olarak aynı yöntem izlenmiştir. Şehir, kasaba, köy, nahiye, mezra ve mahalle isimleri ve şahıs isimlerinin doğru okunmasında özen gösterilmiş olup mümkün olduğunca hatasız okuma yapılmaya çalışılmıştır.

1.2. Metinde Takip Edilen Transkripsiyon Usulü

Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemi 1484 numaralı ruûs defterinin transkripsiyonu yapılırken genel olarak kabul gören transkripsiyon yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede asıl metne sadık kalınarak hiçbir paragraf veya cümle atlanmamış ve defterde bulunan hükümlere herhangi bir ekleme yapılmamıştır.

Kelimelerin okunuşları mümkün olduğunca doğru bir şekilde aktarılmış ve kelimeler, kâtiplerin kullandıkları imlâ kurallarına göre yazılmıştır. Yapılan imlâ hatalarına müdahale edilmemiş, eksik kısımlar ise köşeli parantezler [köşeli parantez]⁶⁷ içine alınarak tamamlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca defterde yer alan bazı kayıtlarda üstü çizilerek iptal edilen kelime, satır ve paragrafların transkripsiyonu yapılmamıştır.

Defterdeki hükümlerde bulunan özellikle kişi ve yer isimlerinde herhangi bir hata yapmamak için, okunması güç olanlar parantez içinde üç nokta (...) ⁶⁸ şeklinde kullanılmıştır. Benzer şekilde, şüpheli isim ve yerler parantez içinde soru işareti (?) ⁶⁹ ile belirtilmiştir. Kâtipler tarafından eksik bırakılan veya okunamayan kısımlar, parantez içerisinde boş (boş) ⁷⁰ şeklinde ifade edilmiştir.

Şahıs isimleri, defterde kâtipler tarafından yazıldığı şekilde aktarılmaya çalışılmıştır. Ayrıca, defterde bulunan köy, kasaba ve yer isimleri de kâtiplerin ifade ettiği şekilde kaleme alınmıştır. Bu bağlamda son güncel kaynak olan, Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası ve Yer Adları Sözlüğü⁷¹, yer ve bölge adlarının doğru anlaşılmasına önemli katkılar sağlamış ve bu çalışmaya önemli ölçüde referans teşkil etmiştir.

⁶⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 107, 122, 124, 174

⁶⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 107, 109, 110

⁶⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 115, 125, 128, 130, 131

⁷⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 116, 118, 129, 131

⁷¹ Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı, **Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası ve Yer Adları Sözlüğü**, Ali Coşkun vd. (Haz.), İstanbul, 2020

Defterde dönemin dili kullanılmış olup Arapça-Farsça cümle kalıplarının kâtipler tarafında çokça kullanıldığı görülmektedir. Kelimeler yazıldığı gibi okunmaya çalışılmıştır. Özel isimler haricinde bu kurala riayet edilmeye çalışılmıştır.

Metinde yer alan şahıs, yer, bölge isimleri elimizden geldiğince dikkatli bir şekilde okunmaya çalışılmıştır. Okuyamadığımız kelimeler yerine (...), emin olunmayan yerlerde ise (?) kullanılmıştır. Ayrıca metinde geçmeyen ancak bizim tarafımızdan eklenen harfler veya kelimeler ve sayılar [köşeli parantez] ile ilâve edilmiştir.

1.3. 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Muhtevası ve Dönemi

1.3.1. Defterin Muhtevası

Dîvân-ı Hümâyûn toplantılarında ele alınan konuların yanı sıra, divân toplantıları dışında görüşülen konular da bu defterlere kaydedilmiştir⁷².

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi A.RSK 1484 numaralı Ruûs defteri içerisinde devlet personelinin tayinlerine, terakkilerine ve tekaüdlerine, dirlik sahiplerinin tasarruf ettikleri timar, zeamet ve hasların kayıtlarını ve çeşitli konuları içermektedir.

Personel politikalarını anlamak açısından önemli bir kaynak olan ruûs defteri, devletin çeşitli kalemlerinde görev yapan personelin sayılarının belirlenmesinde, yeni görevlerin ihdasında ve yeni personellerin alınması gibi konulardaki kayıtlar, personel politikalarının izlenmesine olanak sağlamaktadır.

Personel biyografilerini incelemek bakımından kıymetli bilgiler içeren defter, özellikle sadrazamlar, vezirler, beylerbeyleri, sancakbeyleri, defterdarlar, nişancılar, kazaskerler, kâtipler gibi pek çok devlet personelinin kariyerleri hakkında kıymetli bilgiler içermektedir. Bu kayıtlarla personellerin tayinleri ve azilleri, maaşları ve terakkileri ve emeklilikleri gibi dönemlerdeki terfi hareketlerini detaylı bir şekilde inceleme fırsatı sunmaktadır. Özellikle, defterde yer alan müderris ve kadıların atama kayıtlarını kullanarak Nev‘izâde Atayî'nin Şakâ'ik Zeyli eseri ile mukayese ederek müderris ve kadıların biyografilerini oluşturmamıza imkân sunmuştur.

Defterdeki kayıtlardan anlaşıldığı üzere Divan'a sözlü ya da yazılı müracaatlar yapılmıştır. Müracaat sözlü olarak yapıldığında “Şâkileri gelüb” ya da “Divân-ı Hümâyûn'da hazret-i Resulullah sallallâhû aleyhi ve sellemi vakı'asında görüb gelüb” şeklinde ifadelerle belirtilmiştir.

⁷² Göyünç, a.g.m., s. 22

Müracaatlar yazılı olarak yapıldığında ise “Merzifon kâdısı Abdülkadir mektûb gönderüb” veya “Şehrizol Beğlerbeğisi Zülfikar Paşa mektûb gönderüb” gibi ifadelerle belirtilmiştir.

Haberler ve kısa notları da ihtiva eden ruûs defterlerinde genellikle elçinin payitahta ulaştığına dair, savaş galibiyeti ve sulh ile ilgili müjde getirenler gibi türlü vak‘aları da ihtiva etmektedir⁷³. Örneğin defterde, Safevîler ile yapılan Selmas Muharebesi’nde Safevî komutanı Pir Budak Hân’ın bozguna uğratılması haberiyle gelen kişilerin ulûfeciyân-ı yesâr bölüğüne alındığı kayda rastlamaktayız⁷⁴.

Divan üyesi olmamakla birlikte Divân’da buluna reisülküttab ve Divân yazışmalarını ve evrak kayıt işlemleriyle uğraşan ve ona bağlı olan tezkîreci, kâtip ve tercümanların tayin kayıtları da yer almaktadır. Ruûs defterleri, doğrudan reisülküttabın nezâretinde tutulduğu için resülküttablar kendilerine ait tayinleri genellikle adlarını geçirmeden “Bu hakîrül’l-kesîrül’t-taksîr buyuruldu” ve “Bu kesîrül’t-taksîr tevcîh ve fermân olduğu üzere inâyet olmak buyuruldu” ve “Bu hakirin kâ’im-makâmılığı Fi Mustafa Efendi’ye verilmek buyuruldu” tarzında ifadelerle yer almaktadır⁷⁵.

Çalıştığımız ruûs defterinde yer alan kayıtların sadrazam buyurulduları şeklinde oluşturulduğu görülmektedir ve her kaydın sonunda bir imza şeklinde buyuruldu yazmaktadır. Bu buyuruldulardan kimler tarafından kaleme alınıp, tevcîh ettirildiğini gösteren ifadeler, genellikle kayıtların sol üst kısmında yer almaktadır. Bu ifadeden, kararların ve kayıtların sadrazamın İkinci Divanı’nda alındığı anlaşılmaktadır. Ayrıca defterde kırık divâni denilen yazı tarzı kullanılmaktadır.

İncelenen ruûs defterinde yer alan buyurulduların “bâ-hatt-ı hümâyûn” ve “bâ-hatt” ifadesi olanların bizzat padişah tarafından görülüp onaylandığı ve “bu dahi” ifadesi de aynı şekilde onaylanan kayıtları gösterir. “Tevki’i” gibi ifadelerin yanı sıra, padişahın iznini almak için sadrazam veya daha alt makamlardan yazılan “telhis” gibi ifadeler defterdeki atama kayıtlarının sol üstünde yer almaktadır. Bu da sadece sadrazam buyuruldusuyla değil padişah onayıyla da atamaların yapıldığını bizlere göstermektedir. Ayrıca “ağası arzı üzerine verilmek buyuruldu”, “vezîr Dilaver Paşa’nın arzı mûcibince virilmiştir”, “ağası tezkîresi mûcibince virilmek buyuruldu” gibi tevcîh muamelesinin hangi tür evrak üzerinde yapıldığını göstermesi açısından da önemlidir.

Aynı şekilde buyuruldu ifadesinden sonra da “Sancak olmak üzere”, “Sultânlar medârisinin birisine hareket etmek üzere”, “Hareket-i misliyye ile” “İltimas-ı ağa-yı yeniçeriyân” “bâ-ricâ-ı

⁷³ Göyünç, a.g.m., s. 20-23

⁷⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178

⁷⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 116, 130

Balyos-ı Venedik” “Mezbûr (...) Ali’ye yalnız kitâbet ile yazılmıştır”, “an-yed-i mukâbele-i süvari” “ber-muceb-i tezkîre-i defterdâr”, “Defterdâr tezkîresi mûcibince ba’zı şurûtle virilmiştir”, “Ağa-yı Dârü’s-sa’âde”, “Mezbûr şâkird olmamağla re’sen yazılmışdır Bâ-fermân”, “Sergi emîni tezkîresiyle yazılmıştır”, “Her sene Bağdad’dan Trablus’a kendü mâlıyla yüz kantar barut-ı siyâh getürmek üzeredir”, gibi notlarla muamele kayıtları da görülmektedir⁷⁶.

Defter ayrıca I. Ahmed dönemindeki askeri ve harp tarihi bakımından önem arz eden pek çok hükmü ihtiva etmektedir. Osmanlı ordusunun mensuplarına dair tayin, terfî, terakki, azl, tekâ’üd gibi pek çok konuda veriye ulaşılmaktadır.

Ruûs defteri prosopografya (Grup biyografisi) ve biyografi çalışmaları için de önemli bir veri kaynağıdır. Pek çok devlet görevlisinin aile fertlerine maaş bağlandığına dair kayıtlar bulunmaktadır. Örneğin Rumeli Kazaskerinin oğluna ve şeyhülislâmın kızına maaş bağlandığı görülmektedir⁷⁷.

1.3.2. I. Ahmed Dönemi

20 Aralık 1603 tarihinde III. Mehmed’in ani ölümünden sonra henüz 14 yaşında olan I. Ahmed tahta çıkmıştır. Sancağa çıkmadan ve aile kurmadan tahta çıkan ilk Osmanlı padişahıdır⁷⁸. İlk iş olarak III. Murad ve babası III. Mehmed döneminde devlet işlerine müdahil olan Safiye Sultan’ı Eski Saray’a göndermiştir. İran ve Avusturya ile olan savaşlar da devam etmekteydi. 1606 senesinde Habsburgla Osmanlı Devleti arasında Zitvatorok Barış Antlaşması imzalanarak batıda 13 yıl süren savaş sona erdi. Haçova Savaşı’ndan sonra sekban/levend gruplarının ayaklanması, göçer Anadolu Türkmenlerinin de katılımıyla Celâli İsyânı adını almış tüm Anadolu’yu sarmıştı. Nihayet, 1608 senesinde Sadrazam Kuyucu Murad Paşa’nın serdârlığında Osmanlı ordusu Maraş civarında Celâli kuvvetlerini bozguna uğratarak zafer kazanmıştır⁷⁹.

1603 senesinde Osmanlı hem Avusturya hem de Celâli ile mücadele halindeyken Safeviler de bu fırsatı kullanarak Tebriz’i alarak Osmanlı topraklarına hücumla geçti. 1605 tarihinde Azerbaycan’da Osmanlı ordusu büyük bir bozguna uğramasından sonra Azerbaycan hâkimiyeti Safevi Devleti’ne geçti. Osmanlı Devleti batıda ve Anadolu’da sükûnu sağladıktan sonra 1610 senesinde sadrazam Kuyucu Murad Paşa’nın Tebriz üzerine seferi, savaşmadan geri çekilmesiyle

⁷⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131, 135, 138, 139, 141, 143, 153, 154, 157, 158, 165, 168

⁷⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁷⁸ Feridun M. Emecen, **İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları**, İsam Yayınları, Ankara, 2016, s. 133, 136

⁷⁹ Mücteba İlgürel, “Ahmed I”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 2, TDV Yayınları, İstanbul, 1989, s. 30; Metin Kunt, “Siyasal Tarih (1600-1789)”, **Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908**, Sina Akşin (Yayın Yönetmeni), Cem Yayınevi, Ankara, 1988, s. 13, 14

sonuçlandı ve bir müddet sonra vefat etti⁸⁰. Onun yerine sadrazam ve serdar-ı ekrem olan Nasuh Paşa, Şah Abbas'tan gelen barış teklifini kabul ederek barış yaptı. 1612 senesinde imzalanan Nasuh Paşa Antlaşması ile dokuz sene süren Osmanlı-İran savaşı sona erdi. Ancak bu anlaşma da kısa sürmüş Nasuh Paşa'nın idamından hemen sonra sadrazam olan Öküz Mehmed Paşa Acem serdarlığına tayin edilerek sefere memur edildi⁸¹.

Kazak eşkıyalarının Karadeniz'deki kıyılara baskınlar düzenlemesi akabinde Sinop Kalesi'nin tahrip edilip halkın katledilmesi başkent İstanbul'da büyük bir infiale neden oldu. Karadeniz muhafızı İbrahim Paşa Don nehri girişinde Kazakları kıştırıp esirleri kurtarmıştır. I. Ahmed bu olaydan bihaber olan Nasuh Paşa'ya bir hayli sinirlenmişti. Baskınları Önlemek amacıyla Özü ve civarına kaleler inşa edilmesi emri verildi. Suriye ve Filistin sahillerinde Ma'anoğlu Fahreddin bölgede bağımsız hareket etmeye başlamıştı. Osmanlı kuvvetlerinin önünden kaçıp İtalya'ya gitse de adamları bölgede isyanı devam ettirmekteydi⁸².

I. Ahmed dönemi, devlet düzeninde ve toplumda derin değişimlere neden olan ve bu buhran dönemini aşmak için padişah ve devlet adamları, klasik kanunnamelere dayalı bir devlet düzeninin canlandırılmaya girişerek geçici de olsa bazı ıslahat girişimlerinin de olduğu dönemdir. Sadrazam Kuyucu Murad Paşa, devletin kalkınması için Kânûni Sultan Süleyman döneminin idari yapısını yeniden canlandırmak amacıyla ıslahatlara girişmiştir. Bu çerçevede, timar rejimi ve yeniçeri ordusu gibi temel kurumlar için ana kanunların belirlenmesi için emirler vermiştir. Ancak ömrünün vefa etmemesi vesilesiyle bu girişimi sonuca ulaşamamıştır⁸³.

Sultan I. Ahmed de devletin ana kanunu, önceki dönemlerde olduğu gibi tamamen şeriat dışı örfi kanunlar yerine, yeni bir kanunname olan Kânûnname-i Cedîd ile değiştirilerek örfi kanunları şer'î esaslara göre açıklayarak devletin hukuki yapısını dini esaslara dayandırmıştır. Ayrıca yeniçeri ordusuna dair de ıslahatlar düşünülmüş ve geleneksel kanun ve düzenin yeniden sağlanması için Kavanin-i Yeniçeriyân adlı eser kaleme alınmıştır⁸⁴.

Adlî mahlasıyla da bilinen Sultan I. Ahmed dönemi aynı zamanda Anadolu'da isyanların atmasıyla da bilinmektedir. Bu isyanlar nedeniyle halkın büyük çoğunluğu köylerini terk etmiş ve birçok köy harap olmuştur. Bu nedenle devlet uzun süre hazîne gelirinden mahrum kalmıştır.

⁸⁰ Kunt, a.g.e., s. 15

⁸¹ Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi III. Cilt I. Kısım**, s. 66, 67

⁸² Emecen, **Osmanlı Sultanları II**, s. 168, 169

⁸³ Halil İnalçık, **Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar II**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul, 2022, s. 161

⁸⁴ İnalçık, a.g.e., 161, 162

“Büyük kaçgun” da denilen bu durumu düzeltmek için I. Ahmed 30 Eylül 1609 tarihinde bir adâletnâme çıkararak terk edilen köylerin yeniden iskanına çalışmıştır⁸⁵.

Çalışmamızı ihtiva eden ruûs defterinin içerisinde, Nasuh Paşa'nın idamına kadar geçen son 42 günü ile Öküz Mehmed Paşa'nın sadarete atanıp azline yakın süreye kadar olan tayin ve tevcihat kayıtları bulunmaktadır. Mehmed Paşa'nın İran Seferi sırasındaki güzergâhlarda gerçekleştirdiği atamalara da bu defterde yer almaktadır. Bu kayıtlardan dönemin askeri ve idari yapılanması hakkında önemli ipuçları sunmaktadır.

Defter içerisinde askeri tarih açısından suhte isyanı⁸⁶, Kazak akınları⁸⁷, Ma'anoğlu İsyanı⁸⁸ ve 1615-1618 Osmanlı-Safevi Savaşı'na⁸⁹ dair pek çok kayıt yer almaktadır. Özellikle Selmas Muharebesi sonrası Safevi komutanı Pir Budak Hân'ın bozguna uğraması gibi detaylara ulaşabilmekteyiz⁹⁰ II. Selim'in kızı Hâcî Gevherhan Sultân, III. Murad'ın kızları Ayşe Sultân, Rukiye Sultân, Hümaşah Sultân (Şah Sultân), III. Mehmed'in kızı Yeniçeri Ağası Mustafa Ağa'nın zevcesi (Hatice) Sultân ve I. Ahmed'in kızları Ayşe ve Gevherhan Sultân gibi Âl-i Osman mensuplarına dair bilgilere de defterde mevcuttur⁹¹.

1.4. Ruûs Defteri Üzerine Yapılmış Çalışmalar

XIV. ve XV. yüzyıl Osmanlı bürokrasisinde tayinlerle ilgili metodun ve uygulamalar sonucu ortaya çıkan kayıt sisteminin oluşturduğu safhalar konusunda bilgi pek yoktur. Muhtemelen bu dönemde tayinlerin vezirler tarafından yapıldığı düşünülmektedir.

Osmanlı bürokrasisinde atamalarla ilgili en eski bilinen kaynak, 881-885 (1476-1480) tarihli bir muhasebe defteridir. Bu defter, Fatih Sultan Mehmed dönemine aittir ve sancakbeyi tayin beratları ile zeamet ve timar tayin beratlarından alınacak resimlerin ve belgelere tuğra çekme işinin nişancılara ait olduğunu göstermektedir. Defter sancak tevcihlerinden alınan haraçları ihtiva etmektedir⁹².

⁸⁵ İlgürel, “Ahmed I”, s. 31

⁸⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105

⁸⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 107, 108, 109; **Ayrıntılı bilgi için bkz.:** Na'imâ, a.g.e., s. 409-410

⁸⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 163, 164, 172, 173; **Ayrıntılı bilgi için bkz.:** Na'imâ, a.g.e., s. 410-412

⁸⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 184, 185

⁹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178

⁹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 118, 128, 130, 134, 139

⁹² Aydın ve Günalan, a.g.m., s. 33, 34

XV. yüzyılın sonlarına doğru, eyâlet ve sancaklara yapılan atamaların düzenli olarak kaydedildiği defterlerin ortaya çıktığı görülmektedir. Timar tevcihleri için tutulmaya başlanmış olan timar ruznamçe defterleri, bu alandaki en eski ve düzenli kaynaklardan birini teşkil etmektedir. Bu defterin ilk örneği, II. Bayezid devrine ait olan ve 1487-1489 yıllarını kapsayan MAD 17893 numaralı timar ruznâmaçe defterdir⁹³.

Bunun yanı sıra, belirli bir mülkî idare dönemine ait Osmanlı eyâlet ve sancaklarını ve bu idarelerini gösteren bazı listeler de bulunmaktadır. Topkapı Sarayı Arşivi'nde bulunan 9772 (1521-1522), 10057 (1526-1527), 5246 (1527), 8303 (1527-1530) ve 9578 numaralı defterler, bu tür defterlerin en eski örnekleridir⁹⁴. 9772 numaralı defteri Ömer Lütfi Barkan, 5246 ve 10057 numaralı defterleri İ. Metin Kunt yayımlanmıştır. Bu defterlerin bazıları, sancakbeylerinin yanı sıra müderris ve kadı listelerini de içermektedir. Kadı ve müderrislere dair defterleri ise Turan Gökçe yayımlamıştır⁹⁵.

Eyâlet ve sancak tevcihlerinin düzenli bir şekilde kaydedildiği ilk sancak defteri, Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi'nde bulunan ve 957-958 (1550-1551) tarihleri arasındaki, Bab-ı Âsafi, Ruûs Kalemi (A.RSK), 1452 numaralı defterdir. Bu defteri inceleyen Feridun Emecen ve İlhan Şahin, bu defter içinde en erken 944 (1538) ve en geç 963 (1555) tarihleri civarına rastlayan bazı tevcih kayıtları bulmuşlardır. Bunun nedeni olarak da önceki veya sonraki tarihler, muhtemelen ilk durumu veya son durumu göstermek maksadıyla kaydedildiğini söylemişlerdir⁹⁶. 1550-1551 tarihli tevcihlerin fazla olması, defterin bu ilk tarihte tutulmaya başlandığını göstermekte olduğunu belirterek bu defter ise dönemin en erken tarihli ruûs defterleri olan 208 ve 209 numaralı ruûs defteri ile karşılaştırılmıştır. Defter, kısa bir dönemdeki Osmanlı idarî teşkilâtını ve ümerâsını ihtiva etmektedir.

Ana kaynaklara ulaşmak için ilk bakılacak yer hiç kuşkusuz Türkiye Cumhuriyeti Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi envanterleridir. Bu bağlamda Arşiv tarafından en son 2017 yılında yayınlanan Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi bizlere kılavuzluk etmektedir. İçerisinde Osmanlı arşivinin şimdiye değin tasniflenmiş olan birçok materyalini araştırmacılar için bir rehber şeklinde yayımlamıştır.

⁹³ Nejat Göyünç, "Timar Ruznamçe Defterlerinin Biyografik Kaynak Olarak Önemi, **Belleten**, 60(227), Nisan, 1996, s. 128; Erhan Afyoncu, "Ruznamçe", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 35, TDV Yayınları, İstanbul, 2008, s. 277

⁹⁴ Aydın ve Günalan, a.g.m., s. 34, 35

⁹⁵ Aydın ve Günalan, a.g.m., s. 35; **Bkz.** Ömer Lütfi Barkan, "933-934 (M.1527-1528) Mali Yılına Ait Bir Bütçe Örneği, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası**, 15(1-4), İstanbul, 1953, s. 251-329; İ. Metin Kunt, **Sancaktan Eyâlete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 1978, s. 125-198; Turan Gökçe, "934 (1528) Tarihli Bir Deftere Göre Anadolu Vilâyeti Kadılıkları ve Kadıları", 3 Mayıs 1944 Türkçülük Armağanı, İzmir, 1994, s. 77-94

⁹⁶ Feridun Emecen ve İlhan Şahin, "Osmanlı Taşra Teşkilâtının Kaynaklarından 957-958 (1550-1551) Tarihli Sancak Tevcih Defteri", **Belgeler/ Türk Tarih Belgeleri Dergisi**, 19(23), 1998, s. 54

Bununa ilaveten en son Umut Soysal tarafından yayınlanan Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivi'nde Tasnifi Tamamlanan Yeni Defterler Üzerine Bir Değerlendirme “Yeni Defterler/Yeni Ufuklar” adlı makalede 2017 yılından bu yana arşivde bulunan ve tasniflenen 1.607 adet defter ve defter parçasından oluşan tasnifi ve bu defter serileri hemen hemen arşiv bünyesinden mevcut bütün fonları, konu ve temaları ihtiva etmektedir.

Bu alanda yapılan araştırmalar, Hammer ve D’ohsson’ın ruûs kalemi tanımları üzerine inşa edilmiştir. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, eserinde D’ohsson ve “Buyrulduklar Mecmuası”nı esas alarak Ruûs kaleminin yürüttüğü tayin işlemleri, ruûsların çeşitleri, kalemde görev yapan personel ve kalemin gelir kaynakları hakkında önemli bilgiler vermektedir. Bu bilgilere göre, Ruûs Kalemi, “vezir, beylerbeyi ve timar sahipleri dışında, Osmanlı topraklarındaki tüm vakıflar ve vazife sahipleri ile gümrüklerden verilen vazife kayıtlarının tutulduğunu; tüm dairelerin reis ve mümeyyizleri ile kapıcıbaşları, kal’a ağalıkları, dizdarlar, kethüdalar, müderrisler, vaizler, devrhanlar, imamlar, hatipler ve vakıf mütevellileriyle hazine ve vakıflardan maaş ve tahsisat alanların maaş işlerine” baktığını belirtmektedir⁹⁷.

Ruûs kalemi hakkında yapılan diğer önemli bir çalışma Halil İnalçık’a aittir. İnalçık “vakıflar ile dini müesseselerdeki vazife sahiplerinin, devlet kalemlerindeki büyük ve küçük kâtiplerin, saray ağa ve hademelerinin, dizdar ve kale erlerinin berat ve fermanlarının bu kalemde, ilgili daireden alınan tezkireler ile hazırlandığını” belirtmektedir⁹⁸.

Bu alanda ilk olarak Nejat Göyünç’ün ismini zikretmemiz gerekmektedir. Zira yayınladığı “*XVI. Yüzyılda Ruus ve Önemi*” adlı makalesinde Ruûs kalemi hakkında aynı yazarları referans alarak benzer tanımlamayı yapmış, ancak yorumda bulunmamıştır. Makalede, ruûs kelimesinin anlamı, ruûsların muhtevası, tertibi ve düzeni ve tarihi kaynak olarak öneminin üzerinde durmuştur. Özellikle tarihi kaynak olarak önemi bakımından Göyünç, ruûs⁹⁹ kavramının daha önceki tanımlamaların 16. yüzyıldaki anlamını yansıtmadığını belirtmiş ve bu dönemde ruûs tabirinin defter anlamına geldiğini vurgulamıştır. Defterlerin içerisinde ise “tevcihat kayıtları, Divan toplantılarında yazılı veya sözlü arzlara verilen cevaplar, bazı ferman özetleri, Divan kararları, haberler ve kısa notlar” gibi bilgilerin bulunduğunu ifade etmiştir.

⁹⁷ Aydın ve Günalan, a.g.m., s. 35

⁹⁸ Halil İnalçık, “Reisülküttâb”, **TDV İslam Ansiklopedisi**, Milli Eğitim Basımevi, 9, İstanbul, 1964, s. 675

⁹⁹ Ruûs tabiri hakkında yapılan açıklamalar için bkz. Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, s. 88; Midhat Sertoğlu, “Rüüs”, s. 286; Mübahat S. Kütükoğlu, **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2018, s. 255

Halil Sahillioğlu, A.RSK 1484 numaralı ruûs defterindeki medreseler ve bu medreselere tayin olunan müderrisleri tespit etmek suretiyle ilk dört sayfası değerlendirme olmakla birlikte bir tablo çalışması yapmıştır¹⁰⁰.

Bu alandaki en önemli katkıyı günümüzde Bilgin Aydın yapmıştır. Yapmış olduğu doktora tezinde Divân-ı Hümâyûn'un defterler türlerini incelemiştir. Üçüncü bölümde Divân-ı Hümâyûn Ruûs Defterleri başlığı altında ruûs defterlerine ait bilgiler vermiştir. Tezinde çalıştığı bu konuyu daha sonra çeşitli makalelerle açmıştır.¹⁰¹ "XVI. Yüzyıl Divan-ı Hümâyûn Ruus Defterleri" adlı makalesinde Ruûs kalem ve ruûs ile ilgili tanımlamalar hakkında bilgi vermektedir. Akabinde 16. yüzyılın ikinci yarısından itibaren teşekkül eden ruûs defterlerini ve çeşitlerini (divan, sefer, ikindi) bu türdeki ruûs defterlerinden örnekler vermiştir. Ardından da ruûs defterlerinin diplomatik özelliklerini incelemiştir¹⁰².

Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan'ın birlikte hazırladıkları "Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Müderrisleri" adlı makalelerinde taramış oldukları ruûs defterleri Kamil Kepeci tasnifinde yer alan 16. yüzyılın ikinci yarısına ait olanlardır. Halil Sahillioğlu'nun izinden giderek medreseler ve müderrislerin kayıtlarını çıkarmışlardır. Makalenin ilk bölümünde Osmanlı medrese sisteminin doğuşu ve gelişimi üzerine Türk-İslam devletleri nezdinde tarihi süreç anlatılarak giriş yapılmıştır. Ardından Osmanlı müderrisleri tanıtılmış ve pek çoğu 16. yüzyıla ait olan ruûs defterlerine göre analizler yapılmıştır. Son olarak da medreseler ve müderrislerin listesini hazırlamışlardır¹⁰³.

Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan'ın birlikte kaleme aldıkları bir diğer çalışma olan "Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Eyalet Teşkilatı ve Gelişimi" adlı makalede, daha çok Kamil Kepeci tasnifindeki ruûs defterlerini kullanarak eyâlet teşkilâtının ne şekilde ortaya çıktığını bizlere anlatmıştır¹⁰⁴.

Fatih Karabulut ve Havva Merve Seyhan yapmış oldukları yüksek lisans tezinden hareketle "1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divân-ı Hümâyûn Ruûs Defteri'ne Göre Beylerbeyi ve Sancakbeyi Atamaları" adıyla yayınladıkları makalelerinde tablo oluşturarak, defterdeki,

¹⁰⁰ Halil Sahillioğlu, "Ruûs Defterlerinde Medreseler ve Müderrisler", *Essays İn Honour Of Ekmeleddin İhsanoğlu, Societies, cultures, sciences: a collection of articles*, 1, İstanbul, 2006. s. 701-736

¹⁰¹ Bilgin Aydın, *Osmanlı Bürokrasisinin Divan-ı Hümâyûn Defter Formlarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi (XV-XVI. yüzyıl)*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi – Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2003

¹⁰² Bilgin Aydın, "XVI. Yüzyıl Divan-ı Hümâyûn Ruus Defterleri", *Arşiv Emektarlarına Armağan içinde* (29-40), Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul, 2013

¹⁰³ Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan, "Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Müderrisleri", *Osmanlı'nın İzinde Prof. Dr. Mehmet İpşirli Armağanı Cilt I içinde* (155-191), Timaş Yayınları, İstanbul, 2013

¹⁰⁴ Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan, "Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Eyalet Teşkilatı ve Gelişimi", *Osmanlı Araştırmaları içinde* 38(38) (27-160), İsam Yayınları, İstanbul, 2011

beylerbeyi ve sancakbeyi atama kayıtlarından eski görevleri-görev yerleri, yeni görev yerleri, mazûliyetleri, tekaüdleri ve münhal olma durumları dâhil pek çok bilgiye yer verilmiştir¹⁰⁵.

Doğan Yörük, “Serdar Satırcı Mehmed Paşa’nın Vaç Seferi Ruûsları” adlı makalesinde 1591-1592’de karşılıklı sınır ihlalleriyle patlak veren, 1593’te fiili olarak başlayıp 1606’da Zitvatoruk Antlaşması’yla sona eren “On Beş Yıl Savaşları” veya Osmanlı-Habsburg mücadelesi içerisinde Satırcı Mehmed Paşa’nın ruûsuna Avusturya cephesi serdarlığına atanması sonrası tutulan sefer ruûslarının ışığında yapılmış olan bir çalışmadır. Defterin hükümleri tablolaştırılarak içerik zenginleştirilmiştir. 9 Haziran 1597’de başlayıp 24 Temmuz 1598’de biten yaklaşık 13,5 aylık bir süreyi kapsayan Satırcı Mehmed Paşa’nın defterindeki tasarruflar en alt askeri birimlerden en üst seviyedeki vezirler hariç beylerbeyilere kadar uzanarak, serdarın komutası altındaki idari ve askeri personelle ilgili sınırsız yetki ve salâhiyetlerini yansıtmaktadır. Osmanlı askeri tarihi açısından önemli bir katkı sağlamıştır¹⁰⁶.

Ülkü Yancı, “1576 Numaralı Defter Örneğinde Ruûs Defterlerinin Vakıf Atamaları Açısından Önemi” adlı makalesinde, 1576 numaralı defterdeki vakıf atamalarını grafik ve tablolar yardımıyla analiz etmiştir. Sultanlardan devlet görevlilerine yaptırılmış olan vakıflar kısaca tanımlanarak buralara yapılan atamalar, vakıfların yaşadığı sorunlar başlıkları altında incelenmiş olup son olarak da yapılan tablolarla vakfın ismi, nerede olduğu, görev ve atama tarihi, verilen ücreti, atanma usulü şeklinde derlenmiştir¹⁰⁷.

Recep Ahışalı, “Arşiv Belgelerinden Oluşturulmuş Reisülküttablar Listesi” makalesinde reisülküttablık müessesesinin kuruluşu ve gelişimi ve devlet teşkilâtındaki yeri gibi konuların ardından daha önceki resisülküttablar listelerine ilaveler yapılmış ve bazı karışıklıklar da giderilmeye çalışılmıştır. Ahışalı, tayin tevcihlerin yer aldığı Ruûs defterleri başta olmak üzere arşiv belgelerinden hareketle sağlıklı bir reisülküttablar listesi oluşturmayı hedeflemiştir. Ahışalı makalesinde çalıştığımız ruûs defterinde yer alan resisülküttab atama kayıtlarından da yararlanmıştır. Defterin transkripsiyonunu yaptığımız kısımda adı geçen Mustafa Sem’i Efendi, Mecd Mehmed Efendi ve Reisülküttab kâim-makamı Hamza Efendi’nin hakkında tayin tevcih süreçleri hakkında detaylı bilgiye ulaşabilmekteyiz¹⁰⁸.

¹⁰⁵ Fatih Karabulut ve Havva Merve Seyhan, “1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divân-ı Hümâyûn Ruûs Defteri’ne Göre Beylerbeyi ve Sancakbeyi Atamaları”, *Sosyal Bilimler Dergisi içinde* 51 (648-664), Nisan 2021

¹⁰⁶ Doğan Yörük, “Serdar Satırcı Mehmed Paşa’nın Vaç Seferi Ruûsları”, *Üç Kıtâ - Bir Tarihçi Prof. Dr. İlhan Şahin Armağanı içinde* (241-262), Osmangazi Belediyesi Yayınları, Bursa, 2021

¹⁰⁷ Ülkü Yancı, “1576 Numaralı Defter Örneğinde Ruûs Defterlerinin Vakıf Atamaları Açısından Önemi”, *Vakıflar Dergisi içinde* 53 (47-66), Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, Haziran 2020

¹⁰⁸ Recep Ahışalı, “Arşiv Belgelerinden Oluşturulmuş Reisülküttablar Listesi”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi içinde* 50 (1-88), İstanbul, 2023

Songül Şenlik, “232 Numaralı Defter Örneğinde Harp Tarihi Araştırmalarında Ordu Ruûs Defterlerinin Önemi Üzerine Bir Deneme (XVI. Yüzyıl)” başlıklı makalesinin giriş kısmında ruûs defterinin tanımı ve genel muhtevası, hangi arşivde ne kadar ruûs defteri olduğuna dair bilgi, birinci kısımda defterde yer alan tevcih kayıtları tasniflenmiştir. Timar tevcihlerinin dağılımı, terakkî tevcihlerinin dağılımı, güzergâh, sefer hazırlıkları, lojistik, teçhizat ve diplomasi, muharebe isimlerinin tespiti, Hazar Denizi’nde Osmanlı Donanması kurulması, cephedeki sağlık hizmetleri başlıkları ile Harp tarihi açısından 232 numaralı Ordu ruûsu incelenmiştir. Defter III. Murad’ın saltanatı içerisindeki H.986-987/M.1578-1579 yıllarına ait kayıtları içermektedir¹⁰⁹.

Ömer Faruk Köse, “Ruus Defterlerine Göre XVII. Yüzyılda Taşra Müftülerinin Görev Yaptığı Medreseler” adlı makalesini “Osmanlı Devleti’nde Taşra Müftüleri (1500-1700)” adlı doktora tezinden üretmiştir. Bu makalesinde, 17. Yüzyılda Osmanlı Devleti’nde taşrada yer alan medreselerde müftülük yapan ulemânın ruus defterlerindeki atama kayıtlarından hareketle görev yaptıkları medreseleri, kimlerin yerine atandıkları, hangi derece ve ücretle atandıklarını tespit etmiştir. Osmanlı öncesi ve Osmanlı dönemi medreseleri tanıtılıp, medreselere atanan müftüler arşiv belgeleriyle özellikle 15 adet ruûs defteri ile örneklendirilmiştir¹¹⁰.

Ruûs defterleri, tarih araştırmalarında prosopografi (grup biyografileri) tekniği kullanımında önemli bir yere sahiptir. Prosopografi terimi belirli özelliklere sahip kişilerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan bir listeyi ifade eder. Bu kişiler aynı rütbe veya meslek grubuna ait olabilir, aynı dönemde yaşamış veya belirli bir kişiyle ilişkili olabilirler. Bir diğer kullanımı ise araştırmacıların oluşturduğu listelerdeki kişilerin ortak özelliklerinden yola çıkarak analiz ve yorum yapmayı hedefler. Prosopografik çalışmalarda kişilerin bireysel yaşamları değil mensubu oldukları grubun ortak özellikleri üzerinden kollektif bir inceleme yapılması amaçlanmaktadır¹¹¹.

Osmanlı müesseselerinde yer alan pek çok grubun biyografileri vesilesiyle mensubu buldukları grupların toplumdaki yeri, işlevi, önemi, etkisi, siyasal veya iktisadi gücü, toplumsal-siyasal değişimdeki rolü ve katkıları incelenerek bazı sonuçlar yayınlanmıştır. Bu çalışmalardan ilkinin Norman Itzkowitz “Eighteen-Century Ottoman Realities (Onsekizinci Yüzyıl Osmanlı Gerçekleri)”¹¹² adlı makalesiyle yapmıştır. Yine Norman Itzkowitz ve öğrencisi Joel Shinder ile

¹⁰⁹ Songül Şenlik, “232 Numaralı Defter Örneğinde Harp Tarihi Araştırmalarında Ordu Ruûs Defterlerinin Önemi Üzerine Bir Deneme (XVI. Yüzyıl)”, **Harp Tarihi Dergisi** içinde 7 (39-69), İstanbul, 2023

¹¹⁰ Ömer Faruk Köse, “Ruus Defterlerine Göre XVII. Yüzyılda Taşra Müftülerinin Görev Yaptığı Medreseler”, **FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi (FSMIAD)** içinde, 22 (81-118), İstanbul, 2023

¹¹¹ Feyza Betül Köse, “Tarih Araştırmalarında Prosopografi Yaklaşımı”, **Mevzu - Sosyal Bilimler Dergisi**, 10, Eylül, 2023, s. 427, 428

¹¹² Norman Itzkowitz, “Eighteen-Century Ottoman Realities”, **Studia Islamica** içinde, 16 (73-94), 1962

birlikte hazırladıkları “The office of Seyh ül-Islâm and the Tanzimat-A Prosopographic Enquiry”¹¹³ adlı makalelerinde Tanzimat dönemi şeyhülislamlarının biyografilerinden hareketle prosopografi çalışması yapmıştır. Suraiya Faroqhi Nev’izâde Atâyî’nin Şakâ’ik en-Numânye zeylinde yer alan III. Murad dönemi ulemasının bazı özellikleri ve meslekte ilerleme şartlarını incelemiştir¹¹⁴.

İ. Metin Kunt “Sancaktan Eyâlete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi” adlı eserinde kullandığı görülmektedir. Eserinde sancakbeyi ve beylerbeyilerin biyografilerinden hareketle 1550-1650 seneleri aralığındaki süreçte bu müesseselerin gelişimini ve değişimini ortaya koymaya çalışmıştır¹¹⁵. Kunt ayrıca, “Ethnic-Regional (Cins) Solidarity in the Seventeenth-Century Ottoman Establishment” adlı makalesinde yine bu konu hakkında bilgi vermiştir¹¹⁶ ve Rifaat Ali Abou-el-Haj’ın “The Ottoman Vezir and Paşa Households 1683-1703: A Preliminary Report” adlı makalesinde kullandığı analiz ve tarih kesitinin yanlış seçildiğini söylemektedir¹¹⁷.

Son dönemde prosopografi üzerine çeşitli araştırmalar, makaleler ve tezler yayınlanmaya başlanmıştır. Esra Yakut’un yüksek lisans ve doktora tezlerinden hareketle yayınladığı “Şeyhülislamlık: Yenileşme Döneminde Devlet ve Din” adlı kitabında şeyhülislamların zengin arşiv malzemesi ile şeyhülislamlık kurumunun geçirdiği değişim ve gelişim aşamalarını, bunun ortaya çıkardığı yeni durum ve problemleri tahlil ederek yorumlamıştır¹¹⁸.

Günhan Börekçi, METU History Talks “A Research Model for Premodern Ottoman Ruling Elite: A New Prosopographic Database and Applications of Historical Network Analysis” ve Central European University Department of History ile Tarihçiler Derneği ile ortak hazırlanan “Early Modern Ottoman Studies (EMOS) Workshop-Networks in the Ottoman World (1400-1900)” konularındaki sempozyumlarda çeşitli çalışmalar yapıldığı ve ruûs defterlerinin de bu çalışmaların temel kaynağını oluşturduğu görülmektedir¹¹⁹. İsmail Emre Pamuk, “Backstage of Politics and Government: Kethüdas of Viziers as Men of Networks (16th-17th Centuries)” adlı bildirisinde ruûs

¹¹³ Norman Itzkowitz ve Joel Shinder “The office of Seyh ül-Islâm and the Tanzimat-A Prosopographic Enquiry”, **Middle Eastern Studies** içinde, 8(1) (93-101), 1972

¹¹⁴ Suraiya Faroqhi, “Social Mobility Among the Ottoman Ulema in the Late Sixteenth Century”, **International Journal of Middle East Studies** içinde, 4 (204-218), 1973

¹¹⁵ Kunt, **a.g.e.** s. 5-11

¹¹⁶ İ. Metin Kunt, “Ethnic-Regional (Cins) Solidarity in the Seventeenth-Century Ottoman Establishment”, **International Journal of Middle East Studies** içinde, 5(3) (233-239), Cambridge University Press, 1974

¹¹⁷ Rifaat Ali Abou-el-Haj, “The Ottoman Vezir and Paşa Households 1683-1703: A Preliminary Report”, **Journal of the American Oriental Society** içinde 94(4) (438-47), 1974

¹¹⁸ Esra Yakut, **Şeyhülislamlık: Yenileşme Döneminde Devlet ve Din**, Kitap Yayınevi, İstanbul, 2005

¹¹⁹ **Early Modern Ottoman Studies (EMOS) Workshop: “Networks in the Ottoman World (1400-1900)”**, Günhan Börekçi (Organizör), 26 April 2024, Central European University, Viyana

defterlerinden yararlandığı düşünülmektedir¹²⁰. Ayrıca ikincisi düzenlenen “Early Modern Ottoman Studies (EMOS) Conference II-Households and Networks in Action: New Sources and Approaches” başlıklı panelde Günhan Börekçi, İsmail Emre Pamuk ve Fatma Süheyla İslamoğlu ruûs defterleri kullanarak çalışmalarını sunmuşlardır¹²¹.

Abdurrahman Atçıl ve Nükhet Varlık “Prosopographical Study of Sixteenth-Century Ottoman Medical Elite” başlıklı dijital projeleriyle erken modern Osmanlı tıbbının tarihsel bağlamında aralarındaki mesleki ve entelektüel etkileşimleri belirlemek amacıyla XVI. yüzyıl Osmanlı medrese eğitilmiş hekimlerinin gövdesini incelemeyip bir veri tabanı oluşturmayı amaçlamaktadırlar¹²². Günümüzde sosyal bilimler ile dijitali birleştirerek prosopografi tekniği ile tarihçiliğe katkı sağlayan önemli isimlerdir.

Prosopografi tekniği ile tarih yazıcılığı günümüzde güncel bir çalışma alanı olarak kullanılmaya başlanmıştır. Konferans, sempozyum gibi çalıştaylarda bu konu hakkında başlıklar açıldığı ve konuyla ilgili zikredilen araştırmacıların yeni yeni incelemelerini sunduklarını söyleyebiliriz. Ruûs defterleri de bu tekniğin önemli kaynaklarından birini oluşturmaktadır.

1.4.1. Yüksek Lisans Tezleri

Ruûs Defterlerine yönelik çalışmalar son yıllarda bu alandaki boşluğu doldurur nitelikte artış göstermektedir. Transkripsiyon ve değerlendirme tarzında hazırlanan tezler sayesinde Osmanlı Arşivi’nde yer alan sayısız ruûs defterlerinden yüksek lisans tezi olarak çalışılan dönemin padişahlarının kronolojik sırasına göre sıralanmıştır.

Mühimme defterleri tasnifindeki ruûs defterlerinden olan 2 numaralı mühimme defteri olarak bilinen 1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divan-ı Hümâyûn Ruûs Defteri iki parça halinde Havva Merve Çıtak¹²³ ve Fatih Karabulut¹²⁴ tarafından yüksek lisans tezi olarak çalışılmıştır. Tayfun Yeşilbaş¹²⁵ ise defterin ilk 102 sayfasını çalışmıştır. Mühimme defteri tasnifindeki bir diğer ruûs

¹²⁰ İsmail Emre Pamuk, “Grand Vizieral Networks and Political Economy: Some Documentary Evidence Concerning the Practice of Admission Payment”, **Early Modern Ottoman Studies (EMOS) Workshop: “Networks in the Ottoman World (1400-1900)”**, 26 April 2024, Central European University, Viyana

¹²¹ **Early Modern Ottoman Studies (EMOS) Conference II**, 27-28 Haziran 2024, Sabancı Üniversitesi, İstanbul

¹²² URL, “Prosopographical Study of Sixteenth-Century Ottoman Medical Elite”, <https://globalmiddleages.org/project/prosopographical-study-sixteenth-century-ottoman-medical-elite> (t.y.), (19.07.2024)

¹²³ Havva Merve Çıtak, **1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divan-ı Hümâyûn Ruûs Defteri (s. 1-125) Metin-Değerlendirme-Dizin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015

¹²⁴ Fatih Karabulut, **1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divân-ı Hümâyûn Ruûs Defteri (126-243) Transkripsiyon-Değerlendirme-Dizin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2015

¹²⁵ Tayfun Yeşilbaş, **2 Numaralı Mühimme Defteri (963/1555) Değerlendirme – Transkripsiyon (s.1-102)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

defteri de Sebahat Alan tarafından çalışılan “8 numaralı Mühimme Defteri’nin (977-978/1569-1570) transkripsiyon ve değerlendirilmesi” yüksek lisans tezidir¹²⁶.

Kâmil Kepeci (KK.d.) fonunda yer alan ruûs defterlerinden transkripsiyon ve değerlendirme şeklinde yapılan yüksek lisans tezleri şunlardır: Hakan Savun, 217 Numaralı Ruûs Defteri’nin 1-100 sayfalarını¹²⁷; Anıl Kır 217 Numaralı Ruûs Defteri’nin 101-202 sayfalarını¹²⁸; Songül Şenlik, 232 Numaralı Ruus Defteri’ni¹²⁹; Gülşah Kızılay, “Kamil Kepeci 270 numaralı Ruûs Defteri’ni”¹³⁰; Aysun Yılmaz, 271 numaralı Ruûs Defteri’ni¹³¹; Sinem Laçın “Kamil Kepeci 275 Numaralı Ruûs Defteri’nin 1-170 sayfalarını”¹³²; Kader Ölmez, “Kamil Kepeci 275 Numaralı Ruûs Defteri’nin 171-331 sayfalarını”¹³³; Sema Polat, “276 Numaralı Ruûs Defteri’ni çalışmıştır”¹³⁴.

Bâb-ı Asafî Ruûs Kalemî defterleri (A.RSK.d) fonunda yer alan ruûs defterlerine yönelik transkripsiyon ve değerlendirme şeklinde çalışılan yüksek lisans tezleri ise şunlardır: Nedim Özer Hoşol, 1482 Numaralı Ruûs Defteri’ni¹³⁵; Çalıştığımız 1484 numaralı ruûs defterinin 1-104. sayfalarını ihtiva eden ilk kısmı Efna Kırandı tarafından yüksek lisans tezi olarak hazırlanmıştır¹³⁶; Büşra Gürbüz, 1509 numaralı Ruûs Defteri’ni¹³⁷; Adem Karadeniz, 1517 Numaralı İkinci Ruûs Defteri’ni¹³⁸; Esra Kolip, 1527 Numaralı Ruûs Defteri’ni¹³⁹; Abdulkadir Uçkun, 1529 Numaralı

¹²⁶ Sebahat Alan, **8 Numaralı Mühimme Defteri’nin (977-978/1569-1570) Transkripsiyon ve Değerlendirmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2017

¹²⁷ Hakan Savun, **Kamil Kepeci 217 Numaralı Ruus Defteri (Metin-Değerlendirme, s. 1-100)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

¹²⁸ Anıl Kır, **Kamil Kepeci 217 Numaralı Ruus Defteri (Metin-Değerlendirme, s. 101-202)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

¹²⁹ Songül Şenlik, **232 Numaralı Ruus Defteri (Metin-Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014

¹³⁰ Gülşah Kızılay, **Kamil Kepeci 270 Numaralı Ruûs Defteri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022

¹³¹ Aysun Yılmaz, **271 Numaralı Ruûs Defteri (1069-1071/1659-1660) (Metin ve Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020

¹³² Sinem Laçın, **Kamil Kepeci 275 Numaralı Defteri (Metin-Değerlendirme, s. 01- 84)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022

¹³³ Kader Ölmez, **Kamil Kepeci 275 Numaralı Ruûs Defteri (Metin-Değerlendirme, s.171-331)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2021

¹³⁴ Sema Polat, **276 Numaralı Ruus Defteri (1108/1696-1697) (Metin ve Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023

¹³⁵ Nedim Özer Hoşol, **1482 Numaralı Ruûs Defteri (Transkripsiyon ve Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

¹³⁶ Efna Kırandı, **Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemî 1484 numaralı Ruûs Defterinin transkripsiyon ve değerlendirmesi (s. 1-104)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022

¹³⁷ Büşra Gürbüz, **1509 Numaralı Ruus Defteri (1048-1049/1638-1639) Tahlil ve Metin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2020

¹³⁸ Adem Karadeniz, **1517 Numaralı İkinci Ruûs Defteri (H-1056/M-1646-1647) (Tahlil ve Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2023

Ruûs Defteri'nin 1-160. sayfalarını¹⁴⁰; Ahmet Balıbey, 1572 Numaralı Ruûs Defteri'nin s. 50-95 sayfalarını¹⁴¹ yüksek lisans tezi olarak çalışmıştır. Divân-ı Hümâyûn Defterleri Ruûs Defterleri (A.DVN.RSK) fonunda yer alan 217 Numaralı Ruûs Defteri'nin transkripsiyon ve değerlendirmesini ise Dilek Arıboğa yapmıştır¹⁴².

Bunların haricinde Osmanlı askeri tarihi bağlamında, ruûs defterlerinin önemli bir kaynak olduğunu gösteren önemli bir çalışma, Coşkun Ünsal'ın "Osmanlı Askerî Teşkilâtında Kapıkulu Süvarileri (XVI.-XVII Yüzyıllar)" adlı doktora tezidir. Bu çalışma, 1484 numaralı ruûs defterinden elde edilen hükümleri de içermektedir. Ünsal'ın 1484 numaralı ruûs defterindeki Kapıkulu Süvarileri ile ilgili hükümlerden yaralandığı çalışmasında¹⁴³, sipah ve silahdar bölüğüne katılanların, çeşitli hizmetler karşılığında terakkî aldıkları ve görülmektedir. Bostancılar genellikle sipahi zümresine ilhak edilirken, yeni Müslüman olanların ve çeşitli gelir kalemlerinden maaş alanlar arasından bölüğe ilhak edilenler de bulunmaktadır. Veledeşlerin seferde hizmet etmek şartıyla bölüğe alınması gibi uygulamalar da savaş dönemi olduğu için görülmektedir. Yine kapıkulu süvarilerinin aldıkları ücretin gelişimi konuları ayrıntılandırılmıştır. Ayrıca, belirli bir standart olmaksızın kethüdalarla birlikte görevlendirilen silahdar sayısının değişkenlik gösterdiği de belirtilmektedir¹⁴⁴.

¹³⁹ Esra Kolip, **1527 numaralı Ruûs Defteri (1062-1065/1652-1655) tahlil ve metin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022

¹⁴⁰ Abdulkadir Uçkun, **A.RSK 1529 Numaralı Ruus Defteri (s.1-160), Transkripsiyon-Değerlendirme**, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2022

¹⁴¹ Ahmet Balıbey, **A.RSK 1572 numaralı ve 1735-1736 tarihli Bab-ı Asafî Ruus Kalemî Defteri (s. 50-95) Transkripsiyon-Değerlendirme-Dizin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2011

¹⁴² Dilek Arıboğa, **217 No'lu Ruûs Defteri'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2019

¹⁴³ Coşkun Ünsal, **Osmanlı Askerî Teşkilâtında Kapıkulu Süvariler (XVI.-XVII Yüzyıllar)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2023 s. 29, 89, 92, 93, 124, 127, 155, 209, 226, 227, 228, 267

¹⁴⁴ **Daha fazla bilgi için bakınız:** Sipah ve Silahtar Atama Kayıtları, Ulûfeciyan-ı Yemin ve Ulûfeciyan-ı Yesâr Atama Kayıtları, Gurebâ-yı Yemin ve Gurebâ-yı Yesâr Atama Kayıtları, Terakkî Kayıtları, Bölük Kayıtları, Tekâ'üd Kayıtları, Zimmî İken Müslüman Olarak Osmanlı Devleti'nde Görev Alanların Kayıtları

İKİNCİ BÖLÜM

2. BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMİ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNDE YER ALAN ATAMALAR

2.1. Ruûs Defterinde Yer Alan Atama Kayıtları

2.1.1. Vezâret Atama Kayıtları

Osmanlı'nın ilk dönemlerinde padişahın devlet işlerini idaresindeki yardımcısına ve hükümetin başına vezir denilirken zamanla sayısı ve iş yükünün artmasıyla diğerlerinden ayırmak için en kıdemlisine vezir-i âzam ya da sadrazam denilmiştir¹⁴⁵. Buna mukabil vezirlik payesi vezir-i azama yardımcı olan devlet adamlarına verilmektedir. Osmanlı kaynaklarında vezirler için paşa, sahip, âsaf, vekil, nâzır ve lala gibi kelimeler de kullanılmıştır¹⁴⁶.

Osmanlı Devleti'nin kuruluş döneminde ulema sınıfından yetişmiş olanlar vezir olarak tayin edilmekteydi. Osmanlıların bilinen ilk veziri Orhan Bey döneminde karşımıza çıkan Alâeddin Paşa ilmiye sınıfındandır¹⁴⁷. I. Murad tarafından 1385 yılında Çandarlı Kara Halil Hayreddin Paşa'nın tam yetkiyle vezir-i azam tayin edilmesinden itibaren vezir sayıları da artmaya başlamıştır¹⁴⁸. Yıldırım Bayezid döneminde üç, II. Murad döneminde dört, Kanunî döneminde ise yediyi bulmuştur. XVI. Yüzyılın son yıllarında defterdar, nişancı, kaptan-ı derya ve büyük eyaletlerin beylerbeylerine vezirlik pâyesi verilmesiyle vezir sayıları 1596'dan 1599'a geçen sürede on altıdan yirmi üçe çıktığı görülmektedir. Ayrıca Sultan Süleyman zamanına kadar merkezde bulunan vezirler bu dönemle birlikte taşraya gönderilmeye başlanmasıyla statüleri dâhil ve hariç olarak ikiye ayrılmıştır. Bunlardan dâhil denilenler Divân'da görev yapan "Kubbealtı vezirleri" iken, hariç denilenler ise vezaret ile büyük eyaletlere beylerbeyi¹⁴⁹ olarak tayin edilenlere denilmiştir¹⁵⁰. Zamanla çoğalan vezir sayısı devlete yük getirdiğinden dolayı XVII. Yüzyıldan itibaren vezir

¹⁴⁵ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, s. 111

¹⁴⁶ Halil İnalçık, "Vezir", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 43, TDV Yayınları, İstanbul, 2013, s. 90-92

¹⁴⁷ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, s. 111

¹⁴⁸ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilatı**, s. 112

¹⁴⁹ BOA, A.RSK, nr. 1484, s. 116

¹⁵⁰ Recep Ahışalı, "Divân-ı Hümâyûn Teşkilatı", **Osmanlı**, 6, Yeni Türkiye Yayınları, Ankara, 1999, s. 29; Alkan, a.g.m., s. 39

sayılarında azaltma yoluna gidilmiştir. 1731 senesinde Divan-ı Hümâyûn'un görevlerinin Bâb-ı Âlî'ye devrinden sonra kubbe veziri tayini son bulmuştur¹⁵¹.

Çalıştığımız defterde altı adet vezâret ataması kaydı bulunmaktadır. Bu atamalardan biri eyâlet verilerek gerçekleştirilmiştir. Bunlardan ilki şıkk-ı sâni defterdarı ve cami-i bina emini hizmetinde olan Kalender Efendi'ye verildiği görülmektedir. İkinci atamada ise nişancılık verilen ancak nasip olmayan Muallim-zâde Mehmed Paşa'ya vezaret ile Diyarbekir eyaletinin verildiğini görmekteyiz. Üçüncü atamada ise Mısır Beylerbeyi Ahmed Paşa'ya vezâret verilmiştir. Kıbrıs Beylerbeyi Ali Paşa'ya cami-i şerifteki (Sultân Ahmed Camii) hizmetleri sebebiyle padişah tarafından teşekkür olarak vezâret verilmiştir. Erzurum beylerbeyi Hasan Paşa'nın bölgede yarar göstermesinden ötürü Kars muhafazasında Kars kalesini tamir ve ihya etmesi şartıyla vezâret verildiği görülmektedir.

Vezâret, Bâ-hatt

Bi'l-fi'l şıkk-ı sâni defterdarı olub câmi'-i şerifin binâ emâneti hizmetinde olan Kalender Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene [10]23¹⁵²

Eyâlet-i Diyarbekir bâ Vezâret, Bâ-hatt

Sâbikâ nişancılık virilüb müyesser olmayan Mu'allimzâde Mehmed Paşa'ya vezâret ile virilmek buyuruldu; fi'l-(...)¹⁵³

Vezâret

Mısır Beğlerbeğisi Ahmed Paşa'ya vezâret virilmek buyuruldu; fi 3 S. Sene [10]24¹⁵⁴

Vezâret, Bâ-hatt

Kıbrıs Beğlerbeğisi Ali Paşa emekdar olub câmi'-i şerifde ziyâde hizmetde bulunmağın ağuş-ı hümayûnda vücuda gelen hidemât-ı meşkûresi mukabelesinde vezâret pâyesiyile mutasarrıf olunmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [102]4¹⁵⁵

Vezâret, Bâ-hatt

Hâliyâ Yemen muhâfazasında olan vezîr Cafer Paşa hazretleri hâlâ Erdelan beğlerbeği varub Yemen'e dâhil olduktan sonra kalkub Âstâne'ye varub sâ'ir vüzerâlar ile yerine oturmak ve yine yüklü? Yemen hazînesi var ise? bi-kusûr ma'ân getürmek için ve suy-ı tedbîr ile bir mahalle zarar eriştirmemek üzere hükm-i şerif irsâl olunmak buyuruldu; fi 9 S. Sene 1025¹⁵⁶

¹⁵¹ Alkan, a.g.m., s. 39

¹⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112

¹⁵³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116

¹⁵⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120

¹⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134

¹⁵⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 159

Vezâret

Erzurum eyâletine mutasarrıf olan Hasan Paşa yarar ve umûr-ı dînde ve kârgüzâr olduğundan gayrı hâliyâ Kars muhâfazasına kalub uğûr-ı hümayûnda vücûda gelen hizmeti mukâbelesinde Kars kal'ası muhâfazasında olub kal'eyi tamir ve ihyâ itmek üzere vezâret virilmek buyuruldu¹⁵⁷

2.1.2. Beylerbeyi Atama Kayıtları

Mîr-i Mirân, Beylerbeyi, Emirü'l-ümera veya vali olarak kaynaklarda geçen Osmanlı Devleti'nin taşra teşkilâtındaki en üst idarî birim olan eyaletin askerî ve idarî âmirine verilen isimdir. Türk ve Batılı tarihçiler arasında farklı görüşleri olduğu Osmanlı Devletindeki beylerbeyiliğin kökenini konusunda önce Fuad Köprülü ardından İsmail Hakkı Uzunçarşılı kaynaklara dayanarak Anadolu Selçukluları, İlhanlılar, Altın Orda ve Memlükler'de müessesenin aynı veya farklı isimlerle mevcudiyetini ortaya koymuşlardır¹⁵⁸.

Eyalet birkaç sancağının birleşmesinden oluşur ve her bir sancağa da birer sancakbeyi atanır. Beylerbeyi kendisinin idaresine verilen sancağı yönetir ve burada otururdu. Ayrıca beylerbeyinin oturduğu sancağa paşa sancağı denilirdi ve buralara sancakbeyi atanmazdı¹⁵⁹. Osmanlı Devleti'nin ilk beylerbeyi olarak Orhan Gazi'nin oğlu Süleyman Paşa bilinmektedir¹⁶⁰. I. Murad, Rumeli'nde fetihler yapması için Lala Şahin Paşa'yı Rumeli beylerbeyi olarak görevlendirmiştir ve Rumeli Eyaleti Osmanlı taşra idarî birimi olarak ortaya çıkmıştır. 1393 tarihinde Ankara merkezli Anadolu Eyaleti kurularak Timurtaş Paşa Yıldırım Bayezid tarafından beylerbeyi olarak atanmıştır. Osmanlı Devleti yeni fetihlerle topraklarını genişlettikçe beylerbeyiliklerin (eyalet) sayıları artmıştır¹⁶¹. Osmanlıların ilk yıllarında beylerbeyilerin görevi sadece taşradaki timarlı sipahilerin askeri komutanlığıydı. Yeni fetihlerin akabinde kurulan eyâletlerin hem askerî hem de idarî yöneticisi olmuşlardır¹⁶².

Beylerbeyileri ilk dönemlerde uzun süre görevde bulunurlarken, XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren görev süreleri kısalmıştır ve ortalama 1-3 yıl arasında görev yaptıkları görülmektedir. Beylerbeyilik görevine Fatih Kânûnnâmesi'ne göre "mal defterdarları, beylik ile nişancı olanlar, beş yüz akçe ile kadılık yapanlar ve dört yüz bin akçe ile sancakbeyliği yapanların

¹⁵⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 188

¹⁵⁸ Mehmet İpşirli, "Beylerbeyi", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 6, TDV Yayınları, İstanbul 1992, s. 70

¹⁵⁹ İbrahim Solak, "Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı", Tufan Gündüz (Ed.), **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, 7. Baskı, Grafiker Yayınları, Ankara, 2021, s. 84

¹⁶⁰ Midhat Sertoğlu, "Beğlerbeği", s. 42

¹⁶¹ İpşirli, "Beylerbeyi", s. 70

¹⁶² Solak, a.g.m., s. 86

atandığı belirtilmektedir. Ayrıca beylerbeyilik görevini layıkıyla yerine getirenler vezirlik ve sadrazamlığa kadar yükselebilmekteydiler¹⁶³.

Beylerbeyilerin görevleri arasında beylerbeyi divanı ile birlikte görevlendirildiği eyaleti paşa sancağı denilen eyalet merkezinden yönetmektir. Asli görevi halkın her türlü meselesini çözmektir. Çözülemeyen meseleler ve karardan memnun olmayanlar isteklerini Divân-ı Hümâyûn'a sunarlardı. Reayanın korunması ve zulmün def'i, askeri meselelerin halledilmesi, eyâletin asayişinin sağlanması, padişahın emir ve kânûnlarına riayet edilmesini sağlamak ve en önemli görevleri arasında bulunan eyâletindeki yetkili olduğu timarların tevcihidir¹⁶⁴.

Çalıştığımız ruûs defterinde otuz altı tane mîr-i mîrân başlıklı ve bir tanesi vezâret ile olmak üzere on altı tane de eyâlet atama kaydı mevcuttur ve Osmanlı Devleti'nin merkezinden çeşitli eyâletlere yapılan beylerbeyi atama kayıtlarını ihtiva etmektedir. Bu kayıtlar, Osmanlı Devleti'ne farklı alanlarda hizmet eden şahıslara, yaptıkları hizmetlerin karşılığında beylerbeyi rütbesinin verildiğini göstermektedir. Defterde bulunan beylerbeyi atama kayıtları şu şekildedir:

Rikâb-ı hümâyûnda Silâhdâr Ağa'ya Şam beylerbeyliği¹⁶⁵, Baş defterdara Bosna Beylerbeyliği¹⁶⁶, Şirvan serhaddinde Kızılbaş muharebesinde hizmet eden Delü Melik Hüseyin Paşa'ya Şemahı Beğlerbeğliği¹⁶⁷, Mısır'da mal defterdârı olana Yemen Beğlerbeğliği¹⁶⁸ verildiği görülmektedir.

Tablo 1: Sancakbeyliğinden Beylerbeyliğine Terfi Edenlere Dair Tablo

Haleb sancakbeyine Basra Beylerbeyliği ¹⁶⁹	Çirmen sancakbeyine Şehrizol Beylerbeyliği ¹⁷⁰
Çıldır sancakbeyine Revan Beylerbeyliği ¹⁷¹	Niğde sancakbeyine Kefe Beylerbeyliği ¹⁷²
Gazze sancakbeyine Haleb beylerbeyliği ¹⁷³	Hüdavendigâr sancakbeyine Kars Beylerbeyliği ¹⁷⁴

¹⁶³ gös. yer.

¹⁶⁴ gös. yer.

¹⁶⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

¹⁶⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123

¹⁶⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 159

¹⁶⁸ gös. yer.

¹⁶⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 147

¹⁷⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169

¹⁷¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 160

¹⁷² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 183

¹⁷³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 167

¹⁷⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 188

Tablo 2: Çalışılan Ruûs Defterinde Atama Yapılan Eyâletlere Dair Tablo

Adana	Kefe
Anadolu	Mısır
Bağdad	Musul
Basra	Özi
Batum	Rakka
Bosna	Revan
Budun	Rûm
Çıldır	Şam
Diyarbakir	Şemahı ma'a Kabala
Eğri	Şehrizol
Gence	Tımişvar
Haleb	Tunus
Kanije	Van
Karaman	Yemen
Kars	

Tablo 3: Çalışılan Ruûs Defterinde Eyâletlerde Görevli Beylerbeyilerine Dair Tablo

EYÂLET	BEYLERBEYİ
AHSÂ/LAHSÂ	Hüseyin Paşa (Önceki)
ANADOLU	Ömer Paşa (N. 1023) Tekelü Mehmed Paşa (Önceki) Vezîr Ahmet Paşa (M. 1024)
BAĞDAD	Vezîr Mustafa Paşa
BASRA	Mehmed Paşa (Önceki Musul Beylerbeyi) Tekelü Mehmed Paşa (Aynı anda Van, Musul ve Basra Beylerbeyi) Abdullah Paşa (Önceki) Ali Paşa (Önceki) Ahmed Beğ (Vezîr Mustafa Paşa'nın oğlu)
BATUM/TRABZON	Hüseyin Paşa (Önceki Maraş Beylerbeyi) Ömer Paşa (Batum mutasarrıfı) Hüseyin Paşa (Rum Beylerbeyi) Mehmed Paşa (Önceki Van Beylerbeyi)
BOSNA	Arslan Paşa (Önceki) İskender Paşa İbrahim Paşa (Önceki) Hasan Paşa (Önceki)
BUDİN	Vezîr Ali Paşa Sefer Paşa (Önceki)
ÇILDIR	Ali Paşa (Çıldır Beylerbeyi) Hüseyin Paşa (Çıldır Beylerbeyi) Bulgar Mehmed Paşa (Önceki Çıldır Beylerbeyi)
DİYARBEKİR	Vezîr Mustafa Paşa Tekelü Mehmet Paşa (Önceki Anadolu Beylerbeyi) Vezîr Dilaver Paşa
EĞRİ	İbrahim Paşa İskender Paşa (Bosna Beylerbeyi)
ERZURUM	Nasrullah Paşa Hasan Paşa
GENCE	Mustafa Paşa (Önceki Silistre Beylerbeyi)
HALEB	Karakaş Mehmed Paşa (Rum Beylerbeyi) Mehmet Bey (Gazze Sancakbeyi)
HABEŞ	Murtaza Paşa (Önceki)
KANIJE	İbrahim Paşa (Önceki) Sefer Paşa (Önceki Budun Beylerbeyi) Mehmed Paşa (Önceki)

Tablo 3: Devamı

EYÁLET	BEYLERBEYİ
KARAMAN	Zülfikar Paşa (Önceki) Hasan Paşa (Safed Beylerbeyi) Musa Paşa Mümin Paşa (Önceki) Mehmed Paşa (Önceki) Hasan Paşa
KARS	Mehmed Paşa (Önceki) Yusuf Paşa (Önceki Çıldır Beylerbeyi)
KEFE	Ali Paşa (Önceki)
KIBRIS	Vezir Ali Paşa
MARAŞ	Hüseyin Paşa (Önceki) Yusuf Paşa
MISR-I KAHİRE	Vezir Mehmed Paşa Vezir Ahmed Paşa
MUSUL	Bekir Paşa (Önceki) Tekelü Mehmed Paşa (Aynı anda Van, Musul ve Basra Beylerbeyi) Mehmed Paşa (Önceki Zülkadriye Beylerbeyi) Ahmed Paşa Tavil Ahmed Paşa
ÖZİ/SİLİSTRE	Yahya Paşa İbrahim Paşa (Eğri Beylerbeyi) Mustafa Paşa (Önceki Silistre Beylerbeyi)
RAKKA	Mehmed Paşa (Önceki) Hüseyin Paşa (Önceki Trablusşam Beylerbeyi) Osman Paşa Hürrem Paşa (Önceki)
REVAN	Derviş Paşa (Önceki Çıldır Beyi)
RUMELİ	Ahmed Paşa
SAFED, SAYDA VE BEYRUT	Hasan Paşa (Karaman Beylerbeyliğine atandı) Musa Paşa (Önceki Karaman Beylerbeyi)
SİVAS/RUM	Hasan Bey (Önceki Sivas Beylerbeyi Osman Paşa'nın oğlu) Vezir Mustafa Paşa (Timişvar Beylerbeyi) Hüseyin Paşa (Batım Beylerbeyi) Mehmed Paşa (Önceki Kanije Beylerbeyi) Karakaş Mehmed Paşa (Haleb Beylerbeyliğine atandı) Osman Paşa (Önceki) Hüseyin Paşa (Sivas Beylerbeyi)
ŞAM	Silâhdâr (boş) Ağa Mehmed Paşa
ŞEMAHI	Delü Melik Hüseyin Paşa
ŞEHRİZOL	Zeynel Abidin Paşa Mehmet Paşa (Mısır Beylerbeyi)
TEBRİZ	Tebriz BB Mehmed Paşa
TİMİŞVAR	Vezir Mustafa Paşa (Timişvar Beylerbeyi-Rum Eyaleti verildi M. 1024) Kapıcıbaşı Damat Mustafa Ağa (M. 1024)
TUNUS	Ali Paşa (Önceki)
TRABLUSGARP	Mehmed Paşa
TRABLUŞSAM	Hüseyin Paşa
VAN	Kurd Ahmed Paşa (Önceki) Mehmed Paşa (Tekelü-Aynı anda Van, Musul ve Basra Beylerbeyi-Önceki Diyarbekir Beylerbeyi) Vezir Mustafa Paşa (Önceki Van Beylerbeyi-Diyarbekir Beylerbeyi oldu) Hâcı Mustafa Paşa (Önceki) Mehmed Paşa (Önceki Van Beylerbeyi-Batım Beylerbeyliği verildi)
YEMEN	Cafer Paşa Hâcı Mehmed Paşa
ZÜLKADRİYE	Mehmed Paşa (Önceki)
(BOŞ)	Kurd Ahmed Paşa (Önceki boş Beylerbeyi) Hasan Paşa (Önceki boş Beylerbeyi) Yunus Paşa (Önceki boş Beylerbeyi)

2.1.3. Sancakbeyi (Livâ) Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti merkezi idarenin dışında kalan bölgeleri idare etmek için iki idareci tayin ederlerdi. Taşra askerî sınıftan gelen ve bey unvanı kullanan kişiler ile ilmiye sınıfından gelen kadılar tarafından yönetilmekteydi¹⁷⁵. Sancaklar yahut livâlar kazâların birleşmesiyle meydana gelmektedir ve sancakbeyi denilen yöneticiler tarafından idare edilmekteydi. Sancak kelimesi yaygın olarak XVI. yüzyıldan itibaren Osmanlı kânûnnâmelerinde yer aldığı ve Tahrir Defterlerinde ayrı ayrı kânûnnâmeleri olduğu bilinmektedir¹⁷⁶.

Sancakların oluşumunda coğrafya, etnik köken ve tarihsel koşulların etkisinin olduğu da görülmektedir. Osmanlılar tarafından Müslüman bölgeler fethedildiğinde birtakım yerel meselelere karışmayarak aynen idarenin sürdürülmesini sağlamışlardır. Osmanlılara katılmayı kabul eden Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesindeki aşiretlerin (sülalelerin) yönettiği sancaklara imtiyaz tanınarak buralardaki yönetim babadan oğula (irsî) şekilde geçmekteydi. Bu sancakların bir kısmına yurtluk-ocaklık bir kısmı da hükümet sancağı olarak tanımlanmaktaydı. Yurtluk-ocaklık statüsündeki sancaklarda tahrir yapılırken, hükümet statüsündeki sancaklarda yapılmaması en belirgin farklarından. Bu tür sancakların idarecilerine hâkim denirdi ve ancak ihanetleri sebebiyle azledilirlerdi. Yerlerine yine aynı sülaleden biri tayin edilirdi. Merkez tarafından kadı tayini yapılarak sancağın denetimi de sağlanırdı¹⁷⁷.

Sancakbeyleri, çeşitli bölgelerdeki askerî birliklerin başındaki kumandanları konumundadır ve idaresi altındaki bölgenin yöneticisi olduğundan geniş yetki ve sorumlulukları bulunmaktadır¹⁷⁸. Sancakbeyleri idaresindeki bölgelerde asayişî sağlama ve suçluları cezalandırmakla görevlidir. Sancakbeyleri, buldukları sancağın gelirleri kendisine has olarak ayrılmakla beraber başka sancaklarda da hasları bulunabilmektedir. Zaimler ve tımarlıların kızlarının nikâh vergisini almak da sancakbeyine aittir. Ayrıca sipahilerin işledikleri ceza neticesinde tımarından azli için de sancakbeyinin arzı gerektiği gibi özel görevle sancaklara gelen kişilere yardımcı olmak ve görevlerini yerine getirmelerinde kolaylık sağlamakla görevlidirler. Sınır sancaklarında bulunan beyler sınırdaşları olan devletlerle ilişkilerini anlaşmalara uygun şekilde yürütmek de görevleri arasında yer almaktadır¹⁷⁹.

¹⁷⁵ İlhan Şahin, “XV. ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Taşra Teşkilâtının Özellikleri”, **XV ve XVI. Asırları Türk Asrı Yapan Değerler**, Ensar Neşriyat, İstanbul, 1999, s. 123

¹⁷⁶ Fehameddin Başar, **Osmanlı Eyâlet Tevcihâtı (1717-1730)**, TTK Yayınları, Ankara, 1197, s. 2

¹⁷⁷ Saydam, **a.g.e.** s. 129, 130

¹⁷⁸ gös. yer.

¹⁷⁹ Kunt, **a.g.e.**, s. 22-25

Osmanlı taşra yönetiminde en temel idarî ve askerî birimi olarak kabul edilen sancaklar, XVI. yüzyılın sonlarından itibaren siyasi, sosyal ve ekonomik nedenlerin etkisiyle kademeli bir değişim sürecine girmiştir. Bu süreçte, merkezî yönetim taşra üzerindeki kontrolünü güçlendirmiş ve eyaletleri sancaklara göre daha önemli hale getirmiştir¹⁸⁰.

Tablo 4: Çalışılan Ruûs Defterinde Atama Yapılan Livâlara Dair Tablo

	Livâlar
A	Acara-i Süfla, Aclun, Adana, Adilcevaz, Ağcakale, Ağrıboz, Aksaray, Akşehir, Aktaş, Alacahisar, Alaiye, Amasya, Ankara, Arabgir, Ardahan, Ardanuç, Aspinza, Atak, Aydın, Ayıntab, Azak
B	Bacivan, Badguye(?), Baf, Batum, Bayezid Kal'ası, Beğşehir, Benirebia, Berdâ', Biga, Birecik, Bolı
C	Canik, Cebele, Cezire-i Limni, Coras (Cors-Cüreş Hoy taraflarında)
D	Delvine, Deyr-rahbe, Dimyad (Mısır), Divriği, Dulcuran
E	Eleşkird, Erbil, Ereş, Ergani, Estergon
G	Gence
H	Habur, Hâli, Hama, Hamid, Harput, Hasankey, Hartvis, Hersek, Hıms, Hırsofi, Hille, Hoy, Humus, Hüdavendigâr
İ	İçil, İlbasan, İnebahtı, İskenderiye, İstolni Belgrad, İspir
K	Kaba ve Kula, Karahisar-ı Şarki, Karesi, Kars, Kayseriyye, Kengırı, Kerki, Keşan, Keşşaf, Kırkkilise, Kırşehir, Kızırgan, Kiği, Kocaeli, Kopan, Kotur, Köstendil, Kudüs-i Şerif
L	Limason, Lori
M	Maku, Malatya, Mamervan, Matah, Mazgird, Mecigerd, Meskure(?), Mezistre, Midilli, Mohaç, Modava
N	Niğbolı, Nusaybin
O	Oltı, Ovacık
P	Pasin, Peçuy, Pedre, Penek, Pertek, Poshov
R	Rumi, Rumiyye, Rustav
S	Sa'danrûd(?) ¹⁸¹ , Sağman, Saruhan, Safed, Sayda ve Beyrut ¹⁸² , Seçan, Segedin, Seksar, Selânik, Selmas, Siird, Selimiye, Sincar, Simontorna, Sultanön, Sumay
Ş	Şavşad, Şemamek
T	Tarsus, Tedmür, Teke, Tekman, Tikrit, Tortum
Ü	Üsküb, Üzeyir
V	Vidin, Vize
Y	Yanya
Z	Zaçesne, Zaho, Zangı, Zekiyye

İncelediğimiz 1484 numaralı Ruûs defterinde yüz kırk adet livâ (sancak) ataması kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlardan pek çok sebeple sancakbeyi tayini kaydına rastlamaktayız. Bu kayıtlar arasında aynı göreve tekrar tayin edilen eski sancakbeyleri¹⁸³, mîrlivâlar arasında livâ değişimi yapanlar¹⁸⁴, eski sancakbeylerine tekrar görev verilmesi¹⁸⁵ şeklinde gerçekleşmektedir.

¹⁸⁰ İlhan Şahin, "Sancak", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 36, TDV Yayınları, İstanbul, 2019 s. 97-99

¹⁸¹ Rûd kelimesi Farsça'da ırmak, çay anlamında kullanılmaktadır. URL, Kubbealtı Lugatı, Rûd (t.y.), <https://lugatim.com/s/rud> (08.05.2024)

¹⁸² 1614'te de Suriye bölgesinin daha iyi kontrol edilebilmesi amacıyla Sayda eyaleti kurulmuştur. **Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası Yer Adları Sözlüğü**, İstanbul, 2020, s. 14

¹⁸³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111, 143, 175, 176

¹⁸⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 113, 117

¹⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 122, 127, 145, 150, 151

Şartla¹⁸⁶ verilen livâlar olduğu gibi zulm ve te'addisi dolayısıyla şikâyet üzerine görevden alınan sancakbeyleri¹⁸⁷ ve öldürülen sancakbeyleri¹⁸⁸ yerine yeni atananlar olduğu gibi Müslüman olan önemli kişilere¹⁸⁹ ve Safeviler'den yüz çevirenlere¹⁹⁰ livâ verildiğini görmekteyiz. Yine Osmanlılarda bazı mahallî ayrıcalıkların tanındığı yurtluk-ocaklık¹⁹¹ ve hükümet¹⁹² statüsündeki sancaklara yönelik atamalar yapıldığını da görmekteyiz. Ayrıca Limni adasının sancak yapılmasına dair kayda da defter içerisinde rastlamaktayız¹⁹³.

Tablo 5: Çalışılan Ruûs Defterinde Livâlara Atama Nedenleri

Tayin Nedeni	Tayin Olunan Livâ
Şikâyet üzere görevden alınan Sancakbeyleri¹⁹⁴:	Aydın Sancakbeyi, Beğşehri Sancakbeyi, Birecik Sancakbeyi, Bolu Sancakbeyi, Ankara Sancakbeyi, Tarsus Sancakbeyi, Çemişgezek Sancakbeyi, Habur Sancakbeyi
Öldürülen Sancakbeyleri¹⁹⁵:	Keşan Sancakbeyi, Hüdâvendigâr Sancakbeyi
Zimmi iken Müslüman olanlara verilen sancaklar¹⁹⁶:	Livâ-yı Kengırı, Livâ-yı İspir
Kızılbaşan rû-gerdân edenlere verilen sancaklar¹⁹⁷:	Livâ-yı Sincar, Livâ-yı Adilcevaz
Şartlı olarak verilen sancaklar¹⁹⁸:	Livâ-yı Canik ma'a Emânet-i Kendir Livâ-yı İç-il Gelecek sene ilkbaharda 300 atlı ile sefere gelmek üzere Livâ-yı Cezîre-i Limni, Gemi ile muhafaza etmek üzere Sancak olmak üzere Livâ-yı Deyr-i Rahbe Sefere 20 katar deve getirmek üzere Livâ-yı Himis mukâta'ayı ihyâ etmek üzere Livâ-yı Aclun Şart ve ta'ahhüdü üzere Livâ-yı Selimiye Her sene Bağdad'dan Trablus'a kendü mâlıyla yüz kantar barut-ı siyâh getirmek üzere
Oğul-Akrabaya verilen Sancaklar¹⁹⁹:	Livâ-yı Şavşad, Livâ-yı Beğşehri
Görevini yerine getirmeyenler²⁰⁰:	Livâ-yı Ardanuç Sancakbeyi me'mûr olduğu dernek ve cemiyetlerde mevcûd bulunmamağla Livâ-yı Hırsofi Mustafa Beğ'e virilüb lakin mûmâileyh cezîre muhafazasına varduğundan gayri gemi donanmağa dahi kâdir olmaması üzerine Önceki Girne Beyi Hüsrev Bey'e verildi

¹⁸⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 126, 131, 139, 156, 163, 168

¹⁸⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117, 127, 138, 142, 151, 169

¹⁸⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 134

¹⁸⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 149

¹⁹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 151

¹⁹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 159

¹⁹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155, 158, 162, 172

¹⁹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

¹⁹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117, 127, 138, 142, 151, 169

¹⁹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 134

¹⁹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 149

¹⁹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 151

¹⁹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 126, 131, 139, 156, 163, 168

¹⁹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156, 178

²⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 142

Tablo 6: Sancakbeyi Görevine Getirilmeden Önce Kişilerin Hangi Görevde Bulunduğuna Dair Tablo

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
Bekir Bey	Aksaray Sancakbeyi	-	Ergani Sancakbeyliği	s. 106
Hasan Bey	Çirmen Sancakbeyi	-	Vize Sancakbeyliği	s. 110
Mehmed bin Mahmud Bey	Pasin Sancakbeyi	Mukarrer	Pasin Sancakbeyliği	s. 111
Sultân-zâde Hâcî Mehmed Bey	Hamid Sancakbeyi	Ber vech-i mübadele	Saruhan Sancakbeyliği	s. 113
Musa Bey	Saruhan Sancakbeyi	Ber vech-i mübadele	Hamid Sancakbeyliği	s. 113
Hızır Bey	Alacahisar Sancakbeyi	Ber vech-i mübadele	Peçuy Sancakbeyliği	s. 113
Mustafa Bey	Peçuy Sancakbeyi	Ber vech-i mübadele	Alacahisar Sancakbeyliği	s. 113
Mustafa Bey	Mefâkirin Sancakbeyi	-	Mefâkirin Sancakbeyliği	s. 115
Mehmed Bey	Çemişgezek Sancakbeyi	-	Matah Sancakbeyliği	s. 115
Mehmed Bey	Avlonya Sancakbeyi	-	Delvine Sancakbeyliği	s. 115
Hasan Bey	Dukakin Sancakbeyi	-	Alâiye Sancakbeyliği	s. 115
İbrahim Bey	Çemişgezek Sancakbeyi	-	Harput Sancakbeyliği	s. 115
Hüseyin Bey	Ardanuç Sancakbeyi	-	Çemişgezek Sancakbeyliği	s. 115
Osman Bey	Pasin Sancakbeyi	-	Pasin Sancakbeyliği	s. 115
Mustafa Bey	-	-	Divriği ve Arabgir Sancakbeyliği	s. 116
Mustafa Bey	Sığıla Sancakbeyi	-	Karesi Sancakbeyliği	s. 117
Ali Paşa	Ağrıboz Sancakbeyi	Ber-vech-i mübadele	Dimyad Sancakbeyliği	s. 117
Behram Bey	Dimyad Sancakbeyi	Ber-vech-i mübadele	Ağrıboz Sancakbeyliği	s. 117
Hızır Paşa	Malatya Sancakbeyi	Eşkriyanın kaleminden şâkileri gelmeğle	Aydın Sancakbeyliği	s. 117
Ali Bey	Çeçerek Sancakbeyi	Açıkbaş hâkimi arzıyla	Çeçerek Sancakbeyliği	s. 117
Ahmed Bey	Cidde Sancakbeyi	Şâkileri gelip ref' olan Beğşehri Sancakbeyi Mehmed'in yerine	Beğşehri Sancakbeyliği	s. 117
Dilaver Bey	Baf Sancakbeyi	Kıbrıs Beylerbeyi Ali Paşa arzıyla bir önceki mirlivâ	Baf Sancakbeyliği	s. 119
Abdullah	-	Katlı olunan Keşan Sancakbeyinin oğlu	Keşan Sancakbeyliği	s. 119
Ahmed Bey	-	Atak Sancakbeyi'nin oğlu	Atak Sancakbeyliği	s. 119
Mehmed Bey	Hüdâvendigâr Sancakbeyi	Leh elçisi iltimasıyla	Kengiri Sancakbeyliği	s. 119
Hüseyin Bey	-	Kızılbaş'tan rû-gerdân etmesi	Sincar Sancakbeyliği	s. 119
Ahmed Bey	Üsküb Sancakbeyi	-	Vidin Sancakbeyliği	s. 119
Abdi Bey	Siverek Sancakbeyi	Diyarbakır Beğlerbeğisi vezîr Mehmed Paşa arzıyla	Habur Sancakbeyliği	s. 120
Ahmed Bey	Sincar Sancakbeyi	-	Sird Sancakbeyliği	s. 121
Ali Bey	İskenderiye Sancakbeyi	-	Üsküb Sancakbeyliği	s. 121

Tablo 6: Devami

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
Mahmud Bey	Mohaç Sancakbeyi	Küffâra giriftâr olan	Modava Sancakbeyliği	s. 121
Önceki Sivas beylerbeyi Osman Paşa'nın oğlu	-	Otuz güne değın tersâne-i âmireye yedi bin kantar kendir irişmek üzere	Canik Sancakbeyliği	s. 122
Hasan Bey	Yafa Sancakbeyi	Cafer Bey'e bedel	Mezistre Sancakbeyliği	s. 122
-	İnebahtı Sancakbeyi	-	Midilli Sancakbeyliği	s. 122
Mehmed Bey	Karlılı Sancakbeyi	-	İnebahtı Sancakbeyliği	s. 122
Lâl Cafer Bey	Sakız Sancakbeyi	-	Mezistre Sancakbeyliği	s. 122
Mehmed Bey	-	-	Harput Sancakbeyliği	s. 123
İbrahim Bey	Cizre Sancakbeyi	-	Ardanuç Sancakbeyliği	s. 123
Zülfikar Bey	Seksar Sancakbeyi	Budun muhafazasındaki Vezîr Ali Paşa arzıyla	Kopan Sancakbeyliği	s. 124
Mehmed Bey	Pojega Sancakbeyi	Budun muhafazasındaki Vezîr Ali Paşa arzıyla	İstolni Belgrad Sancakbeyliği	s. 124
Mihaloğlu Hüseyin Bey	-	Vezîr Ali Paşa arzıyla	Kırkkilise Sancakbeyliği	s. 125
Yusuf Bey	Kırkkilise Sancakbeyi	Vezîr Ali Paşa arzıyla	Seksar Sancakbeyliği	s. 125
Seyyid Mustafa Bey	İrşova Sancakbeyi	Vezîr Mustafa Paşa arzıyla	Çanat Sancakbeyliği	s. 126
Mehmed Bey	Niğde Sancakbeyi	Sene-i âtiyede evvel baharda üç yüz atlı ile sefere gelmek üzere	İç-il Sancakbeyliği	s. 126
İbrahim Bey	Hille Sancakbeyi	Birecik Sancakbeyi Kara Besimi Bey'in zulm ve te'addisi üzerine Haleb muhafazasındaki vezîr Ahmed Paşa arzıyla	Birecik Sancakbeyliği	s. 127
Bali Bey	Vize Sancakbeyi	-	(Boş) Sancakbeyliği	s. 127
Mehmed Bey	-	Segedin Sancakbeyi Mihaloğlu Ali'nin sancağı muhâsır olmağla Budun eyaletine mutasarrıf olan vezîr Ali Paşa'nın arzıyla	Segedin Sancakbeyliği	s. 129
Ali Bey	Estergon Sancakbeyi	Vezîr Ali Paşa'nın arzıyla	(Boş) Sancakbeyliği	s. 129
Osman Bey	Çanat Sancakbeyi	Vezîr Ali Paşa'nın arzıyla	Simontorna Sancakbeyliği	s. 129
Seyyid Rıza Bey	Kopan Sancakbeyi	Budun Muhafazasında olan vezîr Ali Paşa'nın arzıyla	Mohaç Sancakbeyliği	s. 130
Hızır Kapudan	Tersâne-i Âmire Kapudanı	Gemisi ile muhâfaza etmek üzere	Cezîre-i Limni Sancakbeyliği	s. 131
Ömer Bey	-	Sâbıkâ Rum Beğlerbeğisi Osman Paşa'nın oğlu Hasan Beğ üzerinde iken fâriğ olmasıyla	Amasya Sancakbeyliği	s. 131
Halil Ağa karındaşı	-	Hüdavendigâr Sancakbeyi Mehmed Bey'in hilâf-ı şer'-i şerîf katli-i nefis idüb azli fermân olunmağla	Hüdavendigâr Sancakbeyliği	s. 134
Ahmed Bey	Cidde Sancakbeyi	Bolı sancakbeyinin zulm ve ta'addisi olub şâkileri gelmekle	Bolı Sancakbeyliği	s. 138
Deyr-i Rahbe Sancakbeyi Feyyaz'ın oğlu	-	Sefer-i hümâyûna yirmi katar deve getirmek üzere	Deyr-i Rabe Sancakbeyliği	s. 139
Simon-zâde(?) Mustafa Bey	-	-	Ergani Sancakbeyliği	s. 140
-	Ergani Sancakbeyi	-	İspir Sancakbeyliği	s. 140

Tablo 6: Devamı

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
Hüseyin Bey	Delvine Sancakbeyi	-	Sultanönü Sancakbeyliği	s. 140
Veli Bey	Menteşe Sancakbeyi	-	Teke Sancakbeyliği	s. 140
Mahmud Bey	Pasin Sancakbeyi	-	Tekman Sancakbeyliği	s. 141
Mehmed Bey	Kengırı Sancakbeyi	-	Pasin Sancakbeyliği	s. 141
Ahmed Bey	Çıldır Sancakbeyi	Ardanuç Sancakbeyi İbrahim me'mür olduğu dernek ve cemiyetlerde mevcüd bulunmamağla Çıldır Beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla	Ardanuç Sancakbeyliği	s. 142
İbrahim Bey	Ankara Sancakbeyi	Sancakbeyinin zulm ve te'addisi olduğunu kadılar, çavuşlar, zu'emâ ve timâr erbabının ihbarıyla	Ankara Sancakbeyliği	s. 142
Mustafa Bey	Eleşkird Sancakbeyi	Çeçerek Sancakbeyi Ali sefer hizmetine varmadığından gayrı hâliyâ dârü'l-harbe varub eylediğün Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla	Çeçerek Sancakbeyliği	s. 142
-	Kığı Sancakbeyi	Ber-vech-i mübadele	Ardahan Sancakbeyliği	s. 142
-	Ardahan Sancakbeyi	Ber-vech-i mübadele	Kığı Sancakbeyliği	s. 142
Abbas Bey	Divriği Sancakbeyi	-	Siird Sancakbeyliği	s. 143
Mustafa Bey	Limason Sancakbeyi	-	Selânik Sancakbeyliği	s. 143
Ceneviz Cafer Bey	Selânik Sancakbeyi	-	(Boş) Sancakbeyliği	s. 143
Süleyman Bey	Siird Sancakbeyi	Mustafa Paşa'nın oğlu	Hille Sancakbeyliği	s. 143
Rüstem Bey	Pertek Sancakbeyi	Keyhüsrev(?) beyi ref' olub livâ-yı mezbûr girü kemâ-kân Mukarrer	Pertek Sancakbeyliği	s. 143
Bekir Bey	Ergani Sancakbeyi	-	Birecik Sancakbeyliği	s. 144
Mustafa Bey	Diyarbakir Sancakbeyi	-	Zekiyye Sancakbeyliği	s. 144
Mehmed Bey	İç-il Sancakbeyi	-	Zaho Sancakbeyliği	s. 144
Mehmed Bey	İç-il Sancakbeyi	-	İç-il Sancakbeyliği	s. 144
Musa Bey	Ardanuç Sancakbeyi	-	Tikrit Sancakbeyi	s. 145
İbrahim Bey		Zu'emâdan emekdâr olan	Hasankeyf Sancakbeyliği	s. 145
-	Hasankeyf Sancakbeyi	-	Adilcevaz Sancakbeyliği	s. 145
Hüseyin Bey	Zülfikar Paşa'nın kethüdâsı	Zu'emâdan	Kars Sancakbeyliği	s. 145
Hüdaverdi Bey	Körtük(?) Sancakbeyi	-	Mecingerd Sancakbeyliği	s. 146
Gülâbi Bey	Bozok Sancakbeyi	Vezîr Ahmed Paşa arzıyla	Üzeyir Sancakbeyliği	s. 146
Mehmed Bey	Alâiye Sancakbeyi	-	İç-il Sancakbeyliği	s. 147
-	İç-il Sancakbeyi	-	Alâiye Sancakbeyliği	s. 147
-	Çorum Sancakbeyi	-	Tortum Sancakbeyliği	s. 147
Ömer Ağa	Dergâh-ı Âlî Yeniçerileri Sekbanbaşı	-	Zaho Sancakbeyliği	s. 148
Livarsi	Gürcistan ağayânından Parsdan'ın dâmâdı olan Diyazis'in oğlu	Çıldır beylerbeyi Hüseyin Paşa'nın arzıyla	İspir Sancakbeyliği	s. 149

Tablo 6: Devamı

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
İbrahim Bey	Poshov Sancakbeyi Osman Bey'in oğlu	Açıkbaş hâkimi iltimâsıyla	Poshov Sancakbeyliği	s. 150
Remmal-zâde Mahmud Bey	Akkirman Sancakbeyi	-	Çirmen Sancakbeyliği	s. 150
-	-	-	Zaho Sancakbeyliği	s. 150
Hasan Bey	Kars Sancakbeyi	-	Kayseriyye Sancakbeyliği	s. 150
Mustafa Bey	Çeçerek Alay Beyi	İspir ve Tortum beyi Mustafa Bey'in arzıyla	Çeçerek Sancakbeyliği	s. 150
Yusuf Bey	-	-	Nusaybin Sancakbeyliği	s. 150
Yunus Bey	Kığı Sancakbeyi	-	Bacıvan Sancakbeyliği	s. 150
Osman Bey	Niğde Sancakbeyi	Tarsus Sancakbeyinin zulm ve te'addisi olduğuna mahzar gelmeğın	Tarsus Sancakbeyliği	s. 151
Çolak Emir Hân'ın emmi- zâdesi	Kızılbaşdan rû-gerdân eden	-	Adilcevaz Sancakbeyliği	s. 151
Abdi Bey	Akşehir Sancakbeyi	-	Pasin Sancakbeyliği	s. 151
Yunus Bey	Bacıvan Sancakbeyi	Çemişgezek Sancakbeyinin şâkileri gelmekle	Çemişgezek Sancakbeyliği	s. 151
Ahmed Bey	-	-	Şemamek Sancakbeyliği	s. 151
Hüseyin Bey	Derne Sancağı Alay Beyi	Yarar ve emekdâr olmağla Çıldır beylerbeyi Hüseyin Paşa arzıyla	Bedre Sancakbeyliği	s. 152
Seyyid Hân	Serhadde hizmette bulunan	Çıldır beylerbeyi Hüseyin Paşa arzıyla	Oltı Sancakbeyliği	s. 155
Ali Bey	Alâiye Sancakbeyi	Ma'mûr ve âbâdan etmek üzere	Keşşaf ma'a Bacılan Sancakbeyliği	s. 155
Mustafa Bey	-	(...) hâkimi İbrahim Bey'in arzıyla	Atak Sancakbeyliği	s. 155
Osman Bey	Niğbolu Sancakbeyi	-	Yanya Sancakbeyliği	s. 156
Hüsrev Bey	Girne Sancakbeyi	Yarar ve hizmete kâdir olmağla livâ-yı mezbûr âhara virilmemek üzere beher sene üçer yük akçe ile	Hırsofi Sancakbeyliği	s. 156
Hasan Bey	Hınıs Sancakbeyi	Erzurum Defterdârı Ali'nin arzıyla	Hınıs Sancakbeyliği	s. 156
Ali Bey	-	-	Penek Sancakbeyliği	s. 156
Arslan Bey	Şavşad Sancakbeyi Mehmed Bey'in oğlu	Babası vefât edince üslûb-ı sâbık üzere	Şavşad Sancakbeyliği	s. 156
Mehmed Bey	Hasankeyf Sancakbeyi	Bağdad muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa'nın arzıyla	Tikrit Sancakbeyliği	s. 157
Hâcî Mehmed Bey	Altunkal'a Sancakbeyi	Çıldır beylerbeyi Hüseyin Paşa'nın arzıyla	Hartvis Sancakbeyliği	s. 158
Ahmed Bey	-	Erzurum beylerbeyi Hasan Paşa'nın arzıyla	Ardahan Sancakbeyliği	s. 158
Halil Ağa	Kanije gediklülerinden	Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa'nın arzıyla	Seçan Sancakbeyliği	s. 158
Pir Mansur Bey	Adana hâkiminin oğlu	Hamse ve elf Muharreminin yedinci gününde virilmekle mücibince fermân olmağla	Adana Sancakbeyliği	s. 158
Kara Bey	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın oğlu	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla	Aktaş Sancakbeyliği	s. 159
Nimet	Molla Hân'ın oğlu	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla	Rustav Sancakbeyliği	s. 159

Tablo 6: Devami

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
Mehmed	Melik Seyyid'in oğlu	-	Sa'danrûd(?) Sancakbeyliği	s. 159
İvaz	Şirvan a'yânından	-	Hâli ve Serenkabad Sancakbeyliği	s. 159
Nureddin	Dağıstan a'yânından Mirzâ Ali'nin oğlu	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla	Kaba ve Kula Sancakbeyliği	s. 159
Mehmed	Karadağ a'yânından Gazi Bey'in oğlu	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla	Berdâ' Sancakbeyliği	s. 159
Muhib Ali	-	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla	Ereş Sancakbeyliği	s. 159
Mehmed	Mahmud Bey'in oğlu	-	Zangı Sancakbeyliği	s. 159
Kâtib Mahmud	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kitâbeti hizmetinde olan	Delü Melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla	Badguye(?) Sancakbeyliği	s. 159
-	-	-	Selmas Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Coras Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Rumi Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Sumay Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Ovacık Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Hoy Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Maku Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Bayezid Kal'ası Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Kerki Sancakbeyliği	s. 160
-	-	-	Mernas(?) Sancakbeyliği	s. 160
Hasan Bey	-	-	Sayda ve Beyrut Sancakbeyliği	s. 160
Piri	Serhad emekdârı	Müşarünileyhin kazâyâsıyla	Acara-i Süflâ Sancakbeyliği	s. 161
Süleyman Ağa	Erzurum ağalarından	Erzurum beylerbeyi Hasan Paşa'nın arzıyla	Lori Sancakbeyliği	s. 162
-	-	Hükûmet tariki ile	Sumay Sancakbeyliği	s. 162
Ali Bey	Safed Beyi	Sebk iden hidmeti muhabelesinde babası Fahreddin Bey dâhil oluncaya değin	Sayda ve Beyrut Sancakbeyliği	s. 163
Hamdan Bey	Aclun Sancakbeyi	Şart ve ta'ahhüdü üzere	Aclun Sancakbeyliği	s. 163
Mehmed Bey	Ahmed Paşa'nın oğlu	Zegem hâkimi Tahmures Hân cânibinden diller ile ve başlar ile gelen Bican hutimet avakıbuhi bi'lhayırın ricâsı ve iltimâsıyla	Ağcakale Sancakbeyliği	s. 164
İbrahim Bey	Mecingerd Sancakbeyi	-	Poshov Sancakbeyliği	s. 165
Mustafa Bey	Zaho Sancakbeyi	Diyarbakir muhâfazasında olan vezir Dilaver Paşa arzıyla	Keşşaf Sancakbeyliği	s. 166
Ali Bey	Keşşaf Sancakbeyi	Diyarbakir muhâfazasında olan vezir Dilaver Paşa arzıyla	Zaho Sancakbeyliği	s. 166
-	Çemişgeze Sancakbeyi	-	Sird Sancakbeyliği	s. 166
Bekir Bey	Birecik Sancakbeyi	-	Çemişgezek Sancakbeyliği	s. 166

Tablo 6: Devamı

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
Nesimi Bey	Balis ve Benirebia Sancakbeyi	-	Birecik Sancakbeyliği	s. 166
Emir Ali	Rüstem Bey'in oğlu	Birecik'den ve Deyr-Rahbe'ye varınca Bağdad tarafına giden tüccârın malına ve canına zarar itdirmemek üzere	Benirebia Sancakbeyliği	s. 166
Abdi Bey	Pasin Sancakbeyi	-	Akşehir Sancakbeyliği	s. 167
Mehmed bey	Pasin Sancakbeyi	-	Pasin Sancakbeyliği	s. 167
Ali Bey	Hama Sancakbeyi	-	Cebele Sancakbeyliği	s. 168
Emir Tahir	Emir Kayabeğ'in oğlu	Her sene Bağdad'dan Trablus'a kendü mâlıyla yüz kantar barut-ı siyâh getürmek üzere	Selimiye Sancakbeyliği	s. 168
Mustafa Bey	Aclun Sancakbeyi	-	Ayıntab Sancakbeyliği	s. 168
Mehmed Bey	Adilcevaz Sancakbeyi	Habur Sancakbeyinin zulm ve te'addisi olduğundan Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa'nın arzıyla ve şart ve iltizâmı üzere	Habur Sancakbeyliği	s. 169
İbrahim Bey	Hâssa kapudanlardan olub emekdâr olan	Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzıyla	Limason Sancakbeyliği	s. 169
Rüstem Bey	Kars Sancakbeyi	Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzıyla	Kars Sancakbeyliği	s. 169
Budak Bey	Beradost Beylerinden	Tebriz beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzıyla	Rumiyye Sancakbeyliği	s. 170
Mehmed Bey	Lala Bey'in oğlu	Şehrizol beylerbeyi Mehmed Paşa arzıyla	Dulçuran Sancakbeyliği	s. 171
Mahmud bin Hüseyin	emekdâr	Hüseyin Paşa kazâyasıyla Şirvan cânibinde Kızılbaş muhârebesinde sebk iden hizmeti mukâbelesinde	Meskure(?) Sancakbeyliği	s. 171
Mahmudî hâkimi Zeynel Bey'in oğlu	-	Van beylerbeyi Mehmed Paşa arzıyla	Kotur Sancakbeyliği	s. 172
Emir Yunus	Hürkuş oğlu	-	Humus Sancakbeyliği	s. 173
Behram Bey	-	-	Hille Sancakbeyliği	s. 173
Seyyid Hân	Oltı Sancakbeyi	Çıldır beylerbeyi Hüseyin Paşa arzıyla	Oltı Sancakbeyliği	s. 174
Hızır Bey	Aspinza Sancakbeyi	Çıldır beylerbeyi Hüseyin Paşa arzıyla	Aspiza Sancakbeyliği	s. 174
Hasan Bey	Gazi Bey'in oğlu	-	Sumay Sancakbeyliği	s. 175
Emir Bey	Selmas Sancakbeyi	Geri verildi İbkâ ve mukarrer	Selmas Sancakbeyliği	s. 175
Mehmed Bey	Sağman Sancakbeyi	Erzurum beylerbeyi Hasan Paşa arzıyla mukarrer	Sağman Sancakbeyliği	s. 176
Behlül Paşa	Oltı Sancakbeyi	-	Ardanuç Sancakbeyliği	s. 176
Emir Ahmed	Vefat eden Aclun Sancakbeyi Hamdan'ın oğlu	Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzı mucibince her sene hacc-ı şerîfe on bin altun virmek üzere	Aclun Sancakbeyliği	s. 177
Ömer Bey	Adilcevaz Sancakbeyi	Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın arzıyla	Arabgir Sancakbeyliği	s. 177
Mehmed	Dergâh-ı Âlî müteferrikası	Van beğlerbeğisi Tekelü Mehmed Paşa'nın hemşîrezâdesi	Beğşehri Sancakbeyliği	s. 178
Hasan Bey	Mazgird Sancakbeyi	Mutasarrıf olmak	Mazgird Sancakbeyliği	s. 180
Hüseyin Bey	Kiği Sancakbeyi	-	Hüdâvendigâr Sancakbeyliği	s. 181

Tablo 6: Devami

İsmi	Önceki Görevi	Atanma Sebebi	Yeni Görevi	Sayfa Numarası
Nogay Bey	Hüdâvendigâr Sancakbeyi	-	Kiğı Sancakbeyliği	s. 181
Ramazan Bey	Canik Sancakbeyi	-	Divriği Sancakbeyliği	s. 181
Kelali Bey	Üzeyir Sancakbeyi	Şam ve Haleb Beylerbeyi arzıyla	Kırşehir Sancakbeyliği	s. 181
Ömer	Ekrâd beğ-zâdelerinden	-	Eleşkird Sancakbeyliği	s. 181
Bekir Bey	Yanya Sancakbeyi	-	Yanya Sancakbeyliği	s. 181
Mustafa Bey	İskender Paşa'nın oğlu	-	Gence Sancakbeyliği	s. 181
Seyyid Hân	Oltı Sancakbeyi	-	Sincar Sancakbeyliği	s. 181
-	Sincar Sancakbeyi	-	Oltı Sancakbeyliği	s. 182
Mustafa Paşa	Köstendil Sancakbeyi	-	Aydın Sancakbeyliği	s. 182
Osman Bey	Karahisar Sancakbeyi	-	İlbasan Sancakbeyliği	s. 183
Seyyid Bey	Pasin Sancakbeyi	Yerine atanan mirliva görevine gitmemesi üzere	Pasin Sancakbeyliği	s. 184
Ali Ağa	Erzurum'un yemîn gönüllü ağası	Hân arzıyla yarar olan	Tekman Sancakbeyliği	s. 184
Mehmed Bey	Arabgir Sancakbeyi	-	Kiğı Sancakbeyliği	s. 184
Ramazan Bey	Tarsus Sancakbeyi	-	Üzeyir Sancakbeyliği	s. 184
Macar Bey	Sis Sancakbeyi	Hidmeti mukâbelesinde livâ-yı mezbûr ile ma'an mutasarıf olmak üzere	Kars Sancakbeyliği	s. 184
Ömer	Dergâh-ı Âlî müteferrikası	Van beylerbeyi Mehmed Paşa arzıyla	Adilcevaz Sancakbeyliği	s. 185
Hüseyin Bey	Kars Sancakbeyi	Mirlivâ hizmetinde tekâsül üzere	Kayseriyye Sancakbeyliği	s. 185
Hüseyin Bey	Kars Sancakbeyi	-	Ayıntab Sancakbeyliği	s. 186
Mustafa Bey	Ayıntab Sancakbeyi	-	Kudüs-i Şerif Sancakbeyliği	s. 186
Kurd Bey	Aspinza Sancakbeyi	-	Aspinza Sancakbeyliği	s. 186
Durmuş Bey	Hille Sancakbeyi	-	Delvine Sancakbeyliği	s. 186
Ömer Bey	Solnok Sancakbeyi	Vezîr Ali Paşa'nın arzıyla	Zaçesne Sancakbeyliği	s. 188
Ömer Bey	İnebahtı Sancakbeyi	-	İskenderiye Sancakbeyliği	s. 188
Ramazan Bey	Mamervan Sancakbeyi	-	Mamervan Sancakbeyliği	s. 188
Mustafa Bey	Habur Sancakbeyi	Vezîr Dilaver Paşa arzıyla	Nusaybin Sancakbeyliği	s. 189
Mehmed Bey	Pasin Sancakbeyi	-	Kırkkilise Sancakbeyliği	s. 190

2.1.4. Nişancı Atama Kayıtları

Farsça “bir şeyi belli etmek için üzerine alâmet koymak” anlamına gelen *nişân* kelimesinden türetilen *nişancı* Osmanlı merkez teşkilâtında padişahın tuğrasını çeken, Divân-ı Hümayûn üyesi

yüksek rütbeli bir memurdur²⁰¹. Nişancılık, İslâm devletlerinde birçok farklı isimle mevcut olduğu gibi Osmanlı Devleti'nde de önemli bir memuriyet olarak yer almıştır. Babinger, Selçuklu ve Memlûklü bürokrasisinin bütün kurumlarıyla birlikte Osmanlı bürokrasisi tarafından miras alındığını ve “Nişancılık” makamının da bu vesileyle Osmanlı Devleti'ne geçtiğini ifade eder. Osmanlılarda Nişancı *muvakkî*, *tevkî*, *tuğrakeş-i ahkâm*, *tuğra-ı şerîf hizmetlisi* ve *müftî-i kânûn* gibi pek çok farklı adla adlandırılmıştır²⁰². Padişahların imzası diplomatik yazışmalarda Nişân-ı Şerîf, Nişân-ı Hümâyûn, Tevkî-i Hümâyûn, Alâmet-i Şerîfe, “Nişân-ı Şerîf-i âl-i şân-ı Sultânî ve tevkî-i refî-i Hümâyûn olarak adlandırılmakla birlikte kısaca nişan veya tuğra denilirdi²⁰³.

Hüseyin Hüsameddin tarafından Osmanlıların ilk Nişancısı olarak Orhan Gazi döneminde Bursa'ya yerleşen Bağdatlı Seyyid Şemseddin Mehmed Çelebi tespit edilmiştir²⁰⁴. Bununla birlikte Nişancıya ait ilk yazılı bilgiye Fatih Kânûnnâmesi'nde rastlamaktayız. Nişancının teşrifattaki yeri, vazife ve sorumlulukları, ne tür vazifelerden terfi edileceği gibi bilgiler yer almaktadır²⁰⁵. Osmanlı Devleti'nin karar mercii olan Divan-ı Hümâyûn'da vezirler, kazaskerler ve defterdarlardan sonra en büyük makam olan nişancıların başlıca görevi devletler arası yazışmaları yürütmek ve gelen mektupları tercüme etmek ve padişah fermanla ve beratlarına tuğra çekmek, örfî kânûnların yapılmasında, düzenlenmesinde ve uygulanmasında öncülük etmek, ayrıca emri altındaki reisülküttab ile Divan bürokrasisinin işleyişinin düzenini idare etmektir²⁰⁶.

Çalışmamızda yalnızca bir adet Nişancı atama kaydı mevcuttur. Ayrıca bir adet de nişancılık verilip müyesser olmaması üzerine vezâret ile Diyarbekir eyâleti verilen kayıt da mevcuttur. Bu kayıtlar şunlardır:

Nişâncılık, Bu dahi

Sâbıkâ nişâncı iken reisülküttab olan Hükmi Hasan Efendi²⁰⁷, ye virilmek buyuruldu; fî 23 Z. Sene [102]3²⁰⁸

²⁰¹ Erhan Afyoncu, “Nişancı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 33, TDV Yayınları, İstanbul, 2007, 156

²⁰² Hüseyin Hüsameddin, **a.g.e.**, s. 7

²⁰³ Alkan, a.g.m., s. 42

²⁰⁴ Hüseyin Hüsameddin, **a.g.e.**, s. 8

²⁰⁵ “Ve Divân-ı Humâyûnumda sadra oturmak vüzerânın ve kadî'askerilerün ve defterdârlarun ve nişancının yoludur. Evvelâ vüzerâ oturur, bir cânibine kadî'askerler, onların altına defterdârotururlar. Ve ol cânibe nişancı oturur. Ve nişancının mertebesi eğer vizâret ve beğlerbeğilik ise defterdârlara tasaddur ider; ve sancak ile nişancı ise, defterdârlardan aşağı oturur.”, “Ve nişancılık Dahil ve Sahn müderrislerinün yoludur.” Bkz. Fatih Sultan Mehmed, **Atam Dedem Kânûnu Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, Abdülkadir Özcan (Haz.), Kronik Kitap, İstanbul 2020, s. 6, 8

²⁰⁶ Alkan, a.g.m., s. 15; Afyoncu, “Nişancı”, s. 157

²⁰⁷ **Hasan Hükmi Efendi**: Yenişehir-i Fenerli olup Hattatlık yapmaktadır. Mehmed Çelebi mahdumdur. Divan-ı Hümâyûn kâtibi iken 1014 senesinde Darüssade Ağası el-Hâc Mustafa Ağa'nın kâtibi olduktan sonra şöhret kazandı. 1026 yılında Nişancı İsmail Efendi vefat edince yerine Divan-ı Hümâyûn Nişancısı olarak atandı. Mustafa Ağa'nın vakfiyesinde “Hükmi Hasan bin Mehmed el-Muvakkî' bi'd-Divan-ı Âli” diye şahid görüldü. Reisülküttab ve 1033'te tekrar Nişancı oldu ardından 1034'te azledildi. Bundan sonra Darüssade Ağası İdris Ağa'nın kâtibi oldu. 1046'da

*Eyâlet-i Diyarbekir bâ Vezâret, Bâ-hatt*²⁰⁹

*Sâbıkâ nişâncılık virilüb müyesser olmayan Mu'allim-zâde Mehmed Paşa'ya vezâret ile virilmek buyuruldu*²¹⁰

2.1.5. Defterdâr Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde malî işlerden sorumlu en üst âmire denmektedir. Fatih Sultan Mehmed'in Kânûnnamesi'ne göre defterdar, padişahın malının vekili iken sadrazam da malının nazırıdır²¹¹. Defterdarlar, para hazinesi ve devletin ana arazisini kayıtlarının saklı tutulduğu Defter hazinesinin muhafazasından sorumludur. Ayrıca maliyeden ferman veya hüküm yazmak, Çavuş, sipahi, kâtip, sancak beğliği tevcihatı arz etmek, padişaha sormadan iki akçeye kadar zam yapabilmekteydi. Nitekim sefere gidilirken padişahla konuşabilme imtiyazına da sahiptirler²¹².

Defterdarlık müessesesinin teşekkülü tam olarak bilinmemekle birlikte İslâm devletlerindeki müstevfi makamının Osmanlılardaki karşılığı olduğu anlaşılmaktadır. Kuruluş devrinde Orhan Gazi döneminde kadar götürülenler olsa da mali işler için ayrı müessese tesisini gerektirecek gelişme olmadığından bu mümkün görünmemektedir²¹³. I. Murad zamanında devletin sınırlarının genişlemesi sonrası gelir ve giderlerin artmasıyla mali kayıtların tutulması ihtiyacını ortaya çıkardı. İsmail Hakkı Uzunçarşılı II. Murad dönemindeki bazı vakfiyelerin şahitleri arasında “defterdar” ve “defteri” sıfatını kullananları tespit ederek defterdar tabirini XV. yüzyılın ilk yarısında hatta IV. yüzyıl sonlarında var olabileceğini söylemektedir²¹⁴.

Defterdarlık müessesesinin tam anlamıyla şekillendirilmesini Fatih Kânûnnâmesi'nde görmekteyiz. Devletin topraklarının genişlemesi ve mali işlerin artmasıyla defterdar sayıları da ihtiyaca nazaran artmaya başlamıştır. Rumeli'de hazineye ait mali işlere bakan Rumeli Defterdarı

üçüncü kez nişancı olmuş ve 1048 tarihinde vefat ettiği düşünülmektedir.; Hüseyin Hüsameddin, **Nişancılar Durağı**, Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan (Çeviri Yazı), İsmail E. Erünsal (Ed.), TTK Yayınları, Ankara, 2015, s. 96-97

²⁰⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116

²⁰⁹ İlgili defterde Diyarbekir Eyaleti'ne beylerbeyi olarak atanan kişilere dair şu kayıtlara ulaşılmaktadır. 23 Z. 1023 tarihinde Mustafa Paşa'dan alınarak Mu'allim-zâde vezir Mehmed Paşa görevlendirilmiştir. Ardından 23 Ra. 1024 tarihinde Van eyaleti ile birlikte Diyarbakır eyaleti tekrar Mustafa Paşa'ya geri verilmiştir. Yine aynı tarihte Şevval ayının ikinci gününde Bağdat beylerbeyliği Mustafa Paşa'ya tevdi edilmiştir. Diyarbakır beylerbeyliği ise hemen ardından gelen kayda göre Tekelü Mehmed Paşa tayin olmuştur. Son olarak, 25 Z. 1024 tarihinde Diyarbakır beylerbeyliğine vezir Dilaver Paşa'nın atanmış olduğunu görmekteyiz.

²¹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116

²¹¹ Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 5

²¹² Sertoğlu, “Defterdar”, s. 80, 81

²¹³ Mübahat S. Kütükoğlu, “Defterdar”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 9, TDV Yayınları, İstanbul, 1994, s. 94

²¹⁴ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, s. 325, 326

ya da bir başka deyişle Başdefterdar ve Defterdarlar tabirleri geçmektedir. Anadolu mali işlerine bakan Anadolu Defterdarlığının II. Bayezid döneminde kurulduğu belirtilmektedir²¹⁵.

Yavuz Sultan Selim döneminde Doğu Anadolu ve Suriye fetihlerinden sonra buradaki mali işlerle ilgilenmesi için Halep'te mukim Arap ve Acem Defterdarlığı adıyla bir defterdarlık daha kurulmuştur. Sultan Süleyman hükümdarlığının başlarında İstanbul'daki mukataalar ve yalılar "şikk-ı sâni" adıyla oluşturulan defterdarlığa bağlandı. Bu defterdarlığın teşekkülü tarihi hakkında ihtilaflar olsa da en geç 1525'lerde mevcut olduğu belgelerle ortaya konmuştur²¹⁶. Arap ve Acem Defterdarlığı II. Selim'in saltanatının ilk yıllarında Halep, Diyarbakir, Şam, Erzurum ve Trablusşam olarak beş ayrı defterdarlığa ayrılmıştır. Anadolu Defterdarlığından Sivas ve Karaman eyâletleri ayrılıp müstakil defterdarlık haline gelmiştir. Bunlara eyaletlerdeki mâli işleri yürütmekle yükümlü olan kenar defterdarlıklarından veya vilâyetlerdeki timâr işleriyle uğraşan bir nevi nüfus ve vergi sayımıyla görevli tımar defterdarlıklarından farkını göstermek için de Hazine Defterdarlıkları denilmiştir²¹⁷.

Hazine ve mal defterdarları sancaklardaki mâli işlerle ilgilenmekler yükümlüdürler. Ancak mal defterdarları sadece eyâletlerde görev almayıp icap ederse merkezde de bulunabilmekteydi. Mal defterdarları taşrada devlet adına çeşitli vergileri toplayıp merkeze gönderirlerdi. Bunlar devletin tımar sistemi dışındaki gelir kaynakları olan cizye, bac, gümrük vergileri başta olmak üzere tuzlalardan, darphaneler, madenler ve hamamlardan alınan vergiler ve tahıl ve çeltik vergilerini toplamaktaydılar²¹⁸.

XVI. yüzyılın son çeyreğine gelindiğinde ise Tuna Nehri yalılarındaki haslar için şikk-ı sâlis ya da bir diğer adıyla Tuna Defterdarlığı kurulsa da çok uzun ömürlü olmadı. XVII. yüzyıla gelindiğinde bu defterdarlıkların isimlerinde değişiklikler yapıldı. Anadolu defterdarı "şikk-ı sâni defterdarı" olarak anılmaya başlanmışken daha önce şikk-ı sâni adını taşıyan defterdara "şikk-ı sâlis" denilmeye başlanmıştır²¹⁹.

Kenar (Eyâlet) Defterdarı, eyâletlerdeki mali işlerden sorumlu memurlardır. Bu defterdarlıklar, merkezdeki büyük defterdarlıkların küçük ölçekteki birer modeli gibi teşkilatlanmıştır. Teşkilatta, tezkireciler, muhasebeciler, veznedarlar, mukabeleciler, rûznâmeciler gibi şef pozisyonundaki memurlar ve bunların yardımcıları olan kâtipler bulunur.

²¹⁵ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, s. 327

²¹⁶ Kütükoğlu, "Defterdar", s. 95

²¹⁷ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, s. 330; Kütükoğlu, "Defterdar", s. 95

²¹⁸ Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan, "XVI. Yüzyılda Osmanlı Eyalet Defterdarlıklarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi", **Osmanlı Araştırmaları**, (30), İstanbul, 2007, s. 60, 61

²¹⁹ Kütükoğlu, "Defterdar", s. 95

Timar defterdarları, vilâyetlerde timar işlerinden sorumlu olan memurlardır. Tahrirler gibi nüfus ve vergi sayımlarında görev alırken, aynı zamanda timarlarla ilgili diğer konuları da takip ederler. Bu nedenle, son derece dürüst ve namuslu kişiler arasından seçilirlerdi²²⁰.

Çalıştığımız ruûs defterinde baş defterdar, şıkk-ı sâni defterdarı ile eyalet, maliye, timar ve hazine defterdarlarından oluşan 26 adet defterdar ataması yer almaktadır. Ayrıca şıkk-ı sâni defterdarı olup Ayasofya Câmî'inin binâ emiliği hizmetinde bulunan Kalender Efendi'ye vezâret pâyesi verildiği²²¹ ve Mısır'ın mâl defterdârına Yemen Beylerbeyliği verildiği görülmektedir²²². Defterdâr atama kayıtlarına örnek olarak şunları gösterebiliriz:

Defterdârlık-ı Şıkk-ı Sâni, Bâ-hatt

Sâbıkâ Anadolu defterdârı olan Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 22 L. Sene [10]23²²³

Defterdârlık-ı Şıkk-ı Sâni, Bâ-hatt

Şehremîni olan Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 4 R. Sene mim²²⁴

Defterdârlık-ı Baş, Mim

Anadolu defterdârı olan Mustafa Paşa'ya virilmek buyuruldu; fî mim²²⁵

Defterdârlık-ı Anadolu, Mim

Şıkk-ı sâni defterdârı Mustafa Efendi'ye ânın yeri baş rûznâmecî virilmek buyuruldu; fî mim²²⁶

Defterdârlık-ı Anadolu

Batum beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya eyâleti ile ma'an mutasarrıf olmak üzere virilmek buyuruldu; fî (boş) Sene 1026²²⁷

Defterdârlık-ı Rum, Bâ-hatt

Mukaddemâ Erzurum defterdârı olan Yusuf'a virilmek buyuruldu; fî (boş) Ca. Sene 1024²²⁸

²²⁰ Kütükoğlu, "Defterdar", s. 96

²²¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112

²²² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 159

²²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

²²⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 128

²²⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123

²²⁶ gös. yer.

²²⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 191

²²⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 133

Tablo 7: Çalışmada Yer Alan Maliye, Timar ve Hazine Defterdârlarının Hangi Bölgelere Atama Aldıklarına Dair Tablo

Maliye Defterdarı	Timar Defterdarı	Hazine Defterdarı	
Bağdad Rum Karaman Kanije	Diyarbakir Bağdad	Tuna Basra Şam Tımışvar Haleb	Trablusşam Bağdad Karaman Musul

2.1.6. Reisülküttaplık Atama Kayıtları

XVII. yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı bürokrasisinde maliye dışındaki yazı işlerini yürüten Divân-ı Hümâyûn kâtiplerinin ve kalemlerinin şefine reisülküttab denilmekteydi. Bizzat Divân-ı Hümâyûn aslı üyelerinden değilse de tahrir ve divân kayıtlarına da vakıfı ve Nişancı'ya bağlı bulunmaktaydı²²⁹. XV.-XVI. yüzyıl belgelerinde “reis-i küttâb”, “reisü'l-küttâb”, “reis efendi”, reisü'l-küttâb-ı Divân-ı Hümâyûn şeklinde geçmektedir. Riyâset ve riyâset-i küttâb adları da yaygın olarak makam için kullanılmıştır²³⁰.

Osmanlı Devleti'nde Reisülküttaplık makamı hakkında ilk bilgilere Fatih Kânûnnâmesi'nde rastlamaktayız. Bu bilgilere dayanılarak daha önceden de var olduğu kabul edilmektedir. Kimi Osmanlı kaynaklarındaki bilgilere bakılarak da Yavuz Sultan Selim dönemine kadar götürülmektedir. Kânûnnameye yer alan reisülküttaplık maddelerin açık şekilde uygulanması XVI. yüzyıl kaynaklarında görülmesi buna delil olarak gösterilmektedir. Ancak reisülküttaplığın klasik şekilde olmasa bile kâtipler ve amirlerden oluşan bir bürokrasinin varlığı dikkate alındığında Fatih döneminde var olduğu söylenebilir²³¹.

XVI. yüzyılın başlarında nişancının emri altında çalışan reisülküttaplık müessesesi Divân-ı Hümâyûn'da görevli kâtiplerin yöneticisi olarak bilinmekteydi. Divân toplantılarında arzuhalleri sesli okuyup, telhis kesesini sadrazamın yanına koymanın yanı sıra divanda nişancı veya kendisinin müsveddesini yazdığı fermanların kontrolünü yapmaktaydı. Ayrıca timar ve zeâmetlerin beratlarını yazdırıp merkezden yapılan tayinleri de deftere işlemek ve ruûs tezkiresi denilen defterdeki berat kaydının suretini vermekle yükümlüydü. Aynı yüzyılın sonlarından itibaren ise nişancının iş yükünün artmasıyla ikinci dereceye düşen divân kâtiplerinin idaresi, hüküm müsveddelerinin kaleme alınması, beratların kontrolü gibi görevleri üstlenmişlerdir²³².

²²⁹ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, s. 242; Recep Ahışalı, “Reisülküttab”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 34, TDV Yayınları, İstanbul, 2007, s. 546

²³⁰ Ahışalı, “Reisülküttab”, s. 546

²³¹ gös. yer.

²³² gös. yer.

Çalıştığımız ruûs defterinde reisülküttâb değişikliği olduğunda yazı tarzının değiştiğini görmekteyiz. Zira defterde 117. Sayfa itibariyle kâtip değişimi yaşandığı yazı tarzının değişmesiyle anlaşılmaktadır. Defterde iki adet reisülküttâb bir adet de reisülküttâb ka'im-makamı ataması bulunmaktadır. Bizim çalıştığımız kısımda ilk olarak reisülküttâb olarak Mustafa Sem'i Efendi'nin göreve getirilmesiyle başlamaktadır. 110. Sayfadan itibaren Sadrazam Nasuh Paşa'nın idamı sonrasında vezir-i azam Öküz Mehmed Paşa olmuştur. 116. Sayfaya gelindiğinde Mecd Mehmed Efendi'nin reisülküttâb olarak atandığı görülmektedir. Akabinde defterin yazı tarzı da yeni bir kâtibin atanmasıyla değişmiştir.

Riyâset-i Küttâb-ı Divân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt-ı Hümâyûn

Bu hakîrû'l-kesîrû't-taksîr Mustafa Sem'i Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim²³³

Riyâset, Bâ-hatt-ı Hümâyûn

Bu kesîrû't-taksîr bi'l-fi'l tuğra-yı şerîfe hizmetinde olan Mecd Mehmed²³⁴ hakîre yine riyâset mukaddema tevcîh ve fermân olduğu üzere inâyet olmak buyuruldu²³⁵

Kâ'im-makâmlık-ı Re'isü'l-küttâb ve Emîn-i Defter der-Astâne, Bâ-hatt

Bu hakîrin kâ'im-makâmlığı sâbıkâ kâ'im-makâmınız ve âstâne-i sa'âdetde müteaddid re'is olan Hamza Efendi'ye ve defter emâneti sâbıkâ Âstâne'de kâ'im-makâmınız olan Fi Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 18 R. Sene [10]24²³⁶

Defterde İsmi Geçen Önceki Reisülküttâblar: Mim Mehmed Efendi, Hükmi Hasan Efendi, Mustafa Sem'i Efendi²³⁷

2.1.7. Kazaskerlik Atama Kayıtları

Etimolojik olarak kâdî ve asker kelimelerinden oluşan kâdî'l-asker kaynaklarda karşımıza birçok farklı şekilde çıkmaktadır. “Kâdî-i asker, kâdilasâkir, kâdîlcünd, kâdîleşker” şeklindedir.

²³³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105

²³⁴ **Mecdüddin Mehmed Efendi:** Edirnelidir. Mecid Mehmed Efendi olarak bilinmektedir. Bâb-ı Âlî'de eğitim görmüş 1015 senesinde reisülküttâb olmuştur. Ancak, 1016 senesinin Şaban ayında yerini Kâtib Mim İbrahim Efendi'ye bıraktı. Şehremini olarak atanmış ancak daha sonra görevden alındı. 1022 senesinde, Hızır Efendi'nin yerine nişancı olduğu Divân-ı Hümâyûn defterinde görülmüştür. 1024 nişâncılıktan azledilerek ikinci kez reisülküttâb olup, 1025 senesinde azledilmiştir. Hüseyin Hüsameddin, **Nişâncılar Durağı**, Bilgin Aydın ve Rifat Günalan (Çev.) İsmail E. Erünsal (Ed.), TTK Yayınları, Ankara, 2015, s. 94

²³⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116

²³⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130; Recep Ahışalı'nın Arşiv Belgelerinden Oluşturulmuş Reisülküttâblar Listesi adlı makalesinde yer alan bilgiye göre Mustafa Efendi'nin daha önce reisülküttâb kaimmakamı olduğunu söylemektedir. Dahası Fi Mustafa Efendi'nin defter emini olduğu, Hamza Efendi'nin de Reisülküttâb Mecd Mehmed Efendi'nin vekili olduğu bilgisine ulaşmaktayız.

²³⁷ Defterde yer alan reisülküttâblar Mim Mehmed Efendi, Hükmi Hasan Efendi, Mustafa Sem'i Efendi'nin tayin terfi süreçleri hakkında detaylı bilgi için bakınız: Recep Ahışalı, “Arşiv Belgelerinden Oluşturulmuş Reisülküttâblar Listesi”, **Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi**, 50, İstanbul, 2023, s. 32- 35; Feridun M. Emecen, “Ali'nin ‘Ayn’ı: XVII. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Bürokrasisinde Kâtib Rumuzları”, **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, Prof Dr. Hakkı Dursun Yıldız Hatıra Sayısı, Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul, 1994, s. 139

Ancak Osmanlı Devleti'nde bu kazasker yaygın şekilde kullanılmıştır. Osmanlı kaynaklarında “sadreyn efendiler, sadr-ı Rumeli ve sadr-ı Anadolu” şeklinde de karşımıza çıkmaktadır. Bu ifadeler görünüğe göre divan üyesi olmaları sebebiyle kullanılmıştır²³⁸.

Osmanlı Devleti'nde yönetici sınıfına “askerî zümre” denilmekteydi. Kazaskerlik müessesesi de bu zümrenin hukuki meselelerini çözmek ve ülkedeki adalet ve eğitim kurumlarını idare etmek üzere oluşturulmuştur²³⁹. Kazaskerlik makamı I. Murad döneminde oluşturulmuş ve Bursa kâdısı Çandarlı Kara Halil Hayreddin Efendi de ilk kazasker olarak bu göreve getirilmiştir²⁴⁰. Çandarlı ailesinden kuruluş önemine kazaskerlikten vezirliğe geçen birkaç kişi daha mevcuttu. Bu uygulama bir teamül haline gelmişti²⁴¹. Osmanlıların topraklarını genişletmesi sonucu Kazaskerlik kurum haline gelişi Fatih Sultan Mehmed'in son döneminde Karamanlı Mehmed Paşa'nın arzıyla 1480 tarihinde Rumeli ve Anadolu kazaskerlikleri olarak ikiye ayrılmasıyla gerçekleşti²⁴². Rumeli Kazaskerliği Anadolu Kazaskerliğinden daha üstün kabul edilmekteydi. Bu vazifeye ilk olarak halihazırdaki kazasker Muslihiddin-i Kastalanî atanırken Anadolu Kazaskerliğine de İstanbul kâdısı Balıkesirli Hâcı Hasan-zâde Mehmed b. Mustafa Efendi tayin edildi²⁴³.

Yavuz Sultan Selim'in Doğu ve Güneydoğu Anadolu'yu ve Suriye'yi fethi sonrası merkezi Diyarbakır olan Arap ve Acem Kazaskerliği kurulmuş olup ilk olarak dönemin meşhur alimi İdris-i Bitlisî'ye görev verilmiştir. Ancak daha sonra bu kazaskerlik Anadolu Kazaskerliğine bağlanarak lağvedildi²⁴⁴.

Kazaskerliğe mevleviyet adı verilen günlük beş yüz akçe verilen büyük kadılıklardan gelinirdi. XVI. yüzyılın ikinci yarısına kadar belirli bir düzen yoktu bun tarihten itibaren Anadolu Kazaskeri payesiyle İstanbul kadılığı yapanlar getirilmeye başlanmış onun ardından da Rumeli kazaskerliğine gelme kaidesi yerleşmiştir. Rumeli Kazaskerliği yapmış olanların en kıdemlisine de reisü'l-ulema unvanı verilmiştir²⁴⁵. Kazaskerlerin tayinleri XVI. asrın sonlarına kadar sadrazamın arzıyla yapılmaktaydı. Şeyhülislamın XVII. yüzyılla birlikte yetkisinin artmasıyla beraber kazasker ve mevâlilerin tayinlerini de sadrazamın onayını alarak yapma yetkisini almıştır. Zira kazaskerlerin atanması gibi azledilmesi padişahın yetkisindedir. Bunda özellikle XVI. yüzyılın sonlarından

²³⁸ Mehmet İpşirli, **Osmanlı İlimiyesi**, Ahmet Yaşar (Ed.), Kronik Kitap, İstanbul, 2021, s. 129

²³⁹ Abdullah Saydam, **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, 1. Baskı, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2014, s. 102

²⁴⁰ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Devletinin İlimiye Teşkilâtı**, TTK Yayınları, Ankara, 2022, s. 155

²⁴¹ İpşirli, **a.g.e.**, s. 131

²⁴² İpşirli, **a.g.e.**, s. 131; Uzunçarşılı, **İlimiye Teşkilâtı**, s. 155

²⁴³ Uzunçarşılı, **İlimiye Teşkilâtı**, s. 155

²⁴⁴ Uzunçarşılı, **İlimiye Teşkilâtı**, s. 155, 156

²⁴⁵ Uzunçarşılı, **İlimiye Teşkilâtı**, s. 156, 162

itibaren sayıları artan kazasker ve mevâlinin görev sürelerinin kısaltılmasının neden olduğu düşünülmektedir²⁴⁶.

Kazaskerlerin görevleri aslında idarî ve kazaî olarak ikiye ayrılmaktadır. Kuruluş devrinde görevi ordudaki askerî-hukukî anlaşmazlıkları çözmek, seferlerde davalara bakmak iken ilerleyen safhada kadıların, müderrislerin tayin ve azilleri ve diğer işleriyle ilgilenmek ve mülâzemetin düzenli işletilmesi en önemli görevi haline geldi. İkiye ayrıldığında da birinci kazasker konumundaki Rumeli kazaskeri Rumeli'deki, ardından gelen Anadolu Kazaskeri Anadolu ve Arabistan'daki ilmiye sınıfının tayin, azil, nakil, terfi gibi işlerine bakmıştır. Bu işlemler de "rûznâmçe" adlı defterlere kaydedilmiştir²⁴⁷.

Çalıştığımız ruûs defterinde, Rumeli ve Anadolu kazaskerliklerine yapılmış toplam iki atama kaydı bulunmaktadır. Bununla birlikte defter içerisinde Zeynel Abidin Efendi'nin Anadolu kazaskeri olduğu bilgisine de ulaşılmıştır. Ancak, bu atamaya dair spesifik bir kayıt bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Dergâh-ı Âlî çavuşluğu atama kaydında, Anadolu kazaskeri Zeynel Abidin Efendi'nin kethüdasına çavuşluk verildiği kaydedilmiştir²⁴⁸. Ayrıca Zeyl-i Şakâ'ik'te tespit ettiğimize göre 6 Ramazan 1024 tarihinde Rıdvan Efendi'nin vefat etmesi üzerine Zeynel Abidin Efendi'nin Anadolu Kazaskerliğine tayin olduğunu görmekteyiz²⁴⁹. Defterde 6 N. 1024 der-Haleb başlığı altındaki kayıtlarda yer almamaktadır. 1025 Cemaziye'l-evvel'inde Zeynel Abidin Efendi'nin vefat etmesi üzerine yerine Ahi-zâde Hüseyin Efendi ikinci kez Anadolu Kazaskeri olmuştur.

Kazaskerlik-i Rumeli

Bostan-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'ye ve anun tekâ'üdü selefi olan Mevlânâ Abdülaziz Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 15 N. Sene [10]23²⁵⁰

Telhîs

Hâliyâ Rumeli kazaskerliği virilen Bostan-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin Ayasofya evkâfından mutasarrıf olduğu yevmî iki yüz akçe ve Sultân Selim evkâfından dahi elli akçe vazifesi ile ber-vech-i arpalık mutasarrıfı olan Mihaliç kazâsı hâlâ Rumeli kazaskerliğinden munfasıl olan Mevlânâ Abdülaziz Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 15 N. Sene [10]23²⁵¹

²⁴⁶ İpşirli, a.g.e., s. 132

²⁴⁷ İpşirli, a.g.e., s. 135

²⁴⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 160

²⁴⁹ Nev'izâde Atâyî, **Hadâ'iku'l-Hakâ'ik fi Tekmileti's-Şakâ'ik Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli**, 2, Suat Donuk (Haz.), Derya Örs (Ed.), Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul, 2017, s. 1478

²⁵⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

²⁵¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 109

Kazâ-yı İstanbul, Bâ-hatt

Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri olan Ahizâde Mevlânâ Hüseyin Efendi'ye Rumeli Kazaskerliği düşüldükde tevcih olunmak üzere virilmek buyuruldu; fî 15 N. Sene [10]23²⁵²

Kazaskerlik-i Anadolu, Bâ-hatt

Sâbıkâ İstanbul kâdısı olan Mevlânâ Rıdvan Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 20 Ca. Sene [10]24²⁵³

Tablo 8: Defterde Adı Geçen Kazaskerlere Dair Tablo

Görevi	İsmi
Rumeli Kazaskeri	Bostan-zâde Mehmed Efendi ²⁵⁴
<i>Sabıka Anadolu Kazaskeri</i>	<i>Ahi-zâde Hüseyin Efendi</i>
<i>Sabıka Rumeli Kazaskeri</i>	<i>Hoca-zâde Abdülaziz Efendi</i>
<i>Sabıka Rumeli Kazaskeri</i>	<i>Mustafa Efendi</i>
<i>Sabıka Anadolu Kazaskeri</i>	<i>Mehmed Efendi</i>
Anadolu Kazaskeri	Rıdvan Efendi
Anadolu Kazaskeri	Zeynel Abidin Efendi

2.1.8. Yeniçeri Ağası Atama Kayıtları

Osmanlılarda askerî teşkilâtında özel konumlu, maaşlı, daimî yaya ordusu olan yeniçerilerin yönetiminden sorumlu başkumandan görevindeki kişiye yeniçeri ağası denilmekteydi²⁵⁵. Kânûnnâme-i Âl-i Osman'a göre de merkez teşkilâtındaki ağaların en büyüğü yeniçeri ağasıdır²⁵⁶. Padişah buraya en güvendiği kişiyi atamak mecburiyetindeydi. Ocak içinden ağa tayini XVI. yüzyılın başlarına kadar devam etse de Fatih Sultan Mehmed'den sefer bahşişi istemelerinden dolayı bu teamül kaldırılarak sekbanbaşılardan padişahın itimadını kazananlar tayin edilmeye başlamıştır²⁵⁷. Yavuz Sultan Selim de bu usulü kaldırarak güvenini kazanan Mir-i alem Yakub Ağa'yı ağalığa tayin etmiştir. Bundan sonraki tayinler de sırasıyla kul kethüdâsı, zağarcıbaşı, saksoncubaşı, turnacıbaşı gibi katar ağaları içinde silsile yürütülüp yapılmaya başlanmıştır²⁵⁸.

Yeniçeri ağasının görevleri arasında Yeniçeri Ocağı ve Acemi Ocağı işleriyle ilgilenmek, İstanbul'un asayişini temin etmek vardır. Sefere gidilirken ağalığa ait iki tuğ ve beyaz sancak ile katılır, seferdeyken de yerine sekbanbaşı bakardı. Ordugâhta ise yeniçeriler, ağanın çadırı etrafında

²⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

²⁵³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 137

²⁵⁴ Bostan-zâde Mehmed Efendi, Abdülaziz Efendi yerine 1023 Ramazan'ında Rumeli kazaskeri oldu. 1024 Ramazan'ında ise emekliliğini istedi Mihaliç kazâsı arpalık olarak verilerek azledildi. Yerine Kemal Efendi Rumeli kazaskeri olmuştur. Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1721

²⁵⁵ Kemal Beydilli, "Yeniçeri", *TDV İslam Ansiklopedisi*, 43, TDV Yayınları, İstanbul, 2013, s. 450.

²⁵⁶ Fatih Sultan Mehmed, *Kânûnname-i Âl-i Osman*, s. 6

²⁵⁷ İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devlet Teşkilatından Kapıkulu Ocakları I*, TTK Yayınları, Ankara, 1988, s. 177

²⁵⁸ Beydilli, a.g.md., s. 456

toplantıydı. Ocaktaki yeniçeri kâtibi hariç bütün tayinler ve aziller yeniçeri ağasının arzıyla yapılmaktaydı. Padişahın Cuma ve bayram namazlarında eşlikçileri olup attan indirirlerdi. Padişah namaza gitmese onlar da dışarı çıkmazdı. Bayram namazından çıkan sadrazamı binek taşında hazır halde bekleyerek eşlik ederdi²⁵⁹.

Yeniçeri ağalarının terfi etmeleri halinde kaptan-ı derya veya beylerbeyi oldukları görülmektedir. Vezirliğe ve sadrazamlığa gelmeleriyle de eski teamüllerin artık geçerliliğinin kalmadığı anlaşılmaktadır²⁶⁰. Vezir olduklarında Ağa Paşa rütbesiyle Divân-ı Hümâyûn'a katılmaya başlamışlardır²⁶¹.

İncelediğimiz ruûs defterinde 2 adet yeniçeri ağası ataması vardır. Mustafa Ağa şehit olduktan sonra daha önceden samsoncubaşı olan kapıcıbaşı Hüseyin Ağa yeniçeri ağası olduğu görülmektedir. Yeniçeri ağalığına mirahorbaşı, kapıcıbaşı gibi görevlerden atandıkları görülmektedir. Bu kayıtlar:

Ağalık-ı Yeniçeriyân

Mirahorbaşı olan Mustafa Ağa 'ya virilmek buyuruldu; fi mim [26 M. Sene 1024]²⁶²

Ağalık-ı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Mustafa Ağa seferde şehîd olmağla ağalık kapıcıbaşı Hüseyin Ağa 'ya virilmek buyuruldu; fi Selh-i N. Sene 1025²⁶³

2.1.9. Sekbanbaşı Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti askeri sınıfının içinden müstakil bir sınıf olarak av teşkilâtıyla alâkadar olan sekbanlar Fatih Sultan Mehmed devrinde yeniçeri ortalarından altmış beşincisine dâhil edilmiştir. Bunların işlerine bakan kumandanlarına da sekbanbaşı denilmekteydi²⁶⁴. Sekbanlığın tam olarak ne zaman kurulduğu bilinmemekle beraber kaynaklara göre I. Murad devrinde Sekbanbaşı Müstecab olarak birinin varlığı bilinmekle beraber sekban teşkilâtının Yıldırım Bayezid döneminde geliştiği söylenebilir²⁶⁵.

²⁵⁹ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları I**, s. 180

²⁶⁰ Beydilli, a.g.md., s. 450

²⁶¹ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları I**, s. 180, 181; Yeniçeri Ağalığı kurumunun teşekkülü, tayin, terfi ve azilleri, gelir-giderleri, görev ve sorumlulukları gibi pek çok konuda ve 1503-1826 arasındaki Yeniçeri Ağaları tablosu ile ilgili detaylı bilgi için bkz.: Ayşenur Erdoğan, **Osmanlı Devleti'nde Yeniçeri Ağalığı Kurumu**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2024

²⁶² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

²⁶³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 181

²⁶⁴ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları I**, s. 192

²⁶⁵ Abdülkadir Özcan, "Sekban", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 36, TDV Yayınları, İstanbul, 2009, s. 326

Sekbanbaşı zamanla yeniçeri ağasından sonra ikinci konumda gelmiştir. Ağa kaymakamı olarak kaynaklarda geçen sekbanbaşı yeniçeri ağasına vekalet ederdi. Başına mücevveze denilen serpuşu giyer ve Divân-ı Hümâyûn'a gidiş ve dönüşlerde yeniçeri ağasıyla birlikte ağa bölük başılarının önünde yürürlerdi²⁶⁶.

Sekbanbaşılardan günlük 70-80 akçe kadar ulûfeleri ve Hayrabolu'da yıllık 20 bin akçe kadar gelir getiren zeametleri vardı²⁶⁷. Sekbanbaşılar genellikle bu mevkiye zağarcıbaşılıktan atanırlardı²⁶⁸. Ocak içerisinde 1451'den sonra yeniçeri ağası olarak terfi ederlerken ocak dışında ise genellikle Hayrabolu sancakbeyi bazen kapıcıbaşı veya müteferrika olurlardı. Ancak sık sık sancakbeyi değişimi bu teamülün değişmesine neden oldu²⁶⁹.

III. Murad zamanında sekbanbaşılardan itibarı iade edilerek tekrar yeniçeri ağası vekili ve onun yerine aday yapılmışsa da XVII. yüzyıldan itibaren tekrar önemini kaybetmiş, kul kethüdâsı ön plana çıkmıştır²⁷⁰.

Defterimizde sekbanbaşı ataması yer almamaktadır. Ancak Zaho sancakbeyi olarak atanan sekbanbaşı Ömer Ağa'ya ait bir kayıt yer almaktadır. Bu kayıt:

Livâ-yı Zaho

Dergâh-ı Âlî yeniçerileri sekbânbaşı olan Ömer Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 8 L. Sene 1024²⁷¹

2.1.10. Müteferrika Atama Kayıtları

Osmanlı saray teşkilâtı içerisinde soy ve mevki olarak seçkin kişilerden seçilen ve değişik hizmetlerde görevlendirilen hizmetlilere müteferrika denmektedir. Dahası vezir ve beylerbeyilerin maiyetindeki hizmetlilere de denilmiştir²⁷². Ancak padişah müteferrikalıkları en itibarlı olanı olduğu için seçkin kişilerden oluşurdu²⁷³.

Başlangıçta Osmanlılara bağlı olan Memleketeyn (Eflak-Boğdan) Voyvodalığı, Erdel Prenslığı, Gürcü meliklikleri ve devletin farklı bölgelerindeki yerel beylerin oğullarını rehin olarak

²⁶⁶ Abdülkadir Özcan, "Sekban", s. 327

²⁶⁷ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları I**, s. 192, 193

²⁶⁸ Abdülkadir Özcan, "Sekban", s. 327

²⁶⁹ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları I**, s. 192

²⁷⁰ Abdülkadir Özcan, "Sekban", s. 327

²⁷¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148

²⁷² Erhan Afyoncu, "Müteferrika", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 32, TDV Yayınları, İstanbul, 2006, s. 183

²⁷³ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 411

tutar ve özellikle sultana sadakat konusunda eğitirlerdi. Bunlara “Dergâh-ı Âli müteferrikaları” adı verilirdi. Bu gruba vezirlerin, beylerbeyilerin, sancak beylerinin, defterdarların şeyhülislâmların, padişah hocalarının ve rikâb ağalarının çocukları da dahildi. Bu yöntem sayesinde hem devletin önemli mevkilerdeki idareci ve ulemânın çocuklarına iş verilmiş, hem de taşradaki idarecilerin çocukları merkezde tutularak merkeze karşı ayaklanmaları önlenmiş olurdu. Daha sonra bu sınıfa, Has Oda’dan çıkanlar, padişah ve şehzadelerin kızlarının çocukları, önemli devlet görevlilerinin adamları, bazı saray ağaları da dahil oldu²⁷⁴.

Osmanlı’nın kuruluş devrinde müteferrikalık müessesesi karşımıza 1443 tarihli bir vakfiyede şahitleri arasında İbrahim bin İshak isimli bir müteferrika yer almaktadır. Bu kayıt müteferrikalığın daha önceden devam ettiğini göstermektedir. Fatih Kânûnnâmesi’nde de müteferrikalardan bahsetmektedir. Müteferrikalar ulûfeli ve tımarlı olarak iki sınıftan teşekkülde. Ulûfeliler tımarlılardan daha itibarlıdır. Kânûnnameye ulûfeli müteferrikalar terfi ettiğinde tımar defterdarı olurlardı²⁷⁵. Ulûfeli müteferrika sayısı belli bir miktarda olmayıp padişahın arzusuna göre artar veya azalırdı. XVI. yüzyılın sonlarından itibaren Müteferrika sayısı devlet sınırlarının genişlemesiyle artmaya başlamıştır²⁷⁶. Tımarlı müteferrikaların sayısı da zamanla değişmiştir. XVI. yüzyılın sonlarında tımarlı merkez görevlilerinin kadrosundaki olağan dışı artışı önlemek için gedik sistemi başlatılarak müteferrika kadroları sınırlandırıldı. İki yüz olarak tespit edilen tımarlı müteferrika sayısına ek olarak hem divan kâtibi hem müteferrika olanların sayısı da on ile sınırlandırıldı. Müteferrikaların başlarında müteferrika başı denilen kişi vardır. Törenlerde müteferrikaların önünde yer alır, seferlerde de yoklamalarını yapardı. Müteferrikaların tayin veya tımar tevcihiyle ilgili işleriyle ilgilenmek görevleri arasındadır. Dergâh-ı Âli müteferrikalarının dışında yeniçerilerin solak ve şikâr bölüklerinin müteferrikaları, has ahır müteferrikaları, şâhinci ve çakırcı müteferrikaları ve beylerbeyi müteferrikaları da mevcuttu. Beylerbeyi müteferrikaların miktarının artmasıyla müteferrika tayininin durdurulması istenmiştir²⁷⁷.

Çalıştığımız ruûs defterinde birçok müteferrika atamasına rastlanmaktadır. Bu atamalar genellikle, vefat etmiş olan müteferrikaların yerine, vezirler, paşalar, beylerbeyiler, sancakbeyiler, beyler, ağalar gibi önemli şahsiyetlerin ailelerinden veya maiyetlerinden kişilerin yanı sıra çeşitli hizmet ve pozisyonlarda yer alan kişilerin müteferrikalığa atanmış olduğunu tespit etmekteyiz.

²⁷⁴ Afyoncu, “Müteferrika”, s. 183

²⁷⁵ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 411; “Ve ulûfeli müteferrika çâşnigirlerden mukaddemdir. Çâşnigirlerden sonra timâr müteferrikasıdır. Ve ulûfe müteferrikalarının yolu timâr defterdarlığıdır. Timâr defterdarlığının yolu defter kethüdalığıdır”, “Veziria’azam oğulları altmış akça [ile] müteferrika olalar. Ve sâir vüzerâ oğulları elli akça ile müteferrika olalar. Ve nişâncı oğulları dahi kezâlik kırk beş akça ile müteferrika olalar. Ve beğlerbeği oğulları dahi kırk beş akça müteferrika olalar.”, “Ve müteferrika ‘ulûfe ile olursa el öpmek kânunumdur.”, Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âli-i Osman**, s. 11, 13, 17

²⁷⁶ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 412

²⁷⁷ Afyoncu, “Müteferrika”, s. 185

Tablo 9: Müteferrikalığa Atanmadan Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Bulduklarına Dair Tablo

Paşa/Bey/Ağa adamları ²⁷⁸	Kapudan Vezir Halil Paşa Çukadarı Vezir Ali Paşa'nın emekdarı Vezir Mehmed Paşa'nın kapıcıbaşı ve baş kapıcıbaşı ve adamı Kaniye beğlerbeği Mehmed Paşa'nın kethüdası ve Dergâh-ı Âlî bevvâbı Sadrazam Mehmed Paşa'nın silahdarı, adamı Yusuf Teberdâr, Sultânî Ağası ve Kapu oğlanına ve ayrıca Hâssâ kilârilere olan kapıcıbaşına Vezir Ahmed Paşa'nın kapıcıbaşı Vezir Mustafa Paşa'nın kethüdâsına Vezir Ali Paşa'nın kethüdâsına Karaman Beylerbeyi Hasan Paşa'nın kethüdâsı Anadolu Beylerbeyi Ahmed Paşa'nın emekdarına
Paşa/Bey/Ağa oğulları/akrabaları ²⁷⁹	Meşayih-i izamdan Seyyid Bali evladından önceki Maraş kâdisinin oğlu olan Halil Çavuş'a Cebecibaşı Mehmed Ağa'nın akrabasına Baş Mirahor (Mirahor-ı Evvel) Mustafa Ağa'nın oğullarına Batum Beylerbeyi Ömer Paşa'nın iki oğluna Vezir Mustafa Paşa'nın oğluna Tezkire-i Evvel Kâtib Hacı Mehmed Efendi'nin oğlu Şemseddin Paşa'nın ammu-zâdesine Şeyh İbrahim Efendi'nin oğullarına Çirmen Sancakbeyi'nin oğluna Canibek Giray'ın sefere katılması şartıyla Erzurum Beylerbeyi Hasan Paşa'nın üç oğluna Çirmen Beyi Arslan Bey'in oğluna Tımsıvar Beylerbeyi Süleyman Paşa'nın oğluna Vezir Ahmed Paşa'nın oğlu Mehmed'e yüz bin akçe ze'âmet ile
Sultân hizmetleri ²⁸⁰	Ayşe Sultân'ın oğlunun torunu Mehmed'e I. Ahmed'in Kızı Gevherhan Sultân'ın ²⁸¹ teberdârlar kethüdâsı II. Selim'in Kızı Gevherhan Sultân'ın teberdârlar kethüdâsı ve torunu Gevherhan Sultân'ın kapu ağası
Kapıcı ve Kapıcı başı ve oğulları	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 107, 115, 145, 185
Amid sancağı Baş tezkirecisi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 109
Sekbanbaşı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114
Saksoncubaşı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118
Yemen müteferrikasının oğluna	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121
Sipahi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123, 139, 150, 152, 154, 174, 178, 190
Dergâh-ı Âlî çaşnigiri	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126
Şâkird	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134
Sultân Bayezid hatibi Abdülkerim'in oğlu	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 136
Tırhala sancağı alay beyi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 138
Dergâh-ı Âlî bevvâbı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 138, 179
Mısır müteferrikası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 140
Ebna-yı sipahiyândan	Murad teberdâr yarar olup Birecik İskelesi emîni olmağla asi Urban taifesinden 30 nefer ele geçirene (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 142)
Hizmet edenler ²⁸²	Piyâde mukâbelesi hizmetinde olan Divân-ı Hümâyûn Kâtibine, Dergâh-ı Âlî zevvâklarından tezkire-i sâni hizmetinde olana Sefer-i Hümâyûn'da ruznamçe hizmetinde olana

²⁷⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 125, 129, 132, 136, 144, 145, 148, 149, 156, 157, 169, 183, 188, 190

²⁷⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 113, 126, 133, 153, 154, 161, 163, 166, 167, 169, 178, 179, 183, 190

²⁸⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 130, 136, 137

²⁸¹ **I. Ahmed'in kızı Gevherhan Sultân:** İsmi babası I. Ahmed, büyük halası II. Selim'in kızı olan Gevherhan Sultân'a olan yakınlığından dolayı vermiştir. 1612 senesinde 4 yaşındayken kaptan-ı derya Öküz Mehmed Paşa ile evlendirilmiştir. Kocası öldüğünde 13 yaşındaydı. 1624 tarihinde Topal Recep Paşa ile evlendirildi. IV. Murad'ın paşayı idamı sonrası Siyavuş Paşa ile nikahlansa da paşanın hummadan ölümü sonrası bir daha evlenmedi. Necdet Sakaoğlu, **Bu Mülkün Sultanları**, Alfa Yayınları, İstanbul, 2015 s. 321, 322; Ayrıntılı bilgi için bkz.: Günhan Börekçi, **Factions and Favorites at the Courts of Sultan Ahmed I. (r. 1603-17) and His Immediate Predecessors**, The Ohio State University – Graduate School, 2010, p. 94

²⁸² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130, 140, 154, 173, 175, 176

Tablo 9: Devamı

Hizmet edenler	Divân-ı Hümâyûn kâtibi Kızılbaş muharebesinde hizmet edene ve Ma'anoğlı kılâ'ı zâbiti kalenin tesliminde hizmette bulunana Kızılbaş muharebesinde hizmette bulunana Mâl-ı mirî tahsilinde hizmette bulunana
Emekdâr ve yararlı olanlar ²⁸³	Eflak voyvodası Radul'un emekdârı Harem-i muhterem emekdârı Ka'im-makam vezir-i sani Mehmed Paşa'nın emekdârı Dârü's-sa'âde ağası emekdârı Rumeli Timar Defterdârı'nın emekdârı
Zimmî iken Müslüman olanlara ²⁸⁴	Başlar ile gelen Bican zimmî Müslüman olan Aysa Beg'in oğluna Müslüman olan Aspinza Beyi'nin oğluna nev-müslime Mustafa'ya
Dergâh-ı Ali Çavuşu ve oğlu	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 165, 178, 183, 185, 188
Divân-ı Hümâyûn kâtibi ve süvâri mukabelecisi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 145
Kâtib ve Divan kâtibi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178, 179, 183, 188
Bölkük ağası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 149
Trablüşşam miralemi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152
Sefer-i hümâyûn ruznamçecisi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 154
Bağdad müteferrikası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 159
Gence kullarından ²⁸⁵	Molla Mahmud'un oğluna ve kız kardeşinin oğluna Önceki Gence kulu Yakub
Şam sancağında timarı olan Mahmud Bey'in oğluna	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178
Kethüdâ ve Kethüdâ oğluna	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 183, 186
Erzurum gönüllüsüne	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 190, 191

2.1.11. Çavuşluk Atama Kayıtları

Çavuş kelimesi etimolojik olarak “ses, bağırma, çağırma, şan, şöhret” anlamlarına gelen çav kökünden türemiş ve askerî unvan olarak kullanılmıştır. Osmanlılarda çavuşluk müessesesinin kesin olarak ne zaman ortaya çıktığı bilinmemektedir; ancak bu kurumun Osmanlılara Anadolu Selçuklularından geçtiği düşünülmektedir²⁸⁶.

Çavuşlar protokol vazifelerini yürütür, elçilik ve ulalık hizmetlerini görürlerdi. Çavuşbaşı'nın yönetimindedirler²⁸⁷. Çavuşbaşılık makamının ortaya çıkışı bilinmemektedir. Divân-ı Hümâyûn'un oluşmaya başladığı Orhan Gazi'nin son döneminde olduğu, I. Murad döneminde de belirginleştiği ve divanın şekillenmesiyle birlikte geliştiğini düşünülmektedir²⁸⁸. Kuruluş dönemine ait bilgiler içeren teşkilât kaynağı olarak Fatih Kânûnnâmesi'nde çavuşbaşı ve divân çavuşlarından bahsedilmektedir. Çavuşların âmiri çavuşbaşı, divanda oturmaz, Divân-ı Hümâyûn üyeleri olan

²⁸³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 140, 156, 167, 179

²⁸⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 161, 177, 183, 190

²⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 165, 166

²⁸⁶ Orhan F. Köprülü, “Çavuş”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 8, TDV Yayınları, İstanbul, 1993, s. 236

²⁸⁷ Sertoğlu, “Çavuş”, s. 71

²⁸⁸ Murat Uluskan, **Divân-ı Hümâyûn Çavuşbaşılığı (XVI.-XVII. Yüzyıllar)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1998, s. 7

vezirler, kazaskerler ve defterdarlar divanda çavuşbaşı ve kapıcılar kethüdası tarafından karşılanırlardı. Ayrıca çavuşlar 60 akçe yevmiye almaktaydılar. Derece olarak da timar müteferrikalarından aşağıda, kâtiplerle ise aynı kademede ve tayin işlerinin de defterdar tarafından yapıldığı, bayram günlerinde padişahın elini öpme ayrıcalıklarının bulunduğu açıkça belirtilmiştir. Vezirler ve defterdarların emrine de selâm çavuşları tayin edildiği yazmaktadır. Yine Fatih Kânûnnâmesi'ne göre çavuşların oğullarına 10 bin akçe yıllık geliri olan timar verildiği açıklanmaktadır²⁸⁹. Kânûnnamede çavuşların elkabına yer verilirken çavuşbaşılarının elkabı müstakil olarak yer almamaktadır. Ancak, yeniçeri ağası ve özengi ağalarının elkabı şeklinde genellenerek verildiği görülmektedir²⁹⁰. Arşiv belgelerinde çavuşbaşı için daha kısa elkablara da rastlanmaktadır²⁹¹.

Çavuşlar vazifelerine göre çeşitli sınıflara ayrılmıştır. Bunlardan en bilineni ve önemli olanı Divân-ı Hümâyûn çavuşları ya da diğer adıyla Dergâh-ı Âlî çavuşlarıdır. Bunların öncelikli görevi Divân-ı Hümâyûn toplandığında hizmet etmektir. Başlıca hizmetleri divan toplandığında davacıları çağırarak huzura çıkarmaktır. Divân-ı Hümâyûn çavuşları da Ulûfeli ve daha çok gedikli olarak da bilinen timarlı veya zeametli olarak iki sınıfa ayrılmaktadır²⁹².

Gedikli çavuşların görevleri arasında eyaletlere tahsilat için gitmek veya bir nevi elçilik vazifesiyle (murahhaslıkla) önem arz eden fermanları eyaletlere götürmek, ayrıca ülke içinde bazı madenleri işletmek ve nüfuzlu şahısların idamını gerçekleştirmektir²⁹³. Divân-ı Hümâyûn çavuşlarının dirlikleri ile maaşları veya ulûfeleri sahip oldukları derece ve kıdemlerine göre belirlenirdi. XVII. asrın ortalarından itibaren maaşları günlük olarak otuz ila altmış akçe arasındaydı. Gedikli çavuşların dirlikleri ise serbest dirliklerden olduğu için buldukları bölgelerdeki bütün vergi ve hasılat tamamen kendilerine aitti²⁹⁴. Vefat eden divân çavuşlarının yerleri genellikle oğullarına verilirdi. Kânûn ve ruznamçe kayıtlarına göre, her yıl Ramazan Bayramı'nda çavuşbaşının önerisiyle Dergâh-ı Âlî çavuşlarının oğullarından ikisine başlangıç olarak sekizer akçe ile çavuşluk verilirdi. Divân-ı Hümâyûn çavuşları padişahların tahta çıkışlarında, tebrike gelenlerin oturup kalkışlarında, devlet ricalinin tebriklerinde, padişahın ata binip inişinde yüksek sesle alkış adı verilen duayı söylerlerdi²⁹⁵.

²⁸⁹ Köprülü, a.g.md., s. 237

²⁹⁰ “Ve çavuşlara: Kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân ... çavuş – zîde kadruhû” şeklinde yazılması belirtilmiştir. Çavuşbaşılar için de “Ve yeniçeri ağasına ve sair özengi ağalarına böyle yazıla: İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-Melikî'd-dâim ... dâme mecduhû” Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 24, 25

²⁹¹ Bu elkablar ve dualar arşiv belgelerinde nispeten daha kısaltılmış bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Bunlar: “iftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim” veya “kıdvetü'l-emâcid ve'l-ekârim” şeklindeki dualar da “zide mecdehu”, dâme mecdehu” ve “dâme izzuhu” şeklindedir. Uluskan, a.g.t., s. 10

²⁹² Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 391

²⁹³ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 391, 392

²⁹⁴ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 393

²⁹⁵ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 394

Bir diğ er ç avuş luklardan olan kul ç avuş luğ u yeniç eri ocağ ı iç erisinde savaş zamanlarında irtibat görevini üst lenen, kumandan emirlerini askerlere iletmekle görevli olanlara denilmektedir. Baş ç avuş adındaki amirleri Yeniç eri Ağ ası ve kul kethü dasının ardından ocağ ın en ileri ağ alarından biri konumundaydı. Serç avuş ya da Ç avuş -ı Büz ürg olarak da adlandırılırlardı. Acemi Ocağ ında kethü dadan sonra gelen amire de ç avuş denilmekteydi. Vekiline de ariyeti ç avuş denilirdi. Tersanen-i Divanhane Ç avuş ları denilen bir diğ er ç avuş luk da tersanenin ileri hizmetlerinde kullanılan ç avuş larıdır. İlaveten kalyonlarda ve deniz ü merasının maiyetinde de ç avuş lar bulunurdu. Tersane baş ç avuş u da tersanenin asayiş iyle ilgilenirdi. Enderun Ç avuş ağ aları ise orduda düzen ve disiplini sağ lamakla görevli ç avuş larıdır. Padiş ahın ve diğ er büyük kumandanların emirlerini askerî birliklere yüksek sesle bildirdikleri iç in bu unvanı almış olmalıdırlar²⁹⁶.

Ç avuş başı Divân-ı Hümâyûn'da ayakta durarak elinde tuttuğ u gümüş asa ile kapıcılar kethü dasıyla birlikte merasim sırasında teş rifatç ılık yapan devlet görevlilerindendi. Fatih Kânûnnâmesi'nde sırası altı bölük halkından sonra kapıcılar kethü dasından önce gelmektedir²⁹⁷. XVII. yüzyılın baş larından itibaren ç avuş başı lığ a Dergâh-ı Âlî ç avuş ları haricinde Rikâb-ı Hümâyûn ağ alarından ve zümre iç erisinden, kapıcıbaş larından, gureba-yı yemîn ağ alığ ından, kapıcılar kethü dâlığ ından, sipahi ağ alığ ından ve silâhdâr ağ alığ ından da tâyin edinildiğ i görülmektedir²⁹⁸.

Ç alış tığ ımız 1484 numaralı ruûs defterinde Dergâh-ı Âlî ç avuş luğ una ç ok fazla atama yapıldığ ı görülmektedir. Bu kayıtların büyük bir kısmı, vefat eden ç avuş ların yerine oğ ullarına dirlik ve gediklerinin tahsis edilmesi ř eklinde gerç ekleş miş tir. Bunun yanı sıra, çeşitli görevlerde bulunan kiş ilere de Dergâh-ı Âlî ç avuş luğ u verildiğ i görülmektedir. Aynı zamanda devlete çeşitli görevlerde hizmet edenlere, yararlılık gösterip emekdâr olanlara, paş a adamları ve oğ ullarına, zimmî iken Müslüman olanlara ve elç i getirenlere mükafat olarak Dergâh-ı Âlî ç avuş luğ u verildiğ ini görmekteyiz. Öte yandan, bazı durumlarda bir kiş inin görevini yerine getirmemesi sonucunda ç avuş luğ unun elinden alınıp baş kasına verildiğ i²⁹⁹, sehven ismi olmayan bir ç avuş a tekrar ç avuş luk verildiğ i ve özel bir hizmete karş ılık olarak ç avuş luk unvanı verildiğ i kaydedilmiş tir³⁰⁰. Diğ er atamalara örnek olarak, hüccâc-ı müslime hizmeti yapan kiş iye³⁰¹, Sincan ve Gence sınır emekdârlarına buldukları yerde³⁰², Özi beylerbeyi İbrahim Paş a'nın ç avuş başı sı olan kiş iye Dergâh-ı Âlî ç avuş luğ u verilmiş tir³⁰³. Defterde ayrıca, ç avuş başı lıktan baş ka mevkilere

²⁹⁶ Sertoğ lu, "Ç avuş ", s. 71

²⁹⁷ Uzunç arş ılı, **Saray Teş kilâtı**, s. 395

²⁹⁸ Uluskan, **a.g.t.**, s. 14

²⁹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 142

³⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 164

³⁰¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106

³⁰² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168, 170

³⁰³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 146

terfi eden kişilere dair de kayıtlar bulunmaktadır. Hâssa Bevvabları Kethüdâliğına Çavuşbaşı Hüseyin Ağa'nın atandığı kaydedilmiştir³⁰⁴. Ayrıca, Bunların haricinde defterde iki adet çavuşbaşı ataması bulunmaktadır. Her iki kayıta da kişilerin çavuşbaşılığa matbah eminliğinden atandığı görülmektedir. Bu kayıtlar:

Çavuşbaşılık-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Sâbikâ matbah emîni olub zevvâkîn-i hâssadan olan İbrahim Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî mim [26 M. Sene 1024]³⁰⁵

Çavuşbaşılık-ı Dergâh-ı Âlî

Matbah emîni olan Halil Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî 24 Ca. Sene [10]24³⁰⁶

Tablo 10: Çavuşluğa Atanmadan Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Bulunduğuna Dair

Tablo

Dergâh-ı Âlî Bevvâbı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 118, 123, 128, 131, 140, 149, 154, 162, 164
Dergâh-ı Âlî müteferrikası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156
Bâb-ı hümâyûn bevvâbı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117, 155
Gılmân-ı Acemiyân	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124
Hâssa bostancısı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 107, 113, 125, 162, 191
Bostaniyân	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 191
Ebnâ-yı Sipahiyândan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116, 133
Sipahi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 189
Mısır müteferrikasının oğlu	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117
İstanbul Muhzır başı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118
Hâssa re'isi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121
Hâssa Hayme Mehmteri	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 137
Gulâm-ı acemî	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148
Gurebâ-yı yemîn	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177
Hâssa-yı etibba	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156
Bağçe-i hâssa emekdarı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 164
Ulûfeciyan-ı yemîn	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 187
Hâssa serrâclardan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 191
Kengırı Alay Beğisi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 186
Paşa adamlarına ³⁰⁷	Vezir Mahmud Paşa'nın adamına Bosna Beğlerbeğisi İbrahim Paşa'nın adamına Sadrazam Mehmed Paşa'nın adamına ve aşçıbaşına Çıldır Beğlerbeğisi adamına Vezir Ahmed Paşa'nın adamına Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın adamı Safed sancağbeği Ali Beğ'in adamlarına
Paşa/Bey hizmetlileri ³⁰⁸	Kızılbâş'tan yüz çevirip Sincar beyi olan Hüseyin Bey'in kethüdası Vezir Ali Paşa'nın kapı kethüdasının oğlu Karaman Beğlerbeği Hasan Paşa'nın teberdârân-ı saray-ı atikte emekdar olan sultani kethüdası Vezir Davud Paşa'nın sultani teberdarı Özi Beğlerbeğisi İbrahim Paşa'nın çavuşbaşı Vezir Ahmed Paşa'nın selâm çavuşunun oğlu

³⁰⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

³⁰⁵ gös. yer.

³⁰⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139

³⁰⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118, 140, 144, 146, 153, 156, 170, 174

³⁰⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 130, 132, 146, 153, 160

Tablo 10: Devamı

Paşa/Bey hizmetlileri	Sadrazam serrâcbaşu Anadolu kazaskeri Zeynel Abidin Efendi'nin kethüdası
Paşa oğullarına ³⁰⁹	Hacı Mustafa Paşa'nın oğluna Delvine Beği Sinan Beğ'in oğlu Hüseyin'e Maraş Beğlerbeğisi Yusuf Paşa'nın oğlu Mustafa'ya
Kapı kethüdası akrabası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151
Çavuşlar kâtibi oğlu	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 149
Baş kapu oğlanı Ali Ağa'nın akrabası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 133
Harem-i muhteremde perveriş bulan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 136
Emekdâr ve yararlılık gösterenler ³¹⁰	Şirvan emekdârlarına Şirvan serhaddi emekdârına Gence serhaddi emekdârına
Rumeli Kazaskeri muhızır başısı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 140
Zimmî iken Müslüman olanlara ³¹¹	Papaz iken Müslüman olana Hz. Muhammed'i rüyasında görüp Divan-ı Hümayun'da Müslüman olana Zimmî rahiyyelerinden Müslüman olana
Harem-i muhterem ağasının kardeşi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 162
Kapıcı ve kapıcı oğulları veya kardeşleri	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 116
Çavuşların oğulları veya kardeşleri	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 107, 124, 136, 141, 149, 154, 157, 158, 160, 164, 178, 186
Ma'anoğlu kâtibi arzıyla Emîr Nasreddin'in oğullarına	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 171
Canbek Giray Han'ın emekdarının oğluna	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126
Zegem hâkimi Tahmures Han beyzâdesi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127
Balyos-ı Cedîd hizmetinde bulunanlara	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 128
Sultân Teberdârı ³¹²	Nasuh Paşa zevcesi Ayşe Sultân'ın ³¹³ baltacısı Hümaşah Sultân'ın ³¹⁴ teberdârlar kethüdâsı Yeniçeri Ağası Mustafa Ağa'nın zevcesi Sultân (...) 'ın ³¹⁵ teberdârlâr kethüdâsı Rukiye Sultân'ın ³¹⁶ teberdârlar kethüdâsı Şah Sultân'ın ³¹⁷ teberdârlar bölük başısı

³⁰⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112, 178, 180

³¹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 167, 168, 170

³¹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108, 166, 122

³¹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118, 128, 131, 137, 139, 158; III. Murad'ın evlilik çağına gelmiş yedi kızının, yeğenleri I. Ahmed'in padişahlığında, 1613 senesindeki toplu düğünde, saray görevlileriyle evlendirildikleri söylenmektedir. Sakaoğlu, **a.g.e.**, s. 298

³¹³ **Ayşe Sultân:** Sultân I. Ahmed ile muhtemelen Kösem Sultân'ın kızıdır. Doğum tarihi kesin olmamakla birlikte 1605 senesi olarak bilinmektedir. 1612 senesinde 13 yaşındayken sadrazam Nasuh Paşa ile nikâhlandırıldı. Nasuh Paşa 1614 senesinde idâm edildikten sonra Şehit Karakaş Mehmed Paşa ile evlendi. Bu evlilik de 1621 senesinde paşanın şehid olması nedeniyle sona erdi. Ardından Hafız Ahmed Paşa, Murtaza Paşa, Halep ve Şam Beylerbeyi Ahmed Paşa, Voynuk Ahmed Paşa, İbşir Mustafa Paşa ile evlendi. Muhtemelen 1656 tarihinde vefat etti. M. Çağatay Uluçay, **Padişahların Kadınları ve Kızları**, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 2011, s. 81, 82

³¹⁴ **Hümaşah Sultân:** Tam olarak doğum ve ölüm tarihi bilinmemektedir. Babasının da III. Murad olduğu tahmin edilmektedir. Sakaoğlu, **a.g.e.**, s. 297

³¹⁵ **Yeniçeri Ağası Mustafa Ağa'nın zevcesi Sultân:** III. Mehmed'in adı bilinmeyen kızıdır. Babasının ölümünden bir sene sonra 1604'te Mirahor Mustafa Ağa'yla evlenmiştir. Yılmaz Öztuna'ya göre ismi Hatice'dir. Sakaoğlu, **a.g.e.**, s. 303

³¹⁶ **Rukiye Sultân:** III. Murad'ın Şemsiruhşar Hatun'dan doğan kızıdır. Hakkında daha fazla bilgi yoktur. Uluçay, **a.g.e.**, s. 76

Tablo 10: Devamı

Cezayir'in gedikli çavuşu	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123
Elçi ile gelenlere ³¹⁸	Acem elçisi ile gelenlere Elçi ile gelen Kadı Hân ricasıyla ziyâde hizmette bulunan kişinin oğluna
Acem'den gelen Saru Beğ	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122
Çeşitli hizmette bulunanlara ³¹⁹	Hüccâc-ı müslime hizmeti sebk edene (...) asilerinde hizmette bulunana Manya seferinde hizmette bulunana Kazak eşkıyası muharebesinde hizmette bulunana Cebhane nakkaşhane yangınında hizmette bulunana Mâl-ı mirîde hizmette bulunana
Bağdad müteferrikası	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155
Başlar haberiyle gelen	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 160, 180
Erbâb-ı fîmârdan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134
Erzurum kullarından	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 179
Hâssa hazînedârbaşı Osman Ağa tevâbi'inden	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168
Gürcistan ümerasından olub Haraysa Beğ'in akrabasından Erzurum kullarından Ali	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177
Dergâh-ı Âli müteferrikalarından Kilis zâbiti Süleyman Ağa'nın oğluna	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155

2.1.12. Kâtiplik ve Şâkirdlik Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde bürokrasi içerisinde çeşitli işlerin yerine getirilmesiyle görevli memurlara kâtip denilmekteydi. Kâtip kelimesi ise “ketb” yazmak fiilinden türetilmiş olup yazı işleriyle uğraşan kimse anlamındadır³²⁰. Şakird kelimesinin anlamı talebe, acemilik döneminden çıkmış kimse demektir. Bir süre sarayda hizmet gördükten sonra acemilik döneminden çıkan cariyelere de denilirdi³²¹.

Divân-ı Hümâyûn kâtipleri Divân-ı Hümâyûn'un çeşitli kalemlerinde hizmet eden kâtiblerdir ve ulûfeli ve tımarlı veya zeâmetli olarak da bilinen gedikli olarak iki sınıfa ayrılmaktadır. Ulûfeli kâtipler, kıdem bakımından daha üstün konumdaydılar ve kadrolarında boşluk olduğunda, ancak zeâmetlilerden biri yerine geçebilirdi. Yeni atanmış kâtipler genellikle tımarlı olarak göreve başlar ve zamanla zeamete yükselebilirdi. Zeâmetleri yani gediklerinin sayıları sabit olup, değişmezdi. Sefer zamanında padişah ve sadrazam sefere katıldığında, gedikli kâtiplerin de katılması gerekirdi. Ulûfeli kâtipler ise verilen emre göre sefere katılırlardı. Kâtiblerden sonra, şâkirdler ve mülâzımlar gelirdi; bunlar genellikle kâtiplerin çocuklarından olup küçük yaşta yetiştirilmeye başlanırlar ardından da kâtip olurlardı. Divan-ı Hümayûn kâtipleri halife ve hâcegânlığa terfi edebilirdi.

³¹⁷ **Şah Sultân:** II. Selim'in kızı Şah Sultân 1580 senesinde vefat etmiştir. Şah Sultân olarak defterde geçen isim Hümaşah Sultân da olabilir. Uluçay, **a.g.e.**, s. 70

³¹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 152, 190

³¹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 107, 108, 109, 134

³²⁰ Mustafa Sabri Küçükbaşçı, “Kâtip”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 25, TDV Yayınları, Ankara, 2022, s. 49

³²¹ Sertoğlu, “Şagird”, s. 320

Yani bir kalemin amirliğine yükselirdi. İhtiyarları 50-60 akçe yevmiye ile, zeâmetlileri ise zeâmetleriyle emekli edilirdi. Sayıları XVI. yüzyılın başlarında on beş kadarken aynı yüzyıl içinde otuza kadar çıkmıştır³²².

Divân-ı Hümâyûn kâtiplerinin yanı sıra, mâliye kaleminde çalışan ve halife olarak adlandırılan kâtipler, yeniçeri ve kapıkulu sipahilerinin işleriyle ilgilenen ve kaydını tutan kâtipler, şeyhülislâm ve kazaskerlerin yazışmalarını gerçekleştiren kâtipler, eyâletlerde beylerbeyilerin merkezle ve eyâlet içerisindeki yazışmalarını sağlayan kâtipler de mevcuttu. Ayrıca sınır eyâletlerinde de bölge dilini bilen kişiler kâtip olarak çalışıyor ve komşu devletlerle yazışmaları sağlıyorlardı³²³.

Divân-ı Hümâyûn kâtipleri şâkirdlerine has olan zeamet ve timar gediklerine de şâkirdlik gediği denilmektedir. Sayıları bellidir ve değişmez ancak boş olursa başkası tayîn edilirdi. Divân-ı Hümâyûn kâtib ve şâkirdlerin ulûfeli ve dirlikli olarak sınıflandırılmıştır. İlaveten mülazımlarda da timar derecesinde gedikleri olup bunlara mülâzemet gediği denirdi³²⁴.

Osmanlı bürokrasisinde görev yapan kâtiplerin çoğunluğu Türk kökenli idi³²⁵. Divân-ı Hümâyûn, defterhâne, defterdarlık gibi dairelerde çalışan kâtiplerin önemli bir kısmı şâkirtlikten yetişmekteydi. Zira, klâsik dönem Osmanlı bürokrasisinde kalemler aynı zamanda kendi memurlarını yetiştirmektedir. Küçük yaşlarda, genellikle kâtiplerin oğulları ve akrabalarından olan çocuklar şâkird (çırak) olarak kalemlere alınır ve kıdemli kâtiplerin yanında kitâbet, inşa, yazı çeşitleri, hesap ve defter tutma usullerini öğrenirlerdi. Yazdıkları kayıtlarda kullanılmak üzere mahlas verilirdi. Şâkirdlik süreci tamamlanınca da kâtip olarak atanırlardı³²⁶.

Divân-ı Hümâyûn'da alınan kararları ilgili defterlere geçmekle görevli olan Divân-ı Hümâyûn kâtipleri kayıtları kimlerin tuttuğunun belli olması için, hazırlanan ve suretinin kaydedildiği defterlerdeki berat ve hükümlerin yanlarına ayırt etmek amacıyla rumuz koyma usulü getirilmiştir. Bu sayede kâtibler arasında bir otokontrol mekanizmasının kurulmasını da temin etmişti. Kaydı hazırlayan, yazan veya kontrol eden kâtibin belirlenmesi gerekliliği daha da önem kazanmaya başlamış, aynı isimli kâtiblerin ayırt edilmesi maksadıyla da rumuz veya lakapların kullanılmasına sebebiyet vermiştir³²⁷. Söz konusu defterde Mecd Mehmed Efendi, Fi Mustafa

³²² Sertoğlu, “Divân-ı Hümayun Kâtipleri”, s. 88

³²³ Erhan Afyoncu ve Recep Ahışalı, “Kâtip”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 25, TDV Yayınları, Ankara, 2022, s. 53

³²⁴ Sertoğlu, “Şâkirdlik Gediği”, s. 320

³²⁵ Afyoncu ve Ahışalı, “Kâtip”, s. 53; Örnek olarak: Kâtib Mehmed Karamanî BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 154

³²⁶ Afyoncu ve Ahışalı, “Kâtip”, s. 53

³²⁷ Emecen, “Ali'nin ‘Ayn’ı”, s. 133, 134

Efendi, Hükmî Hasan Efendi, Mustafa Sem'î Efendi gibi isimlerde bu tür ayırt edici rumuzların kullanıldığı görülmektedir³²⁸.

Çalıştığımız ruûs defterinde kâtiplere ve şâkirdlere yönelik çok fazla atama kaydı mevcuttur. Bunların 45 tanesi Divân-ı Hümâyûn'a, üçer adet maliyye ve defter-i hakânîye, bir adet de divân ve kitâbet şeklinde atama kayıtları mevcuttur. Şâkirdlikte ise ekseriyeti Divân-ı Hümâyûn'a olmak üzere defter-i hakânî, defterhane ve divan olmak üzere atamalar yer almaktadır. Ayrıca söz konusu ruûs defterinin 117. sayfada kâtip değişimi yaşandığını yazı tarzındaki değişim vesilesiyle anlamaktayız.

Tablo 11: Divân-ı Hümâyûn Kâtipliğine Atanmadan Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Bulduklarına Dair Tablo

Divân-ı Hümâyûn Şakirdi ³²⁹	Maliye kâtibi ³³⁰	Paşa arzları ile ³³¹	Paşa Kitâbeti hizmetinde olanlar ³³²
Silâhdar ³³³	Tahmures Han kazayasıyla ³³⁴	Vezîr-i sâni kâ'im-makâm Mehmed Paşa'nın ağası ³³⁵	Erzurum Gönüllüleri Kâtibi ³³⁶
Dergâh-ı Âlî Mütferrikası ³³⁷	Sipahi ³³⁸	Dergâh-ı Âlî Mütferrikalığıyla Maliye kâtibi ³³⁹	Erbâb-ı kalemden olan ³⁴⁰

2.1.13. Kapıcılık Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde padişahın ve sarayın kapısını bekleyen görevlilere kapıcı denilmektedir. Ayrıca Osmanlı resmî belgelerinde kapıcı yerine Arapça bevvâb, bevvâbîn veya Farsça çoğul hâli olan bevvâbân olarak geçmektedir. Kapıcılık müessesesinin ortaya çıkışı bilinmemekle birlikte

³²⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 116, 130

³²⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 107, 109, 119, 122, 132, 139, 145, 149, 174, 176, 177, 183, 190, 191

³³⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106, 141, 144

³³¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108, 109, 111, 116, 129, 154, 158, 163, 166, 183, 190; Haleb'de Tezkireci görevinde iken hilâf-ı inhâ ile kitâbeti ref' olup Haleb Beylerbeyi Mehmed Paşa arzıyla geri alındı (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 186), Haleb Timâr defterdârî hilâf-ı inhâ ile kitâbeti ref' olup Haleb Beylerbeyi Mehmed Paşa arzıyla geri alındı (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 188)

³³² Vezir Halil Paşa'nın kitâbeti hizmetinde (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123), Vezîr Dilaver Paşa'nın kitâbeti hizmetinde (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155), Erzurum Beylerbeyi Hasan Paşa'nın kâtibi (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 186)

³³³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

³³⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 161

³³⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129

³³⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 179

³³⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156, 166

³³⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 187

³³⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 141

³⁴⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 190

kaynaklarda karşımıza ilk olarak Yıldırım Bayezid devrinde çıkarken, kapıcıbaşılık müessesesi de I. Mehmed devrinde karşımıza çıkmaktadır³⁴¹.

İki kısma ayrılan kapıcılar birinci kapıda bekleyenlere Bevvâbân-ı Bâb-ı Hümâyûn, Babüsselâm denilen orta kapıyı bekleyenlere de Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî denilirdi. Bir de üçüncü kapı olan Babüssaâde'nin muhafazası ise Enderûn'a bağlı akağaların sorumluluğundaydı. Ayrıca Eski saray hizmetinde olan kapıcılar da vardır. Burada bir süre görev ifa eden kapıcılar, yeniçeri ocağının yaya ve atlı birliklerine veya Yeni Saray kapıcılığına terfi ederlerdi. Osmanlı Devleti'nde kapıcılığa genelde devşirme sistemi ile gelinirdi. Daha sonraları saray bostancısı, emekdâr, aşçı, helvacı gibi hizmet sahipleri terfi ederlerdi. Ayrıca kapıcıbaşılardan oğulları XVII. yüzyılın başlarından itibaren Acemi Ocağı'na alınmaya başlanmıştır³⁴².

XV. Yüzyıl sonlarında iki kısma ayrıldıktan sonra kırk beş bölükten oluşan Dergâh-ı Âlî kapıcılarının sayısı XVII. yüzyılda 1925, Beş bölükten oluşan Bâb-ı Hümâyûn kapıcıları ise 417 kişiden oluşmaktaydı. Kapıcıların kapı beklemekten başka bir diğer görevi ise Divân-ı Hümâyûn günleri müracaat sahiplerine rehberlik etmek ve kapıdan silahla geçilmemesini sağlamak idi. İlâveten divânda ceza olarak birinin falakaya yatırılması gerekirse de sadrazamın emriyle bunu kapıcılar yapardı. Padişahın Otâğ-ı Hümâyûn'un kapısında da nöbet beklemek görevleridir.³⁴³

Kapıcıbaşı kapıcıların amiri konumunda olup sarayın saygın hizmetlilerinin başında gelirdi. Kendisi de kapıcıbaşılık yapan Lütü Paşa kapıcıbaşılardan özengi ağalarından olduğunu belirtmiştir. Başlangıçta sayıları ikiyken ardından dörde, XVII. yüzyılda da on ikiye çıkmıştır. Kapıcıbaşılardan en kıdemlilerine Baş kapıcıbaşı denilirdi. Kapıcıbaşılardan yüz akçe yevmiye ve on dokuz bin akçelik arpalık tımarları mevcuttu. XVII. yüzyılda yüz elli akçe yevmiye almaya başlamışlardı. Hizmet için taşraya gidenler dört yüz bin akçe ile Sancakbeyi olurlardı. Ayriyeten vezâret verilenler ve beylerbeyi³⁴⁴ olarak atananlar da olmuştur. Kapıcıbaşılardan bir diğer görevi de katline ferman verilen devlet görevlilerinin infazını gerçekleştirmektir. Görevlerini şüphe uyandırmadan tamamlarlardı³⁴⁵.

Çalıştığımız ruûs defterinde kapıcı ve bevvâb başlıklarında oldukça fazla atama kaydı mevcuttur. Söz konusu defterde kapıcılığa yönelik atamalarla ilgili geniş bilgi aşağıdaki tabloda yer almaktadır. Genellikle vefat eden kapıcılar yerine atanan kişiler, devlete hizmet edenlere, yararlılık gösterenlere ve emekdâr olanlara kapıcılık verildiği görülmektedir. İlâveten üç adet de kapıcıbaşı ataması yer almaktadır. Bu atamalar:

³⁴¹ Abdülkadir Özcan, "Kapıcı", TDV İslâm Ansiklopedisi, 24, TDV Yayınları, İstanbul, 2001, s. 345

³⁴² Özcan, "Kapıcı", s. 345

³⁴³ Özcan, "Kapıcı", s. 345; Sertoğlu, "Kapıcı", s. 173

³⁴⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115, 117

³⁴⁵ Özcan, "Kapıcı", s. 346; Sertoğlu, "Kapıcıbaşı", s. 173

Kapucubaşılık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Harem-i muhteremde çukadar olan İsmail Ağa dördüncü kapucubaşı olmak buyuruldu; fi mim [28 Za. 1023]³⁴⁶

Kapucubaşılık-ı Dergâh-ı Âlî Bâ-hatt

Harem-i muhteremde dülbend oğlanı olan Hasan'a kapucubaşı olmak buyuruldu; fi 28 Za. Sene [10]23³⁴⁷

Kapucubaşılık-ı Dergâh-ı Âlî

Bi'l-fi'l samsoncubaşı Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 28 N. Sene 1025³⁴⁸

Tablo 12: Kapıcılık Görevine Gelmeden Önce Kişilerin Hangi Görev ve Hizmette Olduğuna Dair Tablo

Zimmi iken Müslüman olan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 107
Kapıcı oğulları	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 115, 116, 118, 127, 158, 172
Bab-ı Hümâyûn bevvâbı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115, 140, 186
Çeşitli hizmetlerde bulunanlar ³⁴⁹	Cisr-i hümâyûn hizmetinde bulunan, Gılmân-ı Acemiyân'dan cisr-i hümâyûn hizmetinde bulunan Özi canibinde hizmette bulunan Hazîne ile gelip hizmette bulunanlara
Gılmân-ı Acemiyân	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111, 116
Elinde suret-i ru'ûsu olan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116, 127, 132, 136
Nasuh Paşa zevcesi Ayşe Sultân'ın baltacıları	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118
Venedik Beğlerinin atık balyosu arzıyla	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124
Hâssa Hayme-i Mehterândan	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 132
Seferci	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 145
Cebeci	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131, 150, 156, 157, 174
Gulam	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 162
Tabbah (aşçı)	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 154
Garib yiğit ³⁵⁰	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 189
Fırın-ı Hâssa, Bahçe-i Emekdar ³⁵¹	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139
Gözcü ³⁵²	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156
Anadolu Muhasebecisi Hüseyin Efendi'nin emekdarı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 157
Hâssa Bostancısı	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 162
Dergâh-ı Âlî Yeniçerisi	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 164
İstabl-ı amire emekdarı müteferrika Kenan ³⁵³	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 167
Umûr-ı mühimme ile gelen kişiye	BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156

³⁴⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

³⁴⁷ gös. yer.

³⁴⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 181

³⁴⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115, 146, 160

³⁵⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 189

³⁵¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139

³⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156

³⁵³ İstabl-ı amire Osmanlı Devleti'nde saraydaki binek ve yük hayvanlarının barındığı yere denilmektedir. Bir diğer adı da Has Ahur'dur. İstabl-ı Âmire'nin en yetkili amirine de Bîun ağalarından olan Mirahur (İmrahor, mirahor) idi. Fatih dönemine kadar sayısı birken sonra sayısı mirahur-ı evvel ve mirahur-ı sâni olarak ikiye çıkarılmıştır. Abdülkadir Özcan, "İstabl", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 19, TDV Yayınları, İstanbul, 1999, s. 203, 204; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 167

2.1.14. Çaşnigîrlik Atama Kayıtları

Osmanlı saray teşkilatının en önemli hizmetlilerinden olan çaşnigirler padişaha yapılan yemeklerin başında bekleyerek kontrol edip tadına bakmakla mükelleftirler. Bunlara Zevvâkîn-i Hâssa da denilmekteydi³⁵⁴. Çaşnigirliğe Has Oda ile hazine ve kiler odalarında hizmette bulunan içoğlanları çıkarılırdı. Kıdemlileri de bölük ağalığına yükselirdi³⁵⁵. Divân-ı Hümâyûn toplandığında sadrazam ve vezirlerin yemeklerini dağıtmakla, Has Oda'ya yemek dağıtılmasıyla da görevliydi. Bazen de önemsiz fermanları taşradaki beyler götürmekteydiler. Çaşnigirbaşının görevleri arasında Has Oda'ya yemek dağıtan çaşnigirlerin başında durmak ve merasim günlerinde padişahın ata binmesine yardım etmek vardı³⁵⁶.

Çaşnigirliğe çeşitli memurluklardan tayin olduğu gibi çaşnigirlikten de farklı memurluklara terfi edilebilmekteydi. Ele aldığımız ruûs defterinde bir adet Çaşnigîrlik ataması mevcuttur. Harem-i muhterem emekdârı olup çaşnigîr olarak atanan³⁵⁷ kişiye ait kaydın olduğu gibi çaşnigîr olup da çavuşbaşılık³⁵⁸ ve müteferrikalık³⁵⁹ görevi tevcih olunan kayıtlar mevcuttur.

2.1.15. Cebeci Atama Kayıtları

Sözlükte “silâh, zırh” anlamındaki Moğolca “cebe” kelimesi ile Türkçe’de meslek eki olan “-ci” eki ile türetilen Cebeci, Osmanlı Devleti’nde yaya kapıkulu ocaklarından biridir. Kuruluş tarihi bilinmemekle birlikte en azından XV. yüzyılın ortalarından itibaren var olduğu bilinmektedir³⁶⁰. Silah yapımı, tamiri ve muhafazasından mesuldü. Ayrıca seferlerde de ordunun silahlarını ulaştırmakla görevliydi. Cebeciler, ulûfeli yani günlük maaş alırlardı ayrıca yeniçerilerden sonra en saygın sınıflardan biriydi³⁶¹.

Cebeciler, Cebeci Ocağı’na mensuplardı ve acemi oğlanlarından nefer sağlanırdı. Ocağa yeni giren acemilere şâkird, sonra da usta denilirdi. Ocak nizamının bozulmasıyla Acemi Ocağı dışından da cebeci alınmaya başlanmış genellikle de cebecilerin çocukları alınmaya başlanmıştır. Savaş zamanlarında gönüllü olarak yazılanlara ise “Cebeci Serdengeçti” denilirdi³⁶².

³⁵⁴ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 409

³⁵⁵ gös. yer.

³⁵⁶ Aydın Taneri, “Çaşnigir”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, TDV Yayınları, 8, İstanbul, 1993 s. 232

³⁵⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120

³⁵⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

³⁵⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126

³⁶⁰ Yasemin Kılıçarslan, “Cebeci”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 7, TDV Yayınları, İstanbul, 1193, s. 182-83

³⁶¹ Sertoğlu, “Cebeci”, s. 61

³⁶² Kılıçarslan, “Cebeci”, s. 182

Cebeci Ocağı elli dokuz bölük ve otuz yedi ortadan oluşmaktaydı. Zamanla bölük sayısı altmış altı, orta sayısı ise altmış ikiye ulaşmıştı. Bunların bazılarının kendine has nakkaşân, tîrgerâb, tuğî ve saykalî gibi isimleri vardı³⁶³.

Cebecilerin en üst amiri cebecibaşıydı. Onun haricinde kıdemine göre başkethüda, dört kethüda, cebeciler başçavuşu, çavuşlar, çorbacılar, odabaşılar vardı. Ayrıca kalem işlerini yürüten cebeciler kâtibi, başhalife ve kisedar gibi görevliler de mevcuttu³⁶⁴. Cebeci Ocağı'na genellikle Acemi Ocağı'ndan nefer alınır. Sonraları evlenip çocuğu olan cebecilerin kuloğlu denilen çocuklarının da ocağa alınmaları kânûnlaşmıştır³⁶⁵.

Cebecibaşılığa genellikle ocak içerisinde başkethüdâ ya da cebehâne başçavuşu terfi ederdi. Cebecibaşının görevleri arasında cephanedeki mühimmat envanterinin kontrol etmek ve Ahırkapı, Ayasofya ve Hocapaşa semtlerinin güvenliğini sağlamak yer almaktadır. Seferlere padişah veya sadrazam katılırsa cebecilerin tamamı katılırken aksi halde gerektiği kadarı katılıp cephane götürürlerdi³⁶⁶.

Cebeci atamaları çoğunlukla cebecibaşının önerisiyle gerçekleşirdi³⁶⁷. Defterimizde yer alan cebeci atama kayıtları incelendiğinde, daha çok ölen cebecilerden boşalan yere cebeci atandığı görülmektedir³⁶⁸. Bunların çoğu cebecibaşı arzıyla olsa da defter içerisinde Mirahor-ı evvel (mirahorbaşı) arzıyla³⁶⁹ olan kayıta mevcuttur. Bunlar haricinde yeni Müslüman olanlara³⁷⁰, garip yiğitlere³⁷¹, yararlılık gösterenlere ve emekdâr olup hizmette bulunanlara³⁷² cebecilik verildiği görülmektedir³⁷³.

³⁶³ Sertoğlu, “Cebeci”, s. 61; Kılıçarslan, Cebeci, s. 183

³⁶⁴ Sertoğlu, “Cebeci”, s. 61

³⁶⁵ Özden Tok, “Osmanlı Askeri Teşkilatı: Cebeci Ocağı”, Tufan Gündüz (Ed.), **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, 7. Baskı, Grafiker Yayınları, Ankara, 2021, s. 149

³⁶⁶ Kılıçarslan, “Cebeci”, s. 183

³⁶⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117, 177

³⁶⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 106, 107, 109, 110, 112, 113, 120, 121, 122, 125, 126, 128, 130, 132, 147, 148, 150, 164

³⁶⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131, 134

³⁷⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 117, 125, 127, 128, 157, 160, 161, 176

³⁷¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112, 120, 121, 127,

³⁷² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129, **131**, 138, 140, 141, 143, 144, 146, 148, 151, 153, 154, 161, 167, 168, 171, 173, **175**, 177, **185**, **188**, 189, **191**

³⁷³ Daha geniş bilgi için bakınız: Turgay Koçak, **Osmanlı Ordusu Geri Hizmet Birlikleri'nde Teşkilat ve Dönüşüm: Cebeci Ocağı**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2023

2.1.16. Sipah ve Silahtar Atama Kayıtları

Sipahiler, Osmanlı Devleti'nin askeri teşkilatını oluşturan Kapıkulu Ocağı'nın en kalabalık zümresi olan süvari kısmını oluşturan ve taşrada timâr tasarruf eder kendilerine dirlik olarak verilen arazilerden vergi toplayıp at ve asker bakmakla yükümlüydüler³⁷⁴. Sipah ve silâhdar isimleriyle kapıkulu süvari ocağının kuruluşu I. Murad devrinde Rumeli Beğlerbeği Kara Timurtaş Paşa'nın tavsiyesiyle olmuştur. Daha sonra bu bölüklere Ulufeciyan-ı Yemîn ve Yesâr, Gurabâ-yı Yemîn ve Yesâr bölükleri de kurularak sayısı altıya çıkmıştır. Bunlara altı bölük halkı da denilmektedir³⁷⁵.

Kapıkulu süvari ocağına yeniçeri ocağından ve saray veya devlete hizmet edip terfi etmeye hak kazananlar bölüğe çıkmak tabiriyle buraya alınır³⁷⁶. Bir diğer asker kaynağı da enderûn koşularındaki Edirne, Galata ve İbrahim Paşa saraylarındaki iç oğlanlarından da Hizmet derecelerine ve yevmiyelerine göre de sipah ve silahtar bölüğüne ya da ulûfecilere yeniçeri ağasının arzına göre alınır³⁷⁷.

Sipahilerin tayin ve azilleri padişah tarafından yapılırdı. İlk kez timar alacakların merkezde padişahın berâtını alması gerekmekteydi. Her türlü terfi, timâr miktarının arttırılması gibi konularda beylerin verdiği azların sonucunda padişah tarafından yapılır ve Defterhane'de defter-i hakanîye işlenirdi. Böylece sipahiler merkezin emir ve kontrolü altında kalıp asker-memur konumunda idiler³⁷⁸. Sipahiler seferlerde gösterdikleri yarar ve hizmetler karşılığında sancakbeyi veya beylerbeylerinin arzıyla terakkî denilen mevcut yevmiyelerine veya timarlarına zam alabilmekteydiler³⁷⁹.

Sipahilerin başlıca görevleri arasında sulh zamanlarında cizye, aġnâm, mukataa gibi vergilerin tahsili, padişahın çadırının nöbeti, sefere çıkıldığında ordunun geçeceği yollarda sancak tepeleri yaparak güzergâhı göstermek, cephede siper kazdırmak, Divân-ı Hümâyûn'un toplandığı günlerde ise selâm törenini icra etmek gibi sorumlulukları vardı³⁸⁰.

Çalıştığımız ruûs defterinde yer alan kapıkulu sipahileri bölüğüne yönelik yapılan atamaları önemli bir yer tutmaktadır. Defter içerisinde ciddi bir sayıda yer alan kapıkulu sipahilerine ait atama kayıtları tarafımızca otuz adet olduğu tespit edilmiştir. Kapıkulu sipahilerine dair atama

³⁷⁴ Erhan Afyoncu, "Sipahi", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 37, TDV Yayınları, İstanbul, 2009, s. 256

³⁷⁵ Uzunçarşılı, **Osmanlı Devlet Teşkilatından Kapıkulu Ocakları II**, TTK yayınları, Ankara, 1988, s. 137

³⁷⁶ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 138

³⁷⁷ Afyoncu, "Sipahi", s. 256

³⁷⁸ Halil İnalçık, "Osmanlı Timar Rejimi ve Sipahi Ordusu", **Türk Kültürü**, (34) Yıl 3, Ağustos 1965, s. 142

³⁷⁹ gös. yer.

³⁸⁰ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 146, 147

kayıtları diplomatik olarak aşağı yukarı yeknesaklık gösterdiği aynı usulde yazıldığı görülmektedir. Özellikle atamalarda bir kişinin vefat ettikten sonra veya emekli olan sipahilerin yerlerine oğulları veya kardeşlerinin getirildiği çok sık bir Osmanlı uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır³⁸¹. Ayrıca devlete çeşitli hizmetleri ve yararlılıkları sonucunda sipahi bölüğüne katılanlara dair de pek çok kayda rastlamaktayız³⁸². İlâveten defterde, sipahilere çeşitli hizmetleri karşılığında terakkî verildiği kayıtlar da mevcuttur³⁸³. Defterdeki terakkî kayıtlarının ortalama olarak 2-3 akçe terakkî verildiği görülmektedir³⁸⁴.

Ayrıca tekâ'üd verilip oturacakları şehir veya kasabalardaki varidâtlardan temin edilmektedir. Kayseri ve Kıptiyân-ı Edirne hazînesi³⁸⁵, Ahyolu memlehası³⁸⁶ gibi yerel kaynaklardan, emekli sipahilerin maaşlarını karşılamak için kullanılmıştır.

Silâhdar ise Osmanlılarda padişahın silahları ile silâhhanesinden mesul olan saray görevlileridir³⁸⁷. XVII. yüzyılın ilk zamanlarında Topkapı Sarayı'nda büyük odadan on sekiz ile çıkan iç oğlanları sarı bayrak denilen silahtar bölüğüne ve yirmi ile çıkanlar kırmızı bayrak baş bölük olan sipah bölüğüne verilirlerdi. Küçük odalılar on dokuz akçe ile sipah bölüğüne kaydedilirdi³⁸⁸.

Osmanlı Devleti'nde silahtarlık müessesesinin tam olarak ne zaman kurulduğu bilinmese de Yıldırım Bayezid döneminde ortaya çıktığı kabul edilir. Silahtarlık hem saray kurumu hem de devlet adamlarının maiyetlerinden bir kısmıyla kapıkulu bölüklerinin de adıdır³⁸⁹. Silâhdar bölüklerinin her birinin başında bölükbaşı, serbölük denilen bir zâbit bulunuyordu. Bütün silâhdar

³⁸¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 112, 113, 122, 123, 126, 128, 129, 130, 132, 138, 142, 143, 175, 176, karındaşı 148

³⁸² Asi getirip ödül olarak bölük verilene (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 143), Sürsat zahiresi tahsilinde sebk eden hizmeti neticesinde sipahilik verilen (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 174)

³⁸³ Trabzon cânibinde hazîne hususunda hizmette bulunana ve sühte eşkıyası def'inde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105), Kazak eşkıyası muharebesinde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108), İstanbul subaşı olub tersâneye mücrim teslim alub hidmetde olunmağla (s. 128), Bağdad cânibinde eşkıya def'inde hizmette bulunana ve Engürüs cânibinde hidmetde olub hâlâ livâ-yı hizmet edenlere (s. 141), Asi getirip bölüğe katılanlar (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 143), Seferde hizmeti sebebiyle (153), mukâbele halifeleri (168) Ma'anoğlı kalesi hizmetinde bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 173), araba husûsunda ehl-i vukûf olana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 175),

³⁸⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105, 108, 112, 114, 128, 138, 141, 142, 149, 151, 152, 153, 154, 155, 160, 166, 167, 168, 169, 172, 173, 174, 175, 176, 182, 185, 189, 190

³⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120, 148, 182

³⁸⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148

³⁸⁷ Şerafettin Turan, "Silâhdar", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 37, TDV Yayınları, İstanbul, 2009, s. 191

³⁸⁸ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 141

³⁸⁹ Turan, a.g.md., s. 191-193

bölükleri Silahtarların amirine silahtar ağa veya silâhdâr-ı şehriyâri denilmekteydi. Fatih Kânûnnâmesi'ne³⁹⁰ göre de has odabaşından sonra ikinci büyük konuma sahiptir³⁹¹.

Silahtarların saraydan çıkmaları terfi ya da rütbesinin düşürülmesi yoluyla olurdu. Yeniçeri ağalığı, Beğlerbeğilik ve vezirliğe terfi ederlerken kapıcıbaşılıkla da saraydan çıkarılırlardı. Bir silâhtarın vezir olabilmesi için otuz yıl Enderûn'da hizmet etmesi teamülü varsa da bunun kesin bir kural olmadığı Silâhdâr Mustafa Ağa'nın yirmi altı yaşında vezir olması olayından anlayabiliriz³⁹².

Silahtarların başlıca görevleri arasında alaylarda ve Cuma selâmlıklarında padişahın sol tarafında yürümek, savaş sırasında saltanat sancağının solunda yer almak, padişahın katıldığı seferlerde ya da yürüyüşlerinde geçeceği yolları açmak, köprüler yaptırmak ve yolun iki tarafına sancak tepeleri hazırlamak başlıca görevleridir³⁹³. XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren de cizye eminliği, ağnâm, haraç gibi vergilerin tahsiliyle görevlendirildiler³⁹⁴. Bir başka görevleri de tuğculuk, yedekçilik ve buçukçuluktur. Seferlerde padişah veya sadrazamın tuğlarını taşıyanlara tuğcular, yine seferlerde ve alaylarda sultanın yedek atlarını götürünlere yedekçiler, alay ve cami çıkışlarında padişahın fakirlere dağıtacağı sadakaları dağıtanlara da buçukçular denilmektedir³⁹⁵.

Çalıştığımız ruûs defterinde yer alan silâhtar atamalarına baktığımızda genellikle aynı özelliklere sahip hüküm içerikleri karşımıza çıkmaktadır. 45 adet silâhdâr başlıklı hükümden 10 tanesi silâhdâr ataması olan defterde çoğunlukla vefat eden veya emekli olan silâhtarların yerlerine genellikle kendi oğullarının atanmış olduğu görülmektedir³⁹⁶. Ayrıca yarar ve emekdâr olup bölüğe ilhâk olanlar³⁹⁷ ve çeşitli hizmetleri karşılığında terakkî verilenlerin kayıtlarına rastlamaktayız³⁹⁸.

Osmanlı mâli uygulamasında özellikle emekliye ayrılan silâhdârlara doğrudan maaş vermek yerine çeşitli gelir kalemlerinden tahsisatlar verildiği görülmektedir. Osmanlı mâli uygulamaları,

³⁹⁰ “Ve bir has oda dahi yapılmışdur. Otuz iki aded Has Oda oğlanı ile içinde biri silâhdâr ve biri rikâbdâr ve biri çukadâr ve biri dülbend oğlanı ola.” “Ve oda oğlanlarının zabtı odabaşına mufavvazdır. Silâhdâr dahi acemilere sille çalmağa me'mûrdur.” “Ve anlar çıkmak lâzım gelse, silâhdâr ve rikâbdâr elli akça müteferrika olalar.” “Silâhdâr kapıcıbaşı olmak dai vâki' olmuşdur.” Fatih Sultan Mehmed, **Atam Dedem Kânûnu Kânûnnâme-i Âli Osman**, Abdülkadir Özcan (Haz.), 3. Baskı, Kronik Kitap, İstanbul, 2020, s. 16, 17

³⁹¹ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 329, 330

³⁹² Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 331, 332

³⁹³ Turan, a.g.md, s. 191-193

³⁹⁴ gös. yer.

³⁹⁵ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 150

³⁹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120, 123, 135, 146, 188; Silâhdâr oğlu gurebâ-yı yesâra ilhâk (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 144, 146), Silâhdâr oğlu gurebâ-yı yemine ilhâk (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 150)

³⁹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 144, 156

³⁹⁸ Kazak eşkıyasında hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108), hazîne ile çıkub hidmetde bulunan (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 147), askerin yolların tathiri hizmetinde olana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148), Şehrizol serhaddinde hizmette olana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 163)

emekliye ayrılan silâhdârların maaşlarının belirlenmesi ve ödenmesi konusunda çeşitli yöntemlerin benimsendiğini göstermektedir. Bu dönemde, emekli silâhdârlara doğrudan nakdi maaş ödemesi yapılmak yerine, farklı gelir kaynaklarından tahsisatlar sağlanmıştır. Örneğin, Selânik, Aydın, İnöz memlehalardan³⁹⁹, Niğbolu, Kefe, Belgrad İskelesi'nden⁴⁰⁰, Ahyolu ve Selmenik mukataasından⁴⁰¹ ve de Edirne Kıptiyân hazinesinden⁴⁰² gelen gelirler, emekli silâhdârların geçimini sağlamak için kullanılmıştır.

Bu uygulama, Osmanlı mâli politikalarının bir yansımasıdır ve farklı gelir kaynaklarının emekli silâhdârların maaşlarını desteklemek için nasıl kullanıldığını göstermektedir. Silâhdârların emeklilik dönemlerinde de düzenli gelir elde etmelerini sağlamak hem onların refahını sağlamak hem de toplumsal istikrarı korumak açısından önemli bir adımdır. Ayrıca, farklı gelir kaynaklarının kullanılması, devletin mâli yönetimindeki esnekliği ve kaynak çeşitliliğini vurgular. Bu durum, Osmanlı Devleti'nin mâli yapılanmasının karmaşıklığını ve çeşitliliğini yansıtmaktadır.

2.1.17. Ulûfeciyân-ı Yemîn ve Ulûfeciyân-ı Yesâr Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nin askeri zümresi olan Kapıkulu süvarilerinin, Altı bölük halkından sipâh ve silâhdâr dışındaki dört bölük (bölükât-ı erba'a) halkının ilk iki bölümü sağ ve sol ulûfecilerdir. I. Murad devrinde hâssa süvari askeri olarak “ebnâ-yı sipâhiyân bölükleri” adıyla kurulduğu tahmin edilmektedir⁴⁰³.

Sağ ulûfeciler yüz yirmi bölükten oluşurken sol ulûfeciler yüz bölükten oluştuğu bilinmektedir. Kıdem olarak birinci sırada olan sağ ulûfeciler yeşil bayrak, sol ulûfeciler ise sarı-beyaz bayrak taşıdıklarından bu isimle de anılırlardı. Ulûfeciler bölümüne Galata Sarayı, İbrahim Paşa ve Edirne Sarayı'ndan çıkan iç oğlanların yanı sıra orduda veya devlet adamlarının hizmetinde olan yararlılık gösteren kişiler alınırdı. Altı bölük halkından süvarilerin “veledeş” denilen oğulları da bu bölüğe alınırdı⁴⁰⁴.

Sağ ulûfeciler merasim ve yürüyüşlerde padişahın sağında yürüyen sipâh bölümünün sağında, sol ulûfeciler ise padişahın solunda yürüyen silâhdârların solunda yürüyorlardı. Savaş zamanında otağ-ı hümâyûn'da padişah sancağının sağ ve solunda dururlardı. Devlet hazinesini beklemek ve

³⁹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 151, 152

⁴⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 133

⁴⁰¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 183

⁴⁰² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 150

⁴⁰³ Abdülkadir Özcan, “Ulûfeciyân” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 42, TDV Yayınları, İstanbul, 2012, s. 126

⁴⁰⁴ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 151, 152

muhafaza etmek önemli görevlerindendir⁴⁰⁵. Kıdemli olan ulûfeciler ise haraççı veya cizyedâr unvanıyla vergi toplamakla görevlendirilmişlerdir. Ayrıca otakçı olarak adlandırılan üç ihtiyar süvari de eski otakları satmakla mükelleflerdi. Padişahın emrini taşra yöneticilerine bildirmek, taşra kalelerinde görevli olan mevâcib ehlini yoklamak, seferdeki orduya erzak temin etmek, bazı kalelerde muhafızlık etmek ve taşradan kürekçi toplama görevleri de mevcuttu⁴⁰⁶.

Söz konusu ruûs defterinde sekiz adet ulûfeciyân-ı yemîn⁴⁰⁷ üç adet de ulûfeciyân-ı yesâr⁴⁰⁸ ataması kaydı mevcuttur. Sağ ve Sol Ulûfecilere dair atama kayıtlarının özellikle İran seferi sırasında yapıldığını görmekteyiz. Atama kayıtlarında görevini kendi oğullarına bırakanlara⁴⁰⁹, yarar ve hizmetleri karşılığında bölüğe alınanlara⁴¹⁰, devlet adamlarının arzıyla bölüğe alınanlara⁴¹¹ dair tayin kayıtları yer almaktadır. Bunun dışında hizmetleri karşılığı terakkî alanlara⁴¹² ve tekâ'üd ile emekli olanlara⁴¹³ dair kayıtlar da bulunmaktadır.

2.1.18. Gurebâ-yı Yemîn ve Gurebâ-yı Yesâr Atama Kayıtları

Altı bölük halkının en alt sınıfını oluşturan sağ garibler (gurebâ-yı yemîn) ve sol garibler (gurebâ-yı yesâr) Galata Sarayı, Edirne Sarayı ve İbrahim Paşa saraylarında yetişmiş devşirme iç oğlanlarından, Osmanlı coğrafyasının farklı bölgelerinden gazâ için gelenlerden veya Müslüman olup yarar gösterenlerden ve altı bölük halkının oğullarından oluşmaktadır. Aşağı bölümler de denilen bu bölüklere eski kaynaklarda “garib yiğitler” ve garib oğlanlar” da denilmektedir. Memleketlerinden uzak oluşlarından dolayı bu şekilde adlandırılmışlardır⁴¹⁴.

Sağ garipler sarı-beyaz bayrak sol garipler ise yeşil-beyaz bayrak taşımaktaydılar. Bölükleri ayrı ayrı yüzer bölüğe ayrılmıştı. Gurebâ bölükleri de diğer kapıkulu süvari bölükleri gibi

⁴⁰⁵ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 151

⁴⁰⁶ Özcan, “Ulûfeciyân”, s. 127

⁴⁰⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169, 173, 176, 177, 185

⁴⁰⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 176, 177, 178

⁴⁰⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 176, 185

⁴¹⁰ Kızılbaş muharebesindeki hizmeti (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 176), Pir Budak Hân'ın inhizâmı haberiyle gelene Ulûfeciyân-ı Yesâr (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178); Başarılı Türkmen beylerinden olan Pir Budak Han Tebriz'in Osmanlılara karşı savunulmasında önemli rol oynamıştır. Ancak, 1616 senesinde yapılan savaşta öldürülmüştür. Yerine oğlu Şah Bende Han geçmiştir. Tufan Gündüz, **Kızılbaşlar Tarihi, Tarih-i Kızılbaşan**, Yeditepe Yayınları, İstanbul, 2015, s. 45

⁴¹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169, 176, 177

⁴¹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 175

⁴¹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168, 181, 186, 191

⁴¹⁴ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 152; Abdülkadir Özcan, “Gurebâ Bölükleri”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 14, TDV Yayınları, İstanbul, 1996, s. 201; Garip yiğitler hakkında çeşitli arşiv belgelerinden ve özellikle de ruûs defterlerinden yararlanılarak yapılmış olan detaylı bir çalışma için bakınız: Serkan Osmanlioğlu, **Osmanlı Devleti'nde Gönüllü Askerlerden Garip Yiğitler (XVI. Yüzyıl)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi – Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2023

teşkilatlanmış, bölük ağasının kumandası altında kethüdâ, kâtip, halife, çavuş veya başçavuş gibi zabitlerden oluşmaktaydı⁴¹⁵. XVI. asırda gurebâ-yı yesâr ağası çaşnigîrlerden tayin edilirdi. Gurebâ-ı yemîn ağalığı görevine de sol garipler ağası getirilirdi. Sağ garipler ağası da ulûfeciyân-ı yesâr ağalığına terfi etmekteydiler. Ancak bu kaide her zaman gerçekleşmemiş silâhdar ağası, mîr-i lîva ve beylerbeyi tayin edilenler de olmuştur⁴¹⁶.

Seferde padişahın sağ ve solunda durmalarına göre adlandırılmışlardır. Harp sırasında sağ garipler padişahın sağındaki, sol garipler de solundaki sancağın altında bulunurlardı. Alay yürüyüşleri sırasında padişahın sağında bulunan sipahlar ve sağ ulûfecilerin sağında, padişahın solunda ise silâhdâr ve sol ulûfecilerin solunda yürümekteydiler. Seferlerde gece otağı ve ağırlıkları kollamak, ordugâha odun naklini temin etmek gibi görevleri vardır. Savaş sırasında ise en önemli görevleri sancağ-ı şerîf'i korumaktır. Karargâhları da sancağ-ı şerîfin bulunduğu çadırın etrafıydı. Taşradaki beylere haber götürmek, mukataa idaresi veya cizye toplamakla görevlendirilmişlerdir⁴¹⁷.

Çalıştığımız ruûs defterinde yirmi üç adet gureba-yı yemîn ataması beş adet de gureba-yı yesâr ataması mevcuttur. Bu kayıtlar arasında, görevini oğullarına bırakanlara⁴¹⁸, ayrıca sipah ve silahdarların oğullarından da bölüğe alınanlara rastlamaktayız⁴¹⁹. Yararlılık gösteren ve hizmet edenler⁴²⁰ de bölüğe ilhâk edilmişlerdir. Ayrıca defterde gurebâ-yı yesâr ağalığı görevinden gurebâ-yı yemîn ağalığına terfi eden ve müteferrika iken gurebâ-yı yesâr ağalığına atanan kayıt yer almaktadır⁴²¹. Bunların dışında emekli olanlara⁴²² ve terakkî verilenlere⁴²³ dair bilgiler de bulunmaktadır.

2.1.19. Topçu ve Top Arabacı Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde bilinen ilk top kullanımının I. Murad döneminde I. Kosova Savaşı sırasında olduğu bilinmektedir. Kapıkulu Ocağı'nın yaya sınıfından olan Topçu Ocağı'nın tesisinin ise II. Murad döneminde olduğu düşünülmektedir. Fatih Sultan Mehmed döneminde ve sonra da

⁴¹⁵ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 154; Özcan, "Gurebâ" Bölükleri", s. 202

⁴¹⁶ Özcan, "Gurebâ Bölükleri", s. 202

⁴¹⁷ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 153, 154; Özcan, "Gurebâ Bölükleri", s. 202

⁴¹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 136, 142, 143, 148, 149, 150, 164

⁴¹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 142, 143, 144

⁴²⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 145, 146, 147, 149, 150, 151, 171

⁴²¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 136

⁴²² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121, Ahyolu İskelesi'nden (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130), 132, 158, Tuna aklâmından (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. **181**), 182

⁴²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151, 161, 164

Kanunî Sultan Süleyman döneminde topçuluk faaliyetlerinin en yüksek dereceye çıktığı görülmektedir⁴²⁴.

Topçu ocağına acemi ocağından devşirmeler alınır çiftçi Türkler tarafından yetiştirildikten sonra ulûfeye kaydedilerek acemi olarak hizmet edecekler arasında seçilirdi. Top ihmali ve kullanımında istihdam edilecek acemiler topçubaşının Divân-ı Hümâyûn'a arzı ile istenirdi. Altı bölük halkının da yeniçeriler gibi evlenmelerine izin verilince kuloğlu denilen topçu oğullarının da babalarının ocaklarına kaydedilmesi geleneği hasıl oldu. Topçuların terfii ya kendi ortalarında ya da bölüğe, timâra çıkma yoluyla gerçekleşirdi. Vefat edenlerin gediği varsa oğluna yoksa da hizmetleri karşılığı hak edene verilirdi⁴²⁵.

Top kullanmakla mesul olan topçular ilk zamanlarda katır ve develerle taşınan hafif topları kullanırlardı. Ancak zamanla topçuluk zanaatının gelişmesiyle topların taşınması için arabaların kullanılmaya başlanması vesilesiyle top arabacıları ocağı ihdas edilmiştir⁴²⁶. Top Arabacıları Ocağı'nın XV. yüzyılın ikinci yarısında oluşturulduğu tahmin edilmektedir. Bunların başlıca görevleri topların ve top mühimmatının taşınması ve top arabalarının imal edilmesidir⁴²⁷. Bunun haricinde sefere giderken padişahın eşyasını taşımakla da görevlendirilirdi⁴²⁸.

Top arabacılarının en kıdemlisine arabacıbaşı denirdi. Ondan sonra da kethüda, başçavuş, kethüda yeri, ocak kâtibi, bölükbaşı ve odabaşı sıralanmaktadır. Top arabacılarına ihtiyaç dahilinde Acemi Ocağı'ndan nefer temin edilirdi. Zamanla top arabacıların çocukları da ocağa alınmaya başlamıştır. Hatta gerekirse dışarıdan da neferler ocağa kaydedilmiştir. Kışlaları İstanbul'da olan top arabalar taşradaki stratejik mevkiilerde de görevlendirilirdi. İstanbul'da top arabacılarının imarethanesi Tophane'de, kışlaları Şehremini'nde, arabaları çeken hayvanlar da Ahırkapı semtinde bulunuyordu⁴²⁹.

Çalıştığımız ruûs defterinde pek çok Topçuluk ve Top Arabacılık kaydı yer almaktadır. Defterdeki topçuluk kayıtlarında çoğu zaman yeni Müslüman olmuş kişilere⁴³⁰ veya yararlılık gösterenlere ve hizmette bulunanlara⁴³¹ ve vefat edenlerin yerine yeni kişilere⁴³² verildiği gibi sefere gelmek şartıyla da⁴³³ topçuluk görevi verildiği görülmektedir.

⁴²⁴ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 35, 36

⁴²⁵ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 37, 38

⁴²⁶ Uzunçarşılı, **Kapıkulu Ocakları II**, s. 53

⁴²⁷ Gabor Adoston, "Top", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 41, TDV Yayınları, İstanbul, 2012, s. 240

⁴²⁸ Özen Tok, "Osmanlı Askerî Teşkilâtı", **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, s. 158

⁴²⁹ gös. yer.

⁴³⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 113, 114, 127, 130, 134, 147, 150

⁴³¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 151, 154

Top arabacıları kayıtlarında da benzer bir durum söz konusudur. Topa Arabacılarından olup kendi oğullarına yerinin verilmesini⁴³⁴ rica edenlere rastladığımız gibi, yararlılık gösterenlere⁴³⁵, emektar olanlara ve hizmette bulunanlara⁴³⁶, ayrıca daha çok yeni Müslüman olanlara⁴³⁷ bu görevin verildiği kaydedilmiştir. Ayrıca tekâ'üde emekli olanlar⁴³⁸ ve terakkî verilenlerle⁴³⁹ ilgili kayıtlara da rastlamaktayız.

2.1.20. Mehterân Atama Kayıtları

Farsça kökenli olan “mihter” kelimesi, Türkçeleşerek “mehter” olarak kullanılmıştır ve “daha büyük, en büyük” manasına gelmektedir. Savaşlarda çalgı takımları kullanılarak askerleri cesaretlendirmek ve düşmana korku salmak amaçlanıyordu.

Osmanlıyıda mehter teşkilâtının kuruluşu hakkında pek çok kaynak küçük farklılıklar olmakla birlikte genel olarak aynı görüşü paylaşmaktadır. Kaynaklara göre Anadolu Selçuklu sultanı II. Gıyaseddin Mesud Osman Gazi'ye hâkimiyet sembolü olarak tabl, alem ve nakkare göndermiştir. Feridun Bey'in “Münşeat-ı Feridun” adlı eserine göre, bir ikindi vakti Sultan'ın elçisi ve gönderdiği ferman ile hediyeleri ayakta karşılayan Osman Bey, Beyliğini kutlayıp ilân etmiş ve aynı zamanda ilk mehter nevbetini de ayakta karşılamıştır⁴⁴⁰.

Osmanlı saray teşkilâtında, mehterler resmî ve askerî müzik takımını oluşturur ve buna bağlı olarak mehterhâne teşkilâtında görevli kişilerden oluşurdu. Mehterlerin barındığı binalara “mehterhâne”, “mehterânhâne” veya “mehter kışlası” denilirken, nevbet çaldıkları yere de “nevbethâne” denilirdi⁴⁴¹. Diğer Türk-İslâm devletlerinde farklı adlarla var olan mehterhane teşkilâtının ciddi şekilde gelişmesi de Fatih Sultan Mehmed devrindedir. Fatih, İstanbul'u fethinden

⁴³² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 147

⁴³³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 163

⁴³⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 141

⁴³⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152, 154

⁴³⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126, 127, 152, 176, Kızılbâş muharebesinde ziyâde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 184)

⁴³⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120, 127, 141, 170, 176, 177

⁴³⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

⁴³⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 173

⁴⁴⁰ T. Nejat Eralp, “Tarihi, Teşkilâtı, Teşrifâtı ile Osmanlı Mehteri ve Günümüze Yansımalar”, **Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim Milletlerarası Kongresi (12-15 Nisan 1999)**, Hidayet Yavuz Nuhoğlu (Der.), İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), İstanbul, 2001, s. 294

⁴⁴¹ Nuri Özcan, “Mehter”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 28, TDV Yayınları, Ankara, 2003, s. 545

sonra Demirkapı'da bir nevbethâne kurdurmuştur ve bazı muhitlerde seher vakti, öğle ve yatsı namazlarından sonra günde üç defa nevbet çalınmasıyla ilgili ferman vermiştir⁴⁴².

Birün'da yer alan Mehterhâne-i Amire, Hayme (Çadır) Mehterleri ve Tabl ve Alem (Sancak) Mehterleri olmak üzere iki kısımdan oluşmaktaydı. Çadır (Hayme) Mehterleri padişah sefere çıktığında otağ-ı hümâyûnu kurup kaldırmakla görevliydi ve amirleri Mehterbaşydı. Tabl ve Alem Mehterlerinin ise seferde padişah otağı önünde nevbet çalma görevi olup zabitleri sazendebaşılardır⁴⁴³.

2.1.20.1. Hayme (Çadırcı) Mehterleri Atama Kayıtları

Osmanlı devlet teşkilâtı içerisinde Mehterhâne-i Amire'ye bağlı olan hayme (çadır) mehterleri padişahın çadırlarını kurup kaldıran ve koruyan en geniş teşkilâttir. Hayme-i hâssa denilen çadır mehterleri dört bölükten oluşmaktadır. Bunlar sırasıyla otakçı, nakışçı, haymedûzan (çadır dikici) ve perdecilerden meydana gelmektedir⁴⁴⁴. Mehterân-ı Hayme Cemaati adıyla Fatih devrinde otuz yedi kişiden oluşan ve amiri kethüda olan bir teşkilât kuruldu. Kethüda daha sonraki dönemlerde mehteranbaşı, sermehterhane-yi hayme, sermehterhâne-yi hayme-i hâssa, hayme mehterbaşısı, hâssa mehterbaşısı gibi unvanlarla da anıldı⁴⁴⁵.

Çadır Mehterlerinin başlıca görevleri arasında Mahtbah-ı âmireden Divân-ı Hümâyûn'a gönderilen yemeklerin servis edilmesine ve çaşnigirlerle birlikte sofraların getirilmesine yardım ederlerdi. Ayrıca mevacic keselerini hazineден Divân-ı Hümâyûn'un önüne taşımak ve paylaşılmasını yapan vezzanlara yardım etmek görevlerindedir. Bununla birlikte padişah veya sadrazamın katılacağı ziyafetlerde ve şehzadelerin sünnet düğünlerinde ve padişahın kızları veya kız kardeşlerinin düğünlerinde de çadır kurmak görevlerindedir⁴⁴⁶.

Çadır mehterlerinde cellât görevi görenler de mevcuttu. Bunlardan dört-beşi her gün sarayda padişah veya sadrazamdan gelecek emri uygulamak için nöbet beklerlerdi. Sefer sırasında çadır mehterleri ikiye ayrılır bir kısmı çadır kurulacak bir sonraki menzile otağ-ı hümâyûn kurmak için asıl karargâhtan ayrılırlardı⁴⁴⁷. Otağ-ı hümâyûn başta olmak üzere bütün saray çadırlarının dikimi,

⁴⁴² Nuri Özcan, a.g.md, s. 546

⁴⁴³ Abdülkadir Özcan, "Fatih'in Teşkilât Kânûnnâmesi", *Türk Dergisi*, 3(33), s. 31; Nuri Özcan, a.g.md., s. 546

⁴⁴⁴ Cenap Çürük, "Çadır Mehterleri", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 8, TDV Yayınları, İstanbul, 1993, s. 165; Uzunçarşılı, *Saray Teşkilâtı*, s. 435

⁴⁴⁵ Çürük, a.g.md, s. 165

⁴⁴⁶ Fırat Boztaş, *Mehterhane-i Hayme-i Hassa: Osmanlıda Sabit Olmayan Yaşam Alanlarının Tasarlanması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2022 s. 50-52

⁴⁴⁷ Uzunçarşılı, *Saray Teşkilâtı*, s. 435

korunması, taşınması, kurulması, temizlenmesi ve çadırların imali için gerekli malzemenin temini gibi görevleri bulunuyordu⁴⁴⁸.

İncelediğimiz ruûs defterinde çadır mehterlerine dair atama kayıtları yer almaktadır. Hayme mehterlerine yönelik atamalarda, vefat eden mehterin yerine yenisinin atanması⁴⁴⁹, emekdar olanlara⁴⁵⁰, çeşitli hizmetlerde bulunanlara⁴⁵¹, mehterlerin oğullarına⁴⁵² ve Nasuh Paşa'nın adamlarına⁴⁵³ hayme mehterliği verilmiştir. Ayrıca Hayme mehterleri ağalığının yine hayme mehterleri kethüdasına verildiği görülmektedir⁴⁵⁴.

Ağalık-ı Mehterân-ı Hayme, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûre kethüdâsı olan emekdâr Hürrem'e virilmek buyuruldu; fî 20 Ca. Sene 1024⁴⁵⁵

2.1.20.2. Alem Mehterleri Atama Kayıtları

Mehterhâne-i tabl u alem de denilen Bayrak ve mehterhâne takımları iki sınıftan oluşmaktaydı. Tabl mehterhânedeki altı bölükten oluşmaktaydı. Bunlar sırasıyla Zurnacılar (serzurnâî), Nakkarezenan (naracılar), Tabbal (davulcular), Zinciryân (zilciler), Nefirî (boru çalanlar) ve Köszenan (büyük davul çalanlar) bölüklerinden oluşmaktaydı⁴⁵⁶.

Tabl ve Alem mehterleri teşkilât olarak Fatih Sultan Mehmed döneminde oturmuştur⁴⁵⁷. Fatih Kânûnnâmesi'nde tabl ve alem mehterlerinin bağlı bulunduğu emir-i alemin konumu, teşrifattaki yeri, elkabı ve alacağı maaş yer almaktadır⁴⁵⁸. Tabl Mehterlerinin eğitimi ve yönetimi Emir-i Alem maiyetinde bulunan sazende başı tarafından yürütülürdü. Bu görevli, aynı zamanda mehterbaşı ağa

⁴⁴⁸ Çürük, a.g.md., s. 165

⁴⁴⁹ 108, 148, 175

⁴⁵⁰ 133, 149, 162, 163, 165, 173

⁴⁵¹ Divân çavuşu hizmetinde (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 136), Mâl-ı mirî tahsilinde ziyâde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152)

⁴⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 174

⁴⁵³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

⁴⁵⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 137

⁴⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 137

⁴⁵⁶ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 431

⁴⁵⁷ Nuri Özcan, a.g.md., s. 546

⁴⁵⁸ “Ve ağalarda yeniçeri ağası sâir ağalardan büyükdür. Baş yeniçeri ağası, anun altına m'ir-i Alem, anun altına kapucıbaşı... oturur.”, Elkabı: “Ve yeniçeri ağasına ve sâ'ir özengi ağalarına böyle yazıla: İftihârü'l-emâcid ve'l-ekârim câmi'ü'l-mehâmid ve'l-mekârim el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-Meliki'l-dâim ... dâme mecdühû” Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 6, 24

olarak da bilinirdi ve diğer mehterlerden farklı bir unvan alırdı. Hünkâr meherbaşısı, sermehterân veya sermehterân-ı tabl-ı alem-i hâssa gibi isimler de kullanılırdı⁴⁵⁹.

Tabl ve alem mehterlerine genellikle acemi ocağında devşirilen ve müziğe yatkın olan iç oğlanları veya vefat eden ya da sağ mehterlerin oğulları alınırdı. Bunlar, şakîrd olarak girdikleri bölükten ustalar tarafından eğitilerek boşalan pozisyonlara atanmayı beklerlerdi⁴⁶⁰. Bu süreç, mehterhane geleneğinin devamlılığını sağlamak adına oldukça önemliydi.

Alem yani Sancak hâkimiyet alâmetlerinden birisiydi. Tabl ve alem mehterleri teşkilâtında yetişen mehterler sarayda ve diğer şehirlerde ve büyük kalelerde olduğu gibi cülûslarda, bayramlarda ve zafer veya padişahın çocuğu olduğunda nevbet icra ederlerdi. Mehterlerin en önemli görevi de seferlerde askeri cesaretlendirmek ve düşmana korku salmak için çalmaktır⁴⁶¹.

Defterde mehterliğe dair oldukça önemli bilgiler bulunmaktadır. Bu kayıtlar, mehterhane teşkilâtındaki çeşitli değişiklikleri yansıtmaktadır ve çeşitli durumları içermektedir. Defterde, alem mehterliğine dair bir atama kaydı bulunmaktadır. Bu kayıt, emekdâr bir kişinin vezîr Ahmed Paşa arzıyla bölüğe ilhâk edilmesini içermektedir⁴⁶².

Mîr-i alemlik: Emir-i alem de denen saray memurlarının ileri gelenlerinden biridir. Saltanat sancakları ile alem mehterlerinin amiridir. Teşrifatta emîr-i alem yeniçeri ağasından sonra gelmektedir⁴⁶³. Padişahın tuğlarını muhafaza ve idareyle görevlidirler. Gerekirse rikâb-ı hümâyûnu da tutarlardı⁴⁶⁴. Seferlerde sancakların önünde yürüyerek ak alem denilen beyaz sancağı taşırdı. Sancakbeyi, beylerbeyi ve vezirlik vazifesi tevcih edilen devlet adamlarına padişah tarafından verilen sancak ve tuğlar mîr-i alem tarafından verilirdi, bunun karşılığında da bahşîş alırlardı⁴⁶⁵. Sancakbeyliği, beylerbeyliği ve vezirliğe dahi terfi ettikleri görülmektedir⁴⁶⁶.

⁴⁵⁹ Nuri Özcan, a.g.md, s. 546, 547

⁴⁶⁰ Fırat Boztaş, **Onaltıncı Yüzyılın Sonuna Kadar Osmanlı Devleti'nde Tabl ve Alem Mehterleri Teşkilâtı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2009, s. 26

⁴⁶¹ Sertoğlu, “Mehterhane”, s. 216

⁴⁶² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 157

⁴⁶³ Ve ağalarda yeniçeri ağası sâir ağalardan büyüktür. Baş yeniçeri ağası, anun altına m’ir-i Alem, anun altına kapucıbaşı... oturur.” Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 6

⁴⁶⁴ Mehmet Zeki Pakalın, “Mir-i Alem”, **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1972, s. 543

⁴⁶⁵ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 373

⁴⁶⁶ Uzunçarşılı, **Saray, Teşkilâtı**, s. 376

Çalıştığımız defterde Trablusşam mîraleminin Dergâh-ı Âlî müteferrikalığına atandığı kayıt yer almaktadır⁴⁶⁷.

2.1.21. İlmiye Sınıfına Yönelik Atamalar

2.1.21.1. Müderris Atama Kayıtları

Osmanlı Medreseleri: Osmanlı devlet teşkilât ve teşrifatında, askerî zümreler (Seyfiye) ve bürokratlar (Kalemiye) ile birlikte üç temel meslek grubundan biri olan ilmiye sınıfı, şeyhülislâm, nakîbüleşraf, kazasker, kadı, müderris gibi ulemadan teşekkül bir topluluk ve onların oluşturduğu kurumun genel adıdır. İlmiye sınıfı, geniş bir kapsamda Osmanlı toplumunun dini ve hukuki ihtiyaçlarını karşılayan, medrese eğitimi tamamlayarak icazet alan ve eğitim, hukuk, fetva, dini hizmetler gibi alanlarda görev yapan, aynı zamanda merkezi bürokrasinin çeşitli makamlarında yer alan Müslüman ve genellikle Türk kökenli meslek erbabından oluşur. Bu meslek grubu, geleneklerini, yetkilerini ve ayrıcalıklarını sıkı bir şekilde koruyarak varlığını uzun yıllar boyunca sürdürmüştür⁴⁶⁸.

Osmanlı Devleti'nde ilmiye sınıfına medrese eğitimi yoluyla girilirdi. Osmanlılarda medreseler Anadolu Selçuklu dönemindeki Nizâmiye medreseleri örnek alınarak geliştirilmiştir. Bu medreseler içerisinde sadece talebelerin eğitim aldığı yerler değil, aynı zamanda yatıp kalktığı, yiyip içtiği vakıf müesseseleri şeklinde inşa edilmiştir⁴⁶⁹. Osmanlı Devleti'nde medreseler, sıbyan mektebinden sonra orta öğretim, yüksekokul ve üniversite eğitimine denk gelen, İslâmî kimliği nedeniyle yalnızca Müslümanların katıldığı bir eğitim kurumu olarak işlev görmekteydi. Bu sistemdeki temel unsur müderristir. Her medrese genellikle bir müderrisin sorumluluğu altında işlerdi ve müderris, belli talebelerini, ilmî liyakati ve kabiliyeti yanı sıra diğer tüm yönleriyle tanır, okutabildiği seviyeye kadar eğitir ve daha sonra onları daha yüksek bir âlime tavsiye ederdi⁴⁷⁰.

Osmanlı Devleti'nde ilk medrese Orhan Gazi döneminde 1331 tarihinde İznik'te kurulan Orhaniyye medresesidir. Bu medreseye ilk müderris olarak da Türk âlim ve düşünürlerinden Şerefüddin Davud-i Kayseri tayin edilmiştir⁴⁷¹. Zamanla medrese sayısının artmasıyla birlikte teşkilâatlanma ihtiyacı da doğdu. Osmanlı medreseleri, teşkilâatlanma açısından tarih boyunca farklı dönemlere ayrılabilir.

⁴⁶⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152

⁴⁶⁸ Mehmet İpşirli, "İlmiye", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 22, TDV Yayınları, İstanbul, 2000, s. 141

⁴⁶⁹ Mübahat S. Kütükoğlu, **XX. Asra Erişen İstanbul Medreseleri**, TTK Yayınları, Ankara, 2000, s. 3

⁴⁷⁰ Mehmed İpşirli, **Osmanlı İlmiyesi**, Kronik Kitap, İstanbul, 2021, s. 322

⁴⁷¹ gös. yer.

İzник'te Orhaniyye Medresesi'nin Kuruluşundan Yıldırım Bayezid Dönemine Kadar Osmanlı Medreseleri (1331-1402): Orhan Gazi döneminde beylik merkezinin Bursa'ya taşınmasından sonra Manastır olarak da bilinen Sultan Orhan Gazi Medresesi'ni inşa ettirmiştir. Müderrisliğine de Molla Fenârî getirilmişti. Zaman içerisinde padişahlar ve devlet erkânı fethedilen yerlere cami, medrese, mektep, imaret gibi yapılar yaptırmaya başladı. Böylece fethedilen şehirlere Türk-İslâm kültürü kazandırılmış oldu⁴⁷².

Yıldırım Bayezid Döneminden İstanbul'da Semâniye Medreselerini Kuruluşu İtibariyle Osmanlı Medreseleri (1402-1471): Gelibolulu Mustafa Âlî, "Kunhü'l-Ahbar" adlı eserinde, Fatih Sultan Mehmed'in düzenlediği öğrenci kânûnlarından bahsederken, bazılarının aslında Yıldırım Bayezid döneminden beri uygulamada olduğunu belirtir⁴⁷³. Böylece Osmanlı medreselerinin ilk defa Yıldırım Bayezid döneminde teşkilatlanmaya başladığını söyleyebiliriz. 1447 tarihinde II. Murad tarafından yaptırılan Üç Şerefeli Camii'nin avlusunda yer alan Saatli Medrese (Medrese-i Atik) ve II. Mehmed'in yaptırdığı Peyker Medresesi (Medrese-i Cedid) Edirne'nin en önemli medreselerindendir. Böylece Edirne Bursa'dan sonra ilim hayatının merkezi konumuna gelmişti⁴⁷⁴.

Sultan II. Mehmed'i İstanbul'u fethi sonrası devlet merkezi olan İstanbul ayrıca ilim ve kültür merkezi haline gelmiş ve diğer şehirlerin önüne geçmiştir.

Fetih sonrasında, bazı kiliseler ve manastırlar medrese haline getirildi. Ayrıca camiye çevrilen Ayasofya'nın papaz odaları da medreseye dönüştürülmüştü. Fatih Sultan Mehmed döneminde devlet teşkilatlanmasıyla paralel olarak medrese teşkilatlanması da tam anlamıyla gerçekleşmiştir. Sultan II. Mehmed, 1463 tarihinde Fatih semtinde Bizans imparatoriçesi Theodora'nın yaptırdığı Havariyun Kilisesi'nin harabelerine bir külliye inşası başlattı. Bu külliye cami, tabhane, imaret, darüşşifa, kütüphane, darüttalim, sıbyan mektebi, hamam, kervansaray ve türbe ile birlikte sekizi yüksek tahsil için büyük medrese yani sahn⁴⁷⁵ ve sekizi bu büyük medreselerin arkalarına da öğrenci yetiştirmek üzere tetimme⁴⁷⁶ adında on altı medrese sekiz senede yapıldı. Fatih Sultan

⁴⁷² Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 4

⁴⁷³ Cevat İzgi, **Osmanlı Medreselerinde İlim: Riyazi İlimler**, 1, İz Yayıncılık, İstanbul, 1997, s. 35

⁴⁷⁴ Kütükoğlu, **İstanbul Medreseleri**, s. 3, 4

⁴⁷⁵ Sahn kelimesinin kökeni hakkında farklı görüşler bulunmaktadır. "Düz yer, geniş saha, avlu" gibi anlamlara geldiği ve bunun Havariyûn Kilisesi'nin harabeleri düzleştirilerek inşa edilmesinden dolayı olduğunu söyleyenler olduğu gibi, Ali Mustafa Efendi ise medreselerin İstanbul'un ortasında bulunmasından dolayı bunlara Sahn medreseleri denildiğini söylemektedir. Bakınız: Fahri Unan, "Sahn-ı Seman", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 35, TDV Yayınları, İstanbul, 2008, s. 532-534

⁴⁷⁶ Tetimme, bir eserin, zaman içinde meydana gelen eksikliklerini gidermek amacıyla eklenen bölümü ifade eder. Tetimme Medreseleri ise, Sahn-ı Semân medresesinin tamamlayıcısı olarak ortaya çıkmış ve ondan bir derece daha aşağıda yer alan medreselerin genel adıdır. Tetimmelerin bir diğer adı Mûsile-i Sahn yani "Sahn'a götüren, ulaştırın" anlamına gelmektedir. Unan, a.g.md., s. 533

Mehmed döneminde sultandan başka Sadrazam Mahmud Paşa, İbrahim Paşa ve Davut Paşa gibi devlet erkânından isimler de külliyeler içerisinde medreseler inşa ettirdiler⁴⁷⁷.

Fatih Sultan Mehmed, Sahn-ı Semân medreselerini inşa ettirdikten sonra, medreseler teşkilâtlandırılarak derece olarak sınıflandırılmıştır. En düşük derecen en yükseğe doğru Hâşiye-i Tecrîd Medreseleri (Yirmili medreseler), Miftâh Medreseleri (Otuzlu medreseler), Kırklı Medreseler, Hâric-i Ellili Medreseler, Dâhil-i Ellili Medreseler, Sahn-ı Semân Medreseleri ve Süleymaniye yapıldıktan sonra da Altmışlı medreseler olarak sıralanmıştır. Kırklı ve Hâric-i ellili medreseler genellikle Anadolu Selçukluları ve Beylikleri dönemindeki hükümdarlarının ve aile fertlerinin ya da devlet erkânının yaptırdığı medreselerdir. Osmanlı padişahı ve aile fertlerinin yaptırmış oldukları medreseler ise Dâhil-i Ellili medreselerdir⁴⁷⁸.

Semâniye Medreselerinin Kuruluşundan Süleymaniye Medreselerinin Kuruluşuna Kadar Osmanlı Medreseleri (1471-1557): Fatih'in inşa ettirdiği Sahn-ı Semân Medreselerinden yaklaşık bir yüzyıl sonra Kanunî Sultan Süleyman'ın eski sarayın arkasında Mimar Sinan'a inşa ettirdiği Süleymaniye Külliyesi (1550-1557) özellikle medrese-i evvel, sâni, sâlis ve râbi' isimleriyle dört medreseden, bir tıp medresesinden, dârüşşifâ ve dârülhadisten oluşuyordu. Bu külliye, Osmanlı Devleti'nde eğitim alanında ulaşılan en üst noktayı temsil ediyordu. Sahn-ı Semân'ın ardından Süleymaniye medreseleri, Osmanlı medrese sisteminde dereceler, dersler, gelir kaynakları ve yönetim bakımından önemli gelişmeler kaydetti. Süleymaniye Medreseleri aynı zamanda ordunun tabip, cerrah ve mühendis ihtiyacını karşılamak üzere kurulan bir nevi yüksek fen fakülteleridir. Bundan sonra da devletin her fırsatta yeni medreselerin kuruluşunu teşvik ettiği görülür⁴⁷⁹.

Süleymaniye Medreseleri'nin inşa edilmesine kadar en yüksek pâyeli müderrislik Sahn-ı Semân müderrisliği idi. Süleymaniye'nin inşası sonrasında medreseler derecelerine göre tekrar teşkilâtlandırılmıştır. Bunlar İbtidâ-i Hâric, Hâreket-i Hâric, İbtidâ-i Dâhil, Hareket-i Dâhil, Mûsıla-i Sahn, Sahn-ı Semân, İbtidâ-i Altmışlı, Hareket-i Altmışlı, Mûsıla-i Süleymaniye ve Süleymaniye ve müderrisliğin en üst derecesi olan Dârü'l-hadis-i Süleymaniye pâyesine kadar yükselirlerdi⁴⁸⁰. Darü'l-hadis müderrisleri istedikleri takdirde mahreç mevleviyetleri de denilen Kudüs, Halep, Eyüp, Selanik, Tırhala, Yenişehir, Galata, İzmir, Sofya, Trabzon ve Girit kadılıklarına atanırlardı. Kadılık istememeleri durumunda da kadılık Süleymaniye müderrislerinden birine teklif edilirdi⁴⁸¹.

⁴⁷⁷ Kütükoğlu, **İstanbul Medreseleri**, s. 4

⁴⁷⁸ İzgi, **a.g.e.**, s. 36

⁴⁷⁹ Mehmet İpşirli, "Medrese", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 28, TDV Yayınları, Ankara, 2003, s. 328

⁴⁸⁰ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 42; İzgi, **a.g.e.** s. 36, 37

⁴⁸¹ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 43

Medreselerde talebelere XV. yüzyıl sonlarına doğru tedarik kânûnnamesine göre medreselerin derecelerini göstermek için birbirinden ayrı gibi görünen aslında birbiriyle bağlantılı olan üç ayrı usulün kullanıldığı bilinmektedir.

Osmanlı medreselerinde dereceleri belirlemek için kullanılan üç farklı yöntem olduğu bilinmektedir, ki bunlar birbirleriyle bağlantılıdır. Bunlar kitap adlarına dayalı olarak, Hâşiye-i Tecrîd, Hâşiye-i Miftâh ve Hâşiye-i Telvîh medreseleri olarak adlandırılmıştır; müderrislere ödenen günlük ücretlere göre ise yirmili, otuzlu, kırklı, ellili, altmışlı gibi sınıflandırmalar yapılmıştır. Son olarak, medreselerin statüsüne göre hâriç, dâhil, Sahn, altmışlı, Süleymaniye, dârü'l-hadis gibi kategorilere ayrılmıştır⁴⁸².

Osmanlı medrese sistemi, özellikle XVI. asrın ortalarından itibaren içinde çeşitli değişimler yaşamıştır. Bu değişimlerin bir sonucu olarak, medrese, kadılık ve müftülük görevlerine ait dereceler arasında bir uyum sağlanmıştır. Bu süreçte genellikle müderrislikten kadılığa, bazen ise kadılıktan müderrisliğe geçişlerin olduğu gözlemlenmektedir. Ayrıca zaman zaman medrese derecelerinin de değiştiği görülmektedir. Örneğin, 1548'de İstanbul Şehzade Medresesi yevmiyesi altmışa, 1571 tarihinde de Selçuk Sultan müderrisliği yevmiyesi elli akçeden kırk akçeye düşürülmüştür⁴⁸³.

Medrese programında tarih, coğrafya, Türk edebiyatı ve Fars edebiyatı gibi konular resmi olarak bulunmamasına rağmen, Osmanlı medreselerinden yetişen ve daha sonra yıllarca müderrislik yapan birçok âlimin tarih kitapları kaleme aldığı bilinmektedir. Bu âlimler arasında divan sahibi şairler de bulunmaktadır. Medrese müfredatında doğrudan yer almayan tarih ve coğrafya konularına medresede çeşitli ders kitaplarının ve konularının okunması sırasında ihtiyaç duyulduğu için, medrese çevresinde yazılan veya tercüme edilen birçok tarih ve coğrafya eseri bulunmaktadır⁴⁸⁴.

Medrese, aslında bir yapı veya kurum olarak değil, içindeki müderrisin bizzat kendisiyle öne çıkan bir rol taşır. Bu anlayış, İslam dünyasında oluşan bir geleneğin Osmanlılara da yansımalarıdır. Bu nedenle, icazetnamelerde medrese adı geçmez, müderrislerin ve derslerin, okunan kitapların isimleri öne çıkar. Müderrislik, aynı zamanda bir ulema mesleği olduğundan, zamanla belirli bir hiyerarşik yapıyı sağlamış ve XVI. yüzyıl ortalarından itibaren gelişen yapısıyla ilmiye teşkilatındaki yerini almıştır. İlk dönem Osmanlı medreselerinde görev yapan müderrislerin

⁴⁸² İpşirli, a.g.e., s. 331

⁴⁸³ gös. yer.

⁴⁸⁴ İpşirli, a.g.e., s. 330

çoğunluğu, daha yüksek ilmi çevrelerden gelirken, Osmanlı Devleti'nin genişlemesiyle birlikte artan medreseler, zaman içinde müderrislik için de bir kaynak haline gelmiştir⁴⁸⁵.

Müderris: Osmanlı Devleti'nde ilmiye teşkilâtı içerisinde yer alan müderrislik, medreselerde çeşitli dersleri vermekle görevli olan hocalara verilen bir unvandı. Müderrisler genellikle farklı alanlarda uzmanlaşmış ve öğrencilere ilim aktaran önemli şahsiyetlerdi.

Medreselerdeki dersleri başarıyla tamamlayıp danışmend statüsüne gelen öğrenciler mülâzemet denilen sürece girerek kazasker defterine kaydolurlardı. Ardından nevbet denilen müderris olarak medreseye veya kadılığa atanmak üzere sıralarını beklerlerdi. Sırası gelenler en alt derecedeki Hâşiye-i tecrid medresesi müderrisliklerinden birine atanırlardı⁴⁸⁶. Ardından Hâriç ve Dâhil medreseleri derslerini gördükten sonra isteyen Sahn medreselerine isteyen de Süleymaniye medreselerine devam eder ve tamamladıktan sonra da icâzet yani müderrislik diploması alırlardı⁴⁸⁷.

XVI. asrın sonlarına kadar, Osmanlı Devleti'nde müderris atamaları genellikle kazaskerlerin önerileri doğrultusunda gerçekleştirilirdi. Daha sonra, Hâşiye-i Tecrid, Miftâh ve Kırklı müderrislerin atanması yine kazaskerler tarafından yapılırken, daha üst derecelerdeki atamalar ise şeyhülislamın tavsiyesi ve sadrazamın padişaha arzı vesilesiyle gerçekleşmiştir. Padişahın onayı alındıktan sonra, sadrazam, müderrislik için yazılması icap eden ruûs ve beratların yazılması için ruûs kalemine emir verirdi⁴⁸⁸.

Mülâzemet süresi yedi yıl olsa da bu usule pek riayet edilmediği görülmektedir. Özellikle 1598 senesinden itibaren müderris ve kadı atamalarındaki usulün terk edildiği ve mülâzemetin para ile elde edildiği görülmektedir. Voyvodalar, subaşılar on bin akçe karşılığında mülâzemet satın alarak hiçbir eğitim görmeden kadı olmaya başladılar⁴⁸⁹.

Müderrislerin görevlerini ana ve geçici olarak iki grupta toplamak mümkündür. Bir müderrisin ana görevi, medresede ders vermek ve az sayıdaki öğrencisiyle ilgilenip onları ilme teşvik etmek, medrese içerisinde düzen ve çalışma ortamının sağlanması görevleridir. Talebelerin aldığı derslerin kaydı tutulurken, küçük medreselerin ayrı bir mütevellisi bulunmadığın için bu görevi de müderris üstlenirdi. Müderrisler vakıf mütevelliliğinin yanı sıra, imamlık, vaizlik gibi hizmetleri de beraber yürütürlerdi. Geçici görevleri arasında ise tahkikat (hırsızlık olayı gibi), teftiş, yargı, hakemlik, bilirkişilik gibi görevler de verilmekteydi. Yeni atanan bir kadı görev yerine

⁴⁸⁵ İpşirli, **a.g.e.**, s. 341

⁴⁸⁶ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 65

⁴⁸⁷ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 55

⁴⁸⁸ İpşirli, **a.g.e.**, s. 341

⁴⁸⁹ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 58; İzgi, **a.g.e.**, s. 44

gelene kadar nâib sıfatıyla yerine vekâlet ederlerdi. Derslerin düzenli bir şekilde yapılıp yapılmadığından ve yolsuzluk gibi durumlarda şikâyet olursa müderrisler kadılar tarafından denetlendirlerdi. XVI. yüzyılın ikinci yarısından itibaren giderek artan medreseli olayları sırasında bazı müderrislerin derslere girmediği tespit edildiğinde bunların uyarılması, girmemekte ısrar edenlerin ilgili makamlara bildirilmesi emredilmişti⁴⁹⁰.

Müderrislikten kadılığa geçiş, ilk olarak Hâşiye-i tecrid (günlük 20-25 akçe ücretle başlayan ilk müderrislik) müderrisliği ile göreve başlayan ve en son müderrisliğe kadar herhangi bir müderrislik derecesine göre kadılık görevine geçebilirdi. Günlük 20-30 akçe ücretle atanmış bir müderris kaza kadılıklarına, günlük 50 akçe ile atanmış müderrisler, mevleviyet denilen 500 akçeli Şam, Halep, Mısır gibi büyük eyâlet kadılıklarına tâyin olurlardı. XVII. yüzyılda Sahn-ı Semân müderrisliği eski önemini yitirdiğinden dolayı buradan sadece büyük kadılıklara tercih edilmeyip altmışlı müderrisler tercih edilmeye başlandı⁴⁹¹.

Müderrislikten kadılığa geçiş, müderrislerin ilim yoluyla ilerlemesini engelleyen olumsuz etkenlerden biri olmuştur. Ayrıca, Hâric ve Dâhil müderrisleri istedikleri takdirde nişancılık ve defterdarlık gibi görevlere de atanabilirlerdi⁴⁹².

Çalıştığımız 1484 numaralı ruûs defterinde de müderrislikten kadılığa ve kadılıktan müderrisliğe tayinlere dair kayıtlar mevcuttur. Bunlar arasında, Sahn müderrisi Tokuz-zâde Şeyh Mehmed'e Bağdat kadılığı, yine Sahn müderrisi Mevlâna Şükrullah'a Amid kadılığı⁴⁹³, Haseki Sultan müderrisi Mevlânâ Mustafa Efendi'ye Yenişehir kadılığı, Edirne Üç Şerefelü müderrisi Rodosî Mehmed Efendi'ye Saray kadılığı⁴⁹⁴, Süleymaniye müderrisi Mevlânâ Mustafa'ya Haleb kadılığı⁴⁹⁵ 124, Süleymaniye müderrislerinin akdemi Mevlânâ Mehmed Efendi'ye Haleb kadılığı, Bursa Sultan Orhan Müderrisi Ramazan'a Kütahya kadılığı verilmiştir⁴⁹⁶. Kütahya kadılığı verilen Ramazan Efendi kadılıktan alınarak Kütahya'daki Germiyanoğlu Medresesi müderrisliği verilmiştir⁴⁹⁷.

⁴⁹⁰ İpşirli, **a.g.e.**, s. 343, 344

⁴⁹¹ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 75

⁴⁹² İzgi, **a.g.e.**, s. 45

⁴⁹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁴⁹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁴⁹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁴⁹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁴⁹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 140

2.1.21.1.1. 1484 Numaralı Ruûs Defterinde Yer Alan Müderris Atama Kayıtları

Çalıştığımız ruûs defterinde Osmanlı medreselerine atanan birçok müderris atama kaydıyla karşılaşmaktayız. Bu kayıtlar içerisinde kırklı⁴⁹⁸, ellili⁴⁹⁹ ve altmışlı medreselerden olan Sahn-ı Seman medreselerine⁵⁰⁰ ve Süleymâniyye Medresesine⁵⁰¹ yönelik atamalara ve hareket-i misliyye ile yapılan müderris atamalarına⁵⁰² rastlamaktayız.

Çalışmamızın konusunu teşkil eden 1484 numaralı ruûs defterinin 106-192 sayfaları aralığında mevcut olan medreselere yapılan müderris atamalarını Halil Sahillioğlu “Ruûs Defterlerinde Medreseler ve Müderrisler” adlı makalesinde ele almıştır. Defterdeki medreselere müderris atamalarını incelemiştir⁵⁰³.

Transkripsiyonunu yaptığımız ruûs defterinin kullanıldığı Halil Sahillioğlu’nun makalesinde birtakım eksiklikler ve hatalar mevcuttur. Defterin tümündeki medrese atamalarına makalesinde yer vermediği, okumadan geçtiği ve bazı kayıtlarda okuma hataları yaptığına rastlanmıştır. Özellikle Medrese adı, müderris adı, şehri, tayin şekli, tayin tarihi, önceki vazifesi ve sayfalarda hatalar tespit edilmiştir⁵⁰⁴.

⁴⁹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114, 116, 118, 135

⁴⁹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 152, 178, 181

⁵⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114, 115, 118, 124, 135

⁵⁰¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124, 135

⁵⁰² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 114, 115, 118, 124, 135

⁵⁰³ Sahillioğlu, a.g.m., s. 701-736

⁵⁰⁴ Sahillioğlu’nun tablosunda medrese adı olarak Fetevâ-yı Şerif şeklinde ifade edilen yer aslında Vize fetvâsına yapılan müftü tayini kaydı olduğu anlaşılmaktadır. (Sahillioğlu, a.g.m., s. 712, 719; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124), (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135). Adı geçen sayfada Medrese-i Ali Paşa-yı Atik başlıklı atama kaydında adı geçen müderris Baki-zâde Mevlânâ Abdurrahim olarak okunmuş ancak doğrusu Abdurrahim olmalıdır. (Bizce de Abdurrahim ancak Zeyl’de Abdurrahman yazmaktadır), Yine aynı sayfada yer alan Murad Paşa Medresesi yapılan atama kaydında müderris adını Ahmed Sabri olarak okunmuş doğrusu Ahmed Hibri olmalıdır. Defterdeki aynı sayfada yer alan Medrese-i Sultân Orhan başlıklı atama kaydında müderris adı Mevlânâ Hayri olarak okunmuş ancak Hibri olmalıdır. Şakâ’ik Zeyli’nde de aynı karışıklık mevcuttur. Ahmed Hibri Efendi’nin biyografisinde bu tarihte bu medreseye Dındın Ramazan Efendi yerine tayin olduğu yazmaktadır. Ancak Dındın Ramazan Efendi’nin biyografisinde ismi Hayri olarak geçmektedir. (Nev’izâde Atayî, Şakâ’ik Zeyli, s. 1488, 1802). Söz konusu defterde Medrese-i Yıldırım Hân başlıklı atama kaydında adı geçen müderris adı Mevlânâ Mehmed olarak okunmuş ancak Yâkub-zâde Mahmud olmalıdır. Tarih 20 Z. 1023 olarak okunmuş doğrusu 25 Z. Sene 1023 olmalıdır (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114), Yine aynı sayfada yer alan medrese ismi Sefâhi Hasan olarak okunmuş ancak Hacı Hasan olmalıdır. Yine aynı sayfada yer alan Medrese-i Murad Paşa başlıklı atama kaydında tarih olarak 7 R. 1022 olarak okunmuş olup doğrusu 20 Za. 1023 olmalıdır. Söz konusu defterde yer alan Medrese-i Abdüsselam başlıklı medreseye yapılan atama kaydında tarih 6 Ra. 1021 olarak okunmuş ancak doğrusu 6 Ra. Sene 1024 olmalıdır (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124). Yine defterde yer alan Medrese-i Câmî’Ardı başlıklı atama kaydında müderrisin önceki vazifesi olarak Yahya Paşa müderrisi olarak yazılmış ancak doğrusu Osman Paşa müderrisi olmalıdır. Söz konusu defterde yer alan Medrese-i Kestel başlıklı atama kaydında sayfa sayısı 131 olarak yazılmış ancak doğrusu 135 olmalıdır. Aynı şekilde Medrese-i Murad Paşa-yı Atik başlıklı kayıta sayfa sayısı sehven 35 olarak yazılmış 135 olmalıdır (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135). Yine söz konusu defterde yer alan Medrese-i İbrahim Paşa başlıklı atama kaydının sayfasını 97 olarak yazmış ancak 124 olmalıdır. Tabloda bir alta yer alan diğer atama kaydının sayfası ile karıştırmış olmalıdır (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124; Sahillioğlu, a.g.m., s. 721). Bir diğer atama kaydında Medrese-i Sulân Murad başlıklı tayin kaydının sayfası 67 yazılmış doğrusu 152 olmalıdır (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152). Yine defterde yer alan Medrese-i Osman Paşa başlıklı atama kaydında şehir ismi Gevvi olarak sehven yazılmış doğrusu Gevve

Söz konusu ruûs defterinde, toplamda 83 adet müderris ataması kaydı bulunmaktadır. Bu kayıtlardan birinde medrese adının boş⁵⁰⁵ olduğu diğerinde ise medrese adının başlığının olmadığı görülmektedir⁵⁰⁶. Halil Sahillioğlu'nun tablosunda ayrıca Vize fetvâsına yönelik müftü ataması kaydının da medrese-müderris ataması olarak gösterilmiştir. Bizim tablomuzda sadece medreselere atanan müderrisler ele alınmıştır. Sahillioğlu, defterde bulunan müderris atamalarından 10 tanesini tablosuna eklememiştir. Bizim hazırladığımız tabloda bu kayıtlar **koyu (bold)** şeklinde belirtilmiştir. Yine Sahillioğlu'nun tablosuna ek olarak Nev'izâde Atayî'nin Şakâ'ik Zeyli'ndeki bilgilerden harekele müderrislerin hangi müderris yerine geldikleri de **koyu (bold) ve italik** şeklinde belirtilerek eklenmiştir. Ayrıca tablodaki müderris tayinleri medreselerin alfabetik sırasına göre yapılmıştır.

olmalıdır. (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118). Yine (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124) Adı geçen sayfada yer alan Sahn Medresesi'ne dair atama kaydında tayin şeklini boş bırakmış tehille-i sahn olmalıdır (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124). Gazi Hüdavendigâh Medresesi'ne yapılan atama kaydının önceki vazifesine İstanbul hanga müderris şeklinde ifade etmiştir ancak İstanbul Hânkâh olmalıdır ve ayrıca sayfa numarası 84 olarak gösterilmiş ancak 110 olmalıdır.

⁵⁰⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵⁰⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 141

Tablo 13: A.RSK.d 1484 Numaralı Ruûs Defteri 105-192 Sayfaları Arasındaki Medreselere Müderris Tayinlerine Dair Tablo

Medrese Adı	Müderris Adı	Şehir	Tayin Şekli	Tayin Tarihi	Önceki Vazifesi	Yerine Geldiği	Sayfası
Abdullah Ağa	Mevlâna Mehmed Efendi	Üsküdar	Yevmi 50 akçe ile Hariç payesiyle	1 Ş. 1025	Abdullah Ağa Medresesi	-	s. 181
Abdüselam	Mevlâna Sadreddin Efendi	Çekmece	Şeyh Yahya Efendi Ta'allukatından 10 yıl zaman-ı infisâli olan	6 Ra. 1024	Kırkılı medreseden munfasıl	<i>Kocavî Ramazan Efendi</i>	s. 124
Ahmed Paşa	Kabakulak-zâde Mehmed	-	-	25 Za. 1023	-	-	s. 114
Ahmed Paşa	Mevlâna Ahmed	Üsküdar	Mahlûl	10 Ca. 1024	Beşiktaş Sinan Paşa Müderrisi	-	s. 135
Ahmed Paşa	Mevlânâ Burhaneddin	İstanbul	Dahl oldukda, Açıldıkda verilmek üzere	15 C. 1024	Bursa Hamza Paşa Medresesi'nden munfasıl	-	s. 141
Ali Paşa-yı Atık	Baki-zâde Mevlânâ Abdurrahim ⁵⁰⁷	İstanbul	Mahlûl Vasatü'l-hâl dâhile iysâl	10 Ca. 1024	Davud Paşa Müderrisi	-	s. 135
Ali Paşa-yı Cedîd	Mevlânâ Abdülaziz Efendi (Kara Çelebi-zade oğlu)	İstanbul	Mahlûl	16 Ra. 1024	Beşiktaş Hayreddin Paşa Müderrisi	-	s. 124
Câmi'ardı	Mevlânâ Muslihiddin Efendi	Edirne	Mahlûl	10 Ca. 1024	İstanbul Osman Paşa Müderrisi	-	s. 135
Çorlu	Mevlânâ İbrahim	-	Hareket-i misliyye ile	12 Z. 1023	İznic Süleyman Şah Gâzi Müderrisi	<i>Manav Baki</i>	s. 115
Davud Paşa	Kabakulak-zâde Mevlânâ Mehmed	İstanbul	Mahlûl	10 Ca. 1024	Ahmed Paşa Müderrisi	-	s. 135
Eyyühüm	Hâci Hüseyin	Kasımpaşa	Ordu-yı Hümâyün kâdısı Mehmed Emin Efendi arzı mücibince	1 M. 1026	Otuz akçe ile Bursa Ahi Çelebi Medresesi'nden munfasıl bir sene kadar zaman-ı infisali	-	s. 191
Fatıma Sultan	Mevlânâ Ahmed Efendi	Edirne	Mahlûl, hareket-i misliyye ile	6 Ra 1024	İsmihan Sultan Müderrisi	<i>Sarı Ali Efendi</i>	s. 124
Ferhad Paşa	Mevlânâ Seyyid Mehmed	İstanbul	Mahlûl	5 L. 1023	Kıkdan ma'zûl olmağın on yıl zamân-ı infisâli olan	<i>Germiyânî Sakka Hasan Efendi</i>	s. 111
Fethiyye	Abdullah Efendi	İstanbul	-	27 M. 1024	Mustafa Paşa Müderrisi	-	s. 118
Gazanfer Ağa	Mevlânâ Kasım	İstanbul	-	25 Za. 1023	Soğuk Kuyu Müderrisi	<i>Minkârî Ömer Efendi</i>	s. 114

⁵⁰⁷ Sahillioğlu'nda Abdurrahim, Bizce de Abdurrahim ancak Zeyl'de Baki-zade Abdurrahman adı bulunmaktadır.

Tablo 13: Devamı

Medrese Adı	Müdris Adı	Şehir	Tayın Şekli	Tayın Tarihi	Önceki Vazifesi	Yerine Geldiği	Sayfası
Gâzi Hüdâvendigâr (Kaplucu Medresesi)	Mevlânâ Hidayet	Bursa	Bihasebü'l-kânûn tuğrası olan	28 N. 1023	Hânkâh Medresesi	<i>Kâbil Ali Efendi</i>	s. 110
Gâzi Süleyman Şah	Mevlânâ Musa	İznik	-	27 M. 1024	Orhan Gâzi Medresesinden munfasıl olan	<i>Abdâl Musa</i>	s. 119
Hâcî Hasan	Mevlânâ Sinan	İstanbul	İmtihân olub risâle pâyeli	25 Za. 1023	Kırkdan ma'zûl olub on iki yıl zamân-ı örfü olan	<i>Dersi'âm Mehmed Efendi</i>	s. 114
Hâfız Ahmed Paşa	Ahî-zâde Mevlânâ Mehmed	İstanbul	Meşûtası olmağla	28 N. 1023	Hızır Çelebi Medresesi Müderrisi	-	s. 110
Hankâh (Kahriyye)	Mevlânâ Abdülvehhab	İstanbul	Hareket-i misliyye ile	28 N. 1023	Dâhilden ma'zûl olub üç yıl mikdârı zaman-ı infisâli olan	<i>Hidayet Çelebi</i>	s. 110
Hankâh (Kahriyye)	Mevlânâ Ebubekir	İstanbul	Mahlûl	10 Ca. 1024	Edirne Üç Şerefeli Müderrisi	<i>Tokuz-zâde Abdülvehhab Efendi</i>	s. 135
Hasan Paşa	Mevlânâ Mehmed	İstanbul	Hareket-i misliyye ile	25 Za. 1023	Hâcî Hasan Müderrisi	<i>Receb Efendi</i>	s. 114
Haseki Sultan	Mevlânâ Mutahhar Efendi	İstanbul	Şehzâde Sultân Mehmed Han Medresesi açıldıkda virilmek üzere	17 M. 1024	Sahn Müderrislerinin Akdemi	<i>Mu'id-zâde Efendi</i>	s. 118
Hayreddin Paşa	Kassab-zâde Mevlâna İbrahim	İstanbul	Hareket-i misliyye ile	6 Ra. 1024	İstanbul Mustafa Çelebi müderrisi olub altı ay zamân-ı infisâli olan	<i>Kara Çelebi-zâde oğlu Abdülaziz Efendi</i>	s. 124
Hazret-i Eyyûb	Mevlânâ Mustafa Efendi	İstanbul	Hareket-i misliyye ile	10 Ca. 1024	Edirne Sultân Bayezid Müderrisi	<i>Gubarî Efendi</i>	s. 135
Hızır Çelebi	Mevlânâ Seyyid (Boş)	-	-	25 Za. 1023	Kırkdan ma'zûl olub yedi yıl zamân-ı azli olan	-	s. 114
İbrahim Paşa (Eski)	Niksari-zâde Mevlânâ Abdülhayy	İstanbul	-	16 Ra. 1024	Dört yıl zamanı olan	<i>Abdullah Efendi</i>	s. 124 ⁵⁰⁸
İskender Paşa	Şeyh Abdülkerim Sivasî	Mısır	Yevmî elli akçe ve dâhil pâyesiyle, sûret-i ru'ûs	15 S. 1024	-	-	s. 122
İsmihan Hanım	Mevlânâ Ahmed	İstanbul	hâric medreselerinin mukaddemi	28 N. 1023	Hafız Ahmed Paşa Medresesi Müderrisi	-	s. 110
İsmihan Sultân (=Sinan Paşa Sultânisi)	Sıdkı	İstanbul	-	17 M. 1024	Fethiyye Müderrisi	<i>Mahmud Efendi</i>	s. 118

⁵⁰⁸ Sahillioğlu'nda s. 97 olarak verilmiş 97. Sayfadaki İbrahim Paşa Medresesine Kepenekçi medresesi müderrisi Mevlânâ Halil getirilmiştir. Efna Kırandı, **Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemi 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi (s. 1-104)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, 2022, s. 289

Tablo 13: Devamı

Medrese Adı	Müdris Adı	Şehir	Tayin Şekli	Tayin Tarihi	Önceki Vazifesi	Yerine Geldiği	Sayfası
İsmihan Sultân	Mevlânâ Ahmed Efendi	İstanbul	Mahlûl	16 R. 1024	Ali Paşa-1 Cedid Müderrisi	-	s. 124
Kapluca (Gâzi Hüdâvendigâr)	Mevlânâ Şemseddin (Köse Şems Efendi)	Bursa	Bursa kâdısı arzı ile Ölmediği anlaşılma	28 L. 1023	Sultân Murad Hân Gâzi Medresesi (Manastır) Müderrisi	<i>Hidayet Çelebi</i>	s. 113
Kestel	Mevlânâ Süleyman	İstanbul	-	10 Ca. 1024	kırkdan ma'zûl ve altı yıl zamân-ı azli	-	s. 135
Kızıl Musluk (Osman Şah Velidesi Hadice Sultân Medresesi)	Mevlânâ Receb	İstanbul	-	25 Za. 1023	Hasan Paşa Müderrisi	-	s. 114
Mehmed Ağa	Mevlânâ Habib	İstanbul	-	25 Za. 1023	Murad Paşa Müderrisi	<i>Fenâri-zâde Şeyhî Çelebi</i>	s. 114
Mehmed Paşa	Mevlânâ Abdülbaki	Üsküdar	Hareket-i misliyye ile	14 Z. 1023	Çorlu Medresesi Müderrisi	<i>Kara Çelebi-zâde Mahdûmı Mahmud Efendi</i>	s. 115
Mehmed Paşa (Sokullu)	Mevlânâ (boş) ⁵⁰⁹	Bergos (Lüleburgaz)	-	14 Z. 1023	kırkdan ma'zûl ve (boş) yıl zamân-ı azli	<i>Aksûf Muhyiddin</i>	s. 116
Murad Paşa	Mevlânâ Ahmed Hibrî	İstanbul	-	20 Za. 1023	Ahmed Paşa Müderrisi	-	s. 114
Murad Paşa-yı Atik	Mevlânâ Hüseyin	İstanbul	Dâhil ile Sultanlar medarisinin birisine hareket etmek üzere	10 Ca. 1024	Ali Paşa-yı Atik Müderrisi	<i>Hibrî Çelebi</i>	s. 135
Mustafa Ağa	Mevlânâ Mahmud	-	Hareket-i misliyye ile	9 Za. 1023	Üsküdar Mehmed Paşa Müderrisi	-	s. 115
Mustafa Paşa	İvaz Efendi-zâde Mevlânâ (boş) ⁵¹⁰	Geğvize?	Hareket-i misliyye ile	17 M. 1024	Osman Paşa Müderrisi	<i>Hâce-zâde Abdullah Efendi</i>	s. 118
Mustafa Paşa	Mustafa	Geğvize	Hareket-i misliyye ile	17 M. 1024	Nişâncı-yı Atik	-	s. 118
Müfti Efdal zâde	Hariçlerin akdemi Abdullah	-	Mahlûl olmağın dâhillik üzere	16 R. 1024	İbrahim Paşa Müderrisi	<i>Niksâri-zâde Abdullhây Çelebi</i>	s. 124
Nişâncı-yı Atik	İbrahim	İstanbul	Kırkdan mâ'zûl	17 M. 1024	-	-	s. 118
Nişâncı Mehmed Paşa	Mehmed Efendi	İstanbul	Kırkdan mâ'zûl Dâhile ittisâl itmek üzere	17 M. 1024	Dedesi Müderrisi	-	s. 118
Osman Paşa	Muslihiddin	Geğvize	Hareket-i misliyye ile	17 M. 1024	Geğvize Mustafa Paşa Müderrisi	-	s. 118
Osman Paşa	Mevlânâ Abdülhalim	-	Hariçlerin akdemi	10 Ca. 1024	Şahkulu Müderrisi	-	s. 135

⁵⁰⁹ Nakş-bend-zâde Mehmed, 1023 senesinin Zi'l-hicce ayında Aksûf Muhyiddin'in yerine Bergos'taki Mehmed Paşa medresesine tayin olmuştur. (Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1820)

⁵¹⁰ Mevlânâ Yahya (İvaz-zâde Çelebi) Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1703, 1704

Tablo 13: Devamı

Medrese Adı	Müdris Adı	Şehir	Tayın Şekli	Tayın Tarihi	Önceki Vazifesi	Yerine Geldiği	Sayfası
Papas oğlu	Mevlânâ Feridun	-	Kırk akçe ile on iki yıl zamân-ı infisâli olan	1 R. 1024	Acemi Hasan Medresesi	-	s. 128
Sahn	Mevlânâ Ömer	İstanbul	-	20 Za. 1023	Gazanfer Ağa Müdrisi	<i>Tokuz-zâde</i>	s. 114
Sahn	Mevlânâ Mustafa	İstanbul	-	20 Za. 1023	Kızıl Musluk Müdrisi	-	s. 114
Sahn	Mahmud-zâde Mevlânâ Abdullah	İstanbul	-	14 Z. 1023	Kapu Ağası Mustafa Ağa Müdrisi	<i>Hüseyin Efendi</i>	s. 115
Sahn	Mahmud	İstanbul	-	17 M. 1024	İsmihan Sultân Müdrisi	-	s. 118
Sahn	Mevlânâ Ali Efendi	İstanbul	Dâhili mukaddema olan	16 R. 1024	Fatıma Sultân Müdrisi	-	s. 124
Sahn	Mevlânâ Abdurrezzak Efendi	İstanbul	Tahille-i sahn ile	6 Ra. 1024	Şah-hübân Müdrisi	<i>Zünnun Efendi</i>	s. 124
Sahn	Mevlânâ Abdulvehhab	İstanbul	Mahlûl	10 Ca. 1024	İstanbul Hankâh Müdrisi	<i>Atâyî Çelebi</i>	s. 135
Sinan Paşa	Mevlânâ Mehmed	İstanbul	On yıl zamanı olan	10 Ca. 1024	Hariclerin akdemi	-	s. 135
Soğuk Kuyu (Piri Paşa Medresesi)	Fenâri-zâde Mevlânâ Şeyhi ⁵¹¹	İstanbul	(...) pâye Medresesine isâl eylemek üzere dâhillik ile	20 Za. 1023	Mehmed Ağa Müdrisi	-	s. 114
Sultân	Mevlânâ Derviş Efendi	Bursa	Mahlûl	28 N. 1023	İstanbul dâhillerinden İsmihan Hanım Müdrisi	<i>Ramazan Efendi</i>	s. 110
Sultân Bayezid	Kefevî Mevlânâ Hüseyin ⁵¹²	Edirne	-	9 Z. 1023	Sahn Müdrislerinden	<i>Çavuş-zâde</i>	s. 115
Sultân Bayezid Hân	Nevâli-zâde Mevlânâ Atâullah	Edirne	-	10 Ca. 1024	Sahn müdrislerinin akdemi	-	s. 135
Sultân Hasan	Mevlânâ Mahmud	Mısır	Hâric elli ile (Mısır kâdısı Nuh Efendi mektûbuyla)	1 Z. 1024	Kırk akçe ile (boş) Medresesi Müdrisi yedi sene zaman-ı infisâli olan	-	s. 153
Sultân Murad	Mevlânâ Kurd Mehmed Efendi	Mekke-i Mükerreme	Dâhil hükmi ile	26 Za. 1024	Diyâr-ı Mısır'da Mahalli, Mansure ve Dimyad kâdısı	-	s. 152
Sultân Orhan	Mevlânâ Hibrî		Mahlûl	10 Ca. 1024	İstanbul Eski Murad Paşa Müdrisi	<i>Dındın Ramazan Efendi</i>	s. 135
Sultân Orhan Gâzi	Mevlânâ Ramazan	Bursa	Mahlûl Dâhil pâyesiyle	28 N. 1023	Sultân Müdrisi (Bursa Sultâniyyesi)	<i>Köse Şems</i>	s. 110
Sultân Orhan Gâzi	Mevlânâ Nuri	İznik	Altı yıl zaman-ı infisâli olan	28 N. 1023	Sekban Ali Medresesinde Müdris	<i>Çukacı-zâde Mehmed Çelebi</i>	s. 110

⁵¹¹ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1621

⁵¹² Kefevî Hüseyin Efendi'nin 1010 senesinde öldüğü tespit edilmiştir. Zeyl'e göre Kara Mu'îd Hüseyin Efendi olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 13: Devamı

Medrese Adı	Müdris Adı	Şehir	Tayin Şekli	Tayin Tarihi	Önceki Vazifesi	Yerine Geldiği	Sayfası
Sultân Selim	Mevlânâ Mu'îd Hüseyin	Edirne	Müdrisi Yalun-zâde re'f olunub yeri mahlûl olmasıyla	14 Z. 1023	Edirne Sultân Bayezid Müdrisi	<i>Yalun-zâde Ahmed Efendi</i>	s. 115
Sultân Selim Hân	Mevlânâ diğeri Hüseyin Efendi	Edirne	Mahlûl	10 Ca. 1024	Edirne Sultân Bayezid Müdrisi	<i>Mu'îd Hüseyin Efendi</i>	s.135
Sultân Selim Han	Mevlânâ Ahmed (Haleb kâdısı Mehmed Emin Efendi mektûbu ile)	Şam-ı Şerif	Haric pâyesiyle	17 S. 1025	-	-	s. 160
Sultân Selim Hân-ı Kadîm	Mevlânâ Mehmed Efendi	İstanbul	Hareket-i misliyye ile	6 Ra. 1024	Üsküdar Sultân Murad Hân Validesi müdrisi	-	s. 124
Sultân Süleyman	Mevlânâ Seyyid Kasım	İstanbul	Mahlûl	10 Ca. 1024	Hazreti Eyyûb Müdrisi	<i>Şems-zâde Çelebi</i>	s. 135
Süleymaniye	Hâce Efendi Damadı Seyfi-zâde Mustafa Efendi	İstanbul	-	6 Ra. 1024	Sultân Selim Hân-ı Kadîm Müdrisi	-	s. 124
Süleyman Şah Gazi	Mevlânâ Muhyiddin	İznik	-	12 Z. 1023	Burgaz Mehmed Paşa Müdrisi	-	s. 115
Şah-hûbân	Mevlânâ Mehmed (Muhammed)	-	-	6 Ra. 1024	Sinob'da Pâye-i sahn ile müdris olan	-	s. 124
Şahkulu (Sinekli Medrese)	Mevlânâ Mehmed	İstanbul	Mahlulden	10 Ca. 1024	On üç yıl zaman-ı infisâli olan	-	s. 135
Şeyhü'l-İslâm-ı Sâbık Abdülkadir	Mevlânâ Seyyid Mehmed	Bursa	Şart-ı vakıf ile	5 Z. 1024	Bursa Hüsreviyye Medresesinden munfasıl Yevmi kırk akçe ile	-	s. 153
Unkapanı	Mehmed Efendi	İstanbul	Hareket-i misliyye ile	17 M. 1024	Nişancı Paşa müdrisi Hariç müdrislerinin akdemi	-	s. 118
Üç Şerefelü	Râ'izâde Ahmed Efendi	Edirne	-	17 M. 1024	Unkapanı Müdrisi	<i>Ramazan Efendi</i>	s. 118
Üç Şerefelü	Mevlânâ Ahmed	Edirne	-	10 Ca. 1024	Edirne Câmî'ardı Müdrisi	<i>Bhaeddin mülâzımı Bekir Çelebi</i>	s. 135
Vâlide Sultân	Kaf-zâde Mevlânâ Abdülhayy Efendi	Üsküdar	-	6 Ra. 1024	Sahn Müdrisi	<i>Ebu's-su'ud-zâde Efendi</i>	s. 124
Yahşi Beğ	Ahmed	Ayasuluğ	Şart-ı vakıf mucibince	25 C. 1025	Malatya İlyas Beğ Medresesinde beş seneden ziyâde zaman-ı infisâli olan	-	s. 178
Yıldırım Hân	Mevlânâ Yakub-zâde Mahmud	Balıkesri	-	20 Za. 1023	Sâbıkâ medrese-i mezbûreden bî-vech ma'zûl olan	-	s. 114
(Boş)	Mevlânâ Sani	-	-	10 Ca. 1024	On bir yıl zamanı olub kırkdan ma'zûl olan	-	s. 135

Silsile Şeklindeki Atama Kayıtları: Her sene ilmiye sınıfından müderrisler ve kadılar arasında yapılan azil, tayin ve terfilere silsile denilmekteydi. Müderris ve kadılar bir sene için tayin olurlar, ertesi yıl mâ'zul olup tekrar tâyin sırası beklerlerdi. Bir mansıba yükselmek için genellikle bir yıl öncesinden onun pâyesi alınır ve daha sonra mansıba geçilirdi.

Ruûs defterlerinin belirgin özelliklerinden biri, atama kayıtlarının silsile şeklinde gerçekleşmesidir. Bu silsile usulü, birbirini takip eden kişilerin ve görevlilerin Osmanlı Devleti'ndeki mevkilerini anlamamıza olanak tanır. İncelenen ruûs defterinde, bu silsile şeklindeki atama kayıtlarına dikkatle bakılmıştır. Bu kayıtlar, devletin iç yapısını ve görevlilerin kariyerlerini anlamak için önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Söz konusu kayıtlar şunlardır:

Kazâ-yı Haleb, Süleymaniye müderrisi Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu

Medrese-i Süleymaniye, Sultân Selim Hân-ı Kadîm müderrisi olup Hâce Efendi dâmâdı olan Seyfi-zâde Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu

Medrese-i Sultân Selim Hân-ı Kadîm, Üsküdar'da Sultân Murad Hân vâlidesi müderrisi Mevlânâ Mehmed Efendi'ye hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu

Medrese-i Vâlîde Sultân der-Üsküdar, Sahn müderrisi Kaf-zâde Mevlânâ Aldülhayy Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn, Dâhli mukaddemâ olan Fatıma Sultân müderrisi Mevlânâ Ali Efendi'ye virilmek buyuruldu

Medrese-i Fatıma Sultân, Mahlûl olmağın İsmihan Sultân müderrisi Mevlânâ Ahmed Efendi'ye hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu

Medrese-i İsmihan Sultân, Mahlûl olmağın Ali Paşa-yı Cedîd müderrisi Mevlânâ Ahmed Efendi'ye virilmek buyuruldu

Medrese-i Ali Paşa-yı Cedîd, Mahlûl olmağın Beşiktaş'da Hayreddin Paşa müderrisi Mevlânâ Abdülaziz Efendi'ye virilmek buyuruldu

Medrese-i Hayreddin Paşa, Mahlûl olmağın İstanbul'da Mustafa Çelebi müderrisi olup altı ay zamân-ı infisâli olan Kassâb-zâde Mevlânâ İbrahim'e hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu⁵¹³

Medrese tayin kayıtlarına baktığımızda ise bir müderrisin önceden görev aldığı medrese ve atandığı medrese şeklinde iki medrese ismi yer aldığı görülmektedir. Ayrıca bir medreseye aynı yıl içerisinde birden fazla müderris tayin edildiği görüldüğünden müderris sayısı medrese sayısından fazladır. Örneğin İsmihan Sultân Medresesi'ne 1024 Muharrem'inde Fethiyye müderrisi Sıdkı, Rebiü'l-ahir'inde ise Ali Paşa-yı Cedid müderrisi Mevlânâ Ahmed Efendi tayin edilmiştir⁵¹⁴.

⁵¹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁵¹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118, 124

Medrese-i Sahn, Bâ-hatt

Kızıl Mushuk müderrisi Mevlânâ Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi mim⁵¹⁵

Defter içerisinde bir medreseye en fazla 13 sene sonra müderris olarak tayin edilen kayıt görmekteyiz.

Medrese-i Şahkulu, Mim

Mahlûl olmağın on üç yıl zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim⁵¹⁶

Ayrıca defterde müderrislikten kadılığa terfi edenlere rastladığımız gibi kadılıktan müderrisliğe geçenlere dair kayıtlara da rastlamaktayız.

Söz konusu defterde Müderrislikten kadılığa ve kadılıktan tekrar müderrisliğe geçenlere dair örnekler de bulunmaktadır.

Kazâ-yı Kütahiyye, Mim

Mahlûl olmağla Bursa'da yevmî altmış akçe ile Sultân Orhan müderrisi olan Mevlânâ Ramazan'a virilmek buyuruldu; fi mim⁵¹⁷

Kazâ-yı Kütahiyye

Kâdı-yı sâbık Mehmed Efendi'nin müddeti tamam olmuşdur deyu müderrisi Ramazan Efendi'ye virilüb lakin hâlâ ahali-i vilâyet gelüb hüsn-i hâline şehâdet itmekle kazâ-yı mezbûr girü Mevlânâ-yı mûmâileyhe mukarrer olub ve mûmâileyh Ramazan Efendi'ye yine Kütahiyye'de vâki' Germiyânoğlu medresesi ber-vech-i te'bid virilmek buyuruldu; fi mim⁵¹⁸

Defterde verdiği hizmetten ötürü vazife ücreti verilen kişilere ait kayıt da bulunmaktadır. Bu kayıt:

Dobruca(?) kâdısı Ali arzıyla sure-i Fetih tilâvet iden Mevlânâ Hasan'a yevmî dört akçe vazife Edriçe cizyesinden virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025⁵¹⁹

⁵¹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁵¹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵¹⁷ gös. yer.

⁵¹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 140

⁵¹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 190

Tablo 14: Defterde Müderris Tayini Yapılan Medrese Bölgelerine Dair Tablo

Ayasuluğ	Geğvize
Balıkesri	İstanbul, Üsküdar, Küçük Çekmece, Beşiktaş, Kasımpaşa
Bergos	Malatya
Bursa, İznik	Mekke-i Mükerreme
Çorlu	Nefs-i Mısır
Edirne	Şam-ı Şerif

2.1.21.1.2. Nev'izâde Atâyî'nin⁵²⁰ Hadâ'iku'l-Hakâ'ik fî Tekmileti's-Şakâ'ik Zeyli Adlı Eseri ile BOA, A.RSK.d, 1484 Numaralı Ruûs Defterinin Karşılaştırması

Defterde yer alan atama kayıtlarının doğruluğunu önce, Zeyl'de biyografisinin olup olmadığına, varsa nisbesine veya lakabına, atandığı medrese ve tarihe varsa önceki medresesine ve varsa yerine geldiği müderris ismine bakarak bulmaya çalıştık. Ancak her müderrisin müstakil bir biyografisi ne yazık ki Zeyl içerisinde yer almamaktadır. Bu nedenle diğer biyografilerdeki bilgilerden hareketle haklarında bilgiler toplamaya çalıştık. Netice olarak defterde yer alan çoğu müderris atamasını bu yöntem ile Zeyl ile karşılaştırarak tayinlerin doğruluğunu tespit etmeye çalıştık. Zeyl-i Şakâ'ik'te bir kişinin ismine ulaşmak için nisbesi lakabı isminin kısaltması gibi alternatif yöntemler denenmiştir. Ayrıca medrese isimlerinden birden fazla ismi olanlar da tespit edilmiştir.

Defterde yer alan Medrese ve müderris isimleri ile Şaka'ik Zeyli karşılaştırıldığında bazı farklılıklarla da karşılaşmaktayız. Zira lakabı/mahlası/nisbesi kullanılan kişiler ve medreseler birden fazla isimle anıldığını görmekteyiz. Bunlara örnek olarak defterde Mustafa olarak yazılan isim Zeyl'de Muslihiddin şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bunun nedeni ise Hz. Muhammed'in dört ismine dayanan kalıplar olmaları sebebiyledir. Bazen de övgü belirten “-din” geçen isimler kısaltıldığı görülmektedir. Muslihiddin ismi Musli olarak yer almaktadır. Abd- ile başlayan isimlerde ikinci kelimenin tek başına kullanıldığı isimler de yer almaktadır. Örneğin defterde ve Zeyl'de Abdülaziz Efendi ismi bazı yerlerde Aziz Efendi olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı şekilde Hidâyet Çelebi olarak defterde geçen müderris ismi Zeyl'de karşımıza Hidayetullah olarak çıkmaktadır.

⁵²⁰ **Nev'izâde Atâyî:** III. Mehmed döneminde kazasker, şair ve âlim Nev'î Yahya Efendi'nin oğlu olan Nev'izâde Atâyî Ekim 1583 senesinde İstanbul'da doğdu. Babasından ve Kafzâde Feyzullah Efendi'den ders aldı. Ardından Ahizâde Abdülhalim Efendi'den 1601 senesinde mülazım oldu. İstanbul kâdısı Zekeriyazâde Yahya Efendi'nin de yardımıyla 40 akçe ile Canbaziye Medresesi'ne atandı. 1608'de Lofça kâdısı oldu. Ardından Babaeski, Varna, Rusçuk, Silistre, Tekirdağ ve Hezargrad kadılıkları yaptı. 1620 senesinde azledilince Tırnova ve Sahra kazâlarının gelirleri kendisine bağlandı. 1624 tarihinde Tırhala kadılığına atandıktan sonra Manastır, Tırhala ve Üsküp kadılıklarına 1632 senesine kadar atanmıştır. 1635 senesinde Üsküp kadılığından azledilerek İstanbul'a döndü ve bir süre sonra vefat etti. Celvetiyye tarikatının kurucusu Aziz Mahmud Hüdâî'nin müritlerindedir. Bkz.: Halûk İpekten, “Atâî, Nev'izâde” **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 4, TDV Yayınları, İstanbul, 1991, s. 40, 41

Yine Medrese ismi olarak da defterdeki Fatıma Sultan Medresesi olarak yazılmış olan medrese ismi Zeyl'de Siyavuş Paşa Medresesi olarak karşımıza çıkmıştır. Örneğin Sultân Orhan Gâzi Medresesi Bursa Orhaniyyesi, Edirne Sultân Selim Hân Medresesi Edirne Selimiyyesi veya Hânkâh Medresesi Kahriyye Medresesi gibi şekillerde karşımıza çıkmaktadır.

2.1.21.1.3. Nev'izâde Atâyi'nin Şakâ'ik Zeyli'ne Göre Defterde Yer Alan Müderrislerin Biyografileri

1484 numaralı ruûs defterinde 83 adet müderris ataması yer almaktadır. Zeyl-i Şakâ'ik'te biyografisi olmayan 19 adet müderris yer almaktadır. Bunlar; 1 Ş. 1025 tarihinde Abdullah Ağa Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mehmed Efendi, 25 Za. 1023 Hızır Çelebi Medresesi'ne atanan Mevlânâ Seyyid (boş), 15 S. 1024 Mısır'daki İskender Paşa Medresesi'ne atanan Şeyh Abdülkerim Sivasî, 16 R. 1024 tarihinde İsmihan Sultân Medresesi'ne atanan Mevlânâ Ahmed Efendi, 10 Ca. 1024 tarihinde Kestel Medresesi'ne atanan Mevlânâ Süleyman, 1 R. 1024 tarihinde Papasoğlu Medresesi'ne atanan Mevlânâ Feridun, 20 Za. 1023 tarihinde Sahn Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mustafa, 10 Ca. 1024 tarihinde Sinan Paşa Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mehmed, 1 Z. 1024 tarihinde Mısır'daki Sultân Hasan Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mahmud, 26 Za. 1024 tarihinde Mekke-i Mükerrreme'deki Sultân Murad Medresesi'ne atanan Mevlânâ Kurd Mehmed Efendi, 17 S. 1025 tarihinde Şam-ı Şerif'teki Sultân Selim Hân Medresesi'ne atanan Mevlânâ Ahmed, 6 Ra. 1024 tarihinde Şah-hûban Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mehmed, 10 Ca. 1024 tarihinde Şahkulu Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mehmed, 5 Z. 1024 tarihinde Şeyhülislâm-ı Sâbık Abdülkadir Medresesi'ne atanan Mevlânâ Seyyid Mehmed, 17 M. 1024 tarihinde Unkapanı Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mehmed, 25 C. 1025 tarihinde Yahşi Beğ Medresesi'ne atanan Mevlânâ Ahmed, 1 M. 1026 tarihinde Eyyühüm Medresesi'ne atanan Hâcî Hüseyin, 20 Za. 1023 tarihinde Balıkesir'deki Yıldırım Hân Medresesi'ne atanan Yakub-zâde Mahmud ve 10 Ca. 1024 tarihinde Mevlânâ Sani medrese ismi boş bırakılan medreseye atanmıştır.

Defterdeki müderrislerden 14 tanesinin Zeyl'de kendi biyografileri olmayıp diğer biyografiler içinde bulunmuştur. Bunlar; Bâki-zâde Abdurrahman, Kara Çelebi-zâde Abdülaziz, Muslihiddin Efendi Câmi'ardı, Ferhad Paşa Medresesi'ne atanan, Mevlânâ Seyyid Mehmed Efendi, Fethiyye Medresesi'ne atanan Hâce-zâde Abdullah Efendi, Gâzi Süleyman Şâh Medresesi'ne atanan Mevlânâ Musa, Eski İbrahim Paşa Medresesi'ne atanan Niksâri-zâde Abdülhây, Kızıl Musluk Medresesi'ne atanan Receb Efendi, Mustafa Ağa Medresesi'ne atanan Mevlânâ Mahmud, Nişancı Mehmed Paşa Medresesi'ne atanan Mehmed Efendi, Soğuk Kuyu Medresesi'ne atanan Fenâri-zâde Şeyhi Çelebi, Sultân Bayezid Medresesi'ne atanan Nevâli-zâde Ataullah Efendi, Sultân Selim-i Kadîm Medresesi'ne atanan Mehmed Efendi ve Süleyman Şah Gâzi Medresesi'ne atanan Mevlânâ Muhyiddin Efendi hakkındaki bilgiler diğer ulemâ biyografilerinden alınmıştır.

Ayrıca defterdeki tarihler aralığında iki ayrı medreseye atanan müderrisler de bulunmaktadır. Kabakulak-zâde Mehmed'in Ahmed Paşa ve Davud Paşa Medreselerine, Mevlânâ Muslihiddin ise Osman Paşa ve Câmî'ardı medreselerine atandığı görülmektedir. Yine Defterde ismi olmayan müderrislerin isimlerini tespit ettiklerimiz arasında Bergos'taki Mehmed Paşa Medresesi'ne atanan kişinin Nakş-bend-zâde Mehmed, Mustafa Paşa Medresesi'ne atanan kişinin de İvaz Efendi-zâde Yahya olduğunu tespit ettik.

Söz konusu ruûs defterindeki müderris atamalarının Şakâ'ik Zeyli'nde yer alan biyografileri şunlardır:

1. Mevlâna Mehmed Efendi, Üsküdar Abdullah Ağa Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te Abdullah Ağa Medresesi'ne 1025 Şevval'inde müderris olarak tayin olan Mevlânâ Mehmed Efendi'ye dair bir bilgiye ulaşamadık. Defterdeki bilgiye göre elli akçe ile hâric pâyesiyle Abdullah Ağa müderrisliği tekrar verilmiştir⁵²¹.

2. Mevlânâ Sadreddin (Sadri Efendi), Abdüsselam Medresesi: Zeyl'deki biyografisine göre İmam-zâde Efendi hizmetindedir. Kırklı medreseden 10 sene kadar zaman-ı infisâli var iken 1024 Rebiü'l-ahir'inde Kocavî Ramazan Efendi yerine Çekmece'deki Abdüsselam Medresesi'ne tayin edildi⁵²². Söz konusu defterdeki 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli kayıt ile⁵²³ Zeyl'de yer alan tayin tarihi birbiriyle aynıdır.

3. Kabakulak-zâde Mevlânâ Mehmed, Ahmed Paşa Medresesi ve Davud Paşa Medresesi: Kabakulak-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi, çalıştığımız ruûs defterdeki kayıtlara göre 25 Zi'l-ka'de 1023 tarihinde Ahmed Paşa Medresesi ile görevlendirilmiş⁵²⁴, ardından 10 Cemaziye'l-evvel 1024 senesinde ise Davud Paşa Medresesi'ne tayin olmuştur⁵²⁵. Bu bilgilerden hareketle Zeyl-i Şakâ'ik'e baktığımızda Kabakulak-zâde'ye ait bir biyografi ile karşılaşmamaktayız. Ancak Zeyl'de yer alan diğer biyografiler içerisindeki görev tevcih kayıtlarından tespit ettiğimize göre, 1025 Cemaziye'l-ahir'inde Kabakulak-zâde Mehmed Efendi yerine Mevlânâ Hasan Efendi'nin Davud Paşa Medresesi'ne tayin edildi⁵²⁶. 1025 senesi Cemaziye'l-evvel'inde de Hibrî Ahmed Çelebi yerine Sinan Paşa Medresesi'ne tayin olduğunu

⁵²¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 181

⁵²² Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1660; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁵²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁵²⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁵²⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵²⁶ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1568

görmekteyiz⁵²⁷. Bu bilgilerin ışığında defterde yer alan 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli tayin kaydının doğru olduğunu söyleyebiliriz.

4. Mevlânâ Ahmed (Halebî), Ahmed Paşa Medresesi: Söz konusu defterde 10 Ca. 1024 tarihinde Ahmed Paşa Medresesi'ne tayin olunan Mevlânâ Ahmed'e⁵²⁸ dair Şakaik Zeyli'ni incelediğimizde Halebî Ahmed Efendi olduğunu tespit etmekteyiz. Kendisinin biyografisi olmasa da diğer biyografiler içerisinden hakkındaki bilgileri teyit edebilmekteyiz. 1024 senesinin Cemâziyelevvel ayında Beşiktaş'taki Sinan Paşa Medresesi müderrisliğine Halebî Ahmed Efendi yerine Tarsusî damadı Abdullatif Efendi (Ratbuyabis) tayin olmuştur⁵²⁹. 1025 senesinin Cemaziye'l-evvel'inde Topkapısı'ndaki Ahmed Paşa müderrisliğine Mevlânâ Ömer'in Halebî Ahmed Efendi yerine atandığını görmekteyiz⁵³⁰. Bu bilgilerden hareketle Ahmed Efendi'nin Halebî Ahmed Efendi olduğunu ve defterdeki kayıta olduğu gibi Sinan Paşa müderrisliğinden Ahmed Paşa müderrisliğine atandığını teyit edebilmekteyiz.

5. Mevlânâ Baki-zâde Abdurrahman (Davud Paşa müderrisi), Ali Paşa-yı Atîk Medresesi: Şakâ'ik Zeyli'nde biyografisi bulunmayan Baki-zâde Abdurrahman Efendi'ye ilişkin bilgilere, diğer biyografiler içerisinden ulaşabilmekteyiz. İsimler dizininde Abdi (Baki-zâde), Baki-zâde Çelebi (Abdurrahman, Abdi) şeklinde yer almaktadır.

Mevlânâ Hasan Efendi'nin onun yerine 1022 senesi Rebiü'l-evvel'inde Fethiyye'de Sinan Paşa hâricine terfi ettiği bilgisine ulaşmaktayız⁵³¹. Hâcî Mehmed-zâde Hüseyin Efendi, kendi biyografisindeki bilgiye göre 1022 senesinin Rebiü'l-ahir ayında Kâzî-zâde Şeyhi Çelebi yerine Eski Ali Paşa müderrisi olmuştur. Buradan da 1024 senesinin Cemaziye'l-evvel ayında Eski Murad Paşa Medresesi'ne tayin olmuştur⁵³². Abdurrahman Efendi de büyük ihtimal Hüseyin Efendi'nin yerine Ali Paşa-yı Atîk müderrisi olmuştur. Ancak söz konusu defterdeki 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihinde Ali Paşa-yı Atîk Medresesi'ne tayin edildiğine dair bir bilgiye⁵³³ Zeyl içerisinde rastlayamamaktayız. Baki-zâde hakkındaki diğer bilgiler daha sonraki senelere dairdir. Dolayısıyla, defterdeki atama kaydını tam anlamıyla karşılaştırıp ve doğrulayamamaktayız.

6. Mevlânâ Abdülaziz (Hayreddin Paşa müderrisi), Ali Paşa-yı Cedîd Medresesi (=Semiz Ali Paşa Medresesi): Defterde Ali Paşa-yı Cedid Medresesi'ne yapılan atama kaydında yer alan

⁵²⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1488

⁵²⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵²⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1674

⁵³⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1626

⁵³¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1568

⁵³² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1836

⁵³³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

Mevlânâ Abdulaziz ismi Zeyl’de Kara Çelebi-zâde Abdülaziz Efendi (Kara Hazretleri, Aziz Efendi Mahdum-ı Kara Çelebi-zâde) şeklinde karşımıza çıkmaktadır ve biyografisi çok kısıtlı haldedir. Buna rağmen diğer şahısların biyografileri içerisinde bulduğumuz bilgilerden hareketle, 1024 Rebiül-evvel’inde Kassab-zâde Mevlânâ İbrahim’in Aziz Efendi yerine Beşiktaş’taki Hayreddin Paşa Medresesi’ne nakl olunduğu görülmektedir⁵³⁴. 13 Cemaziye'l-evvel 1024 senesinde görevden alınarak yeri Rıdvan Efendi’ye verilmiştir⁵³⁵. Ertesi sene aynı ayda Mevlânâ Mahmud Efendi (Kethüda Mustafa Efendioğlu Mahmud Çelebi) Kara Çelebi-zâde Aziz Çelebi yerine Yeni Ali Paşa müderrisliğine tayin edildiği bilgisine ulaşmaktayız⁵³⁶. Zeyl’de yer alan bu kayıtlar doğrultusunda defterdeki atama kaydının doğru ve tutarlı olduğunu söyleyebiliriz.

7. Mevlânâ Muslihiddin Efendi, Câmî’ardı Medresesi (=Yıldırım Hanoğlu Musa Çelebi Medresesi=Emir Musa Medresesi) ve İstanbul Osman Paşa Medresesi: Mevlânâ Muslihiddin Efendi’nin defterdeki atama kayıtlarına baktığımızda 17 Muharrem 1024 tarihli atama kaydında Geğvize’deki Mustafa Paşa Medresesi’nde müderris iken Osman Paşa Medresesi müderrisliğine atandığını⁵³⁷, ardından 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli kayıta da Câmî’ardı müderrisi olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁵³⁸. Atâyî’nin Zeyl’inde birçok Muslihiddin Efendi ismiyle karşılaşmaktayız. Kendi biyografisi olanlar da çok azdır. Ayrıca Hz. Muhammed’in dört isminden biri olan Mustafa’nın övgü kalıbı olarak Muslihiddin şeklinde kullanıldığını da göz önüne alırsak Mustafa adıyla da kayıt olması muhtemeldir.

Zeyl’de defterdeki atama tarihiyle ilişkili olan kayıtlara baktığımızda 1024 senesi Cemaziye'l-evvel’inde Şah Kulu müderrisi Abdülhalim-zâde Abdurrahman Efendi’nin Manav Muslihiddin yerine Osman Paşa Medresesi’ne tayin olduğunu tespit ettik⁵³⁹. Ancak Zeyl’de Manav Muslihiddin (Kâtib-zâde Mu’idi Manav Muslihiddin)’in biyografisine baktığımızda 1015 tarihinde vefat ettiği yazmaktadır⁵⁴⁰. Başka da Manav Muslihiddin ismine rastlanamamaktadır.

Bir başka kayıta ise 1024 Cemaziye'l-evvel’inde Çukacı Hısmı Baba Hüseyin Efendi’nin (Çukacı-zâde) Ahmed Efendi yerine Câmî’ardı medresesine gönderildiği yazmaktadır⁵⁴¹. Bosnevî

⁵³⁴ Atâyî, *Şakâ’ik Zeyli*, 2, s. 1599

⁵³⁵ Atâyî, *Şakâ’ik Zeyli*, 2, s. 1478

⁵³⁶ Atâyî, *Şakâ’ik Zeyli*, 2, s. 1796

⁵³⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁵³⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵³⁹ Atâyî, *Şakâ’ik Zeyli*, 2, s. 1825

⁵⁴⁰ Atâyî, *Şakâ’ik Zeyli*, 2, s. 1355

⁵⁴¹ Atâyî, *Şakâ’ik Zeyli*, 2, s. 1820

Ahmed Efendi de onun yerine Edirne Halebiyyesi'ne⁵⁴² atandı. Ancak peşine Bahaeddin mülazımı Bekir Çelebi yerine Üç Şerefelü müderrisliği verildiği belirtilmektedir⁵⁴³. Bu bilgilerden hareketle Câmî'ardı Medresesi'ne tayin olunanların görevi kabul etmedikleri dolayısıyla bir başkasına tevcih edildiğini söyleyebiliriz.

Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'nde, Osman Paşa müderrisliğine 1020 senesinin Ramazan ayında İvaz-zâde Yahya Çelebi'nin tayin olduğu, 1024 senesi Muharrem'inde Hâce-zâde Abdullah Efendi'nin yerine Mustafa Paşa haricine tayin olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁵⁴⁴. Zira, söz konusu ruûs defterinde de İvaz-zâde'nin Mustafa Paşa Medresesi'ne atandığı kaydı uyuşmaktadır. Yine defterdeki aynı sayfada yer alan Geğvize'deki Mustafa Paşa Medresesi'ne Nişâncı-yı Atîk müderrisi Mustafa'nın atandığı kayıt yer almaktadır⁵⁴⁵. Bu kayıttaki Mustafa isminin daha sonra Muslihiddin olarak kullanılmış olabileceğini söyleyebiliriz. Zeyl'de 1020 Receb'inde Geğvize'deki Mustafa Paşa Medresesi'ne Yasdıgac Muslihiddin olarak bilinen Mevlânâ Mustafa'nın atandığı, ardından 1024 Cemaziye'l-evvel ayında da Edirne Halebiyyesine atandığı bilgisine ulaşmaktayız⁵⁴⁶. Ancak Yasdıgac Muslihiddin'in Osman Paşa Medresesi'ne atandığına dair bir bilgi de mevcut değildir. Bu bilgilerden hareketle Mevlânâ Muslihiddin'in Manav Muslihiddin mi yoksa Yasdıgac Muslihiddin mi olduğunu tam olarak tespit edememekteyiz. Dolayısıyla bu kaydın tahminimizce diğer biyografilerdeki bilgilerin ışında doğru olduğunu söyleyebiliriz.

8. Mevlânâ İbrahim (Süleyman Şâh Gâzi müderrisi), Çorlu Medresesi: Zeyl'de biyografisi yer alan Menteş-zâde-i Kihter İbrahim Efendi şu görevlere gelmiştir. Hançeriyye pâyesine gitmediği için azl olan Mevlânâ İbrahim, 1022 Rebiü'l-ahir'inde İznik Süleymaniyyesi (Süleyman Şah Gâzi Medresesi), 12 Zi'l-hicce 1023 senesinde Manav Bakî yerine Çorlu Medresesi payesine nail oldu. 1025 Rebiü'l-evvel'inde de Ramazan Efendi yerine Manastır müderrisliğine tayin olmuştur⁵⁴⁷. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki tayin kaydı uyuşmaktadır.

9. Mevlâna Ahmed Efendi, Fatıma Sultân Medresesi/Sultâniyesi=Siyavuş Paşa Sultâniyyesi/Medresesi): Şakâ'ik Zeyli'nde yer alan biyografilere bakıldığından Motonî Ahmed Efendi olduğu anlaşılan Mevlânâ Ahmed, Mora'da yarımadasında Moton adlı kasabada doğdu. Hafız Ahmed Paşa, Sinan Paşa medreselerinde müderrislik yaptıktan sonra 1024 senesi Rebiü'l-evvel'inde Sarı Ali Efendi'nin yerine Siyavuş Paşa Sultâniyyesi (Fatıma Sultân Medresesi)'ne tayin

⁵⁴² Mehmed bin Ömer el Halebî (Siracüddin): II. Murad döneminde II. Mehmed'in hocalığını yapmış ve onun için Edirne'de medrese yaptırmıştır. Edirne Halebiyyesi=Edirne Siraciyyesi?

⁵⁴³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1627; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵⁴⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1703, 1704

⁵⁴⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁵⁴⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1844

⁵⁴⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1736; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

oldu⁵⁴⁸. Defterde yer alan 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli kayda göre Fatıma Sultân Medresesi'ne tayin olmuştur. Zeyl'den tespit ettiğimize göre Fatıma Sultân Medresesi (Sultâniyyesi) aynı zamanda Siyavuş Paşa Medresesi (Sultâniyyesi) olarak da bilinmektedir⁵⁴⁹. Ahmed Efendi'nin yerine 1027 senesinde Arif Mehmed Efendi (Mahdum-ı Sagir-i Es'ad Efendi) tayin olmuştur⁵⁵⁰. Defterdeki tayin kaydıyla Zeyl'deki kayıt birbiriyle tutarlıdır.

10. Mevlânâ Seyyid Mehmed, Ferhad Paşa Medresesi: Çalıştığımız ruûs defterinde 5 Şevval 1023 Ferhad Paşa Medresesi'ne tayin olan Seyyid Mehmed⁵⁵¹ hakkında bilgiyi Germiyânî Sakka Hasan Efendi'nin biyografisinde görmekteyiz. 1023 Şevval'inde vefat eden Hasan el-Germiyânî yerine Seyyid Çelebi'ni tayin olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁵⁵². Defterde yer alan kayıtla Zeyl'deki bu bilgi karşılaştırıldığında doğru olduğu görülmektedir.

11. Abdullah Efendi, Fethiyye Medresesi = Mehmed Paşa Medresesi: Zeyl'de yer alan biyografilerdeki bilgilere göre, 1022 senesinin Zi'l-ka'de'sinde Kevâkibî-zâde İbrahim Efendi Hâce-zâde Abdullah Efendi'nin yerine Kapudan Ali Paşa Medresesi haricine atanmıştır⁵⁵³. 1024 Muharrem'inde Hâce-zâde Abdullah Efendi yerine İvaz-zâde Yahya Çelebi Mustafa Paşa haricine tayin olmuştur⁵⁵⁴. Söz konusu ruûs defterinde, 17 M. 1024 tarihli kayıta Abdullah Efendi'nin Fethiyye (Mehmed Paşa) Medresesi'ne atandığı kaydı görmekteyiz⁵⁵⁵. Fethiyye Medresesi'nden 1027 Receb'inde Nakş-bend-zâde Mehmed Efendi yerine tayin edilmesi sonrası ayrılmıştır⁵⁵⁶. Ayrıca IV. Murad devrinde Anadolu ve Rumeli kazaskerliği görevlerini ifa ettiğini de görebilmekteyiz. Zeyl'de kendi biyografisi yer almadığından ulemadan diğer şahsiyetlerin biyografilerindeki bilgilerden hareketle defterdeki atama kaydıyla Zeyl'de yazarların örtüştüğünü söyleyebiliriz.

12. Mevlânâ Kasım (Soğuk Kuyu=Piri Paşa Medresesi Müderrisi), Gazanfer Ağa Medresesi: Söz konusu ruûs defterinde 25 Zi'l-ka'de 1023 tarihli kayıta Soğuk Kuyu Medresesi'ne atanan Mevlânâ Kasım Efendi⁵⁵⁷ hakkında Zeyl-i Şakâ'ik'te bir biyografi yer almamaktadır. Ancak diğer isimlerin biyografilerinden hareketle Kasım Efendi hakkında şu

⁵⁴⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1782

⁵⁴⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 2014, 2116

⁵⁵⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1653

⁵⁵¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

⁵⁵² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1468

⁵⁵³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1809

⁵⁵⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1704

⁵⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁵⁵⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1820

⁵⁵⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

bilgilere ulaşmaktayız. Ebu's-su'ud-zâde Efendiye Tâbi' Abdullah Efendi'nin biyografisinde geçen tevcih bilgisine göre 1024 Rebiü'l-evvel'inde Niksari-zâde Abdülhayy Çelebi yerine Efdal-zâde pâyesine himmet koyup sene tamamında Kasım Efendi yerine Gazanfer Ağa payesine geldiğine dair kayıttan Kasım Efendi'nin ne zaman azledildiğine dair bilgiye ulaşabilmekteyiz⁵⁵⁸. Ayrıca Minkârî Ömer Efendi'nin 1022 Ramazan'ında Gazanfer Ağa müderrisi olup 1023 Zi'l-ka'de'sinde Sahn'a tayin olduğu bilgisinden hareketle de Kasım Efendi'nin Ömer Efendi'nin yerine Gazanfer Ağa Medresesi'ne tayin olduğunu söyleyebiliriz⁵⁵⁹. Bu bilgiler ışığında Kasım Efendi'nin defterdeki atama kaydının uyduğunu söyleyebiliriz.

13. Mevlânâ Hidayet(ullah) (Hidayet Çelebi), Gâzi Hüdavendigâr=Kaplucu Medresesi:

Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografisine göre Hidayet Çelebi, Etmekçi-zâde, Sinan Paşa Sultânî ve Hankâh müderrisliklerinden sonra 1023 Ramazan'ında Manav Halil Efendi yerine Bursa Kapluca (Gâzi Hüdavendigâr) Medresesi'ne tayin oldu ancak kabul etmeyerek azledildi⁵⁶⁰. Defterdeki kayıta ise Kâbil Ali Efendi yerine Gâzi Hüdâvendigâr Medresesi'ne tayin olduğu kayıt mevcuttur⁵⁶¹. Şakâ'ik Zeyli'ninde Kâbil Ali Efendi'nin biyografisini incelediğimizde Ali Efendi'ye 1023 senesi Safer'inde Manav Halil yerine kayd-ı hayatla Kapluca (Gâzi Hüdâvendigâr) Medresesi verilmiş ancak Ramazan ayında ölmesi üzerine Hidayet Çelebi'ye teklif edildiği yazmaktadır⁵⁶².

Çalıştığımız ruûs defterinde ise Kâbil Ali Efendi'nin İstanbul'da Hankâh Medresesi'ne tayin edilmesiyle Mevlânâ Hidayet Çelebi'ye 28 Ramazan 1023 tarihinde Gâzi Hüdâvendigâr müderrisliği verildiği yer almaktadır⁵⁶³. Hidayet Çelebi'nin biyografisinde Manav Halil Efendi mahlûlünden Kapluca Medresesi'ne tayin olduğu ancak kabul etmemesi üzerine azledildiği 1024 Zi'l-ka'de'sinde Abdülbaki Efendi yerine Sinan Paşa Dârü'l-hadîsi müyesser olduğu ifade edilmektedir⁵⁶⁴.

14. Mevlânâ Musa, Gâzi Süleyman Şâh Medresesi=Süleymaniyye-i İznik=İznik Yaylakıyyesi=Yaylakıyye-i Süleymaniyye): Zeyl-i Şakâ'ik'teki bilgiler ışığında Mevlânâ Musa Efendi'nin Abdal Musa olarak geçtiğini tespit ettik. Kendi biyografisi olmasa da diğer şahısların biyografileri içerisinde bulduklarımızdan hareketle şu görevleri icra ettiğini söyleyebiliriz. Ümmüveled Medresesi Abdal Musa yerine Karamanî Sefer Efendi'ye 1021 Cemaziye'l-ahir'inde

⁵⁵⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, s. 1772; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁵⁵⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1710

⁵⁶⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1578

⁵⁶¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁵⁶² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1468

⁵⁶³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁵⁶⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1577

verildiği⁵⁶⁵, Çukacı-zâde Mehmed Efendi'nin 1022 Zi'l-hicce'sinde Abdal Musa yerine İznik Orhaniyye'si pâyesine nakl olduğu⁵⁶⁶ ve ayrıca 1017 senesinde Karakız-zâde Ali'ye verilen Süleymaniyye-i İznik Medresesi verildiği yer almaktadır. 27 Muharrem 1024 tarihinde azl olmasıyla Abdal Musa Efendi'ye tekyegâh kılındığı kaydı mevcuttur⁵⁶⁷. Her iki kaydı karşılaştırdığımızda bilginin doğruluğunu sağlayabilmekteyiz.

15. Mevlânâ Sinan (Sinan Efendi), Hâcî Hasan Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisine göre Kırklı medreseden munfasıl iken 1023 Zi'l-ka'de'sinde Dersi'âm Mehmed Efendi yerine Hâcî Hasan-zâde Medresesi'ne tayin edildiğine dair kayıt mevcuttur⁵⁶⁸. Defterdeki tayin kaydı da bu bilgiyi doğrular niteliktedir. Defter kaydında 12 yıl zaman-ı örfü olduğu ve ayriyeten imtihanı sonucu risâle pâyesi olduğu yazmaktadır⁵⁶⁹. İki kaynaktaki bilgiler birbirini doğrulamaktadır.

16. Mevlânâ Ahi-zade Mehmed, Hâfız Ahmed Paşa Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'ten hareketle es-Seyyid Mehmed Efendi İbn Müftî'l-enâm Ahi-zâde Hüseyin Efendi başlığında bulduğumuz bilgilerden hakkında şunları söyleyebiliriz. Şeyhülislam Ahi-zâde Hüseyin Efendi'nin⁵⁷⁰ oğlu olan Mehmed Efendi'nin, 1018 tarihinde kırkla Hızır Çelebi Medresesi'ne tayin olup, Zi'l-hicce ayında terakkî ile hâric payesine yükseltildiğini görmekteyiz. 1023 Ramazan'ında Hafızıyye (Hâfız Ahmed Paşa) Medresesi'ne Ahmed Mütevelli'nin yerine atandı. 1024 Zi'l-ka'de'sinde Habib Efendi yerine pâyeye ile Mehmed Ağa Medresesi'ne tayin olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁵⁷¹. Defterdeki tayin kaydı ile Zeyl'deki kayıt birbirini doğrulamaktadır.

17. Mevlânâ Abdulvehhab, Hankâh Medresesi ve Sahn Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisinden elde edilen bilgilere göre, Tokuz-zâde Abdülvehhab Efendi'nin görev süreci şu şekildedir. Zekerıyya Efendi, Unkaparı, Soğuk Kuyu ve Üç Şerefelü medreselerinde müderrislik icra ettikten sonra 28 Ramazan 1023 senesinde Hidâyet Çelebi'nin yerine Hankâh müderrisi oldu⁵⁷². 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihinde ise Atâyî Çelebi yerine Sahn müderrisi oldu. Ramazan ayında ise Vildan-zâde Efendi yerine Sofya kadılığına tayin edilmiştir. 1025 Şaban'ında Bosna

⁵⁶⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1785

⁵⁶⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1628

⁵⁶⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1776

⁵⁶⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1569

⁵⁶⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁵⁷⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1847

⁵⁷¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1889

⁵⁷² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

kadılığı teklif edilmiş ancak kabul etmeyerek azledilmiştir⁵⁷³. Defterdeki atama kayıtları ile Zeyl'de yer alan tayin bilgileri birbiriyle uyusmaktadır.

18. Mevlânâ Ebubekir, Hankâh Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ikte Bahaeddin-zâde Bekri Mevlâna Ebubekir başlığıyla biyografisi yer alan Mevlânâ Ebubekir Bursalıdır. Geğvize Mustafa Paşa Medresesi, Sekban Ali müderrisliği, Hayreddin Paşa müderrisliği ve Edirne'de Kazancılar Medresesi müderrisliğinin ardından 1022 Muharrem'inde Sarı Ali Çelebi yerine Üç Şerefelü'ye terfi etti. Ardından 1024 senesi Cemaziye'l-evvel'inde Tokuz-zâde Abdülvehhab Efendi yerine Kahriyye (Hankâh) müderrisi oldu. Ramazan ayında ise yine Abdülvehhab Efendi yerine Sahn müderrisliği tevcih olundu⁵⁷⁴. Söz konusu defterdeki kayıt ile Zeyl içerisinde yer alan biyografideki görev tevcih tarihi uyusmaktadır.

19. Mevlânâ Mehmed, (Hadım) Hasan Paşa Medresesi: Nev'izâde'nin Zeyl'inde biyografisi yer alan Dersi'âm Mehmed Efendi, 1020 senesinin Receb ayında Said Efendi yerine Hâcı Hasan-zâde Medresesi'ne müderris olarak tayin oldu. Yerine Sinan Efendi gelmiştir⁵⁷⁵. Ardından 25 Zi'l-ka'de 1023 tarihinde Receb Efendi yerine Hadım Hasan Paşa Medresesi'ne hareket-i misliyye atandı⁵⁷⁶, onun yerine de Mevlânâ Sinan Efendi'nin tayin olduğunu görmekteyiz⁵⁷⁷. 1024 Ramazan'ında Tefikî-zâde Ahmed Çelebi yerine Sinan Paşa Sultânî pâyesine naklolduğu bilgisine ulaşmaktayız⁵⁷⁸. Çalıştığımız ruûs defterindeki kayıta da bilgileri doğrulayabilmekteyiz.

20. Mevlânâ Mutahhar Efendi, Haseki Sultân Medresesi: Zeyl'deki biyografisine göre Mutahhar Efendi, Defterdâr Yahya Medresesi, Rüstem Paşa Medresesi ve Üsküdar Mihrimah Sultân Medresesi müderrisliklerinden sonra 1022 senesinde Yalun-zâde yerine Sahn müderrisi olmuştur. 1024 senesi Muharrem ayında Mu'id-zâde yerine Şeh-zâde müderrisi olduğunu görmekteyiz⁵⁷⁹. Söz konusu ruûs defterinde yer alan 17 Muharrem 1024 tarihli kayda göre Sahn müderrislerinin akdemi olan Mutahhar Efendi'ye Haseki Sultân Medresesi tevcih olunmuştur. Ancak Şehzâde Sultân Mehmed Han Medresesi açılana kadar süreyle verildiği belirtilmiştir⁵⁸⁰. Defterde yer alan bu bilgi Zeyl'de eksik kalmıştır. Bu kayıt sayesinde aradaki boşluğu doldurabilmekteyiz.

⁵⁷³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1831; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 135

⁵⁷⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1667; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵⁷⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1569; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁵⁷⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1625; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁵⁷⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1569

⁵⁷⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1625

⁵⁷⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1716

⁵⁸⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

21. Kassab-zâde Mevlânâ İbrahim, Hayreddin Paşa Medresesi: Zeyl'deki biyografisine göre Bursa'da doğan ve Kassab-zâde namıyla tanınan İbrahim Efendi, Kırklı medreseden ma'zul iken 1017 senesinin Zi'l-ka'de'sinde Bostan-zâde Efendi yerine Papasolu (Mustafa Çelebi) Medresesi müderrisi oldu. Çalıştığımız defterdeki 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli kayda göre İstanbul'daki Mustafa Çelebi Medresesi'nden altı ay zaman-ı infisali olduğu ve Kara Çelebi-zâde oğlu Abdülaziz Efendi yerine Beşiktaş'taki Hayreddin Paşa Medresesi'ne naklolmuştur⁵⁸¹. Yerine de Abdulhalim-zâde Abdurrahman Efendi tayin oldu⁵⁸². 1025 Rebiü'l-ahir'inde Bursa'da Emir Sultân pâyesi ihsan oldu. Aynı sene Zi'l-hiccesinde Hüsam-Zâde yerine Yıldırım Hân pâyesine terfi ettiği bilgilerine ulaşmaktayız⁵⁸³. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki kayıt tarihleri uymaktadır. Defterde Mustafa Çelebi Medresesi olarak verilen önceki medresesi Zeyl'de Papasoğlu Medresesi olarak verilmiştir.

22. Mevlânâ Mustafa Efendi (Hasan Beğ-zâde), Hazreti Eyyüb Medresesi=Ebî Eyyub Medresesi: Şakâ'ik Zeyl'inde yer alan biyografisine göre Mevlânâ Mustafa bin Ahmed bin Hasan Beğ (Hasan Beğ-zâde) Efendi, dönemin meşhur devlet adamı ve tarihçisi Hasan Beğ-zâde Ahmed Paşa'nın⁵⁸⁴ oğludur. Rüstem Paşa, Mihrimah Sultân ve Sahn-ı Semân Medreselerinde müderrislik görevlerini ifa etmiştir. 1022 Cemaziye'l-ahir'inde Taş Çelebi'nin yerine Edirne Bayezidiyyesi verildi fakat kabul etmeyerek azledilmiştir. 1024 Cemaziye'l-evvel'inde Gubârî Efendi'nin yerine Eyyüb Medresesi'ne tayin olmuştur ve bu atama, söz konusu ruûs defterinde yer alan 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihine ait atama kaydı ile desteklenmektedir⁵⁸⁵. Bir sonraki yıl Ramazan ayında Seyfi-zâde Musli Çelebi'nin yerine Süleymaniyye müderrisi olmuştur⁵⁸⁶.

23. Mevlânâ Seyyid (boş), Hızır Çelebi Medresesi: Zeyl'de Hızır Çelebi Medresesi'ne bu tarihte tayin olan kimseye rastlayamadık. Hızır Çelebi Medresesi'nde 1018 senesinden 1023 Ramazan'ına kadar Ahi-zâde Hüseyin Efendi müderrislik etmiştir. Ardından da Hâfız Ahmed Paşa Medresesi'ne atanmıştır⁵⁸⁷. Ramazan ayı ile Zi'l-ka'de ayı aralığında kimin atandığına dair bir bilgiye ulaşamadık. Defterdeki kayda göre 25 Zi'l-ka'de 1023 tarihinde kırkdan mazul olup yedi yıl kadar azl zamanı olan Seyyid (boş) atanmıştır⁵⁸⁸.

⁵⁸¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124; Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1599

⁵⁸² Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1825

⁵⁸³ Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1599, 1600

⁵⁸⁴ Hasan bey-zâde Ahmed Paşa hakkında bilgi için bakınız: Nezihi Aykut, "Hasanbeyzâde Ahmed Paşa", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 16, TDV Yayınları, İstanbul, 1997, s. 363-364

⁵⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵⁸⁶ Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1827

⁵⁸⁷ Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1889; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁵⁸⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

24. Mevlânâ Abdulhayy (Niksari-zâde), İbrahim Paşa Medresesi: Atâyî'nin Zeyl'i içerisinde Mevlânâ Niksari-zâde Abdulhayy ile ilgili başlık bulunmamakla birlikte diğer şahısların biyografilerinden hareketle hakkında şu bilgilere ulaşılmaktadır. Niksari-zâde Abdulhayy Efendi İbrahim Paşa Medresesi'ne atanmadan önce Efdal-zâde Medresesi'nde müderris idi ve dört yıl zaman-ı infisali vardı. Kendisi 1024 senesi Rebiü'l-evvel'inde İbrahim Paşa'ya tayin olunca İbrahim Paşa müderrisi olan Mevlânâ Abdullah Efendi (Ebu's-su'ud-zâde Efendiye tâbî) Müfti Efdal-zâde Medresesi'ne tayin edildi⁵⁸⁹. 1025 Rebiü'l-evvel'inde Niksari-zâde'nin yerine Belgradî Ali Çelebi Yeni İbrahim Paşa Medresesi'ne tayin oldu⁵⁹⁰. Bu bilgilerden edindiğimiz izlenime göre iki kayıt da uyumludur.

25. Şeyh Abdülkerim Sivasî, Mısır İskender Paşa Medresesi: 15 Safer 1024 tarihinde Mısır'da bulunan İskender Paşa Medresesi'ne müderris olarak atanan Şeyh Abdülkerim Sivasî⁵⁹¹ hakkında Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'nde herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

26. Mevlânâ Ahmed Mütevellî Efendi, İsmihan Hanım Medresesi: Defterdeki kayda göre İsmihan Sultân müderrisi olan Ebabil Derviş Efendi 1023 senesi Ramazan'ında Bursa Sultâniyyesi'ne atanınca yerine Hâfız Ahmed Paşa müderrisi Mevlânâ Ahmed Mütevellî tayin olmuştur⁵⁹². Zeyl-i Şakâ'ik'e baktığımızda Ahmed Mütevellî'ye dair "el-Mevlâ Ahmed (Mütevellî-zâde) biyografisi ile karşılaşmaktayız. Ancak bu biyografide hakkındaki bilgiler sınırlıdır. En son 1014 senesinde Tire kadılığına mevleviyet ile verildiğine dair bilgi mevcuttur⁵⁹³.

Bir diğer kayda ise Ahi-zâde Mehmed Efendi'nin biyografisinde rastlamaktayız. 1023 senesi Ramazan'ında Mütevellî yerine Hâfız Ahmed Paşa Medresesi'ne tayin olduğu yazmaktadır⁵⁹⁴. Bu kayıttan hareketle defterdeki kaydın Zeyl'le Ahmed Mütevellî'nin varlığını tespit etmekteyiz ve tayin kaydının doğru olduğunu söyleyebiliriz.

27. Mevlânâ Sıdkı, İsmihan Sultân Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografisine göre Mevlânâ Mehmed Sadık Efendi (Sıdkî Çelebi, Sıdkî), Bergos Mehmed Paşa ve Beşiktaş'ta Hayreddin Paşa müderrisliklerinden sonra 1021 Cemaziye'l-ahir'inde Mahmud Efendi'nin yerine Fethiyye-i Mehmed Paşa Medresesi'ne atandı. Üç sene sonra Muharrem ayında yine Mahmud

⁵⁸⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1772; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁵⁹⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1597

⁵⁹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122; **Sivâsî Tekkesi:** Halvetiyye tarikatının Şemsiyye kolundan olan şeyhlerin mensubu olduğu tekke. Bu şeyhler, Sivâsî, Sivâsî Efendi, Şeyh Sivâsî gibi isimlerle anılırdı. Bkz. M. Baha Tanman, "Sivâsî Tekkesi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 37, TDV Yayınları, İstanbul, 2009, s. 288

⁵⁹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁵⁹³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1237

⁵⁹⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1889

Efendi yerine İsmihan Sultân Medresesi'ne tayin olmuştur⁵⁹⁵. Defter içerisindeki atama kaydı da bu medreseye ait tevcihi ihtiva etmektedir⁵⁹⁶.

28. Mevlânâ Ahmed Efendi, İsmihan Sultân Medresesi: Defterde yer alan 16 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli kayıtlara göre, Ali Paşa-yı Cedid müderrisi olan Ahmed Efendi'ye İsmihan Sultân müderrisliği verilmiştir. Onun yerine de Ali Paşa-yı Cedid müderrisi olarak Beşiktaş'ta Hayreddin Paşa Medresesi müderrisi olan Mevlânâ Abdulaziz Efendi tayin olmuştur⁵⁹⁷. Şakâ'ik Zeyli'nde Ahmed Efendi'nin bu göreve tayin olduğuna dair bir bilgiye ulaşamadık. Ancak diğer şahısların hangi medreselerden gelip hangilerine tayin olduklarını defterdeki tayin tarihi göze alınarak tespit edilmiştir.

Zeyl'deki biyografik kayıtlardan anlaşıldığı üzere, Kara Çelebi-zâde Abdulaziz Efendi'den boşalan Hayreddin Paşa müderrisliğine Kassâb İbrahim'in atandığı yer almaktadır⁵⁹⁸. Ayrıca, 1024 senesinin Ramazan ayında, Baki-zâde Şeyhi Çelebi'nin yerine Çavuş-zâde Ali Efendi'nin Yeni Ali Paşa Medresesi'ne tayin edildiği kaydedilmiştir⁵⁹⁹. 1025 Rebiü'l-evvel ayında ise, Kethüda Mustafa Efendioğlu Mahmud Çelebi'nin, Kara Çelebi-zâde Abdulaziz Efendi yerine Yeni Ali Paşa Medresesi'ne tayin edildiğini görmekteyiz⁶⁰⁰.

29. Mevlânâ Şemseddin (Köse Şems Efendi), Kapluca Medresesi: Zeyl'deki biyografisine göre Bursa İsa Beğ müderrisliği, Manastır müderrisliği, Sahn ve Çorlu müderrisliğinin ardından 1023 Ramazan'ında vefat ettiği haberi gelmiştir⁶⁰¹. 1484 numaralı ruûs defteri içerisindeki 28 Şevval 1023 tarihli kayda göre Bursa'daki Sultân Orhan Gazi Medresesi (Manastır) müderrisi olan Şemseddin Efendi'nin öldüğü haberi üzerine medresesi Ramazan Efendi'ye verildi. Ancak İstanbul'a giderek ölmediğini kanıtlayarak Zi'l-ka'de ayında Kapluca (Gâzi Hüdâvendigâr) müderrisliğini kabul etmeyen Hidayet Çelebi yerine bu medreseye tayin oldu⁶⁰². Hem çalıştığımız defterdeki kayıta hem de Zeyl'deki biyografilerdeki bilgiler birbiriyle örtüşmektedir.

⁵⁹⁵ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1771

⁵⁹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁵⁹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁵⁹⁸ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1599

⁵⁹⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1595

⁶⁰⁰ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1796

⁶⁰¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1599

⁶⁰² Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1599; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 113

30. Mevlânâ Süleyman, (Molla) Kestel Medresesi: Defterdeki 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli kayda göre, kırktan ma'zul olup altı senedir azl olarak beklemeyen Mevlânâ Süleyman'a verilmiştir⁶⁰³. Zeyl'de bu medreseye tayin olan Süleyman Efendi hakkında bilgiye ulaşamadık.

31. Mevlânâ Receb (Hasan Paşa müderrisi), Kızıl Musluk Medresesi=Osman Şah Validesi Hadice Sultân Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te Mevlânâ Receb Efendi'nin kendine ait bir biyografisi mevcut değildir. Bununla birlikte söz konusu ruûs defterindeki kayda göre Hasan Paşa müderrisliği yapan Receb Efendi'nin Kızıl Musluk Medresesi'ne tayin olduğunu görmekteyiz⁶⁰⁴. Öte yandan Zeyl'de böyle bir kayda rastlayamadık. Ancak Dersi'am Mehmed Efendi'nin 1023 Zi'l-ka'de'sinde Hadım Hasan Paşa Medresesi'ne Receb Efendi yerine tayin olduğuna dair kayıttan Receb Efendi'nin varlığına dair ipucuna rastlamaktayız⁶⁰⁵. İlaveten Dersi'am Mehmed Efendi yerine de Manav Halil Efendi'nin 1024 Ramazan'ında tayin olduğu bilgisine de ulaşabilmekteyiz⁶⁰⁶.

32. Mevlânâ Habib (Murad Paşa müderrisi), Mehmed Ağa Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te biyografisine ulaştığımız Mevlânâ Habib Efendi (Baki Efendi Mülâzımı Habib Efendi)'nin 1022 senesinin Rebiü'l-ahir ayında Mahdûmî Şeyhî Çelebi'nin yerine Eski Murad Paşa Medresesi'ne tayin olduğu, ertesi sene Zi'l-ka'de ayında ise Fenâri-zâde Şeyhî Çelebi yerine Mehmed Ağa Medresesine pâyelikle terfi ettiğini görmekteyiz⁶⁰⁷. Çalıştığımız ruûs defteri ile Zeyl'deki görev tevcih kayıtları birbiriyle uymaktadır.

33. Mevlânâ Abdülbaki, Mehmed Paşa Medresesi: Mevlânâ Abdülbaki (Manav Abdülbaki) Efendi'ye ait Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografisinden hareketle şu bilgilere ulaşmaktayız. 1019 senesi Cemaziye'l-evvel ayında Seyrek-zâde yerine Çorlu pâyesine terfi olduğunu ve 1023 senesi Zi'l-hicce ayında ise Kara Çelebi-zâde Mahdûmî Mahmud Efendi yerine Üsküdar'daki Mehmed Paşa Medresesi'ne nakloldüğünü görmekteyiz⁶⁰⁸. Söz konusu ruûs defterinde yer alan atama kayıtlarında da aynı bilgiye ulaşmaktayız⁶⁰⁹. Ayrıca Mahmud Efendi'nin ise Mustafa Ağa pâyesine terfi ettiği bilgisine de rastlamaktayız⁶¹⁰. 1024 Ramazan'ında Tarsusî Efendi yerine Sinan Paşa Dârü'l-hadîsi Sahn pâyesine ile Abdülbaki Efendi'ye verildi. Aynı sene

⁶⁰³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶⁰⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁶⁰⁵ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1625

⁶⁰⁶ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1797

⁶⁰⁷ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1621: BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁶⁰⁸ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1655

⁶⁰⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁶¹⁰ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1738

Zi'l-ka'de'sinde Ömer Minkarî yerine Sahn'a geldi⁶¹¹. Her iki kaynakta yer alan atama kaydı birbirleriyle uyumludur.

34. Mevlânâ (Boş) [Nakş-bend-zâde Mevlânâ Mehmed], Bergos (Sokullu) Mehmed Paşa Medresesi: Çalıştığımız 1484 numaralı ruûs defterinde, Bergos'taki Mehmed Paşa (Sokullu) Medresesi'ne 14 Zi'l-hicce 1023 tarihinde yapılan atama kaydında müderris isminin boş bırakıldığı görülmektedir⁶¹². Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'ni incelediğimizde bu göreve Nakş-bend-zâde Mevlânâ Mehmed'in atanmış olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. Zira, bahsi geçen kaynakta, 1023 senesinin Zi'l-hicce ayında Aksûf Muhyiddin'nin yerine Bergos'taki Mehmed Paşa Medresesi'ne tayin olduğuna dair atama kaydı bulunmaktadır⁶¹³.

35. Mevlâna Hüseyin, Murat Paşa-yı Atik: Hüsrev Kethüda Medresesi mütevellisi olan el-Hacc Mehmed Efendi'nin oğlu olan Hâcî Mehmed-zâde Hüseyin Efendi'nin Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisine göre, kırkdan mâ'zul olduktan sonra Hüsrev Kethüda müderrisi olmuştur. 1022 senesinin Rebiü'l-ahir'inde Kadı-zâde Şeyhî Çelebi'nin yerine Ali Paşa-yı Atik Medresesi'nin müderrisi olmuş, ardından 1024 senesinin Cemaziye'l-evvel ayında Hayri (Hibrî) Çelebi'den sonra Eski Murad Paşa Medresesi'ne pâye-i sahn ile terfi etmiştir⁶¹⁴. Ayrıca defterdeki kayıta da Sultânlar medârisinin birisine hareket etmek üzere şeklinde not da düşülmüştür⁶¹⁵. Bu bilgi, söz konusu defterdeki kayıt ile bu biyografideki tayin kaydının tutarlı olduğunu göstermektedir.

36. Mevlânâ Mahmud, Mustafa Ağa Medresesi: Defterde 9 Zi'l-ka'de 1023 tarihli kayda göre, Mahmud Efendi'nin Mustafa Ağa müderrisliğine atanmış olduğunu görmekteyiz⁶¹⁶. Zeyl-i Şakâ'ik'te yaptığımız inceleme neticesinde, Mahmud Efendi'nin Kara Çelebi-zâde Mahmud Efendi, Kara Çelebi-zâde Mahmud Çelebi veya Ebü'l-fazl Mahmud Efendi olarak çeşitli şahısların biyografileri içerisinde yer aldığı görülmektedir.

1023 Zi'l-hicce'sinde Mevlânâ Manav Abdalbaki Efendi'nin Kara Çelebi-zâde mahdumu Mahmud Efendi'nin yerine Üsküdar'daki Mehmed Paşa Medresesi'ne naklolduđu⁶¹⁷, 1025 senesi Ramazan'ında Araboğlu Mustafa Efendi'nin Kara Çelebi-zâde Mahmud Çelebi'nin yerine Mustafa Ağa pâyesine terfi ettiği⁶¹⁸, Araboğlu'nun yerine de Tarsusî Damadı Mevlânâ Abdülatif Efendi

⁶¹¹ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1655

⁶¹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116

⁶¹³ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1820

⁶¹⁴ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1835, 1836; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶¹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶¹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁶¹⁷ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1655

⁶¹⁸ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1738

(Ratbuyabis) Fatıma Sultân pâye müderrisi olarak atandığı kaydedilmiştir⁶¹⁹. Söz konusu ruûs defterinde yer alan atama kaydı ile Şakâ'ik Zeyli'nde bulunan kayıt, birbiriyle uyumludur ve birbirini doğrulamaktadır.

37. İvaz Efendi-zâde Mevlânâ (Boş) [Yahya (İvaz-zâde Çelebi)], Mustafa Paşa Medresesi: Çalıştığımız ruûs defterinde yer alan 17 Muharrem 1024 tarihli müderris tevcih kaydında Mustafa Paşa Medresesi'ne atanan Osman Paşa müderrisi İvaz Efendi-zâde unvanlı şahsın isminin boş bırakıldığını görmekteyiz⁶²⁰. Zeyl-i Şakâ'ik'i incelediğimizde, bu şahsın İvaz Efendi-zâde Yahya Efendi olduğunu tespit ettik. Zira, Yahya Efendi 1020 senesinin Ramazan ayında Bakî-zâde Şeyhî Çelebi yerine Osman Paşa müderrisi olarak atanmış olduğu, 1024 Muharrem'inde ise Hâce-zâde Abdullah Efendi'nin yerine Mustafa Paşa Medresesi hâricine tayin edildiği ve aynı yılın Zi'l-ka'de ayında Molla Gürânî Müderrisi Baba Halil-zâde ile medreselerini değiştikleri bilgileri yer almaktadır⁶²¹. Bu bilgiler, ruûs defterindeki kayıt ile Zeyl-i Şakâ'ik'teki bilgilerin uyumlu olduğunu göstermektedir.

38. Abdullah (İbrahim Paşa müderrisi), Müfti Efdal-zâde Medresesi: Zeyl'de yer alan biyografisine göre, Mevlânâ Abdullah (Ebu's-su'ud-zâde Efendi'ye Tabi') Efendi'nin 1020 senesinin Receb ayında Minkarî Efendi'nin yerine İbrahim Paşa müderrisi olarak atanmış olduğu, 1024 Rebiü'l-evvel'inde ise Niksâri-zâde Abdulhayy Çelebi'nin yerine Efdal-zâde pâyesine pâ-yı himmet koyduğu ayrıca Abdulhayy Efendi'nin de İbrahim Paşa Medresesi'ne atanmış olduğu belirtilmektedir. Aynı senede Kasım Efendi'nin yerine Gazanfer Ağa pâyesine getirildiği kaydedilmiştir⁶²². Defterde yer alan önceki kayıttaki tarih 16 R. 1024 kendi tarihi ise fi mim şeklindedir. Tarih başlığı 6 Ra. 1024 Zeyl'de de Rebiü'l-evvel'de atandığı yazmaktadır.

39. Mehmed Efendi, Nişancı Mehmed Paşa Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te kendisine dair pek fazla bilgi bulamadığımız Mevlânâ Mehmed Efendi'nin, Bostan-zâde Mehmed Efendi Mahdumı (oğlu) olduğunu tespit ettik. Bostan-zâde Mehmed Efendi III. Mehmed dönemi şeyhülislamıdır. Zeyl'de ayrıca diğer Bostan-zâde unvanlı isimlere baktığımızda oğullarının Kazaskerlik görevinde bulunan Bostan-zâde Mustafa Efendi ve zikr olunan Mehmed Efendi'nin olduğunu görmekteyiz.

Defterdeki 17 Muharrem 1024 tarihli kayda göre, kırkdan mazûl olup Dedesi müderrisi olan Mehmed Efendi'ye Nişancı Mehmed Paşa müderrisliği dâhile ittisâl etmek üzere verilmiştir⁶²³.

⁶¹⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1796

⁶²⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁶²¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1703, 1704

⁶²² Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1772; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁶²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'nde, 1024 senesinin Zi'l-ka'de ayında Karamanî Nasrullah Efendi'nin Nişancı Mehmed Paşa Medresesi'ne onun yerine tayin olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁶²⁴. Ayrıca özel isimler dizininde de Bostan-zâde Mahdumı Mehmed Efendi ismi geçmektedir⁶²⁵. Zeyl'de kendi biyografisi olmasa da defterdeki tarihte bu medreseye tayin olduğunu söyleyebiliriz.

40. Mevlânâ Abdülhalim (Şah Kulu müderrisi), Osman Paşa Medresesi: Söz konusu ruûs defterinde yer alan 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli kayıta Mevlânâ Abdülhalim ismiyle belirtilen şahsın, Zeyl-i Şakâ'ik'in incelenmesi sonucunda Abdülhalim-zâde Mevlânâ Abdurrahman olduğu tespit edilmiştir. İlgili biyografideki kayıt, defterdeki kayıta da birebir uyumludur. Medine-i Münevvere kâdısı Abdülhalim Efendi'nin büyük oğludur. Fekirühkîr nisbesiyle (lakabıyla) tanınmaktadır. 1017 senesinin Zi'l-ka'de ayında Hammâmcı-zâde Salih'in yerine Şah Kulu Medresesi'ne tayin edilmiştir. 1024 Cemaziye'l-evvel'inde Manav Muslihiddin'in yerine Osman Paşa müderrisi olarak görevlendirildi. 1025 senesi Rebiü'l-evvel'inde Kassâb-zâde İbrahim Efendi'nin yerine Hayreddin Paşa müderrisi olmuş,⁶²⁶ onun yerine ise Hâce Mehmed Efendi Osman Paşa müderrisi olmuştur⁶²⁷. Ramazan ayında ise Yadıgac Muslihiddin yerine Edirne Halebiyyesi (Kazancılar) pâyesi verildi⁶²⁸.

41. Mevlâna Ramazan, Sultân Orhan Gazi Medresesi ve Kütahya Kadılığı: Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'ni incelediğimizde Dırdın Ramazan lakabıyla bilinen Mevlânâ Ramazan'ın biyografisine göre, Kocaeli'nde doğmuştur. Eski Murad Paşa müderrisliği ile il medresesine atanmıştır. Ardından Unkapanı ve Bursa Sultâniyyesi Medreselerinde müderris olmuştur. 1023 senesinin Ramazan ayında vefat haberi gelen Mevlânâ Şemseddin (Köse Şems)'in yerine Manastır (Sultân Orhan Gazi) Medresesi'ne altmış akçe ile (sahn pâyesiyle) tayin olmuştur⁶²⁹. 10 Cemaziye'l-evvel 1024 senesinde Müezzîn-zâde Efendi yerine Kütahya kadılığı verilmiştir⁶³⁰. Yerine de Hayri (Hibrî Ahmed) Çelebi tayin olmuştur. Ancak Hibrî Çelebi kabul etmeyerek azledildi⁶³¹. Ramazan Efendi de Kütahya kadılığını kabul etmeyerek medresesinde kalmıştır⁶³². İki kaynaktaki kayıt da birbiriyle uyumludur ve birbirini doğrular niteliktedir.

⁶²⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1846

⁶²⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1994

⁶²⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1825

⁶²⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1743

⁶²⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1825, 1844; Yadıgac Muslihiddin'in biyografisinde Halebiyye yazarken Abdurrahman Efendi'nin biyografisinde Kazancılar pâyesinin verildiği yazmaktadır.

⁶²⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁶³⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶³¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1488

⁶³² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802

42. Mevlânâ Feridun (Acemi/Hadım Hasan Paşa Medresesi müderrisi), Papas oğlu Medresesi: Defterde 1 Rebiü'l-ahir 1024 tarihinde Papas oğlu Medresesi'nin mahlûl olmasıyla kırk akçe ile Acemi Hasan Medresi'nden on iki yıl zaman-ı infisâli olan Mevlânâ Feridun'a dair⁶³³ Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'nde bir bilgiye ulaşamadık.

Hadım Hasan Paşa medresesine 1023 Zi'l-ka'de'sinde Dersi'am Mehmed Efendi⁶³⁴, 1024 Ramazan'ında da Manav Halil Efendi tayin olmuştur⁶³⁵.

43. Mevlânâ Ömer (Gazanfer Ağa müderrisi), Sahn Medresesi: Atayı'nin Zeyl'inde yer alan biyografiler içerisinde Minkârî Ömer Efendi'ye ait biyografiden tespit ettiğimize göre, 1022 senesi Ramazan ayında Gazanfer Ağa müderrisliği verilmiş, 20 Zi'l-ka'de 1023 tarihinde Tokuz-zâde yerine Sahn'a gelmiştir. Sene tamamında ise bunaması nedeniyle azl olan Nevâli-zâde Atâyî Çelebi yerine Edirne'de Sultân Bayezid müderrisi olmuştur. 1025 Ramazan'ında Hasan Beğ-zâde'nin yerine Eyyüb Medresesi'ne tayin oldu⁶³⁶. Söz konusu defterdeki kayıt ile⁶³⁷ Zeyl'de yer alan bu bilgiler birbiriyle tutarlıdır.

44. Mevlânâ Mustafa, Sahn Medresesi: Söz konusu ruûs defterinde yer alan 20 Zi'l-ka'de 1023 tarihli Sahn Medresesi'ne müderris atamasında⁶³⁸, müderris adı olarak Mevlânâ Mustafa ismi yazılmıştır. Ancak Zeyl-i Şakâ'ik'te Arab Hâce Mehmed Efendi'nin 1019 Ramazan'ında Kızıl Musluk müderrisi olduğu ardından 1023 Zi'l-ka'de'sinde Şükrullah Efendi'nin yerine Sahn'a gittiği bilgisine ulaşmaktayız.

Bu durum, ruûs defterindeki Mevlânâ Mustafa ismi ile Zeyl-i Şakâ'ik'teki Arab Hâce Mehmed Efendi'nin Sahn Medresesi'ne atanması bilgisinin uyuşmadığını göstermektedir. Muhtemelen, defterdeki kaydın yanlış yazılmış olabileceği ya da Mustafa adlı birinin ilgili medreseye atanmış olabileceğidir. Bu tür farklılıkların, tarihî kayıtların doğruluğunu değerlendirirken dikkate alınması önemlidir. Bu örnek, belge ve biyografik verilerin dikkatli bir şekilde incelenmesi gerektiğini ve tek kaynaktan hareket etmenin yetersiz olabileceğini vurgulamaktadır.

45. Mevlânâ Abdullah (Küçük Mahmud-zâde), Sahn Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te Küçük Mahmud-zâde Abdullah Efendi olarak biyografisine ulaştığımız Mevlânâ Abdullah Efendi,

⁶³³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 128

⁶³⁴ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1625

⁶³⁵ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1797

⁶³⁶ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1710

⁶³⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁶³⁸ gös. yer.

Şeyhülislam Zekeriyya Efendi hizmetinden mülâzım olmuştur. Daha sonra Mısır'da Şeyhuniyye müderrisliği, Beşiktaş'ta Hayreddin Paşa, Davud Paşa ve Şah Sultân Medreselerinde müderrislikler yapmıştır. 1023 Cemaziye'l-evvel'inde Şeker Efendi yerine Mustafa Ağa pâyesine atanmış, Zil'hiçce ayında ise Mu'id Hüseyin Efendi yerine Sahn Medresesi'ne gelmiştir⁶³⁹. Çalıştığımız ruûs defterindeki Sahn'a atandığı kayıt ile⁶⁴⁰ Zeyl'deki biyografik bilgilerin tutarlı olduğunu görülmektedir.

46. Mevlânâ Ali Efendi, Sahn Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'i incelediğimizde, Fatıma Sultân Medresesi'nin müderrisi olarak görev yapmış olan Mevlânâ Ali Efendi'nin Hâce Efendi biraderi Ali bin Mehmed olduğunu tespit etmekteyiz. Biyografisine bakıldığında Sarı Ali Efendi olarak tanındığı görülmektedir. Mevlânâ Ali Efendi, Defterdâr Yahya Efendi Medresesi Nişâncı Medresesi, Yeni Ali Paşa Medresesi ve Üç Şerefelü Medrese'de müderrislik görevini yerine getirmiştir. 1022 senesinin Muharrem ayında Çavuş-zâde Efendi yerine Fatıma Sultân Medresesi olarak da bilinen Siyavuş Paşa Medresesi'ne tayin olmuştur. Daha sonra, 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihinde ise Kâf-zâde Çelebi yerine Sahn müderrisi olmuştur⁶⁴¹. Bu bilgiler, Zeyl-i Şakâ'ik'deki kayıtların ve ilgili kişinin biyografisinin tutarlılığını göstermektedir.

47. Mevlânâ Abdurrezzak Efendi, Sahn Medresesi: Çalıştığımız defterde yer alan 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihinde Sahn Medresesine yapılan müderris atamasında Abdurrezzak Efendi ismi kaydedilmiştir⁶⁴². Zeyl-i Şakâ'ik'te "Altıbarmak" lakabıyla tanınan Mevlânâ Abdurrezzak Efendi'nin biyografisine göre, 1021 senesinin Cemaziye'l-ahir'inde Sûfî Şeyh-zâde'nin yerine Şah-hübân müderrisi olmuştur. Daha sonra, 1024 senesinin Rebiü'l-evvel ayında tahille-i Sahn ile Zünnun Efendi yerine Tire⁶⁴³ kadılığına tayin edildi⁶⁴⁴. 1026 senesinde azledildi Zünnun Efendi'ye kadılık iade edildi⁶⁴⁵. Söz konusu ruûs defterdeki kayıtlar ile Zeyl'de yer alan biyografi arasında uyum bulunmaktadır.

48. Mevlânâ Mehmed, Sinan Paşa Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te tespit ettiğimize göre Sinan Paşa adına pek çok Medrese, Sultânî, Darü'l-hadîs gibi yapılar Beşiktaş, Fethiyye ve Yenişehir'de yer almaktadır. Bunlar içerisinde 1019-1025 tarihleri arasında incelediğimiz

⁶³⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1837

⁶⁴⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁶⁴¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1766; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁶⁴² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁶⁴³ Zeyl'de Sire olarak verilmiştir.; Zünnun Efendi 17 Ş. 1023 tarihinde Tire kâdısı olmuştur. BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106

⁶⁴⁴ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1613

⁶⁴⁵ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1573

kayıtlardan 1024 senesinin Cemaziye'l-evvel'inde on yıl zamanı olan Mevlânâ Mehmed⁶⁴⁶ ismiyle yapılan bir atamaya rastlayamadık. Bununla birlikte, Şakâ'ik Zeyli'nde bu tarihte Tarsusî damadı Ratbuyâbis Abdullatif Efendi'nin biyografisinde Beşiktaş'taki Sinan Paşa Medresesi'ne Halebî Ahmed Efendi yerine atandığı bilgisi bulunmaktadır⁶⁴⁷. Ayrıca kırk akçeli medreseden ma'zul Kâzî-zâde Mehmed Efendi'nin 1025 Zi'l-hicce'sinde Hızır Efendi yerine Beşiktaş'taki Sinan Paşa Medresesi müderrisliğine atandığı bilgisine ulaşmaktayız.

Tahminimizce Abdullatif Efendi'nin ya bir diğer adı Mehmed olabilir ya da görevi kabul etmeyerek azledilmiş olabilir. Bu çelişki, tarihi kayıtların titizlikle incelenmesi gerektiğini ve farklı kaynaklardan elde edilen bilgilerin dikkatle karşılaştırılması gerektiğini göstermektedir.

49. Mevlânâ Fenâri-zâde Şeyhî (Mehmed Ağa müderrisi), Soğuk Kuyu Medresesi (=Piri Paşa Medresesi=Silivri Medresesi): Fenâri-zâde Şeyhî (Şah) Çelebi'ye dair Zeyl'de kendi biyografisinin olduğu bir başlık yer almamaktadır. Ancak, Zeyl'deki diğer biyografilerdeki atama kayıtlarından şu bilgilere ulaşılmaktadır. Mustafa Paşa Medresesi'nde⁶⁴⁸, Beşiktaş'taki Sinan Paşa Medresesi'nde ve Bursa'da Yıldırım Han Medresesi'nde müderrislik yapmıştır⁶⁴⁹. Baki Efendi mülâzımı Habib Efendi onun yerine 1023 senesinin Zi'l-ka'de'sinde Mehmed Ağa müderrisi oldu⁶⁵⁰. 10204 Zi'l-ka'de'sinde de Ahi-zâde Mehmed Efendi, Habib Efendi yerine Mehmed Ağa müderrisi oldu⁶⁵¹. Zeyl'de Soğuk Kuyu medresesine atandığına dair bir kayıt olmasa da defterdeki kayıta Mevlânâ Kasım yerine 20 Zi'l-ka'de 1023 senesinde atandığı görülmektedir⁶⁵². 1025 senesi Zi'l-hicce'sinde Mütevellî-zâde Mustafa Efendi Fenâri-zâde Şah Efendi yerine meşrûtası Cerrah Paşa Halîlesi ve Gevher Han Sultân pâyesine terfi ettiği bilgisine ulaşmaktayız⁶⁵³.

50. Mevlânâ Derviş Efendi (İsmihan Hanım müderrisi), Sultân Medresesi der-Burusa 28 N. 1023: Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan ulemanın biyografileri arasında bulunan Mevlânâ Derviş Efendi (Ebâbil Efendi) hakkında şu bilgileri aktarabiliriz. Derviş Efendi, Hasan Paşa, Kasımpaşa gibi medreselerde müderrislik yapmıştır. 1022 senesinin Ramazan ayında Kasım Efendi'nin yerine Sinan Paşa Medresesi'ne atanmış, ardından ertesi senenin Cemaziye'l-evvel ayında ise Hidâyet Çelebi'nin yerine meşrûtası olan Fethiye ma'dûmesinde pâye müderrisi olmuştur. Ramazan

⁶⁴⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶⁴⁷ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1674

⁶⁴⁸ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1444

⁶⁴⁹ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1719

⁶⁵⁰ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1621; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁶⁵¹ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1889

⁶⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁶⁵³ Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1829

ayında ise Ramazan Efendi'nin yerine Bursa Sultâniyyesi'ne terfi etti. 1025 Zilhicce'sinde Sahn'a gelmiştir⁶⁵⁴. Söz konusu defterdeki atama ile Zeyl'deki kayıt birbiriyle uyumludur.

51. Mevlânâ Kefevî Hüseyin (Sahn müderrislerinden), Sultân Bayezid Medresesi: Çalıştığımız ruûs defterinde yer alan 9 Zi'l-hicce 1023 tarihinde Edirne Sultân Bayezid Medresesi'ne dair yapılan müderris tayininde müderris ismi Kefevî Hüseyin olarak kaydedilmiştir⁶⁵⁵. Ancak Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan ulema biyografileri içerisinde yer alan Kefevî Hüseyin Efendi'nin 1010 senesi Şaban ayında vefat ettiğini tespit edilmiştir⁶⁵⁶. Dolayısıyla, kayıttaki müderrisin aslında Kara Mu'id Hüseyin Efendi olduğu anlaşılmıştır. Mevlânâ Hüseyin Efendi'nin 1022 senesi Muharrem ayında Sadreddin-zâde yerine Sahn Medresesi'ne atanmış, 1023 Cemaziye'l-ahir'inde Çavuş-zâde yerine Edirne Bayezidiyyesi'ne terfi etmiş, ancak Zi'l-ka'de ayında azlolunmuş ve yerine Tokuz-zâde Şeyhî Çelebi geçmiştir. Zi'l-hicce ayında ise Yalun-zâde yerine Edirne Selimiyyesi'ne tayin edilmiştir. 1024 Cemaziye'l-evvel'inde emekli olarak yeri Serçe Mu'id Efendi'ye verilmiştir⁶⁵⁷.

52. Mevlânâ Nevâli-zâde Ataullah (Sahn Müderrislerinin akdemi), Sultân Bayezid Hân Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te Nevâli-zâde Ataullah Efendi'nin kendine ait biyografisi mevcut değildir. Ancak diğer ulemadan şahısların biyografilerinde kendisine dair pek çok bilgiye ulaşabilmekteyiz. Nevâli-zâde Atayı Çelebi şeklinde de karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan hareketle hakkında şu bilgilere ulaşmaktayız.

Nevâli-zâde'nin Yeni Ali Paşa müderrisliği 1019 senesi Muharrem'inde Kestelli İmam-zâde Mehmed'e⁶⁵⁸, 1020 Ramazan'ında Soğuk Kuyu müderrisliği Tokuz-zâde Abdulvehhab'a Efendi'ye⁶⁵⁹, 1023 yılında muhtellü'd-dimağ (bunaması) nedeniyle Nevâli-zâde Atayı Çelebi yerine Minkârî Ömer Efendi Edirne Sultân Bayezid müderrisi oldu⁶⁶⁰. 1024 senesi Cemaziye'l-evvel'inde Kahire kâdısı Tokuz-zâde Abdulvehhab, Atayı Çelebi yerine Sahn'a geldi⁶⁶¹. Defterdeki 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli kayıta da Nevâli-zâde'nin Sahn müderrislerinin akdemi olarak Edirne'deki Sultân Bayezid Han Medresesine tayin edildiği yer almaktadır⁶⁶². Kahire kadılığına ise

⁶⁵⁴ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1843

⁶⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁶⁵⁶ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1221

⁶⁵⁷ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1504; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁶⁵⁸ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1444

⁶⁵⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1831

⁶⁶⁰ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1710

⁶⁶¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1831

⁶⁶² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

Mevlânâ Ebubekir (Bahaeddin-zâde Bekri) geldi, Ramazan ayında yine Tokuz-zâde yerine Sahn müderrisliğine, Zi'l-ka'de ayının evâhîrinde Nevâli-zâde yerine Manisa kadılığına tayin edildi⁶⁶³.

53. Mevlânâ Mahmud, Sultân Hasan Medresesi der-Mısır: Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'nde bu kayda dair bilgiye ulaşamadık. 1 Z. 1024 tarihli kayda göre, Mısır kâdısı Nuh Efendi'nin gönderdiği mektup sonrası kırklı medreseden azlolunup yedi sene kadar boşta beklemekte olan Mevlânâ Mahmud'a Mısır'daki Sultân Hasan Medresesi elli akçe ile verilmiştir⁶⁶⁴ Nuh Efendi 1023 Cemaziye'l-evvel'inde Hâce-zâde Kâmil Salih Efendi yerine Mısır kadılığına atanmıştır⁶⁶⁵.

54. Mevlânâ Kurd Mehmed Efendi, Mekke-i Mükerrerme Sultân Murad Medresesi: Söz konusu ruûs defterinde 26 Zi'l-ka'de 1024 tarihli Mekke-i Mükerrerme'de bulunan Sultân Murad Medresesi'nin Mısır kâdısı Kurd Mehmed Efendi'ye dâhil ve elli akçe ile verildiği görülmektedir⁶⁶⁶. Ancak Şakâ'ik Zeyli'nde bunu doğrulayabileceğimiz bir bilgiye ulaşamadık. Zeyl'i incelediğimizde Mekke-i Mükerrerme'de Sultân Murad Medresesi'ne dair bir ize rastlamazken Medine-i Münevvere'de Sultân Murad Medresesi olduğuna dair bilgi bulunmaktadır.

55. Mevlânâ Hibrî Ahmed, Murad Paşa Medresesi ve Sultân Orhan Medresesi (=Manastır Medresesi): Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli içerisinde kendi biyografisi olan Mevlânâ Ahmed (Hibrî Çelebi)'nin hakkında şu bilgilere ulaşmaktayız. 1019 tarihinde ilk medresesi olan Sekban Ali müderrisi oldu. 1023 senesi Cemaziye'l-evvel'inde Mu'id Ahmed Efendi yerine Topkapı'daki Ahmed Paşa Medresesi'ne geçti. Zi'l-ka'de ayında ise Habib Efendi'nin yerine Murad Paşa-yı Atık Medresesine terfi etti. 1024 senesi Cemaziye'l-evvel'inde Müezzîn-zâde Efendi'nin yerine Kütahya kadılığı verilen Dındın Ramazan Efendi yerine Bursa Manastır (Sultân Orhan) Medresesi pâyesine tayin oldu⁶⁶⁷. Eski Murad Paşa Medresesi'ne Hibrî Çelebi yerine Hâcî Mehmed-zâde Hüseyin Efendi tayin oldu⁶⁶⁸. Ancak Hibrî Çelebi'nin bu görevi kabul etmemesi üzerine azledildi. Bunun üzerine Dındın Ramazan Efendi yerinde kaldı. Aynı senenin Ramazan ayında Çavuş-zâde yerine Sinan Paşa müderrisliği verildi. Mevlânâ Hibrî Çelebi 1025 senesi Cemaziye'l-evvel'inde vebadan dolayı vefat etti⁶⁶⁹. Hem Dındın Ramazan Efendi'nin hem de

⁶⁶³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1667

⁶⁶⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153

⁶⁶⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1744

⁶⁶⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152

⁶⁶⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1488, 1802

⁶⁶⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1836

⁶⁶⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1488, 1802

Hüseyin Efendi'nin biyografisi içerisinde Hayri Çelebi olarak geçen isim aslında Hibrî Çelebi olmalıdır⁶⁷⁰. Defter ile Zeyl'deki kayıtlar birbiriyle uyumludur.

56. Mevlânâ Ramazan, Sultân Orhan Gazi Medresesi (=Manastır Medresesi): Nev'izâde'nin Zeyl'inde biyografisi yer alan Ramazan Efendi Kocaleli'nde doğdu. Dındın unvanı ile bilinmektedir. Sahn, Eski Murad Paşa, Unkapanı medreselerinde müderrislik yaptı. 1022 senesi Zi'l-ka'de'sinde Arpacı-zâde Efendi yerine dâhil pâyesiyle Bursa Sultâniyyesi'ne terfi etti. 28 Ramazan 1023 tarihinde Köse Şems yerine sahn pâyesiyle altmış akçe ile Manastır Medresesi'ne tayin oldu⁶⁷¹. 1024 senesi Cemaziye'l-evvel'inde Müezzîn-zâde Efendi yerine Kütahya kazâsı verildi. Medresesi de Hayri (Hibrî) Çelebi'ye verildi. İkisi de kabul etmedi ve yerlerinde kaldılar. 1025 senesi Rebiü'l-evvel'inde Muharrem Çelebi'nin yerine Konya kâdısı oldu⁶⁷². Defterde yer alan kayıtlar ile Zeyl'deki kayıtlar uyuşmaktadır. Fakat Dındın Ramazan'ın Zeyl'deki biyografisi içerisinde Hayri Çelebi olarak geçen şahıs aslında Hibrî Ahmed Çelebi'dir⁶⁷³.

57. Mevlânâ Nuri, Sultân Orhan Gâzi Medresesi: Zeyl'i Şakâ'ik'e göre Hamid ilinde doğan Mevlânâ Nurullah el-Hamidî 1014 Zi'l-hicce'sinde Sekban Ali müderrisi oldu. 3 sene sonra Zi'l-ka'de ayında Manisa Tekye Medresesi teklif edilmesine rağmen kabul etmeyerek azledildi⁶⁷⁴. Yerine Bahaeddin-zâde Bekri tayin oldu⁶⁷⁵. 6 yıl kadar azledilmiş olarak bekledikten sonra, 1023 senesi Ramazan'ında Çukacı-zâde Mehmed Çelebi yerine İznik'te Orhaniyye Medresesi tevcih olundu⁶⁷⁶. Defterdeki 28 Ramazan 1023 tarihli atama kaydı ile Zeyl'deki kayıt birbiriyle uyuşmaktadır.

58. Mevlânâ Seyyid Hüseyin, Sultân Selim Medresesi Edirne: Vardar Yenice'sinde doğan Hüseyin Efendi, Kara Mu'îd lakabıyla meşhur idi. Kasımpaşa Medresesi, Kalender-hâne görevlerinin akabinde 1022 Muharrem'inde Sadreddin-zâde'nin yerine Sahn müderrisi oldu. 1023 senesi Cemaziye'l-ahir'inde Çavuş-zâde Efendi'nin yerine Edirne Bayezidiyyesi'ne terfi etti⁶⁷⁷. Zi'l-ka'de ayında azledildi yeri Tokuz-zâde Şeyhi Çelebi'ye verildi. Ardından 14 Zi'l-ka'de 1023 tarihinde Sultân Selim Medresesi müderrisliği görevinden alınan Yalun-zâde Ahmed Efendi yerine

⁶⁷⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802, 1836

⁶⁷¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁶⁷² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802; BOA, 135

⁶⁷³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802, 1836

⁶⁷⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1740

⁶⁷⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1667

⁶⁷⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1740; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁶⁷⁷ 1484 numaralı ruûs defterinde Sultan Bayezid medresesine dair yapılan atama kaydında Kefevî Hüseyin olarak yazılan müderris isminin aslında Kara Mu'îd Hüseyin Efendi olduğunu, bunun sehven yapılan bir hata olduğunu Zeyl-i Şa'kaik'teki biyografilerini inceleyerek tespit ettik. Kara Mu'îd Hüseyin Efendi bu göreve 1023 Cemaziye'l-ahir'inde tayin edilmiştir. Kefevî Hüseyin Efendi ise 1010 Şaban'ında vefat etmiştir. Bakınız: Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, s. 1221, 1504

tain oldu⁶⁷⁸. 1024 Cemaziye'l-evvel'inde Haleb payesi ile teka'üd verilip⁶⁷⁹ medresesi Serçe Mu'id Efendi'ye verildi. 1025 senesinde vefat etti⁶⁸⁰.

Söz konusu defterde yer alan Sultân Bayezid Medresesi'ne dair atama kaydında Kefevî Hüseyin olarak yazılan müderris isminin aslında Kara Mu'id Hüseyin Efendi olduğunu tespit ettik.

59. Mevlânâ diğer Hüseyin, Sultân Selim Han Medresesi: Söz konusu ruûs defterinde 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli atama kaydında Mevlânâ diğer Hüseyin olarak geçen müderrisin⁶⁸¹, Zeyl-i Şakâ'ik'te tespit ettiğimize göre Serçe Mu'id Hüseyin Efendi'dir. Mu'id Hüseyin Efendi'nin 1024 senesi Cemaziye'l-evvel'inde hastalanması sonrası ders verecek gücünün kalmaması nedeniyle Haleb pâyesinden tekâ'üd verilerek emekli edilmesi üzerine Sultân Selim Hân Medresesi'nin Serçe Mu'id Efendi'ye verildiğini görmekteyiz⁶⁸². Defterdeki ve Zeyl'deki kayıtların ışığında tain ve tevcihin uyumlu olduğunu söyleyebiliriz.

60. Mevlânâ Ahmed, Sultân Selim Hân Medresesi Şam-ı Şerif: 17 Safer 1025 tarihli atama kaydına göre Haleb kâdısı Mehmed Emin Efendi'nin mektûbu üzerine Şam-ı Şerif'te bulunan Sultân Selim Hân Medresesi müderrisi Ahmed'e hâric pâyesiyle verilmesi ricâsı üzerine verilmiştir⁶⁸³. Nev'izâde'nin Şaka'ik Zeyli'nde bu kayda dair bir bilgiye ulaşamamaktayız. Ancak Haleb kâdısı olan Mehmed Emin Efendi hakkında şu bilgilere ulaşabilmekteyiz. Sahn Medresesi, Edirne Selimiyyesi, Süleymaniyye Darü'l-hadîsi müderrisliği yapktan sonra 1024 Cemaziye'l-evvel'inde Hüsam Efendi yerine Haleb kadılığına atandı.1025 Rebiü'l-evvel ayında Nişâncı-zâde Seyyid Mehmed Efendi ile görev yerlerini değiştirerek Mekke-i Mükerrreme kadılığına geçti⁶⁸⁴.

61. Mevlânâ Mehmed Efendi, Sultân Selim Hân-ı Kadîm Medresesi: Defterdeki 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli kayda göre, Sultân Selim Hân-ı Kadîm Medresesi'ne Sultân Murad Hân Vâlidisi Medresesi (Üsküdar Vâlide Sultân Medresesi) müderrisi Mevlânâ Mehmed Efendi'nin tain olduğunu, onun yerine de Sahn müderrisi Kaf-zâde Abdulhâyy Efendi'nin atandığını görmekteyiz⁶⁸⁵. Zeyl-i Şakâ'ik'te bu kayda dair en yakın bilgiyi Mevlânâ Abdulhâyy Efendi'nin biyografisinden edinebilmekteyiz. Kaf-zâde Feyzullah Efendi'nin oğlu olan Fâ'izî unvanıyla bilinen Abdulhâyy Efendi, 1024 senesinin Rebiü'l-evvel ayında Ebu's-su'üd-zâde Efendi'nin yerine

⁶⁷⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1504, 1577; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁶⁷⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶⁸⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1504

⁶⁸¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶⁸² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1504; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶⁸³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 160

⁶⁸⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, 1749

⁶⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

Vâlîde Sultân müderrisi olmuş, ardından Zi'l-ka'de ayında Sultân Selim-i Kadîm Medresesi'ne atanmış, 1025 Zi'l-hicce'sinde ise Süleymâniyye'ye terfi etmiştir⁶⁸⁶.

62. Mevlânâ Seyyid Kasım (Gubârî Efendi), Sultân Süleyman Medresesi: İncelediğimiz Zeyl-i Şakâ'ik'te Mevlâna Kasım (Nakibü'l-eşrâf Gubârî Efendi) olduğunu tespit ettik. Kendisine ait biyografide şu görevlere geldiğini görülmektedir. Fethiyye'de Sinan Paşa Medresesi'nde, Hafız Ahmed Paşa, Cerrah Paşa halilesi ve Gevherhan Sultân Medresesi ve Sahn'da müderrislik yapmıştır. Ardından 1021 senesi Şevval'inde Kudsî Efendi'nin yerine Eyyûb Medresesi'ne tayin oldu. 1024 senesinin Cemaziye'l-evvel'inde Şems-zâde Çelebi'nin yerine Süleymâniyye müderrisliğine terfi etmiştir. 1025 senesinin Cemaziye'l-evvel ayında Emir Ali Efendi'nin mansıbı inayet olmuştur. Mekke-i Mükerrreme ve İstanbul kadılığı da yapmıştır⁶⁸⁷. Motonî Ahmed Efendi'nin 1030 Şevval'inde Kasım Efendi yerine Süleymâniyye'ye terfi olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁶⁸⁸. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki kayıt uyusmaktadır.

63. Mevlânâ Mehmed, Şah-hûbân Medresesi: Defterde yer alan 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli atama kayıtlarına göre Şah-hûbân müderrisi Mevlânâ Altıbarmak Abdürrezzak Efendi Sahn müderrisliğine, onun yerine de Sinob'da sahn pâyesi ile müderris olan Mevlânâ Mehmed Efendi Şah-Hûbân müderrisi olmuştur⁶⁸⁹. Zeyl'deki ulemâ biyografilerinde bu medreseye atanan Mehmed Efendi'ye dair bir kayda rastlanamamıştır. Ancak, Altıbarmak Abdurrezzak'ın biyografisinde yer alan bilgilere göre, 1021 Cemaziye'l-ahir'inde Şeyh-zâde Ali yerine Şah-hûbân payesine pâ-yı himmet koyup 1024 senesinin Rebiü'l-evvel ayında ise tahille-i Sahn ile Zünnun Efendi yerine Tire kadılığına tayin olduğu bilgisine ulaşmaktayız⁶⁹⁰. Baki Efendi Mülazımı Habib Efendi'nin biyografisinde, 1024 senesinin Zi'l-ka'de ayında Kabasakal Müfti'nin yerine Şah-hûbân müderrisi olduğu yazmaktadır⁶⁹¹. Aradaki boşluğu ne yazık ki Zeyl'de dolduramamaktayız.

64. Mevlânâ Mehmed, Şahkulu Medresesi (=Sinekli Medrese): Çalıştığımız ruûs defterinde 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihli müderris atamasında, Şahkulu Medresesi'ne on üç yıl azl süresi olan Mevlânâ Mehmed'in tayin olduğunu görmekteyiz⁶⁹². Abdülhalim-zâde Abdurrahman Efendi'nin biyografisinde yer alan bilgiye göre, 1017 senesinde Hammamcı-zâde Salih'in yerine Şahkulu Medresesi'ne rağbet eylediği. 1024 Cemaziye'l-evvel'inde de Manav

⁶⁸⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1645

⁶⁸⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1711; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁶⁸⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1782

⁶⁸⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁶⁹⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1613

⁶⁹¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1621

⁶⁹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

Muslihiddin yerine Osman Paşa müderrisi olduğunu görmekteyiz⁶⁹³. Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'nde Mevlânâ Mehmed'e dair bir kayda ulaşılamamıştır. Dolayısıyla bu kaydı teyit edememekteyiz.

65. Mevlânâ Seyyid Mehmed (Bursa'da Hüsreviyye (Hüsrev Paşa) Medresesi'nden munfasıl), Şeyhülislam-ı Sabık Abdülkadir Medresesi (=Kadri Efendi Medresesi): Defterdeki 5 Zi'l-hicce 1024 tarihli kayda göre, Bursa'daki Şeyhülislâm-ı Sâbık Abdülkadir Efendi Medresesi, Molla Ali'nin evladına verilmişken başkasına verilmesi üzerine evladına haksızlık olduğundan dolayı Bursa'da Hüsreviyye Medresesi'nden kırk akçe ile ayrılmış olan oğlu Mevlânâ Seyyid Mehmed'e vakıf şartıyla verilmiştir⁶⁹⁴.

Mevlânâ Seyyid Mehmed'e dair bilgiye ulaşamamak da Bursa kâdısı olan Molla Ali Efendi'nin, 1024 senesi Rebiü'l-ahir'inde Amasıyyeli İsmail Efendi'nin yerine Bursa kâdısı olduğu, Zi'l-hicce ayında ise ikinci kez Yusuf Razî Efendi'nin Bursa kadılığına tayin olduğunu bilgisine ulaşılmaktadır⁶⁹⁵. Ayrıca Zeyl'i incelediğimizde Hüsreviyye (Hüsrev Paşa) Medreseleri Bosna Sarayı'nda, Amid'de ve Haleb'de olmak üzere üç farklı yerde bulunduğunu görmekteyiz. Bursa'da böyle bir medresenin o dönemde var olduğu, ancak başka bir isimle anılmış olabileceği söylenebilir. Zeyl'de Şeyhülislam-ı Sabık Abdülkadir Efendi Medresesi'ne (Kadri Efendi Medresesi) dair herhangi bir bilgiye ulaşılamamaktadır ve bu nedenle teyit edilememektedir.

66. Mevlânâ Mehmed Efendi (Nişancı Paşa müderrisi), Unkapanı Medresesi: Defterde yer alan 17 Muharrem 1024 tarihli atama kaydında, Haric müderrislerinin akdemi olan Nişancı Paşa müderrisi Mehmed Efendi hareket-i misliyye ile Unkapanı Medresesi'ne atanmıştır⁶⁹⁶. Defterde yer alan bir önceki kayıta Unkapanı müderrisi Râ'i-zâde Ahmed Çelebi'nin Edirne'deki Üç Şerefelü Medresesi'ne tayin olduğu kaydını görmekteyiz. Râ'i-zâde 1022 Zi'l-ka'de'sinde Dındın Ramazan yerine Unkapanı'na dâhil olduğu görülmektedir⁶⁹⁷. 1025 senesinin Cemaziye'l-evvel ayında Kassam Mahmud Efendi'nin yerine Manav Halil Efendi tayin olmuştur⁶⁹⁸. Zeyl'deki önceki ve sonraki tarihlere ait atama kayıtları olsa da merkum tarihteki atamaya dair bir bilgiye ulaşılamamaktadır.

67. Mevlânâ Râ'i-zâde Ahmed Efendi (Unkapanı müderrisi), Üç Şerefelü Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'te kendi biyografisi bulunan Râ'i-zâde Ahmed Efendi hakkında şu bilgiler

⁶⁹³ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1825

⁶⁹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153

⁶⁹⁵ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1510, 1580

⁶⁹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁶⁹⁷ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1725

⁶⁹⁸ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1797

ulaşmaktadır. Şeyhülislam Bostan-zâde Efendi hizmetinden mülâzım olmuştur. Hürremiyye Medresesi, Mollâ Kestel Medresesi, Mesih Paşa Medresesi (Belgrad Yakub Kethüda Medresesi) gibi çeşitli medreselerde dersler vermiştir. 1020 senesinin Receb ayında Araboğlu'nın yerine Yusuf Paşa Medresesi'ne, 1022 Ramazan'ında Minkârî Efendi yerine Üsküdar'daki Mehmed Paşa Medresesi'ne atanmış, ardından Zi'l-ka'de ayında ise Ramazan Efendi'nin yerine Unkapını dâhiline tayin olmuştur. 1024 senesinin Receb ayında Mehmed Efendi'nin yerine Üç Şerefelü müderrisi olmuştur⁶⁹⁹.

Ancak, defterdeki kayıt ile Zeyl'deki kaydın atama aylarının farklı olduğu görülmektedir. Defterde Muharrem⁷⁰⁰ ayında tayin olduğu belirtilirken, Zeyl'de ise Receb ayında Üç Şerefelü'ye atanmış olduğu belirtilmektedir. Bu durum, kaynaklardaki bazı tarihlerin birebir olarak tutarlı olmadığını ve zaman zaman farklı bilgilere ulaşmanın mümkün olabileceğini göstermektedir.

68. Mevlânâ Ahmed (sabıka Câmî'ardı müderrisi), Üç Şerefelü Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik içerisinde kendi biyografisi bulunan Mevlânâ Ahmed (Ahmed-i Bosnevî) Efendi "Sûfi Ahmed" lakabıyla tanınmaktadır. Şeyhî Çelebi ve Taşlık Medresesi müderrisliğinin ardından, 1022 senesinin Muharrem ayında Rodosî Ahmed Efendi'nin yerine Câmî' Atık pâyesine ve 10 Cemaziye'l-evvel 1024 tarihinde de Çukacı-zâde hısmı Baba Hüseyin'in yerine Halebiyye pâyesine tayin edilmiştir. Bu sırada, Bahaeddin mülâzımı Bekir Çelebi yerine Üç Şerefelü Medrese'ye atanmıştır⁷⁰¹. Câmî'ardı Medresesi de Baba Hüseyin Efendi'ye verilmiştir⁷⁰². Defterdeki kayıt ile Zeyl'de yer alan kayıt birbiriyle uyumlu görünmektedir.

69. Mevlânâ Abdulhayy Efendi (Mahdûm-ı Celîl-i Kaf-zâde (Fa'izi), Vâlide Sultân Medresesi: Söz konusu ruûs defterinde yer alan 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihli kayda göre, Üsküdar'da bulunan Vâlide Sultân Medresesi'ne tayin olan Kaf-zâde Abdulhayy Efendi'nin⁷⁰³ Zeyl-i Şakâ'ik'te kendi biyografisinden hareketle pek çok bilgiye ulaşmaktayız. Sultân Ahmed döneminde Anadolu ve Rumeli Kazaskerliği yapmış olan Kaf-zâde Feyzullah (Feyzi) Efendi'nin oğludur. Fâ'izî Efendi unvanıyla bilinmektedir. Etmekci-zâde Ahmed Paşa'nın yeni yapılmış olan medresesinde ders vermeye başlamış, ardından Gevherhan Sultân pâyesi ve Sahn-ı Semâniye pâyesine terfi etmiştir. 1024 senesi Rebiü'l-evvel'inde Ebu's-su'ud-zâde Efendi yerine Üsküdar'daki Vâlide Sultân Medresesi'ne ardından Zi'l-ka'de ayında da Sultân Selim-i Kadîm

⁶⁹⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1724, 1725

⁷⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁷⁰¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1626, 1627; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁷⁰² Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1820

⁷⁰³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

Medresesi'ne tayin olup, 1025 Zi'l-hicce'sinde Süleymâniye pâyesine terfi etmiştir⁷⁰⁴. Defter ile Zeyl'deki kayıt birebir uyuşmaktadır.

70. Mevlânâ el-Hâcc Ahmed (Malatya İlyas Beğ Medresesi'nden 5 yıl zaman-ı infisali olan), Ayasuluğ Yahşi Beğ Medresesi: Defterde yer alan 25 Cemaziye'l-ahir 1025 tarihli atama kaydında, Ayasuluğ'da Yahşi Beğ Medresesi müderrisi Ahmed medresesine gitmeyip kadıların ihbarıyla Malatya'da İlyas Beğ Medresesi'nde beş sene zaman-ı infisâli olan el-Hâcc Ahmed'e şart-ı vakıf gereğince suret-i rûznâmçe mucibince verilmiş olduğu yazmaktadır⁷⁰⁵. Bu kayda dair Zeyl'de herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Bu nedenle karşılaştırılamamıştır.

71. Mevlânâ Yakub-zade Mahmud, Yıldırım Han Medresesi: Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografiler arasında Yakubca-zâde Mahmud'a ait özel bir biyografi bulunmamaktadır. Ancak ulemadan diğer şahsiyetlerin biyografileri içerisinde hakkında bazı bilgilere rastlanmaktadır. Fakat bu bilgiler, söz konusu ruûs defterindeki atama kaydının olduğu tarih aralığında değil, daha sonraki dönemlerle ilgilidir. Bu nedenle hakkında sınırlı bilgiye sahibiz. Defterdeki atama kaydında, Hasan Paşa Medresesi'nden azlolunduktan sonra 20 Zi'l-ka'de 1023 senesinde Balıkesir'deki Yıldırım Hân Medresesi'ne tayin olmuştur. Lakabından da anlaşılacağı üzere Amasya kadılığı yapmış olan Balıkesirli Yakubca Efendi olarak bilinen Mevlânâ Yakub'un (ö. 992 Safer)⁷⁰⁶ oğlu olabilir.

72. Mevlânâ Sani, (Boş) Medresesi: Defterde yer alan 10 Ca. 1024 tarihli atama kaydında, Mevlânâ Sani'nin atandığı medrese boş bırakıldığından dolayı⁷⁰⁷ Zeyl'de bulunamamıştır. Zeyl'de yer alan Sani Çelebi'ye dair kayıtlar diğer biyografilerde yer almaktadır. Bunlarda ise defterdeki kaydın tarihleri arasındakiler değil önceki ve sonraki dönemler yer almaktadır. Bu nedenle hangi medreseye tayin olduğuna dair bir bilgiye ulaşamadık. Zeyl'de Şani Efendi ve Sani Çelebi olarak iki farklı kişi adı vardır. Şani Efendi 1019 senesinde vefat ettiğinden dolayı aradığımız kişi o değildir⁷⁰⁸. Sani Çelebi'ye dair bilgiler ise 1028-1035 seneleri arasındaki kayıtlarda yer verilmiştir. Zeyl'de defterdeki atama kaydının yapıldığı tarihteki atamalara dair bilgiye ulaşılamamaktadır.

73. Hâce Efendi Dâmâdı Seyfi-zâde Mustafa Efendi, Medrese-i Süleymaniye: Mekke-i Mükerrerme kâdısı Seyfullah Efendi'nin oğlu ve Ma'lûl-zâde Nakib Efendi'nin kızının oğludur. Sultân Ahmed'in tahta çıkışı sırasında kırk akçe ile medreseden mazul olup Yeni Ali Paşa Medresesi'nde, Eyyûb Medresesi'nde ve Sahn'da müderrislik görevlerinde bulunmuştur. 1015 senesi Rebiü'l-evvel'inde Sultân Selim-i Kâdim müderrisi olarak atanmıştır. 1017 Muharrem'inde

⁷⁰⁴ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1645

⁷⁰⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178

⁷⁰⁶ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 1, 845

⁷⁰⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁷⁰⁸ Atâyi, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1387

Hısım Yahya Efendi yerine Vâlide-i Cedîde Medresesi teklif edildiğinde kabul etmeyerek azledilmiştir. 1021 senesinin Receb ayında Şems-zâde Efendi'den sonra tekrar Sultân Selim-i Kâdîm müderrisi olmuştur. 1024 Rebiü'l-evvel'inde Haleb kadılığına tayin olan Celeb Muslihiddin'in yerine Süleymâniyye müderrisliğine tayin oldu. 1025 Ramazan ayında Şarâvî Efendi yerine Medine-i Münevvere kâdısı olarak atanmış ve daha sonra tekâ'üd isteyerek inzivaya çekilmiştir. 1026 senesi Şaban'ında da vefat etmiştir⁷⁰⁹. Söz konusu defterdeki kayıt ile Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografisindeki atama tarihi birbiriyle uyuşmaktadır.

74. Mevlânâ Muhyiddin, Süleyman Şah Gazi Medresesi: Çalıştığımız 1484 numaralı ruûs defteri kaydında Bergos'ta bulunan Süleyman Şâh Gâzi müderrisliğine 14 Zi'l-hicce 1023 senesinde tayin olan Mevlânâ Muhyiddin'in⁷¹⁰ kim olduğuna dair bilgiye Zeyl-i Şakâ'ik içerisinde yukarıda zikrettiğimiz Nakş-bend-zâde Mevlânâ Mehmed'in biyografisi içerisinde ulaşabilmekteyiz. 1023 Zi'l-ka'de'sinde Bergos'taki Mehmed Paşa müderrisliğine Nakş-bend-zâde Mehmed Efendi, Aksuf Muhyiddin'in yerine tayin olduğuna dair kayıta görmekteyiz⁷¹¹. Bu bilgi de defterdeki atama kaydı ile gün yüzüne çıkmaktadır.

75. Hâcî Hüseyin, Eyyühüm Medresesi: Defterdeki 1 Muharrem 1026 tarihli kayıta Ahi Çelebi Medresesi'nden munfasıl olan ve bir yıl boş zamanı olan Hâcî Hüseyin'e Ordu-yı Hümâyûn kâdısı Mehmed Emin Efendi arzıyla verildiği yer almaktadır⁷¹². Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'nde bu kayda dair bir bilgi yer almamaktadır.

2.1.21.2. Kadı Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde kadılık müessesesi şer'î mahkemelerde şer'î ve hukukî meselelerde yargıçlık ve şehir ve kasabalarda da idare işleriyle ilgilenmek maksadıyla kurulmuştur. Diğer İslâm devletlerinden farkı da daha geniş yetkilerle donatılmasıydı. İlmiye sınıfından olmasına rağmen vergiden muaf olan yönetici zümre olan askerî sınıfın mensuptur.

Osmanlılarda fethedilen bir bölgeye ilk önce kadı ve subaşı atanırdı. Zira Osmanlıların en büyük kadılığı İznik ardından Bursa ve Edirne gibi merkezler olup, ikinci ve üçüncü derece kadılar ise yeni fethedilen yerlere atanırdı⁷¹³.

⁷⁰⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1503, 1510, 1511; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁷¹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁷¹¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1820

⁷¹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 191

⁷¹³ Uzunçarşılı, *İlmiye Teşkilâtı*, s. 91

Kadı olmak için birtakım niteliklere sahip olmak gerekirdi. Belirli bir eğitim sürecinden geçerek hiyerarşik olarak da üst dereceye çıkması gerekmekteydi. İlmiye sınıfı içerisinde kadılar kaza göreviyle yükümlü olup, mutlaka gerekli medrese eğitimi sonrası göreve gelebilirlerdi⁷¹⁴. İlmiye sınıfı hiyerarşinde müderrisler öğretimle, müftiler fetva göreviyle kadılar da yargı ve idare görevini icra ederlerdi. Sahn-ı Semân medresesinde öğrenimini tamamlayan talebeler (danişmed) mezun olduklarında kadılık veya müderrislik için kazasker defterine kaydolarak sıralarını beklerlerdi. Kadı olmadan önce bir nevi staj görevi görmek mecburiyetleri vardı. Önemli merkezlerin kadı mahkemelerinde staj görürlerdi. Adaylardan en az beş kişi büyük kadılıklara seçimle stajyer olarak gönderilirdi. Mevleviyet derecesindeki kadınların yanında 3-5 yıl kadar çalışarak İstanbul'a gelerek bir sene de mülâzemet ile vakit geçirirler ardından alt dereceli kaza kadılığına tayin edilirdi⁷¹⁵.

İlmiye sınıfının en yüksek makamı olan kazaskerler mevleviyet denilen büyük kadılıklar da dahil ibtidâdan 150 akçelik kadınların tayinlerine kadar padişaha arz sunarak onayı alınırdı. 150 akçelik kadılıklar için kazasker sadrazama arz sunardı ki bu tayinleri sadrazam yapardı. XVI. yüzyılın ikinci yarısından sonra şeyhülislâmlık makamı kazaskerin önüne geçince büyük kadılıklar ve İbtidâ-yı Dâhil müderrislikleri şeyhülislâmların sadrazama arzı vasıtasıyla yapılamaya başlanmıştı⁷¹⁶.

Kadınların göreve tayinleri ve görev yerlerindeki sürelerinin uzatılması veya kısa tutulması, ücretlerine yapılan zam ya da iki kadının becayişleri (karşılıklı yer değiştirme) gibi kayıtlar kazasker rûznameci denilen defterlere kaydedilirdi⁷¹⁷.

Kaza kadınlarının görev süreleri genelde iki yıldır. Mevleviyet payeli büyük kadınlar ise 20 ay süreyle tayin edilirdi. Ancak her ne kadar kânûn olsa da bu kural kati olarak uygulanmamıştır. Bu denli kısa görev süresi olmasının ana nedeni mahalli halkla yakınlaşmalarını önlemek amacıyla. Derece olarak 300-500 akçe günlük kazalarda mevleviyet payeli kadınlar alt derecedeki kadılardan farklı olarak birkaç gruba toplanmıştı. Büyük merkezlerin kadılıkları Haremeyn mevleviyeti (İstanbul, Mekke Medine), Bilâd-ı hamse mevleviyeti (Bursa, Şam, Mısır, Filibe), Mahreç mevleviyeti (Eyüb, Galata, Üsküdar, İzmir, Kudüs, Halep, Tırhala, Selânik, Sofya, Girit, Trabzon) ve Devriye mevleviyeti (Bağdat, Ayıntab, Bosna, Erzurum, Maraş, Trablusgarb, Beyrut, Sivas, Adana, Çankırı, Konya) olarak sıralanmaktadır. Konya ve Ankara kadınlarının görev süreleri 3-16 ay arasında değişmekteydi. Konya kadılığı 12 aylık Devriye mevleviyetinden

⁷¹⁴ Ortaylı, a.g.e., s. 8

⁷¹⁵ Ortaylı, a.g.e., s. 10

⁷¹⁶ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 94, 95

⁷¹⁷ Ortaylı, a.g.e., s. 11

olmasına rağmen istisnalar görülmekteydi. Ayrıca kadılık görevine tayin edilen kadı yevmiyesinin derecesine göre “berat resmi” denilen vergiyi ödemek zorundaydı⁷¹⁸.

Görev sürelerinin belirsizliği ve kânûnlar tarafından kısa tutulması, ayrıca belirli bir maaşlarının olmayışı, kadıların vazifelerinin ahlâkî ve hukukî olarak aşınmasına vesile oldu. Kadılar, görev sürelerini korumak ve kendi konumlarını güçlendirmek amacıyla yasa dışı harcamalar ve rüşvet alma gibi yolları tercih etmişlerdir. Bu tür eylemlerle, görevde buldukları süre boyunca kısa sürede maddi kazanç sağlama amacı güden kadıların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu durum, adaletin sağlanmasında ve hukukun uygulanmasında ciddi sorunlara yol açmıştır⁷¹⁹.

Kazalarda kadılık görevini tamamlayıp İstanbul’a dönenler, kânûn üzere her çarşamba günü bağlı oldukları Rumeli veya Anadolu kazaskerinin dairesine devam etmek zorundaydılar. Buna mülâzemet-i müstemmire denilirdi. Bu süre iki senedir ve buna kadının zaman-ı infisâli ve müddetini doldurup sırası gelince tayin edilmesine de zaman-ı ittisâli denilirdi⁷²⁰.

⁷¹⁸ Ortaylı, s. 12-13

⁷¹⁹ Ortaylı, **a.g.e.**, s. 13

⁷²⁰ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 109

Tablo 15: A.RSK.d 1484 Numaralı Ruûs Defteri 105-192 Sayfaları Aralığındaki Kadı Tayinlerine Dair Tablo⁷²¹

Kadı Adı	Kazası	Yerine Geldiği	Tayin Şekli	Tayin Tarihi	Önceki Görevi	Sayfa
Şah Mehmed Efendi (Nişancı Hısmı Şah Efendi)	Erzurum	Mehmed Sadık Efendi	Mehmet Sadık Efendi'nin muhtemelen kabul etmemesi üzerine	11 Ş. 1023	Erzurum kazâsından munfasıl	s. 106
Mevlânâ Muslihiddin Mustafa (Yokyok Muslihiddin)	Üsküdar	Bülbül-zâde Efendi	İkinci defa	17 Ş. 1023	Üsküdar kazâsından munfasıl	s. 106
Mevlânâ Zünnun	Tire	Mevlânâ Ömer Efendi	-	17 Ş. 1023	Birgi kâdısı	s. 106
Mevlânâ Habib (Kara)	Birgi	Mevlânâ Zünnun	Mevleviyyet ile	17 Ş. 1023	Atranos kazâsından munfasıl	s. 106
<i>Mevlânâ Hüseyin Efendi (Ahi-zâde)</i>	<i>Rodosçuk</i>	<i>Damad Efendi</i>	<i>Arpalık</i>	<i>21 N. 1023</i>	<i>Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri</i>	<i>s. 110</i>
Abdülhalim (Nevâli-zâde Ziya Çelebi)	Ankara ma'a Nâhiye-i Murtazaabad	(Kabul Etmemdi)	Üslûb-ı sâbık üzere Mevleviyyet ile	28 N. 1023	Kütahya kazâsından munfasıl	s. 110
Ahi-zâde Hüseyin Efendi	İstanbul	Azmi-zâde Efendi	Rumeli kazaskerliği düşüldükde	15 N. 1023	Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri	s. 110
Mevlânâ Muharrem	Konya	Nehcî Sinan Efendi	-	15 Za. 1023	Trablüşşam kazâsından munfasıl	s. 114
Mevlânâ Abdullah (Kızılca Hayreddin oğlu)	Ankara ma'a Murtazaabad	Emir Efendi	Üslûb-ı sâbık üzere Mevleviyyet ile	15 Za. 1023	Sâbıkâ Belgrad Kâdısı	s. 114
Tokuz-zâde Şeyh Mehmed	Bağdad	Muharrem Efendi	-	25 Za. 1023	Sahn müderrisi	s. 114
Mevlânâ Şükrullah (Kara Şeker Efendi)	Amid	Cerrah-zâde Mehmed Efendi	-	25 Za. 1023	Sahn müderrisi	s. 114
Nevâli-zâde Mevlânâ Abdülhalim (Ziya Çelebi)	Manisa	Piri Mehmed Efendi	-	20 Za. 1023	Kütahya kazâsından munfasıl	s. 114
Ebu'l-meyamin Mustafa Efendi (Kabasakal Mustafa Efendi)	Sakız	-	-	20 Za. 1023	Sâbıkâ İzmir kâdısı	s. 114
Mevlânâ Seyyid Mehmed (Seyyidi Ali-zâde)	Vize	Kendisi	Üslûb-ı sâbık üzere mevleviyyet ile	20 Za. 1023	Vize'de fetevâ-yı şerif hizmetinde	s. 114
Mevlânâ Abdullah	Maraş	Hayreddin-zâde Abdullah Efendi	Üslûb-ı sâbık üzere mevleviyyet ile	8 Z. 1023	Amasya fetvasından mazul	s. 115
<i>Mevlânâ Yahya (Bostan-zâde)</i>	<i>Varna</i>	<i>-</i>	<i>Ber-vechi arpalık</i>	<i>28 Za. 1023</i>	<i>Sâbıkâ Edirne kâdısı</i>	<i>s. 115</i>
Menteş-zâde Mevlânâ Mehmed (Menteş-zâde-i Büzürg)	Kayseriyye	Hakîmî Efendi	İlhâk-ı nâhiye-i İnalı ve Ovalı	9 Z. 1023	Sâbıkâ Trablus kazâsından mazul	s. 115
Mevlânâ Mustafa Efendi (Bî-endâm Muslihiddin)	Yenişehir	Riyazî Efendi	-	17 M. 1024	Haseki Sultân müderrisi	s. 118
Rodosî Mevlânâ Mehmed Efendi	Saray	Mevlânâ Nurullah (Nuri-i Şehid)	Şikâyet üzerine görevden alınan yerine	17 M. 1024	Üç Şerefeli müderrisi	s. 118
<i>Mevlânâ Razi Efendi</i>	<i>Edremid</i>	<i>İsmail Efendi yerine Burusa kâdısı oldu</i>	<i>Ber vech-i arpalık</i>	<i>22 M. 1024</i>	<i>Burusa kazâsından munfasıl</i>	<i>s. 119</i>

⁷²¹ Tabloda arpalık, terakkî ve tekâ'üd olarak verilen kazalar italik gösterilmiştir.

Tablo 15: Devamı

Kadı Adı	Kazâsı	Yerine Geldiği	Tayin Şekli	Tayin Tarihi	Önceki Görevi	Sayfa
Mevlânâ Sadık Efendi (Mehmed Sadık)	İzmir	Mevlâna Sinan (Talib Hısmı)	-	26 M. 1024	Sâbıkâ Sofya kazâsından munfasıl	s. 119
Mevlânâ Mustafa Efendi (Celeb Muslihiddin)	Haleb	Hüsâm Efendi	-	6 Ra. 1024	Süleymaniye müderrisi	s. 124
Helvacı-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi	Kudüs-i Şerif	Karaca Ahmed Efendi	-	8 Ra. 1024	Sâbıkâ İzmir kâdısı	s. 124
Mevlânâ Mustafa Efendi (Musli Efendi)	İstanbul	Ahi-zâde Hüseyin Efendi	-	15 Ra. 1024	Edirne kazâsından munfasıl	s. 129
Mevlânâ Mustafa Efendi (Kabasakal)	Ordu-yı Hümâyûn	-	-	21 R. 1024	Sakız kâdısı	s. 131
Mevlânâ Mehmed Emin Efendi (Tevfikî-zâde)	Sakız	Kabasakal Mustafa Efendi	Kabasakal Mustafa'nın Ordu-yı Hümâyûn kadılığına atanması ile	21 R. 1024	Trablus kâdısı	s. 131
Mevlânâ Süleyman Efendi (Kastamonlu Kara Süleyman)	Trablus	Tevfikî-zâde Mehmed Emin Efendi	-	21 R. 1024	Gümülcine kazâsından mazul	s. 131
<i>Nadirî Efendi (Abdülğani-zâde Mehmed)</i>	<i>Prevadi</i>	-	<i>Ber vech-i arpalık</i>	<i>26 R. 1024</i>	<i>Edirne kâdısı</i>	<i>s. 131</i>
<i>Mevlânâ Mustafa Efendi (Celeb Muslihiddin)</i>	<i>Mekke-i Mükerrreme</i>	<i>Şeyh-zâde Ahmed Efendi</i>	<i>Tekâ'üd ve terakkî</i>	<i>10 Ca. 1024</i>	<i>Kudüs-i Şerif kazâsından mütekâ'id</i>	<i>s. 134</i>
Mevlânâ Mehmed Efendi	Haleb	Hüsâm Efendi	-	10 Ca. 1024	Süleymaniye müderrisi akdemi	s. 135
<i>Mevlânâ Hüseyin Efendi (Kara Mu'id)</i>	<i>Haleb</i>	<i>Çavuş-zâde Efendi yerine Edirne Bayezidiyyesi'ne terfi oldu</i>	<i>Hastalanması üzerine ders vermeye gücü olmaması nedeniyle tekâ'üd veridi</i>	<i>10 Ca. 1024</i>	<i>Edirne Sultân Selim Hân müderrisi</i>	<i>s. 135</i>
Mevlânâ Ramazan (Dındın)	Kütahiyye	Mü'ezzîn-zâde Efendi	Mahlul, altmış akçe ile	10 Ca. 1024	Sultân Orhan müderrisi	s. 135
<i>Mevlânâ Mehmed Efendi (Bostan-zâde)</i>	<i>Ayazmend</i>	-	<i>Ber vech-i arpalık</i>	<i>28 Ca. 1024</i>	<i>Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri</i>	<i>s. 139</i>
<i>Mevlânâ Mehmed Efendi (Mü'ezzîn-zâde Efendi)</i>	<i>Kütahiyye</i>	<i>Dındın Ramazan Efendi</i>	<i>Ber vech-i te'bîd</i>	<i>8 C. 1024</i>	<i>Sâbıkâ Kütahya kâdısı</i>	<i>s. 140</i>
Mevlânâ Mehmed Emin Efendi	Ka'be-i Mükerrreme	-	-	15 M. 1025	Haleb kâdısı	s. 155

2.1.21.2.1. Nev'izâde Atâyi'nin Şakâ'ik Zeyli'ne Göre Defterdeki Kadıların Biyografileri

Çalıştığımız ruûs defterinde kadı atamaları önemli yer tutmaktadır. Defterde toplamda 28 adet kadı ataması yapıldığı tespit edilmiştir. Dönemin ulemasından önemli zatların biyografilerine ulaştığımız Nev'izâde Atâyî'nin Zeyl-i Şakâ'ik adlı eseri ile 1484 numaralı ruûs defteri içerisinde yer alan atama kayıtlarını karşılaştırarak belgelerin sahihliğini ortaya koymaya çalışacağız. Zeyl içerisinde yer alan ilmiye sınıfı mensuplarından kendi müstakil başlıkları olanlar ve diğer şahısların biyografileri içerisinde parça parça yer alan isimler de mevcuttur. Söz konusu atamalardan 28 isimden dört tanesi hariç diğerlerinin biyografileri Zeyl'de yer almaktadır. Nevâli-zâde Abdülhalim, Seyyid Mehmed, Mehmed Emin Efendi ve Mü'ezzin-zâde Mehmed Efendi hakkındaki bilgiye diğer ulemâ biyografileri içerisinde ulaşabilmektedir. Ayrıca defterde arpalık, tekâ'üd ve terakkî olarak verilen yedi tane de kazâ kaydı yer almaktadır. Bu atamalardaki yedi ismin de biyografisi Şakâ'ik Zeyli'nde yer almaktadır.

1484 numaralı ruûs defterinin kayıt tarihleri aralığında yer alan isimlerin kadılığa atanma, arpalık olarak kaza tevcihi gibi kayıtlarından hareketle Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'nde bu süreçleri şöyle gösterebiliriz:

Kadılığa atananların yanına “kâdısı”, arpalık, tekâ'üd ve terakkî ihtiva eden kayıtların yanına “kazâsı” şeklinde ayırım yapılmıştır. Kadılar defter sayfasındaki sıraya göre dir.

1. Erzurum Kâdısı, Mevlânâ Şah Mehmed Efendi: Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisine bakıldığında Şah Mehmed Efendi (nâm-ı diğer Nişâncı Hısmı Şah Efendi)'nin 1019 Rebiü'l-evvel'inde Şani Efendi yerine Erzurum kâdısı olduğu ardından 1020 Zi'l-ka'de'sinde Erzurum kadılığında azledilerek yerine Galatalı Hüsam (Münkir Hüsam) Efendi atandığı görülmektedir. Ayrıca Hüsam Efendi'nin yeri 1023 Receb'inde Mehmed Sadık Efendi'ye verilmiştir⁷²². Erzurum kadılığına ikinci kez 1023 Şaban'ında Mehmed Sadık Efendi yerine atanmıştır. 1025 Zi'l-hicce'sinde Bursa yakınlarındaki Yenişehir kazâsına mevleviyet ile tayin olmuştur⁷²³. Hem ruûs defterinde hem de Zeyl-i Şakâ'ik'teki tayin tarihleri birbiriyle uyuşmaktadır.

2. Üsküdar Kâdısı, Mevlânâ Muslihiddin: Şakâ'ik Zeyli'ndeki biyografisine göre, Mevlâna Muslihiddin Mustafa (nâm-ı diğer Yokyok Muslihiddin) Efendi, 1021 Receb'inde Nevâli-zâde Sa'di Çelebi yerine Üsküdar kâdısı oldu. 1022 Muharrem'inde görevden alınarak yeri Bülbül-zâde Efendi'ye verildi. 1023 Receb'inde ikinci defa Üsküdâr kadılığına tayin edildi. Muslihiddin Efendi 1025 Şevvâl'inde tekrar azledilerek yeri Ömer Efendi (Hace Fesad)'ye verildi. 1026 Şevvâl'inde

⁷²² Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1668

⁷²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106; Atâyî, Şakâ'ik Zeyli, 2, s. 1591, 1668

Şems Efendi-zâde yerine Şam kazâsı verilse de kabul etmemiştir. Mihaliç arpalık olarak verilip emekliye ayrılmıştır⁷²⁴. Çalıştığımız ruûs defterindeki kayıt ile Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografisinde tarihler birbiriyle uyuşmaktadır.

3. Tire Kâdısı, Mevlâna Zünnun: Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli adlı eserinde yer alan biyografisindeki bilgilere göre, Badracık kasabasında doğmuştur. Ahmet Paşa Medresesi müderrisliği ile Darü'l-Hadis Medresesi aralığında pek çok medresede müderrislik yaptıktan sonra Bosna ve Edirne'de kadılık vazifesi icra etti. 1018 senesinde Dimetoka'ya atandı iki sene sonra mansıbı Zeynel Abidin Efendi'ye arpalık olarak verilip Birgi kazâsına tayin oldu. 1023 Ramazan'ında Kara Habib Efendi Birgi kazâsına tayin oldu. Zünnun Efendi de Ömer Efendi yerine Tire kadılığına nakloldu. 1024 Rebiü'l-evvel'inde azlolundu yeri Abdurrezzak Efendi'ye verildi⁷²⁵. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki bilgiler birbiriyle uyuşmaktadır.

4. Birgi Kâdısı, Mevlânâ Habib: Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisine göre, Mevlânâ Kara Habib Efendi, 1019 Cemaziye'l-evvel'inde Atrantos kazâsına mevleviyyet ile tayin edildi. Bir sonraki senenin Ramazan'ında azledilerek yeri Kadri-zâde Efendi'ye verildi. 1023 senesini Ramazan ayında Zünnun Efendi yerine Birgi kadılığına tayin edilmiştir⁷²⁶. Ancak 1484 numaralı ruûs defterindeki kayda göre Habib Efendi'nin 17 Şevval 1023 tarihinde Birgi kadılığına tayin edildiği görülmektedir⁷²⁷. Zeyl ile defterdeki kayıt arasında bir ay kadar bir fark olmakla birlikte diğer bilgiler örtüşmektedir.

5. Mihaliç Kazâsı, Abdülaziz Efendi (Önceki Rumeli Kazaskeri); Arpalık: Zeyl-i Şakâ'ik'teki el-Mevlâ el Fâzıl Abdülaziz Efendi (Hace-zâde) başlıklı biyografisine göre Abdülaziz Efendi, 1021 Şaban'ının son günü Kemal Efendi yerine ikinci kez Rumeli Kazaskeri görevine getirilmiştir. 1023 Ramazan'ında emekliye ayrılarak yeri Bostan-zâde Mehmed Efendi'ye verildi⁷²⁸. Bostan-zâde'nin gelirleri içerisinde yer alan Ayasofya evkafından günlük 200 akçesi ve Sultân Selim evkâfından 50 akçesi ve Mihaliç kazâsından arpalık olarak aldığı gelirler Abdülaziz Efendi'ye verilmiştir⁷²⁹. 1024 Ramazan'ında emekliliğe ayrılan Bostan-zâde Mehmed Efendi yerine Kemal Efendi Rumeli Kazaskeri tayin edildi. Kemal Efendi'nin arpalığı olan Gelibolu Abdülaziz Efendi'ye verilirken, Mihaliç kazâsı arpalık olarak tekrar Bostan-zâde Mehmed Efendi'ye verilmiştir⁷³⁰.

⁷²⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106; Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1665, 1853

⁷²⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106; Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1573, 1620

⁷²⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1620

⁷²⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106

⁷²⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1720

⁷²⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 109

⁷³⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1583, 1720

6. İstanbul Kâdısı, Ahizâde Mevlânâ Hüseyin Efendi (Önceki Anadolu Kazaskeri): Zeyl-i Şakâ'ik'te, el-Mevlâ el-Fâzıl Şeyhülislam Hüseyin Efendi (Ahi-zâde Hüseyin Efendi) (Hüdayî) başlığıyla yer alan biyografisine göre, Ahi-zâde Hüseyin Efendi, daha önce 1014 senesinin Şevval ayında Rıdvan Efendi yerine İstanbul kadılığına atanmıştır. 1020 Cemaziye'l-ahir'inde Kâf-zâde Feyzullah Efendi yerine Anadolu Kazaskeri olarak tayin edildi. Sonraki senenin Şaban'ının son günü azledilerek yeri Gani-zâde Efendi'ye verildi. 1022 Cemaziye'l-ahir'inde Damad Efendi mahlulünden Rodoscuk kazâsı arpalık olarak verilmiştir⁷³¹. 1023 Ramazan'ında Azmi-zâde Efendi yerine ikinci defa İstanbul kadılığıyla görevlendirilmiştir. İki yüz akçelik tekâ'üdü de Azmi-zâde Mustafa Efendi'ye verilmiştir⁷³². Bu göreve gelmesi üzerine *“bir şey ikilendi mi üçlenmesi de kaçılmazdır.”* sözünü söylemiştir. 1024 Rebiü'l-evvel'inde emekli olup yeri Musli Efendi'ye verildi. 20 gün sonra Molla Ali Efendi'nin Galata kazâsı arpalığı verilmiştir. 1025 Cemaziye'l-evvel'inde Zeynel Abidin Efendi'nin azli sonrasında ikinci kez Anadolu Kazaskerliğine getirilmiştir⁷³³. İki kaydın da birbirini doğruladığı görülmektedir.

7. Konya Kâdısı, Mevlânâ Muharrem Çelebi (Trablusşam): Zeyl'daki biyografisine göre, “Bezzâtistân Kethüdasıoğlu” demekle meşhur ve İstanbul zarifleri arasında “ayyaş” olarak bilinirdi. 1019 Muharrem'inde Hakîmî (el-Mevlâ Mehmed bin Süleyman bin Mehmed el-Gilânî)⁷³⁴ yerine Trablusşam kadılığına tayin edildi. Bir sonraki sene azlolunup yeri Büyük Menteş-zâde Efendi'ye tevcih oldu. 1023 Zi'l-ka'de'sinde Nehcî Efendi yerine Konya kazâsına tayin oldu. 1025 Rebiü'l-evvel'inde görevden alınarak yeri Dındın Ramazan Efendi'ye verildi⁷³⁵. Verilen bilgilerin atama kaydıyla uyduğu görülmektedir.

8. Ankara Kâdısı, Mevlânâ Abdullah: Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'nde yer alan biyografisine göre, Bergama doğumlu olan Mevlânâ Abdullah Efendi (Kızılcâ Hayreddinoğlu), üç kere Ankara kadılığı görevini icra etmiştir. İlk olarak 1000 senesi Şevval'inde ardından 1013 Şevval'inde Taceddin yerine ikinci kez Ankara kadılığına getirildi. 4 sene sonra 1017 senesinin Cemaziye'l-evvel'inde azledilerek yeri tekrar Taceddin Efendi'ye iade edildi. 1020 Safer'inde Köse Sinan yerine Konya kadılığına atanmıştır. 1021 Safer'inde Emrullah Efendi yerine Maraş kadılığı verilse de kabul etmeyerek İstanbul'a dönmüştür. Aynı sene Şevval ayında Habil Efendi yerine Belgrad kadılığına getirilmiştir. 1023 tarihinde azl olup yeri tekrardan Habil Efendi'ye verilmiştir. Aynı sene Zi'l-ka'de'sinde Emir Efendi yerine üçüncü defa Ankara kâdısı olarak atanmıştır. Ardından tekrar selefine verilerek emekliye ayrılmıştır⁷³⁶.

⁷³¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1848

⁷³² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110; Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1849

⁷³³ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1849

⁷³⁴ 1508

⁷³⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114; Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1588

⁷³⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114; Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1505, 1506

9. Bağdad Kâdısı, Tokuz-zâde Şeyh Mehmed (Tokuz-zâde Şeyhî Çelebi): Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisine göre Tokuz-zâde Şeyhî Çelebi, 1023 Rebiü'l-ahir'inde Za'ifi-zâde yerine Sahn Medresesi'ne terfi etmiştir. Zi'l-ka'de ayında Kara Mu'id'in yerine Edirne Bayezidiyyesi'ne tayin olmuştur. Yine aynı senenin Zi'l-hinccce ayında Muharrem Efendi yerine Bağdad kadılığına atanmıştır. 1025 senesinin Ramazan ayında görevden alınarak yeri Receb-zâde'ye verilmiştir⁷³⁷. Söz konusu atama kaydı ile Zeyl'de yer alan bilgiler birbirini doğrulamaktadır.

10. Amid Kâdısı, Şükrullah (Kara Şeker Efendi): Kara Şeker Efendi olarak Zeyl'de yer alan Şükrullah Efendi, 1017 Receb'inde Mustafa Paşa Medresesi'ne kırklı olarak tayin edildi. 1023 Cemaziye'l-evvel'inde Sahn müderrisi oldu⁷³⁸, yerine Küçük Mahmud-zâde Abdullah Efendi Mustafa Ağa payesine getirildi⁷³⁹. 1023 Zi'l-ka'de'sinde Sahn'da yerine Arab Hâce Mehmed getirildi⁷⁴⁰. Kendisi de Cerrah-zâde Mehmed Efendi yerine Amid kâdısı oldu⁷⁴¹. 1025 Cemaziye'l-evvel'inde azlolunarak yeri Arpacı-zâde Mehmed Efendi'ye inayet oldu⁷⁴².

11. Manisa Kâdısı, Nevâli-zâde Mevlâna Abdülhalim (Kütahya'dan munfasıl), Ankara-Muratazaabad kazâsı verildi kabul etmedi: Söz konusu defterdeki 20 Zi'l-ka'de 1023 tarihli atama kaydında, eski Kütahya kâdısı olan Nevâli-zâde Abdülhalim Efendi'nin Manisa kadılığına tayin olduğu görülmektedir⁷⁴³. Ancak bu isim Zeyl-i Şakâ'ik'te Nevâli-zâde Ziya Çelebi olarak karşımıza çıkmaktadır. Kendi biyografisi olmasa da diğer biyografiler içerisinden bulduğumuz kadarıyla şu görevlerde bulunmuştur. 1021 Şaban'ında Mevlânâ Ahmed (Babakuşioğlu) Nevâlî-zâde Ziya Çelebi yerine Kütahya kadılığına tayin edildi⁷⁴⁴. Ayrıca defterde yer alan 28 Ramazan 1023 tarihli atama kaydına göre Ankara'daki Murtrazaabad nahiyesi üslub-ı sabık üzere mevleviyet ile verilse de kabul etmemiştir⁷⁴⁵. 1023 Zi'l-ka'de'sinde Manisa kâdısı Pir Mehmed (Piri Efendi) azlolunup yeri Nevâlî-zâde Ziya Çelebi'ye verilmiştir⁷⁴⁶. 1024 Zi'l-ka'de'sinin sonlarında Mevlâna Ebubekir (Bahaeddin-zâde Bekri) Efendi Nevâlî-zâde yerine Manisa kâdısı olduğu kayıtlarda yer almaktadır⁷⁴⁷. Kendisine Kütahya kazâsı tevcih olmuş olduğunu görmekteyiz. 1025 senesinin Zi'l-

⁷³⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114; Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1715

⁷³⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1888

⁷³⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1837

⁷⁴⁰ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1666

⁷⁴¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1498

⁷⁴² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1713

⁷⁴³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁷⁴⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1490

⁷⁴⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁷⁴⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1598

⁷⁴⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1667

hicce ayında Kütahya kazâsı Nevâlî-zâde Ziya Efendi yerine Ömer Sükûti'ye verildiği görülmektedir⁷⁴⁸.

12. Vize Kâdısı, Mevlânâ Seyyid Mehmed: Zeyl'de bu isme dair herhangi bir biyografi bulunmamaktadır. Ancak ulemânın biyografileri içerisinde Seyyidi Ali-zâde olarak geçen kişinin Seyyid Mehmed olduğunu tahmin etmekteyiz. Zira bu biyografilerdeki bilgilere bakıldığında Vize kasabasında müderris ve müftülük yaptığı ve 1020 hududunda Vize kazâsının Çalık-zâde Abdurrahman (Abdi) Çelebi yerine verildiği görülmektedir⁷⁴⁹. Defterdeki kadılık atamasına göre 20 Zi'l-ka'de 1023 senesinde Vize kazâsına kadı olmuştur⁷⁵⁰ 1024 senesinin Rebiü'l-evvel ayında ise Vize fetvasına yerine Kocavî Ramazan Efendi'nin tayin olduğu ancak kabul etmediği bilgisine ulaşmaktayız⁷⁵¹. Bu bilgilerden hareketle söz konusu atamanın uyuştuğunu söyleyebiliriz.

13. Sakız Kazâsı, Mevlânâ Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi (sabıka İzmir): Defterde Sakız kadılığına 20 Zi'l-ka'de 1023 tarihinde Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi'nin tayin olduğuna dair kayıt mevcuttur⁷⁵². Ancak Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi'nin 1015 senesinin Receb ayının yirmi ikinci günü öldüğü yazmaktadır⁷⁵³. Zeyl'de tespit ettiğimize göre Sakız kadılığına 1020 Şaban'ında Köse Sinan Efendi⁷⁵⁴, 1022 Rebiü'l-ahir'inde Manisa kadılığı verilmesi sonrası Kırbac Osman Efendi⁷⁵⁵, 1023 Şevval'inde de Kabasakal Mustafa'nın tayin edildiğini görmekteyiz⁷⁵⁶. Ancak, Kabasakal Mustafa Efendi'nin önceden İzmir kadılığı yaptığına dair herhangi bir kayda rastlanmamıştır. Benzer şekilde, Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi'nin de İzmir kadılığı veya Sakız kadılığı görevinde bulunduğu dair herhangi bir kayıt bulunmamaktadır. Söz konusu atama kaydının doğruluğunu bu nedenle tam anlamıyla doğrulayamamaktayız.

14. Maraş Kâdısı Mevlânâ Abdullah (Amasya fetvâsından mazul): Zeyl-i Şakâ'ik'te Manav Hasan Oğlu Abdullah Efendi başlıklı biyografisine göre, Amasya müftüsü Ahmed Efendi'nin 1017 tarihinde azledilmesinden sonra yeri Mevlânâ Abdullah'a verildi. Ancak gitmemesi üzerine 1018 Cemaziye'l-ahir'inde tekrar Ahmed Efendi'ye verildi. 1020 Saferi'nde aynı şekilde Ahmed Efendi yerine Amasya fetvası verilse de kabul etmedi. 1023 Rebiü'l-ahir'inde görevinden ayrıldı ve makamı Malgaralı Ahmed Efendi'ye verildi. Zi'l-hicce ayında Hayreddin-

⁷⁴⁸ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1582

⁷⁴⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1415

⁷⁵⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁷⁵¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1692

⁷⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁷⁵³ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1344

⁷⁵⁴ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1700

⁷⁵⁵ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1747

⁷⁵⁶ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1728

zâde Abdullah Efendi yerine mevleviyyet ile Maraş kâdısı oldu. 1025 Cemaziye'l-evvel'inde azlolunup yeri Abdülkadir Efendi'ye verildi⁷⁵⁷. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki biyografiyi karşılaştırdığımızda bilgilerin doğru olduğunu görmekteyiz.

15. Varna Kazâsı, Mevlânâ Yahya (sabıka Edirne); Arpalık: Nev'izâde Atayi'nin Şakâ'ik Zeyli'ndeki biyografisine göre, Bostan-zâde Yahya Efendi, 1018 Cemaziye'l-ahir'inde Mevlânâ İyanî Muzaffer Efendi yerine Edirne kâdısı olarak tayin edilmiştir⁷⁵⁸. Azmi-zâde Efendi 1020 senesinin Rebiü'l-ahir'inde Edirne kazâsına onun yerine atanmıştır⁷⁵⁹. 1022 Ramazan'ında İstanbul kadılığından alınan Abdülcebbar-zâde Efendi yerine getirilmiştir⁷⁶⁰. 7 Receb 1023 tarihinde azl olmuştur⁷⁶¹. Yerine Azmî-zâde Efendi İstanbul kâdısı olmuştur⁷⁶². 1023 senesi Zi'l-hicce'sinde Varna kazâsının arpalık olarak verildiğini görmekteyiz⁷⁶³. Defterdeki arpalık kaydı ile Zeyl'de yer alan biyografisindeki bilgilerin uyduğunu görmekteyiz.

16. Kayseri Kâdısı, Menteş-zâde Mevlânâ Mehmed (Trablus): Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan Mevlânâ Mehmed bin Menteş (Menteş-zâde-i Büzürg) başlıklı biyografisine göre, Büyük Menteş-zâde Mehmed Efendi 1020 Receb'inde Celâl Efendi yerine Kapluca Medresesine çok geçmeden Muharrem Çelebi yerine Trablusşam kadılığına tayin oldu. 1021 Ramazan'ında azlolunup yeri Baba-zâde damadı Sinan'a verildi. 1023 senesi Zi'l-hicce'sinde Hakîmî yerine Kayseri kazâsı tevcih oldu. 1025 senesinde azlolunarak yeri Cüvanî Efendi'ye bırakıldı⁷⁶⁴. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki bilgiler karşılaştırıldığında doğruluğunu tespit edebilmekteyiz.

17. Yenişehir Kâdısı, Mevlânâ Mustafa Efendi (Hâseki Sultân Müderrisi): Mevlânâ Mustafa (Bî-endâm Muslihiddin) Efendi Zeyl-i Şakâ'ik'e göre, 1021 senesinde Seyrek-zâde yerine Zâl Paşa Sultâniyyesini dört pâye ile tamamladıktan sonra Mehter-zâde yerine Sahn'a gelmişti. 1023 Cemaziye'l-evvel'inde Hasekiyye Medresesine tevcih oldu. 17 Muharrem 1024 tarihinde Riyazî Efendi yerine Yenişehir kâdısı olarak tayin edildi. 1025 Cemaziye'l-evvel'inde görevden alınarak kazâsı Hısım Yahya Efendi'ye iade edildi⁷⁶⁵. Her iki kayda göre bilgilerin doğru olduğunu söyleyebiliriz.

⁷⁵⁷ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1594; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁷⁵⁸ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1405

⁷⁵⁹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1811

⁷⁶⁰ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1462

⁷⁶¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1561

⁷⁶² Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1811

⁷⁶³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

⁷⁶⁴ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1703

⁷⁶⁵ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1619; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

18. Saray Kâdısı, Rodosî Mevlânâ Mehmed Efendi (Üç Şerefeli Müderrisi): Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografisine göre Mevlânâ Mehmed (Rodosî Efendi), 1022 Muharrem'inde İmâm-zâde yerine Üç şerefeli Medresesi'ne tayin olmuştur⁷⁶⁶. 1024 Muharrem'inde şikâyet üzere görevden alınan Mevlânâ Nurullah (Nuri-i Şehid) yerine Bosna Sarayı kadılığı tevcih olunmuştur⁷⁶⁷. 1025 Şaban'ında görevden alınarak yerine Sofya kâdısı Tokuz-zâde Abdülvehhab Çelebi geçmiştir⁷⁶⁸. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki kaydın birbiriyle tutarlı olduğunu görmekteyiz.

19. Edremid Kazâsı, Mevlânâ Razi Efendi (Bursa kadılığından munfasıl); Arpalık: Zeyl'de Mevlânâ Yusuf (Râzî Efendi-Râzî) ismiyle karşımıza çıkan Razi Efendi, Varda Yenicesi'nde doğmuştur. Bursa kâdısı olarak 1022 senesi Receb'inde Hasan Efendi'nin yerine atanmıştır. 1023 Safer'inde görevden alınarak yeri İsmail Efendi'ye verildi. Defterdeki kayda göre, 22 Muharrem 1024 tarihinde Edremit kazâsı arpalık olarak verilmiştir⁷⁶⁹. Akabinde Zi'l-hicce ayında Mollâ Ali yerinde ikinci kez Bursa kâdısı olmuştur⁷⁷⁰. Her iki kaydın da birbiriyle tutarlı olduğunu görmekteyiz.

20. İzmir Kâdısı, Mevlânâ Sadık Efendi, (Talib Sinanı yerine): Zeyl-i Şakâ'ik'te biyografisi yer alan Mehmed Sadık Efendi'nin bilgilerine baktığımızda, Nahcıvan'da doğumlu olduğunu görmekteyiz. Pek çok medresede müderrislik yaptıktan sonra kadılık görevleri de ifa etmiştir. Kadı iken Gence kazâsı Safevilerin eline geçince 1012 senesinde İstanbul'a gelmiştir. Filibe, Ankara, Sakız, Sofya kadılıkları ifa etmiştir. 1023 senesinin Safer'inde Sofya kadılığından azlolunarak Vildân-zâde Efendi yerine iade olunmuştur. 26 Muharrem 1024 tarihinde şikâyetçilerinin Divân'a gelmesi üzerine görevden alınan Talib Sinanı yerine İzmir kâdısı olmuştur. Şaban ayında Kastamonılı Kara Süleyman Efendi vefatı üzerine Trablusşam kadılığı teklif edildi ancak kabul etmemesi üzerine azledilmiştir. 1025 senesinin Şaban ayında Tokuz-zâde Abdülvehhab Çelebi yerine tekrar Sofya kadılığına atanmıştır. Sofya kâdısıyken 1027 senesinin Receb ayında vefat etmiştir⁷⁷¹. Defterde İzmir kadılığına atanma sebebi yer alırken Zeyl'de bu bilgi yer almamaktadır. Böylece iki kaynak arasındaki boşluğu doldurabilme imkanına erişebilmekteyiz.

21. Haleb kazâsı, Mevlânâ Mustafa Efendi (Süleymaniye Müderrisi): Zeyl'deki biyografisine göre, Celeb Muslihiddin olarak bilinen Mevlânâ Mustafa Efendi (Rumî Mustafa), 1021 Ramazan'ında Mollâ Ali Efendi yerine Süleymaniyye'den birine atandı. 6 Rebiü'l-evvel 1024 tarihinde Hüsam Efendi'nin yerine Haleb kadılığına, Rebiü'l-ahir ayında da Ahmed Efendi yerine

⁷⁶⁶ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1597

⁷⁶⁷ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1699; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁷⁶⁸ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1598

⁷⁶⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

⁷⁷⁰ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1580

⁷⁷¹ Atâyi, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1574, 1575; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

Beled-i Harem (Mekke) kadılığına tayin oldu. 1025 Zi'l-hicce'sinde vefat ettiği haberi üzerine yerine Selânik'ten Kudsî Efendi gönderildi⁷⁷². Bu bilgiler, defterdeki atama kaydıyla Zeyl-i Şakâ'ik'teki kayıt arasında tutarlılık göstermektedir.

22. Kudüs-i Şerif Kâdısı, Helvâcı-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi (İzmir): Nev'izâde'nin Şakâ'ik Zeyli'ndeki biyografisine göre, Hamid ilinde Yalvac adlı kasabada doğduğundan Yalvacî Helvâcı-zâde Mehmed bin Mahmud (Arifi) da bilinen Mevlânâ Mehmed, Sahn müderrisliği, İzmir kadılığı, Filibe kadılığı gibi görevlerinin akabinde 1024 senesinin Rebiü'l-evvel'inde Karaca Ahmed Efendi yerine Kudüs-i Şerif kadılığına tayin oldu. Sonraki senenin Ramazan'ında azlolunup yerine Kec-dehân Abdullah Efendi getirildi⁷⁷³. Her iki kaydı karşılaştırdığımızda bilgilerin doğru olduğunu görmekteyiz.

23. İstanbul Kâdısı, Mevlânâ Mustafa Efendi (Edirne'den munfasıl): Zeyl'deki biyografisine göre, Musli Efendi olarak da bilinen Mevlânâ Mustafa Efendi, 1020 Şaban'ında Azmî-zâde Efendi yerine Edirne kâdısı oldu. Ertesi senenin Şevval'inde yerine Nihâlî Efendi getirildi. 15 Rebiü'l-evvel 1024 tarihinde Hüseyin Efendi yerine İstanbul kadılığıyla görevlendirildi. 1026 senesi Safer'inde azl olunarak yerine Nihâlî Efendi getirildi⁷⁷⁴. Her iki kaynaktaki bilgilerin doğruluğu ve tutarlı olduğu tespit edilmiştir.

24. Ordu-yı Hümâyûn Kâdısı, Mevlânâ Mustafa Efendi (Sakız Kâdısı): Zeyl'deki biyografisinden tespit ettiğimize göre, Mevlânâ Mustafa Efendi "Kabasakal" unvanıyla bilinmekteydi, 1023 senesinin Şevval ayında Kırbac Osman Efendi yerine Sakız kâdısı oldu. Sonraki senenin Rebiü'l-ahir'inde Medine-i Münevvere payesi verildi fakat o sırada sadrazam Öküz Mehmed Paşa'nın serdarlığında Acem seferi olduğundan Sakız kazâsı Tefvikî-zâde Efendi'ye verildi. Kendisi de Ordu-yı Hümâyûn kadılığına getirildi. Sefer sonrası Haleb ve Şam kazaları verilse de sadrazam görevden azledilince Mustafa Efendi de azledildi⁷⁷⁵. Her iki kayıt da birbiriyile tutarlıdır.

25. Sakız Kâdısı, Mevlânâ Mehmed Emin Efendi (Trablus) (Tevfikî-zâde): Zeyl içerisinde müstakil bir başlığı bulunmayan Mevlânâ Tefvikî-zâde Mehmed Emin Efendi'yle ilgili diğer biyografilerin içerisinde tespit ettiğimiz bilgiler çerçevesinde, 1023 senesinin Receb'inde Mevlâna Sinan Efendi (Baba-zâde Sinanı) yerine Trablusşam kadılığına tayin edildiği görülmektedir. 1024 senesinin Rebiü'l-ahir'inde Tefvikî-zâde Mehmed Emin Efendi yerine

⁷⁷² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1503; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

⁷⁷³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1670; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 125

⁷⁷⁴ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1568; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129

⁷⁷⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1728; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

Kastamonulu Kara Süleyman Efendi Trablusşam kadılığı görevine getirilmiştir⁷⁷⁶. Kendisine de Kabasakal Mustafa Efendi'nin biyografisinde yer alan bilgiye göre Sakız kadılığı verilmiştir⁷⁷⁷. 1026 Safer'inde Sakız kazâsından azledilerek yerine Mevlânâ Pir Mehmed (Pirî) Efendi getirilmiştir⁷⁷⁸. Zeyl'deki kayıtlara göre defterdeki bilgi uyuşmaktadır.

26. Trablus(-ı Şam) Kâdısı, Mevlânâ Süleyman Efendi (Gümülcine mazul): Zeyl-i Şakâ'ik'teki biyografisine göre, Kastamonulu Kara Süleyman olarak da bilinen Mevlânâ Süleyman Efendi, 1020 Receb'inde Üç Şerefelü medresesine tayin edilse de Gümülcine kazâsı Tagardı ilhaki ile mevleviyet ile verildi. İki sene sonra azlolunup yeri Baldır-zâde'ye verildi. 1024 Rebiü'l-ahir'inde Tefikî-zâde Mehmed Emin Efendi yerine Trablusşam kadılığına tayin edildi. Şaban ayında vefat edince yeri Mehmed Sadık Efendi'ye tevcih oldu⁷⁷⁹. Her iki kaynaktaki bilgiler birbiriyle tutarlıdır.

27. Prevadi Kazâsı, Nadirî (boş) Efendi (boş kâdısı); Arpalık: 1484 numaralı defterde yer alan Prevadi kazâsının arpalık olarak verildiği kayıta hem önceki kadılığın ismi hem de kişi ismi boş olarak geçmektedir⁷⁸⁰. Ancak Nadirî nisbesinin yazması ile Zeyl'de kim olduğunu tespit edebilmekteyiz. Zeyl'deki el-Mevlâ el-Fâzıl İbn el-Bahr el-Kâmil Mehmed İbn el-Mevlâ Abdülğani (Abdülğani-zâde Efendi-Nâdirî) Efendi başlıklı biyografisine göre, Nadirî Efendi 1021 Şaban'ında Hüseyin Efendi yerine Anadolu Kazaskeri oldu. 1023 Cemazievvel'inde Kara Çelebi-zâde Mehmed Efendi (Zuhurî) yerine Edirne kâdısı oldu. 1024 Rebiü'l-ahir'inde Prevadi kazâsı arpalık olarak verildi. 1027 Zi'l-ka'de'sinde Hüseyin Efendi yerine tekrar Anadolu Kazaskeri oldu⁷⁸¹. Defterdeki kayıt ile Zeyl'deki bilgiler uyuşmaktadır.

28. Mekke-i Mükerrerme Kâdısı, Mustafa Efendi (Kudüs-i Şerif kazâsından mütekâid olan); Terakkî: Zeyl'den tespit ettiğimiz kadarıyla Celeb Muslihiddin Efendi olarak da bilinen Mevlânâ Mustafa Efendi'dir. 1024 Rebiü'l-evvel'inde Hüsam Efendi yerine Haleb kâdısı, Rebiü'l-ahir'de Şeyh-zâde Ahmed Efendi'den sonra mücâveret niyetiyle Beled-i Haram (Mekke-i Mükerrerme) kâdısı oldu. 1025 senesinin Zi'l-hicce ayında vefat etmiştir⁷⁸². Defterdeki kayıt ile Zeyl'de yer alan biyografisindeki bilgiler birbiriyle uyuşmaktadır.

⁷⁷⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1477

⁷⁷⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, s. 1728; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁷⁷⁸ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1598

⁷⁷⁹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1477, 1574, 1575; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁷⁸⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁷⁸¹ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1731

⁷⁸² Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1503

29. Haleb Kâdısı ve Ka'be-i Mükerrerme (Mekke) Kâdısı, Mevlânâ Mehmed Efendi (Süleymaniye müderrislerinin akdemi): Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'nde biyografisi yer alan Mevlânâ Mehmed Emin bin Sadreddin (Sadreddin-zâde Efendi), 1022 Muharrem'inde Bâlî Efendi yerine Edirne Selimiyyesi'ne terfi olup Rebiü'l-ahir'de Şeyh-zâde Efendi yerine Darü'l-hâdis-i Süleymâniyye'ye tayin oldu. 1024 Cemaziye'l-evvel'inde Hüsâm Efendi yerine Haleb kazâsıyla görevlendirildi⁷⁸³. Defterdeki kayda göre Kâbe kadılığı 15 Muharrem 1025 tarihinde verilmiştir⁷⁸⁴. 1025 Rebiü'l-evvel'inde Mekke-i Mükerrerme pâyesiyle emekliliğe ayrılıp yeri Nişancı-zâde Efendi'ye verildi⁷⁸⁵. Söz konusu bilgiler birbiriyle tutarlılık göstermektedir.

30. Haleb Kazâsı, Mevlânâ Hüseyin Efendi; Tekâ'üd: Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan Kara Mu'id Hüseyin Efendi, 1023 senesi Cemaziye'l-ahir'inde Çavuş-zâde Efendi yerine Edirne Bayezidiyyesi'ne terfi olmuştur. Ardından Zi'l-ka'de ayında görevden alınarak yeri Tokuz-zâde Şeyhî Çelebi'ye verilmiştir. Zi'l-hicce ayında ise Yalun-zâde yerine Edirne Selimiyyesi verildi. 1024 senesine gelindiğinde Cemaziye'l-evvel ayında Haleb pâyesi ile teka'üd verilerek yerine Serçe Mu'id Efendi tayin olmuştur. Bir sene sonra da vefat etmiştir⁷⁸⁶. Defterdeki kayıt ile Zeyl'de yer alan bilgiler birbiriyle uyumaktadır.

31. Kütahya Kâdısı, Mevlânâ Ramazan (Sultân Orhan Müderrisi): Şakâ'ik Zeyli'ndeki biyografisine baktığımızda, Dırdın Ramazan olarak da bilinen Mevlânâ Ramazan Efendi, Kocaeli'nde doğdu. Eski Murad Paşa, Unkapanı müderrisliklerinin ardından 1022 senesi Zi'l-ka'de ayında Arpacı-zâde'nin yerine Bursa Sultâniyyesi'ne terfi etti. Ardından 1023 Zi'l-ka'de'sinde 60 akçe ile Köse Şems yerine Manastır Medresesi'ne tayin oldu. Sonraki sene Cemaziye'l-evvel ayında Mü'ezzin-zâde Efendi yerine Kütahya kazâsı verildi yeri de Hayri (Hibrî Ahmed) Çelebi'ye verildi. Ancak ikisinin de bu görevleri kabul etmemeleri üzerine görevleri başında kaldılar. 1025 Rebiü'l-evvel'inde Muharrem Çelebi yerine Konya kâdısı olarak tayin edilmiştir⁷⁸⁷.

32. Ayazmend Kazâsı, Mevlânâ Mehmed Efendi (Sâbıkâ Anadolu kâzaskeri); Arpalık: Zeyl'deki biyografisine göre, Bostan-zâde Mehmed Efendi, daha önceden Anadolu Kazaskerliği görevinde bulunmuş 1018 Şevval'inde yerine Kemal Efendi tayin edilmiştir. 1023 Ramazan'ında Abdülaziz Efendi yerine Rumeli Kazaskeri olmuştur. 1024 senesi Ramazan'ında Rumeli Kazaskerliğinden emekliliğe ayrılarak yeri Taşköprü-zâde Kemal Efendi'ye verildi. Kendisine

⁷⁸³ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1749; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

⁷⁸⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155

⁷⁸⁵ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1749

⁷⁸⁶ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1504; BOA, 135

⁷⁸⁷ Atâyî, *Şakâ'ik Zeyli*, 2, s. 1802

Mihalic kazâsı arpalık olarak tayin oldu⁷⁸⁸. Ardından tekâ'üdüne elli akçe terakkî olarak da Ayazmend kazâsı arpalık olarak verilmiştir⁷⁸⁹. Her iki kayıttta birbiriyle uyumaktadır.

33. Kütahya Kâdısı, Mehmed Efendi: Zeyl-i Şaka'ik'teki ulema biyografilerinden hareketle tespit ettiğimize göre Mü'ezzin-zâde Mehmed Efendi, 1022 Zi'l-hiccesi'nde Babakuşoğlu Ahmed Efendi yerine Kütahya kâdısı oldu. 1024 Cemâziyelevvel'inde Dındın Ramazan Efendi'ye Mü'ezzin-zâde Mehmed Efendi yerine Kütahya kadılığı verilmiştir. Ancak defterdeki kayda göre süresi dolan Mehmed Efendi'nin Kütahya ahalişi divâna giderek iyi haline şahitliği üzerine 8 Cemaziye'l-ahir 1024 senesinde geri verilmiştir⁷⁹⁰. Kayıtlardaki bilgiler karşılaştırıldığında aradaki boşlukları doldurabilmekteyiz.

Tablo 16: Defter İçerisinde Halihazırda Kadı Olanların İsimleri Listesi

Merzifon kâdısı Abdülkadir	Göynük(?) kâdısı Muslihiddin ⁷⁹⁸
Eskişehir kâdısı Mahmud ⁷⁹¹	İnebahtı kâdısı Mehmed ⁷⁹⁹
Girne kâdısı Ahmed ⁷⁹²	Ruşuk kâdısı Ataullah ⁸⁰⁰
Gradçaniçe kâdısı Hâcî Murtaza ⁷⁹³	Ardanuç kâdısı Abdullah
Galata kâdısı Ali ⁷⁹⁴	Sâbikâ Mekke-i Mükerrreme kâdısı Salih Efendi
Özice kâdısı Abdurrahim	Edirne kâdısı Şerif Efendi
Edirne kâdısı Mehmed	Haslar kâdısı der-İnecik ⁸⁰¹
Sabıka Haleb kâdısı Sun'î Efendi	Memlehatayn (İzvornik-Tuzla) kâdısı Mehmed Ağa
Kızılbil kâdısı Abdülkerim ⁷⁹⁵	Musul kâdısı Mehmed
Sâbikâ Medine-i Münevvere kâdısı Şeyh Mehmed	İştib kâdısı Mehmed ⁸⁰²
Niğbolu kâdısı Mehmed	Kürtün kâdısı ⁸⁰³
Maraş kâdısı Seyyid Ali b. Seyyid Bali ⁷⁹⁶	Mısır kâdısı Nuh Efendi
Sâbikâ Belgrad kâdısı Abdullah ⁷⁹⁷	Bursa kâdısı Ali Efendi ⁸⁰⁴
Akhisar kâdısı Şeyh Mehmed	Dobruca(?) kâdısı Ali ⁸⁰⁵

⁷⁸⁸ Atâyi, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1721

⁷⁸⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139

⁷⁹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 140

⁷⁹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105

⁷⁹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 107

⁷⁹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁷⁹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

⁷⁹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112

⁷⁹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 113

⁷⁹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 114

⁷⁹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 125

⁷⁹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126

⁸⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 128

⁸⁰¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129

⁸⁰² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130

⁸⁰³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁸⁰⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153

Söz konusu defterde yer alan kadı atama kayıtları genellikle kadı arzları, eski kadıların yeniden göreve atanması ve kazalar arasında yer değiştirme biçiminde gerçekleştiği görülmektedir. İlgili defterde geçen kaza isimleri şu şekildedir:

Tablo 17: Çalışılan Ruûs Defterinde Atama Yapılan Kadınlara Dair Tablo

Erzurum	Amid	İzmir
Üsküdar	Manisa	Haleb
Tire	Sakız	Kudüs-i Şerif
Birgi	Vize	Ordu-yı Hümâyûn
Ankara maa Nahiye-i Murtazaabad	Maraş	Trablus
İstanbul	Kayseriyye	Kütahiyye
Konya	Yenişehir	Kâbe-i Mükerrime
Bağdad	Saray	

2.1.21.3. Müftü Atama Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde dört mezhepten Hanefî fihkî üzerine şer'î ve hukukî meselelerde dinî hükümlere göre karar veren kişiye müftü verdiği karara da fetva denilmektedir⁸⁰⁶. Kazalarda kadıların yardımcı olan görevlilerden en önemlisi konumunda olan müftüler, kadıların hukukî açıdan tereddüt ettiği meselelerde fetva almak üzere başvurdukları ve verdikleri fetvaya göre de karar verilmesine vesile olmaktadır⁸⁰⁷. Kadılık ve müftülük müessesesi ayrı birer kurum olup nadir olarak birleştiği görülmüştür. Merkezden kazalarda, sancaklarda ve eyaletlere atanan müftüler halkın sorularına şer'î hükümlerce cevap vermeye yükümlüydüler⁸⁰⁸. Buralara merkezdeki âlimlerden olduğu gibi yereldeki ulemeden da görevler verilmekteydi. Müftülere ayrıca buldukları yerin en saygın medreselerinde müderrislik görevi verildiği de görülmekteydi⁸⁰⁹.

Çalıştığımız ruûs defterinde iki adet müftü atama kaydı yer almaktadır. Bu kayıtlar:

Hidmet-i Fetevâ-yı şerîf der-Selânik, Bâ-hatt

(...) fetevâları gelmekle ref' olunub yeri İznik dâhillerinden Sultân Orhan Gazi Medresesi müderrisi olan Çukacı-zâde Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fî mim⁸¹⁰

⁸⁰⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 190

⁸⁰⁶ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 181

⁸⁰⁷ Solak, a.g.m. s. 95

⁸⁰⁸ Uzunçarşılı, **İlmiye Sınıfı**, s. 181, 182

⁸⁰⁹ Ömer Faruk Köse, **Osmanlı Devleti'nde Taşra Müftüleri (1500-1700)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fatih Sultan Mehmed Vakıf Üniversitesi – Lisans Üstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2023, s. 14; Ömer Faruk Köse, “Ruos Defterlerine Göre XVII. Yüzyılda Taşra Müftülerinin Görev Yaptığı Medreseler”, **FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi**, 22, İstanbul, 2023, s. 84

⁸¹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110; **Çukacı-zâde Mehmed Efendi**: Selânik fetvasına gönderilen Çukacı-zâde Mehmed'in Nev'izâde Atâyi'nin Şakâ'ik Zeyli'nde yer alan biyografinde şu bilgiler yer almaktadır. Selâniklidir, 1020 senesi Receb ayında Râ'i-zâde Ahmed Çelebi yerine Mesih Paşa müderrisi, 1022 Zi'l-hicce'sinde Abdâl Musa yerine

Hidmet-i Fetevâ-yı Şerîf der-Vîze

Mahlûl olmağın Çekmece'de Abdüsselam müderrisi Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim [16 R. 1024]⁸¹¹

2.1.21.4. Hatip, İmam ve Vâ'iz Atama Kayıtları

İçerisinde Cuma ve bayram namazlarının kılınabildiği yapılara camii denirdi. Osmanlı Devleti'nde İslâm dinin ibadet mekânı olarak camiler vakıfların mütevellileri tarafından yönetiliyordu. Camilerin başlıca görevlileri imam, hatip, müezzin, vâiz, kussâs, kâri, cûzhân bevvâb ve hademe (kayyım) şeklindedir. Bütün cami personeli askerî sınıfa dahil edilerek vergiden muafiyet başta olmak üzere pek çok imtiyazlar kazanmışlardır. Camilerde bir görev boşaldığında vakıf müteveli doğrudan tayin edemez önerdiği kişiyi kadı arzı aracılığıyla Divân-ı Hümâyûn'da uygun görülürse tayin gerçekleştirirdi⁸¹².

Bu görevlilerden biri olan hatip, Cuma ve bayram namazlarında vaaz ve nasihat içerikli hutbe okumakla görevliydi. Hutbe devlet sınırları içerisindeki camilerde padişahın adına okunur ve siyasi önem taşırdı. Böylece devletin en uç noktasında bile padişahın dini ve siyasi otoritesi güçlendirilmiş olurdu. Hutbenin bu denli önemli olması, hatiplik mevki de önem kazanmasına sebep olmuştur. Bu sebeple hatiplik görevine genellikle kadıların⁸¹³ atandığını görmekteyiz. Osmanlı sınırları içerisindeki selâtin camileri gibi büyük camilerin dışındaki camilerde ise imam ve hatiplik görevleri bir arada yürütülürdü⁸¹⁴.

Defterdeki kayıtlara baktığımızda camii içerisindeki görevlilerden hak edenlere, sulehâ denilen dinî ilimlerde ve ahlâkî olarak ileri konumda olan kişilerden veya devlet ricalinden kimselerin arzıyla hatiplik görevi verilenleri gördüğümüz gibi ölen veya emekliliğe ayrılan hatiplerin yerlerinin de oğullarına verildiğini görmekteyiz⁸¹⁵. İlâveten hatiplik görevini yerine getirmeyenlerin yerlerine de yeni hatip tayinlerinin yapıldığı kayıtlar mevcuttur⁸¹⁶.

İznik Orhaniyyesi'ne naklolup, 1023 Ramazan'ında Unkûd Süleyman'ın şikâyet ile ref olunması üzerine yerine Selânik fetvasına tayin oldu. Kendisinin yerine de Nurullah el-Hamidî Orhan Gazi müderrisi olmuştur. Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, s. 1627, 1740

⁸¹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124; Zeyl-i Şakâ'ik'te biyografisi yoktur. Vîze kazâsının 1020 senesinde yine Vîze'de müderris ve müftü olan Seyyidi Ali-zâde'ye verildiği görülmektedir. Kocavî Ramazan Efendi de 1013 senesinde Abdüsselam müderrisi olmuş ve 1024 senesine kadar bu görevde yer almıştır. 1024 Rebiü'l-evvel ayında Seyyidi Ali-zâde yerine Vîze fetvasına atandığı ancak kabul etmemesi üzerine azledildiği bilgisine ulaşmaktayız. Abdüsselam müderrisliğine de Sadri Efendi'nin atandığı yer almaktadır. Atâyî, **Şakâ'ik Zeyli**, 2, s. 1415, 1692, 1660

⁸¹² Ahmet Önkâl ve Nebi Bozkurt, "Cami", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 7, TDV Yayınları, İstanbul, 1993, s. 53-55; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁸¹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111, 112, 125

⁸¹⁴ Önkâl ve Bozkurt, a.g.md., s. 55

⁸¹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111, 114

⁸¹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123, 125

Bir diğerk görevli olan imamlar Osmanlılarda merkezden başlayarak taşrada en uç noktaya kadar geniş coğrafyada hizmet ederlerdi. Padişah beratı ile hizmete başladıklarından dolayı askerî sınıftan sayılmaktaydılar. Ayrıca imamlar mahallelerde devleti temsil eden önde gelen sorumlularından biriydi. Bu nedenle imamlar devlet tarafından kontrol edilir eğer vazifesinin ehli değilse görevden alınırlardı⁸¹⁷. İmamların maaşları görev yaptıkları cami veya mescidlerin vakıfları tarafından ödenirdi. Ancak vakıf gelirleri yetersiz kalınca devlet hazinesinin çeşitli kalemlerinden⁸¹⁸ tamamlanmaya çalışılır veya tamamı ödenirdi⁸¹⁹. İmamlar genellikle yeterli dinî bilgisi ve iyi ahlâk sahibi olan kişilerden seçilirdi⁸²⁰.

İmamlar genellikle kadı veya vakıf mütevellisi arzıyla atanırlardı. Ölen imam yerine ya mevcut caminin diğerk görevlilerinden ya da suleha denilen dinî bilgisi kuvvetli kişilerden Divân-ı Hümâyûn onayı sonrası atanırdı. Daha küçük yerleşim yerlerinde babadan oğula veya aile efradına imamlık verildiği görülmekteyken büyük yerlerde ise sınava tabii tutularak gerçekleştirilmekteydi⁸²¹.

Defterde yer alan bir diğerk atama kaydı da vaizliğe dairdir. Vâizler cami veya başka mekânlarda topluma dinî nasihatlerde bulunurlardı. İslâm'a göre nasıl hareket edilmesi gerektiğiyle ilgili öğütler verirlerdi. Bu hizmetleri karşılığında aldıkları vâizliğe denilen hizmet parasını alırlardı. Vâizlerin İslâm literatürüne hâkim olması ve toplum psikolojisini iyi bilmesi ve topluma yol göstermesi gerekirdi⁸²².

Çalıştığımız ruûs defterinde camilerde görev ifa eden hatip, imam ve vâiz atamaları karşımıza çıkmaktadır. Hatiplik atamaları yeni cami inşası sonrası gerçekleştirilmekte olup defterde en çok yer alan kayıtlardandır⁸²³. İmam başlığı altında atama yer almasa da kayıtlarda imam ve hâtip olarak ihtiyaç duyulan yerlere tayin edilen kişileri tespit etmekteyiz⁸²⁴. Kadı arzıyla görevine son verilen⁸²⁵ Defterde vâizliğe dair bir adet atama kaydı yer almaktadır. Bu kayıтта camii vaizleri arasında yer değişimi yapılmıştır⁸²⁶.

⁸¹⁷ Kemal Beydilli, "İmam", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 22, TDV Yayınları, İstanbul, 2000, s. 181

⁸¹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126, 130

⁸¹⁹ Beydilli, "İmam", s. 181

⁸²⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112, 114

⁸²¹ Beydilli, "İmam", s. 181

⁸²² Hakan Doğan ve Fatma Ünyay Açıkgöz, "Osmanlı Devleti'nde Ulufelerini Gümrük Mukataalarından Alan Cami Görevlileri (H. 1099-1182/M. 1688-1769)" 10(77), **Karadeniz Araştırmaları**, İzmir, 2023, s. 89, 90

⁸²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105

⁸²⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 111, 130

⁸²⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129

⁸²⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105

Vâ'izlik-i der Câmî'-i Şehzâde Sultân Mehmed ve Mehmed Paşa, Bâ-hatt

Şehzâde Câmî'i vâ'izliği mahlûl olmağla mezbûr Mehmed Paşa'nın câmî'inde vâ'iz olan Karabaş Hasan Efendi'ye ve anun yeri Sultân Mehmed Hân-ı Atîk Câmî'i'nde mesnevîhân olan Subhi'ye virilmek buyuruldu; fî 4 Ş.

Hitâbet-i Musula-ı İştib, Telhîs

İştib kâdısı Mevlânâ Mehmed mektûb gönderüb zikr olunan musulada muayyen imâm ve hatîb olmamağla Kratova mukâta'asından yevmî bir akçe vazîfe ile müstehak olan Muslihiddin ta'yîn olunmak ricasına arz itmeğîn virilmek buyuruldu; fî 19 R. Sene 1024⁸²⁷

Tablo 18: Defterde Adı Geçen Camilere Dair Tablo

Cami Adı	Şehir
Câmî'-i Şeyh Mehmed	Karye-i Hâcı Tabî'-i Kazâ-yı Merzifon
Sultân Süleyman Camii	Kal'a-i Belgrad
Merhûm Sultân Selim Camii	GİRNE Kal'ası
Mesih Paşa Camii	İstanbul
Şah Sultân Camii	İstanbul
Darüssade Ağası Camii	Karye-i (...)
Şeyh Sinan Camii	Gradçaniçe
Neslişah Sultân Camii	İstinye
Sultân Murad Camii	Siroz
Sultân Bayezid Hân Camii	Özice
Feyruz Ağa Camii	Edirne
Vâlîde-i Sultân Süleyman Camii	Yanbolı
Alaaddin Camii	Eskişehir
Maksud Camii	Karye-i Ahmedlü tâbi' kazâ-yı Niğbolı
Müstedam Çavuş Camii	İstanbul
Hızır Çelebi Camii	Drama
Sultân Yıldırım Hân Camii	Burusa
Sultân Orhan Camii	-
Güldahi(?) Camii	Akhisar
Sultân Bayezid Camii	İnebahtı
Sultân Murad Camii	Çerteri(?)
İskender Paşa Camii	-
Merhûm Sultân Bayezid Hân Camii	İncik
Cedid Camii	Memlehatayn
Kal'a-i Trablusgarp Camii	Kal'a-i Trablusgarp
Ömeri(?) Camii	-
Kal'a-i Bedreme Camii	Kal'a-i Bedreme
Sinan Paşa Camii	-

⁸²⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130; **Mûsıla**: 1. Osmanlı İlmiye teşkilâtında İstanbul ruûsu da denilen müderrislik pâyelerinden biri. 2. Mezunlarına Sahn ve Süleymâniye medreselerinde yüksek tahsil yapma imkânı veren daha alt seviyedeki medrese, tetimme medreseleri. URL, "Musile-Musıla", Kubbealtı Lugatı (t.y.), <http://lugatim.com/s/Musile> (08.05.2024)

2.1.22. Diğer Atama Kayıtları

Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemî 1484 numaralı ruûs defterinin Efna Kırandı tarafından transkripsiyonu yapılan ilk 104 sayfasında yer alan atama kayıtlarından Kapudanlık⁸²⁸, Tersâne-i Âmire Re'isliği⁸²⁹, Arslancılık⁸³⁰, An-Cemâ'at-i Ehl-i Hiref⁸³¹, An-Cemâ'at-i Çakırcıyân-ı Hâssa⁸³² ile hac, su ve tedavi amaçlı alınan izinlere⁸³³ dair kayıtlar çalışmamızı konu alan 105-192 sayfaları aralığında yer almamaktadır.

Azebler: Osmanlı Devleti'nde azebler kara ve deniz azebleri olarak ikiye ayrılırdı. Kara azebleri kale muhafazasında kullanılırken, tersane halklarından olan deniz azebleri ise görev yaptıkları yerlere göre Tersâne-i Âmire ve donanma azebleri olarak iki sınıfa ayrılıyordu. Donanma azeblerinin idare ve kumandasıyla vazifeli olan bölükbaşı ya da diğer bir adla reis terfi edince kaptan (harç-ı hâssa reisi) olurdu. Ancak kaptan olamayan reisler sırasıyla vardiyambaşı ve hünkâr gemisi reisi olurlardı ve Tersâne-i Âmire kethüdâlığına terfi ederdi. Tersâne-i Âmire'ye dâhil olduklarında ulûfeli olurlar ve zaman zaman yoklamaya tabi tutulurlardı⁸³⁴. İncelediğimiz ruûs defterinde Azebân-ı Tersâne-i Kadırgaha-yı Hâssa'dan sekiz nefer Dergâh-ı Âlî Cebecileri zümresine katılmıştır⁸³⁵.

Tersane-i Amire Eminliği: Tersane emini, birinci sınıf hâcegân⁸³⁶ rütbesindedir ve tersanenin ve gemilerin gelir ve gider defterlerini, inşaat ve tamirat ile alım satım işlerine bakmakla

⁸²⁸ **Kapudanlık:** Osmanlı Devleti'nde donanmanın en büyük amiri ve başkumandanına kapudan paşa veya kaptan-ı derya denilirdi. Kaptanlık müessesesi Yıldırım Bayezid'in Saruca Paşa'ya Gelibolu sancakbeyi olarak görevlendirmesi ile Gelibolu'da tersane ve donanma kurulmasıyla teşekkül etmiştir. İstanbul'un fethinden sonra Fatih Sultan Mehmed Kadırga limanı ve Haliç'te birer deniz üssü kurduysa da Gelibolu devletin asıl tersanesi olarak bir süre daha faaliyet gösterdi. Yavuz Sultan Selim tarafından İstanbul'daki Galata/Haliç tersanesini devlet tersanesi olarak teşkilatlandırılıp genişletilmesiyle ve akabinde Tersâne-i Âmire'nin kurulmasıyla Gelibolu tersanesi önemini kaybetti. Kânûni Sultan Süleyman devrinde Barbaros Hayreddin Paşa'nın Osmanlı hizmetini girmesiyle birlikte 1534 tarihinde Cezâyir-i Bahr-i Sefid beylerbeyliği rütbesiyle kapudan paşalık/kaptan-ı deryalık müessesesi oluşturulmuştur. Kapudan Paşaların görevleri, deniz ticaretinin güvenliğini sağlamak, Osmanlı sahillerindeki ve adalardaki kale ve şehirlerin düşman ve korsanlara karşı muhafazası, denizcilige ait bütün tayinlerden ve Cezâyir-i Bahr-i Sefid eyâletine verilecek olan timar ve zeâmetin artırılması, denizcilige ait işler için hüküm verme ve tuğra çekme yetkisi vardı, Karadeniz'e gönderilecek filonun kaptanını tayin eder ve tersanede gemilerin inşa edilmesi ve donatılması için yapılan harcamaların kaydedildiği muhasebe defterlerini düzenlerlerdi. Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, s. 414; İdris Bostan, "Kapudan Paşa", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 24, İstanbul, 2001, s. 354-355, İdris Bostan, "İlk Osmanlı Deniz Üssü: Gelibolu", **Başlangıçtan XVII. Yüzyılın Sonuna Kadar Türk Denizcilik Tarihi**, 1, Deniz Basımevi, İstanbul, 2009, s. 78 (Kırandı, **a.g.t.**, s. 63, 64)

⁸²⁹ Kırandı, **a.g.t.**, s. 64-66; İdris Bostan, "Tersâne-i Âmire", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, s. 40, İstanbul 2011, s. 513-516

⁸³⁰ Kırandı, **a.g.t.**, s. 66, 217; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 61

⁸³¹ Kırandı, **a.g.t.**, s. 66, 234; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 69

⁸³² Kırandı, **a.g.t.**, s. 44, 105, 183; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 16, 47

⁸³³ Kırandı, **a.g.t.**, s. 76, 77

⁸³⁴ İdris Bostan, "Azeb", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 4, TDV Yayınları, İstanbul, 1991, s. 312

⁸³⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 141

⁸³⁶ Hâcegân terimi, Osmanlı Devleti'nde yazı işlerinin başında ve Defterdarlık, Nişancılık gibi önemli görevlerde bulunan kişiler için kullanılan bir terimdir. Hâcegân-ı Divân-ı Hümâyûn ise, Divân-ı Hümâyûn'un üst düzey

görevlidir. Gerekli olan malzemeleri satın alıp hazır eder. Ayrıca depo eşyalarını ve ayniyat defterlerini kontrol etmekle yükümlüdür. Kısaca tersaneyle alakalı bütün gelir gider işleri tersane emini vasıtasıyla yapılmaktaydı. Divân-ı Hümâyûn toplandığında kendisinin fikri alınacaksa görüşü alınır toplantılara katılmazdı⁸³⁷.

Emânet-i Tersâne-i Amire

Sâbıkâ hizmet-i mezbûrede olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fî 18 L. Sene [10]23⁸³⁸

Emânet-i Tersâne-i Âmire, Bâ-hatt

Hizmet-i mezbûrede olan İbrahim fevt olmağla yeri sâbıkâ tersâne ağası olan Mustafa Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî 19 R. Sene [10]24⁸³⁹

Peykbaşılık: Farsça haber getiren, hademe ve etrafta yürüyen manasına gelen peyk kelimesi Osmanlı Devleti teşkilâtında da aynı anlamda kullanılırdı. Fatih Kânûnnâmesi'nde peyk adlı görevli sınıftan bahsedilmektedir. Osmanlı Devleti içerisinde peykler yaya postacı sınıfı içerisinde aşırı hızlı koşanlardan oluşmaktaydı. Padişahın hemen yanında durup, buyruğunu süratle ulaştırma ve istihbarat gibi görevleri vardı. Fatih Kânûnnâmesi'nde peykbaşının sefer sırasında solakbaşı ile birlikte padişahın yanında durarak koruma görevini icra etmesi gerektiği belirtilmiştir. Padişahın yakınında olduklarından gösterişli ve süslü kıyafetler giyerlerdi⁸⁴⁰. Defterde peykbaşı ölünce yerine peykler kethüdası onun yerine de bölükbaşı onun yerine de odabaşı onun yerine de emektar olana verildi.

Peykbaşılık-ı Hâssa, Bâ-hatt

Hâssa peykleri başı Rüstem fevt olub yeri hâlî kalmağla kethüdâsı olan Mustafa'ya ânın yeri bölükbaşı Receb'e ânın yeri Odabaşı Süleyman'a ânın yeri emekdâr Abdullah oğlu Ali'ye virilmek buyuruldu; fî 12 Ra. Sene [10]24⁸⁴¹

Mîrahorluk: Osmanlı sarayında binek ve yük hayvanlarının bulunduğu has ahırdaki işlerden sorumlu olan görevliye emir-i ahur kelimesinin galatı bozuk hali olarak imrahor veya mîrâhur/mîrâhor denilirdi. Has ahırdaki iş yükünün artmasıyla iki kişiye çıkarılmış amirlerine büyük mirâhur yani mîrahor-ı evvel, yardımcıları da küçük mîrâhur yani mîrahor-ı sâni şeklinde

yetkililerini ifade eder. Bu terim, Divân-ı Hümâyûn ve paşakapısındaki kalemlerin başları ile birlikte maliye, kapıkulu ocakları, katipler, tersane emini, şehremini, arpa, matbah ve darphane emenleri, teşrifatçı, tophane, baruthane gibi çeşitli dairelerin müdürleri, nazırları ve eminlerini içerir. Pakalın, "Hacegân", "Hacegân-ı Divân-ı Hümayun", I, s. 693

⁸³⁷ Uzunçarşılı, **Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, s. 425, 426

⁸³⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112

⁸³⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130

⁸⁴⁰ Sertoğlu, "Peyk", s. 280; Zeynep Tarım Ertuğ, "Peyk", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 34, TDV Yayınları, İstanbul, 2007, s. 263

⁸⁴¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126

teşkilatlanmışlardır⁸⁴². Mirahur-ı evvel ağası padişahın yanında yürüme ayrıcalığına sahip olan rikâb-ı hümâyûn ağalarından olup kıdem olarak kapıcıbaşından sonra, çakırcıbaşından önce gelirlerdi⁸⁴³. Mirahur-ı evvelin başlıca vazifesi has ahır halkına nezaret etmek ve çayır ve koruları idare etmektir. İkinci mirahur ise küçük ahır halkıyla arabacıların işleriyle ilgilenir, seferlerde içoğlanların at ihtiyacını karşılar ve saray arabacılarını muhafaza ettirirdi⁸⁴⁴.

Mirâhur-ı evvelliğe, mîrâhur-ı sâni, kapıcılar kethüdâlığı, kapıcıbaşılık, silâhdarlık, çavuşbaşılık ve doğancıbaşılık görevlerinden tayin yapılırdı. Mirâhur-ı evvel terfi edeceği zaman ise yeniçeri ağalığı, sancakbeyliği, beylerbeyliği, kaptan-ı deryalık ve hatta ezirliğe kadar terfi ederlerdi. Mirâhur-ı sâni görevine ise kapıcıbaşılık, kapıcılar kethüdâlığı, teberdârlık, mîralemlik, sipahi ağalığı, müteferrikalık, salâhorluk ve şilâhorluk gibi görevlerden tayin olunurdu. Mirâhur-ı sâni görevinden mîrâhur-ı evvel ağalığı başta olmak üzere çeşitli ağalıklara, sancakbeyliği ve beylerbeyliklere terfi olunabilirdi⁸⁴⁵.

Söz konusu ruûs defterindeki atama kayıtlarına göre Yeniçeri Ağalığı'na Mirahorbaşı Mustafa Ağa, Mirahorbaşığa da Kapıcılar kethüdâsı Mustafa Ağa tayin olmuştur⁸⁴⁶. Ayrıca mirahor-ı evvel Mustafa Ağa'nın oğullarının da Dergâh-ı Âli müteferrikalarına alındığı görülmektedir⁸⁴⁷.

Serrâçlık: Hasahır halkından biri olan saraçlar padişahın atları ile ilgilenen zümreyi oluşturur. Saraçlar Büyük ve küçük mirahorlara bağlı iki sınıftan meydana gelirler. Büyük mirahora bağlı olanlar birinci saraçlar yani Serrâcîn-i Hâssa (hâssa saraçları), küçük mirahora bağlı olanlara da ikinci saraçlar yani beygir saraçları denilmekteydi. Birinci saraçların amirine kethüdâ denilmekteydi. Hâssa saraçlarının başlıca görevi hasahırdaki atlara eğer, koşum takımı yapmaktır. Padişahın Cuma selâmlıklarında raht-ı hümâyûn da denilen mücevherli hayvan takımlarına rahtvân-ı has veya rahvân ağası nezâret ederdi⁸⁴⁸.

Çalıştığımız defterde Hâssa serrâçlığına pek çok atama kaydı yer almaktadır. Bunların ekseriyeti emekdâr olup bölüğe katılmışlardır⁸⁴⁹. Hâssa serrâçları zümresine katılanların yerine de şâkirdlerden alınmaktadır⁸⁵⁰.

⁸⁴² Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 471

⁸⁴³ Erhan Afyoncu, "Mirâhur", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 30, TDV Yayınları, Ankara, 2020, s. 142

⁸⁴⁴ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 474

⁸⁴⁵ Afyoncu, gös. yer.

⁸⁴⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

⁸⁴⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 133, 153

⁸⁴⁸ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 475, 476

⁸⁴⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 133, 134, 152

⁸⁵⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 146

Şikâr Ağaları: Padişahın maiyetindeki rikâb-ı hümâyûn ağalarından olup av merasimine katılan zümrenin amirleridir. Birun'da bulunanlar kademelerine göre Çakırcıbaşı, Şahincibaşı ve Atmacacıbaşı olarak sıralanır. Enderun'da ise Doğancıbaşı ve maiyetindeki doğancılar vardı⁸⁵¹. Osmanlı av teşkilâtı sarayda olduğu kadar taşrada da vardı. Saraydaki şikâr ağaları ulûfe alırlarken, taşradakiler timar tasarruf ederlerdi⁸⁵². Bunlara hâssa kuşbazları da denirdi⁸⁵³.

Doğancı: Osmanlı Devlet'inde saraydaki av kuşlarına bakan av ve avcılıkla ilgili görevlilerden olup Enderûn'da bulunurlardı. 1478 tarihine kadar amirleri şahincibaşı iken bu tarihten itibaren doğancıların amiri konumuna doğancıbaşı getirilmiştir⁸⁵⁴. Doğancıbaşı av esnasında padişaha en yakın olanlardandır. Av getirdikçe de bahşiş alır. Enderûn'dan terfiileri çakırcıbaşılık ve şahincibaşılık şeklinde olurken bazen de mirahorluk, sancakbeyliği veya daha yüksek vazifelerden olan vezir ve beylerbeyiliğine de terfi ederlerdi⁸⁵⁵.

Çalıştığımız defterde doğancı ataması yer almamaktadır. Ancak Doğancılar kethüdasına atmacacıbaşılık görevi verildiği görülmektedir⁸⁵⁶.

Şahinci: Osmanlı sarayında Birûn'da bulunan av kuşlarından şahinlerin bakımıyla görevli olanlara denirdi. Amirleri şahincibaşıdır. Daha önceleri Enderûn'da yer alırken zaman içerisinde Birûn'a geçtiği anlaşılmaktadır. Şahincibaşılar 1478 senesine değin av teşkilâtının başı konumundaydılar. Bu tarihten sonra doğancıbaşı üst konuma geçmiştir. Şahincibaşı saray içerisinde çakırcıbaşı olurken taşra çıktığında sancakbeyi ve beylerbeyiliğe kadar terfi ederlerdi⁸⁵⁷.

Şahincibaşılık-ı Hâssa, Bâ-hatt

*Atmacacıbaşı Şeyh Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim*⁸⁵⁸

Atmacacı: Av kuşlarından atmacaların bakımını yapmakla görevli kişilere denilmektedir. Amirleri olan atmacacıbaşı şikâr ağalarının en yüksek üçüncü rütbeli ağadır. Padişahın süre avında yanında duran atmacacıbaşı terfi ettiğinde şahincibaşı olur, taşrada ise sancakbeyi olurlardı.

⁸⁵¹ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 403

⁸⁵² Özcan, "Şikâr Ağaları", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 39, TDV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 162

⁸⁵³ Sertoğlu, "Avcılar", s. 24

⁸⁵⁴ Abdülkadir Özcan, "Doğancı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 9, TDV Yayınları, İstanbul, 1994, s. 487

⁸⁵⁵ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 404

⁸⁵⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

⁸⁵⁷ Abdülkadir Özcan, "Şahincibaşı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 38, TDV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 277

⁸⁵⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

Atmacacıbaşığa genelde şahinci kethüdalığından terfi olunurdu. Taşradaki atmacacılar timarlı olup bazı vergilerden de muaftılar⁸⁵⁹.

Atmacacıbaşıklık-ı Hâssa, Mim

*Sâbikâ doğancılar kethüdâsı olan Mustafa 'ya virilmek buyuruldu; fi mim*⁸⁶⁰

Çakırcı: Padişahın maiyetindekilerden olup birlikte ava gidenlerden biridir. Çakır denilen av kuşlarının bakım ve eğitiminden mesuldürler. Başlarında çakırcıbaşı bulunurdu. Çakırcıbaşı şikâr ağalarının en yüksek rütbelisi ve amiri konumundadır⁸⁶¹. Fatih Kânûnnâmesi'ne göre padişahın yanında yürüme hakkına sahip olan rikâb-ı hümâyun ağalarındandır, ayrıca teşrifattaki yeri kânûnnameye mîrâhûr-ı sâni ile çaşnigîrbaşının arasında gösterilmiştir. Çakırcıbaşı sarayda terfi ederse vezir-i azamlığa kadar yükseldiği bilinmektedir. Taşrada ise genellikle beylerbeyiliğe kadar yükselirdi. Yerine de şahincibaşı, onun yerine de atmacacıbaşı getirilirdi⁸⁶².

Çakırcıbaşıklık-ı Hâssa, Bâ-hatt

*Şahincibaşıya virilmek buyuruldu; fi 24 S. Sene 4*⁸⁶³

Şehremini: Osmanlı Devleti'nde şehreminliği müessesesi saray ve hükümetle ilgili tamirat ve bina işleriyle ilgilenmesi amacıyla kurulmuştur. Tam olarak ne zaman kurulduğu bilinmemekle birlikte Fatih Kânûnnâmesi'nde şehremininin maaşı, elkâbı, rütbesi, terfii ve teşrifattaki yeri ile ilgili bilgiler yer almaktadır⁸⁶⁴. İbrahim Paşa ve Galata Sarayı'nın yiyecek ve giyecek masraflarını, eski ve yeni sarayların ve harem ahalisinin maaş ve giderleriyle ilgilenmek görevlerindedir. Ayrıca sarayların nakliye ücretlerinin karşılanması ve nakliye ambalajlarının yapılması, arabaların tamiri, surre alayı için gerekli malzemenin temini, Enderun'da kullanılacak kâse, kaşık gibi eşyaların temini ve tamiri vs. şeklinde sarayla ilgili her türlü tamir ve temin işiyle görevlidirler⁸⁶⁵. Fatih Kânûnnâmesi'ne göre derecesi yüksek şehremini defterdarlığa terfi ederdi. Ayrıca yeniçeri

⁸⁵⁹ Abdülkadir Özcan, "Atmacacıbaşı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 4, TDV Yayınları İstanbul, 1991, s. 82; Özcan, "Şikâr Ağaları", s. 162

⁸⁶⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

⁸⁶¹ Abdülkadir Özcan, "Şikâr Ağaları", s. 162

⁸⁶² Abdülkadir Özcan, "Çakırcıbaşı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 8, TDV Yayınları, İstanbul, 1993, s. 189, 190

⁸⁶³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

⁸⁶⁴ "Ve şehir emîni yüz yirmi akçe ulûfeye mutasarrıf ola.", "Ve şehreminine ve defter emînine ve re'isü'l-küttâba böyle yazıla: İftihârü'l-e'âlî ve'l-e'âzım muhtârü'l-ahâlî ve'l-ekârim el-muhtassu bi-mezîdi 'inâyeti'l-Meliki'd-dâ'im ... dâme mecdühü yazıla" Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 11, 25

⁸⁶⁵ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 361.

ağalığına ve kapıcıbaşıliğa da terfi ederlerdi⁸⁶⁶. Teşrifatta defter eminininden sonra ve reisülküttaptan önce gelirdi⁸⁶⁷.

Çalıştığımız ruûs defterinde Şehreminliğine tersâne emininin tayin edildiğini görmekteyiz. Ayrıca Fatih Kânûnnâmesi'nde yazdığı gibi defterde yer alan şehremininin şikk-ı sâni defterdarlığına atandığı görülmektedir⁸⁶⁸.

Hâssa Beytûlmal Eminliği: Osmanlı Devleti'nde vefat edenlerin geride bıraktığı terekelerini varislerine intikalinden önce devlet tarafından taksimatını yapmakla görevlendirilen şer'î memura kassâm denilmektedir. Kassamlar askerî ve reâyâ olarak ikiye ayrılmıştır⁸⁶⁹. Askerî sınıftan ölen şahısların terekesinin taksimiyle askerî kassam ilgilenirdi. Bunlar buldukları bölgeye göre Anadolu veya Rumeli kazaskerine bağlı idiler. Reâyânın terekesi taksimiyle de vilâyet ve sancak kadılarının adına beledi/şehrî kassâmlar ilgilenirdi⁸⁷⁰.

Mirasçısı olmayan veya mirasın tamamını hak edecek nitelikte ve sayıda varis olmayan kişilerin mirasları, sahihsiz mal olarak kabul edilerek devlete intikal ettirilirdi. Askerî sınıftan vefat edenlerin mallarına hâssa beytûlmal eminleri tarafından, sivil kişilerin mallarına ise âmme beytûlmal eminleri tarafından el konulurdu. Beytûlmâl eminleri, sahihsiz bir malın bulunduğu yeri öğrendiklerinde gecikmeksizin onu alırlardı⁸⁷¹.

Yeniçeri ocağından ölen yeniçerilerin terekelerinin şer'î hükümler gereğince satılarak ocağa getirmekle görevli kişilere de beytûlmalci denilmekteydi. Küçük evlâdı varsa yetişkinliği beklenir sonra parası verilirdi. Yetişkin çocukları varsa da para çocuklara pay edilirdi. Varissiz ölen yeniçerilerin terekeleri yeniçeri serdari tarafından şehrin çarşısında satılır parası müfredat defteriyle birlikte beytûlmalci ile İstanbul'a gönderilirdi. Satılmayan terekeler ise ocaktan yollanan tereke memuru kadı huzurunda muhallefatı defterine yazarak kadıya onaylatır terekeyi satıp İstanbul'a dönerdi. İstanbul'da Galata ve Üsküdar'daki muhallefatı ocak beytûlmalcisi ve beytûlmal kâtibi satar ve defterini tutarlardı. Bu hizmetleri karşılığında para alırlardı. Ocak beytûlmalciliğine yayabaşılardan, deveciler ve hasekilerden terfi edilirdi⁸⁷².

⁸⁶⁶ Ali Akyıldız, "Şehremini", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 38, TDV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 460

⁸⁶⁷ "Ve defterdârlığa üç pâyeden çıkalar: Evvelâ defter emîni ve şehr emîni defterdâr olmak kânûnumdur.", "Ve merâtibde defter emîni, anun altına şehr emîni, anun altına re'isü'l-küttâb otururlar"; Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 10, 11

⁸⁶⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 128

⁸⁶⁹ Pakalın, "Kassam", 2, s. 209

⁸⁷⁰ Said Öztürk, "Kassâm", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 24, TDV Yayınları, İstanbul, 2001, s.579

⁸⁷¹ Arif Bilgin ve Fatih Bozkurt, "Bir Malî Gelir Kaynağı Olarak Vârissiz Ölenlerin Terekeleri ve Beytûlmâl Mukataaları" **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi** (20), 2010/2, s. 2

⁸⁷² Pakalın, "Beytûlmalci", 1, s. 226

Emânet-i Beytü'l-mâl-ı Hâssa

*Sâbıkâ sancâğ-ı hümayûndan gelen (boş) virilmek buyuruldu*⁸⁷³

Hâssa Kilercileri: Saray kilercileri yedi bölükten oluşmaktaydı ve birer ağası, kethüdası ve kâtibi vardı. Yedi bölükten altısı bölük-i kiler (bölük kilerleri) olup yedincisi kiler veya aşşab yani sebze veya yaş meyve kilercileri denmekteydi⁸⁷⁴.

An-Cemâ'at-i Kilârciyân-ı Hâssa

5 Ahmed bin Mahmud

*Mezkûr yarar olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu*⁸⁷⁵

Gılmân-ı Bahçe: Osmanlı saraylarında padişaha ait bahçe ve bostanlarla, kayıklarla ve sarayla ilgili her türlü işlerle ilgilenen ve genişçe teşkilâta sahip bostancı ocağı önemli bir konuma sahiptir. Saray içerisinde has bahçede çalışan bostancılara “gılmân-ı bahçe-i hâssa” denilirdi. Taşradaki bahçelerde hizmette bulunanlara ise “gılmân-ı bostaniyân” denilmekteydi. Bostancıların amiri bostancıbaşısıdır. Başlıca görevi Marmara ve Boğaziçi sahil kısmının güvenliğinden sorumluydular. Ayrıca padişahın kayığının dümeninde dururlardı. Taşraya sancakbeyi olarak tayin edilir, bazen de kapıcıbaşı ve beylerbeyi ve hatta veziriazam olanlar da olmuştu⁸⁷⁶.

Söz konusu 1484 numaralı ruûs defterinde yer alan gılmân atama kayıtları şu şekildedir. Saray-ı Meydan Gılmanı olarak sehven defterden çıkarılan kişinin ağası tezkiresiyle tekrar bölüğe alındığı⁸⁷⁷, yeniçeri ağası memhuruyla gılmân-ı acemiyâna alınan kişi⁸⁷⁸, emekdâr olup Galata'daki gılmân-ı acemiyân'a alınan kişi⁸⁷⁹ ve sadrazam Öküz Mehmed Paşa'nın sultânları emekdarları olan kişiler Gılmân-ı Acemiyân-ı İstanbul'a tayin olmuşlardır⁸⁸⁰.

Muhzır başı: Huzura getiren anlamına gelen muhzır kelimesinden de hareketle Osmanlı Devleti'nde mahkemelerde davalı ve davacıyı huzura getirmekle görevli olan muhzırların başına denilmektedir⁸⁸¹. Yeniçeri ocağında yüksek rütbeli yeniçeri kumandanına ise muhzır ağa denilirdi. Muhzır genellikle mahkemenin bulunduğu yerin sakinleri arasından tercihen daha önceleri bu

⁸⁷³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121

⁸⁷⁴ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 443

⁸⁷⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 143

⁸⁷⁶ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 451-453; Abdülkadir Özcan, “Bostancı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 6, TDV Yayınları, İstanbul, 1992, s. 309

⁸⁷⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105

⁸⁷⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121

⁸⁷⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 136

⁸⁸⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 192

⁸⁸¹ Pakalın, “Muhzır Başı”, 2, s. 573

görevi ifa eden veya devlette görev almış askerî sınıftan kişilerden seçilirdi. Ayrıca İstanbul kadılığı muhızırbaşısının kapıkulu süvarileri bölüğüne geçebilme hakkı da mevcuttu. Muhızırbaşılığa genellikle kapıcılar kethüdası tarafından kendi sorumluluğundaki kapıcılardan tayin edilirdi. Terfi ettiklerinde de timar verilerek Dergâh-ı Âlî çavuşluğuna geçerlerdi⁸⁸².

Çalıştığımız defterde muhızırbaşı ataması olmamakla birlikte İstanbul muhızır başısının Dergâh-ı Âlî çavuşluğuna terfi ettiğini görmekteyiz⁸⁸³.

Mutfak Emini: Osmanlı saray mutfağın teşkilâtından matbah-ı amirenin her türlü ihtiyacıyla ilgilenen memura matbah emini denilirdi. Saraya gelecek bütün zahire ve mutfak malzemesinin tedarikinden sorumludur. Matbah emini Osmanlı devlet teşkilâtında Divân-ı Hümâyûn kalemleri şeflerinden müteşekkil haccân rütbesinde idi⁸⁸⁴.

Söz konusu ruûs defterinde matbah emini olanlara Dergâh-ı Âlî çavuşbaşılığı verildiği görülmektedir⁸⁸⁵.

Sakabaşı: Osmanlı sarayının su ihtiyacını sağlayan zümre olan sakaların amiri konumunda olan sakabaşı, Divân-ı Hümâyûn'da suyu gümüş kapların içerisinde taşıdıklarından dolayı "Sakayân-ı sîm-i hâssa" da denilirdi⁸⁸⁶. Divân-ı Hümâyûn'un toplandığı günlerde yazın buzlu şerbet kışın macun sunar, yemek öncesi sadrazama, vezirlere ve nişancıya leğen, ibrik ve havlu tutar, yemek sırasında da hizmet ederlerdi. Ayrıca Divân'da yelpaze ve sineklik kullanmak da görevlerindendi. Sakabaşıya baltacılarından tayin olunurdu⁸⁸⁷

Defterde sakabaşıya dair bir atama kaydı bulunmamaktadır. Ancak Sakabaşı arzıyla Divân-ı Hümâyûn Sipahilerine atanan kişi hakkında kayıt bulunmaktadır⁸⁸⁸.

Saksoncubaşı: Seksoncubaşı, samsoncubaşı ve serseksonî şeklinde belgelerde geçen Saksoncubaşı, yeniçeri ocağında yetmiş birinci cemâat ortasını teşkil etmektedir. Ayı avında kullanılan Sekson köpek türünün ismidir. Bu köpeklerin bakımıyla yükümlü olduklarından böyle adlandırılmışlardır. Padişahın sürek avlarında görevlidirler ve gösterilere katılarak padişah

⁸⁸² Recep Ahışalı, "Muhızır", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 31, TDV Yayınları, Ankara, 2020, s. 85

⁸⁸³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁸⁸⁴ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 364, 365

⁸⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 139

⁸⁸⁶ Mehmet Zeki Pakalın, "Sakabaşı", **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü**, III, MEB Basımevi, İstanbul, 1971, s. 96

⁸⁸⁷ Sertoğlu, "Sakayân-ı Sim-i Hassa", s. 297; Pakalın, "Sakabaşı", s. 96

⁸⁸⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108

huzurunda yetiştirdikleri köpekleri aylara saldırtırlardı. Saksoncubaşı ocağın büyük zabitlerinden olup Turnacıbaşından önce Zağarcıbaşından sonra gelirdi. Terfi ederse zağarcıbaşı olurken, XVI. Yüzyılın sonlarından itibaren kul kethüdâsı da olmaya başladılar. Dış hizmete genellikle sancakbeyi veya beylerbeyi olarak çıkarlardı. Yıllık geliri elli bin akçeden az olmayan zeamet verilirdi⁸⁸⁹. Defterde başlık olarak saksoncubaşı ataması olmasa da saksoncubaşının hangi görevlere atandığına dair kayıtlar yer almaktadır. Bu kayıtlara göre:

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Sâbikâ sekbânbaşı olub yaya beğlerinden olan müteveffâ Mustafa'nın gediği saksoncubaşı Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî 16 M. Sene 1024⁸⁹⁰

Kapucıbaşılık-ı Dergâh-ı Âlî

Bi'l-fi'l samsoncubaşı Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî 28 N. Sene 1025⁸⁹¹

Helvacıyân-ı Hâssa: Osmanlı Sarayında matbah eminliğine bağlı olan şurup ve tatlıcıların olduğu bölüğe denilmektedir. Buldukları daireye Helvahane veya Helvacı Ocağı denilmekteydi. Burada senede bir defa çeşitli baharatlarla macunlar yapılır padişah ve Enderun'dakilere hediye edilirdi. Saray lokmalarını da helvacılar dökerdi. Helvahanede çeşitli çiçek ve meyvelerin şerbetleri, reçelleri, helvaları, macunları, turşuları, ilaçları, esansları ve sabunları yaparlardı. Amirleri Helvacıbaşı, Çaşnigirbaşı ve Hoşafçıbaşıdır. Köprülü Mehmed Paşa da bu ocaktan yetişmiştir⁸⁹².

An-Cemâ'at-i Şâkirdlik-i Helvacıyân-ı Hâssa-yı tâbi'-i harem-i matbah-ı âmire

Hasan bin Hüseyin

Mezkûr hâlâ Mısır beğlerbeğisi olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin emekdârı olmağla müşârünileyhin tezkîresi mücibince yevmî yigirmi akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fî 10 S. Sene [102]4 (...) mukabele⁸⁹³

Hil'atçıyân-ı Hâssa: Osmanlı Devleti'nde, padişahlar ve sadrazamlar, çeşitli törenler ve vesilelerle yabancı elçileri, devlet erkânını ve memurları onurlandırmak için özel giysiler olan hil'atleri armağan ederlerdi. Osmanlı Devleti teşrifatında hil'at oldukça önemli bir sembolik ve siyasi anlama sahiptir. Hil'at, yöneticilerin ve devlet memurlarının statülerini ve hiyerarşiyi ifade etmek için kullanılan bir araçtı. Yöneticilerin ve devlet görevlilerinin giydikleri kıyafetler, onların

⁸⁸⁹ Abdülkadir Özcan, "Saksoncubaşı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, Gözden Geçirilmiş 3. Basım Ek-2, TDV Yayınları, Ankara, 2019, s. 451; Sertoğlu, "Saksoncubaşı", s. 310

⁸⁹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 118

⁸⁹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 181

⁸⁹² Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 442; Sertoğlu, "Helvacıyan-ı Hassa", s. 149; Arif Bilgin, "Matbah-ı Amire", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 28, TDV Yayınları, Ankara, 2003, s. 116

⁸⁹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121

sosyal statülerini, görevlerini ve hatta mevkilerindeki yetkilerini göstermekteydi. Örneğin, padişahın giydiği hil'at, onun otoritesini, gücünü ve saltanatını simgelerken, sadrazamın giysisi ise onun en üst düzey yönetici olduğunu ve vezirler arasındaki en önemli kişi olduğunu belirtirdi. Ayrıca, farklı askeri rütbelere ve sivil görevler için özel olarak tasarlanmış hil'atlar vardı, bu da kişinin askeri veya sivil rolünü vurguluyordu⁸⁹⁴. Dolayısıyla, Osmanlı toplumunda hil'atın giyim tarzı ve rengi, bir kişinin sosyal, siyasi ve askeri statüsünü belirlemede önemli bir rol oynamaktaydı.

Devlet memurlarının giydikleri kıyafetler, rütbe ve görevlerine göre değişiyordu. Bu memurların, günlük hayatta, sıradan törenlerde ve önemli resmi etkinliklerde giymek için üç farklı kıyafet seti bulunmaktaydı ve bu duruma bağlı olarak hil'atlar da değişiyordu. Örneğin, sadrazam gibi üst düzey görevlilere verilecek hil'atların türleri farklılık gösterebiliyordu ve hangi tür hil'atların ne zaman ve hangi sebeplerle verileceği önceden belirlenmişti. Elçi ve misafirlerin hil'atlarının türü, kişinin statüsü ve yüklendiği göreve göre belirleniyordu. Dolayısıyla, herkesin giyeceği hil'at türü önceden belirlendiği için, aynı sebeplerle sadrazam ve padişah huzurunda verilen hil'atlar genellikle aynı olurdu.

Hil'atçıyan-ı Hâssa, padişahın kişisel giyim ve giyim gereksinimleriyle ilgilenirken, sarayda yapılan resmî törenler ve etkinlikler için gerekli olan hil'atları hazırlar ve denetlerdi. Bu görevin yanı sıra, sarayda çalışan diğer personelin giyim standartlarını belirlemek ve denetlemek de Hil'atçıyan-ı Hâssa'nın sorumlulukları arasındaydı.

Hil'atçıyan-ı Hâssa, saraydaki sosyal ve protokol düzenlemelerinde önemli bir rol oynardı ve sarayın iç işlerinin düzenli bir şekilde yürütülmesine katkıda bulunurdu. Bu kurum, Osmanlı Devleti'nin genel yönetimine paralel olarak faaliyet gösteren özel bir kurum olarak kabul edilirdi. Defterde Hâssa Hil'atçıyan-ı Hâssa'nın atama kaydı şudur:

An-Cemâ'at-i Hil'atçıyân-ı Hâssa

Hüseyn bin Mustafa

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın İç hazînedâr başı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhak olmak buyuruldu; fi Gurre-i N. Sene 1024⁸⁹⁵

Hâssa Mimarları: Osmanlıların kuruluşundan itibaren saray, kale, cami, medrese, külliye, imaret gibi pek çok binanın inşası ve imarı için mimarların görevlendirilirdi. Tam olarak ne zaman

⁸⁹⁴ Filiz Karaca, "Hil'at", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 18, TDV Yayınları, İstanbul, 1998, s. 26

⁸⁹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 144

kurulduğu bilinmemekle birlikte Hâssa Mimarları Ocağı'nın İstanbul'un fethinden sonra kurulduğu tahmin edilmektedir⁸⁹⁶.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, baş mimar ve mimarlar şehreminliğine bağlıdır ve muamelatta maiyeti gibi olduğunu belirtmektedir.⁸⁹⁷ Şerafettin Turan ise Birûn kısmında olduklarını, teşkilâta Şehreminine bağlı olduğunu ve malzeme tedariki, masraf ve yevmiyelerin ödenmesi gibi idarî işlerin yönetimi Hassa Mimarları Ocağı'na bırakılmış olup, teknik işlerin tamamı bu ocak tarafından yürütüldüğünü belirtmektedir⁸⁹⁸. Hâssa Mimarları'nın amirine Mimarbaşı, Ser-Mi'marân-ı hâssa ve Mi'mar Ağa denilmekteydi ve Ağayan-ı Ehl-i Hiref Cemaati içinde yer almaktaydılar⁸⁹⁹.

İncelenen ruûs defterinde Hâssa Mimârları cemaatine yönelik bir adet atama kaydı yer almaktadır. Bu kayıt:

An-Cemâ'at-i Mi'mârân-ı Hâssa

Şaban

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın mi'mâr başı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince yevmî dokuz akçe ile sipâhiyân bölüğüne ilhâk olmak buyuruldu⁹⁰⁰

Otcıyân-ı Hâssa: Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyılda fitil otu ve humbara imâl etmek amacıyla otçu bölüğü kurulmuştur. Bu bölük, fitil otu ve tunç humbara yapımında uzman topçu bölükbaşlarından biri olan Mustafa'nın öncülüğünde on bir nefer ve üç şakîrle birlikte yeniçeri odalarında bir kârhane ve otçubaşı adında bir bölüğün teşekkül edilmesi ve ulûfesinin ve çuhasının cebecilere verilmesi üzere 1 Nisan 1578 tarihinde oluşturulmuştur.

Galata'da humbara üretimi için özel bir kârhane inşa edildi. Bu iş de otçubaşının sorumluluğuna verildi. Humbara ve fitil üretiminin tehlikeli ve uzmanlık gerektiren bir iş olması nedeniyle, cebecibaşına gönderilen hükümlere göre Otçubaşı Mustafa'nın faaliyetlerini ivedilikle yürütmesini sağlamak ve dış müdahalelere karşı tedbir alması emredilmekteydi⁹⁰¹.

⁸⁹⁶ Şerafettin Turan, "Osmanlı Teşkilâtında Hassa Mimarları", **Tarih Araştırmaları Dergisi**, 1, Ankara, 1963, s. 159

⁸⁹⁷ Uzunçarşılı, **Saray Teşkilâtı**, s. 363

⁸⁹⁸ Şerafettin Turan, "Mimarbaşı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 30, TDV Yayınları, Ankara, 2020, s. 90

⁸⁹⁹ Fatma Afyoncu, **XVII. Yüzyıl Hassa Mimarları Ocağı (Başbakanlık Osmanlı Arşivi Belgelerine Göre)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1998, s. 10

⁹⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156

⁹⁰¹ Koçak, **a.g.t.**, s. 36

Çalıştığımız ruûs defterinde Hâssa Otçuları cemaatine yönelik bir adet atama kaydı yer almaktadır. Bu kayıt:

An-Cemâ'at-i Otçıân-ı Hâssa

Mustafa bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağla kapudan vezîr Halil Paşa hazretlerinin mektûbı mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fî 27 M. Sene 1025⁹⁰²

Mandegân Ağası: Mande, Kapıkulu askerleri içerisinde ihtiyar, hastalık ve sakatlık sebebiyle sefere gidemeyip İstanbul'da kalanlardan müteşekkildir. Sayıları Kanunî Sultan Süleyman döneminde altmış iken, bir yüzyıl sonra bin kişiye çıkmıştı. Sayıları arttığından dolayı seferlere getirilip çadır ve ağırlık muhafazası hizmetinde kullanılırdı. Ayrıca tecrübeli asker olduklarından dolayı da görüşlerine de başvurulurdu. Bunların asayişinden ve düzeninden sorumlu olanlara da Mandegân Ağası denilirdi. Kendisi Kapıkulu askeri tamamen sefere gidince İstanbul'da onlara vekâlet ederdi⁹⁰³.

Ağalık-ı Mânde-gân der-Âstâne, Bâ-hatt

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından Malkoç Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî 21 R. Sene [102]⁴⁹⁰⁴

Hazinedâr: Kıymetli kapkacak, eşya ve malların konulduğu yeri idare ve muhafazayla görevlilerdir. Hazinedâr başı ise saraydaki Enderûn ağalarının ileri gelenlerinden birisidir ve hazine-i hümayûn memurlarının zabitidir. Bu memurların idare ve asayişinden sorumludur. Ayrıca padişahın destar (sarık) ve seccadesini korumak da bir diğer görevidir⁹⁰⁵.

Çalıştığımız defterde hazinedâr-ı hâssa'ya dair atama kaydı bulunmamaktadır. Ancak seferde hizmette bulunan hâssa hazinedârlarına terakki verildiği⁹⁰⁶ ve Hâssa hazinedârbaşı Osman Ağa'nın tevâbi'inden emekdâr olan kişiye Dergâh-ı Âlî çavuşluğu verildiği görülmektedir⁹⁰⁷.

Harc-ı Hâssa: Sarayın belirli masrafları için ayrılan paranın saklandığı dolabı ifade etmektedir. Eskiden kasa olmadığı için para konulan yerlere dolap denilirdi⁹⁰⁸.

⁹⁰² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 157

⁹⁰³ Sertoğlu, "Mande", "Mandeler Ağası", s. 208

⁹⁰⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁹⁰⁵ Pakalın, I, "Hazinedar", "Hazinedar başı", s. 785

⁹⁰⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153

⁹⁰⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168

⁹⁰⁸ Pakalın, I, "Harc-ı Hassa", s. 739

An-Cemâ'at-i Ebnâ-yı Hâssa-yı Harc

Derviş bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın kendü ulûfesiyle bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fî 10 S. Sene 1025⁹⁰⁹

Harc-ı Hâssa Reisleri Cemâati: Harc-ı Hâssa Reisleri, buldukları gemilerin kapudanı olarak görev alırlardı. Ayrıca, azab bölükbaşısı olan reislerden tefrik edilmek için “Harc-ı Hâssa Reisi”, “Kadırga Reisi” veya “Gemi Reisi” olarak adlandırılırlardı. XVII. yüzyılın ikinci yarısından itibaren “Harc-ı Hâssa Reisi” tabiri yerine “Kapudan” terimi kullanılmaya başlamış ve “reis” terimi sadece azab bölükbaşısı için kullanılmıştır.

Gemi sahibi olan Harc-ı Hâssa Reisi yani Kapudan, geminin tüm mürettebatına liderlik eder ve geminin düzenini sağlamakla görevlidir. Önceleri, Kapudan olabilmek için hizmet etmek ve savaşta düşman gemilerinden birini ele geçirmek gerekmekteydi, ancak sonraları sadece yetenekli ve yararlı bireylere Harc-ı Hâssa Reisliği verilmeye başlanmıştır⁹¹⁰.

Harc-ı Hâssa Reislerinin sayısı XVII. yüzyılın ikinci yarısına kadar 265 ile 402 arasında değişiklik göstermiştir. Ayrıca, yevmiyeleri 8 ile 150 akçe arasında değişmektedir⁹¹¹.

Çalıştığımız defter içerisinde hâssa reislerine dair bir adet kayıt bulunmaktadır. Bu kayıt:

An-Cemâ'at-i Re'isân-ı Hâssa

Mustafa bin Ramazan

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesi yine tersânede hazîneye kalmak üzere bölük virilmek buyuruldu; fî 23 Ca. Sene 1025⁹¹²

Müşâherehorân: Osmanlı Devleti'nde mâliye bürolarından biri olan küçük rûznâmçe kaleminden maaş tahsisi yapılan grupları belirten “müşâherehorân” terimi, sözlükte “aylık ödemekle kiralama veya birini istihdam etme” anlamına gelen “müşâhere” kelimesiyle Farsça “yiyecek” anlamına gelen “hôrân” kelimesinden türetilmiştir. “Müşâherehorân”, “aylık, aylık alan” anlamına gelir ve hazineden maaş karşılığı verilen tahsisata da “müşâhere” denilir.

⁹⁰⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 158

⁹¹⁰ İdris Bostan, **Osmanlı Bahriye Teşkilâtı: XVII. Yüzyılda Tersâne-i Âmire**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, 1992, s. 54

⁹¹¹ Bostan, **XVII. Yüzyılda Tersâne-i Âmire**, s. 55

⁹¹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 174

Fatih'in teşkilât kânûnnamesinde bu tabire rastlanmaz. II. Bayezid dönemi bir hazine rûznâmçesinde ise maaş alan görevlilerin müşâherehoran olduğu belirtilir. II. Bayezid döneminde kurumsallaştığını söyleyebiliriz. Çeşitli mârifetleri olanlara, bir özellik sahibi devlet hizmetlilerine, ulemadan bazı kimselere, edebiyat ve kültür çevrelerine ek gelir ve destek amaçlı oluşturduğu düşünülmektedir; zamanla düzenli ödeme özelliği kazanmıştır. Bu grup içerisinde çalıştıkları büroların kadrolarının dolu olması sebebiyle maaş alamayan devlet görevlilerinden hâzine kâtipleri, dîvân-ı hümayûn kâtipleri, defter-i hâkânî kâtipleri, hazine şâkirdleri, ulemâ ve şeyhlerin oğulları-kızları-eşleri ve azledilmiş bürokrat, memur ve devlet görevlileri bulunuyordu⁹¹³.

1484 numaralı ruûs defterinde bir tane müşâherehoran başlıklı kayıt yer almaktadır. Bu kayıt da müşâherehoran halifesi ve şakirdine terakkî verilmesine dairdir⁹¹⁴. Bu kaydın haricinde, yeniçeri ağası Mustafa Ağa'nın zevcesi Sultân'ın teberdârlar kethüdasına müşâhere(horân) mahlûlünden düşen mahlûlle Dergâh-ı Âlî Çavuşluğu verilmiş⁹¹⁵ ve yine vezîr Ahmed Paşa adamı olup müşâhereden yevmî beş akçe ulûfesi alan hâssa-yı etibâdan olan kişiye Dergâh-ı Âlî Çavuşluğu verilmiş⁹¹⁶, Müşâherede günlük yirmi akçe alan vefat eden Divân-ı Hümayûn kâtibi yerine atanan kişiye⁹¹⁷, vezir Dilaver Paşa'nın tezkiresiyle dirliği olmayan emekdâra müşâhereden on beş akçe verilmesi⁹¹⁸ ve son olarak müşâhereden günlük yirmi akçe alan kişinin yeri çavuşun oğluna verilmesi gibi kayıtlar da mevcuttur⁹¹⁹.

2.2. Terakkî, Bölük, Tekâ'üd, Sâlyâne, Arpalık Kayıtları

2.2.1. Terakkî Kayıtları

Osmanlı Devleti bürokrasisinde terakkî kapıkulu askerleri, tımarlı sipahiler ve askeri sınıftan olup devletten para alan memurlara verilen maaşa yapılan artışa denilmektedir⁹²⁰. Özellikle terakkî hazineden "mevâcib" ya da bir başka deyişle "ulûfe" olarak maaş alan devlet görevlileriyle tımar ve zeâmet sahiplerine verilen artışları ifade eder. Terakkî verme usul ve nizâmlarla belirlenmiş olup sebebe bağlı olarak hizmetin derecesine göre verilmekteydi. Bununla birlikte tımar veya zeâmet

⁹¹³ Afyoncu, "Müşâherehorân", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 32, TDV Yayınları, İstanbul, 2006, s. 153, 154

⁹¹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152

⁹¹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131, 137

⁹¹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156

⁹¹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177

⁹¹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 184

⁹¹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 192

⁹²⁰ Sertoğlu, "Terakki", s. 332

geliri yetersiz gelenlere de terakkî verilebilmekteydi. Bu da timar sahiplerinin büyük devlet adamlarıyla yakın ilişkide olmaları sayesinde gerçekleşirdi⁹²¹.

Arşiv kayıtlarında “cemaat” olarak adlandırılan, hazine tarafından mevâcib veya ulûfe adı altında maaş alan memur ve askerlerin maaşları günlük bazda hesaplanır ve “kıst” olarak adlandırılan üçer aylık dilimler halinde yılda dört kez ödenirdi. Çeşitli vesilelerle yapılan terakkî ödemeleri günlük ücretlerine ilave edilirdi⁹²².

Defter içerisinde yer alan terakkî kayıtlarını şu şekilde kategorize edebiliriz; Paşa, bey, ağa, devlet görevlileri ve Kırım Hânı, Tahmures Hân, Baalbek Beyi Hürkuş’un oğlu Emir Yunus gibi pek çok yöneticinin aracılığıyla arzlarda bulunmak suretiyle terakkî verildiğini görmekteyiz⁹²³. Ayrıca devlet için çeşitli hizmette bulunanlara⁹²⁴, yararlılık gösterenlere ve emekdâr olanlara⁹²⁵, paşa, bey, ağa vs. devlet görevlilerinin oğullarına veya hizmetlilerine⁹²⁶, ulûfesi az gelenlere⁹²⁷ ve vefat edenlerin mahlûlünden terakkî arz edenlere⁹²⁸ ve de tekâ’üdüne terakkî verilenlere dair⁹²⁹ terakkî kayıtları yer almaktadır.

⁹²¹ Recep Ahışalı, “Terakkî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 40, TDV Yayınları, İstanbul, 2011, s. 479, 480

⁹²² Recep Ahışalı, “Terakkî”, s. 480

⁹²³ BOA, A.RSK.d, nr. 124, 154, 161, 167, 172, 173

⁹²⁴ Trabzon cânibinde hazîne hususunda hizmette bulunana ve Suhte eşkıyası def’inde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 105), Çobanlar eşkıyası İsmail’i ele geçirene ve Kazak eşkıyası muharebesinde hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108), Seferde külli hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 109), İstanbul subaşısı olub tersâneye mücrim teslim alalana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 128), Ordu-yı hümayûnda hizmette bulunan (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 138), hazîne ile gelen (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139), Galata kazası sürsatı tahsilinde olana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 140), Bağdad cânibinde eşkıyâ def’inde hizmette bulunanlara, Engürüs cânibinde hizmette olanlara, (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 141), Birecik iskelesi emini âsî Urbân tâ’ifesinden otuz neferden ziyâde kimesneyi ele geçirip 10 akçe terakkiyle müteferrikalık verildi (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 142), hazîne ile çıkıp hizmette olan silahdara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 147), Askerin yollarının temizlenmesi hizmetinde olan silahdarlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148), muhallefâtı ile gelip hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151), Mâl-ı mîrî tahsilinde ziyâde hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 152), seferde hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153), Şehrizol serhaddinde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 163), kılâ’ hizmetinde bulunan sipahiye (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169), Ma’anoğlı kılâ’ı fethinde hizmette bulunan bevvara, çavuşa ve mehtere (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 172, 173), Sürsat zahiresi tahsilinde sebk iden hizmeti dolayısıyla sipahiye (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 174), Âstâne’de hizmette bulunan bevvara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 190)

⁹²⁵ Sadrazam şatırına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151), Astânede hâssa-yı harcdan ücret alan emekdâr ustaya (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 157), İskenderun iskelesi zâbitine (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 162), Aşağı bölük subaşlarına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 167), Mukâbele halifelerine (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168), Dergâh-ı Âli Müteferrikasına 170, Ulûfeciyan-ı yesâr subaşısına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 176), Ulûfeciyan-ı yemin kethüdasına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178), Seferde çavuşbaşı olana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 183)

⁹²⁶ Mısır Beğlerbeğisi vezir Ahmed Paşa’nın oğluna (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123, 151), vezir Ahmed Paşa müsellimine (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139), Safed Sancak Beyi Ali Bey’in dilediği adamına verilmek üzere (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 174)

⁹²⁷ Müteferrikalara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119, 158, 173), Ahmed Paşa’nın oğluna (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123, 151), Yeniçeri Ağası Mustafa Ağa’nın zevcesi olan Sultân’a (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 150)

⁹²⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 144, 152, 153, 168

⁹²⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 139

Bâ-hatt

Bi'l-fi'l Yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa'nın zevcesi Sultân hazretlerinin ulûfesi şey-i kalîl olmağla yüz akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ca. Sene [10]24⁹³⁰

Bi'l-fi'l yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa arz-ı hâl sunub ve zevcesi olan Sultân hazretlerinin ulûfesi şey-i kalîl olmağla elli akçe terakkî ricâ itmeğin virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene 1024⁹³¹

An-Cemâ'at-i Müteferri[ka]gân-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Halil Mehmed veled-i Ahmed Ağa

Mezkûr hâlâ Mısır beğlerbeğisi olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin oğlu olub ulûfesi şey-i kalîl olmağın yigirmi akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 Za. Sene [10]24⁹³²

2.2.2. Bölük Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde belirli hizmetlerde bulunan kişilerin oluşturduğu birliklere denilmektedir. Bunların en mühimi Yeniçeri Ocağı'ndaki Ağa bölükleridir. Ardından Kapıkulu Süvari Ocakları'ndaki bölükler gelmektedir. Ayrıca bunlar gibi çeşitli deniz ve kara birliklerinde milis askerleriyle kapı halkında bölük teşkilâtı vardır. Bölüklerin idaresinden bölükbaşı sorumludur. En kıdemlisine de baş bölükbaşı denirdi⁹³³.

Çalıştığımız ruûs defteri içerisinde pek çok bölük tevcihi yer almaktadır. Bölükler genellikle sipahi, cebeci, kapıcı, serrac, topçu ve top arabacı, yeniçeri, ulûfeciyân-ı yemîn ve yesâr, mehterân-ı hayme ve alem, çavuşluk gibi görevleri ifa edenlere verilmiştir. Ayrıca kilerciyân-ı hâssa, ebnâ-yı hâssa-yı harç, gılmân-ı acemiyân ve saray-ı meydan ve umumiyân ve divân-ı hümâyun şakirdliği gibi görevlerde bulunanlara da bölük tevcih edilmiştir. Bununla birlikte, çeşitli hizmetlerde bulunanlara⁹³⁴, yararlılık gösterenlere ve emekdâr olanlara⁹³⁵, paşa/bey/han adamlarına⁹³⁶,

⁹³⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134

⁹³¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 150

⁹³² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151

⁹³³ Sertoğlu, "Bölük", s. 57

⁹³⁴ Hazîneye sa'y edenlere (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148), Gürcistan hâkimlerine hil'at ile varıp ziyâde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151), Ma'anoğlu melâ'ini hizmetinde bulunana ve Ma'anoğlu kıl'ası tesliminde bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 163), Yemen'e varıp hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168, 169), Camûslar tahsilinde hizmette bulunana (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 175), Pir Budak Hân'ın inhezâmî haberiyle gelenlere (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178), Kızılbaş Seferi'nde hizmette bulunanlara (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 188, 189, 191, 192),

⁹³⁵ Yeniçeri Ağası memhuruyla (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121, 187), Topçubaşı arzıyla sefere gitmek şartıyla (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134), Kırım Hânı Canıbek Giray hân arzıyla Yemen'e varıp hizmet etmesi şartıyla (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169); BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 143, 144, 147, 156, 157, 160, 167, 174, 176, 183, 188, 191

⁹³⁶ Vezir Dilaver Paşa adamlarına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 155), Vezir Ahmed Paşa adamlarına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 157), Vezir-i Sâni Mehmed Paşa adamlarına (BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 174)

paşa/bey/han/ağa arzıyla ve ayrıca Gürcistan beğ-zâdelerinden olup Müslüman olana⁹³⁷ bölük verildiği görülmektedir.

2.2.3. Tekâ'üd Kayıtları

Tekâ'üd, Osmanlı Devleti'nde memuriyetten ayrılarak emekli olmak veya görevden çekilmek manasında kullanılır. Devlet veya kamu kurumlarında hukukî olarak belirlenen hizmet süresini tamamlayan bir memur veya çalışanın kazandığı haktır. Ayrıca emekli anlamına gelen mütেকâ'id şeklinde de kullanıldığı görülmektedir. Kısaca belli hizmetleri sonrasında hizmet yapamayıp maaş alacak emeklilere denilmektedir⁹³⁸. Seyfiye, İlmiye ve Kalemîye sınıflarından kişilerin yaşlılık, hastalık ve sakatlık gibi durumlarında ihtiyaçlarını karşılamak üzere maaş bağlanması uygulamasıdır. Bu da tekâüd terimine malî bir anlam kazandırmıştır. Fatih Kânûnnâmesi'nde vezîriâzam ve vezirlerin emekli olmaları durumunda kendilerine ödenecek ücret belirlenmiştir⁹³⁹.

Söz konusu ruûs defterinde müstakil olarak tekâ'üd başlığı olmakla birlikte diğer başlıkların içerisinde de pek çok tekâ'üd kaydı yer almaktadır. Bu kayıtlara kapıkulu sipahi⁹⁴⁰ ve silahdârlarına⁹⁴¹, top arabacı⁹⁴², sağ ve sol garipler⁹⁴³, sağ ve sol ulûfeciler⁹⁴⁴ başlıklarında rastlamaktayız. Tekâ'üd talep edenlerin kayıtlarında başta görevini oğullarına bırakanlar⁹⁴⁵ olmak üzere, Vezîr Sinan Paşa şark ve garp seferlerindeki uğur-ı hümâyûnda sebk eden harmân-ı kebiresi mukabelesinde Karaman'daki Havass-ı Hümâyûn'dan Develü hâslarının tekâ'üd olarak verilmesini rica etmektedir⁹⁴⁶. Bir diğer kayıтта Hacc-ı şerife giden Gevherhan Sultân tezkîre gönderip önceki Beğşehri Beği olan oğlu Salih Beğ'e tekâ'üd rica etmektedir⁹⁴⁷. Rumeli kazaskerliğine atanan Bostan-zâde Mehmed Efendi'nin tekâ'üd geliri selefi olan Abdülaziz Efendi'ye verilmiştir. Yine Harem-i muhterem ağalarından Kabil Ağa Mısır'da tekâ'üd ve erzen ve pirinç verilmesini rica

⁹³⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177

⁹³⁸ Pakalın, "Tekâ'üd", 3, s. 442; Pakalın, "Mütেকâ'id", 2, s. 638, 639

⁹³⁹ Mehmet İpşirli, "Tekâ'üd", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 40, TDV Yayınları, İstanbul, 2011, s. 340

⁹⁴⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111, 113, 117, 119, 120, 128, 130, 136, 137, 138, 144, 146, 148, 149, 157, 170, 180, 181, 182, 186

⁹⁴¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 128, 129, 130, 133, 136, 141, 146, 150, 151, 152, 165, 183

⁹⁴² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

⁹⁴³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 121, 130, 133, 158, 168, 181

⁹⁴⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168, 176, 181, 186, 191

⁹⁴⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 113, 121, 136, 178

⁹⁴⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106

⁹⁴⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106; **Gevherhan Sultân**: II. Selim ile muhtemelen Nurbanu Sultan'ın kızıdır. 1544 senesinde Manisa'da doğmuştur. Dedesi Sultan Süleyman tarafından kız kardeşleriyle beraber 1562 yılında evlendirilmiştir. 1578 yılında 16 sene süren evliliği Piyale Paşa'nın ölümüyle sona ermiştir. Ardından aynı yıl Boyalı Mehmed Paşa ile evlenmiştir. Ne zaman vefat ettiği bilinmemekle beraber babası II. Selim'in yanına defnedilmiştir M. Çağatay Uluçay, **Padişahların Kadınları ve Kızları**, Ötügen Neşriyat, İstanbul, 2011, s. 70

etmiştir. İstanbul kâdısı olan Mevlânâ Hüseyin Efendi'nin tekâ'üd geliri eski İstanbul kâdısı Azmi-zâde Mustafa Efendi'ye verildi⁹⁴⁸.

Önceki Medine-i Münevvere kâdısı Şeyh Mehmed'in arz-ı halince Sultân Selim evkâfından geliri olan Edirne kâdısı Mevlânâ Mehmed'in tekâüd vazifesi mahlûl olduğundan kendisine verilmesini rica etmiştir⁹⁴⁹. Harem-i muhterem ağalarından sakat Abaza cüce rikâb-ı hümayûna arz-ı hâl sunup aldığı ulûfesi ile tekâ'üd rica etmiştir. Ayrıca daha önce Mısır'da tekâ'üd ile pirinç ve erzen de verilen Harem-i muhterem ağası Kabil Ağa ölünce onun tekâ'üdü ve ayda üç erdeb ve cerâye yine Harem-i muhterem ağası olan Abdülkadir Ağa'ya verilmiştir⁹⁵⁰. Kapı ağası Osman Ağa mektup gönderip Etmeydanı ağası Mustafa pîr ve ihtiyâr olduğundan kânûn üzere tekâüd verildi⁹⁵¹.

İstanbul kâdısı Mustafa Efendi Süleymâniye evkâfından mutasarrıf olduğu vazifesi önceki Anadolu Kazaskeri Hüseyin Efendi'ye tekmili üzere verildi⁹⁵². Sultân Süleyman evkâfı zevâidinden Mevlânâ Cafer Efendi'ye hak ettiği üzere zam verilerek emeklilik verildi. Ayrıca diğer bir kayıтта Galata kadılığı verilen Hüseyin Efendi'nin tekaüdü önceki Mekke-i Mükerrreme kâdısı Salih Efendi'ye ve Edirne kâdısı olan Şerif Efendi'nin tekaüdü Bahaî Efendi'ye ve önceki Edirne kâdısı Mehmed Efendi'ye Sultân Selim evkâfı ve zevâidinden vazife ile tekâ'üd verildi. Bir diğer kayıтта ise Önceki Anadolu kazaskeri olan ve Galata kadılığı verilen Hüseyin Efendi'nin Sultân Süleyman Hân evkâfı zevâidinden aldığı önceki Edirne kâdısı Mevlânâ Bahaî Efendi'ye tekâ'üd geliri olarak verilmiştir⁹⁵³.

Ayrıca tekâ'üd ile emekliye ayrılanların oturacakları şehir veya kasabalardaki gelirlerden ulûfe aldıkları da görülmektedir. Bu tip kayıtlara ilişkin olarak, sipahi kayıtlarında Kayseri hazînesi⁹⁵⁴, Ahyolı memlehası⁹⁵⁵ ve Kıptiyân-ı Edirne hazînesi⁹⁵⁶, Silahdâr kayıtlarında Selânik, Aydın, İnöz memlehalarından⁹⁵⁷, Niğbolu, Kefe, Belgrad İskelesi'nden⁹⁵⁸, Ahyolı ve Selmenik mukataasından⁹⁵⁹ ve Edirne Kıptiyân hazinesinden⁹⁶⁰ ve sağ ve sol gariplerden Ahyolı

⁹⁴⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

⁹⁴⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

⁹⁵⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120

⁹⁵¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 125

⁹⁵² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127

⁹⁵³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129

⁹⁵⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120

⁹⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 148

⁹⁵⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 182

⁹⁵⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 151, 152

⁹⁵⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 133

⁹⁵⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 183

İskelesi'nden ve Tuna aklâmından⁹⁶¹ tekâ'üd gelirleri verilerek geçimlerini sağlamak amaçlanmaktadır.

2.2.4. Salyâne Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde devlet görevlilerinden maaşlarını yıllık olarak alanlar ve gelirleri yıllık olarak hazineye aktarılan eyâletler için kullanılan tabirdir. Deniz ümerası, Kırım Hanları ve hanzâdeleri, Salâyaneli eyâlet beylerbeyleri ve sancakbeyleri maaşlarını bu isimle alırlardı. Madenler ve memlehalarmın hasılatından ve vergiye bağlanan devletler ile eyâlet vergilerinin doğrudan hazine için toplandığı sistemdir⁹⁶². Osmanlı Devleti'nin teşkilât kılavuzu niteliğinde olan Fatih Kânûnnâmesi'nde salyâne terimi geçmektedir. “Eğer hazîneden sâlyâne virilürse sâlyâne âlîdür. Yüz elli binden iki yüz kırk bine dek virilsün. Hazînemden vüzerâma sâlyâne virilürse iki yüz kırk binden üç yüz elli bin akçaya varınca verilsin. Sâir vüzerâma yüz yirmi bin akça virilsün⁹⁶³.”

1484 numaralı ruûs defterinde yer alan kayıtlar içerisinde salyâne kayıtlarına rastlamaktayız. Bu kayıtlarda, önceki Halep beylerbeyi vezîr Sinan Paşa tezkîre göndererek tekâ'üd isteyerek şark ve garp seferlerinde gösterdiği başarılar karşılığında Karaman'daki Havâss-ı Hümâyûn'dan Develü hâslarının kendisine sâlyâne olarak verilmesini rica etmiştir⁹⁶⁴. Bir diğer kayıтта da Kıbrıs beyleri donanma ile sefere gittiklerinde düşman gemilerinin adaya saldırdığı bir durumu ele almaktadır. Sefer öncesinde hazırlıkların yapıldığını ve bu hazırlıklar için mali kaynakların sağlandığını belirtmektedir. Hırsofi livası Mustafa Bey'e salyâne ve gemi verildi lakin adanın muhafazasına gitse de gemi donatmaya gücü olmayınca liva ve verilen ücretin bir kısmı hazîneye kalıp gerisi önceki Girne beyi olan Hüsrev Bey'e başkasına verilmemek üzere verilmiştir⁹⁶⁵. Ayrıca defterde bir adet salyâne kaydı mevcuttur. Bu kayıt bir üstündeki kayıttla da bağlantılıdır. Söz konusu kayıtlar şu şekildedir:

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Müşâherede yevmî yigirmi akçe ulûfe ile zümre-i mezbûreden olan müteveffâ kâtib Ahmed'in geldiği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Ramazan'a virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

⁹⁶⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 150

⁹⁶¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 130, 181

⁹⁶² Sertoğlu, “Salyâne”, s. 301; Pakalın, “Sâlyâne”, 3, s. 111; İdris Bostan, “Sâlyâne”, TDV İslâm Ansiklopedisi, 36, TDV Yayınları, İstanbul, 2009, s. 59

⁹⁶³ Fatih Sultan Mehmed, **Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, s. 21

⁹⁶⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106; Haslar: Yıllık yüz bin akçeden fazla gelir getiren dirliklere has denilmektedir. Padişah, şehzadeler, valide sultan, padişahın kızları ve kız kardeşlerine havâss-ı hümâyûn denilen haslar, sadrazam, vezirler, beylerbeyleri, sancakbeyleri gibi üst düzey yöneticilere de havâss-ı vüzerâ adlı haslar verilmekteydi. İbrahim Solak, “Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı”, **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, s. 105

⁹⁶⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156

Salyâne

Müteveffâ-yı mezbûrun mutasarrıf olduğı iki bin akçenin bin akçe sâlyânesi mezbûr Ramazan'a ve bin akçesi dahi mezkûr kâtib Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 22 C. Sene 1025⁹⁶⁶

2.2.5. Arpalık Kayıtları

Osmanlı Devleti'nde arpalık, yönetici zümre olan askeri sınıftan vezir, beylerbeyi ve sancakbeyi ile ilmiye sınıfından şeyhülislâm, kazasker ve kadı gibi devlet görevlilerinin maaşlarına geçinmeleri için bir ilâve veya emeklilik maaşı olarak verilen gelirdir⁹⁶⁷. Tam olarak hangi dönemde verilmeye başlandığı bilinmemekle birlikte XVI. yüzyılın ikinci yarısından sonra arpalık tabirine rastlamaktayız. İlk başlarda arpalık seyfiye sınıfının mensuplarına verilirken zamanla ilmiye sınıfının mensuplarının yevmîyelerine ilâve olarak da verilmeye başlanmıştır⁹⁶⁸.

Ulemâ efrâdı kendilerine tahsis edilen arpalık bölgesine şahsen gitmez, bunun yerine nâib gönderirdi. Bazı durumlarda ise ulemâ arpalıklarına bizzat gitmeye mecbur edilmiştir. Aksine kendi isteğiyle arpalığına gidip halkın idâri ve hukukî işlerine bakanları da mevcuttu⁹⁶⁹.

Çalıştığımız ruûs defterinde arpalık atamalarına rastlamak mümkündür. Bu atama kayıtları içerisinde genellikle vezir⁹⁷⁰, beylerbeyleri⁹⁷¹, sancakbeyleri⁹⁷² gibi askeri sınıf mensuplarına ve ilmiye sınıfından kazaskerlere⁹⁷³, kadılara⁹⁷⁴ ve Dergâh-ı Âlî Cebecisi⁹⁷⁵ çeşitli hizmetleri karşılığında ek gelir olarak verilen arpalık atamaları şeklinde gerçekleşmiştir.

Beylerbeyilere livalar, kazasker ve kadı ve müderrislere ise kazâ ve medrese vakıflarından arpalık geliri verilmekteydi.

⁹⁶⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177

⁹⁶⁷ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 122

⁹⁶⁸ Cahit Baltacı, "Arpalık", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 3, TDV Yayınları, İstanbul, 1991, s. 392

⁹⁶⁹ Uzunçarşılı, **İlmiye Teşkilâtı**, s. 123

⁹⁷⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 121

⁹⁷¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112, 116, 117, 118, 119, 123, 125, 133, 138, 146, 147, 150, 168, 174, 181, 182, 183, 184, 185, 188

⁹⁷² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117, 143, 184

⁹⁷³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108, 110, 139

⁹⁷⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115, 119, 131,

⁹⁷⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 120

2.3. Zimmî İken Müslüman Olarak Osmanlı Devleti'nde Görev Alanların Kayıtları

İslâm Devletleri insanlık âlemini Müslümanlar ve Müslüman olmayanlar olarak iki ana gruba ayırmaktaydı. Bir İslâm devleti altında yaşayacak olan gayrimüslimler Müslümanlara emânet edilen, güvence verilen topluluklar olarak görülmekteydi⁹⁷⁶.

İslam hukukunun belirli prensipleri doğrultusunda, Osmanlı Devleti'nin toplumları din veya mezhep esasına göre düzenleyerek yönetme yöntemi “millet sistemi” olarak adlandırılmaktadır. Bu sistem, Müslümanların hakimiyeti temelinde şekillendiği için Müslümanlara “hâkim millet” veya “millet-i hâkime”, diğer din mensuplarına ise “hükmedilen millet” veya “millet-i mahkûme” olarak adlandırılmaktaydı. Türkler, Araplar, Farslar, Boşnaklar, Arnavutlar ve Çerkesler Müslümanları oluştururken, Gayrimüslim tebaayı ise en kalabalıktan başlayarak Ortodoks ve Ermeni milletlerinin oluşturduğu Hristiyan tebaa ve Yahudi milleti olarak üç temel millet oluşturmaktaydı⁹⁷⁷.

Bir ülke İslam devleti hâkimiyetine girdiğinde, halka genellikle iki seçenek sunulurdu: Ya ülkeyi terk ederler ya da İslam devletiyle bir anlaşma yaparak, bu anlaşmanın koşulları içinde eski yurtlarında yaşamaya devam ederlerdi. İslam devletiyle gayrimüslim tebaa arasında yapılan anlaşmaya “zimet antlaşması” adı verilir ve bu antlaşmanın tarafı olan gayrimüslimlere de “zimmi” denirdi⁹⁷⁸.

Osmanlı tebaası olan Gayrimüslimlerin Zimet antlaşması gereğince İslâm hukuku hükümlerine uyması istenir ve askerlik yapmama karşılığında cizye vergisi ödemesi istenirdi. Buna karşılık, yurt içinde ve dışında can, mal ve inanç özgürlükleri sağlanırdı⁹⁷⁹.

Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan itibaren temel politikası, gayrimüslim tebaayı İslâm hukukunun zimet ve eman prensipleri doğrultusunda yönetmek olmuştur. Gayrimüslimler, İslâm hukukunun hükümlerine riayet etmeyi ve askerlik hizmeti yerine cizye vergisi ödemeyi kabul etmişlerdi⁹⁸⁰.

Devlet sınırları içerisinde yaşayan gayrimüslim cemaatlere kendi teşkilâtlarını kurma ve cemaat reislerini seçme yetkisi verilmişti ancak seçtikleri temsilciyi de padişah atardı. Bu nedenle yarı özerk bir statüdediler. Devlet ile olan ilişkilerini bu cemaat liderleri yürütürdü⁹⁸¹. Osmanlı

⁹⁷⁶ Saydam, a.g.e, s. 186

⁹⁷⁷ Ekmeleddin İhsanoğlu, **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, İstanbul, 1994, s. 465, 466

⁹⁷⁸ İhsanoğlu, a.g.e., s. 119, 120

⁹⁷⁹ Mustafa Fayda, “Zimmi”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 44, TDV Yayınları, İstanbul, 2013, s. 429 (428-434)

⁹⁸⁰ M. Macit Kenanoğlu, “Zimmi”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 44, TDV Yayınları, İstanbul, 2013, s. 438 (-440)

⁹⁸¹ Bilal Eryılmaz, **Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Teb'anın Yönetimi**, Risale Yayınları, İstanbul, 1990, s. 38

Devleti zimmî taifesinden Müslüman olanlara karşı oldukça cömert davranmıştır. Fethedilen yeni bölgelerdeki üst sınıftan kişiler Müslüman olup üst düzey görevlere getirilmiş, yine zimmî tebaadan Müslüman olanlara devlet memuriyeti verilerek ödüllendirilmişlerdir.

1484 numaralı ruûs defterinde yer alan atama kayıtları içerisinde Müslüman olan zimmilere dair pek çok kayda rastlamaktayız. Bunlara genellikle cebecilik, kapıcılık, çavuşluk, topçuluk ve top arabacılığı ve mehterlik gibi görevler verildiği görülmektedir. Üst düzey olanlara ise sancakbeyliği gibi önemli görevler de verildiğini görmekteyiz.

Tablo 19: Zimmî İken Müslüman Olan Kişilerin Hangi Görev ve Hizmetler Dolayısıyla Atama Aldıklarına Dair Tablo

Hayme Mehterleri ⁹⁸²	Dergâh-ı Âli Kapıcılığı ⁹⁸³
Papas iken Müslüman olana Çavuşluk ⁹⁸⁴ , Dergâh-ı Âli Çavuşluğu: Peygamberi rüyasında gören zimmîye ⁹⁸⁵ , Zimmî râhiyyelerinden gelene ⁹⁸⁶	Bayramda Müslüman olanlara Mehterânlık ⁹⁸⁷
Leh elçisi iltimasıyla önceden Müslüman olup Hüdavendigâr sancakbeyi olan Mehmed Beğ'e Livâ-yı Kengiri Beyliği ⁹⁸⁸	Bayramda padişahın huzurunda Müslüman olana Hâssa tabbahlar zümresi ⁹⁸⁹
Topçuluk ⁹⁹⁰	Dergâh-ı Âli Mütferrikahlığı: Aysa Beğ'in oğlu Budak'a ⁹⁹¹ Aspinza beyinin oğluna ⁹⁹²
Cebecilik ⁹⁹³	Gürcistan beğ-zadelerinden Müslüman olana bölük ⁹⁹⁴

2.4. Safevîler'den Yüz Çevirenlere⁹⁹⁵ Osmanlı Devleti'nde Verilen Görevlere Dair Kayıtlar

Kızılbaşlık, başlangıçta sadece Şeyh Cüneyd ve Şeyh Haydar'ın taraftarlarını içine alırken daha sonra oğlu olan Şah İsmail'in kurduğu Safevi Devleti'nin yayılmasıyla ortaya çıkan bir mezhebî ve siyasî harekettir. Osmanlı topraklarında, özellikle Doğu Anadolu, Azerbaycan, İran ve

⁹⁸² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 107

⁹⁸³ gös. yer

⁹⁸⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 108

⁹⁸⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 116

⁹⁸⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

⁹⁸⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

⁹⁸⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

⁹⁸⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 131

⁹⁹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 150

⁹⁹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177

⁹⁹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 183

⁹⁹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 127, 159, 168

⁹⁹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 177

⁹⁹⁵ Kızılbâş'tan Rû-gerdân Edenlere

Irak gibi bölgelerde etkili olan Kızılbaşlar, Safevî propaganda ve fetihleriyle birlikte yüzyıllar boyunca Osmanlı yönetimine karşı mücadele içerisine girmiştir⁹⁹⁶.

Osmanlı Devleti, Kızılbaş faaliyetlerini bastırmak için sık sık önlemler almıştır. Bu önlemler arasında Kızılbaşlarla mücadele için askeri hareketler, Kızılbaş liderlerinin tutuklanması ve cezalandırılması gibi adımlar bulunmaktaydı. Zira I. Ahmed'in hükümdarlığının ilk senelerinde sadrazam Kuyucu Murad Paşa serdarlığında Kızılbaşlara yönelik pek çok bastırma faaliyeti sürdürülmüş, Kuyucu Murad Paşa'nın vefatından sonra sadrazam Nasuh Paşa'nın imzaladığı 1612 Nasuh Paşa Antlaşması ile kısa süre de olsa Safevîler ile mücadele barışla neticelendirilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde Kızılbaşlardan dini ve siyasi açıdan ayrılan ve Osmanlı hükümetine bağlılık gösteren kişilere "ru-gerdan edenler" veya "yüz çevirenler" denirdi. Genellikle devlet tarafından teşvik edilerek Kızılbaşlıktan ayrılmaya ikna edilirdi ve taltif edilirdi. Osmanlı yönetimi, Kızılbaş unsurlarını kontrol altına almak ve sadakatlerini kazanmak için bu tür politikaları uygulamıştır.

Çalıştığımız ruûs defterinde de özellikle Öküz Mehmed Paşa'nın İran seferi sürecini ihtiva ettiğinden dolayı Kızılbaşlıktan yüz çevirenlere dair oldukça fazla kayıt bulunmaktadır. Bununla birlikte, defterdeki kayıtlara göre ru-gerdân eden kişilere Sincar Sancakbeyliği⁹⁹⁷, Çolak Emir Hân'ın emmi-zâdesine Adilcevaz Sancakbeyliği⁹⁹⁸, Şüregel beği Ali Beğ'in oğlu Karahan'a Dergâh-ı Âlî Müteferrikalığı⁹⁹⁹, Çavuşluk¹⁰⁰⁰, Dergâh-ı Ali Çavuşluğu¹⁰⁰¹ gibi görevlerin verildiği tespit edilmiştir.

Bu kayıtlar, Osmanlı yönetiminin Kızılbaşlıkla mücadele stratejisinin bir parçası olarak, belli kişilere özellikle önemli ve sorumluluk gerektiren görevler verdiğini göstermektedir. Özellikle Sincar ve Adilcevaz gibi stratejik bölgelerdeki sancakbeyliklerine atanmış olmaları, ru-gerdân edenlerin bu bölgelerdeki güvenlik ve düzenin sağlanmasında önemli bir rol oynayacaklarına işaret etmektedir. Ayrıca, Dergâh-ı Âlî Müteferrikalığı gibi görevlerin verilmesi, bu kişilerin devlet içindeki prestijlerinin ve itibarlarının yüksek olduğunu göstermektedir.

⁹⁹⁶ Faruk Sümer, **Safevî Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü**, TTK Yayınları, s. 13-42; İlyas Üzümlü, "Kızılbaş", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 25, TDV Yayınları, Ankara, 2022, s. 546

⁹⁹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

⁹⁹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151

⁹⁹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 151, 153

¹⁰⁰⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153, 156

¹⁰⁰¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122, 180

Bu tür kayıtlar, Osmanlı Devleti'nin iç güvenlik ve istikrarı sağlama politikalarını anlamak ve o dönemdeki toplumsal dinamikleri değerlendirmek için önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Defterdeki bu kayıtlar, Kızılbaş hareketinin Osmanlı Devleti'ndeki etkilerini ve Osmanlıların bu harekete karşı aldığı önlemleri daha ayrıntılı bir şekilde anlamamıza yardımcı olabilmektedir.

2.5. Şartlı Olarak Görev Verilenlere Dair Kayıtlar

Ruûs defterindeki tayin ve tevcihat kayıtlarında belirli görevlendirmelerin, şarta bağlı olarak gerçekleştirildiği belirtilmektedir. Bu, atanan kişilerin belirli koşulları yerine getirmesi veya belirli süreçlerin tamamlanması gibi şartlara bağlı olarak görevlendirildiklerini göstermektedir. Özellikle vezirlik, beylerbeylik, sancakbeylik gibi yüksek düzeydeki görevlendirmelerin yanı sıra hazîne defterdarlığı, Dergâh-ı Âlî çavuşluğu ve cebecilik gibi diğer görevlerde de bu tür şartlı atamaların yapıldığı görülmektedir. Bu durum, Osmanlı yönetiminde görevlendirmelerin sadece kişisel niteliklere dayanmadığını, aynı zamanda belirli kriterlerin ve koşulların göz önünde bulundurulduğunu göstermektedir. Bu yönüyle, ruûs defterindeki kayıtlar, Osmanlı Devleti'nin yönetim anlayışını ve atama politikalarını anlamak için önemli bir kaynak teşkil etmektedir. Bu tipteki şartlı olarak bir göreve atanarlara dair kayıtlara örnek olarak şunları gösterebiliriz.

Çalışılan Ruûs Defterinde Şartlı Olarak Verilen Görevlere Dair Tablo;

Vezâret¹⁰⁰²

Mîr-i Mîrân-ı Şemahı ma'a Kabala¹⁰⁰⁴

Canik Sancakbeyliği ma'a Emânet-i Kendir¹⁰⁰⁶

Hırsofi Sancakbeyliği¹⁰⁰⁸

Ülke-i Şeki tâbi'-i Şirvan¹⁰⁰³

Musul Beylerbeyliği¹⁰⁰⁵

Deyr-i Rahbe Sancakbeyliği¹⁰⁰⁷

Hınıs Sancakbeyliği¹⁰⁰⁹

¹⁰⁰² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134, 159

¹⁰⁰³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 161; Şeki, 1578'de başlayan Osmanlı-İran savaşları esnasında Osmanlıların hedefi haline geldi. Lala Mustafa Paşa, Eylül 1578'de Şirvan'ı alınca Osmanlıların müttefiki olan Kahetya Kralı II. Aleksandr Şeki'ye girdi. Burası bir Osmanlı sancağı haline getirildi ve II. Aleksandr'ın oğlu Iraklı Mirza sancak beyliğine tayin edildi. Fakat Eylül sonlarına doğru Şeki, Şirvanşahlar devrinde buranın eski hâkiminin oğlu olan Mirza Ömer'e verildi. Mayıs 1583'te Şirvan Serdarı Özdemiroğlu Osman Paşa'nın on üç sancaklı Şirvan eyaletini Şamahı (Şemâhi), Demirkapı ve Şeki beylerbeylikleri diye üç ana kısma ayırma talebi aynı yılın haziranında kabul edildi. Ancak daha sonra Şeki yerine Ereş beylerbeylik merkezi oldu ve Şeki sancağı Ereş beylerbeyliğine bağlandı. 1590 Osmanlı-İran barışının ardından Şeki artık Şemahı'ya bağlı bir sancak durumundaydı. Güney Kafkasya'da 1012'de (1603) tekrar başlayan Osmanlı-Safevî savaşları sırasında Şah I. Abbas, Safer 1016'da (Haziran 1607) Şirvan'a hâkim oldu ve Kahetya Kralı II. Aleksandr'ın oğlu olan Gürcü Prensi Konstantin Mirza'yı şehre vali tayin etti; Şeki'deki Şamir Han da ona tâbi oldu. **Detaylı bilgi için bkz:** Mustafa Aydın, "Şeki", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 38, TDV Yayınları, İstanbul, 2010, s. 489-491

¹⁰⁰⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 159

¹⁰⁰⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 182

¹⁰⁰⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

¹⁰⁰⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139

¹⁰⁰⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 156

¹⁰⁰⁹ gös. yer.

Aclun Sancakbeyliđi¹⁰¹⁰

Habur Sancakbeyliđi¹⁰¹²

Defterdârlık-ı Hazîne-i Trablusşam¹⁰¹⁴

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âli¹⁰¹⁶

Topçu¹⁰¹⁸

Selimiye Sancakbeyliđi¹⁰¹¹

Adana Sancakbeyliđi¹⁰¹³

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âli¹⁰¹⁵

Çavuşluk¹⁰¹⁷

2.6. Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti tarafından çeşitli görevlere atanmış olan memurlar, bazı durumlarda görevlerini yerine getirmedikleri veya başka nedenlerle görevden alınma durumuyla karşı karşıya kalmışlardır. İncelenen ruûs defterinde, bu tür atama kayıtlarına rastlamak mümkündür. Sancakbeyiler, Kadılar, imam ve hatipler, müderrisler ve kâtipler arasında görevlerinden alınan ve yerine başkalarının atandığı devlet görevlilerinin olduğu görülmektedir.

2.6.1. Sancakbeyi İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti'nde taşra teşkilatında, livalarda padişahın mutlak iradesini sancakbeyleri ifa ederdi. Sancakbeyleri, buldukları bölgedeki her türlü beledi ve idari işlerden sorumlu tutulmuşlardır. Bölgenin güvenliği, asayişin sağlanması, adli ve hukuki işlerin yürütülmesi gibi hususlarda görevleri olan sancakbeylerinin, görevlerini kötüye kullanmaları durumunda, buldukları görevden alınıp yerlerine başka kişiler atanmıştır. Bu atama kayıtlarına örnek olarak, sancak beyi olup görevden alınanlar¹⁰¹⁹, Divân-ı Hümâyûn'a şikâyetçileri gelerek şikâyet ettikleri mîrlivâların görevden alınması¹⁰²⁰, sancak ahalisine zulmeden sancakbeylerinin görevden alınıp yerine başkasının atandığına¹⁰²¹ dair kayıtlar yer almaktadır.

¹⁰¹⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 163

¹⁰¹¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 168

¹⁰¹² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169

¹⁰¹³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 158

¹⁰¹⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 153

¹⁰¹⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 161, 173

¹⁰¹⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 164

¹⁰¹⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 134

¹⁰¹⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 163

¹⁰¹⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 143

¹⁰²⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117, 151

¹⁰²¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 138

2.6.2. Kadı İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı taşra teşkilâtının en küçük yönetim birimi olan kazâların yöneticisi olarak tayin edilen kadılar buldukları bölgede hem şer'î hem de örfî kânûnları uygulamanın yanı sıra askerî ve beledî idaresinden de sorumlulardır. İncelediğimiz defterde de kadı olup şikâyetçilerinin Divân'a gelmeleri veya bölgedeki kadılar tarafından şikâyet fetvası gönderilmesi üzerine görevine son verilenlere dair kayıtlar yer almaktadır.

Kazâ-yı İzmir, Bâ-hatt

Şâkîleri gelüb kâdısı ref' olunmağın sâbıkâ Sofya kazâsından munfasıl olan Mevlânâ Sadık Efendi 'ye virilmek buyuruldu; fî mim¹⁰²²

2.6.3. Müderris İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti'nde medrese eğitimi oldukça önemliydi. Medreseler, İslam hukuku ve din bilimleri gibi konularda eğitim veren kurumlardır. Bu bağlamda, medreselerde görev yapacak müderrislerin seçimi ve görevden alınmaları da önemliydi. Müderrislerin azledilmesi tayinlerinde de olduğu gibi kadı arzı vesilesiyle Divân-ı Hümayûn'da verilen karar neticesinde gerçekleşirdi. Müderrislik görevini yerine getirmeyen müderrislerin şikâyetler üzerine, yolsuzluk iddiaları eğitim veremez duruma gelmeleri, disiplin ihlalleri gibi durumlarda görevlerinden alınırlardı. Bu tür kayıtlara örnek olarak:

Medrese-i Sultân Selim der-Edirne, Bâ-hatt

Müderrisi Yalun-zâde ref' olunub yeri mahlûl olmağın yine Edirne'de Sultân Bayezid müderrisi Mevlânâ Seyyid Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fî 14 Z. Sene [10]23¹⁰²³

Kazâ-yı Haleb, Mim

Edirne'de Sultân Selim Hân müderrisi olan Mevlânâ Hüseyin Efendi marîz olub hidmet-i dersiyeye iktidârı olmamağla kazâ-yı mezbûr tekâ'üdü ile Sultân Selim Hân-ı Kadîm evkâfi zevâidinden yevmî yüz akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fî mim¹⁰²⁴

2.6.4. Müftü İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti'nde merkezde ve taşrada umumi ve hususi sorulara karşı Hanefî fıkhı üzerine şer'î ve hukuki meselelerde dinî hükümlere göre olarak cevap veren kişiye müftü

¹⁰²² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

¹⁰²³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 115

¹⁰²⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 135

denilmekteydi. Taşraya atanan pek çok müftünün kimi zaman görevinden alındığı kayıtları da görebilmekteyiz. Zira söz konusu defterde yer alan kayda göre:

Hidmet-i Fetevâ-yı şerîf der-Selanik, Bâ-hatt

(...) fetevâları gelmekle ref' olunub yeri İznik dâhillerinden Sultân Orhan Gazi Medresesi müderrisi olan Çukacı-zâde Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fî mim¹⁰²⁵

2.6.5. Hatip İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti'nde, hutbe okumak üzere camilere atanmış olan hatipler, görevleri açısından belirgin yetkilere sahip olmuşlardır. Cami görevlileri arasında yer alan hatipler, görevlerini etkin bir şekilde yerine getirmediği zamanlarda, buldukları pozisyona son verilmiş ve yerlerine yeni hatipler atanmıştır. Çalıştığımız defterde de bu tür atama kaydına örnek olarak kâdısı arzıyla imam ve hatiplik görevinden alınıp yerine başkası atanması şeklinde atama kaydı mevcuttur¹⁰²⁶.

2.6.6. Kâtip İken Görevine Son Verilenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti teşkilâtında, kâtipler önemli bir konumda yer almakta olup, kalemiye sınıfının önde gelen bir zümresini oluşturmaktadır. İlgili defterde bulunan kâtip tayinlerinin çoğunluğu Divân-ı Hümâyûn kâtipliği atamalarıdır ve diğer kâtipler arasında daha yüksek bir statüye sahiptirler. Ancak, bazı durumlarda, görev verilen kâtiplerin görevlerini kötüye kullanmaları veya görevlerini yerine getirmemeleri nedeniyle, görevlerine son verildiği görülmektedir. Ayrıca hilâf-ı inhâ ile kitabetten kovulanlar Paşa arzıyla görevlerine iade edildiği de görülmektedir. Bu tür atama kayıtlarına örnek olarak, divân şâkirdi Ahmed'in hile yaptığı ortaya çıkınca kovuldu¹⁰²⁷, tezkîreci olan kâtib Mehmed hilâf-ı inhâ ile kitâbeti ref' olduğundan Haleb Beğlerbeği Mehmed Paşa arzıyla görevi geri verilmiştir¹⁰²⁸, Divân-ı Hümâyûn kâtibisi olup görevine son verilenlerin yerine bir başkası atanması¹⁰²⁹ ve Haleb'in tîmâr defterdârı olan Hasan hilâf-ı inha ile kitâbetden atılıp Haleb beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzıyla tekrar görevine iade edilmiştir¹⁰³⁰.

¹⁰²⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110

¹⁰²⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 129

¹⁰²⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 141

¹⁰²⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 186

¹⁰²⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 187

¹⁰³⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 188

2.7. Görevine Gitmeyenlere Dair Kayıtlar

Osmanlı Devleti'nde göreve tayin edilen ancak bu görevlerine gitmeyen kişilere dair ruûs defterlerinde çeşitli kayıtlar bulunmaktadır. Bu kayıtlar, ilgili kişilerin göreve gelmeme durumunu belgelemekte ve yerlerine yeni kişilerin atanmasını sağlamaktadır.

Telhîs

Yiğitbaşı¹⁰³¹ tezkîre gönderüb zümre-i mezbûreden dört akçesi olan Cafer ve üç akçesi olan Yusuf hizmete gelmeyüb kendü havalarındandır deyu yevmî üç akçe ile emekdârlardan Kasım bin (...) zam iki nefere virilmek ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fî 12 N. Sene [10]23¹⁰³²

An-Cemâ'at-i Mehterân

Mehmed bin Mehmed, Mehmed bin Piyale, Mustafa bin Abdurrahman, İsmail bin İbrahim, Neferen 4 sahh

Mezkûrûn sefere me'mûr iken gelmeyüb gedikleri mahlûldür deyu mehterbaşı arzıyla mukaddemâ zümre-i mezbûre emekdârlarından iken bilâ-sebeb ihrâc olunan dördüncü odada yevmî beş akçesi olan Mehmed bin Hasan'a garîb yiğitlerinden Mustafa bin Abdullah ve Mercan bin Abdullah ve Hasan bin İbrahim'e kânûn üzere mezbûrun mahlûllerinden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fî 26 N. Sene [10]24¹⁰³³

Medrese-i Yahşi Beğ der-Ayasuluğ

Müderriş olan Ahmed medresesine gelmeyüb âhar diyârda sâkin olmağla ve kasaba-yı mezbûre ulemâsına meşrut olduğuna Ayasuluğ ve civârı kâdılar arz idüb ve mezbûr Ahmed âhar diyârda yabanda hizmetde olduğına begayet(?) ihbâr itmekde müderriş-i mezbûra yevmî elli akçe ile Malatya'da İlyas Beğ Medresesinde beş seneden ziyâde zamân-ı infisâli olub ehl-i ilm olan El-hacc Ahmed'e şart-ı vakıf mûcibince Âstâne-i Sa'âdet'den tevcîh olunmağla suret-i rûznâmçe mucibinde virilmek buyuruldu; fî 25 C. Sene 1025¹⁰³⁴

Bu kayıtlardan yola çıkarak Osmanlı Devleti'nde göreve gitmeyenlerin, belirli bir mazeretleri olmadığı sürece görevlerinden alındığı ve yerlerine uygun adayların atanarak boşlukların doldurulduğu anlaşılmaktadır. Bu uygulama, devletin düzenli işleyişi ve görevlere verilen önemin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir.

¹⁰³¹ Yiğitbaşı: Osmanlılarda esnaf, belirli bir iş kolunda uzmanlaşmış mal ve hizmet üreticilerinin oluşturduğu meslekî teşkilâttir. Her esnaf grubunun, ileri gelenlerinden ve ustalarından oluşan bir idare heyeti bulunurdu. Heyetin başkanı kethüdâ, üyelerinden biri ise esnafın iç meselelerini çözmek ve sorunları kethüdâya iletmekle görevli yiğitbaşı idi. Yani kısaca Osmanlı esnaf teşkilâtında kethüdâ yardımcısına denilmektedir. İlhan Şahin, "Yiğitbaşı", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 43, TDV Yayınları, İstanbul, 2013, s. 549

¹⁰³² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 109

¹⁰³³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 146

¹⁰³⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178

2.8. Devlet Tarafından Verilen İzin Kayıtları

Osmanlılarda bir kimsenin devleti ilgilendiren bir girişimde bulunabilmesi için devletten izin alması gerekmektedir. Hacca gitmek için, camisi olmayan yerlere cami inşası için, suyu olmayan bölgelerde su temini için ve vefat edince istediği yere gömülmek isteyenler için defin izinleri gibi izin almak gerekmektedir. İncelenen defterde, Cami ve defin izinlerine dair kayıtlar bulunmaktadır.

2.8.1. Cami İzinleri

Osmanlı Devleti'nde cami inşaatı diğer İslâm devletlerinde olduğu gibi önemli yere sahiptir. Padişahlar¹⁰³⁵ ve haremî adına yaptırılan camilerin yanı sıra devlet erkânı ve saray efradı başta olmak üzere hayır sahipleri ve vakıflar tarafından camiler yaptırılmıştır¹⁰³⁶. Cami yaptırmak için de her şeyde olduğu gibi devletten izin alınması gerekmektedir. Vakıf veya hayır sahiplerinin izin alması neticesinde ya mescidler camie çevrilir ya da yeni bir camii inşa edilirdi. Osmanlılarda küçük mahalle mescidleri, genellikle üstü kiremit kaplı ahşap çatıdan oluşan dikdörtgen şeklinde basit yapıları¹⁰³⁷. Çoğu zaman bu tür mescidlerin ihtiyaç hasıl olunca camiye çevrildiğini görmekteyiz. Çalıştığımız defterde de mahallede mevcut olan mescidin camiye çevrilmesini içeren izin kaydı mevcuttur.

Kızılbel kâdısı Abdulkerim mektûb gönderüb kazâ-yı mezbûra tâbi ' Kethüdalı nâm karyenin câmi'ye ihtiyâcı olmağla karye-i mezbûrede vâki' mescid câmi' olmak ricâsına arz itmeğın izin virilmek buyuruldu; fî mim¹⁰³⁸

2.8.2. Defin izinleri

Osmanlılarda devlet görevlilerinden veya reayadan kişiler, vefatı sonrası aile efradı veya belli bir bölgeye defnolunmak için devletten izin alırlardı. Çalıştığımız ruûs defterinin bu kısmında devlete hizmet eden kişilerin izin istekleri karşımıza çıkmaktadır. Rumeli kazaskeri Mustafa Efendi'nin vefat eden karısının babası merhum vezir Nişancı Mehmed Paşa'nın yanına defnedilmek için izin kaydı mevcuttur. Ayrıca Haleb kâdısı Sun'î Efendi evi yakınındaki Keskin Dede zaviyesine defnolunmak için izin istemiştir.

¹⁰³⁵ Padişahların yaptırmış olduğu camilere selâtin camii denilirdi. Sadece Osmanlı selâtin camilerinde iki ve nadir de olsa daha fazla minareli yapılmıştır. Selâtin Camileri ayrıca tek başına camii olarak değil bir külliye şeklinde inşa edilirdi. Osmanlı şehirlerinde merkezinde caminin olduğu şehirlerin etrafında çarşı, darüşşifa, hamam, hazire, türbe, kervansaray, kütüphane, aşhane-imaret ve medrese gibi yapılar bulunurdu. Bakınız Semavi Eyice, "Cami", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 7, TDV Yayınları, İstanbul, 1993, s. 57

¹⁰³⁶ Ahmet Önkal ve Nebi Bozkurt, "Cami", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 7, TDV Yayınları, İstanbul, 1993, s. 47

¹⁰³⁷ Eyice, a.g.md., s. 79

¹⁰³⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 134

Bâ-hatt

Sâbikâ Rumeli kâzaskeri Mustafa Efendi'nin hatunı vefât idüb Edirne kapısı semtinde câmi' olub mûmâileyhumun babası olan Nişancı vezîr Mehmed Paşa'nın câmi'-i mezbûrda olan emvâli yanında defîn olmak buyuruldu; fî 16 L. Sene [10]23¹⁰³⁹

Bâ-hatt

Sâbikâ Haleb kâdısı olan Mevlânâ Sun'î Efendi vefât idüb kendü evi civârında Keskin Dede zâviyesinde defîn olmak buyuruldu; fî 18 L. Sene [10]23¹⁰⁴⁰

2.9. Defterin İçindeki Tayinlerdeki Dış Amillere Dair Kayıtlar

Çalıştığımız 1484 numaralı ruûs defterinde beylerbeyi, sancakbeyi, kazasker, bölük ağaları gibi devlet görevlilerinin arzları sonucu atananların yanı sıra Osmanlı Devleti'ne tabii hanlar, voyvodalar veya çeşitli sebeplerle ülkeye gelmiş olan elçilerin ricalarıyla da atamalar yapıldığını görmekteyiz. Bu tarzdaki atama kayıtlarına örnek verecek olursak,

Kırım Hânı Canıbek Giray Hân'ın¹⁰⁴¹ arzı ile bir kişiye Dergâh-ı Âlî Çavuşluğu ve kapıcılık¹⁰⁴² verilmiştir. Yine Canıbek Giray'ın arzıyla Mahmud Paşa'nın oğluna sefere gelip hizmet etme şartından sonra da müteferrikalık verileceği, Çirmen sancakbeyi Mahmud Beğ'e Şehrizol beylerbeyiliği, emektar olan neferlere bölük, Yemen'e varan nefere Ulûfeciyân-ı Yemîn bir diğer kayıta sipahilik verildiği görülmektedir¹⁰⁴³. Ayrıca yine Hân arzıyla Şam sancağında tîmârî olan Mehmed Beğ'in oğlu Davud'a Dergâh-ı Âlî müteferrikalığı¹⁰⁴⁴, ve bölük¹⁰⁴⁵ verilenlerle ilgili kayıtlar mevcuttur.

Zegem hâkimi Tahmures Hân'ın¹⁰⁴⁶ ricâsı üzerine beyzâdelerden Ahmed'e Dergâh-ı Âlî çavuşluğu¹⁰⁴⁷ başta olmak üzere müteferrikalık¹⁰⁴⁸, cebecilik¹⁰⁴⁹ ve çavuş zâdelere ve yarar olanlara

¹⁰³⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 112

¹⁰⁴⁰ gös. yer.

¹⁰⁴¹ **Canıbek Giray Han:** Selâmet Giray Han ile Devlet Giray Han'ın kızı Şakay Mübarek Sultan'ın oğludur. Nureddin ve kalgay olduktan sonra 1610 senesinde Kırım Hânı olmuştur. Osmanlıların İran ve Leh seferlerine katılmıştır. Kendisine karşı isyan eden Mehmet ve Şahin Giray ile mücadele etmiştir. 3 kez Kırım hanı olmuştur. 1614 senesinde 40 bin süvari ile İran Seferinde Gence ve Nahcivan'a gidip Safevi kuvvetlerini mağlup ederek Osmanlı hâkimiyetini sağlamıştır. Bol ganimetle Diyarbakır'a kışlamaya gitti. Detaylı bilgi için bakınız: Halim Giray, **Gülbün-ü Hânân (Kırım Hanları Tarihi) Değerlendirme-Metin-Tıpkıbasım**, Bekir Günay (Ed.), İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları, İstanbul, 2013, s. 54, 55; Müstecib Ülküsal, **Kırım Türk Tatarları (Dünü-Bugünü-Yarını)**, Baha Matbaası, İstanbul, 1980, s. 58

¹⁰⁴² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 126, 158

¹⁰⁴³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 169

¹⁰⁴⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178, 179

¹⁰⁴⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 179, 180, 190

¹⁰⁴⁶ **Tahmures Han:** Zegem hâkimi Tahmures Hân XVII. yüzyılda Gürcistan'ın meşhur beylerinden birisidir. Dedesi II. Aleksandre Han, 1578 tarihinde Osmanlı hâkimiyetini kabul etmiştir. Tahmures Hân Safevi sarayında Şah Abbas'ın hizmetinde bulunmuş ardından Zegem'e han tayin edilmiştir. 1614'te, Şah Abbas'a karşı savaştı ancak onu

bölük¹⁰⁵⁰ verildiği görülmektedir. Tahmures Hân tarafından diller ve başlar ile gelen Bican'ın ricası ile Ahmed Paşa'nın oğlu Mehmed'e Ağcakale sancağı verilmiştir¹⁰⁵¹.

Açıkbaş hâkimi Gorgi'nin¹⁰⁵² isteğiyle sancakbeğliği verilen önemli isimlere¹⁰⁵³ veya oğullarına¹⁰⁵⁴ da rastlamaktayız. Aynı şekilde hizmetleri karşılığı bölük¹⁰⁵⁵ ricâsında bulunduğu kişiler mevcuttur. Yine Tahmures Han ve Açıkbaş hâkimi Gorgi Hân'ın arzıyla çavuşun oğluna Dergâh-ı Âlî çavuşluğu verilmiştir¹⁰⁵⁶.

Eflâk voyvodası Radul'ün¹⁰⁵⁷ mektûbu ile emektar olan nefere müteferrikalık verildiği görülmektedir¹⁰⁵⁸.

Venedik beylerinin yeni balyosunun ricasıyla sipâhilerden bir nefer için müteferrikalık¹⁰⁵⁹, eski balyosunun ricasıyla da iki nefere Dergâh-ı Âlî kapıcılığı¹⁰⁶⁰ ve verilmiştir Venedik Balyosu ricasıyla yoklama defterinde sehven ismi olmayan nefere Dergâh-ı Âlî bevâblığı tekrar verildi¹⁰⁶¹

yenemedi ve İmereti'ye kaçtı. Tahmures Han Açıkbaş hâkimi Gürşin Hân'a sığınarak Osmanlıların himâyesini talep ettiler. Ayrıca Tahmures Hân Osmanlı himâyesine girdikten sonra söz konusu ruûs defterindeki kayıta anlaşıldığı üzere pek çok adamına arzı aracılığıyla çavuşluk, müteferrikalık, cebecilik, bölük gibi görevler verildiğini görmekteyiz. Ayrıca Tahmures Hân'a İran seferindeki yardımından ötürü de Şeki ülkesi kendisine ve ecdâdına verilmiştir. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi III. Cilt 2. Kısım**, TTK Yayınları, 7. Baskı, Ankara, 2011, s. 107-109; Küpeli, **a.g.t.**, s. 47; BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 110, 161; **Detaylı bilgi için bakınız:** Donald Rayfield, **Edge of Empires A History of Georgia**, Reaktion Books, London, 2012, s. 187-210; Alexander Mikaberidze, **Historical Dictionary of Georgia**, Scarecrow Press, 2007, p. 616, 617

¹⁰⁴⁷ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 161

¹⁰⁴⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 165, 169, 179

¹⁰⁴⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 166, 168, 174

¹⁰⁵⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 172, 180

¹⁰⁵¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 164

¹⁰⁵² **Giorgi:** İmereti kralı (Akbaş/Baş-açık hâkimi) Kral Rostom çocuksuz ölünce yerine gayrimeşru kardeşi III. Giorgi tahta çıkarıldı. Gürcü prensleri Tahmures ve Luarsab Şah Abbas'ın üzerlerine adam göndermesi üzerine Giorgi Han'a sığındılar ve Osmanlı himâyesini istediler. **Detaylı bilgi için bakınız:** Donald Rayfield, **Edge of Empires A History of Georgia**, Reaktion Books, London, 2012, p. 189, 190

¹⁰⁵³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117

¹⁰⁵⁴ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 150

¹⁰⁵⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 178

¹⁰⁵⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 158

¹⁰⁵⁷ **Radu-Minhea:** Eflâk voyvodası III. Radu Mihnea, diğer oğlu ile birlikte Müslüman olan eski voyvoda Mihnea II Turcutil'ün oğludur. Annesi tarafından Venedik'e kaçırılmıştır. 1616 senesinde Habsburg ile ittifakı haberi alınınca azledilerek yerine Aleksandr İliyaş voyvodalığa getirilmiştir. 1616-1619 ve 1623-1626 tarihlerinde iki kez de Boğdan voyvodalığı yapmıştır. İsmail Hakkı Uzunçarşılı, **Osmanlı Tarihi III. Cilt 2. Kısım**, 7. Baskı, TTK Yayınları, Ankara, 2011, s. 83, 96

¹⁰⁵⁸ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 122

¹⁰⁵⁹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 123

¹⁰⁶⁰ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 124

¹⁰⁶¹ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 139

Leh elçisinin arzıyla Bâb-ı Hümâyûn bevvabı olan nefer Çavuşluğa getirildi¹⁰⁶², ayrıca Müslüman olduktan sonra Hüdavendigâr sancağı verilip ardından sebepsiz yere azledilen Mehmed Beğ için ricacı olarak Kengiri sancakbeyliği verilmiştir¹⁰⁶³.

2.10. Defter İçinde Yer Alan Sicil Kayıtları

1484 numaralı ruûs defterinde yer alan tayîn ve tevcîhat kayıtlarının yanı sıra kadı sicil kayıtları da yer almaktadır. Kadı sicilleri, Osmanlı Devleti'nde adli işleyişi, hukuki uygulamaları, toplumsal yapıyı ve gündelik yaşamı anlamak için önemli bilgiler içermesi bakımından kıymetli kaynaklardandır. Hücet-i şer'iyeye, Osmanlı hukuk terminolojisinde bir davayı ispata yarayan hukuki delil ve kadı huzurunda, tarafların ikrar ve tasdikini içeren bir ve hükmü ihtiva etmeyen hususlara dair düzenlenmiş belgeye denilmekteydi. Bu belgeler, taraflar arasındaki anlaşmazlıkları çözmek veya anlaşmazlıkları belgelemek amacıyla kullanılır. Bu tür belgelere "hücet" denir ve kadılar tarafından düzenlenir¹⁰⁶⁴. Kadı huzurunda çözülemeyen ve ceza gerektiren davalar Divân-ı Hümâyûn'da görülürdü. Kazasker tarafından hükmün kânûna uygunluğu kontrol edildikten sonra nihai kararı veren padişahın hükmü ruûs defterine kaydedilmektedir. Bu bağlamda, defterin 105-192 sayfaları içerisinde iki adet sicil kaydı yer almaktadır. Bunların ikisi de cinayet kayıdır. Bu kayıtlar:

Bâ-hatt

Mahrûse-i İstanbul'da tob kapusu dâhilinde Kiryaki nâm zimmî Muharrem nâm kimesne bıçak ile urub katl eylediği İstanbul kâdısı mükâlemesinde sâbit sicil olub pâye-i serîr-i â'lâya arz ve Telhîs oldukda hücet-i şer'iyeye mûcibince amel olunmak buyuruldu; fî mim¹⁰⁶⁵

Bâ-hatt

Galata kazâsında Cihangir mahallesinde Mustafa ve Derviş mukaddemâ Dergâh-ı Âlî bevvâblarından iki kimesneyi dârına giderken gemileri içinde katl itmekle sicil-i hücet olduğu pâye-i serîr-i â'lâya arz olundukda hücet-i şer'iyeye mûcibince amel olunur deyu buyuruldu; fî mim¹⁰⁶⁶

¹⁰⁶² BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 117

¹⁰⁶³ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 119

¹⁰⁶⁴ Mustafa Oğuz ve Ahmet Akgündüz, "Hücet", **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 18, TDV Yayınları, İstanbul, 1998, s. 446

¹⁰⁶⁵ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 106

¹⁰⁶⁶ BOA, A.RSK.d, nr. 1484, s. 111

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. BÂB-I ÂSAFÎ RUÛS KALEMÎ 1484 NUMARALI RUÛS DEFTERİNİN TRANSKRİPSİYONU (105-192)

[Sayfa 105]

Yevmi'l-Cuma fî Gurre-i Şehr-i Şa'bânü'l-Mükerrem Sene 1023

Riyâset-i Küttâb-ı Divân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt-ı Hümâyûn

Bu hakîrül-kesîrüt-taksîr Mustafa Sem'î Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Ahmed bin Abdullah veledes Rıza

Mezkûr ulûfesinden oğlı mezbûra fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere dokuz akçesi virilmek buyuruldu; fi 2 Ş.

An-Cemâ'at-i Gılmân-ı Saray-ı Meydân

Osman Bosna

Bundan akdem çıkma fermân oldukda mezkûr sehven defterden hâric kalmağla hâlâ atıkde olan bölük ağası Süleyman Ağa'nın tezkîresi mücibince mukaddemâ fermân olduğu üzere bölüğe ilhâk olunmak buyuruldu; fi 2 Ş.

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Adlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği mahlûdür deyu Şâh-ı Acem elçisi ile gelüb hizmetde bulunan zu'emâdan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 3 Ş.

Elçi-i mezbûr ile hizmetde bulunan İsmail ve İbrahim'e ibtidâdan ikişer akçe ile cebecilik virilmek buyuruldu; fi mim

Hitâbet-i der-Câmi'-i Şeyh Mehmed der-Karye-i Hâcî Tabî'-i Kazâ-yı Merzifon

Merzifon kâdısı Abdülkadir mektûb gönderüb câmi'-i mezbûr mukaddemâ mescid iken câmi' olub hatibi olmamağla Hâfız Hasan için mesciddir deyu arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 4 Ş.

Mîr-i mîrân-ı Özi, Bâ-hatt

Beğlerbeğisi olan Yahya Paşa'nın Kazak eşkıyâsı def'inde ihmâl ve müsâhelesi olmağla yeri sâbıkâ Eğri beğlerbeğisi İbrahim Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 4 Ş.

Hitâbet-i der-Câmi'-i Sultân Süleyman der-Kal'a-i Belgrad, Bâ-hatt

Belgrad kâdısı nâibi arzı ile câmi'-i mezbûrda yevmî on üç akçe ile hatîb olan Mürebbi(?) yine Belgrad'da vâki' Gözüm Hâcî Veli Câmi'inde yevmî dört akçe ile hatîb ve üç akçe ile ser mahfil olan Hasan Çelebi ile istibdâl itmeğın virilmek buyuruldu; fi 4 Ş.

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

8 Mahmud Çerkes Kilâri veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûnları üzere virilmek buyuruldu; fi 6 Ş.

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Mehmed bin İlyas

Mezkûr Trabzon cânibinde hazîne hususunda hizmetde bulunmağın Erzurum Beğlerbeğisi Nasrullah Paşa'ın arzı mûcibince mahlûlden iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 Ş.

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Kenan bin Abdullah (...)

Mezkûr fevt olub kendü mahlûlüdür deyu cebecibaşı tezkîresiyle Veli oğlu İskender mezbûrun mahlûlünden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu fi 9 Ş.

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Kapucular kethüdası Mustafa Ağa mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden sekizinci bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Mehmed bin Yahya için yararlı deyu kapu ulûfesi hazîneye kalmak üzere çavuşluk ricâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Câmi'-i der-Kal'a-ı (...), Telhîs

Câmi'-i mezbûrda hatîb olmamağla kal'a-i mezbûre neferâtı ağaları arz-ı hâlleri mûcibince Ömer nâm kimesne hatîb ta'yîn olmak buyuruldu; fi 3 Ş.

Resul bin Ali, Cafer bin Abdullah (...), Ali bin Mustafa, Kerim Mihaliç, Hüseyin Konya, Cafer Balıkesri, Muharrem bin Bolu, Hüseyin Bolu, Ali Edirne, Mustafa Bolu, Kerim Vardar, İbrahim bin Hamza, Ali Seferihisar, Neferen 13

Mezkûrûn ulûfesiz Hâssa-yı Câmeşûy emekdârlarından olmağla iç hazînedârbaşı Mehmed Ağa'nın tezkîresi mûcibince zümre-i merkûmeden mahlûl vâki' olan yevmî kırk üç akçe ulûfenin on beş akçesi hazîneye kalmak üzere mezkûrdan ibtidâdan ikişer akçe ile mahlûl mezbûrdan zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 3 Ş.

Vâ'izlik-i der Câmi'-i Şehzâde Sultân Mehmed ve Mehmed Paşa, Bâ-hatt

Şehzâde Câmi'-i vâ'izliğı mahlûl olmağla mezbûr Mehmed Paşa'nın câmi'-inde vâ'iz olan Karabaş Hasan Efendi'ye ve anun yeri Sultân Mehmed Hân-ı atîk câmi'-inde mesnevîhân olan Subhi'ye virilmek buyuruldu; fi 4 Ş.

Livâ-yı Ayıntab

Sâbıkâ Şehrizol Beğlerbeğisi olan Zeynel Abidin Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 4 Ş.

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediğı mahlûldür deyu Şâh-ı Acem elçisi ile gelen zu'emâdan Ahmed'e arz-ı hâli mûcibince virilmek buyuruldu; fi 4 Ş.

Bâ-hatt

Harem-i muhterem ağalarından Hasan Ağa rikâb-ı hümâyûna arz-ı hâl sunub Tobhane'de Süheylbey mahallesinde ve mescidi mukâbelesinde bir cânibi Süleyman Re'is ve cânib-i âhârı Hamza'nın evleriyle mahdûd olan sâbıkâ Galata Sarayı ağası badehu Mekke-i Mükerrreme'de

şeyhü'l-harem olan Yusuf Ağa'nın evleri kendüye temlik olmasın ricâ itmeğin müteveffâ-yı merkûmun vâris-i ma'rûfu olmayub mirîye âid değil li virdüm deyu buyuruldu; fi 5 Ş.

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

101 Ali bin Torak veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın arz-ı hâli mücibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûnları üzere virilmek buyuruldu; fi 8 Ş.

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Mezkûr sûhte eşkıyası def'inde hidmetde bulmağın Eskişehir kâdısı Mahmud'un arzı mücibince mahlûlden bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 9 Ş.

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mezbûr Hasan Çavuş berât itmiştir; fi 15 C. Sene [10]23

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği zue'mâdan Emir Şamî'ye arz-ı hâli mücibince virilmek buyuruldu; fi 9 Ş.

[Sayfa 106]

Yevmü'l-Isneyn fi 11 Ş. Sene [10]23

Kazâ-yı Erzurum, Bâ-hatt

Sâbıkâ yine kazâ-yı mezbûrdan munfasıl olan Mevlâna Şah Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûrede Sivas sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği mahlûl olundukda Şam muhafazasında olub Ma'anoğlı seferine me'mûr asker-i İslâma serdâr olan vezîr Ahmed Paşa tarafından isna ve ışrin ve elf Zi'l-ka'desinin evâilinde yine livâ-yı mezbûrda tîmârı olub Ahmed Çavuş'un oğlı Osman'a emr-i şerifle virilmeğle hidmeti mukabelesinde mücibince virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir; fi 13 Ş. Sene [10]23, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği Diyarbekir muhafazasında olan vezîr Mustafa Paşa'nın arzı mücibince Hızır Çavuş oğlı Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Hâssa-ı âvâni mühimmâtı için her sene bakır virilmek mu'tâd-ı kadîm olmağın hâlâ dahi sarây-ı cedîdde vâki' olan âvâni mühimmâtı için altmış kantar ve sarây-ı atîke dahi kırk kantar bakır lâzım olmağın virilmek buyuruldu; fi 14 Ş.

Kitâbet-i Mâliyye, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib İsmail'in gediği mahlûl olmağın erbâb-ı kalemden Mahmud'a virilmek buyuruldu; fi mim

Mîr-i mîrân-ı Özi, Bâ-hatt

Kazak eşkıyası muharebesinde vücûda gelen hidmeti mukabelesinde gerü kemakân Yahya Paşa'ya mukarrer olmak buyuruldu; fi 14 Ş.

Mîr-i mîrân-ı Eğri, Bâ-hatt

Özi Beğlerbeğliği virilüb müyesser olmayan İbrahim Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 14 Ş.

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Cafer Çavuş'un gediği mahlûl olmağın çavuşbaşı Hüseyin Ağa'nın arzı mücibince hüccâc-ı müslime hizmeti sebk iden Kurdaroğlu Ali Memi'ye virilmek buyuruldu; fi 15 Ş.

Tekâ'üd, Bâ-hatt

Sâbikâ Haleb muhâfazasında olan vezîr Sinan Paşa tezkîre gönderüb emekdâr ve ihtiyâr olub şark ve garb seferlerinde uğur-ı hümâyûnda sebk iden harmân-ı kebîresi mukâbelesinde vilâyet-i Karaman'da vâki' olan Havâss-ı Hümâyûn'dan Develü hâsları ber-vech-i salyâne kendüye verilmek ricâ itmeğın virdim deyu buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Ergani

Sâbikâ Aksaray sancakbeği olan Bekir Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 17 Ş.

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemişdir

Kapucılar kethüdâsı Mustafa Ağa mektûb gönderüb Dergâh-ı Âlî bevvâblarından onuncu bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Ahmed bin Mehmed'e kânûn üzere ulûfe ile çavuşluk ricâsına arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 17 Ş.

Bâ-hatt

Mahrûse-i İstanbul'da tob kapusu dâhilinde Kiryaki nâm zimmî Muharrem nâm kimesne bıçak ile urub katl eylediği İstanbul kâdısı muhâlemesinde sâbit sicil olub pâye-i serîr-i â'lâyâ arz ve telhîs oldukda hüccet-i şer'iyeye mücibince amel olunmak buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Üsküdar, Bâ-hatt

Sâbikâ kazâ-yı mezbûrdan munfasıl olan Mevlâna Muslihiddin'e virilmek buyuruldu; fi mim

Tekâ'üd

Hâlâ hâcc-ı şerîfe giden Gevherhan Sultân tezkîre gönderüb (boş) sancaklarında ze'âmeti olub kendü oğlu olan Osman fevt olub ze'âmeti mahlûl olmamağla ve diğeri oğlu olub sâbikâ Beğşehir beği olan Salih Beğ'e ber-vech-i tekâ'üd virilmek ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

18 Ahmed bin Ali

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresiyle Abdullah oğlu Hasan'a mezbûrun mahlûlünden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi 14 Ş.

Bâ-hatt

Hasan bin Veli, Mehmed bin Piri, Musa bin Mahmud, Ali (...), Osman Sivas, Hasan bin Ali, Sefer Midillü, Mehmed bin Rıdvan, Mehmed nev-müslim (...), İlyas Tırhala, Kasım nev-müslim, Ahmed bin Mehmed, Mehmed bin İbrahim, Mehmed bin Abdullah, Hasan bin Murtaza (...), Mustafa (...), Mustafa nev-müslim, Yusuf nev-müslim Pravadi, Rüstem nev-müslim Amasiye, Mahmud nev-müslim (...), Osman nev-müslim (...), Mustafa bin Yusuf, Ali nev-müslim Kayseriyye, Yusuf nev-müslim Konya, Hasan Karahisar, Halil (...) (...), İbrahim bin İsa Burusa, Mehmed bin Ahmed (...), Ali bin Abdullah (...), Ali nev-müslim Kayseriyye, Ali Dede (...), Ali nev-müslim (...), Ahmed bin Abdullah (...), Mehmed bin Yusuf Sefer-i Dimetoka, Hasan bin Kurd

Sefer-i, Ahmed bin İbrahim Ankara, Cafer bin Sefer veled-i (...), Sinan bin Mustafa Drama, Sertaç bin Mehmed, Musa(?) bin Ramazan, Mustafa (...), Mehmed bin Hasan (...) (...), İlyas bin Seydi Aksaray, Ali bin Veli, Mustafa nev-müslim Selânik, Ali (...), Mustafa bin Abdullah, Musa bin Sefer Burusa, Mehmed nev-müslim, Diğer Mehmed nev-müslim, Mustafa bin Abdullah, İsmail bin Abdullah, Abdi bin Mehmed, Gazanfer bin Abdullah, Siyavuş bin Abdullah, Rüstem bin Abdullah, (...) Abdulah, İsmail bin Abdullah, Piyale bin Abdullah, Ali bin Nurullah, Murad nev-müslim, Neferen 61

Mezkûrûn mehterhânedede ulûfesiz hizmet idüb emekdâr oldukları ecilden kapu ağası Osman Ağa'nın mektûbu mûcibince ibtidâdan yevmî ikişer akçe ile hayme mehterlerine ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Tire, Bâ-hatt

Birgi kâdısı Mevlânâ Zünnun'a virilmek buyuruldu; fi 17 Ş.

Kazâ-yı Birgi

Mevleviyet ile Atranos kazâsında munfasıl olan Mevlânâ Habib'e virilmek buyuruldu; fi 17 Ş.

Livâ-yı Ankara

Sâbıkâ Van Beğlerbeğisi olan Kurd Ahmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir; fi 15 N. Sene [10]23, Telhîs

Ayşe Sultân tezkîresiyle sulbî oğlu Mahmud Beğ'in oğlu olup sâbıkâ Kastamonı beği iken vefât iden Ahmed Beğ'in oğlu olan zu'emâdan Mehmed'e müteveffâ (boş) mahlûlünden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

[Sayfa 107]

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Hükmî

9 Süleyman Avlonya

Mezkûr fevt olup gediği mahlûl olmağın cebecibaşı tezkîresiyle Ahmed oğlu Muharrem mezbûrun mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 17 Ş. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmî'-i Merhûm Sultân Selim der-Kal'a-ı Girne, Telhîs

Girne kâdısı Mevlânâ Ahmed mektûb gönderüb câmî'-i mezbûrdan yevmî on iki akçe ile imâm ve hatib olmaya Mahmud Halife fevt olup yeri mahlûldür deyu Hâcı oğlu Hayreddin arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 17 Ş. Sene [10]23

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn, Mezkûr berât itmiştir fi 15 N. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden Ömer kâtib olup şâkirdlik gediği mahlûl olmağın ehl-i ilm olan Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 18 Ş. Sene [10]23

Telhîs

Hâlâ şeref-i İslâmla müşerref olan Şaban kânûn üzere mahlûlden hayme mehterlerine ilhâk olmak buyuruldu; fi 24 Ş. Sene [10]23

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir fi 25 Ş. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ömer'in gediği Dergâh-ı Âlî kapucibaşlarından müteveffâ Sinan Ağa'nın oğlu Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 24 Ş. Sene [10]23

Telhîs

Çıldır beğlerbeğisi Ali Paşa mektûb gönderüb emekdârlardan Abdullah oğlu Rıdvan'a cebecilik ricâ itmeğin mahlûlden kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 26 Ş. Sene [10]23

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Kapucular kethüdâsı Mustafa Ağa mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden on üçüncü bölükde yevmî dokuz akçesi olan müteveffâ Davud bin Kara Hızır'ın gediği mahlûl olmağla Mustafa bin Ali'ye rica itmeğin virilmek buyuruldu; fi 28 Ş. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

52 Mehmed bin Mustafa Bolı

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı arzı mûcibince müslim-i nev Mustafa'ya kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi Selh-i Ş. Sene [10]23

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn, (...) berât itmiştir, Telhîs

Zümre-i mezbûrede Tımışvar ve gayri sancaklarda ze'âmeti olan müteveffâ kâtib Mehmed Çavuş'un kitâbet gediği mahlûl olmağın yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub Amid Sancağında ze'âmeti olan şâkird Abdurrahman ve ânun şâkirdlik gediği yine Amid sancağında ze'âmeti olan ehl-i kalem olan kâtib Osman oğlu Ömer'e verilmesi kâtib (...) gediği oğlu (...) virilmek buyuruldu; fi selh-i Ş. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî Berât itmiştir; fi (boş) mim Sene [10]23, Telhîs

Sâbıkâ Bosna Beğlerbeğisi Arslan Paşa mektûb gönderüb zu'emâdan Mehmed ve diğer Mehmed için (...) âsilerinde hizmetde bulunmuşdur deyu çavuşluk ricasına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 20 Ş. Sene [10]23

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zimmî iken şeref-i İslâmla müşerref olub Yunus nâmı ile tesmiye olunan bir nefer kânûn üzere zümre-i mezbûreye mahlûlden ilhâk olmak buyuruldu; fi 17 Ş. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmî'-i Mesih Paşa der-İstanbul

El-hac Hazînedârbaşı Mehmed Ağa mektûb gönderüb câmî'-i mezbûrda yevmî on beş akçe ile hatîb olan İbrahim hitâbetde ahbar(?) Ali'ye fâriğ olmuşdur arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 17 Ş. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mezbûr Mehmed berât itmiştir; fi 12 N. Sene [10]23, Mezbûr Şaban dahi bertat itmiştir; fi 7 N. Sene [10]23, Telhîs, Mezbûr Halil dahi berât itmiştir; fi 7 N. Sene [10]23, Mezbûr Hâcı Hamza dahi berât itmiştir; fi 12 N. Sene [10]23

Zümre-i mezbûreden Kütahya ve gayri sancaklarda ze'âmeti olan müteveffâ Ali Çavuş'un gediği ze'âmeti ile emekdârlardan Mehmed'e ve hâssa bostancılarından olub sekizinci cemâ'atde

yevmî (boş) akçe ulûfesi olan Şaban Silivri bostancıbaşı arzıyla ibtidâdan ze‘âmeti ile zümre-i mezbûra ilhâk olunmak ve zümre-i mezbûreden müteveffâ Yusuf Çavuş’un gediği çakırcıbaşı İsmail Ağa tezkîresi mûcibince (boş) Çavuş’un oğlu Halil’e ve yine zümre-i mezbûreden Semendire sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Mahmud Çavuş’un gediği çavuşbaşı arzıyla Sığla sancağında ze‘âmetden ma‘zûl olan Hamza’ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Ş. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi‘-i Şah Sultân der-İstanbul, Telhîs

Dârü’s-sa‘âde ağası mektûb gönderüb câmi‘-i mezbûrda yevmî altı akçe vazife ile hatîb olan Seyyid Mehmed hitâbetin oğlu Mustafa’ya fâriğ olub lakin müstehak olmamağla kendü mezbûr Seyyid Mehmed’e mukarrer olmak ricâsına arz itmeğın buyuruldu; fi 25 Ş. Sene [10]23

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn, Mezbûr berât itmişdir fi 19 Z. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Emin bin Yahya’nın gediği ehl-i kalem olan Ahmed’e virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Şahin bin Abdullah’a mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 27 Ş. Sene [10]23

Çavuşuk-ı Dergâh-ı Âlî Mezbûr Haver berât eylemiştir fi 25 Ş. Sene [10]23 Mehmed dahi berât eylemiştir fi 23 N. Sene [10]23, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hamza Çavuş’un gediği çavuşbaşının arzıyla Mahmud oğlu Hüseyin’e ve yine zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed Çavuş’un gediği müşârünileyh arzıyla Hüseyin Çavuş oğlu Mehmed’e ve yine zümre-i mezbûreden müteveffâ Yusuf Çavuş’un gediği zu‘emâdan olub emekdârlardan olan Haver’e virilmek buyuruldu; fi 20 Ş. Sene [10]23

Bâ-hatt

Hâliyâ dökülmesi fermân olunan darbzenler için beş yüz kantar bakır (...) olmağın virilmek buyuruldu; fi Selh-i Ş. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mezbûr Derviş oğlu Mustafa berât itmiştir; 2 N. Sene [10]23, Mehmed dahi berât itmiştir; fi 5 Za. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden Semendire sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş’un gediği mahlûl olmağın zu‘emâdan Derviş oğlu Mustafa’ya ve Bosna sancağında timarı olan müteveffâ Hasan Çavuş’un gediği zu‘emâdan Mehmed’e virilmek buyuruldu; fi Selh-i Ş. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Diğer Mehmed berât itmiştir; fi 27 N. Sene [10]23, Hüseyin dahi berât itmiştir; fi 5 L. Sene [10]23, Mehmed dahi berât itmiştir; fi 5 Za. Sene [10]23, Rıdvan dahi berât itmiştir; fi 6 Za. Sene [10]23, Çavuş Mustafa dahi berât itmiştir, Telhîs

Sâbıkâ Kaniye Beglerbeğisi İbrahim Paşa mektûb gönderüb Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Paşa sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Mustafa Çavuş’un gediği Kazak eşkıyası muharebesinde hizmetde bulunan Ahmed Çavuş oğlu Mehmed’e ve müteveffâ Osman Çavuş’un gediği Hamza Çavuş oğlu Ali’ye ve Mehmed Çavuş’un gediği zu‘emâdan Hüseyin’e ve İzvornik sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Ahmed Çavuş’un gediği Davud oğlu Bekir’e müteveffâ Yusuf Çavuş’un gediği İbrahim ve Silistre sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Abdurrahman Çavuş’un gediği

Mehmed'e ve Bosna sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği diğer Mehmed'e virilmek ricâsına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 8 N. Sene [10]23

[Sayfa 108]

Yevmü'l-İsneyn fî Gurre-i Ramazanü'l-Mübârek

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir; fi 28 L. Sene [10]23, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Sefer Çavuş'un gediği mahlûl olmağın çavuşbaşı arzıyla zu'emâdan Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi Gurre-i N. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân-ı Divân-ı Hümâyûn

Ferhad bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu sakabaşı arzıyla bir buçuk akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî üç akçe ile mesfûr Yunus'a virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir; fi 5 N. Sene [10]23, Telhîs

Sâbıkâ Bosna Beğlerbeğisi Arslan Paşa mektûb gönderüb zu'emâdan Hüseyin için yararlı deyu çavuşluk ricâ itmeğin verilmek ve Mehmed Çavuş'un gediği çavuşbaşı arzıyla Mehmed'e buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık ve Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî kırk beş akçe ulûfesi olan müteveffâ Abdullah'ın müteferrikalık gediği mahlûl olmağın Dergâh-ı Âlî çavuşlarından yevmî yigirmi beş akçe ulûfesi olan Süleyman Çavuş'a kendü ulûfesiyle ve mezbûr Süleyman Çavuş'un gediği müteveffâ-yı mezbûr müteferrika Abdullah'ın yigirmi beş akçesi hazîneye kalmak üzere baş defterdâr olan Baki Paşa'nın tezkîresi mûcibince hemşire-zâdesi olan Mustafa Fazlullah'a yevmî yigirmi akçe ile virilmek buyuruldu; fi 3 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Osman Çavuş'un gediği Van Beğlerbeğisi arzıyla zu'emâdan Şaban'a virilmek buyuruldu; fi 2 Z. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mezbûr berât itmiştir; fi 7 N. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ömer Çavuş'un gediği sâbıkâ Karaman Beğlerbeğisi Zülfikar Paşa arzıyla zu'emâdan İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 6 N. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Mezkûrîn

104 Mahmud bin Abdullah (...), Silahdar Mehmed bin Murad, 100 Halil (...), 20 Kurd bin Hüseyin, 20 Ahmed bin Mehmed, 6 Ali bin Abdullah

Mezkûrlar Çobanlar eşkiyası İsmail ele getürmeğın hizmetinde bulunmağla mahlûlden mezbûr Mahmud'a iki mâ'adâsına birer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 3 N. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme

Hasan oda-yı sâlis İbrahim

Mezkûr fevt olub bölükbaşılık mahlûldür deyu mehterbaşı tezkîresiyle yine zümre-i mezbûreden oda-yı evvelde yevmî yigirmi yedi akçe ulûfesi olan Mehmed bin Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene [10]23

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Yahya'nın gediği mahlûldür deyu Anadolu Beğlerbeğisi Ömer Paşa'nın arzıyla ehl-i kalem olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Silahdârân, San'î

56 Mustafa

Mezbûr Kazak eşkıyasında hizmetde bulunmağın İbrahim Paşa arzıyla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

259 Musa bin Davud

Mezkûr Kazak eşkıyası muharebesinde hizmetde bulunmağın İbrahim Paşa arzı mûcibince mahlûlden iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mezkûrîn

274 Mehmed bin Musli, 74 Osman bin Derviş, 247 Kurd bin Abdullah, 6 (...) bin Yusuf Teberdâr, 44 Sefer Arab, 21 İbrahim (...)

Mezkûrlar Kazak eşkıyası muharebesinde hizmetde buldukları ecilden İbrahim Paşa arzı mûcibince mahlûlden ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 2 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mezbûrân İbrahim ile Rıdvan berât eylemişdir; fi 7 N. Sene [10]23, Bâ-hatt

Sâbıkâ Bosna beğlerbeğisi Arslan Paşa'nın arzıyla Manya seferinde hizmetde bulunan Kılıc ve papas iken şeref-i İslâm ile müşerref olan Gazanfer ve Bağdad muhâfazasında olan Dilaver Paşa (boş) akçe ulûfesi olan İbrahim bin Abdullah'a ve yine müşârünileyh arzıyla zümre-i mezbûreden onuncu bölükde yevmî (boş) akçesi olan Rıdvan bin Abdullah (...) ze'âmet ile zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi (boş) Ş. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Telhîs

52 Ahmed bin Mustafa, 10 Ali (...), 14 İbrahim bin Hızır, 14 Ali bin Kurd

Mezkûrlar fevt olub gedikleri mahlûl olunmağın cebecibaşı tezâkiri mûcibince emekdârlardan Mehmed ve Mustafa ve Abdullah oğlu Hüseyin ve Dilaver oğlu Osman ve Süleyman oğlu Halil kânûn üzere zümre-i mezbûreye dâhil olunmak buyuruldu

Bâ-hatt

Darü's-sa'ade ağası Mustafa Ağa rikâb-ı hümâyûna arz-ı hâl sunub mukaddemâ kendüye ta'yîn olunan demircü hâsları (...) Medine-i Münevvere fukarasına vakf idüb mâ'adâsın binâ eyledikleri câmi'-i şerîfe vakf itmek üzere temlik olunması ricâ itmeğın vech-i meşruh üzere virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene [10]23

[Sayfa 109]

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn, Ağası berât eylemiştir fi 18 Ş. Sene 1023, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Hasan'ın gediği Kapudan Vezir Halil Paşa arzıyla ehl-i kalem olan Abdullah oğlu Musli'ye virilmeğin buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Ağa-yı Darü's-sa'de der-Karye-i (...), Bâ-hatt

Câmi'-i mezbûra Mevlânâ Mustafa hatîb ta'yîn olmağın müşârünileyh ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]23

Bâ-hatt

Mehmed bin Yusuf, Zülfikar bin Mustafa, Osman bin Ali, Ali bin (...), Nurullah bin (...), Keyvan bin Abdullah, Ali bin (...), Derviş bin Ömer, Musrafa bin Hâcı, Hamza bin Abdullah, Selim bin Ömer Osman-zâde, Ali bin Kurd, Hüseyin bin Abdullah, Arslan bin Ömer, Mahmud bin Mustafa, Şaban bin Abdullah, Hasan bin Musli, Abdülcabbar bin Mehmed, Kurd bin Abdullah, Arif(?) bin Hasan, Ali bin Abdullah, Neferen 21

Mezkûrlar Kazak eşkıyası muharebesinde hizmetde bulunmağla İbrahim Paşa tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]23

Telhîs

Hâliyâ Rumeli kazaskerliği virilen Bostan-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'nin Ayasofya evkâfından mutasarrıf olduğu yevmî iki yüz akçe ve Sultân Selim evkâfından dahi elli akçe vazifesi ile ber-vech-i arpalık mutasarrıfı olan Mihaliç kazâsı hâlâ Rumeli kazaskerliğinden munfasıl olan Mevlânâ Abdülaziz Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 15 N. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Cebeciyan

12 Ahmed bin Mustafa, 15 İbrahim bin Abdullah, 23 Yusuf Sofya

Mezkûrlar fevt olub gedikleri mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîreleri mûcibince garîb yiğitlerden Perver oğlu Hasan ve (...) oğlu (...) Çerkes Ahmed mezbûrların mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 12 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, İkisi dahi berât eylemiştir, Telhîs

Zümre-i mezbûreden Bosna sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği zu'emâdan Mehmed'e ve Paşa sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediği Mehmed Çavuş oğlu İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 15 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Veli dahi berât itmiştir İki Mahmud dahi berât itmiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği mahlûl olmağın Mustafa Çavuş oğlu Mahmud'a ve müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği zu'emâdan diğêr Mahmud'a ve müteveffâ Derviş Çavuş'un gediği Şehrizol Beğlerbeğisi Zülfikar Paşa arzı ile Ali oğlu Veli'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir; fi 10 B. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden Vulçitrın sancağında ze‘âmeti olan Hasan’ın gediği mahlûldür deyu Amid sancağında ze‘âmeti olub bi'l-fi‘1 baş tezkîreci olan kâtib Mustafa (...) virilmek buyuruldu; fi 13 Ş. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir; fi 15 C. Sene [10]23, Bâ-hatt

Sâbıkâ Kanije Beğlerbeğisi İbrahim Paşa mektûb gönderüb zu‘emâdan Behruz için Kazak eşkıyası muhârebesinde hizmetde bulunmuştur deyu çavuş ricâsına arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]23

An-Cemâ‘at-i Mezkûrîn

119 İbrahim Teberdâr, 42 Mahmud bin Yusuf Silahdâr

Mezkûrlar seferde külli hizmetde bulunmuşlardır deyu Kanije Beğlerbeğisi arzı ile mahlûlden ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 N. Sene [10]23

Telhîs

Yiğitbaşı tezkîre gönderüb zümre-i mezbûreden dört akçesi olan Cafer ve üç akçesi olan Yusuf hizmete gelmeyüb kendü havalarındandır deyu yevmî üç akçe ile emekdârlardan Kasım bin (...) zam iki nefere virilmek ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 12 N. Sene [10]23

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden Teke sancağında ze‘âmeti olan Abdullah bin Hasan ihtiyârıyla kitâbet gediği ve yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden Yusuf oğlu Mehmed’e fâriğ olmağın virilmek buyuruldu; fi 6 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir fi (boş) N. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden Mustafa Çavuş ihtiyârıyla çavuşluk gediği kendünün oğulları olan Mehmed’e fâriğ olmağın çavuşbaşı arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 12 N. Sene [10]23

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn, Berât eylemiştir fi 26 N. Sene [10]23, Telhîs

Zümre-i mezbûreden kâtib Turali’nin oğlu Mustafa mukaddemâ kâtib oldukda şâkirdlik gediği kimesneye virilmeyüb mahlûl olmağın diğeri oğlu olan Pir Mehmed’e virilmek buyuruldu; fi 11 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden yigirmi üçüncü bölükde yevmî sekiz akçe ile sekbân olan Hızır bin Mustafa emekdâr olub bu def‘a vâki‘ olan cebehane nakkaşhane yangununda hizmetde bulunduğı ecilden yeniçeri ağası Ahmed Ağa’nın memhûrı mûcibince kânûnları üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 11 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir, Bâ-hatt

Müteveffâ Hüseyin Çavuş’un gediği zu‘emâdan Ömer’e virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 110]

Yevmü's-Sebt fî 14 Şehr-i Ramazanü'l-Mübârek Sene [10]23

**İbtidâ-yı Zamân-ı Hazret-i Sadrazam Mehmed Paşa yesserallahu mâ-yerîd ve mâ-yeşâ
Kazaskerlik-i Rumeli**

Bostan-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'ye ve anun tekâ'üdü selefi olan Mevlânâ Abdülaziz Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 15 N. Sene [10]23

Livâ-yı Hille, Bâ-hatt

Bağdad muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmiştir fî 17 N. Sene [10]23

Livâ-yı Vize

Sâbıkâ Çirmen beği olan Hasan Beğ'e virilmek buyuruldu; fî 18 N. Sene [10]23

Mîr-i mîrân-ı Özi, Bâ-hatt

Sâbıkâ (boş) Beğlerbeğisi olub eyâlet-i mezbûre virilmeğın müyesser olmayan İbrahim Paşa'ya virilmek buyuruldu; fî 18 N. Sene [10]23

Kazâ-yı Rodoscuk, Bâ-hatt

Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri olan Mevlânâ Hüseyin Efendi'ye ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fî 21 N. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği mahlûldür deyu Haleb muhafazasında olan vezîr Ahmed Paşa'nın arzı mûcibince zu'emâdan Piyale'ye virilmek buyuruldu; fî 22 N. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Ayasofya-ı Küçük der-İstanbul, Bâ-hatt

Kapu ağası Osman Ağa mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî on akçe ile hatîb olan Derviş fevt olub hitâbeti Seyyid İbrahim'e arz itmeğın virilmek buyuruldu; fî 28 N. Sene [10]23

Medrese-i Sultân Orhan Gazi der-Burusa

Mahlûl olmağın yine Burusa'da dâhil pâyesiyile Sultân müderrisi olan Mevlânâ Ramazan'a sahn pâyesiyile virilmek buyuruldu; fî 28 N. Sene [10]23

Medrese-i Hâfız Ahmed Paşa der-İstanbul, Bâ-hatt

Hızır Çelebi Medresesi müderrisi olan Ahî-zâde Mevlânâ Mehmed'in meşrûtası olmağla virilmek buyuruldu; fî 28 N. Sene [10]23

Kazâ-yı Ankara ma'a Nâhiye-i Murtazaabâd

Üslûb-ı sâbık üzere mevleviyet ile Kütahya kazâsında munfasıl olan Mevâli-zâde Mevlânâ Abdulhalim'e virilmek buyuruldu; fî mim Kabul eylememişdir

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

52 Hasan bin İskender

Mezkûr fevt olub gediği mahlûl olmağın cebecibaşı tezkîresiyle nev-müslim Ali'ye kânûn üzere virilmek buyuruldu; fî mim

Medrese-i Gâzi Hüdâvendigâr der-Burusa, Bâ-hatt

Müdürrisi Mevlâna Kâbil Ali [fevt olub] İstanbul'da Hânkah Medresesi'nde müdürris olub bi-hasebi'l-kânûn tuğrası olan Mevlânâ Hidayet'e virilmek buyuruldu; fi mim

Bâ-hatt

Harem-i muhterem ağalarından Kabil Ağa arz-ı hâl sunub mahrûse-i Mısır'da tekâ'üd ricâ itmeğin yevmî otuz pare ve altı erzen ve pirinç virilmek buyuruldu; Ba'dehu Beş pare dahi fermân olunmuşdur; fi mim

Kazâ-yı İstanbul, Bâ-hatt

Sâbıkâ Anadolu Kazaskeri olan Ahizâde Mevlânâ Hüseyin Efendi'ye Rumeli Kazaskerliği düşükdü tevcih olunmak üzere virilmek buyuruldu; fi 15 N. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Şeyh Sinan der-kazâ-yı Gradçaniçe

Gradçaniçe kâdısı Mevlânâ Hâcı Murtaza mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda imâm ve hatîb olmamağla müstehak olan Behram yevmî altı akçe vazîfe ile arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 18 N. Sene [10]23

Defterdârlık-ı Mâliye-i Bağdad, Bâ-hatt

Rum defterdârı Abdülbaki'ye vezîr Dilaver Paşa'nın arzı mûcibince virilmiştir; fi 18 N. Sene [10]23

Defterdârlık-ı Mâliye-i Rûm, Telhîs

Sâbıkâ Diyarbekir defterdârı olan Yahya'ya virilmek buyuruldu; fi 18 N. Sene [10]23

Kapucılık-ı Bâb-ı Hümâyûn, Mim

Zümre-i mezbûreden onuncu bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Rıdvan çavuş olub gediği mahlûdür deyu kapucular kethüdâsı Mustafa Ağa'nın tezkîresi mûcibince (...) ziyâde olamamak üzere emekdârlardan Hızır oğlu Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 23 N. Sene [10]23

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Kapucular kethüdâsı Mustafa Ağa mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden yedinci bölükde yevmî on altı akçe ulûfesi olan Hüseyin bin Abdullah'ın beş akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî yedi akçe ile gediği sulbî oğlu Abdülbaki'ye fariğ olmağla virilmek ricâsına arz itmeğin mûcibince virilmek buyuruldu; fi 23 N. Sene [10]23

Medrese-i Sultân der-Burusa, Bâ-hatt

Mahlûl olmağın İstanbul dâhillerinden İsmihan Hanım müdürrisi Mevlânâ Derviş Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 28 N. Sene [10]23

Medrese-i İsmihan Hanım der-İstanbul, Bâ-hatt

Mahlûl olmağın hâric medreselerinin mukaddemi olub Hâfız Ahmed Paşa Medresesi müdürrisi olan Mevlânâ Ahmed mütevellîye virilmek buyuruldu; fi mim

Hidmet-i Fetevâ-yı şerîf der-Selânik, Bâ-hatt

(...) fetevâları gelmekle ref olunub yeri İznik dâhillerinden Sultân Orhan Gazi Medresesi müdürrisi olan Çukacı-zâde Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sultân Orhan Gâzi der-İznik, Bâ-hatt

Sâbıkâ Sekban Ali Medresesi'nde müderris olub altı yıl zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Nuri'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Tekâ'üd, Bâ-hatt

İstanbul kâdısı olan Mevlânâ Hüseyin Efendi'nin iki yüz akçe tekâ'üdü kazâ-yı mezbûrdan munfasıl olan Azmi-zâde Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hankâh der-İstanbul, Bâ-hatt

Dâhilden ma'zûl olub üç yıl mikdârı zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Abdulvehhab'a hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âli, Bâ-hatt

Dergâh-ı Âli cebecilerinden 22 bölükde yevmî yedi akçe ulûfeye mutasarrif olan Mehmed oğlu İshak yarar ve emekdâr olub seferlerde ziyâde hizmetde bulunmağın Dergâh-ı Âli çavuşlarından yevmî yigirmi akçe ulûfesi olan Süleyman gediği mahlûl olmağın kendü ulûfesi hazîneye kalmak üzere mezbûra virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]23

[Sayfa 111]

Yevmü's-Selâse

Fî Gurre-i Şehr-i Şevvâlül-Mükerreme Sene [10]23

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âli, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Nim İbrahim'in müteferrikalık gediği mahlûl olmağın Mısır muhâfazasında olan vezîr Mehmed Paşa'nın arzı ile kapucibaşısı olan Yahya'ya virilmek buyuruldu; fi Gurre-i L. Sene [10]23

Defterdârlık-ı Hazîne-i Tuna, Bâ-hatt

Baş rûznâmçeci olan Bekir Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 4 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Neslişah Sultân der-İstinye

Galata kâdısı Mevlânâ Ali mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda imâm ve hatîb olan Mustafa Darü's-sâ'de Ağası Câmi'-i'ne hatîb olub yeri hâli kalmağın fakîre virilmek buyuruldu; fi 5 L. Sene [10]23

Medrese-i Ferhad Paşa der-İstanbul, Bâ-hatt

Mahlûl olmağın kıkdan ma'zûl olmağın on yıl zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Seyyid Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 5 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme-i Hâssa, Bâ-hatt

Ali bin Muharrem, Yusuf Göcek, Hasan Hırvad, Pervane Rus, Mustafa bin Kılıc, Mustafa Eflâk Mehmed Gürcü, Ali Küçük, Yusuf Eflâk, Hüseyin Eflâk, Mehmed Küçük, Piyale nâm Gürcü, Veli Diyarbekir, Zülfikar Gürcü, Hasan Gürcü, Veli Gürcü, Mehmed bin İdris, Mahmud (...), Hasan Arnavud, Keyvan bin Abdullah, Rıdvan bin Hâcı, Hasan Eflâk, Haydar nâm, Hasan Gürcü, Handan Eflâk, Dilaver Eflâk, Yusuf Demir-zâde, Rıdvan Macar, Kara Bilal (...), Kara Mahmud, Ali Hüdaverdi, Cafer Eflâk, İbrahim (...), Mehmed Tavail, İbrahim Göcek, Mustafa Tavail, Halil Gürcü, Pir Hüseyin Yoldaş(?), Neferen 38

Mezkûrûn bundan akdem Nasuh Paşa adamlarından olmağla yevmî beşer akçe ile mehter olub hilâf-ı inhâ ile ihrâc olmağın lakin hâlâ hizmetlerinde (...) ecilden mehterbaşı defteri mûcibince ikişer akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî üçer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi 7 L. Sene [10]23

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Edirne bostancıbaşı Mustafa Ağa tezkîre gönderüb zümre-i mezbûreden üçüncü bölükde yevmî beş akçesi olan Yusuf bin Süleyman için emekdârdır ve ihtiyârdır deyu bevâblık ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 14 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmî'-i Sultân Murad der-Siroz, Bâ-hatt

Siroz kâdısı mektûb gönderüb câmî'-i mezbûrda yevmî dokuz akçe vazîfe ile hatîb olan Nasuh pîr ve ihtiyâr olmağın sulbî oğlı Ahmed'e fariğ olmuşdur deyu virilmek ricâsına arz itmeğın buyuruldu; fi 15 L. Sene [10]23

Çavuşlûk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Berât itmiştir fi 16 L. Sene [10]23 Hasan veled-i Hüseyin Ser-Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî; Berât itmiştir Mehmed veled-i Hasan Çavuş fi 13 Ca. Sene [10]23; Berât itmiştir Ali veled-i Derviş Çavuş fi (...); Osman veled-i (...) Çavuş Berât itmiştir fi 21 L. Sene [10]23; Mehmed veled-i Turhan Çavuş Berât itmiştir fi 23 Z. Sene [10]23; Osman veled-i Ömer Çavuş, Abdülkerim veled-i Baki Çavuş, Neferen 7

Bâ-hatt

Mezkûrlar divân mülâzımlarından olub çavuşzâdeler olmağın ıyd-i şerîfde kânûnları üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi Gurre-i L. Sene [10]23

Bâ-hatt

Galata kazâsında Cihangir mahallesinde Mustafa ve Derviş mukaddemâ Dergâh-ı Âlî bevâblarından iki kimesneyi dârına giderken gemileri içinde katl itmekle sicil-i hüccet oldığı pâye-i serîr-i a'lâya arz olundukda hüccet-i şer'iyeye mûcibince amel olunur deyu buyuruldu; fi mim

Mim

Receb nev-müslim, Mehmed nev-müslim, Diğer Mehmed nev-müslim, Mehmed bin Laçın nev-müslim, Hasan Gürcü, Mehmed Delvine, Murad Trabzon, Yunus Sinop, Sinan Urla, Neferen 9

Mezkûrların altı neferi ıyd-ı şerîfde şeref-i İslâmla müşerref olub üçü dahi yarar olmağın mehterbaşı defteri mûcibince mahlûllerinden yevmî ikişer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi 7 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Telhîs

6 Mehmed Arnavud

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağın ağasına tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûnları üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 10 L. Sene [10]23

Livâ-yı Pasin, Bâ-hatt

Erzurum Beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın mektûbı mûcibince mîrlivâ-yı sâbık Mehmed bin Mahmud Beğ'e mukarrer olmak buyuruldu; fi 10 L. Sene [10]23

Kapuculuk-ı Bâb-ı Hümâyûn

Kapucular kethüdâsı tezkîre gönderüb zümre-i mezbûreden beşinci bölükde yevmî üç akçe ulûfesi olan Salihüddin-i Cameşûy fevt olmağın gediği mahlûldür deyu gılmân-ı acemiâyânda yevmî bir akçe ulûfesi olan Mustafa bin Mehmed ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 10 L. Sene [10]23

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Berât eylemiştir, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed'in gediği mahlûl olmağın Erzurum Beğlereğisi Hasan Paşa'nın arzı mûcibince ehl-i kalem olan Süleyman'a virilmek buyuruldu; fi 12 L. Sene [10]23

[Sayfa 112]

Livâ-yı Estergon, Bâ-hatt

Vidin mukâta'atı nezâretinden iki yük akçe sâlyâne ile sâbıkâ Musul Beğlerbeğisi olub ber-vech-i arpalık livâ-yı mezbûrda mutasarrıf olan Bekir Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 12 L. Sene [10]23

Livâ-yı Oltı, Bâ-hatt

Mecengird ve Zevin kal'alarını kendü ademleriyle muhafaza itmeğın vâki' olan barut-ı siyâh kârhanesini ihyâ etmek üzere sâbıkâ Kars Beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya Erzurum Beğlerbeği Hasan Paşa'nın arzı mûcibince ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 16 L. Sene [10]23

Emânet-i Tersâne-i Amire

Sâbıkâ hizmet-i mezbûrede olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 18 L. Sene [10]23

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib İsmail'in gediği ehl-i kalem olan Rıdvan'a virilmek buyuruldu; fi 19 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Sultân Bayezid Han der-Özice

Kâdısı Mevlânâ Abdurrahim mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî altı akçe ile hatîb olan Musa Beğ'in yeri mahlûldür deyu arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 19 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Feyrûz Ağa der-Edirne, Bâ-hatt

Kâdısı Mevlânâ Mehmed Efendi mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrun hatîbi olmamağla sulehâdan Abdusselam'a yevmî beş akçe ile virilmek ricâsına arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Vâlîde-i Sultân Süleyman der-Yanbolı, Bâ-hatt

Kapu ağası mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda hatîb ve ser mahfil olan Mustafa âhar câmi'ye nakl olmağla yeri hâlidir deyu Hüseyin'e rica itmeğın virilmek buyuruldu; fi mim

Hitâbet-i Câmi'-i Pirizad Hatun der-Galata, Telhîs

Kâdısı mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî yedi akçe ile hatîb olan Mehmed âhar diyara gidüb yeri mahlûldür deyu Tursun'a ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmî'-i Kasım Paşa der-Galata, Telhîs

Kâdısı mektûb gönderüb câmî'-i mezbûrda yevmî on akçe vazîfe ile hatîb olan Seyyid Abdûlbaki âhar yere nakl olunub yeri hâlîdir deyu Mehmed'e ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

20 Hızır (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince garîb yiğitlerden Hasan oğlu Ali mezbûrun mahlûlûden kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Rıdvan Çavuş'un gediği Van Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince Hâcî Mustafa Paşa'nın oğlu Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 24 L. Sene [10]23

Livâ-yı Seksar Bâ-hatt

Estergon Beği olan Zülfikar Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Bâ-hatt

Sâbıkâ Rumeli kazaskeri Mustafa Efendi'nin hatunı vefât idüb Edirne kapısı semtinde câmî' olub mûmâileyhânın babası olan Nişancı vezîr Mehmed Paşa'nın câmî'-i mezbûrda olan emvâli yanında defîn olmak buyuruldu; fi 16 L. Sene [10]23

Bâ-hatt

Sâbıkâ Haleb kâdısı olan Mevlânâ Sun'î Efendi vefât idüb kendü evi civârında Keskin Dede zâviyesinde defîn olmak buyuruldu; fi 18 L. Sene [10]23

Defterdârlık-ı Mâliyye-i Karaman, Bâ-hatt

Sâbıkâ defterdâr olan Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 19 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

115 Kaya Ali

Mezkûr yarar ve emekdâr olub hizmetde bulunmağın mahlûlden iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 19 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

15 Osman bin Mehmed veledes Mehmed sahh

Mezkûr mutasarrıf olduğu ulûfesinden dokuz akçesin sulbî oğlu mezbûr Mehmed'e fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere ağası arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmî'-i Rüstem Paşa der-İstanbul, Telhîs

Mütevellisi mektûb gönderüb câmî'-i mezbûrda yevmî sekiz akçe vazîfe ile hatîb ve dört akçe ile ser mahfil olan Sim Ahmed fevt olub yeri hâlî kalmışdır deyu (...) Seyyid Abdûlbaki'ye ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene [10]23

Defterdârlık-ı Mâliyye-i Kaniye, Bâ-hatt

Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzı mûcibince sâbıkâ Bağdad defterdârı olan Mustafa Sığalı'ya virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene [10]23

Vezâret, Bâ-hatt

Bil-fi'l şikk-ı sâni defterdârı olub câmi'-i şerîfin binâ emâneti hizmetinde olan Kalender Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene [10]23

Defterdârlık-ı Şikk-ı Sâni, Bâ-hatt

Sâbıkâ Anadolu defterdârı olan Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene [10]23

Kızılbel kâdısı Abdulkerim mektûb gönderüb kazâ-yı mezbûra tâbi' Kethüdalı nâm karyenin câmi'ye ihtiyâcî olmağla karye-i mezbûrede vâki' mescid câmi' olmak ricâsına arz itmeğın izin virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 113]**An-Cemâ'at-i Cebeciyân**

31 Ramazan bin Hasan

Mezkûr fevt olmağın cebecibaşı tezkîresiyle mezkûrun mahlûlünden bölük başısı olan Mehmed'e üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 27 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Topçuyân

10 Mehmed bin Ali

Mezkûr fevt olub gediği mahlûl olmağın topçibaşı tezkîresiyle nev-müslim Mehmed İstanbul'a yevmî üç akçe ile virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âli, Berât itmiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ İsa Çavuş'un gediği sâbıkâ Habeş Beğlerbeğisi Murtaza Paşa'nın arzı ile zu'emâdan Zülfikâr'a virilmek buyuruldu; fi L. Sene [10]23

Eyâlet-i Budun, Bâ-hatt

Veziir Ali Paşa'ya sâbıkâ mutasarrıfı olduğu hâslarından altı kere yüz bin akçe hâsılar ile ve altı kere yüz bin akçesi bedel Semendire sancağı ile virilmek buyuruldu; fi (boş) L. Sene [10]23

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden âhar dirliğe geçen şâkird Sehman'ın gediği mahlûl olmağın Bosna beğlerbeği İskender Paşa arzıyla ehl-i kalem olan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

27 Ahmed bin Mehmed

Mezkûr fevt olub gediği mahlûl olmağın cebecibaşı tezkîresiyle yevmî iki akçe ile Ali oğlu Hızır'a virilmek buyuruldu; fi 8 Za. Sene [10]23

Tekâ'üd, Bâ-hatt

Sâbıkâ Medine-i Münevvere kâdısı Mevlâna Şeyh Mehmed arz-ı hâl sunub hâlâ Edirne kâdısı olan Mevlânâ Mehmed'in Sultân Selim Evkâfından mutasarrıf olduğu yüz otuz akçe tekâ'üd vazifesi mahlûldür deyu ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 10 Za. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

19 Yusuf Niğde veledes Halil

Mezkûr ulûfesinden dokuz akçesi sulbî oğlu mezbûr Halil'e fâriğ olub mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere yedi akçesi kendüye mütekâ'id ricâ itmeğın ağası tezkîresi mûcibince virilmek buyuruldu; fi 3 Za. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Alâaddin der-Eskişehir, Bâ-hatt

Kâdısı Mevlânâ Mahmud mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî iki akçe ile hatîb olan Mehmed âhar diyâra gitmekle yeri hâlî kalmışdır deyu Osman'a ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 27 L. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Maksud der-Karye-i Ahmedlü tâbi' kazâ-yı Niğbolı, Telhîs

Kâdısı Mevlâna Mehmed mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda hatib olan Behram hidmete kâdir olmağla iltimâs ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene [10]23

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir; fi 28 L. Sene [10]23, Bâ-hatt

Meşayih-i izâmdan Seyyid Bali evlâdından sâbıkâ Maraş kâdısı olan Mevlânâ Seyyid Ali'nin oğlu Halil Çavuş emekdâr olmağla müteveffâ Nim Mehmed'in müteferrikalığı virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Seyyid Halil Çavuş müteferrika olub çavuşluk mahlûl olmağın zu'emâdan Çerkes Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene [10]23

Medrese-i Kapluca der-Burusa

Burusa'da vâki' Sultân Orhan Gazi Medresesi müderrisi Mevlânâ Şemseddin için fevt oldı deyu sâmi' olmağla medresesi âhara virilmeğın lakin gayri vâki' olduğu Burusa kâdısı i'lâm itmeğın kendü medresesine bedel-i hareket itmeğle Kapluca medresesi virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

24 Hızır bin Mehmed Karahisar, 23 Ramazan bin Abdülkerim, 29 Hızır bin Seydi

Mezkûrûn fevt olub gedikleri mahlûl olmağın cebecibaşı tezkîresiyle Üveys oğlu Musli ve Kemal oğlu Ahmed ve Mehmed oğlu Ramazan ve Nasuh oğlu Ali mezbûrların mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi 9 Za. Sene [10]23

Livâ-yı Saruhan ve Hamid, Bâ-hatt

Livâ-yı Saruhan sâbıkâ mutasarrıf olduğu üzere Sultânzâde Hâcî Mehmed Beğ'e ve Livâ-yı Hamid Musa Beğ'e ber-vech-i mübâdele virilmek buyuruldu; fi 3 Za. Sene [10]23

Livâ-yı Peçuy ve Alacahisar

Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa mektûb gönderüb Alacahisar beği olan Hızır Beğ Peçuy sancağına ve Peçuy beği Mustafa Beğ Alacahisar'a olmak üzere ber-vech-i mübadele ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Telhîs

Hâssa bostancibaşı Hüseyin Ağa mektûb gönderüb zümre-i mezbureden altıncı bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Ahmed bin Ömer'e çavuşluk ricâ itmeğın kânûnları üzere virilmek buyuruldu; fi 14 Za. Sene [10]23

[Sayfa 114]

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediği mahlûl olmağın Rumeli Beğlerbeği Ahmed Paşa'nın mektûbı mücibince zu'emâdan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 15 Za. Sene [10]23

Hitâbet-i Câmi'-i Müstedam Çavuş der-İstanbul, Bâ-hatt

Câmi'-i mezbûrun hatîbi olmamağla mezbûrun arz-ı hâli mücibince sulehâdan Mustafa yevmî sekiz akçe ile hatîb olmak buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Konya, Bâ-hatt

Trablusşam kazâsında munfasıl olan Mevlânâ Muharrem'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Ankara, Bâ-hatt

Sâbıkâ Belgrad kâdısı olan Mevlânâ Abdullah üslûb-ı sâbık üzere mevleviyet ile ve Murtazaabad kazâsı ilhâkı ile virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Bağdad, Bâ-hatt

Sahn müderrislerinden Tokuz-zâde Şeyh Mehmed'e (...) virilmek buyuruldu; fi 25 Za. Sene [10]23

Medrese-i Gazanfer Ağa der-İstanbul, Bâ-hatt

Soğuk Kuyu müderrisi Mevlânâ Kasım'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Mehmed Ağa, Bâ-hatt

Murad Paşa müderrisi Mevlânâ Habib'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Ahmed Paşa, Bâ-hatt

Sâbıkâ medrese-i mezbûreden bî-vech ma'zûl olmağın fakîh ve ehl-i ilm olan Kabakulak-zâde Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Amid, Bâ-hatt

Sahn müderrislerinden Mevlânâ Şükrullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Kızıl Musluk, Bâ-hatt

Hasan Paşa müderrisi Mevlânâ Receb'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hâcî Hasan, Bâ-hatt

Kırkdan ma'zûl olub on iki yıl zamân-ı örfü olan ve sâbıkâ imtihân olub risâle pâveli Mevlânâ Sinan'a virilmek buyuruldu; fi mim

Hitâbet-i Câmi'-i Hızır Çelebi der-Drama, Bâ-hatt

Câmi'-i mezbûrda hatîb olan müteveffâ Mehmed'in yeri sulbî oğlı Mehmed'e kâdı arzı mücibince virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Tobciyân

8 Musa Edirne

Mezkûr fevt olub gediği mahlûl olmağın topçibaşı tezkîresiyle nev-müslim Şaban'a virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed Çavuş'un gediği mahlûl olmağın Kapudan Halil Paşa arzıyla zu' emâdan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 20 Za. Sene [10]23

Kazâ-yı Manisa, Bâ-hatt

Kütahya kazâsından munfasıl olan Nevali-zâde Mevlâna Abdülhalim'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Sakız, Bâ-hatt

Sâbıkâ İzmir kâdısı olan Mevlânâ Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Vize

Üslûb-ı sâbık üzere mevleviyet ile bi'l-nakl kazâ-yı mezbûrda fetevâ-yı şerîf hizmetinde olan Mevlânâ Seyyid Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn, Bâ-hatt

Gazanfer Ağa Medresesi müderrisi Mevlânâ Ömer'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Soğuk Kuyu, Bâ-hatt

Mehmed Ağa müderrisi Fenâri-zâde Mevlânâ Şeyhi'ye (...) (...) Medresesine isâl eylemek üzere dâhillik ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Murad Paşa, Bâ-hatt

Ahmed Paşa müderrisi Mevlânâ Ahmed Hibri'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hızır Çelebi, Bâ-hatt

Kırkdan ma'zûl olup yedi yıl zamân-ı azli olan Mevlânâ Seyyid (boş) virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn, Bâ-hatt

Kızıl Musluk müderrisi Mevlânâ Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hasan Paşa, Bâ-hatt

Hâcî Hasan müderrisi Mevlânâ Mehmed'e hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Yıldırım Han der-Balıkesri

Sâbıkâ medrese-i mezbûreden bî-vech ma'zûl olan Mevlânâ Yakub-zâde Mahmud'a virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Yeniçeri Ocağında yaya ze'âmetine mutasarrıf olan müteferrika Ali'nin ze'âmeti ve müteferrikalığı mahlûl olmağın sâbıkâ sekbanbaşı olan Pervane'ye virilmek buyuruldu; fi 22 Za. Sene [10]23

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

16 Mustafa bin Mehmed veledes Yusuf

Mezkûr ulûfesini dokuz akçesi sulbî oğlu mezbûra fâriğ olup mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere altı akçe ile terakkî ricâ itmeğın ağası tezkîresi mûcibince virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 115]

Kazâ-yı Maraş, Bâ-hatt

Sâbıkâ dâhil müderrislerinden olub Amasya fetvâsından ma'zûl olan Mevlânâ Abdullah'a üslûb-ı sâbık üzere mevleviyet ile verilmiştir fi 8 Z. Sene [10]23

Eyâlet-i Adana, Bâ-hatt

Kapucubaşılardan Sarukcî(?) İbrahim Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 28 Za. Sene [10]23

Kapucubaşılık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Harem-i muhteremde çukadar olan İsmail Ağa dördüncü kapucubaşı olarak buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ (...) gediği mahlûl olmağın Şehzâde Ahmed Beğ'in arz-ı hâli mûcibince müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğlu Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Varna, Bâ-hatt

Sâbıkâ Edirne kâdısı olan Mevlânâ Yahya'ya ber vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Bâb-ı hümayûn bevvâblarından üçüncü bölümde yevmî beş akçe ulûfesi olan Cafer bin Memi emekdâr olmağla kânûnları üzere zümre-i mezbûra ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Mefârikin, Bâ-hatt

Sâbıkâ Mefârikin beği olan Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 12 Z. Sene [10]23

Livâ-yı Matah, Bâ-hatt

Sâbıkâ Çemişgezek beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Delvine, Bâ-hatt

Sâbıkâ Avlonya beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden yevmî altı akçesi olan Mustafa gediği sulbî oğlu Hâcî Ahmed'e fâriğ olmağın Yemen Beğlerbeğisi Cafer Beğ'in arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Alâiye, Bâ-hatt

Sâbıkâ Dukakin beği olan Hasan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 9 Z. Sene [10]23

Medrese-i Sultân Bayezid der-Edirne, Bâ-hatt

Sahn müderrislerinden Kefevî Mevlânâ Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Mustafa Ağa, Bâ-hatt

Üsküdar'da Mehmed Paşa müderrisi Mevlânâ Mahmud'a hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Çorlu, Bâ-hatt

İznik'de Süleyman Şâh Gâzi müderrisi Mevlâna İbrahim'e hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Kayseriyye, Bâ-hatt

Sâbıkâ Trablus kazâsından ma'zûl olan Menteş-zâde Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim, İlhak-ı nahiye-i İnalı(?) ve Ovalu

Kapucibaşılık-ı Dergâh-ı Âlî Bâ-hatt

Harem-i muhteremde dülbend oğlanı olan Hasan'a kapucibaşı olmak buyuruldu; fi 28 Za. Sene [10]23

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî Bâ-hatt

Kapucular kethüdâsı Mustafa Ağa mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden yigirmi dördüncü bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Yunus bin Abdullah emekdâr olmağın mutasarrıflık ricâsına arz itmeğın mahlûlden fermân olmağın yevmî yigirmi dokuz akçe ulûfesi olan müteveffâ müteferrika Hasan'ın gediği virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Z. Sene [10]23

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Emekdârlardan Yusuf bin Abdullah Edirne yolunda vâki' binâsı fermân olunan cistr-i hümâyûn hizmetinde bulunmağın arz-ı hâli mûcibince zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi mim

Bâ-hatt

Harem-i muhterem emekdârlarından Haydar rikâb-ı hümâyûna arz-ı hâl sunub Mahrûse-i Mısır'dan yevmî otuz pare ve ayda altı erdeb cerâyeye ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 7 Z. Sene [10]23

Livâ-yı Harput ve Çemişgezek, Bâ-hatt

Çemişgezek beği olan İbrahim Beğ'e ve onun yeri sâbıkâ Ardanuc beği olan Hüseyin Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 12 Z. Sene [10]23

Livâ-yı Pasin, Bâ-hatt

Sâbıkâ Pasin beği olan Osman Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Gilmân-ı acemiyândan beşinci cemâ'atde yevmî bir buçuk akçe ulûfesi olan Yusuf Sivasî ve yedinci bölükde yevmî bir buçuk akçesi olan Cafer Arabgir Edirne yolunda cistr-i hümâyûnda hizmetde bulunmağın yeniçeri ağası memhûrı mûcibince mahlûlden kânûnları üzere zümre-i mezbûra ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sultân Selim der-Edirne, Bâ-hatt

Müderriisi Yalun-zâde ref' olunub yeri mahlûl olmağın yine Edirne'de Sultân Bayezid müderriisi Mevlânâ Seyyid Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 14 Z. Sene [10]23

Medrese-i Sahn, Bâ-hatt

Kapu ağası Mustafa Ağa müderriisi Mahmud-zâde Mevlânâ Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Mehmed Paşa der-Üsküdar, Bâ-hatt

Çorlu medresesinde müderriisi olan Mevlânâ Abdülbaki'ye hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Süleyman Şâh Gâzi der-İznik

Burgaz'da Mehmed Paşa müderriisi Mevlânâ Muhyiddin'e virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 116]

Medrese-i Mehmed Paşa der-Bergos, Bâ-hatt

Kırkdan ma'zûl olub (boş) yıl zamân-ı azli olan Mevlâna (boş) virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Divân-ı Hümâyûn'da hazret-i Resulullah sallallâhû aleyhi ve sellemi vakı'asında görüb gelüb şeref-i İslâmla müşerref olmağla çavuşluk fermân olunan Mehmed zümre-i mezbûreye ilhâk olunmak buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûrdan müteveffâ Ahmed Çavuş'un gediği mahlûl olmağın zu'emâdan Abdullah oğlu Bedir'e virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]23; fi 15

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden yigirmi dördüncü bölükde yevmî yedi akçesi olan Yusuf bin Abdullah'ın gediği mahlûl olmağla elinde sûret-i ru'ûsı olan Cafer Bosna'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Malkoç Çavuş'un gediği mahlûl olmağın Çavuşbaşı arzı mûcibince zu'emâdan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Cafer'in gediği mahlûl olmağın Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzı ile ehl-i kalem olan Mustafa (...) virilmek buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mahmud'un gediği sulbî oğlu Mansur'a virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]23

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî, Mîm

Zümre-i mezbûreden on birinci bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan müteveffâ Abdi Mustafa'nın gediği mahlûl olmağın gılmân-ı acemiyândan otuz birinci bölükde yevmî üç akçe ulûfesi olan Mehmed bin Sinan'a virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden on altıncı bölükde yevmî dokuz akçesi olan Hüseyin bevvâb ihtiyârıyla gediği sulbî oğlu Yusuf'a fâriğ olmağın kapucular kethüdâsı arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 18 Z. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir, Bâ-hatt

Bağdad muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa arzı ile zu'emâdan Ahmed'e müteveffâ (boş) gediği virilmek buyuruldu; fi mim

Yevmü'l-Cum'a

fi 22 Şehr-i Zi'l-hicce'ti's-Şerîfe Sene 1023

Riyâset, Bâ-hatt-ı Hümâyûn

Bu kesirü't-taksîr bi'l-fi'1 tuğrâ-yı şerîfe hizmetinde olan Mehmed Mecd hakîre yine riyâset mukaddema tevcîh ve fermân olduğı üzere inâyet olmak buyuruldu

Eyâlet-i Van, Bâ-hatt

Diyarbakir'de olan vezîr Mustafa Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 24 Z. Sene [10]23

Eyâlet-i Batum

Sâbıkâ Maraş Beğlerbeğisi olub İspir sancağına ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan Hüseyin Paşa'ya buyuruldu; fi'l-(...)

Livâ-yı İspir

Sâbıkâ Çıldır Beğlerbeğisi olan Ali Paşa'ya ber-vech-i arpalık buyuruldu mim

Livâ-yı Divriği ve Arabgir, Bâ-hatt

Sâbıkâ (boş) sancakbeğisi olan (...) oğlı Mustafa Beğ'e buyuruldu; fi 24 M. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Ebnâ-yı sipâhiyândan yigirmi beşinci bölükde yevmî dokuz akçesi olan Mehmed bin Osman'a ulûfesi hazîneye kalmak üzere mezbûrede (...) çavuşluk gediğı buyuruldu; fi 24 M. Sene [102]3

Nişâncılık, Bu dahi

Sâbıkâ nişâncı iken reisülküttab olan Hükmî Hasan Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 23 Z. Sene [102]3

Eyâlet-i Diyarbakir bâ Vezâret, Bâ-hatt

Sâbıkâ nişâncılık virilüb müyesser olmayan Mu'allim-zâde Mehmed Paşa'ya vezâret ile virilmek buyuruldu; fi'l-(...)

Eyâlet-i Çıldır

Karahisar-ı Şarkî sancağına mutasarrıf olan Hüseyin Paşa'nın yine sancağı arpalık olmak üzere buyuruldu; fi 5 Z. Sene [102]3

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Telhîs

Kapucular kethüdâsı Mustafa arzı ile zümre-i mezbûreden otuzuncu bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Kalender oğlı Abdülfettah'a ulûfesiyle hazîneye kalmak üzere çavuşluk buyuruldu fi 23 M. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Defter-i Hakanî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hasan'ın gediğı vezîr Ali Paşa arzı mûcibince ehl-i kalem olan Mehmed'e buyuruldu; fi mim

[Sayfa 117]

Yevmü's-Sebt fi Gurre-i Muharremü'l-Haram Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Tezkîre Hasan bin Bayram, 5 Bilal bin Mehmed Mehmed

Mezkûrların mahlûlünden cebecibaşı arzı mûcibince mukaddema esir olan Mustafa ve Mehmed'e arz ile ikişer akçe ile buyuruldu; fi Selh-i Z. Sene [102]3

Defterdârlık-ı Hazîne-i Basra, Bâ-hatt

Sâbıkâ Basra defterdârı olan Mehmed'e buyuruldu; fi 2 M. Sene [10]24

Livâ-yı Azak, Bâ-hatt

Sâbıkâ Kefe Beğlerbeğisi olan Ali Paşa'ya buyuruldu; fi 8 M. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Mahmud bin Şaban, Hasan nev-müslim, Şaban Şam, Rıdvan bin Abdullah, Şaban bin Musa, Ali bin Cum'a

Mezbûra cebecibaşı arzıyla zümre-i mezbûre mahlûllerinden ikişer akçe ile cebecilik buyuruldu; fi 9 M. Sene [102]4

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Leh kralı ilçisi arzıyla Bâb-ı Hümâyûn bevvâblarından bölükde yevmî dört akçesi olan Mustafa bin Mehmed Tâbi' Tağı (?) kendü ulûfesi hazîneye kalmak üzere yevmî on akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak fi 9 Muharrem Sene [10]24

Livâ-yı Karesi, Bâ-hatt

Sâbıkâ Sığla beği olan Mustafa Beğ'e buyuruldu; fi 11 M. Sene [10]24

Livâ-yı Dimyad ve Ağrıboz, Telhîs

Kapudan vezîr Halil Paşa hazretleri arzıyla Ağrıboz beği olan Ali Paşa ile Dimyad beği olan Behram Beğ'e ber-vech-i mübadele virilmek buyuruldu; fi M. Sene [10]24

Eyâlet-i Rûm

Timişvar Beğlerbeğisi vezîr Mustafa Paşa'ya buyuruldu; fi 12 M. Sene [10]24

Livâ-yı Aydın, Bâ-hatt

Vezîr Davud Paşa eşkiyânın kaleminden(?) şâkîleri gelmeğle Malatya beği olan Hızır Paşa'ya buyuruldu; fi 13 M. Sene [10]24

Eyâlet-i Karaman

Safed Beğlerbeğisi olan Hasan Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 2 M. Sene [102]4

Livâ-yı Safed

Karaman Beğlerbeğisi olan Musa Paşa'ya ber-vech-i arpalık buyuruldu

Livâ-yı Çeçerek

Açıkbaş hâkimi arzıyla sâbıkâ mîrlivâ olan Ali Beğ'e buyuruldu; fi 4 M. Sene [102]4

Livâ-yı Hasankeyf, Bâ-hatt

Sâbıkâ Eskişehir sancağına mutasarrıf olan Mehmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Telhîs

269 Ömer Bosna

Ağası tezkîresi mücibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

6 Tursun

Cebeci[başı] arzıyla müteveffâ-yı mezbûrun gediği Ali oğlu Piri'ye iki akçe ile buyuruldu

Livâ-yı Beğşehir, Bâ-hatt

Mîrlivâ olan Mehmed'in şâkîleri gelmeyle ref' olub sâbıkâ Cidde beği olan Ahmed Beğ'e buyuruldu; fi 11 M. Sene [10]14¹⁰⁶⁷

Eyâlet-i Tımışvar

Kapucıbaşı damâd Mehmed Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 12 M. Sene [10]24

Eyâlet-i Kanije

Sâbıkâ Budun Beğlerbeğisi olan Sefer Paşa'ya buyuruldu; fi 12 M. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Telhîs

Mısır beğlerbeğisi vezîr Mehmed Paşa arzıyla Mısır müteferrikalarından kırk beş akçe ulûfesi olan Ahmed oğlu Ali müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği virilmek buyuruldu; fi 12 M. Sene [10]24

[Sayfa 118]**Livâ-yı Malatya, Bâ-hatt**

Sâbıkâ (boş) Beğlerbeğisi olan Derviş Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 13 M. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn, Telhîs

Zümre-i mezbûreden İbrahim kâtib olub şâkirdliği gediği mahlûl olmağın ehl-i kalem olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 15 M. Sene 1024

Mîr-i mîrân-ı Basra, Bâ-hatt

Sâbıkâ Musul Beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene (boş)

Kazâ-yı Yenişehir, Bâ-hatt

Hâseki Sultân müderrisi Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 17 Muharrem Sene 1024

Kazâ-yı Saray

Hâlâ Edirne'de Üç Şerefelü müderrisi olan Rodosî Mevlânâ Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn, Mim

İsmihan Sultân müderrisi Mahmud'a virilmek buyuruldu; fi 17 M.

Medrese-i Fethiyye, Mim

Mustafa Paşa müderrisi Abdullah Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 17 M. Sene mim

Medrese-i Osman Paşa, Mim

Geğvize'de Mustafa Paşa müderrisi Muslihiddin'e hareket-i misliyye ile virilmek dâhile ittisâl itmek üzere buyuruldu; fi mim

Medrese-i Nişâncı-yı Atık, Mim

Kırkdan ma'zûl (boş) yıl zamân-ı infisâli olan İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Nişâncı Mehmed Paşa, Mim

¹⁰⁶⁷ Sehven 14 yazılmış 1024 olması gerekmektedir.

Kırkdan ma'zûl ve Dedesi müderrisi olan Mehmed Efendi'ye virmeğin ve dâhile ittisâl itmek üzere buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden Aydın sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hâcî Çavuş'un gediği mahlûldür deyu vezîr Mahmud Paşa hazretlerinin arzıyla kendü ademlerinden olub emekdâr olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 18 M. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

64 Yusuf bin Mehmed

Mezkûr müteveffâ Nasuh Paşa zevcesi olan Ayşe Sultân hazretlerinin baltacılarından olub emekdâr olmağla yevmî otuz bir akçe ile mahlûlden Dergâh-ı Âlî çavuşları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 7 M. Sene [10]24

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

6 Mehmed (...), 6 İbrahim Saray, 31 Hüseyin bin Mustafa

Mezkûrûn dahi müşârünileyhanın baltacıları olmağla kânûn üzere mahlûlden zümre-i mezbûreye ilhak olmak buyuruldu; fi 7 M. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Sâbikâ sekbânbaşı olub yaya beğlerinden olan müteveffâ Mustafa'nın gediği saksoncubaşı Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 16 M. Sene 1024

Medrese-i Haseki Sultân, Bâ-hatt

Şehzâde Sultân Mehmed Han Medresesi açıldıkda virilmek üzere sahn müderrislerinin akdemi olan Mevlânâ Mutahhar Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 17 M. Sene mim

Medrese-i Üç Şerefelü der-Edirne

Unkapanı müderrisi Râ'i-zâde Ahmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i İsmihan Sultân

Fethiyye müderrisi olub meşrûtası olan Sıdkı'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Mustafa Paşa

Osman Paşa müderrisi İvaz Efendi-zâde Mevlânâ (boş) hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Mustafa Paşa der-Geğvize

Nişâncı-yı Atîk müderrisi Mustafa'ya hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Unkapanı, Mim

Haric müderrislerinin akdemi olub Nişâncı Paşa müderrisi olan hareket-i misliyye ile (...) şerîfe pâye medresesine ittisâl itmek üzere Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Hitâbet-i Sultân Yıldırım Han der-Burusa, Mim

Câmi'-i mezbûrda hatib olan Mustafa Sultân Orhan Câmi'i müderrisi olan yeri hâlî kalmağla nâzırı olan sarây-ı cedîd ağası Osman Ağa'nın arzıyla müstehak olan İbrahim oğlu Ramazan'a virilmek buyuruldu; fi 18 M. Sene mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Hâlâ İstanbul Muhzırbaşısı olup Dergâh-ı Âlî bevvablarından olan Ali Dolabî(?) kânûnları üzere zümre-i mezbûreye ilhâk buyuruldu; fi

[Sayfa 119]

Telhîs

Hasan bin Mustafa (...), Hüseyin nev-müslim, Hızır bin Mahmud, Ahmed bin Mahmud Mezbûrûn emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîreleri mûcibince mahlûlleriyle kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi M. Sene 1024

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed'in gediği mahlûldür deyu zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olup silâhdârlardan olan Daviş(?) Mehmed ehl-i kalemdir deyu virilmek buyuruldu; fi 20 M. Sene [10]24

Livâ-yı Baf, Bâ-hatt

Kıbrıs Beğlerbeğisi Ali Paşa arzıyla mukaddemâ mîrlivâ olan Dilaver Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 21 M. Sene 1024

Kazâ-yı Edremid, Bâ-hatt

Mukaddemâ Burusa kazâsından munfasıl olan Mevlânâ Razi Efendi'ye ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 22 M. Sene 1024

Mîr-i mîrân-ı Anadolu

Şam muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerine virilmek buyuruldu; fi 23 M. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

64 Hasan bin Abullah

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağla ulûfesinin mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûnlarından iki akçesi ziyâdesiyle tekâ'üd virilmek buyuruldu

Eyâlet-i Mısır, Bâ-hatt

Yeniçeri ağası olan Ahmed Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 26 M. Sene 1024

Ağalık-ı Yeniçeriyân

Mirahorbaşı olan Mustafa Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Mirahorbaşılık-ı Hâssa, Mim

Kapucılar kethüdâsı olup emekdâr olan Mustafa Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Kethüdâlık-ı Bevvâbîn-i Hâssa, Mim

Çavuşbaşı olan Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşbaşılık-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Sâbikâ matbah emini olup zevvâkîn-i hâssadan olan İbrahim Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Gâzi Süleyman Şah, Bâ-hatt

Orhan Gazi Medresesi'nde munfasıl olan Mevlânâ Musa'ya virilmek buyuruldu; fi 27 M. Sene [10]24

Livâ-yı Keşan

Sâbıkâ Van Beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa arzıyla livâ-yı mezbûr beği iken katl olunan Mehmed Beğ'in oğlu Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 20 M. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Derviş bin Mehmed

Mezkûrun ulûfesi şey-i kalil olmağla yine zümre-i mezbûreden yevmî altı akçe ulûfesi olan fâriğ Mehmed'in babası müşârünileyhin tezkîresi mûcibince on akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 22 M. Sene mim

Mîr-i mîrân-ı Şam, Bâ-hatt

Rikâb-ı hümâyûnda silâhdâr olan (boş) Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 23 M. Sene 1024

Livâ-yı Atak

Sâbıkâ Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa arzıyla zu'emâdan olub mîr-i sâbıkın oğlu olan Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 23 fi M. Sene 1024

Livâ-yı Kengiri

Leh ilçisi iltimâsıyla sâbıkâ şeref-i İslâmla müşerref olan Mehmed Beğ'e Hüdâvendigâr sancağından bilâ-sebebe ma'zûl olmuştur deyu virilmek buyuruldu; fi 23 M. Sene 1024

Livâ-yı Sincar, Bâ-hatt

Kızıldaşdan rû-gerdân olub sâbıkâ (boş) Beğ'i olan Hüseyin Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob, Bâ-hatt

8 Yunus bin Mustafa

Mezkûr emekdâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince ulûfesi İnöz memlahasından virilmek üzere kânûnları üzere on üç akçesi tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 26 M. Sene [10]24

Livâ-yı Vidin, Bâ-hatt

Sâbıkâ Üsküb beği olan Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 26 M. Sene 1024

Livâ-yı Amasya, Bâ-hatt

Sâbıkâ Sivas Beğlerbeğisi olan Osman Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi (boş) M. Sene 1024

Hitâbet-i Câmî'-i Sultân Orhan, Bâ-hatt

Câmî'-i mezbûrda yevmî altı akçe ile hatîb olan müteveffâ Mehmed'in yeri mahlûldür deyu darü's-sa'âde ağası arzıyla müstahak olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 26 M. Sene 1024

Kazâ-yı İzmir, Bâ-hatt

Şâkileri gelüb kâdısı ref olunmağın sâbıkâ Sofya kazâsından munfasıl olan Mevlânâ Sadık Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 120]

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Ali Ağa (...) hâssa 60, Şahbaz Kethüda 60

Mezkûrân harem-i muhterem emekdârlarından olmağla kânûnları üzere yevmî altmış bir akçe müteferrikalık ile taşra çıkmak buyuruldu; fi 23 M. Sene 1024

Bâ-hatt

Mehmed Arnavud isimli yoldaş Kapucıbaşı, Dilaver (...) iki yoldaş (...), Ali Gürcü Odacı, Hasan (...), Ahmed Arnavud Kürekçi, İbrahim Gürcü, Ahmed Bosna, Hüseyin (...) (...), Neferen 8

Mezkûrûn dahi harem-i muhterem emekdârlarından olmağla kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Çaşnigîrlik-i Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Ömer isimli kapucıya iki yoldaş 40 (...), Mehmed (...) (...)

Mezkûrân harem-i muhterem emekdârlarından olmağla vech-i meşrûh üzere çaşnigîrlik ile taşra çıkmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Silahdârân

30 İbrahim bin Abdullah Arnavud veledes Hüdaverdi

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi ile mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere virilmek buyuruldu; fi 20 M. Sene [10]24

Yevmü'l-Isneyn fi 5 S. Sene 1024

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Telhîs

Zümre-i mezbûreden Kütahya sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Kâtib beğ(?) Mustafa'nın gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan diğer Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 23 M. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Bâ-hatt

30 İbrahim bin Abdullah veledes Ali

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 5 S. Sene [10]24

Tekâ'üd, Bâ-hatt

Harem-i muhterem ağalarından sakat Abaza Cüce rikâb-ı hümâyûna arz-ı hâl sunub marîz olmağla mutasarrıf olduğı ulûfesiyle tekâ'üd ricâ itmeğın yevmî yigirmi akçe ulûfe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 6 S. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

Yeni Sarây (...) Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresiyle Ahmed bin Ömer ve Torak bin Hüseyin'e mezbûrun mahlûlünden ikişer akçe ile zümre-i mezbûreye ber-vech-i arpalık buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

5 Piyale bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresiyle Osman bin Hasan ve Derviş bin Hüseyin mezbûrun mahlûllerinden ikişer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Veżâret

Mısır Beğlerbeğisi Ahmed Paşa'ya vezâret virilmek buyuruldu; fi 3 S. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob

45 Mustafa bin Hızır

Mezbûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla nev-müslim Mehmed kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) S. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

2 Ali (...), Piyale bin Mustafa

Mezkûrân fevt olub gedikleri mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince garîb yiğitlerden Ali bin Abdullah ve Süleyman bin Abdullah'a mezbûrân mahlûllerinden mâ' adâsı hazîneye kalmak üzere kânûnları üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 6 S. Sene 1024

Bâ-hatt

Harem-i muhterem ağalarından Abdülkadir Ağa arz-ı hâl sunub mahrûse-i Mısır'da mütekâ'id olan Kabil Ağa fevt olub yeri mahlûldür deyu kendüye ricâ itmeğin yevmî yigirmi pare ve ayda üç erdeb cerâye virilmek buyuruldu; fi 6 S. Sene 1024

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defter-i Hakanî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed'in gediği defter emîni arzıyla ehl-i kalem olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 6 S. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Mahmud, İbrahim, Hüseyin

Mezkûrûn emekdar olmağla Şehrizol beğlerbeğisi Zülfikar Paşa arzıyla mezbûr Mahmud'a müteveffâ Hüseyin Çavuş ve İbrahim'e Hasan Çavuş ve Hüseyin'e müteveffâ Mehmed Çavuş'un gedikleri virilmek buyuruldu; fi 7 S. Sene [10]24

Livâ-yı Habur, Bâ-hatt

Diyarbakir Beğlerbeğisi vezîr Mehmed Paşa arzıyla sâbıkâ Siverek beği olan Abdi Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 7 S. Sene 1024

Bâ-hatt

(...) Abdullah, Mustafa Arnavud, Rıdvan bin Murad, Receb bin Süleyman, Neferen 4

Mezkûrûn yarar olmağla cebecibaşı tezkîresiyle mahlûlleriyle yevmî ikişer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 2 S. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

171 Mehmed Kayseriyye

Mezkûrun dört akçesi hazîneye kalmak üzere ağası tezkîresiyle ulûfesi Kayseriyye hazînesinden virilmek üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi (boş) S. Sene [10]24

[Sayfa 121]

Yevmü'l-Hamse fi 4 S. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn, Bâ-hatt

41 Mahmud bin Ramazan veledê İsmail

Mezkûrun ulûfesinden dokuz akçesi oğluna ve mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere yedi akçesi kendüye ağası tezkîresiyle tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi (boş) S. Sene [102]4

Defterdârlık-ı Kıbrıs, Bâ-hatt

Sâbıkâ Kanije defterdârı olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 4 S. Sene [102]4

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb Kütahya ve gayrı sancâklarda ze'âmeti olan müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği mahlûldür deyu yevmî on akçe ile hâssa re'islerden olan Hasan bin Mustafa'ya ulûfesi hazîneye kalmak üzere virilmek üzere ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere virilmek fi 5 S. Sene [102]4

Emânet-i Beytü'l-mâl-ı Hâssa

Sâbıkâ sancâğ-ı hümâyûndan gelen (boş) virilmek buyuruldu

Livâ-yı Siird

Sâbıkâ Sincar Beği olan Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 8 S. Sene [102]4

Divân-ı hümâyûn kâtiblerinden olub yevmî altmış yedi akçe ulûfesi olan kâtib Seyyid Abdullah çavuşân-ı emirü'l-mütekaddim(?) fevt olub ulûfesi divânın mahlûllerinden mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere emekdâr ve ehl-i kalem olan Ramazan bin Mehmed ve Mustafa bin Süleyman nâm emekdârlara otuz akçe ile virilmek buyuruldu; fi 12 S. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Şehrizol Beğlerbeğisi Zülfikar Paşa mektûb gönderüb zu'emâdan İbrahim için yarardır deyu çavuşluk ricâsına arz itmeğin müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği virilmek buyuruldu; fi 12 S. Sene [102]4

Livâ-yı Kocaeli ve Biga

Kapudan vezîr Halil Paşa hazretlerinin arzı mûcibince ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

185 Mehmed bin Arslan

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağın zu'emâdan olmağla bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 S. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

219 Ahmed Kayseriyye Yeniçeri

Mezkûr nâ-bedîddir deyu defterden ihrâc olunub lakin (...) istihdâmda olduğına elinde evi olmağın yeri mukarrer olmak buyuruldu; fi 15 S. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Gilmân-ı Acemiyân

31 Zülfikar bin Tursun

Merzkûra yeniçeri ağası memhûrıyla kânûnları üzere bölük virilmek mahlûldendir buyuruldu; fi (boş) S. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Yemen beğlerbeğisi Cafer Paşa hazretleri mektûb gönderüb yevmî otuz akçe ulûfe ile Yemen müteferrikalarından olan Yusuf oğlu Ahmed için yararlı deyu mutasarrıf olduğu ulûfesinin sülüsânı yevmî yigirmi akçe ile müteferrikalık ricasına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 4 S. Sene [102]4

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Müşârünileyh mektûb gönderüb sipâhiyândan yüz beşinci bölükde yevmî yigirmi beş akçe ulûfe ile diyâr-ı Yemen'de istihdâmda olan Ömer bin Mustafa için yararlı deyu ulûfesiyle çavuşluk ricasına arz itmeği virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Telhîs

25 Ali bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mucibice garîb yiğitlerden Hüseyin oğlu İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Şâkirdlik-i Helvaciyân-ı Hâssa tâbi'-i harem-i matbah-ı âmire

Hasan bin Hüseyin

Mezkûr hâlâ Mısır beğlerbeğisi olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin emekdârı olmağla müşârünileyhin tezkîresi mûcibince yevmî yigirmi akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 S. Sene [102]4 (...) mukabele

Livâ-yı Üsküb, Bâ-hatt

Sâbıkâ İskenderiye beği olan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 12 S. Sene [102]4

Livâ-yı Modava, Bâ-hatt

Sâbıkâ Mohaç beği iken küffara giriftâr olan Mahmud Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 12 S. Sene [102]4

Bâ-hatt

Veli bin Hüseyin, Murad bin Bali, Piyale bin Abdullah, Bayram nâm, Şaban bin Cafer Kastamonı, Neferen 5

Mezkûrûn yarar olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûnları üzere mahlûlden cebeciler zümresine ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

39 İbrahim bin Abdullah, Mustafa bin Rıza

Mezkûr İbrahim üç akçesi Mustafa'ya fâriğ olub mezbûr İbrahim Diyarbekir muhafazasında olmağın vezîr Mehmed Paşa arzıyla mahlûlden (...) virilmek buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed'in gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 19 M. Sene 1024 (...)

[Sayfa 122]

Yevmü'l-Erba'a fi 17 S. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Şâh-ı Acem tarafından rû-gerdân olub atebe-i aliyyeye itâ'at eyleyen ve Sincar sancağı virilen Hüseyin Beğ'in kethüdâsı Kuli'ya müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği virilmek buyuruldu; fi 15 S. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Eflâk voyvodası Radul voyvoda mektûb gönderüb Eflâk boyarlarından olub yevmî on dört akçe ulûfe ile müteferrika Penayod mirzânın gediği mahlûldür deyu yine kendü emekdârlarından Şaban (...) ricâ itmeğin virilmek buyuruldu; fi 18 S. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Hâliyâ zimmî râhiyyelerinden bir nefer zimmî gelüb şeref-i İslâmla müşerref olmağla müteferrika Hasan Çavuş'un yerine Dergâh-ı Âlî çavuşları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

45 Hasan bin Mahmud Yenişehir

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince Rıdvan oğlu İbrahim'e kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 22 S. Sene [102]4

Livâ-yı Canik ma'a Emânet-i Kendir, Bâ-hatt

Otuz güne değin tersâne-i âmireye yedi bin kantar kendir irişmek üzere sâbıkâ Sivas beğlerbeğisi olan Osman Paşa'nın oğlu olub sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu

Medrese-i İskende[r] Paşa der-Nefs-i Mısır

Yevmî elli akçe ve dâhil pâyesiyle ve mahrûse-i mezbûrede mezheb-i Hanefiyede müfti olan Şeyh Abdülkerim Sivasî'ye medrese-i mezbûra tis'a işrin ve elf senesinde sûret-i ru'ûs virilüb lakin müşârünileyh ehl-i ilm ve i'tâ (...) vücûh-ı kesîre ile kâdir olmamağla girü mahrûse-i Mısır'da vâki' yevmî altmış akçe ile Şeyhuniye Medresesi'nde müderris olan Hüsamzâde Ahmed Medresesi'ne nakl olundukda girü dâhil ile medrese-i mezbûre mevlânâ-yı mûmâileyhe virile deyu buyuruldu; fi 15 S. Sene [102]4

Livâ-yı Mezistre

Cafer Beğ'e virilmeğin mûmâileyhe bedel virilmeğle livâ-yı mezbûr hâliyâ Yafa sancağından ma'zûl Hasan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 19 S. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Acem'den gelen Saru Beğ rikâb-ı hümâyûna arz-ı hâl sunub çavuşluk ricâ itmeğin virilmek buyuruldu; fi 28 S. Sene [102]4

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden Taşcı Kasım Çavuş fevt olub gediği mahlûldür deyu (...) kethüdâsı Hüseyin Ağa'nın arzıyla Dergâh-ı Âlî bevvâblarından dördüncü bölükde yevmî altı akçesi olan Siyavuş Abdullah'a buyuruldu; fi 25 S. Sene [10]24

Defterdârlık-ı Hazîne-i Şam

Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince sâbıkâ Haleb defterdârı olan Mahmud Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî 18 S. Sene [10]24

Livâ-yı Midilli, Bâ-hatt

İnebahtı Beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fî 19 S. Sene mim

Livâ-yı İnebahtı, Mim

Sâbıkâ Karlılı Beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fî mim

Livâ-yı Mezistre

Sâbıkâ Sakız Beği olan Lâl Cafer'e virilmek buyuruldu; fî mim

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa

Memi bin Abdullah

Mezkûr serrâcların Ada kapu serrâclarından olup emekdâr olmağla kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fî 22 S. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

52 İbrahim bin Murad veledes Mahmud

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağla ağası tezkîresi mûcibince virilmek buyuruldu; fî 5 S. Sene [102]4

Kitâbet-i Dîvân-ı Hümâyûn, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed'in kitâbeti gediği mahlûl olmağın yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olup ehl-i kalem olan şâkird Mehmed mezbûrun yerine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fî 15 S sene [10]24

Çakırcıbaşılık-ı Hâssa, Bâ-hatt

Şahincibaşıya virilmek buyuruldu; fî 24 S. Sene [102]4

Şahincibaşılık-ı Hâssa, Bâ-hatt

Atmacacıbaşı Şeyh Mehmed'e virilmek buyuruldu; fî mim

Atmacacıbaşılık-ı Hâssa, Mim

Sâbıkâ doğancılar kethüdâsı olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fî mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden mezkûr Siyavuş'a çavuşluk virilüb gediği mahlûldür deyu müşârünileyhin arzı mûcibince emekdârlardan Süleyman'a virilmek buyuruldu; fî 25 S. Sene [10]24

[Sayfa 123]

Yevmü's-Selâse fî Gurre-i Ra. Sene 1024

Livâ-yı Tedmür

Şam Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fî mim

Livâ-yı Harput, Bâ-hatt

Sâbıkâ (boş) sancakbeği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fî 2 Ra. Sene [102]4

Livâ-yı Ardanuç

Cizre Beği olan İbrahim Beğ'e virilmek buyuruldu mim

Defterdârlık-ı Tîmâr-hâ-yı Diyarbekir

Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 3 Ra. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Mehmed veled-i Ahmed Ağa Mirâhôr (...)

Mezkûr Mısır Beğlerbeğisi vezîr Ahmed Paşa'nın oğlu olub ulûfesi şey-i kalîl olmağla müteveffâ Hasan mahlûlünden on akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

22 Yusuf (...) (...) veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fariğ olmağın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 5 Ra. Sene [1]024

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Bâ-hatt

98 Ali bin Mehmed veledes Veli ve Mustafa

Mezkûr ulûfesinin mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere sulbî oğullarına fariğ olmağın kânûnları üzere virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene [10]24

Mîr-i mîrân-ı Bosna, Mim

Baş defterdâr olan Abdûlbaki Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene [10]24

Defterdârlık-ı Baş, Mim

Anadolu defterdârı olan Mustafa Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Defterdârlık-ı Anadolu, Mim

Şikk-ı sâni defterdârı Mustafa Efendi'ye ânın yeri baş rûznâmecî virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

12 Musa bin Ahmed

Mezkûr cebecibaşı arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Müteferrikalık, Bâ-hatt

Venedik beğlerinin cedîd baylosı mektûb gönderüb sipâhiyândan 87 bölükde yevmî on beş akçe ulûfesi Mustafa bin Eyüb için yarar ve emekdâr deyu müteferrikalık ricâsına arz itmeğın ulûfesiyle virilmek buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Tekrar zayiden yazılmışdır

Zümre-i mezbûreden müteferrika olan Sofya'dan kâtib Mehmed müteveffâ olub gediği mahlûl olmağla kapudan vezîr Halil Paşa hazretlerinin kitâbeti hizmetinde olan Ali Nadiri ehl-i kalem olmağla mezbûra virilmek buyuruldu; fi 3 Ra. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed Çavuş'un gediği mahlûl olmağın vezîr kapudan Halil Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Cezayir'in gediklü çavuşları olub emekdâr olan Davud'a virilmek buyuruldu; fi 4 Ra. Sene 1024

Bâ-hatt

Kutbü'l-ârifin Şeyh Abdülkadir Geylânî Kudûs-i sırrihû'l-azîz hulefâsından Şeyh İbrahim Efendi nefsi-i kasaba-yı Modoniçe mahallâtından Karavedeye dimekle ve maruf nâm mahallede ihdâs eyledikleri tekkelerin ba'zı dervişân sakin olub ayende ve ravendeye ta'âm çıkarub leyl ü nehâr sa'âdetlü padişah hazretlerinin daiyesine müdâvim olub lakin pay-ı ma'îşetlerine müzâyaka üzere olduklarından gayrı tekkeleri harâbe-i müşrif olmuşdur şöyle ki kura ve mezâri'den bir nesne vakfi olur ise mamur olur deyu Ağrıboz sancağında Modoniçe nâhiyesinde Havass-ı Hümâyûn karyelerinden beş yüz yetmiş akçe Bazar-ı moloz nâm mezra tekke-i mezbûreye vakf itmek üzere temlik olunur ise ihyâsına sebep olur deyu ricâ eyledikleri pâye-i serîr-i â'lâya telhîs ve arz olundukda ol tekke tamir ve mezra-i mezbûreyi temlik ve vakf eyledim deyu buyuruldu; fî 6 Ra. Sene 1024

Mehmed bin Erdoğmuş, Ahmed bin Ali, Memi bin Mestan, Hüseyin bin Kasım Veli bin Veli(?), Hüseyin bin Ahmed, Musa bin Mustafa, Ahmed (...), Haydar Gürcü, Danyal İslam, Murtaza bin Ahmed, Fazlı bin Bayezid, Pirli Yusuf, Mustafa bin Abdurrahman, Mustafa Bosna, Mehmed bin Cafer, Ali bin Nuh, Mehmed bin Kasım, Bekir bin Memi, Abdurrahman bin Torak, Abdi bin Abdurrahman, Mustafa bin Mehmed, Abdülbaki bin Mehmed, Yunus bin Bektaş, Mesud bin Abdurrahman, Ahmed bin Hızır, Mahmud bin Receb, Bekir bin Osman, Mir Ahmed Karaman, Hızır bin Zülfikar, Derviş bin Mehmed, Mehmed bin Yunus, Yusuf bin Ali, Ali bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Ali Gürcü, Osman bin Hasan, Yunus Karaman, Mahmud bin Abdullah, Kasım bin Hakkverdi, Laçın bin Abdullah, Ramazan bin Musa, Rıdvan bin Abdullah, Piyale (...), Sinan bin Mehmed, Musli bin Ali, Hasan bin Cafer, Veli bin Hamza, Handan bin Abdullah, Dilaver bin Abdullah, Mehmed bin Mustafa, Ahmed bin Mustafa, Hasan bin Perver, Ahmed bin Mehmed, Kara Hüsam Şam, Rıdvan bin Kalender, Hüseyin bin Mehmed Süleyman Şam, Mehmed bin Hüseyin, Neferen 59 sahh

Mezkûrûn emekdâr olmağın cebecibaşı defteri mücibince zümre-i mezbûrenin otuz neferin mahlûlatından mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere yevmî ikişer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

[Sayfa 124]

Yevmü'l-Isneyn fî 6 Ra. Sene 1024

Kazâ-yı Haleb, Bâ-hatt

Süleymaniye müderrisi Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî mim

Medrese-i Süleymaniye

Sultân Selim Hân-ı Kadîm müderrisi olub Hâce Efendi dâmâdı olan Seyfi-zâde Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fî mim

Medrese-i Sultân Selim Hân-ı Kadîm

Üsküdar'da Sultân Murad Hân vâlidesi müderrisi Mevlânâ Mehmed Efendi'ye hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fî mim

Medrese-i Vâlide Sultân der-Üsküdar

Sahn müderrisi Kaf-zâde Mevlânâ Abdülhayy Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn

Dâhli mukaddemâ olan Fatıma Sultân müderrisi Mevlânâ Ali Efendi'ye virilmek buyuruldu;
fi 16 R. Sene [102]4

Medrese-i Fatıma Sultân

Mahlûl olmağın İsmihan Sultân müderrisi Mevlânâ Ahmed Efendi'ye hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu

Medrese-i İsmihan Sultân

Mahlûl olmağın Ali Paşa-ı Cedîd müderrisi Mevlânâ Ahmed Efendi'ye virilmek buyuruldu

Medrese-i Ali Paşa-yı Cedîd

Mahlûl olmağın Beşiktaş'da Hayreddin Paşa müderrisi Mevlânâ Abdülaziz Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hayreddin Paşa

Mahlûl olmağın İstanbul'da Mustafa Çelebi müderrisi olup altı ay zamân-ı infisâli olan Kassâb-zâde Mevlânâ İbrahim'e hareket-i misliyye ile virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Müfti Efdal-zâde

Mahlûl olmağın dâhillik üzere İbrahim Paşa müderrisi olup hâricilerin akdemi olan Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i İbrahim Paşa

Mahlûl olmağın sâbıkâ medrese-i mezbûre müderrisi olup dört yıl zamânı olan Niksarî-zâde Mevlânâ Abdülhayy'a virilmek buyuruldu; fi mim

Hidmet-i Fetevâ-yı Şerîf der-Vize

Mahlûl olmağın Çekmece'de Abdüsselam müderrisi Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu;
fi mim

Medrese-i Abdüssela[m] der-Mim

Mahlûl olmağın Beşiktaş'da âsûde(?) olan Şeyh Yahya Efendi ta'allukâtından olup on yıl zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Sadreddin Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn

Şah-hûbân müderrisi Mevlânâ Abdurrezzak Efendi'ye tahille-i sahn ile virilmek buyuruldu; fi
6 Ra. Sene mim

Medrese-i Şah-hûbân

Sinob'da pâye-i sahn ile müderris olan Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden Ali Çavuş pîr ve marîz olup sefer eşmeye iktidârı olmamağla çavuşluk gedigin sulbî oğlu Mehmed'e fâriğ olmağın çavuşbaşı İbrahim Ağa'nın arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

3 Ali bin Abdullah

Mezkûra vezîr Ali Paşa arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Kopan, Bâ-hatt

Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzıyla Seksar Beği olan Zülfikar Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene [10]24

Livâ-yı İstolni Belgrad, Bâ-hatt

Müşârünileyhin arzıyla sâbıkâ Pojega Beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene [10]24

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Şaban bin Abdurrahman, İbrahim bin Mehmed

Venedik Beğlerinin atîk baylosı arzıyla mezbûrlara mahlûlden bevvâblık virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ra.

Mezbûr arzıyla emekdârlardan Mustafa bin İbrahim'e kânûn üzere mahlûlden cebecilik virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Telhîs

Gilmân-ı acemiyândan yedinci bölükde yevmî beş akçesi olan İbrahim Çelebi Pazarözü kale'si tamiri için kireç nakl idüb hizmetde bulunmağla bostancıbaşı iltimâsıyla kânûnları üzere mahlûlden zümre-i mezbûreye ilâk olmak buyuruldu; fi 8 Ra. Sene [10]24

[Sayfa 125]

Yevmü's-Selâse fi 8 Ra. Sene 1024

Tekâ'üd, Bâ-hatt

Kapu ağası Osman Ağa mektûb gönderüb Etmeydanı ağası olan Mustafa Ağa pîr ve ihtiyâr olmağla kânûnları üzere virilmek buyuruldu; fi 8 Ra. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

90 Ahmed bin (...) veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olub mâ'adâsı tekâ'üd ricâ itmeğın ağası arzıyla kânûn üzere virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Câmi'-i Güldahi(?) der-Akhisar, Bâ-hatt

Akhisar kâdısı Şeyh Mehmed mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî bir akçe vazife-i hatîb olan Hikmet hitâbete kâdir değıldir deyu yeri Süleyman'a ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 8 Ra. Sene [10]24

Kazâ-yı Kudüs-i Şerîf, Bâ-hatt

Sâbıkâ İzmir kâdısı olan Helvâcî-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 8 Ra. Sene 1024

Livâ-yı Kırkkilise, Bâ-hatt

Veziir Ali Paşa arzıyla Mihaloğullarından Hüseyin Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene [10]24

Livâ-yı Seksar, Mim

Kırkkilise Beği Yusuf Beğ vezîr Ali Paşa arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

6 Mustafa Mostar, 16 Derviş bin (...)

Mezkûrân hâssa bostancılardan yârar ve hizmetde bulunmuşlardır deyu bostancıbaşı i'lâm itmeğin kânûnları üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 12 Ra. Sene 1024

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

5 Süleyman bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağla kânûn üzere mahlûldür zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir, Telhîs

Zümre-i mezbûreden vezîr kapudan Halil Paşa hazretlerinin âdemlerinden müteveffâ müteferrika Osman'ın gediği mahlûldür deyu yine müşârünileyhin çukadârı hizmetinde olan Ali'ye donanmada vücuda gelen hizmeti mukâbelesinde virilmek ve diğêr Osman'ın gediği emekdâr Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 12 Ra. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

(...) Ahmed bin Hüseyin

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince nev-müslim Ömer'e virilmek buyuruldu

Mîr-i mîrân-ı Eğre, Bâ-hatt

Bosna Beğlerbeğisi İskender Paşa'ya virilmek buyuruldu

Mîr-i mîrân-ı Rum, Bâ-hatt

Sâbıkâ Kanije Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

47 Kurd bin Abdullah, 9 Musa bin Abdullah, 12 Mehmed bin Mustafa

Mezkûrân fevt olub gedikleri mehlûldür deyu cebecibaşı arzıyla mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere (...) Hızır ve Ali Abdullah ve Ömer bin Mehmed ve İlyas bin İbrahim'e virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Câmi'-i Şemsi Paşa der-Karye-i (...)

Göynük(?) kâdısı Mevlânâ Muslihiddin mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî dört akçe vazîfe ile hatîb olan Ahmed ihtiyârıyla fâriğ olmağla yeri Muslihiddin'e ricâ itmeğin virilmek buyuruldu; fi mim

Defterdârlık-ı Hazîne-i Tımışvar

Vezîr Ali arzı mûcibince divân kâtiblerinden kâtib Murad'a virilmek buyuruldu; fi 16 Ra. Sene [10]24

Livâ-yı Zaho

Musul Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 13 Ra. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Mustafa bin Abdullah, Musa bin Abdullah, Piyale bin Abdulah, Yusuf bin Abdullah, Dilaver bin Abdullah

Mezkûrûn yârar ve hizmetde buldukları ecilden rikâb-ı hümâyûna sunulan arz-ı hâlleri mücibince mahlûlden yevmî otuz bir akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 11 Ra. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Ali bin Abdullah, Handan bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, 5 Bekir Handan bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah

Mezkûrûn dahi rikâb-ı hümâyûna sundukları arz-ı hâlleri mücibince kânûnları üzere mahlûlden yevmî yigirmişer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 11 Ra. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Emekdârlardan Hüseyin arz-ı hâl sunub emekdâr olmağla müteferrikalık ricâ itmeğın mahlûlden yevmî kırk akçe ile virilmek buyuruldu; fi 11 Ra. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân, Piyale oğlu Mehmed Berât eylemiştir fi 23 Ra. Sene 1024

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed'in gediği ehl-i kalem olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 5 Ra. Sene 1024

[Sayfa 126]

Yevmü's-Sebt fi 12 Ra. Sene 1024

Peykbaşılık-ı Hâssa, Bâ-hatt

Hâssa peykleri başı Rüstem fevt olub yeri hâlî kalmağla kethüdâsı olan Mustafa'ya ânın yeri bölükbaşı Receb'e ânın yeri Odabaşı Süleyman'a ânın yeri emekdâr Abdullah oğlu Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 12 Ra. Sene [10]24

Bâ-hatt

Hâssa sakkâlarbaşı mektûb gönderüb hâssa sakkâlarından yevmî on altı akçesi olan Mustafa fevt olub gediği mahlûldür deyu on dört akçesi hazîneye kalmak üzere iki akçesi yine kârhâne emekdârlarından Ramazan'a virilmek ricasına arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 12 Ra. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Ahmed'i gediği mahlûldür deyu vezîr kapudan Halil Paşa hazretlerinin tezkîresi mücibince kitâbet hizmetinde olan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 20 M. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Arabacıân-ı Tob

30 Mustafa bin Abdullah Müslim-i nev

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla emekdârlardan Osman bin Ramazan (...) iki akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Arabacıyân-ı Tob, Bâ-hatt

20 Piyale bin (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla Mehmed bin Abdullah’a yevmî iki akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Mehmed (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı Mehmed Ağa’nın tezkîresi mücibince akrabâsından Dilaver Gürcü yigirmi akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî yigirmi iki akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 17 Ra. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmişdir, Mim

Dergâh-ı Âlî çaşnigîrlerinden Yusuf’a ulûfesi bedeli Sinan Paşazâdenin ze‘âmeti virilüb hâliyâ arz-ı hâli mücibince müteferrikalık dahi virilmek buyuruldu; fi 17 Ra. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân, Mim

136 Mustafa (...) velediş Mustafa Abdülkerim

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresiyle kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 20 Ra. Sene [102]4

Livâ-yı Çanat

Vezir Mustafa Paşa arzıyla sâbıkâ İrşova beği olan Seyyid Mustafa Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 20 Ra. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî on beş akçe ulûfesi olan Yusuf bin Hüseyin fevt olub gediği mahlûldür deyu Kırım hânı Canbek Girây Hân arzı mücibince müteveffâ-yı mezbûra beş akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî on akçe ile emekdâr Pervane oğlu Süleyman’a virilmek buyuruldu; fi 2 S. Sene 1024

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden hâlâ kitâbet virilân şâkird Mehmed’in gediği mahlûl olmağın mukaddemâ sipâhiyândan iken on iki akçe ile tekâ‘üd virilân Mahmud bin Sinan ehl-i kalem olmağın müteferrika olduğu ulûfesiyle mezbûr Mahmud mezbûrun yerine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 12 Ra. Sene [10]24

Livâ-yı İç-il

Sene-i âtiyede evvel baharda üç yüz atlu ile sefere gelmek üzere sâbıkâ Niğde Beği olan Mehmed Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 5 Ra. Sene [102]4

An-Cemâ‘at-i Arabacıyân-ı Tob

59 Mustafa bin Rıza

Mezkûr fevt gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla Malkoç Davud mezbûrun mahlûlünden yevmî dört akçe ile demürce olmak buyuruldu

Hitâbet-i Câmî‘-i Sultân Bayezid der-Kal‘a-ı İnebahtı

İnebahtı kâdısı Mevlânâ Mehmed mektûb gönderüb İnebahtı iskelesi mahlûlünden yevmî on dört akçe vazife ile imâm ve hatîb olan Nasuh fevt olub yeri hâlîdir deyu müstehak olan Abdi bin Abdullah’a ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi mim

Bâ-hatt

Mustafa bin Ahmed, Hüseyin bin Mehmed, Pervane bin Abdullah, Kasım bin Abdullah, Mehmed bin Yusuf, Mehmed bin (...), (...) bin Hayreddin, İlyas bin Yusuf, Yusuf bin Nasuh, Piri bin Hasan, Memi bin Musa, Ali bin (...), (...) bin Memi, Hasan Gürcü, İlyas bin Kadri, Resul bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Bekir, Hasan bin Ramazan, Musa bin Mehmed, Hızır bin Mustafa, Rıza bin Murad, Abdi bin Hüseyin, Ali bin Mehmed, Mustafa bin Osman, Bali bin Mehmed, Bekir bin Bali, Beşir bin (...), Abdi bin Mustafa, Durmuş bin Mahmud, Hasan bin (...), Rıza bin Musa, Osman bin İlhami(?), Süleyman bin Bekir, Mehmed bin Mustafa, Nasuh bin Hasan, Yusuf bin Mehmed, Veli bin Durmuş, İbrahim bin Mehmed, Hasan bin (...), Mehmed bin Kenan, Ali bin Abdi, Süleyman bin Abdurrahman, Musa bin Rıza, İbrahim bin Mustafa, Mustafa Şam, Ali bin Mehmed, (...) Memi(?), Mehmed bin Ahmed, Ahmed Şam, Mehmed bin Abdullah, Yusuf (...), Ali bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Sefer (...), Süleyman bin Abdullah, Hızır bin Abdullah, Abdi bin Abdullah, İlyas Şam, Hasan bin Abdullah, (...) Şam(?), Hüseyin Şam, Mustafa Şam, [Neferen 64]

Mezkûr yârar ve emekdâr olamğın tobcıbaşı defteri mûcibince zümre-i mezbûrenin yüz nefer mahlûlâtından dört yüz kırk akçesi hazîneye kalmak üzere tobcıbaşının oğlı vezîr Mustafa on akçe ve sâ’iri dörder akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 15 Ra. Sene [102]4

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân, Telhîs

5 Rıdvan bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecıbaşı arzıyla Mustafa bin Hasan ve Ömer bin Abdullah’a virilmek buyuruldu

[Sayfa 127]

Yevmü'l-Hamse fi 20 Ra. Sene 1024

Tekâ‘üd, Bâ-hatt

Hâliyâ İstanbul kâdısı olan Mustafa Efendi’nin Süleymaniye evkafından müttferrika olduğu yevmî yüz elli akçe ile vazifesi mahlûl olmağın zümre-i mezbûreden munfasıl olub sâbıkâ Anadolu kazâskeri olan Hüseyin Efendi’ye iki yüz elli akçe tekmili üzere virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ‘at-i Tobciyân, Mim

Yunus bin Bayezid

Mezkûr âhar gedik alub gediği mahlûldür deyu tobcıbaşı tezkîresiyle nev-müslim Hasan Niğbolı’ya virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ‘at-i Arabacıyân-ı Tob, Bâ-hatt

57 Yusuf Kalender(?) (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûl olmağın arabacıbaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 Ra. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân, Telhîs

11 Mustafa bin Abdullah (...)

Mezkûr fevt olmağla şeref-i İslâmla müşerref olan Hümaşa ağası arzı mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 22 Ra. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Silahdârân, Bâ-hatt

100 Ali bin Cafer

Mezkûr acemi olub sefer eşmeğe iktidârı olmamağla ulûfesi Selânik memlehasından virilmek üzere ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu; fi 22 Ra. Sene [10]4

Livâ-yı Birecik, Bâ-hatt

Mîr-i livâ olan Kara Besimi Beğ zulm ve te‘addîsi olmağla Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa arzıyla sâbıkâ Hille beği olan İbrahim Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 23 Ra. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş’un gediği mahlûldür deyu Zegem hâkimi Tahmures Hân arzıyla beyzâdelerden Ahmed’e virilmek buyuruldu; fi 23 Ra. Sene 1024

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Kapucular kethüdâsı mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden üçüncü bölümde yevmî üç akçe ulûfesi olan Hâcı Salih pîr ve ihtiyâr olmağla gediğin sulbî oğlu Kadir virüb fâriğ olmağın virilmek buyuruldu; fi 25 Ra. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Silahdârân, Bâ-hatt

112 İbrahim Bosna

Mezkûr emekdâr olmağın ağası arzıyla ulûfesi Niğbolı İskelesi Rusçuk’dan virilmek üzere kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed’in gediği mahlûldür deyu zu‘emâdan olub emekdâr olan Hüseyin oğlu Süleyman’a virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Arabaciyân-ı Tob, Telhîs

37 Murad bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu topcıbaşı tezkîresiyle nev-müslim Cafer ve Ali’ye virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden on beşinci bölümde yevmî on beş akçesi olan Hasan bin Hamza fevt olub gediği mahlûldür deyu kapucular kethüdâsı arzıyla elinde mahlûlden ru‘ûsu olan Yunus’a virilmek buyuruldu; fi mim

Eyâlet-i Diyarbekir, Bâ-hatt

Girü kemakân vezîr Mustafa Paşa’ya virilmek buyuruldu; fi 23 Ra. Sene [10]24

Eyâlet-i Van, Mim

Diyarbekir Beğlerbeğisi vezîr Mustafa Paşa hazretlerine virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Çermik sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Mustafa Çavuş’un gediği mahlûdür deyu sâbıkâ Van beğlerbeğisi Mustafa Paşa’nın arzı mûcibince kendü oğlu olan Ali’ye virilmek buyuruldu; fî 23 Ra. Sene 1024

Livâ-yı (boş), Bâ-hatt

Vize sancağından ma‘zûl olan Bali Beğ’e virilmek buyuruldu; fî 23 Ra. Sene 1024

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defter-i Hakanî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Köstendil sancağında tûmârı olan şakird Mehmed’in gediği mahlûdür deyu defter emîni arzıyla ehl-i kalem olan Hürrem’e virilmek buyuruldu; fî 24 Ra. Sene [102]4

An-Cemâ‘at-i Topcıyan, Telhîs

12 Murad bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, 17 Mustafa bin Halil, 24 Ömer bin Piri, 41 Hasan bin Abdullah, Neferen 5

Mezkûrûn terk-i kal‘a ve nâ-bedîd olub gedikleri mahlûdür deyu şeref-i İslâmla müşerref olan Ali Çulhayî ve Süleyman Divriği ve Ahmed Üsküb ve Ahmed Gördosî ve Osman (...) mezbûrun mahlûlâtından topcıbaşı tezkîresiyle yevmî dörder akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fî 25 Ra. Sene mim

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

36 Ahmed bin Davud

Mezkûr fevt olub gediği mahlûdür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince garîb yiğitlerden Yusuf oğlu Ali’ye mezbûr mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fî 26 Ra. Sene [10]24

[Sayfa 128]

Yevmü'l-Ehad fî 28 Ra. Sene 1024

Osman bin Abdullah (...), Ahmed bin Mustafa (...), Ömer bin Kenan (...), Mustafa bin Mehmed (...), Hüseyin bin Abdullah (...), Osman bin Abdullah (...), Mehmed bin Mehmed (...), Hasan bin Arslan (...), Mehmed bin Abdullah Piri, Ali bin Mehmed (...), Mustafa bin Mehmed (...), Keyvan bin Abdullah (...), Yusuf bin Abdullah (...), (...) bin Abdullah (...), Mehmed bin Ali (...), Mehmed bin Pir Ali (...), Mustakim bin Ahmed (...), Ali bin Hayri (...), Neferen 18

Mîr-i alem-i hâssa Ali Ağa defter gönderüb zümre-i mezbûreden yigirmi nefer kimesne fevt olub iki yüz akçe mahlûlleri meblağ-ı mezbûrun yüz akçesi hazîne-i âmireye kalub bâkî kalan yüz akçenin altmış akçesi ehl-i marifet olan on sekiz nefere tevzi‘ olundukdan sonra kırk akçesi dahi zümre-i mezbûreden olub ulûfeleri şey-i kalîl olunan birer akçe tevzi‘ olunmak üzere inâyet ricasına i‘lâm itmeğin vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu

Mustafa bin Oruç, Piri A‘lâ(?), Veli bin Mehmed, Hüdaverdi bin Mehmed, Yusuf bin Hasan, Neferen 5

Mezkûrûn emekdâr oldukları ecîlden cebecibaşı tezkîreleri mûcibince mahlûlden kânûnları üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fî

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

Hasan bin Mustafa

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince nev-müslim Mehmed’e virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

11 Hasan bin Abdullah

Mezkûr yârar ve emekdâr olmağın vezîr Ali Paşa’nın arzı mûcibince bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 29 Ra. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

52 Yusuf Trabzon veledes Osman

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ‘adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu

Yevmü'l-Erba‘a fî Gurre-i R. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

8 Yusuf bin Mehmed

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince mâ‘adâsı hazîneye kalmak üzere Abdullah oğlı Mehmed’e kânûn üzere virilmek buyuruldu

Medrese-i Papas oğlu, Bâ-hatt

Mahlûl olmağın İstanbul’da kırk akçe ile Acemi Hasan Medresesi’nde on iki yıl zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Feridun’a virilmek buyuruldu

Defterdârlık-ı Şikk-ı Sâni, Bâ-hatt

Şehremîni olan Mehmed Efendi’ye virilmek buyuruldu; fi 4 R. Sene mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevâblarından yigirmi beşinci bölükde yevmî on altı akçe ulûfesi olan Yusuf Sami emekdâr olmağla kânun üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 4 R. Sene [10]24

Çavuşluk

Hümaşah Sultân hazretlerinin teberdârları kethüdâsı olan (boş) emekdâr olmağın Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından yevmî kırk beş akçe ulûfesi olan müteveffâ Elkas Mîrzâ mahlûlünden yevmî yigirmi beş akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 5 R. Sene mim

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

184 Mehmed Vidin

Mezkûr pîr ve marîz olmağla ağası tezkîresi mûcibince ulûfesinin dört akçesi hazîneye kalmak üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

Mehmed bin Şaban

Mezkûr İstanbul subaşısı olub tersâneye mücrim teslim alub hizmetde olunmağla bir akçe terakkî virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Baylos-ı cedîd mektûb gönderüb kendü ile hizmetinde bulunan Hüseyin Çavuş oğlu Osman'a ve Mehmed oğlu İbrahim'e çavuşluk ricâ itmeğin mahlûlden fermân olunmağla mezbûr Osman'a Yusuf Çavuş'un ve İbrahim'e Mustafa Çavuş'un gediği virilmek buyuruldu; fi 2 R. Sene mim

Emânet-i Şehr, Bâ-hatt

Tersâne emîni olan Mehmed'e virilmek buyuruldu fi mim

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Bâ-hatt

30 Seydi bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesinin mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Câmi'-i Sultân Murad Hân der-Çerteri(?), Bâ-hatt

Ruşuk kâdısı Mevlânâ Ataullah mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî dokuz akçe ile hatîb olan müteveffâ Muslihiddin'in yeri Muhyiddin'e virilmek buyuruldu fi 5 R. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşısı mektûbı mûcibince zu'emâdan olub emekdâr olan Ali'ye virilmek buyuruldu fi 5 R. Sene [102]4

[Sayfa 129]

Yevmü'l-Hamse fi 5 R. Sene 1024

Bâ-hatt

Abdullah bin Ferhad, Rıdvan bin Abdullah, Kustas bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Mehmed bin Haydar, Mehmed bin Ali, Neferen 8

Mezkûrûn yârar olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Hitâbet-i Câmi'-i İskender Paşa, Bâ-hatt

Ardanuc kâdısı Abdullah mektûb gönderüb câmi'-i mezbûrda yevmî yedi akçe ile hatîb olan Süleyman hitâbetin Yakub'a fâriğ olmuşdur deyu Osman'a ricasına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 10 R.

Tekâ'üd

Merhûm Sultân Süleyman evkâfı zevâidinden yevmî elli akçe vazîfeye mutasarrıf olan Mevlânâ Cafer Efendî müstehak-ı inâyet olmağın evkâf-ı mezbûre zevâidinden yüz akçe dahi zam olub yevmî yüz elli akçe üzere mütekâ'id olmak buyuruldu; fi 11 R. Sene mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden müteveffâ müteferrika Mehmed'in müteferrikalık gediği mahlûl olmağın vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince yine kendü emekdârlarından olub zu'emâdan olan Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 13 R. Sene [102]4

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Ali bin Ali'nin kitâbeti gediği mahlûldür deyu vezîr-i sâni kâ'im-makâm Mehmed Paşa hazretlerinin ağasıyla yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub ehl-i kalem olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 13 R. Sene mim

Tekâ'üd

Galata kazâsı sadaka olunan Hüseyin Efendi'nin yevmî yüz elli akçe tekâ'üdi sâbıkâ Mekke-i Mükerreme kâdısı olan Salih Efendi'ye ve Edirne kâdısı olan Şerif Efendi'nin tekâ'üdü Bahai Efendi'ye ve Edirne'den munfasıl Mehmed Efendi'ye Sultân Selim evkâfı ve zevâidinden yevmî yüz elli akçe vazîfe-i tekâ'üd virilmek fi 11 R. Sene [102]4

Hitâbet-i Câmi'-i Merhûm Sultân Bayezid Hân der-İncik

Câmi'-i mezbûrda yevmî on iki akçe vazîfe ile imâm ve hatîb olan Ömer Halife Haslar kâdısı arzı mûcibince ref olunub yeri Mustafa Halife'ye virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene [102]4

Kitâbet-i Mâliyye, Telhîs

Zümre-i mezbûreden müteveffâ İsmail'in gediği mahlûldür deyu zümre-i mezbûre re'isi olan Sefer'in arzı mûcibince ehl-i kalem olan Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 10 R. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Mim

Pervane Belgrad

Mezkûr fevt oldukda Mehmed Ağa haber virdüğün mezbûrun mahlûlünden kendü oğlu Murad mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere yevmî dokuz akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Kazâ-yı İstanbul, Bâ-hatt

Edirne kazâsından munfasıl olan Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 15 Ra. Sene 1024

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib İbrahim'in gediği mahlûldür deyu kapudan vezîr Halil Paşa'nın arzı mûcibince kendü hizmetinde olub ehl-i kalem olan Salih oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 9 R. Sene [102]4

Tekâ'üd, Bâ-hatt

Sâbıkâ Anadolu kazaskeri olub hâliyâ Galata kazâsı virilân Hüseyin Efendi'nin merhûm Sultân Süleyman Hân evkâfı zevâidinden mutasarrıf olduğu yevmî yüz elli akçe zevâidi sâbıkâ Edirne kazâsından munfasıl olan Mevlânâ Bahai Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 10 R.

Livâ-yı Segedin, Mim

Mîrlivâ olan Mihâl oğlu Ali'nin sancağı muhâsır olmağla Budun eyaletine mutasarrıf olan vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince sâbıkâ (boş) beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 13 R. Sene [10]24

Livâ-yı (Boş), Mim

Vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince sâbıkâ Estergon beği olan Ali Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 13 R. Sene mim

Livâ-yı Simontorna

Vezîr-i müşârünileyhin arzıyla sâbıkâ Çanat beği olan Osman Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 13

R. Sene mim

An-Cemâ'at-i Garîbân-ı Hâssa der-Galata, Mim

Mahmud bin Hüseyin

Mezkûr emekdâr olmağla hâssa-yı hayme-i mehterandan müteveffâ Hasırcı Hüseyin'in yerine kendü ulûfesi hazîneye kalmak üzere ta'yîn olunmak buyuruldu

Bâ-hatt

Mehmed bin Mustafa, Yusuf nev-müslim, Şaban Şam, Mehmed Boşnak, Ahmed bin Abdullah Yahya (...), Musa oğlu Yusuf

Mezkûrün emekdâr olmağla cebecibaşı tezkâiri mcibince yine zümre-i mezbûre mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak

An-Cemâ'at-i Cebeciyan

Ebul(...) bin Mehmed (...) Bölük

Mezkûr emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince zümre-i mezbûreden yevmî beş akçe ulûfesi olan müteveffâ Hüseyin bin Abdullah mahlûlünden iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Mim

Mustafa bin Ali

Mezkûr marîz ve alîl olub sefer eşmeğe iktidârı olmamağın ağası tezkîresi mûcibince yevmî altı akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu

[Sayfa 130]

Yevmü'l-İsneyn fi 17 R. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyan, Bâ-hatt

18 Mehmed bin Mustafa (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere Abdullah oğlu Hüseyin'e virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Tobciyan, Mim

19 Yusuf Müslim-i nev, 44 Mahmud bin Abdullah

Mezkûrün fevt olub gedikleri mahlûldür deyu tobciyaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere nev-müslim Ali Arabgir ve Ali (...) virilmek buyuruldu

Kâ'im-makâmlık-ı Re'isü'l-küttâb ve Emîn-i Defter der-Astâne, Bâ-hatt

Bu hakîrin kâ'im-makâmlığı sâbıkâ kâ'im-makâmınız ve âstâne-i sa'âdetde müteaddid re'is olan Hamza Efendi'ye ve defter emâneti sâbıkâ Âstâne'de kâ'im-makâmınız olan Fi Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 18 R. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden olup divân-ı hümayûn kâtiblerinden olan kâtib İbrahim'in ze'âmeti bi'l-fi'l piyâde mukâbelesi hizmetinde olan İbrahim'e virilmekle müteferrikalığını ta'yîn dahi ricâ itmeğin virilmek buyuruldu; fi 18 R. Sene mim

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

19 Saruhan Pîr Ali

Mezkûr pîr ve marîz olmağla ağası tezkîresi mûcibince ulûfesi Ahyolı İskelesi'nden virilmek üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Cedîd-i Câmî'-i Memlehatayn, Bâ-hatt

Memlehatayn kâdısı Mehmed Ağa mektûb gönderüb câmî'-i mezbûrun hatibi olmamağla müstehak olan Mürsel halife ricâ itmeğin virilmek buyuruldu; fi 18 R. Sene mim

Hitâbet-i Câmî'-i Kal'a-i Trablusgarb, Bâ-hatt

Câmî'-i mezbûrda hatîb olmamağla Trablusgarb Beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 18 R. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Mim

33 Osman bin Hasan

Mezkûr emekdâr olmağla arz-ı hâli mûcibince iki akçesi hazîneye kalmak üzere sekiz akçesi müteveffânın oğlu Hüseyin'e ve dört akçesiyle tekâ'üd virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Câmî'-i Ömerî(?), Telhîs

Câmî'-i mezbûr hatîbi olan Yunus meczub olup Musul kâdısı Mevlânâ Mehmed'in arzı mûcibince Mevlânâ Seyyid Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 19 R. Sene [10]24

Livâ-yı Mohaç, Bâ-hatt

Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince sâbıkâ Kopan beği olan Seyyid Rıza Beğ'e virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mahmud Çavuş'un gediği mahlûldür deyu Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince bi'l-fi'l müşârünileyhin kapu kethüdâlığı hizmetinde olan Kurd Ali Çavuş'un oğlu Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 19 R. Sene [10]24

Emânet-i Tersâne-i Âmire, Bâ-hatt

Hidmet-i mezbûrede olan İbrahim fevt olmağla yeri sâbıkâ tersâne ağası olan Mustafa Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 19 R. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümayûn, Mim

Zümre-i mezbûreden olup kendü ademlerimendür deyu Rumeli Beğlerbeğisi Ahmed Paşa müteveffâ şâkird Hüseyin'in gediğin yine ademlerinden olup ehl-i kalem olan Ahmed'e ricâ itmeğin arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 19 R. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Bâ-hatt

159 Mustafa Halife veledes Mahmud

Mezkûr ulûfesinin mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere dokuz akçesi sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu

Telhîs

Garîb yiğitlerden Musa oğlu Hüseyin'e Trablus ve Abdullah oğlu Mehmed yarar olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 19 R. Sene mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Sa'âdetlü padişâh-ı âlempenâh hazretlerinin kerîme-i mükerrereleri olan Gevherhan Sultân hazretlerinin teberdârlar kethüdâsı Ahmed emekdâr olmağla zümre-i mezbûreden müteveffâ Hasan bin Abdullah'ın hazîne-mânde olan elli sekiz akçenin kırk akçesi ile mezbûr Ahmed zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu, fi 19 R. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Müşârünileyhanın teberdârlar bölük başısı olan Mustafa emekdâr olmağın zümre-i mezbûreden müteveffâ Seyyid Abdullah Mustafa Çavuş'un hazîne-mânde olan kırk yedi akçesinden otuz akçesiyle zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Hitâbet-i Musilla-ı İştib, Telhîs

İştib kâdısı Mevlânâ Mehmed mektûb gönderüb zikr olunan musilla da muayyen imâm ve hatîb olmamağla Kratova mukâta'sından yevmî bir akçe vazîfe ile müstehak olan Muslihiddin ta'yîn olunmak ricasına arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 19 R. Sene 1024

[Sayfa 131]

Yevmü's-Selase fi 20 R. Sene 1024

Mustafa Tırhala, Ahmed Rumlı, Mustafa Rumlı, Rıza nev-müslim, Hasan nev-müslim, Yusuf bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Neferen 7

Mezkûrûn ıyd-ı şerîfde sa'âdetlü padişâh-ı âlempenâh hazretlerinin huzur-ı hümayûnlarında şeref-i İslâmla müşerref oldukları ecîlden düşen mahlûlünden hâssa tabbâhlar zümresine ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Hâlâ yeniçeriler ağası olan Mustafa Ağa'nın zevcesi olan Sultân hazretlerinin teberdârlar kethüdâsı olan Mehmed yârar ve emekdâr olmağın müşâhere mahlûlünden ibtida düşen mahlûl yerine kayd olunmak üzere yevmî beş akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 R. Sene [102]4

Ağalık-ı Mânde-gân der-Âstâne, Bâ-hatt

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından Malkoç Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 21 R. Sene [102]4

Kazâ-yı Ordu-yı Hümayûn

Sakız kâdısı Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu

Kazâ-yı Sakız

Trablus kâdısı Mevlânâ Mehmed Emin Efendi'ye virilmek buyuruldu

Kazâ-yı Trablus

Gümülcine kâdısı iken ma'zûl olan Mevlânâ Süleyman Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden şâkird Hüseyin'e kitâbet virilüb şâkirdin gediği mahlûl olmağın ehl-i kalem olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 27 R. Sene 1024

Yevmü'l-Cuma fi 22 şehr-i Rebiü'l-âhir Sene 1024

Yevm-i mezbûrda sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretleri Acem seferi kasdiyle Üsküdar'a nuzûl buyurmuşlardır bârek-Allah

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa, Bâ-hatt

Mehmed bin Abdullah Hazinedâr-ı Istabla, Halil bin Ali Şakird-i Serrac-ı Hâssa, Mehmed Serrâc-ı Hâssa

Mezkûrûn sâbıkâ mîrahor olub yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa'nın tezkîresi mûcibince hâssa yedekçiler olmağla ikisi silahdâra ve mezbûr Mehmed'e ulûfesiyle çavuşluk virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

3 Abdi (...)

Mezûr emekdâr olmağın bî-zebân Çerkes, ağasının tezkîresi mûcibince ulûfesiyle bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Osman Çavuş oğlu müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı İbrahim Ağa'nın arzı mûcibince zu'emâdan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 24 R. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

19 Rıdvan bin Abdullah Tabbâh

Mezkûr emekdâr olmağla kethüdâları olan Hüseyin Ağa tezkîresi mûcibince kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Bali Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı İbrahim Ağa'nın arzı mûcibince zu'emâdan olub sulbî oğlu olan Ahmed'e ve müteveffâ Ali Çavuş'un gediği müşârünileyhin arzı mûcibince Mehmed Çavuş oğlu Davud'a virilmek buyuruldu; fi 25 R. Sene (boş) fi 28 R. Sene mim

Livâ-yı Cezîre-i Limni, Bâ-hatt

Cezîre-i mezbûre bir hâlî yerde vâki' olmağla küffâr-ı hâksâr gemileri met'a (...) zarardan hâlî olmamağla cezîre-i mezbûre sancak olmak üzere muhâfazasında lâzım olmağın tersâne-i amire kapudanlarından Hızır kapudana bir yarar (...) gemisi ile muhâfaza itmek üzere virilmek buyuruldu; Sancak olmak üzere

Hitâbet-i Câmî'-i Kal'a-ı Bedreme

Câmî'-i mezbûrda yevmî iki akçe ile hatîb olan Sıyami fevt olub yeri hâlî kalmışdır deyu Kürtün kâdısı arzıyla Mehmed'e virilmek buyuruldu

Hitâbet-i Câmi'-i Sinan Paşa

Câmi'-i mezûrda yevmî beş akçe ile imâm ve beş akçe ile hatîb ve iki akçe ile devirhan ve buçuk akçe ile ser mahfîl olan Mehmed Cihan bin Mustafa'ya fâriğ olmağla mütevellî Sinan arzıyla virilmek buyuruldu; fi 24 R. Sene 1024

Kazâ-yı Prevadi, Bâ-hatt

Sâbıkâ (boş) kâdısı olan Nadirî (boş) Efendi'ye ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 26 R. Sene mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevvâblarından on üçüncü bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Mehmed Alacahisâr emekdâr olmağın bî-zeban-ı Çaya(?) ağa iltimâsıyla ze'âmet ile çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 28 R. Sene [102]4

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Cebeciyândan onuncu bölükde yevmî iki akçe ulûfesi olan Abdi nev-müslim emekdâr olmağla müşârünileyhin iltimâsıyla mahlûlden kânûn üzere bevvâblık virilmek buyuruldu; fi 28 R. Sene mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Mim

14 Eşref bin Receb Akşehir

Mezkûr emekdâr olmağın mahlûlden iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

[Sayfa 132]

Yevmü'l-Cum'a fi Gurre-i Ca. Sene 1024 der-Üsküdar

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûre şâkirdlerinden Bosna'da ze'âmeti olan İdris ehl-i kalem olmağın vezîr Mustafa Paşa arzı mûcibince müteveffâ (boş) gediği virilmek buyuruldu; fi Ca Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

92 Ali Sami veledes Ahmed

Mezkûr ulûfesinden oğlı mezbûra kânûn üzere dokuz akçesi fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere virilmek ağası arzıyla buyuruldu

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden 21 bölükde 13 akçe ulûfesi olan Ahmed bin Hasan Cebeî dizdâr olub gediği mahlûl olmağın elinde mahlûlden bevvâblık için sûret-i ru'ûsı olan Abdi'ye kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 17 Ca. Sene [102]4

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûrede 75 bölükde yevmi altı akçesi olan Mustafa bin Abdullah fevt olub gediği mahlûldür deyu (...) ademi diğêr Mustafa bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 5 Ca. Sene mim

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

Veli Mehmed Abdullah veledes Ali ve Halil

Mezkûr ulûfesinden sekiz akçesi oğulları mezbûrâna ve sekiz akçe kendüye tekâ'üd ricâ itmeğin ağası tezkîresiyle altı akçesi hazîneye kalmak üzere virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Karaman Beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın sultânî kethüdâsı olan teberdârân-ı sarây-ı atîkden olub emekdâr olan Mehmed bin Mustafa mahlûlden on beş akçe ile çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 4 Ca. Sene mim

Bâ-hatt

Garîb yiğitlerden Ehl-i îmân oğlu Ömer ve Hasan oğlu Ahmed yarar olmağla cebecibaşı tezkîresi mücibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Receb bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Sefer bin Mehmed, Ahmed bin Abdullah, Davud bin Resul, İbrahim bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Mustafa Şam, Ahmed Şam, Arslan (...) (...)

Mezkûrûna cebecibaşı tezkîresiyle kânûn üzere cebecilik virilmek mahlûlden buyuruldu

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Osman bin Mehmed

Mezkûr hâssa hayme-i mehterandan olub emekdâr olmağla mahlûlden kapuculuk virilüb Abdülkerim bin Süleyman dahi mahlûlden zümre-i mezbûreye kânûn üzere ilhâk olunmak buyuruldu; fi (boş), (...)zâde

Emekdârlardan Mehmed ve Hasan ve Siyavuş ve İsmail ve Mustafa mahlûlden kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 2 Ca. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât etmiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği çavuşbaşı İbrahim Ağa'nın arzı mücibince Cafer Çavuş oğlu Ahmed'e ve vezîr Davud Paşa sultânî teberdârları kethüdâsı Hüseyin'e mahûlden yigirmi akçe ile çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, Bâ-hatt

Mehmed bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mücibince Bali oğlu Kasım'a virilmek buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Ahmed'in kitâbeti gediği mahlûl olmağın yine zümre-i mezbûre şâkirdelerinden olub ehl-i kalem olan Abdurrahman'a virilmek buyuruldu; fi 2 Ca. Sene mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Paşa sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed'in gediği mahlûldür deyu vezîr-i sâni kâ'im-makâm Mehmed Paşa hazretlerinin tezkîresi mücibince yine emekdârlarından baş kapucibaşısı Rıdvan'a virilmek buyuruldu; fi 3 Ca. Sene mim

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa

Mustafa bin Ahmed

Mezkûr emekdâr olmağın hâssa yedekcilerden olmak üzere yevmî on beş akçe ile silâhdârlara ilhâk olmak buyuruldu; fi 4 Ca. Sene mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ müteferrika Mehmed'in gediği mahlûldür deyu kapu ağası iltimâsıyla zu'emâdan olan emekdâr Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 5 Ca. Sene mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçesi olan müteveffâ Mustafa bin Mehmed (...) (...) mîr-i mîrân-ı Mısır'ın gediği mahlûldür deyu emekdârlardan ulûfesiyle Ahmed bin Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 5 Ca. Sene mim

Livâ-yı Amasya

Sâbıkâ Rum Beğlerbeğisi Osman Paşa'nın oğlu Hasan Beğ üzerinde iken fâriğ olmağın sâbıkâ (boş) beği olan Ömer Beğ'e virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Süleyman bin Halil ve Mehmed bin Ahmed ve Mustafa mahlûlden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu, Ba'dehu mahlûlleriyle yazılmışdır (...)zâde, fi 13 Ca. Sene mim

Bi'l-fi'1 baş defterdâr Mustafa Paşa'nın ademlerine vech-i meşrûh üzere dirlik virildikten sonra diledüğü ademlerine tevzi etmek üzere on beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim Ca. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

Yusuf bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed

Mezkûrâna mîrahor-ı evvel Mustafa Ağa arzıyla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

[Sayfa 133]

Yevmü'l-Isneyn fi 7 Ca. Sene 1024 der-Üsküdar

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed Çavuş'un gediği Kıbrıs Beğlerbeğisi Ali Paşa arzıyla Kabil'e ve müteveffâ Yahya Çavuş'un gediği sulbî oğlu İbrahim'e Hamid sancakbeği arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 5 Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

25 Ahmed (...) veleş Mahmud

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere oğlu mezbûra tekâ'üd virilmek buyuruldu

Mustafa bin Abdullah, Acemi Osman Kurd, Hâcî Mustafa (...), Ali bin Abdullah (Serrâc-ı Hâssa), Handan bin Abdullah

Mezkûrûn emekdâr olmağla mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yesâr

Ahmed bin Mahmud Bosna

Mezkûr müteveffâ olub mahlûlü emekdârlardan Hâcî Ahmed getirüb hidmetde olunmağla mezkûr ulûfesiyle silahdârlara ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mustafa berât itmiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği baş kapu oğlanı Ali Ağa'nın ta'allukâtından olub emekdâr olan Mustafa bin Ali ve emekdâr olub Galata Sarayı'ndan bölüğe çıkub Yemen'e giderken şikeste olub sagirü'l-yed kalan Hasan Saray-ı Galata'ya emekdâr olmağla yevmî on iki akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 7 Ca. Sene [102]4, Bâ-iltimâs-ı ağayân

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Divân-ı hümâyûn kâtiblerinden olub emekdâr olan kâtib Ahmed arz-ı hâli mûcibince ve mîrahor-ı evvel Mustafa Ağa'nın oğulları Ahmed ile Mehmed'e dahi kânûnları üzere ulûfe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak rûznâmeyle Ahmed olunur ve Mehmed yigirmi akçe ile kayd olmuşdur; fi 7 Ca. Sene [102]4, fi 9 Ca. Sene [102]4

Emekdârlardan bevvâb Mehmed'in akrabasından Abdullah oğlu Hasan kânûn üzere mahlûlden bâb-ı hümâyûn bevvâblığı virilmek buyuruldu; fi 8 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

35 Mustafa bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın kapucular kethüdâsı Hüseyin Ağa arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa, Mim

13 Mehmed bin Şaban, Müteferrika Mehmed bin Hüseyin

Mezkûran emekdâr olmağla mîrahorbaşı arz-ı mûcibince kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 9 Ca. Sene [102]4

Emekdârlardan Mehmed bin Sefer ve diğer Mehmed bin Sefer ve Mehmed bin Abdullah cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Defterdârlık-ı Hazîne-i Haleb, Bâ-hatt

Sivas defterdârı olan Yahya'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [102]4

Hızır bin Mehmed, Ahmed Şam, Dilaver bin Abdullah, Rıdvan bin Ali, Mahmud bin (...) (...) Mustafa bin Hasan, Mustafa bin Abdullah, Ahmed Şam

Mezkûrlara cebecibaşı tezkîresiyle mahlûlleri kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Bâ-hatt

220 Mehmed bin Abdullah

Mezkûr ihtiyâr olmağla ulûfesi Kefe İskelesi'nden virilmek üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

Torak bin Derviş, Abdi bin Mahmud, Acemi Kurd Belgrad, Abdi bin Ahmed, Mehmed bin Ahmed, Neferen 5

Mezkûrûn dahi emekdâr olmağla mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

Livâ-yı Tikrit

Basra Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 7 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Mim

218 Ali bin Hasan

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesi Belgrad İskeleyi'nden virilmek üzere ağası tezkîresi mücibince yevmî altı akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Ebnâ-yı sipâhiyândan yevmî otuz beş akçe ulûfesi olan Nasuh Çerkes emekdâr olmağın mutasarrıf olduğu ulûfesinin yigirmi akçesiyle ve bâkî kalan on beş akçesiyle dahi emekdâr olan Hasan Çavuş oğlı Mustafa çavuş olmak buyuruldu; fi 8 Ca. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Ömer bin Acemi Rıza (...)

Mezkûr emekdâr olmağın yalnız beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 Ca. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî

Halil Matbah-ı Amire

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesine üç akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme-i Hâssa

Hasan bin Hüseyin

Mezkûr dahi emekdâr olmağla ağası arzıyla kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Emekdârlardan Osman bin Mahmud ve Şaban bin Süleyman ve Piyale bin Abdullah kapucubaşı Mustafa Ağa'nın tezkîresi mücibince kânûn üzere mahlûlden cebecilik virilmek buyuruldu

Defterdârlık-ı Rum, Bâ-hatt

Mukaddemâ Erzurum defterdârı olan Yusuf'a virilmek buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

[Sayfa 134]

Yevmü'l-Isneyn fi 10 Ca. Sene 1024 der-Üsküdar

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

Mustafa bin Hasan Bolı

Mezkûr esâmîsi defterde vech-i meşrûh üzere mukayyed iken yoklama defterinde sehven yalnız Mustafa kendi babası ismi yazılmamağla hâlâ arz-ı hâli ve kâtib arzıyla mahalli tashîh olmak olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Abdülcelil berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden yevmî on beş akçe ullûfesi olan müteveffâ Yusuf bin Hüseyin Çavuş'un ulûfesi hazîneye kalmak üzere gediği Çavuşbaşı arzıyla emekdârlardan Hamza ve müteveffâ Abdi

Çavuş'un gediği erbâb-ı tîmârdan Tîroğlı Abdülcelil'e bu dahi Çavuşbaşı arzı mûcibince zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi Gurre-i Ca. Sene [102]4, fi 10 Ca. Sene [10]24, Mîrahorbaşı

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yesâr, Bâ-hatt

11 (...) Veli bin Abdi velediş Osman

Mezkûr ihtiyârıyla ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Cebeciyan-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

3 Ahmed bin Mustafa 10 Abdi bin Şaban

Mezkûrân emekdâr olmağla mîrahorbaşı arzı mûcibince kânûnları üzere bölük virilmek buyuruldu

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden Mehmed kâtib olub şâkirdliği gediği mahlûdür deyu erbâb-ı kalemden Handan'a virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene 1024

Bâ-hatt

Bi'l-fi'l Yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa'nın zevcesi sultân hazretlerinin ulûfesi şey-i kalil olmağla yüz akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa, Mim

14 Ahmed bin Şahbaz Şâkird Mehmed

Mezkûrân emekdâr olmağla mîrahorbaşı Mustafa Ağa'nın arzıyla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Dilaver bin Abdullah mâl-ı mîrîde ziyâde hizmetde bulunmağla gümrük emîni olan müteferrika Murad Ağa'nın şart ve iltizâmı üzere mezkûr Dilaver Dergâh-ı Âlî çavuşları zümresine ilhâk olunmak için baş defterdâr-ı sabık Baki Paşa tarafından selase ve işrin ve elf Cemâziye'l-evvelisinin yigirmi sekizinci gününde mûmza tezkîre virilmeğın mûcibince virilmek buyuruldu; fi 10 Ca Sene mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz iki akçe ulûfesi olan Mehmed imâm Behruz fevt oldukda on altı akçesi âhire virilüb on altısı hazîne-mânde olmağla hâliyâ emekdârlardan şâkird Ahmed'e müteferrikalık gediği ile virilmek buyuruldu, Bâ-İltimâs-ı Kapu ağası-yı darü's-sa'de, fi 10 Ca. Sene 1024

Vezâret, Bâ-hatt

Kıbrıs Beğlerbeğisi Ali Paşa emekdâr olub câmi'-i şerîfde ziyâde hizmetde bulunmağın ağuş-ı hümâyûnda vücuda gelen hidemât-ı meşkûresi mukabelesinde vezâret pâyesiyle mutasarrıf olunmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Bevvâb-ı Dergâh-ı Âlî

11 Hâcı Mahmud bin Kasım Bevvâb-ı Dergâh-ı Âlî sâbık, (...) Ali bin Abdullah

Mezkûr bevvâb Hâcı Mahmud yoklamaya dâhil olmayub ve mezbûr Ali dahi yarar olmağın mahlûlden kânûn üzere Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Hüdâvendigâr, Mim

Hâliyâ mîrlivâ olan Mehmed Beğ'in hilâf-ı şer'-i şerîf katl-i nefis idüb azli fermân olunmağla Halil(?) Ağa karındaşı olub sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Silahdârân

136 Emrullah bin Mustafa

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesi Ahyolı mukâta'asından virilmek üzere ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ca. Sene [10]24

Kazâ-yı Mekke-i Mûkerreme, Bâ-hatt

Kudüs-i Şerîf kazâsından yevmî yüz yigirmi akçe ile mütekâ'id olan Mustafa Efendi ehl-i fazl ve hâfız-ı kelâmullah ve müceddid ve şeyhül-kurrâ olmağın kazâ-yı mezbûr tekâ'üdü ile tekâ'üdüne yevmî otuz akçe terakkî dahi virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Süleyman Çavuş'un gediği mahlûdür deyu çavuşbaşı arzı mûcibince emekdârlardan Seydi oğlu İbrahim ve müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği müşârünileyh arzıyla İbrahim oğlu Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Tobcıyân-ı Dergâh-ı Âlî

31 Ahmed bin İbrahim

Mezkûr nâ-bedîd olmağla gediği mahlûdür deyu topcıbaşı tezkîresi mûcibince yevmî dört akçe ile nev-müslim Mehmed Niğde'ye virilmek buyuruldu

Mim

Saray-ı atîk bevâblarından Mustafa'nın oğlu Hüseyin emekdâr olmağla kapucular kethüdâsı arzıyla kânûn üzere mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 Ca Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

55 Mehmed bin Mustafa

Mezkûrun fevti haberi emekdârlardan nev habbaz Osman mezbûrun mahlûlünden yevmî altı akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi Gurre-i Ca. Sene [10]24

Defterdârlık-ı Hazîne-i Basra, Telhîs

Mukaddemâ Gence'de rûznâmecî olan kâtib Ali'ye virilmek buyuruldu; fi (boş) Ca Sene mim

An-Cemâ'at-i Tobcıyân-ı Dergâh-ı Âlî

11 Ömer bin Mehmed

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın topcıbaşı tezkîresi mûcibince on beş akçesi hazîneye kalub sefere gitmek üzere yevmî yigirmi akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [10]24

[Sayfa 135]

Yevmü'l-Erba' fî 10 Ca. Sene 1024 der-Üsküdar

Kazâ-yı Haleb, Bâ-hatt

Süleymaniye müderrislerinin akdemi olan Mevlânâ Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sultân Süleyman, Mim

Mahlûl olmağın Hazreti Eyyûb müderrisi Mevlânâ Seyyid Kasım'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sultân Selim Hân der-Edirne, Mim

Mahlûl olmağın yine Edirne'de Sultân Bayezid müderrisi olan Mevlânâ diğêr Hüseyin Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sultân Bayezid Hân der-Edirne, Mim

Sahn müderrislerinin âkdemi olan Nevâli-zâde Mevlânâ Atâullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hankâh der-İstanbul, Mim

Mahlûl olmağın Edirne'de Üç Şerefelü müderrisi olan Mevlânâ Ebubekir'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Câmi'ardı der-Edirne, Mim

Mahlûl olmağın İstanbul'da Osman Paşa müderrisi Mevlânâ Muslihiddin Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Şahkulu, Mim

Mahlûl olmağın on üç yıl zamân-ı infisâli olan Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sultân Orhan, Mim

Mahlûl olmağın İstanbul'da Eski Murad Paşa müderrisi olan Mevlânâ Hibri'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Ali Paşa-yı Atîk, Mim

Mahlûl olmağın Davud Paşa Medresesi müderrisi Baki-zâde Mevlânâ Abdurrahman'a pîr-i vasatü'l-hâl dâhile iysâl itmek üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Ahmed Paşa, Mim

Mahlûl olmağın Beşiktaş'ta Sinan Paşa müderrisi olan Mevlânâ Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Kestel der-İstanbul

Mahlûl olmağın kırkdan ma'zûl ve altı yıl zamân-ı azli olan Mevlânâ Süleyman'a virilmek buyuruldu; fi mim

Vazife, Mim

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından yevmî elli akçe ulûfesi olan Elkas ve kırk akçesi olan Emrullah fevt olub ulûfeleri mahlûldür deyu elli akçesi Rumeli Kazaskeri olan Aziz Efendi'nin

oğlı Yahya'ya ve otuz akçesi şeyhülislâm hazretlerinin kerîmelerine virilmek buyuruldu; fi (boş)
Ca. Sene [10]24

Medrese-i Süleymaniye, Bâ-hatt

Mahlûl olmağın yine Sultân Süleyman müderrislerinin akdemi olan Mevlânâ diğer Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Hazret-i Eyyûb, Mim

Mahlûl olmağın sâbıkâ Edirne'de Sultân Bayezid müderrisi iken bî-sebeb ma'zûl olan Mevlânâ Mustafa Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi mim, Hareket-i misliyye ile

Kazâ-yı Haleb, Mim

Edirne'de Sultân Selim Hân müderrisi olan Mevlânâ Hüseyin Efendi marîz olub hidmet-i dersiyye iktidârı olmamağla kazâ-yı mezbûr tekâ'üdü ile Sultân Selim Hân-ı Kadîm evkâfi zevâidinden yevmî yüz akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sahn, Mim

Mahlûl olmağın İstanbul'da Hankâh müderrisi olan Mevlânâ Abdulvehhab'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Üç Şerefelü der-Edirne, Mim

Mahlûl olmağın yine Edirne'de Câmî'ardı müderrisi olan Mevlânâ Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Osman Paşa, Mim

Mahlûl olmağın hâriclerin akdemi olan Şahkulu müderrisi Mevlânâ Abdülhalim'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kazâ-yı Kütahiyye, Mim

Mahlûl olmağla Bursa'da yevmî altmış akçe ile Sultân Orhan müderrisi olan Mevlânâ Ramazan'a virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Murad Paşa-yı Atîk, Mim

Mahlûl olmağın dâhil ile Ali Paşa-yı Atîk müderrisi Mevlânâ Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi mim; Sultânlar medârisinin birisine hareket etmek üzere

Medrese-i Davud Paşa, Mim

Mahlûl olmağın Ahmed Paşa müderrisi Kabakulak-zâde Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i Sinan Paşa, Mim

Hâriclerin akdemi olub on yıl zamânı ve kırkdan ma'zûl olan Mevlânâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Medrese-i (Boş), Mim

On bir yıl zamânı olub olan Mevlânâ Sani'ye virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Silahdârân

12 Abdülfettah bin Hasan veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden kânûn üzere sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu

[Sayfa 136]

Yevmü's-Sebt

fi 11 Ca. Sene 1024 yevm-i mezbûrda Üsküdar'dan kalkılmışdır

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden 11 bölükde yevmî yedi akçesi olan müteveffâ Ali (...) gediği mahlûldür deyu emekdâr olub elinde sûret-i ru'ûsı olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Ağalık-ı Gurebâ-yı Yemîn, Bâ-hatt

Gurebâ-yı yesâr ağası olan (boş) Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [102]4

Ağalık-ı Gurebâ-yı Yesâr, Mim

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından Osman Ağa'ya emekdâr olmağla verilmek buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Gazanfer Müteferrika

Mezkûr emekdâr olmağla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 13 Ca. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân, Berât itmişdir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Ahmed'in gediği ehl-i kalem olan Sinan oğlu Kasım'a virilmek buyuruldu; fi 15 Ca. Sene 1024

Emekdârlardan Abdullah oğlu Murad yarar olmağın cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 16 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

14 Mehmed bin Mahmud velediş Musa

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere sekiz akçe ile virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme

(...)(...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu dîvân çavuşları hizmetinde olmak üzere arz-ı hâlî mûcibince virilmek buyuruldu; fi 17 Ca. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Gevherhan Sultân hazretlerinin oğlu müteveffâ Mehmed'in oğlu Ahmed müşârünileyhanın tezkîresi mûcibince mezbûr müteferrika Mehmed'in gediği mezbûra virilmek buyuruldu; fi 17 Ca. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî altmış akçe ulûfesi olan Musatafa bin Nasuh fevt olub gediği mahlûldür deyu Kaniye beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın kethüdâlığı hizmetinde olub Dergâh-ı Âlî bevvâblarından yevmî on akçe ulûfesi olan 4 bölükde yevmî on akçe ulûfesi olan Hüseyin Bosna'ya müteferrika-yı mezbûrun kırk akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî yigirmi akçesi ile Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 17 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

197 Sefer Karaman veledes Hasan

Mezkûr ulûfesinden sulbi oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Bâ-hatt

Emekdârlardan Behram oğlu Abdülcelil ve Mehmed nâm cebecibaşı tezkîreleri mûcibince kânûn üzere mahlûllerinden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği mahlûldür deyu baş defterdâr Mustafa Paşa hazretlerinin tezkîresi mûcibince Mehmed Çavuş oğlu İlyas'a virilmek buyuruldu; fi 13 Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Abdullah veled-i Demir Derbâş(?)

Mezkûra babası müşârünileyh iltimasıyla on akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

81 Bali bin Hamdullah

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 16 Ca sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî yigirmi yedi akçe ulûfesi olan Mustafa bin Kemal fevt olub gediği mahlûldür deyu Sultân Bayezid hatîbî Abdülkerim'in arz-ı hâli mûcibince evlâdından Yahya'ya yevmî yigirmi akçe ile virilmek buyuruldu; fi 17 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Mim

166 İlyas bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Mim

20 Ahmed bin Abdullah veledes Latif ve Mehmed

Mezkûr ulûfesinden oğullarına fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı kendüye tekâ'üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

13 Mehmed bin Hasan veledes Osman

Mezkûr ulûfesinden kânûn üzere oğluna fâriğ olmağla ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere on üç akçesi mezbûra tekâ'üd virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Bâbü's-sa'ade ağası Osman Ağa tezkîre gönderüb emekdârlardan Mehmed bin Ali için yarar ve harem-i muhteremde perveriş bulmuş emekdârdır deyu düşenden yevmî on beş akçe ile çavuşluk ricâsına i'lâm itmeğın virilmek buyuruldu; fi 18 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Gilmân-ı Acemiyân der-Galata

2 İsmail bin Yahya

Mezkûr emekdâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 18 Ca. Sene [10]24 Mukabele-i

[Sayfa 137]

Yevmü's-Selâse fi 18 Ca. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Niğde sancağında ze'âmeti olan müteveffâ müteferrika Ali'nin gediği mahlûldür deyu Gevherhan Sultân hazretlerinin kapu ağası olan Piyale Ağa'ya virilmek buyuruldu mim

Ağalık-ı Mehterân-ı Hayme, Bâ-hatt

Zümre-i mezbûre kethüdâsı olan emekdâr Hürrem'e virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene 1024
Emekdârlardan Mehmed yarar olmağın kapu ağası iltimâsıyla mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu

Dergâh-ı Âlî çavuşlarından yevmî otuz akçe ulûfesi olan Sayyâdi Hüseyin Çavuş'a müteveffâ Hemdem(?) Çavuş tahvilinden ulûfesi hazîneye kalmak üzere ze'âmet virilüb lakin fevti gayri vâki' olmağın kayd olmamağla ulûfesi mukarrer ve tashîh olmak buyuruldu; fi 9 Ca. Sene 1024

Emekdârlardan Ali oğlu Mustafa yarar olmağın mahlûlden kânûn üzere Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

108 Ferhad Teberdâr veledes İbrahim

Mezkûr ulûfesinden oğlu mezbûra fâriğ olub mâ'adâsın tekâ'üd ricâ itmeğın ağası tezkîresiyle mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Ali

Mezkûr emekdâr olmağla müteveffâ müteferrika Kemal mahlûlünden yedi akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 19 Ca sene mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Bâ-hatt

Hâliyâ yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa'nın zevcesi Sultân'ın teberdârlar kethüdâsı Mehmed yarar olmağın müşâhere-horân mahlûlünden yevmî yigirmi beş akçe ile ve hâssa hayme mehterlerinden bölük-i evvelde yevmî kırk beş akçe ulûfesi olan Mehmed bin Mahmud ser bölük ağası arzıyla ulûfesinin otuz akçesiyle zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Mehmed bin Pervane

Mezkûr emekdâr olmağla yalnız beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 21 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

108 Mehmed bin Mustafa

Mezkûr emekdâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince ulûfesinin mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 22 Ca. Sene 1024

Kazaskerlik-i Anadolu, Bâ-hatt

Sâbıkâ İstanbul kâdısı olan Mevlânâ Rıdvan Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mehmed berât itmiştir Hasan dahi berât itmiştir, Mim

Zümre-i mezbûreden Mustafa Çavuş oğlu Mehmed eşkiyâdan olduğuna arzlar gelüb emr-i şerîfe itâ'at itmemekle çavuşluk gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Sinan Çavuş oğlu Mehmed'e virilmek ve Üveys Çavuş'un gediği çavuşbaşı arzıyla Mahmud'a virilmek ve müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği çavuşbaşı arzı mucibince İbrahim oğlu Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene 1024

Emekdârlardan Hızır oğlu Abdülgani yarar olmağın cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlünden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Hüseyin'in gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Mahmud oğlu Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 25 Ca. Sene 1024

Emekdârlardan Dilaver bin Abdullah ve Hasan bin Salih(?) ve Ali bin Abdullah ve Memi oğlu Sefer yarar olmağın cebecibaşı arzları mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

249 Ahmed bin Hüseyin

Mezkûr emekdâr olmağla ağası arzıyla ulûfesinin mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 18 Ca. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî yigirmi akçe ulûfesi olan Osman Mürdüm ağa-yı yeniçeriyân fevt olub gediği mahlûldür deyu on akçesiyle gediği emekdârlardan Mehmed oğlu Mehmed'e ve hâssa mehterlerden yevmî otuz akçe ulûfesi olan Yusuf (...) ser bölük emekdâr olmağla ağası arzıyla ulûfesinin yigirmi akçesiyle ve emekdârlardan Abdullah oğlu Memi vezîr Ali Paşa arzıyla zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 19 Ca. fi 21 Ca. fi 20 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî

Mahmud bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağla müteveffâ Osman Çavuş mahlûlünden beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Mustafa bin Ahmed, Yusuf bin Durmuş, Ali bin Abdullah, Musli bin Yahya, Hüseyin bin Abdullah, Hasan Şam, Ramazan bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Süleyman bin Ali, Mustafa bin Abdullah, İlyas bin Ahmed, Murad bin Mustafa, Mustafa Şam, Neferen 13

Mezkûrünün beş neferi hâssa hayme mehterlerinden iken ulûfeleri müşevveş olub vesâ'iri dahi emekâr olmağla mehterbaşı arzı mûcibince zümre-i mezbûrenin yigirmi bir nefer

mahlûllerinden zikr olunan beş neferin yerleri tashîh olunub mâ'adâsı ibtidâdan kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 Ca. Sene 1024

[Sayfa 138]

Yevmü'l-Cum'a fi 22 Ca. Sene 1024

Mehmed nev-müslim, Mehmed bin Murad, Mehmed bin Abdullah, Receb bin Abdullah, Abdurrahman bin Ahmed, Ali (...), Ahmed bin Abdullah, Veli Anadolu, Sinan (...), Zülfikar bin Abdullah (...) Ahmed bin Mehmed, Ramazan bin Murad, Yusuf bin Abdullah

Mezkûrûn emekdâr olmağla cebecibaşı tezâkiri mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

90 Seydi Teberdâr İlyas tekâ'üd, 221 Abdi bin İbrahim, 83 Behruz (...) Yunus, 146 Memi Yeniçeri

Mezkûrûna ağası tezâkiri mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

4 Piyale bin Abdullah Bevvâb-ı Bâb-ı Hümâyûn, Salih bin Mustafa Bolı

Mezkûrân emekdâr olmağla mahlûlleri kânûn üzere Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Murad bin Abdurrahim, Mustafa bin Abdurrahim, Mehmed Çavuş Silahdâr

Mezkûrûna gümrük emîni Murad Ağa tezkîresi mûcibince yevmî beşer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 22 Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

15 Ali İlbasan, 20 Ramazan Tekelü

Mezkûrân emekdâr olmağla Bağdad muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa arzıyla birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Çavuşân

Mehmed Çavuş veled-i Mustafa Ağa

Mezkûr ordu-yı hümâyûnda hizmetde bulunmağın beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 23 Ca. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir

Zümre-i mezbûreden Paşa'da ze'âmeti olan müteveffâ mütefrrika Hüseyin'in gediği mahlûldür deyu Tırhala sancağı alay beğisi olub emekdâr olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 25 Ca. Sene 1024 İltimas-ı ağa-yı yeniçeriyân

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defter-i Hakanî

Zümre-i mezbûreden kâtib olan Ali'nin şâkirdlik gediği mahlûldür deyu defter emîni arzıyla ehl-i kalem olan Murtaza oğlu Mahmud'a virilmek buyuruldu; fi 29 R. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevâblarından on beşinci bölümde yevmî on akçe ulûfesi olan Behram bin Abdullah yarar olmağın şeyhülislâm hazretlerinin mektûbı mücibince düşenden yevmî yigirmi akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Şâkirdân-ı Serracîn-i Hâssa

2 Yusuf Gümülçine

Mezkûr defterdâr ademi olub emekdâr olmağla kânûnları üzere silahdârlar zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 27 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

106 Silahdâr Yusuf bin Abdullah velediş Ali, 16 Abdi bin Rüstem (...) velediş Mustafa, Sipahi(?) 132 Hasan bin Kasım velediş Mustafa, Silahdâr 86 Şahin bin Arslan velediş Mustafa ve İbrahim, Sipahi(?) 100 Hasan bin Mehmed velediş Ömer ve Osman, Neferen 12

Mezkûrûn ulûfelerinden sulbî oğulları mezbûrûna fâriğ oldukları ecîlden ağaları tezâkiri mücibince mezkûr Yusuf'un altı akçesi hazîneye kalmak üzere ve mezbûr Abdi'nin dört akçesi hazîneye kalmak üzere mâ'adâsının dahi mâ'adâları hazîneye kalmak üzere oğullarına kânûn üzere virilmek buyuruldu

Medâ'in Mustafa, Ömer bin Satılmış, Hüseyin bin Ali

Mezkûrûn yarar ve emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mücibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene 1024

Kitâbet-i Defter-i Hakanî, Mim

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Perver'in gediği mahlûldür deyu defter emîni arzı mücibince zümre-i mezbûre şâkirdlerinden ehl-i kalem olan Muharrem'e virilmek buyuruldu; fi 22 Ca. Sene 1024

Livâ-yı Bolı, Mim

Mîrlivânın zulm ve ta'addisi olub şâkîleri gelmekle sâbıkâ Cidde beği olan Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 23 Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

24 Ahmed Cebeci (...)

Mezkûr emekdâr ve hizmetde bulunmağla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 24 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân, Tekâ'üd

236 Eyyüb(?) Mehmed

Mezkûr ulûfesinin sekiz akçesi sulbî oğlu Ahmed'e fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere virilmek buyuruldu; fi 28 R. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı İbrahim Ağa'nın arzıyla emekdârlardan Mustafa oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

İsmail bin Ali

Mezkûr yarar olmağın yevmî beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

Eyâlet-i Tunus

Bi'l-fi'l Mentеше beği olan Memi Beğ emekdâr olmağla livâ-yı mezbûra ber-vech-i arpalık mutasarrıf olmak üzere eyâlet-i mezbûre virilmek buyuruldu; fi 29 Ca. Sene [10]24

[Sayfa 139]

Yevmü'l-Ehad fi 24 Ca. Sene 1024

Çavuşbaşılık-ı Dergâh-ı Âlî

Matbah emîni olan Halil Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 24 Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Mütferrikayân

Mustafa bin İbrahim, Halil bin İbrahim

Mezkûrân emekdâr olmağla mahlûlden ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Gulâm-ı Acemi 22 Hüseyin bin Hasan, İbrahim, Mustafa bin Hüseyin, Mehmed bin Şaban, 2 Bevvâb-ı bâb-ı hümayûn İbrahim Kayseriyye, 5 Ahmed bin Abdurrahman, Firun-ı Hâssa Ahmed bin Hüseyin, Gulâm-ı Acemi Ahmed bin Mustafa, Dilaver bin Abdullah Rum Defterdâr, Mustafa bin Abdullah Rum, Mehmed bin Sefer Rum, Bahçe-i Emekdâr Ali bin Ahmed, Abdülgani (...) Ahmed, Mustafa Bolı bin Mehmed, İbrahim bin Süleyman, Mehmed (...) Bolı, Derviş Mehmed veled-i (...) Ahmed, Ali Bosna, Mehmed bin Mustafa

Mezkûrân emekdâr olmağla ba'zı arz ve kimi arz-ı hâl ve iltimâs ile mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Şâkirdân-ı Hazîne

Mustafa Şakird-i muhasebe

Mezkûr emekdâr olmağla mahlûlden bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 28 R. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Rukiye Sultân hazretlerinin teberdârları kethüdâsı olan Mehmed bin Abdullah emekdâr olmağın yevmî yigirmi akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 R. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

235 Ahmed Midillü velediş Davud

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 28 Ca. Sene [10]24

Kazâ-yı Ayazmend

Sâbıkâ Anadolu kazaskeri olan Mevlânâ Mehmed Efendi'ye kazâ-yı mezbûr ber-vech-i arpalık ve tekâ'üdine elli akçe terakkî ile yevmî iki yüz elli akçe üzere virilmek buyuruldu

Emekdârlardan Kerim bin Mehmed yarar olmağın Kandili Arslan'ın karındaşı olmağla mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevvâblarına ilhâk olmak buyuruldu; fi 23 R. Sene [10]24

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Ehl-i kalem olan Ali mahlûlden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 13 Ca. Sene 1024

Bundan akdem Dergâh-ı Âlî bevvâblarından 35 bölükde yevmî altı akçe ulûfesi var iken yoklamada mevcûd bulunmayan Mehmed bin Selim mağdur olmağla mahlûlden yine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu bâ-ricâ-ı Balyos-ı Venedik

Muharrem Günülliyân Memi, Nimetullah (...), Fethullah (...), Mustafa Yeniçeriyân, Diğer Mustafa (...), Mehmed Şam, Ahmed Şam, Mustafa Şam, Ali Şam, Hüseyin Şam, Neferen 10

Mezkûrûn emekdâr olmağla beş neferi cebecibaşı ve beş neferi dahi Mehmed Paşa arzlarıyla mahlûlden cebecilik virilmek buyuruldu

Emekdârlardan Mahmud bin Mustafa ve Siyami bin Habib vezîr Davud Paşa hazretlerinin arzıyla Mehmed bin Mustafa ve Mehmed bin Ali ve Hüseyin bin Mustafa ve Halil bin Burhan ve Carullah bin Nurullah ve Ramazan bin Abdi ve Mehmed ve Süleyman bin Bali nâm kimesnelere dahi cebecibaşı tezkîreleri mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Ca. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Bâb-ı Hümâyûn

5 Hasan bin Kurd

Mezkûr yarar olmağın ve hazîne ile gelüb hizmetde bulunmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Yevmü'l-Isneyn fi Gurre-i C. Sene 1024

Livâ-yı Deyr-i Rahbe

Sefer-i hümâyûna yigirmi katâr deve getürmek üzere sâbıkâ mîrlivâ olan Feyyaz oğlı (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 4 C. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Ankara sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediği mahlûldür deyu sâbıkâ Bosna Beğlerbeğisi İbrahim Paşa'nın iltimâsıyla ademlerinden İbrahim oğlı Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 4 C. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Hüsrev Kethüdâ

Mezkûr Anadolu muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin müsellemi olub hizmetde bulunmağla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 5 C. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Ebnâ-yı sipâhiyândan 223 bölükde yevmî elli iki akçe ulûfesi olan Derviş İzmir yarar olmağın üç akçe terakkî ile yevmî elli beş akçe olmak üzere Dergâh-ı Âlî müteferrikaları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 4 C. Sene 1024

Şeyh Şücaeddin zâviyesi şeyhi iltimâsıyla emekdârlardan (...) bin Kurd baba silahdâr bölüğüne kânûn üzere ilhâk olmak buyuruldu; fi 7 C. Sene 1024

[Sayfa 140]

Yevmü'l-Ehad fi 8 C. Sene 1024

Kazâ-yı Kütahiyye

Kâdı-yı sâbık Mehmed Efendi'nin müddeti tamam olmuştur deyu müderrisi Ramazan Efendi'ye virilüb lakin hâlâ ahali-i vilâyet gelüb hüsn-i hâline şehâdet itmekle kazâ-yı mezbûr girü Mevlânâ-yı mûmâileyhe mukarrer olub ve mûmâileyh Ramazan Efendi'ye yine Kütahiyye'de vâki' Germiyânoğlu medresesi ber-vech-i te'bîd virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

7 Mehmed bin Süleyman

Mezkûr emekdâr olmağla kânûn üzere bölüğe ilhâk olamak buyuruldu; fi 10 C. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

2 Mehmed bin Mustafa

Mezkûr Galata kazâsı sürsatı tahsîlinde hizmetde bulunmağla kâdı arzı mûcibince bir akçe terakkî virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevvâblarından olub Rumeli kazaskeri muhızır başısı olan Mehmed'e şartı tamam olmağla yeri âhare virilmeğın mezbûra kânûn üzere ze'âmet ile Dergâh-ı Âlî çavuşluğu virilmek buyuruldu; fi 10 C. Sene [102]4

Livâ-yı Ergani

Sâbıkâ (boş) sancağbeği olan Simon-zâde(?) Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 18 C. Sene 1024

Livâ-yı İspir

Ergani Beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî ve Bâb-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden 31 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan sadrazam hazretlerinin aşçıbaşısı Osman bin Cafer'e çavuşluk virilüb gediği mahlûl olmağın yine emekdârlardan Süleyman Gazi'ye ve yine zümre-i mezbûreden olub Rumeli muhızırbaşısı olan Mehmed'e çavuşluk virilmeğle gediği mahlûl olmağın bâb-ı hümâyûn bevvâblarından 1 bölükde yevmî üç akçe ulûfesi olan Halil bin İbrahim ve anın gediği dahi müşârünileyh emekdârlarından Yusuf'a virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağın kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 22 C. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçe ulûfesi olub sâbıkâ vâli-yi Mısır olan vezîr Mehmed Paşa hazretlerinin kapucıbaşısı müteveffâ Yusuf'un gediği mahlûl olmağın bundan akdem yevmî altmış akçe ile Mısır müteferrikalarından iken terk idüb hâlâ seferi ihtiyar iden emekdâr İsmail'e arz-ı hâli mûcibince virilmek buyuruldu; fi 22 C. Sene 1024

Livâ-yı Sultanönü

Sâbıkâ Delvine beği olan Hüseyin Beğ'e virilmek buyuruldu fi mim

Garib yiğitlerden Hamza bin Mustafa ve Mehmed bin Mehmed ve İbrahim bin Ahmed ve (...) Kahraman cebecibaşı tezkîresi mücibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından yevmî otuz akçe ulûfesi olan Mustafa Bosna'ya Ayıntab sancağında ulûfesi bedeli ze'âmet virilüb lakin sâhibi hayatta olmağla mezkûrun ulûfesi gerü kemâ-kân mukarrer olmak buyuruldu; fi 10 Ca. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Silahdârân, Mim

26 Mehmed bin Piri

Mezkûr silahdârlar kethüdâsı olmağla kânûnları üzere beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî ma'a Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Tezkîreci Berât eylemiştir

Dergâh-ı Âlî zevvâklarından yevmî kırk akçe ulûfesi olub hâlâ tezkîre-i sâni hizmetinde olan Mehmed ehl-i kalem ve harem-i muhterem emekdârlarından olmağla Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından müteveffâ Cebrail'in müteferrikalığıyla sâbıkâ reisülküttâb olan kâtib Mim Mehmed'in kitâbeti gediği mahlûl olmağla mezbûra virilmek buyuruldu; fi 15 C. Sene 1024

Emekdârlardan Hasan bin Abdullah ve Süleyman ve Hasan ve Habib mahlûlden kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 19 C. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Rıdvan ile Osman berât itmiştir, Mim

Zümre-i mezbûreden Saruhan sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediği sadrazam hazretlerinin ademi olub emekdâr olan Rıdvan'a ve Karahisar-ı Sahib sancağında ze'âmeti olan müteveffâ (...) Çavuş'un gediği zu'emâdan Mustafa'ya ve müteveffâ Arslan Çavuş'un gediği hizmetde bulunan Mehmed Çavuş'un arz-ı hâli mücibince Şah Çavuş oğlu Ahmed'e ve Dergâh-ı Âlî bevâblarından 31 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan sadrazam hazretlerinin aşçıbaşısı Osman bin Cafer'e ze'âmet ile kânûn üzere çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 19 C. Sene mim, fi 17 C. Sene mim, fi 20 C. Sene mim, fi 21 C. Sene mim

Livâ-yı Teke

Sâbıkâ Menteşe beği olan Veli Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 21 C. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ (boş) çavuşun gediği mahlûl olmağın zu'emâdan olub emekdâr olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 17 C. Sene mim

Emekdârlardan Mustafa bin Mehmed ve Mehmed bin Memi ve Ömer bin Mehmed ve Ali bin Abdullah cebecibaşı tezkîri mücibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûre-ye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) C. Sene 1024

[Sayfa 141]

Yevmü'l-Hamse fi 23 C. Sene 1024 der-Konya

Mehmed bin Ramazan, Yusuf bin Ahmed, Ömer bin Mehmed, Musli bin Ömer

Mezkûrlar cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob

Kenan bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla Kurd bin Abdullah Edirne'ye virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

52 Hüseyin bin Ahmed, 263 Mustafa bin Hüseyin

Mezkûrân Bağdad canîbinde eşkiyâ def'inde hizmetde bulunmağla Zülfikar Paşa arzıyla birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

166 Hüseyin bin Mehmed Budun, 156 Mahmud (...) (...)

Mezkûrân Derviş Çavuş ile emriyle Engürüs canibinde hizmetde olub hâlâ livâ-yı hidmet itmemekle vezîr Ali Paşa arzıyla ulûfeleri ağası kapusunda virilüb ve ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed bin Mehmed'in gediği mahlûl olmağla Dergâh-ı Âlî müteferrikalığıyla Mâliye kâtiblerinden olub ehl-i kalem olan (...) Ali'ye virilmek buyuruldu; fi Selh-i C. Sene 1024 Mezbûr (...) Ali'ye yalnız kitâbet ile yazılmıştır

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb mahrûse-i Burusa'da Hamza Paşa Medresesi'nden munfasıl olan Mevlânâ Burhaneddin için ehl-i ilm olmağla İstanbul'da vâki' kendü medresesi dahl oldukda Mevlânâ-yı müşârünileyhe virilmek ricâ itmeğin açıldıkda virilmek buyuruldu; fi 15 C. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden Hamid sancağında ze'âmeti olan Mehmed Çavuş sulbî oğlu Ömer'e fâriğ olmağla sâbıkâ Anadolu Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince ve Konya sancağında ze'âmeti olan Mahmud Çavuş dahi gediğin sulbî oğlu olub yarar ve müstehak olan Ali'ye fâriğ olmağın çavuşbaşı Mustafa Ağa tezkîresi mûcibince virilmek buyuruldu; fi 28 C. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob

10 Mehmed bin Abdullah

Mezkûr sefere gelmemekle gediği mahlûldür deyu ağası i'lâmıyla şeref-i İslamla müşerref olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

169 Receb bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere yedi akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi Selh-i C. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Azebân-ı Tersâne-i Kadırgaha-yı Hâssa

149 Osman bin Abdullah, 16 Mehmed bin Abdullah, 58 Mustafa bin Abdullah, 210 İbrahim bin Abdullah, 121 Abdi bin Abdullah, Ali bin Abdullah, 53 Siyavuş bin Abdullah, 64 Ahmed bin Abdullah

Mezkûrûn emekdâr olmağla mutasarrıf oldukları ulûfeleriyle Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi Selh-i C. Sene 1024

Yevmü'l-Isneyn fi Gurre-i Receb Sene 1024 der-Konya

Livâ-yı Tekman

Pasin beği Mahmud Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Silahdârân

69 Osman bin Mehmed

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 2 B. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Peyk-i Saray Ahmed bin Mehmed, 3 Mehmed bin Yakub, 3 Piri bin Mehmed, 4 Mehmed bin Hasan Edirne, 18 Mehmed bin Abdullah, 5 İsmail (...), Neferen 6

Mezkûrûn yarar ve emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi Gurre-i B. Sene 1024

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden şâkird Ahmed'in telbîsi zâhir olub def'i lâzım gelmekle hâliyâ gediği ehl-i kalem olan Yusuf'a virilmek buyuruldu; fi 5 B. Sene 1024

Livâ-yı Pasin

Sâbıkâ Kengiri Beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob

18 İvaz bin Sadi

Mezkûr pîr ve marîz olmağla ihtiyârıyla gediği sulbî oğlu Yusuf'a fâriğ olmağın kânûn üzere virilmek buyuruldu

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defter-i Hakanî, Berât etmiştir

Zümre-i mezbûreden Riş Mehmed'in gediği mahlûldür deyu bu def'a sefere me'mûr iken gelmedüğün defter emîni i'lâm itmekle arzı mûcibince mukaddema Kızılbâşa giriftâr olub hâlâ halâs olan Mehmed bin Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 3 B. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Çavuşân

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Osman Çavuş'un gediği mahlûldür deyu seferde çavuşbaşı olan Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince Amid sancağında ze'âmeti olan Hüseyin oğlu Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 2 B. Sene 1024

[Sayfa 142]

Yevmü'l-Erba' fi 3 B. Sene 1024 der-Konya

Receb bin Oruc (...), Mustafa (...), Hüseyin bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Mustafa bin Mehmed, Murad bin Abdullah, Ahmed bin Mustafa, Osman bin Hasan, Mehmed bin Abdullah, Ali bin (...) (...), Mehmed bin Ahmed (...), Mehmed bin Mustafa (...), Mustafa bin Yunus (...), Abdi bin Ahmed, İbrahim (...), Mustafa bin Rıdvan, İbrahim bin Mehmed, Sinan bin Mustafa Amasya, (...) bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah Edirne, Bedri(?) bin Abdullah Edirne, Hasan bin Abdullah Edirne, Mustafa (...), Veli bin Hüseyin Eskişehir, Mehmed bin Hasan Edirne, Ali bin Veli (...), Kurd bin Abdullah (...), Mustafa bin Hüseyin, Halil(?) bin Mehmed (...), Musa bin Abdi(?), Ahmed bin Ali, Hasan bin Yunus (...), Mehmed bin Abdullah, Musa bin Kurd Kara (...), Hasan bin Abdullah, Piyale bin Abdullah, Ahmed bin İbrahim, Mustafa bin Mahmud, Ahmed bin Hasan, Hüseyin bin Ahmed Edirne, Hasan bin Hüseyin (...), İbrahim (...), Rahman bin Pervane, Neferen 44

Mezkûrûn tob arabacıları ile hizmetde olub emekdâr olmağla hâlâ arabacıbaşı tezkîresi mûcibince zümre-i mezbûreden on yedi nefer müteveffânın mahlûllerinden biri (...) (...) dörder ve mâ'adâsı üçer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Mustafa bin Hızır, Hüseyin bin Rıza, Abdi bin Mustafa, Ali bin Kalender Erzurum, Neferen 4

Mezkûrûn yarar olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Burusa'da sâkin Sarı Ali Çavuş muhasebesi görülmek için emr-i şerîf ile çavuş ta'yîn olundukda itâ'at-i emir itmemeyle gediği alınmak fermân olunmağın Seydi Ali oğlu Kurd'a virilmek buyuruldu; fi 10 B. Sene 1024

Emekdârlardan Sinan yarar olmağın mahlûlden kânûn üzere Bâb-ı Hümâyûn bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 5 B. Sene 1024

Livâ-yı Ardanuç

Mîrlivâ olan İbrahim me'mûr olduğu dernek ve cemiyetlerde mevcûd bulunmamağla Çıldır Beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzı mûcibince sâbıkâ Çıldır Beği olan emekdâr Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 13 B. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb ebnâ-yı sipâhiyândan 152 bölükde yevmî yigirmi akçe ulûfeye mutasarrıf olan Murad teberdâr için yarar olub Birecik İskelesi emîni olmağla âsî Urbân tâ'ifesinden otuz neferden ziyâde kimesneyi ele getirüb hizmetde bulunmuşdur deyu on akçe terakkî ile müteferrikalık ricâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi (boş) B. Sene [10]24

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa'nın arzı mûcibince emekdârlardan Mehmed kânûn üzere mahlûlden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Ali (...), İsmail bin Behram, Hasan bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Neferen 4 sahh
Mezkûrûn emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere mahlûllerinden
zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyruldu fi (boş) B. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

85 Silahdâr Mustafa (...) veledêş Rıdvan, Mim 110 Mehmed bin Hüseyin veledêş Hüseyin,
Sipahi 3 Mehmed bin Nasuh veledêş Osman, Gurebâ-yı Yemîn 27 Veli bin Harun veledêş Bedri(?),
62 Ahmed bin Murad veledêş İlyas, 40 Şah (...) veledêş (...)

Mezkûrûn ulûfelerinden oğullarına fâriğ olmağın ağaları tezkîresi mûcibince kânûnları üzere
virilmek buyruldu

Mim

Durmuş bin Yusuf (...), Rıdvan bin Abdullah, Kenan bin Abdullah, (...) bin Memi, Mehmed
bin Derviş, Cafer bin Rıza, Mehmed Şam, Mahmud bin Seydi, Mehmed bin Rıdvan, Şakir bin Ali,
Mehmed bin Veli, Mehmed bin İsmail, Üveys, Hızır, Osman bin Mehmed, Turgud bin Şehsuvar,
Ali bin Abdulah, Mehmed bin Ali, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Mahmud, Ahmed bin (...)

Mezkûrûn ulûfesiz topçuluk hizmetinde olub emekdâr olmağla hâlâ topçibaşı defteri
mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyruldu; fi 29 C. Sene
[10]24

Livâ-yı Ankara

Mîrlivânın zulm ve te'addisi olduğun kuzzât ve çavuşân ve zu'emâ ve erbâb-ı tîmâr ihbârıyla
Ankara kâdısı Hayrabad kâdısı dahi arz itmeğın sâbıkâ mirlivâ olan İbrahim Beğ'e virilmek
buyruldu; fi 5 B. Sene 1024

Livâ-yı Çeçerek

Mîrlivâ olan Ali sefer hizmetine varmaduğundan gayrı hâliyâ dârü'l-harbe varub eyledüğün
Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arz itmekle sâbıkâ Eleşkird beği olan Mustafa Beğ'e virilmek
buyruldu; fi (boş) B. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

1 Mehmed bin Kasım, 21 Halil bin Osman

Mezkûrân hizmetde bulunmağla ikişer akçe terâkkî virilmek buyruldu; fi 14 B. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

15 İlyas bin Abdullah veledêş Abdülbaki

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın kânûnları üzere gurebâ-yı yemîne
olmak üzere virilmek buyruldu

Livâ-yı Kiği ve Ardahan

Kiği Beği mukaddemâ mukadder müteahhid olduğü iki (...) (...) bin (...) müşârünileyhe ve
bin (...) dahi Ardahan beği virmek üzere sancakları ber-vech-i mübâdele virilmek buyruldu; fi 17
B. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

60 Yusuf Bulgar, 46 Mehmed bin Hâfiz

Mezkûran yarar ve emekdâr olmağla mezbûr Yusuf'a beş ve merkûm Mehmed'e üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 22 B. Sene 1024

[Sayfa 143]

Yevmü'l-Isneyn fi 24 B. Sene 1024 der-Edirne

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mahmud Çavuş'un gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Süleyman'a virilmek buyuruldu; fi 1024

Kılıç bin Arslan, Ahmed bin Ömer, Ali Yenişehir

Mezkûrün emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Ali Drama ve Hüseyin yarar olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlünden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Mîr-i Mîrân-ı Bağdad

Diyarbakir muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa hazretlerine virilmek buyuruldu; fi 2 Ş. Sene 1024

Mîr-i Mîrân-ı Diyarbakir

Sâbıkâ Anadolu Beğlerbeğisi Tekelü Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Siird

Sâbıkâ Divriği Beği olan Abbas Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 2 Ş. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

3 Ahmed bin Mustafa

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 22 B. Sene 1024

Emekdârlardan Ali Drama ve Hüseyin nâm cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Sene 1024

Livâ-yı Selânik

Limason beği olan Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 21 Ş. Sene 1024

Livâ-yı (boş), Mim

Selânik beği Ceneviz Cefer Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Kilârciyân-ı Hâssa

5 Ahmed bin Mahmud

Mezkûr yarar olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

24 Mehmed Ohri

Mezkûr yarar ve hizmetde bulunmağın bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 25 Ş. Sene 1024 Birader-i ağa-yı sipahiyân

Mîr-i mîrân-ı Şehrizol

Mısır Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 28 Ş. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

12 Mehmed bin Hüseyin (...)

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın Rum defterdârı Osman Efendi arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu an-yed-i mukâbele-i suvari

Livâ-yı Yanya

Köstendil sancağına ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan Mustafa Paşa'ya virilmek buyuruldu Şâkîleri gelmekle virilmiştir fi 1024

Livâ-yı Köstendil

Sâbıkâ Estergon beği olan Bayram Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Hille

Sâbıkâ Siird beği olub müşârünileyh Mustafa Paşa'nın oğlu olan Süleyman Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 3 Ş. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Karahisâr-ı Sâhib sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Perviz Çavuş'un gediği zu'emâdan olub emekdâr olan Mustafa'ya ve Aydın sancağında ze'âmeti olan müteveffâ çavuşun gediği çavuşbaşı Mustafa Ağa'nın arzıyla zu'emâdan Derviş'e ve Gölhisar(?) ve Sivas sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği Bağdad eyâletine mutasarrıf olan vezîr Mustafa Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Trabzon(?) sancağında ze'âmeti olan emekdârlardan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 27 B. Sene [102]4, fi Gurre-i C. Sene [102]4 fi 2 Ş. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

266 Şaban Şam

Mezkûr fevt olmağla mahlûlden emekdârlardan Murad asi götürüb hizmetde bulunmağın Şeyh Ahmed Efendi tezkîresi mûcibince mezkûrun mahlûlünden mezbûr Murad kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defterhâne, Zayîden berât eylemiştir fi 18 M. Sene 38, Osman (...)

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Osman'ın gediği mahlûldür deyu defter emîni Abdi Efendi arzıyla ehl-i kalem olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 16 Ş. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

65 Yahya Bosna Teberdâr veledêş Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın gurebâ-yı yemîne ilhâk olunmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 20 Ş. Sene [102]4

Livâ-yı Pertek

Keyhüsrev(?) beği ref' olunub livâ-yı mezbûr girü kemâ-kân Rüstem Beğ'e mukarrer olmak buyuruldu; fi 25 Ş. Sene 1024

Emekdârlardan Abdullah bin Mustafa ve Bedel-i emîr ve Yusuf bin Abdullah cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

2 İbrahim bin Hamza

Mezkûr yarar olmağın kânûn üzere bölüğe ilhak olmak buyuruldu; fi 25 Ş. Sene 1024

Mîr-i Mîrân-ı Basra

Musul Beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya eyâleti bî-hasıl olmağla sancak tarîkiyle mutasarrıf olmak üzere zikir olunan Basra eyâleti virilmek buyuruldu; fi 28 Ş. Sene mim

[Sayfa 144]

Yevmü's-Selâse fi 28 Şa'bân Sene 1024 der-Haleb

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

169 Ali Bosna

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın ağası tezkîresi mûcibince beş akçe terakkî ile tekâ'üd virilmek buyuruldu

Sipâhiyândan 285 bölükde Abdi bin Abdurrahman'a yarar ve hizmetde bulunmağla ulûfesine iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 29 Ş. Sene 1024

Livâ-yı Birecik

Sâbıkâ Ergani beği olan Bekir Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 29 Ş. Sene 1024

Livâ-yı Zekiyye

Sâbıkâ Diyarbekir beği olan Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Hil'atçıyân-ı Hâssa

Hüseyin bin Mustafa

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın İç hazînedâr başı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhak olmak buyuruldu; fi Gurre-i N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

23 Mehmed (...)

Mezkûr emekdâr olub hizmetde bulunmağın bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi Gurre-i N. Sene 1024

Ali bin Veli (...), Mustafa bin Veli, Mustafa Şam, Osman bin Abdullah, Hüseyin bin Abidin, Abdurrahman, İbrahim bin Şaban, Hamza (...), Ali bin Veli, Veli bin (...)

Mezkûrlar cebecibaşı tezkîresi mûcibince tevârih-i muhtelif ile mahlûlden kânûn üzere cebecilik virilmek buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Seyyid Ahmed'in gediği mahlûl olmağın mâliye kâtiblerinden olub ehl-i kalem olan Abdülkerim'e virilmek buyuruldu; fi 2 B. Sene 1024

Anadolu kazaskeri kâtiblerinden kâtib Mustafa arz-ı hâl sunub zümre-i mezbûreden yevmî iki akçe ile kâtib olan müteveffâ Mustafa'nın mahlûl kalan iki akçesini kendüye ber-vech-i terakkî ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 3 N. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Burhan Ağa'nın gediği mahlûdür deyu sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretlerinin silâhdârlık hizmetinde olub emekdâr ve Dergâh-ı Âlî çavuşlarından olan Hasan Çavuş'a virilmek buyuruldu; fi 3 N. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Ve mezbûrun çavuşluk gediği yine müşârünileyh hazretlerinin ademlerinden olub zu'emâdan ve emekdâr olan Ramazan'a virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Silâhdârân

208 Ahmed bin Musa(?) velediş Osman

Mezkûr ulûfesinden oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası arzıyla gurebâ-yı yesâra ilhâk olmak üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

7 Hüseyin bin Abdullah Sarây-ı Afîk

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın altı akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği mahlûdür deyu Van beğlerbeğisi iken hâlâ Musul ve Basra beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince zu'emâdan olub emekdâr olan Haydar'a virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Zaho

İç-il beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı İç-İl

Sâbikâ mîrlivâ olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim, veled-i İshak nâzır

Emekdârlardan Mehmed bin Mustafa ve Bali oğlu Hasan ve Mustafa cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 15 Ş. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî Berât eylemiştir Mîm

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Perviz Çavuş'un gediği mahlûl olmağın zu'emâdan olub emekdâr olan Za'im Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 28 Ş. Sene 1024

Ali bin Mustafa Sivas, Süleyman bin Abdullah, Mehmed bin Hasan

Mezkûrlar cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere cebecilik virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

4 Osman Şam

Mezkûr yarar olmağla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 2 Ca. Sene 1024

Kitâbet-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden Amidlü müteveffâ kâtib Mahmud (...) gediği mahlûl olmağın ehl-i kalem olan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

Yusuf Şatır Abdullah, Piyale bin Abdullah

Mezkûrân emekdâr olmağla kânûnları üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 3 N. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden Abdullah Çavuş pîr ve ihtiyâr olmağla gediği minba'd ile sulbî oğlu Ali Kabil'e fâriğ olmağın çavuşbaşı Mustafa Ağa arzıyla vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi 3 N.

An-Cemâ'at-i Silahdârân

241 Receb bin Musa veledes Mehmed

Mezbûra dahi vech-i meşrûh üzere ağası arzıyla virilmek buyuruldu; fi 5 N. Sene [10]24

[Sayfa 145]

Yevmü's-Sebt fi 6 N. Sene [10]24 der-Haleb

Livâ-yı Tikrit

Ardanuc sancağından ma'zûl Musa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb sipâhiyândan birinci bölükde yevmî iki akçe ulûfesi olan Behmen Abdullah için kapucubaşılık hizmetinde olmağla hâliyâ yine ademlerinden olub yevmî otuz akçe ulûfesi olan müteveffâ Server Müteferrika'nın mahlûl kalan vazifesinden on akçesi müteferrikalık gediği mezbûra virilmek ricâsına arz itmeğın vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi 6 N. Sene 1024

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mustafa'nın gediği yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub ehl-i kalem olan diğêr Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene 1024

Özi Beğlerbeğisi İbrahim Paşa mektûb gönderüb kal'a-ı mezbûre muhâfazasında olan Kuloğullarından altıncı bölükde yevmî yedi akçesi olan Piyale bin Abdullah ve beşinci bölükde yevmî yedi akçesi olan Ramazan bin Hasan ve yedinci bölükde yevmî yedi akçesi olan İbrahim bin Abdullah için yararlarıdır deyu bölük ricâsına arz itmeğın kânûn üzere gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak üzere virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

1247 Mustafa Şam veledes Hasan

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresiyle dört akçesi hazîneye kalmak üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Bekir Kitâbet-i Divân

Mezkûr dahi emekdâr olmağla hizmeti mukâbelesinde iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Hasankeyf

Zu'emâdan olub emekdâr olan İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 8 N. Sene 1024

Livâ-yı Adilcevaz

Hasankeyf Beği olan (boş) virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Menteşe ve gayrı sancaklarda ze'âmeti olan müteveffâ Osman Çavuş'un gediği mahlûldür deyu zu'emâdan olub emekdâr olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Hüseyin (...)

Mezkûr emekdâr olmağla müteveffâ Server'in bâkî kalan ulûfesinden on akçesi ber-vech-i terakkî virilmek buyuruldu

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Rıdvan seferciye virilmek buyuruldu

31 Mahmud bin Abdullah mahlûlünden fi 11 N. Sene 1024

Livâ-yı Kars

Zülfikar Paşa'nın kethüdâsı olub zu'emâdan olan Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 4 N. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb sipahiyândan elli ikinci bölükde yevmî elli akçe ulûfesi olan kapucıbaşı Mustafa bin Ömer için emekdârdır deyu mezbûr Server'in bâkî kalan ulûfesinden on akçesi ber-vech-i terakkî müteveffâ müteferrika Ahmed'in müteferrikalık gediği virilmek ricâsına arz itmeğin vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi 6 N. Sene [102]4

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Mısır çavuşlarından yevmî elli akçe ulûfesi olan Yusuf bin Ahmed yarar ve emekdâr olmağın ze'âmeti ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 6 N. Sene [10]24

Emekdârlardan olub küffâr-ı hâksâra giriftâr iken halâs olan Ali bin Abdullah'a arz-ı hâli mûcibince kânûn üzere cebecilik virilmek buyuruldu; fi 2 R. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

17 Mehmed bin Mustafa

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince Hasan bin Abdullah'a kânûn üzere virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmişdir

Divân-ı hümâyûn kâtiblerinden olub bi'l-fi'l süvârî mukabelecisi olan Kenan Efendi emekdâr olmağın (...) gediği mûmâileyhe virilmekle müteferrikalık gediği dahi müşârunileyhe arz-ı hâli mûcibince virilmek buyuruldu; fi 8 N. Sene 1024

Özi beğlerbeğisi İbrahim Paşa arzıyla Özi muhâfazasında olan Kuloğullarından yedinci bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Yusuf bin Abdullah'a gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak üzere kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

15 Mustafa bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağla bir akçesi hazîneye kalmak üzere mahlûlden kapuculuk virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûre Pehlivan Köçeri(?) oğlı pîr ve amel mânde olan Kılıç Çavuş'un ferâgatden kendüye minba'd dirlik olmamak üzere sulbî oğlı Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 13 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

93 Ali bin Mehmed, 69 Rıza bin İbrahim, 74 Mehmed bin (...), 7 Yusuf bin Abdullah
Özi kal'asında olmak üzere birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

7 İbrahim bin Hamza

Mezkûr ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 Ş. Sene 1024

[Sayfa 146]

Yevmü's-Isneyn fi 11 N. Sene 1024 der-Haleb

An-Cemâ'at-i Serracîn-i Hâssa

Süleyman bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah

Mezkûrân emekdâr olmağla kânûn üzere bölüğe ilhâk buyuruldu

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

31 Osman bin Piri

Mezkûrun gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Yusuf'a virilmek buyuruldu; fi 11 N. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Ömer Çavuş oğlı Osman Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı arzıyla Özi beğlerbeğisi İbrahim Paşa'nın çavuşbaşılık hizmetinde olan emekdârlardan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 11 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

44 Hüseyin Engürüs

Mezkûra ağası arzıyla kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 12 N. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Tobciyân

12 Rıdvan bin Abdullah, 12 Mustafa bin Veli, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Hızır(?), Neferen 4 sahh

Mezkûrân emekdâr olmağla tobacıbaşı arzıyla kânûn üzere silahdâra ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân

3 Ali bin Mehmed Konya, 4 Ahmed bin Abdullah, 3 Karahan Şam, Peyk-i Sarây Mustafa bin Hüseyin, Neferen 4 sahh

Mezkûrûn dahi ağaları arzıyla emekdâr oldukları ecîlden onar akçe ile silahdâra ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, İkisi dahi berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ İsa Çavuş’un gediği Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa’nın arzıyla kendünün selâm çavuşluk hizmetinde olan Abdurrahim Çavuş’un oğlu Abdülkerim’e ve mukaddemâ çavuşluk virilüb müyesser olmayan Zülfü’ye ve müteveffâ Zahid Çavuş’un gediği emekdârlardan Hamza’ya virilmek buyuruldu; fi 5 N. Sene 1024

Livâ-yı Mecingerd

Sâbıkâ Körtük(?) beği olan Hüdaverdi Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 17 N. Sene 1024

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Özi beğlerbeğisi İbrahim Paşa arzıyla ol cânibde hizmetde bulunan Mehmed’e mahlûlden virilmek buyuruldu; fi 16 N. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân

16 Kenan bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince Cafer bin Ali Edirne’ya virilmek buyuruldu; fi 3 N. Sene [102]4

An-Cemâ‘at-i Şâkirdân-ı Serrâcîn-i Hâssa

Abdurrahman bin Veli, Ali bin Hamza

Mezkûrân bölüğe ilhâk olan mezbûrân serrcâcların yerine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Üzeyir

Vezîr Ahmed Paşa arzıyla sâbıkâ Bozok beği olan Gülabi Beğ’e virilmek buyuruldu; fi (boş) N. Sene [10]24

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Tevki‘î

Zümre-i mezbûrede İskenderiye sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Hasan Çavuş’un gediği Çıldır beğlerbeğisi ademlerinden Mustafa’ya ve Amasya sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş’un gediği müşârünileyhin arzı mûcibince zu‘emâdan Ali’ye virilmek buyuruldu; fi 20 N. Sene [10]24

Livâ-yı Erbil

Şehrizol beğlerbeğisi Mehmed Paşa’ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 13 N. Sene 1024

Emekdârlardan Abdi bin Osman ve Ramazan bin Ahmed ve Mehmed bin Ali Mustafa bin Abdi yevmî altışar akçe ulûfe ile gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak buyuruldu; fi 14 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

162 Ali (...) veledes Süleyman ve Mustafa, 83 Zülfikar Bosna veledes Mustafa, 220 Ömer bin (...) veledes Hasan ve Ömer, 169 Mustafa (...) veledes Kurd ve Ali, 37 Mustafa bin Abdullah veledes Mehmed, 58 Hüseyin bin Mustafa veledes Ahmed

Mezkûrûn ulûfelerinden sulbî oğulları ve mezbûruna fâriğ olmağın mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere ve gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi (boş) N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

19 Süleyman (...) veledes Ahmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûn ve silahdâra olmak üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mehterân

Mehmed bin Mehmed, Mehmed bin Piyale Mustafa bin Abdurrahman, İsmail bin İbrahim, Neferen 4 sahh

Mezkûrûn sefere me'mûr iken gelmeyüb gedikleri mahlûldür deyu mehterbaşı arzıyla mukaddemâ zümre-i mezbûre emekdârlarından iken bilâ-sebeb ihrâc olunan dördüncü odada yevmî beş akçesi olan Mehmed bin Hasan'a garîb yiğitlerinden Mustafa bin Abdullah ve Mercan bin Abdullah ve Hasan bin İbrahim'e kânûn üzere mezbûrun mahlûllerinden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 26 N. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

275 (...) Yakub

Mezkûr emekdâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 19 N. Sene [10]24

[Sayfa 147]

Yevmü'l-Erba'a fi 20 N. Sene 1024 der-Haleb

Gurebâ-yı yemîn kâtibi olan kâtib Mehmed arz-ı hâl sunub hâliyâ zümre-i mezbûre mahlûlâtından elli sekiz akçe üç neferin mahlûlü getürüb hazîneye ta'yîni olmağla emekdârlardan Mustafa bin Mahmud (ve Selim) bölük ricâ itmeğın kânûn üzere dokuz akçe ile gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak buyuruldu; fi mim Sene 1024

Emekdârlardan Abdî bin Hüseyin ve Musli bin Mustafa yarar ve emekdâr oldukları ecîlden ibtidâdan yevmî yigirmişer akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 19 N. Sene [10]24

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden 16 bölükde yevmî on iki akçe ulûfesi olan Mehmed bin Cafer fevt olub gediği mahlûldür deyu Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla yevmî sekiz akçe ulûfesi olan şâkird (...) çerağ (...) olan İsa'ya kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 14 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Tobcıyân, Mim

194 Musli bin Mehmed

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla yine zümre-i mezbûre kethüdâsı Mustafa Beğ'e altı akçe ile virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

11 Hüseyin bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince Veli oğlu Hamza'ya virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Tobcıyân-ı Dergâh-ı Âlî

194 Hasan (...), 31 Ömer bin Ahmed (...)

Mezkûrân müteveffânın gedikleri tobcıbaşı tezkîresi mûcibince nev-müslim Ramazan Alasonya ve Kadri (...) kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 27 N. Sene [102]4

Livâ-yı İçil

Alaiye beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 27 N. Sene 1024

Livâ-yı Alaiye

İç-il beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Mîr-i Mîrân-ı Basra

Haleb beği olub Bağdad muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa oğlu Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 29 N. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib (...) gediği vezîr Şemsi Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince emekdârlardan Mustafa Çavuş'a virilmek buyuruldu; fi 2 L. Sene [10]24

Mîr-i Mîrân-ı Musul

Sâbıkâ (boş) beğlerbeğisi olan Tavid Ahmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 3 L. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Kastamonı sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hasan'ın gediği emekdârlardan Bostan'a virilmek buyuruldu; fi mim Sene 1024 bâ-iltimâs-ı ağa-yı yeniçeriyân

Emekdârlardan Mehmed Arnavud Şâtır yarar olmağın ibtidâdan dokuz akçe ile gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak buyuruldu; fi 19 N. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Silahdârân

162 İbrahim bin Musli

Mezkûr hâliyâ hazîne ile çıkub hizmetde bulunmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 24 N. Sene mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Mehmed yarar olmağın Saruhan beği Hâcı Mehmed Beğ'in arzı mûcibince zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 N. Sene mim

Livâ-yı Tortum

Çorum beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 27 N.

Livâ-yı Çorum

Çıldır beğlerbeği olan Hüseyin Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden İshaklu İsmail Çavuş'un oğlu müteveffâ Mahmud Çavuş'un gediği emekdârlardan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi (boş) N. Sene [10]24

Eyâlet-i Van

Basra beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu

Mehmed Şam, Murad bin Abdullah, Musa bin Halil, Ömer bin Halil, (...) Trabzon, Mehmed bin Abdullah Yunus Şam, Osman bin Ali, Kasım Şam, Ali bin Mehmed nev-müslim(?), Halil bin Abdurrahman, Ahmed bin Hüseyin, Yusuf bin Ali, Mehmed bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, Mustafa bin Murad, Hüseyin bin Ahmed, Veli bin Memi, (...) bin Bedir, Yusuf bin Hasan, Yusuf bin Veli, Ali bin Abidin, Mehmed (...), İbrahim bin Ali, İlyas bin Hasan, Mehmed Sıvacı(?), Ahmed bin Ali, Ali bin Cafer, Mehmed bin Ramazan, Kurd bin Ali, Mehmed bin Ahmed, İlyas bin Hasan, Nasuh bin Veli, Allahverdi bin Yusuf, Mahmud bin Cafer, Ramazan bin Piri, Ali (...), Behram bin Ahmed, Hüseyin nev-müslim, Piri bin Hüseyin, Osman nev-müslim, Veli bin Seydi, Ali bin Kurd, Musa bin Abdullah, Ahmed bin Mehmed, Hüseyin bin Hasan, Mehmed bin Keyvan, Ahmed bin Arslan, Hüseyin bin Abdi, Derviş bin Abdullah, Neferen 50

Mezkûrün cebecibaşı defteri mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

[Sayfa 148]

Yevmü'l-İsneyn fi 3 L. Sene 1024 der-Haleb

An-Cemâ'at-i Sipâhiyan

18 Mehmed Avlonya

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağın ağası arzı mûcibince ulûfesi üzere Erzurum(?) hazînesinden virilmek üzere kânûn üzere tekâ'üd virilimek buyuruldu

Yusuf bin Abdullah, İsmail bin Hızır

Mezkûrân sipâhiyândan üç neferin mahlûle getirüb doksan akçe hazîneye say' itmekle mezbûr Yusuf'un cebeci ulûfesi hazîneye kalmak üzere kânûn üzere dokuzar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 25 N. Sene [10]24

Emekdârlardan Mustafa nâm arz-ı hâl sunub mukaddemâ on iki akçe ile bölük verilmişken sâhib-i firâş olmağla mahalli çalınub gadr olmağın ibtidâdan yevmî dokuz akçe ile yine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 3 L. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

95 Ali bin Ramazan, 128 Mehmed (...) Memleha-yı Ahyolu

Mezkûrân emekdâr olamğla ağaları tezâkiri mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

30 Arslan bin Hasan, 31 Mehmed bin Ferhad, 32 Mesud bin Osman, 35 Derviş (...), Neferen

Mezkûrûn fevt olmağla ağaları arzıyla Mehmed bin Abdullah Köstendil, Ali Aydın bin Murad, Abdullah bin Musa, İlyas bin Mehmed, Abdullah İzvornik kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1024

Garîb yiğitlerden Bedir oğlu Ali emekdâr olmağla cebecibaşı arzıyla mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme-i Hâssa

Mustafa bin Kılıc

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla Mustafa bin Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 4 L. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî seksen üç akçe ulûfesi olan müteveffâ Receb'in gediği mahlûl olduğın Özi beğlerbeğisi İbrahim Paşa i'lâm itmeğin ebnâ-yı sipâhiyândan 38 bölükde yevmî seksen akçe ulûfesi olan sadrazam Mehmed Paşa ademi Yusuf teberdâra kendü ulûfesiyle virilmek buyuruldu; fi 6 L. Sene [102]4

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

2 Hüseyin bin Mehmed

Mezkûr gulâm-ı acemî emekdâr olmağın mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

13 Yusuf bin Mehmed

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın ağası tezkîresi mûcibince yevmî dokuz akçe ile silahdârlar zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 7 L. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

122 Sipâhi Süleyman bin Rüstem veledes Mustafa, 22 Mehmed bin Abdullah veledes Mustafa, 78 Abdi bin Sa'düddin(?) veledes İbrahim, 130 Ferhad Bosna veledes Süleyman, 55 Abdurrahim (...) (...) veledes Süleyman, 44 Mehmed (...) veledes Mustafa, 65 İsmail Yenişehir veledes İsmail, 18 Ali Tekman(?) veledes Hüseyin, 48 Tekâ'üd İbrahim bin İlyas veledes Ahmed, 12 Temür(?) bin Abdullah veledes Ömer ve Hasan, 246 Ali Bekir/Tekman(?) veledes Süleyman, 72 Nurullah bin Ahmed (...) veledes Ahmed, 15 Kasım bin Hüseyin veledes Ahmed ve Mehmed, 185 Tekâ'üd Abdi Bosna veledes İlyas(?), 99 Ferhad (...) veledes Mehmed, 46 Ali Ahyolu veledes Mustafa ve Süleyman, 137 Tekâ'üd Abdi bin Cafer veledes Ali, 61 Hasan (...) (...) veledes Rıdvan, Silahdâr Tekâ'üd 36 Hızır bin Hamza veledes Ahmed, 68 Mehmed bin Ramazan(?) veledes Şahbaz, Gurebâ-yı Yesâr 38 Mustafa bin Resul veledes Resul, 26 Hüdaverdi Edirne veledes Ertuğrul(?), Gurebâ-yı yemîn 21 Kurd bin Hamza veledes Mehmed

Mezkûrûn ulûfelerinden oğullarına ferâgat itmekle ağaları tezâkiri mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

3 Ahmed bin Mustafa

Mezkûr yarar olmağın ağası arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhak buyuruldu; fi 22 N. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

3 İbrahim Bosna, 3 Mehmed bin İbrahim, 188 Bekir (...), 41 Abdullah Gürcü, 188 Osman bin Ali (...), 112 Mehmed Gürcü, 137 Mahmud bin Abdullah, 135 Mehmed bin Hüseyin, 170 Hasan bin Abdullah, 150 Mehmed bin Abdullah (...), 47 Mehmed bin Ali, 89 İsmail bin Mustafa, 135 Mehmed bin Hüseyin, 133 Mehmed bin Ahmed, 33 Mehmed bin Abdullah, (...) 253 Kurd Abdullah, 40 (...) Mahmud, 15 Ali bin Abdullah, 166 Rıdvan Eflak, 64 Hasan(?) bin Mustafa, 60 Muharrem bin Ahmed, 191 Rıdvan bin Abdullah, 248 Ahmed bin Hüseyin, 58 Süleyman bin Abdullah, 30 Osman bin Memi, 167 Osman (...), 32 Rıdvan bin Abdullah, 170 Davud bin Mehmed, 120 Ali bin Abdullah, 121 Hasan bir Sefer, 252 İbrahim bin Kurd, 2 (...) Bosna, 19 Hüseyin bin Mehmed, 17 Abbas bin Abdullah, 93 Rıdvan bin Abdullah, 11 Hâcı Bosna, 32 Mustafa bin Abdî, 21 Hüseyin bin Mustafa, 40 Haydar bin Abdî, 20 Osman (...), 130 Mehmed (...) Mustafa Trabzon(?)

Mezkûrûn bu def'a askerın yolların tathîri hizmetinde olmağla ağaları defteri mûcibince ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fî 20 N. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

22 Mehmed bin Yusuf Hirvad birâderi Ahmed

Mezkûr fevt olmağla karındaşı mezbûr Ahmed'e virilmek buyuruldu

Cebeciyanđan 16 bölükde Mustafa bin Ahmed emekdâr olmağın cebeci ağası tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Zaho

Dergâh-ı Âlî yeniçerileri sekbânbaşı olan Ömer Ağa'ya virilmek buyuruldu; fî 8 L. Sene 1024

[Sayfa 149]

Yevmü's-Sebt fî 8 L. Sene 1024 der-Haleb

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

13 (...) Harun, 10 İbrahim bin Mehmed, 74 Yusuf (...), Silahdar 61 Mehmed bin Hamza, 5 İbrahim bin Ahmed, 13 Mehmed bin Yusuf, 74 Ali bin Yunus

Mezkûrlara ağaları tezâkiri mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fî (boş) L. Sene [1]024

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

35 Mustafa bin Murad veledes Mahmud, 27 Ahmed (...) veledes Mehmed, 7 Osman bin Kurd veledes Mehmed, 136 Ali Gürcü veledes Hızır, Silahdâr 70 Ahmed bin (...) veledes Hasan ve Mehmed Gurebâ-yı yemîn, 17 Mustafa (...) veledes Ahmed, 10 Mehmed bin İbrahim veledes Ahmed, 5 Musa Karakaş(?) veledes Mustafa, 91 Mehmed bin Mehmed veledes Mustafa, 75 Hasan bin Hızır veledes Hüseyin, 96 İbrahim bin Süleyman veledes Derviş ve Mustafa Gurebâ-yı yemîn, 63 Mustafa bin Hüdaverdi veledes Mehmed, 42 Hasan Gürcü veledes Kasım, 68 Bedri(?) Macid(?) veledes Mustafa, 63 Mustafa bin Ali veledes İbrahim, 79 Mustafa (...) veledes Ali, 125 Süleyman bin Selahaddin veledes Yusuf ve Davud, 224 Mahmud bin Abdullah veledes Sadri(?), 249 Hamza

(...) veledes̄ Sefer, 35 Mehmed bin Mustafa veledes̄ Ahmed, 36 Mustafa (...) veledes̄ Ali, 15 Hüseyin bin Abdullah veledes̄ Hasan, 72 Mehmed bin Abdullah veledes̄ Halil, 1 Osman Bosna (...) veledes̄ Ali, 9 Cafer Bosna veledes̄ Hüseyin, 196 Mesud Sivas(?) veledes̄ Hızır, 31 Mehmed bin Abdullah veledes̄ Sefer ve Ahmed, 44 Mehmed Bolı(?) veledes̄ Cihanşah(?), Gurebâ-yı yemîn 3 Hasan Şah Ali veledes̄ Nasuh, 48 Hasan bin Süleyman veledes̄ Ahmed, 40 Mustafa Bosna bin Serdar veledes̄ (...) 56 Tahir(?) bin Ramazan veledes̄ Mustafa, Gurebâ-yı yemîn 17 Behram bin Mustafa veledes̄ Musli, 63 Bahaddin bin İbrahim veledes̄ Mehmed, 40 Hüseyin bin Hâcî Paşa veledes̄ Abdurrahim, 23 Cafer bin Abdi(?) (...) veledes̄ (...), 19 İbrahim (...) veledes̄ Ahmed, 5 Mahmud (...) veledes̄ Musli, 14 Kara Ali bin Süleyman veledes̄ Rıza sahh

Mezkûrûn ulûfelerinden sulbî oğulları mezbûrlara fâriğ olmağın ağaları tezâkiri mûcibince vech-i meşrûh üzere kânûnları üzere virilmek buyuruldu; fi (boş) L. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Bundan akdem bölük ağası olan Mehmed Ağa mukaddemâ hazîneye kalan seksen akçe ulûfesi bedeli ze‘âmet ile müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi 8 L. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

60 Yunus Bulgar

Mezkûr hizmetde bulunmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 13 L. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

80 Ahmed bin Mehmed

Mezkûr marîz olmağla ağası tezkîresi mûcibince üç akçesi hazîneye kalmak üzere beş akçe ile tekâ‘üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Mehterân-ı Hayme

Abdülkerim (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Zülfikar Memi‘ye virilmek buyuruldu; fi 15 L. Sene [10]24

Gurebâ-yı yemîn ağası Ömer Ağa elli yedi akçe mahlûl getirüb hizmetde bulunmağın ademi Abdülkadir kânûn üzere gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) L. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

40 Ahmed bin Üveys, 144 Mustafa Arnavud, 138 Yusuf (...)

Mezkûrlara dahi ağaları tezâkiri mûcibince kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Ahmed ve Ömer ve Mustafa berât etmişlerdir ve Halil dahi berât itmiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed Çavuş’un gediği Mustafa Çavuş’un oğlu Ahmed ve Ömer Ustorumca‘ya müteveffâ Mehmed Çavuş’un gediği Gani Çavuş oğlu Ali bin Ömer’e ve müteveffâ Halil Çavuş’un gediği Ahmed Çavuş oğlu Mehmed’e ve müteveffâ Bekir Çavuş’un gediği çavuşlar kâtibi İbrahim Çavuş’un oğlu Halil’e ve müteveffâ Ahmed Çavuş’un gediği Abdullah Çavuş oğlu Dilaver’e ve müteveffâ Burhan Çavuş’un gediği Abdullah Çavuş oğlu hâlâ seferde çavuşbaşı olan Mustafa Ağa’nın arzı mûcibince ve müteveffâ Osman Çavuş’un gediği Malkoç-zâde’nin arz-ı hâli mûcibince emekdâr Mustafa‘ya ve pîr ve ihtiyâr olan Derviş Çavuş

ihtiyârıyla oğlu Mustafa'ya fâriğ olmağın çavuşbaşı arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 5 L. Fî 10 L. Fî (boş) L. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Abdurrahman berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ müteferrika Mustafa'nın gediği mahlûldür deyu sadrazam hazretlerinin sultânî ağası olan emekdâr Abdurrahman'a ve müteveffâ müteferrika Ahmed'in gediği müşârünileyhanın baş kapu oğlanı Server'e virilmek buyuruldu; fi 6 L. Sene 1024, Tekrâr zâyi'den yazılmışdır fi 20 M. Sene 1025 (...) Tekrâr zâyi'den yazılmışdır fi 17 Ca. 25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği mahlûldür deyu müşârünileyhanın ademi olub Dergâh-ı Âlî bevvâblarından 31 bölükde yevmî yedi akçesi olan İbrahim'e kânûn üzere ulûfesiz virilmek buyuruldu; fi 6 L. Sene 1024

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden mezkûr İbrahim'in gediği müşârünileyha emekdârlarından Hüseyin'e kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Ahmed (...)

Mezkûra dahi müşârünileyha iltimâsıyla zümre-i mezbûreden seksen üç akçe mahlûlü olan müteveffâ Mehmed bin Receb mahlûlünden yevmî on akçe terakkî virilmek buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib (...) bin Mustafa'nın kitâbeti gediği yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub ehl-i kalem olan kîsedâr kâtib Turak'ın oğlu Mehmed'e ve yine zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed'in kitâbeti gediği mahlûl olmağın yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden şâkird Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 9 L. Sene 1024

Livâ-yı İspir

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince Gürcistan ağayânından olub hâliyâ ilçisi gelen Parsdan'ın dâmâdı olan Diyasiz oğlu Livarsi'ye virilmek buyuruldu; fi 14 L. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Acemiyân Mustafa (...), 5 Halil bin Abdurrahman

Mezkûrân ağaları arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Ahmed bin Hüseyin, Ali(?) bin Abdullah (...), Ali Bosna, Ali bin Abdullah, Neferen 4 sahh

Mezkûrûn yarar olmağın yevmî on beşer akçe ile sipâhiyâna ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) L. Sene 1024

[Sayfa 150]

Yevmü'l-Erba'a fi 14 L. Sene 1024 der-Haleb

Livâ-yı Poshov

Mîrlivâ olan Osman Beğ'in oğlu İbrahim'e Açıkbâş hâkimi iltimâsıyla virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Niğbolı

Sâbıkâ Çıldır beğlerbeğisi olan Bulgar Mehmed Paşa Papaz han ile demür kapudan Acem'e gitmek üzere ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 16 L. Sene 1024

Hakverdi bin Süleyman Yenice(?), Hasan bin Durmuş Yenice(?), Hüseyin bin Ali, Dilaver bin Abdullah, Mehmed bin Derviş, Şeyhi(?) bin Rüstem Mehmed bin Abdullah (...), Ahmed bin Abdullah Aydın

Mezkûrlar silahdâr ağası Mahmud Ağa'nın ademleri olub müşârünileyhe on bir neferin mahlûlün getürmeğın kânûn üzere gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

26 İbrahim Edirne veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 19 L. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

67 Mehmed İlbasan

Mezkûr marîz olmağın ulûfesi Edirne Kıptiyân hazînesinden virilmek üzere ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

Livâ-yı Çirmen

Akkirman sancağından ma'zûl Remmal-zâde Mahmud Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 25 L. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

7 Ferhad bin Abdullah

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince Süleyman (...) kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Kitâbet-i Mâliyye

Sipâhiyândan (boş) bölükde yevmî (boş) akçe ulûfesi olan Rıdvan ehl-i kalem olmağın zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 19 L. Sene 1024

Livâ-yı Zaho

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene [102]4

An-Cemâ'at-i Silahdârân

25 Mehmed (...)

Mezkûr emekdâr olmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mahmud Çavuş'un gediği mahlûldür deyu sâbıkâ Mısır muhâfazasında olan vezîr Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince emekdârlardan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 25 N. Sene 1024

Livâ-yı Kayseriyye

Sâbıkâ Kars beği olma Hasan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 16 L. Sene 1024

Livâ-yı Çeçerek

İspir ve Tortum beği olan Mustafa Beğ'in arzı mûcibince livâ-yı mezbûr alây beğisi olub emekdâr olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 16 L. Sene 1024

Hâliyâ şeref-i İslâmla müşerref olan Şaban yevmî beş akçe ile tobcılar zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 18 L. Sene [10]24

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçe ulûfesi olan Mustafa bin Abdullah fevt olmağın ulûfesi ile gediği emekdârlardan Mustafa bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 18 L. Sene 1024

Livâ-yı Nusaybin

Sâbıkâ (boş) beği olan Yusuf Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 17 L. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

25 Arslan bin Ali veledes İbrahim

Mezkûr ulûfesi İnöz mukâta'asından virilmek üzere beş akçesi hazîneye kalub dokuz akçesi oğluna fâriğ olmağın ağası arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene 1024

Bi'l-fi'l yeniçeri ağası olan Mustafa Ağa arz-ı hâl sunub ve zevcesi olan sultân hazretlerinin ulûfesi şey-i kalîl olmağla elli akçe terakkî ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Çavuşân

Mehmed Çavuş

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın müşârünileyhin tezkîresi mûcibince beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Sipâhiyândan 68 bölükde yevmî yigirmi iki akçe ulûfesi olan Mahmud Vize yeniçeri ulûfesiyle Dergâh-ı Âlî bevvâblarından müteveffâ müteferrika Hasan'ın yerine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 L. Sene [102]4

Livâ-yı Bacıvan

Sâbıkâ Kiği beği olan Yunus Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 28 L. Sene 1024

Tobcıbaşı tezkîresi mûcibince zümre-i mezbûre emekdârlarından (...) Abdullah oğlu Mahmud ve Mustafa mahlûllerinden yevmî dörder akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 28 L. Sene 1024

Emekdârlardan Dilaver bin Abdullah ve Zülfikar bin Abdullah cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu 10 B. Sene 1024

[Sayfa 151]

Yevmü's-Sebt fi 28 L. Sene 1024 der-Haleb

Bevvâblık-ı Dergâh-ı Âlî

Cebeciyanndan 3 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Mehmed bin Ali yarar olmağın cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Abdi bin Mehmed, Zülfikar bin Hüseyin, Ömer Bosna, Abdi (...), Ömer Sivas(?), Süleyman bin Ramazan, Ali bin Abdullah, Piyale bin Abdullah, Neferen 8

Sipâhiler kitâbeti yigirmi sekiz yük(?) mahlûlün götürüb hazîneye altı yüz yetmiş bir akçe say'ın olmağın mukâbelesinde zikr olunan ademleri kânûn üzere gurebâ-yı yemîne ilhâk olmak buyuruldu; fi 27 L. Sene [10]24

Şakirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Kisedâr kâtibi Torak'ın oğlu olup zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olan Pîr Mehmed kâtib olup şâkirdlik gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 25 L. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

5 Hasan Bosna Ali (...)

Mezkûr emekdâr olmağın yevmî altı akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 3 Za. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Şami Mehmed Çavuş'un gediği mahlûldür deyu emekdâr kapu kethüdâsı Ömer Ağa'nın arz-ı hâli mucibince akrabasından Ali oğlu Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 4 Za. Sene 1024

Erzurum gönüllülerinden on ikinci bölümde yevmî otuz akçe ulûfesi olan Kaya Mehmed yarar ve Gürcistan hâkimlerine hil'at ile varub ziyâde hizmetde bulunmağın Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzı mucibince yevmî yigirmi akçe ile bölüm virilmek buyuruldu; fi 8 Za. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Şüregel beği Ali Beğ'in oğlu olan Veli Sertan Beğ karındaşı olan Karahan yarar ve hâliyâ kızılbaşdan rû-gerdân olup müstehak-ı inâyet olmağın otuz akçe ile müteferrikalık ve on akçe dahi terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 Za. Sene 1024

Livâ-yı Tarsus

Mîrlivânın zulm ve te'addisi olduğuna mahzar gelmeğın sâbıkâ Niğde beği olan Osman'a virilmek buyuruldu; fi 10 Za. Sene 1024

Garib yiğitlerden Mahmud oğlu İlyas ve Mehmed oğlu Yusuf yarar oldukları ecilden cebecibaşı tezkîresi mucibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 8 Za. Sene 1024

Livâ-yı Adilcevaz

Çolak Emirhan'ın emmi-zâdesi olup Kızılbaşdan rû-gerdân olan (boş) virilmek buyuruldu; fi 14 Za. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Silahdârân

55 Mehmed bin Mahmud veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın kânûn üzere virilmek ve kendüye sekiz akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mezkûrîn

109 Mehmed bin Musa, 106 Mehmed bin Mesud, 150 Mehmed Bolı(?), Silahdâr 141 Ali İç-il, 288 Rıdvan bin Abdullah, 23 Hasan (...), 153 Behram bin Mehmed, 121 Mehmed bin Mahmud,

172 Mehmed bin Abdullah, 2 Zülfikar bin Abdullah, 2 Mehmed bin Sefer, 2 Ali bin Ali, 4 Mahmud bin Cafer, 37 Mahmud bin Abdullah, 31 Mehmed bin Ahmed, 132 Ali Bulgar, 108 Ahmed (...), 108 Hüseyin (...), Gurebâ-yı yesâr Şaban (...), Silahdâr 112 Kara Hüseyin bin Abdullah, 230 Hasan bin Ahmed, 112 Osman (...), 133 Mehmed bin Mahmud, 146 İbrahim bin Abdullah

Mezkûrûn Zülfikar'a muhallefâtı ile gelüb hizmetde buldukları ecilden birer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi Gurre-i L. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Tobcıyân

Kethühâ Mahmûd bin Abdullah

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak arz-ı hâli mûcibince buyuruldu; fi 3 Za. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

13 Hasan bin Hüseyin

Mezkûr sadrazam şâtırı olub emekdâr olmağın beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Pasin

Akşehir sancağından ma'zûl Abdi Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 10 Za. Sene 1024

Livâ-yı Çemişgezek

Mırlivânın şâkiîeri gelmekle sâbıkâ Bacıvan beği olan Yunus Beğ'e mahzar mûcibince virilmek buyuruldu; fi 9 Za. Sene [10]24

Livâ-yı Şemamek

Sâbıkâ (boş) beği olan Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Garib yiğitlerden Siyavuş ve Veli oğlu Ömer ve Şahin yarar olmağın cebecibaşı tezkîresi mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

32 Hızır bin Veli

Mezkûr yarar ve ihtiyâr olmağla kethüdâsı tezkîresi mûcibince ulûfesi Aydın memlahasından almak üzere kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 13 Za. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Müteferri[ka]gân-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Halil Mehmed veled-i Ahmed Ağa

Mezkûr hâlâ Mısır beğlerbeğisi olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin oğlu olub ulûfesi şey-i kalîl olmağın yigirmi akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 Za. Sene [10]24

[Sayfa 152]

Yevmü'l-Erba'a fi 15 Za. Sene 1024 der-Haleb

An-Cemâ'at-i Silahdârân

99 Ali bin Kurd

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağla ulûfesi İnöz memlahasından virilmek üzere yevmî yedi akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 14 Za. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Müşâhere-horân, Mim

Ahmed bin Mustafa (...)

Mezkûr ahâr dirliğe mukaddemâ ulûfesi mahlûldür deyu yine zümre-i mezbûreden Osman Halife ile şâkird Ahmed’e ber-vech-i terakkî dörder akçe üzere virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Cebecibaşı Mehmed Ağa tezkîre gönderüb akrabasından olub sipâhiyândan 270 bölükde yevmî kırk beş akçe ulûfesi olan Ali Larende için yararadır deyu ulufesiyle müteferrikalık ricâ itmeğin mahlûlden fermân olmağla zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed’in yerine ulûfesiyle zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 Za. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Mezbûrîn

26 Mehmed bin Piri Mehterân-ı Hâssa, 176 Turgud bin İsmail, 97 İbrahim bin Mehmed Edirne

Mezûrûn mâl-ı mîrî tahsîlinde ziyâde hizmetde buldukları ecilden ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Arabacıyân-ı Tob

Ali bin Abdullah

Mezkûr yarar olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 Za. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Silahdârân

74 Mahmud bin Yunus

Mezkûr yarar olmağın Ahmed Paşa arzıyla dört akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 18 Za. Sene 1024

Emekdârlardan Mustafa bin Ahmed ve Aziz Kara ve Mehmed Memi ve Veli bin Resul cebecibaşı tezâkiri mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mustafa berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş’un gediği mahlûldür deyu Van beğlerbeğisi kâ’im-makâmı arzıyla mukaddemâ ilçî ile gelen Osman’a ve Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla emekdârlardan Mustafa zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi Selh-i Za. Sene [10]24, fi 26 Za. Sene [10]24

Medrese-i Sultân Murad der-Mekke-i Mükerreme

Diyâr-ı Mısır’da Mahalli ve Mansure ve Dimyad kazâ iden üç yüz akçe ile kâdı olan Mevlânâ Kurd Mehmed Efendi tarikin akdemi ve pîr ve ihtiyâr ve emekdâr olmağla medrese-i mezbûre dâhil hükmi ve elli akçe ile virilmek buyuruldu; fi 26 Za. Sene 1024

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Ahmed’in gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Ömer oğlu Mustafa’ya virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Z. Sene [10]24

Silahdârlar kethüdâsı Mehmed kethüdâ arz-ı hâl sunub emekdârlardan Mehmed bin Abdullah ve diğeri Mehmed bin Abdullah için yararadır deyu bölük ricâ itmeğin ibtidâdan yevmî dokuzar akçe ile silahdâra ilhâk olmak buyuruldu; fi 15 Za. Sene 1024

Sergi emîni Mahmud Efendi tezkîre gönderüb serrâclardan 12 bölükde yevmî on iki akçe ulûfesi olan Mehmed bin Rıdvan ve yevmî bir akçesi olan Ahmed bin Süleyman ve yevmî dört akçesi olan Ali bin Mehmed için yarar ve hizmetde bulunmuşlardır deyu bölük ricasına arz itmeğin kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 18 Za. Sene [10]24

Şam emîr-i Hâccı Ferruh Beğ mektûb gönderüb emekdârlardan Mehmed bin Abdullah için yarardır deyu bölük ricasına arz itmeğin kânûn üzere ibtidâdan dokuz akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 18 Za. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa

11 Osman bin Ömer Serrac, 10 Sefer bin İbrahim (...) Serrac

Sergi emîni arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 Za. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

14 Hasan bin Veli

Mezkûra zümre-i mezbûre kethüdâlığı virilüb âdetleri olan beş akçe terakkîsi zümre-i mezbûreden beşinci bölükde yevmî yigirmi üç akçe ulûfesi olan Hasan bin İskender mahlûlünden virilmek buyuruldu; fi 10 N. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Halil Müteferrika

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzı mûcibince on akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 20 Za. Sene 1024

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa mektûb gönderüb kapucıbaşılık hizmetinde olan Osman Kaya Kelkit için yarardır deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 Za. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Mim

Zümre-i mezbûreden müteveffâ (boş) gediği mahlûldür deyu Trablusşam mîr-i alemi olan emekdâr Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 28 Za. Sene [10]24

Livâ-yı Bedre

Derne(?) sancağı alây beğisi olan Hüseyin yarar ve emekdâr olmağla Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla virilmek buyuruldu; fi 28 Za. Sene 1024

Sipâhiyândan 133 bölükde emekdâr Mehmed bin Abdullah'ın arz-ı hâli mûcibince iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]24

[Sayfa 153]

Yevmü'l-İsneyn fi Gurre-i Zi'l-hicce Sene 1024 der-Haleb

Medrese-i Sultân Hasan der-Mısır

Mısır kâdısı Mevlânâ Nuh Efendi mektûb gönderüb yevmî kırk akçe ile sâbıkâ (boş) medresesinde müderris olan Mevlânâ Mahmud için ehl-i ilm ve yedi seneye karîb zamân-ı infisâli vardır deyu medrese-i mezbûra hâric elli ile mevlânâ-yı mûmâileyhe virilmek ricâsına arz itmeğin mûcibince virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Cebciyân

40 Hasan bin Hüseyin Diyarbekir

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 Z. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Cebciyân

15 Mustafa bin Hüseyin, 45 Ahmed bin Abdullah, Kethüdâ Abdi bin Mustafa, Teberdâr (...) Şam, Abdurrahman, Neferen 5

Mezkûrûn dahi Trablusşam eyâleti inâyet olunan Hüseyin Paşa şart ve iltizâmı üzere kânûn üzere bölüğe müşârünileyhin tezkîresi mûcibince ilhâk olmak buyuruldu; fi Gurre-i Z. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

79 Ömer Arnavud

Mezkûr yarar ve seferde hizmetde bulunmağla Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 Z. Sene 1024

Çavuşluk, Halil berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Üskübî Mehmed Çavuş’un gediği mahlûdür deyu çavuşbaşı Mustafa Ağa’nın arzı mûcibince emekdârlardan Bali oğlu Mahmud’a Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Kızılbaşdan rû-gerdân iden Abdullah’a yigirmi akçe ile ve müteveffâ Abdurrahman Çavuş’un gediği çavuşbaşı tezkîresi mûcibince emekdârlardan Halil’e virilmek buyuruldu; fi 10 Z. Sene 1024, fi 2 Z., fi 12 Z. Sene 1024

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb hâliyâ Kızılbaşdan rû-gerdân iden Ağvalı için yararlı deyu müteferrikalık ricâsına arz itmeğın yevmî otuz akçe ile virilmek buyuruldu; fi 2 Z. Sene 1024

Müşârünileyhin arzı mûcibince tâ’ife-i mezbûreden Mustafa nâm ve Mehmed nâm ve diğér Mehmed nâm ibtidâdan yevmî dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Hâliyâ baş mîrahor olan Mustafa Ağa mektûb gönderüb bundan akdem sulbî oğulları Ahmed’e yevmî otuz ve diğér oğlı Mehmed’e yigirmi beş akçe ile müteferrikalık virilmeğın hâlâ ikisi dahi vefat itmekle ve diğér oğulları olan Davud ve Şaban’a gediklerin ricâ itmeğın mukaddemâ virildüğü üzere virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]24

Gurebâ-yı Yesâr ağası Osman Ağa mektûb gönderüb emekdârlardan Abdullah oğlı Hüseyin’e bölük ricâ itmeğın yevmî dokuz akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 17 Z. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

88 Mehmed (...) Kara Konak(?)

Mezkûr emekdâr olmağın arz-ı hâli mûcibince iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 18 Z. Sene 1024

Medrese-i Şeyhül-İslâm-ı Sâbık Abdülkadir der-Burusa

Burusa kâdısı Mevlânâ Ali Efendi mektûb gönderüb medrese-i mezbûra evlâda meşrûta iken âhara tevcîh olunmağla vakfa ve evlâda gadr olmuşdur deyu hâliyâ evlâddan yevmî kırk akçe ile mahrûse-i Burusa'da vâki' Hüsreviye medresesinden munfasıl olan Mevlânâ Seyyid Mehmed'e vilmek ricâsına arz itmeğın şart-ı vâkıf mûcibince virilmek buyuruldu; fi 5 Z. Sene 1024

Defterdârlık-ı Hazîne-i Trablusşam

Eyâlet-i mezbûra inâyet olunan Hüseyin Paşa'nın şartı üzere sâbıkâ Şam defterdârı olan Hüseyin'e virilmek buyuruldu, ber-muceb-i tezkîre-i defterdâr fi Gurre-i Z. Sene 1024

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Dilaver bin Abdullah yarar olmağın kânûn üzere mahlûlden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 Z. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

4 Hüseyin Drama, 14 Piri Server

Mezkûrân emekdâr olmağla mezbûr Hüseyin'e iki Piri bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 Z. Sene [10]24

Hüseyin bin Abdullah, Turgud bin Mehmed, Hızır bin Mehmed, Mahmud bin Yusuf, Hüseyin bin Ali, Musli bin Mehmed, Musli bin Sefer, Hüseyin bin Ali, Mahmud bin Abdullah, Hasan bin Ali, Ahmed Rıza, Rıza bin Abdullah, İlyas (...), Yahya (...) Mustafa (...) Veli, Hüseyin bin Ali, Derviş bin Yusuf, Mehmed bin Mustafa, Hasan bin İbrahim, Tursun bin Mesud, Maden bin Mustafa, Piyale bin Abdullah, Abdülbaki bin Pervane, Öemre bin Hâcı, Mehmed bin Osman, Piyale bin Abdullah, Mehmed bin Hızır, Mustafa bin Mahmud, Demür bin Piyale, Kürd Abdullah, Neferen 30 sahh

Mezkûrûn tob arabacıbaşı tezkîresi mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi Gurre-i Z. Sene 1024 Tekrâr zâyi'den yazılmışdır fi 8 R. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Hazînedârân-ı Hâssa

Ramazan bin Hasan, (...), Emrullah (...), Hüseyin (...)

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağla Ramazan'a üç sâ'irine ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 Z. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Perver berât eylemiştir, Osman berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Erzurum'da ze'âmeti olan müteveffâ Ali Çavuş'un gediği sadrazam hazretlerinin serrâcbaşısı olub emekdâr olan Abdullah oğlu Perver'e ve Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin tezkîresi mûcibince kendü emekdâr ademlerinden Yusuf bin Abdullah ve Osman bin Abdullah ve Hüseyin bin Abdullah zümre-i mezbûreye ilhâk olmak Rıdvan bin Abdullah dahi yevmî yiğiri akçe ile çavuş olmak buyuruldu; fi mim

Ramazan bin Hasan, Zülfikar bin Mehmed, Mehmed Kürd(?), Mehmed Şam, Yusuf bin Abdullah, Cafer bin Abdullah, Sinan Şam, Mustafa bin Ali Arnavud, İlyas(?) bin Abdullah, Osman bin Abdullah

Zikr olunan on nefer dahi müşârünileyh vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin tezkîresi mûcibince ibtidâdan yevmî dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 16 Z. Sene 1024

Kapuculuk-ı Dergâhı Âlî

Osman, Kurd

Mezbûrân dahi müşârünileyhin tezkîresi mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Ahmed ve diğeri Ahmed dahi kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

[Sayfa 154]

Yevmü'l-Hamse fi 19 Z. Sene 1024 der-Haleb

Ahmed bin Meydan(?), Veli bin Behram, Mehmed bin Rıza, İbrahim Şam, Ahmed bin Kurd, İsmail bin Bekir, Mehmed bin Abdullah, Salim bin Kurd, Bali bin Abdullah, İsmail bin Piri, Mehmed Şam, Hüseyin bin Ali, Ali Şam, Hüseyin Şam, Zülfikar Şam, Hüdaverdi Kulu(?), Mustafa bin Mahmud, Ali bin Abdullah, Ahmed bin Ali, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Hasan

Mezkûrûn tobcıbaşı Ahmed Ağa'nın tezkîresi mûcibince mahlûlden yevmî dörder akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi Gurre-i Z. Sene 1024

An-Cemâ'at-i Çavûşân

Şaban Çavuş bin Ramazan

Mezkûr emekdâr olmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Tobcıyân-ı Dergâh-ı Âlî

11 Ali bin Abdullah (...), Mustafa (...)

Mezkûrân yarar ve emekdâr olmağla ağaları tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 19 Z. Sene [10]24

Mîr-i Mîrân-ı Batum

Sâbıkâ eyâlet-i mezbûra mutasarrıf olan Ömer Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 26 Z. Sene 1024

Mîr-i Mîrân-ı Rûm

Batum beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Ali Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Abdurrahman ve (boş) gedikleri mahlûldür deyu hâliyâ Batum beğlerbeğisi Ömer Paşa'nın kazâyası mûcibince kendü oğulları olan Derviş Ali ile Mehmed Ali'ye ve yüz kırk akçe ulûfesi olan müteveffâ Hasan nalbant (...) gediği sipâhiyândan beşinci bölükde yevmî kırk akçe ulûfesi olan Sefer Sarây-ı bağçe-i hâssaya kendü ulûfesiyle ve yevmî seksen akçe ulûfesi olan müteveffâ Derviş Mirzâ mahlûlünden gediği ile kırk akçesi hâlâ sefer-i hümâyûnda rûznâmçe hizmetinden olan Mustafa'ya emekdâr olmağla virilmek buyuruldu; fi 20 Z. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân

25 Mehmed bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağla ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 28 Z. Sene 1024

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Kalender berât eylemiştir, Mim

Hâliyâ Diyarbekir beğlerbeğisi olan vezîr Dilaver Paşa arzıyla sâbıkâ cezîre-i Kıbrıs'ta Magosa kal‘ası garibleri ağası olan Osman ve Kıbrıs beğlerbeğisi olan vezîr Ali Paşa'nın arzı ile Dergâh-ı Âlî bevvâblarından dördüncü bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Veli bin Rıdvan ve müteveffâ Abdülfettah Çavuş'un gediği sulbî oğlu Mehmed'e ve Hüdavendigâr sancağında ze‘âmeti olan müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği çavuşbaşı arzı mûcibince Cafer oğlu Kalender'e virilmek buyuruldu; fi 25 Z. Sene 1024

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden 4 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan mezbûr Veli bin Rıdvan çavuş olub gediği mahlûldür deyu müşârünileyhin arzı mûcibince kânûn üzere Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 19 Z. Sene 1024

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Ahmed'in gediği mahlûldür deyu Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa arzıyla ehl-i kalem olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 14 Z. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

1 Mehmed bin Mustafa, 3 Mustafa bin İskender

Mezkûrân emekdâr olmağla ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene 1024

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defter-i Hakanî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden kâtib Mehmed Karamanî'nin oğlu müteveffâ Süleyman'ın gediği mahlûldür deyu defter emîni Abdî Efendi'nin arzı mûcibince ehl-i kalem olan Ali oğlu Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene 1024

Defterdârlık-ı Hazîne-i Diyarbekir, Mim

Vezîr Dilaver Paşa'nın arzı mûcibince sâbıkâ Basra beğlerbeğisi olan Abdullah Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 20 Z. Sene [10]24

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân, Tevki‘î

5 Mehmed bin Ahmed

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağla cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 Z. Sene 1024

An-Cemâ‘at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Mehmed (...) bin Ahmed Efendi

Mezkûra babası Ahmed Paşa tezkîresi mûcibince mahlûlden on akçe terakkî virilmek müteveffâ Derviş (...) altmış akçe mahlûlünden virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

194 Ali Gürcü

Mezkûr emekdâr olmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Eyâlet-i Rakka

Sâbıkâ Rakka beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu, Defterdâr tezkîresi mûcibince ba'zı şurûtle virilmiştir

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Osman Çavuş, 49 Mahmud bin Veli

Mezkûrâna Kıbrıs beğlerbeğisi vezîr Ali Paşa arzı mûcibince ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 22 Z. Sene [10]24

Çavuşluk- Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Avlonya sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Ayas Çavuş'un gediği emekdârlardan Abdullah oğlu Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 19 Z. Sene 1024

Kapuculuk-ı Bâb-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteferrikada yevmî üç akçe ulûfesi olan Yusuf bin Abdullah fevt olub gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Ahmed bin Mahmud tabbâha kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 28 Z. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

75 Mehmed bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 M. Sene 1025

[Sayfa 155]

Yevmü'l-Erba'a fi Gurre-i Muharremü'l-Haram Sene 1025 der-Haleb bârek-Allah

Bundan akdem Dergâh-ı Âlî tobcılarından iken Kızılbâşa giriftâr olan Mehmed bin Ali ve Mustafa bin Mehmed hâliyâ halâs olmağla mahlûlden yevmî beşer akçe ulûfe ile yine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî on beş akçe ulûfesi olan Ali Çavuş Kocabosnalı fevt olub gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince emekdâr Behzad ve emekdârlardan Ahmed ve Mustafa dahi Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzı mûcibince zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 5 fi 7 M. Sene 1025

Livâ-yı Oltı

Müşârünileyhin arzı mûcibince serhadde hizmetde bulunan sipâhiyândan yevmî (boş) akçe ulûfesi olan Seyyid Han'a virilmek buyuruldu; fi 7 M. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Şâkirdân-ı Hazîne-i Âmire

Mehmed bin Yusuf Halife-i (...)

Mezkûr fevt olmağla ulûfesinin yedi akçesi hazîneye kalub altı akçesi kâtib Hasan'a ber vech-i terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Keşşaf ma'a Bacılan

Ma'mûr ve âbâdan itmek üzere sâbıkâ Alaiye beği olan Ali Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 11 M. Sene [10]25

Murad bin Abdullah, Abdi bin Musa, Osman bin Mustafa, Rıdvan bin Abdullah, Süleyman bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Hâkî bin Abdullah, Abdurrahman (...), Mehmed bin Ali, Allahverdi (...), Sefer bin Saçlı(?), Rıza (...)zâde, Abdurrahman Defterdârzâde, Hüseyin bin Süleyman, Murad bin Abdullah, Davud bin Abdullah, Neferen 17

Mezkûrûn Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin ademlerinden olmağla müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince dört bölüğe tevzî‘ olmak üzere ibtidâdan dokuzar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 11 M. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Derviş berât eylemiştir

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından Kilis zâbiti Süleyman Ağa'nın oğlu Mehmed Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin arzı mûcibince yevmî yigirmi akçe ile ve Bağdad müteferrikalarından yevmî altmış akçe ulûfesi olan Mustafa ve yine Bağdad müteferrikalarından yevmî altmış akçe ulûfesi olan Ferhad müşârünileyhin arzı mûcibince ve emekdârlardan Mustafa oğlu Ali dahi müşârünileyhin arzı mûcibince ve Mustafa oğlu Derviş çavuşbaşı arzı mûcibince müteveffâ Hüseyin Çavuş'un yerine zümre-i mezbûreye ilhâk olmak ve Hüseyin Çavuş'un gediği Osman'a virilmek buyuruldu; fi 13 M. Sene [10]25, fi M. Sene mim, fi M. Sene mim, fi 15 M. Sene mim, fi 17 M. Sene mim

Defterdârlık-ı Tîmârhâ-yı Bağdad, Mim

Vâli-yi Bağdad vezîr Mustafa Paşa arzıyla divân-ı hümâyûn kâtiblerinden kâtib Süleyman'a Amid sancağına mutasarrıf olduğu ze'âmeti ile defterdârlıktan munfasıl olundukda girü ze'âmet ve kitâbetine mutasarrıf olmak üzere virilmek buyuruldu; fi 15 M. Sene 1025

Vezîr Dilaver Paşa arzıyla emekdârlardan Hüseyin bin Abdullah'a yevmî dokuz akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 17 M. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Hüseyin'in kitâbeti gediği hâliyâ Diyarbekir eyâletine mutasarrıf olan vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin kazâyâsı mûcibince kendü kitâbet hizmetinde olub ehl-i kalem olan kâtib Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi 2 M. Sene mim

Çavuşluk Dergâh-ı Âlî

Mehmed nev-müslim (...) Silahdâr

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince yigirmi akçesi Ramazan bin Receb'e ve yigirmi akçesi dahi Yusuf bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Mustafa bin Abdullah, Ömer bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Kostatin bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Halil bin Halil, Neferen 6

Mezkûrûn dahi müşârünileyhin ademlerinden olmağla kazâyâsı mûcibince ibtidâdan dokuzar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Rıdvan bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, Rıdvan bin Ali

Mezbûrûn dahi müşârünileyhin arzı mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûra ilhâk olmak buyuruldu; fi 3 M.

Livâ-yı Atak

(...) hâkimi İbrahim Beğ'in arzı mûcibince ecdâdı mutasarrıf olduğu üzere Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi (boş) M. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Bâb-ı Hümâyûn bevvâblarından 3 bölükde yevmî dört akçe ulûfesi olan Hasan bin Mustafa Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa kazâyâsı mûcibince yevmî yigirmi akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 11 M. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî-i Bâb-ı Hümâyûn

3 Mehmed Şam, 3 Hüseyin (...), 3 (...) Şam

Mezkûrûn müşârûnileyhin arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Bâb-ı Hümâyûn

3 Hasan bin Mustafa veledesî Siyavuş Abdullah, 3 Mehmed Şam veledesî Mahmud, 3 Hüseyin bin Mustafa veledesî Ömer Abdullah, 3 (...) Şam veledesî İbrahim Abdullah

Mezkûrûn bölüğe mezbûr Hasan çavuş olub gedikleri dahi müşârûnileyhin kazâyâsı mûcibince mezbûrân Siyavuş ve Mahmud ve Ömer ve İbrahim'e kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Mustafa bin Abdullah, 5 Yusuf bin Abdullah, 4 Ali bin Osman, 43 Hüseyin bin Abdullah

Mezkûrûn ağaları tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 15 M. Sene 1025 Mukabele-i (...)

Kazâ-yı Ka'be-i Mûkerreme

Hâlîyâ Haleb kâdısı olan Mevlânâ Mehmed Emin Efendi'ye virilmek buyuruldu 15 M. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

62 Mehmed bin Behzad

Mezkûr yarar olmağın Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 17 M. Sene 1025

[Sayfa 156]

Yevmü's-Selase fi 14 M. Sene 1025 der-Haleb

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Hüseyin bin Mehmed arz-ı hâli mûcibince nahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 M. Sene 1025

Defterdârlık-ı Hazîne-i Bağdad, Tevki'î

Hâlâ defterdâr olan Abdülbaki Beğ arzı mûcibince sâbıkâ defterdâr olan Hâcî Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

24 Bekir Teberdâr

Mezkûr emekdâr olub hizmetde bulunmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 20 M. 1025

Livâ-yı Yanya

Niğbolu beği olan Osman Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Hırsofi

Kıbrıs beğleri donanma ile sefere gitdiklerinde küffâr gemileri ve kalyonları cezîre etrafına gelüb fesâd ve şenâ'atden hâlî olmamağla bundan akdem üç sancakdan mâl-ı cedîdden yedi yüz bin salyâne ve iki yüz bin akçe gemi (...) ile livâ-yı mezbûr Mustafa Beğ'e virilüb lakîn mûmâileyh cezîre muhâfazasına varduğundan gayri gemi donanmağa dahi kâdir olmayub yedi yük akçenin dört yük akçesi hazîneye kalub sâbıkâ Girne beği olan Hüsrev yarar ve hizmete kâdir olmağla livâ-yı mezbûr âhara virilmemek üzere beher sene üçer yük akçe ile mûmâileyhe fermân olunduğuna erba' ve ısrin ve elf ve Zi'l-hiccesinin yigirminci gününe seferde defterdâr tarafından mûmzâ tezkîre virilmek mûcibince virilmek buyuruldu; fi mim

Vezîr Kalender Paşa hazretlerinin emekdârlarında Ali bin Hüseyin ve Bayram bin Ahmed ibtidâdan yevmî dokuzar akçe ile silâhdarlar bölüğüne ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 M. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Mi'mârân-ı Hâssa

Şaban

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın mi'mâr başı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince yevmî dokuz akçe ile sipâhiyân bölüğüne ilhâk olmak buyuruldu

Mîr-i Mîrân-ı Rûm

Batum beğlerbeğisi olan (boş) Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 21 M. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Haleb

Rum beğlerbeğisi Karakaş Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Hâliya Kızılbaşdan rû-gerdân iden Mehmed'e çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 22 Muharrem Sene 1025

Mehmed bin Mustafa, Mehmed bin Mustafa Serrac

Mezkûrân Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa tezkîresiyle dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 M. Sene 1025

Livâ-yı Hıms

Erzurum defterdârı Ali'nin arzı mûcibince mukaddemâ mîrlivâ olan Hasan Beğ'e şart-ı iltizâmı üzere mukâta'ayı ihyâ itmek şartıyla virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Kapuculuk-ı Bâb-ı Hümâyûn

Emekdârlardan Cafer Gözcü umûr-ı mühimme ile gelüb hizmetde bulunmağın mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk buyuruldu; fi 20 M. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden müteveffâ Ali Çavuş'un gediği mahlûldür deyu kendü ademlerinden olub müşâhereden yevmî beş akçe ulûfesi olan hâssa-yı etibâdan Ahmed yararadır deyu yevmî seksen

akçe vazife ile Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından müteveffâ Üsküdarî Ağa-zâde Mehmed mahlûlünden on akçe terakkî ile yevmî on beş akçe ulûfe ile müteferrika-yı mezbûrun çavuşluk gediği ricâsına arz itmeğin vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi 21 M. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Çavûşân

Hasan Çavuş

Mezkûr emekdâr olmağla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 20 M. Sene 1025

Livâ-yı Penek(?), Tevki‘î

Sâbıkâ (boş) beği olan Ali Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 21 M. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Rıdvan bin Macid, Ahmed Gürcü

Mezkûrân kâ‘im-makâm vezîr-i sâni Mehmed Paşa hazretlerinin emekdâr ademlerinden olmağla yevmî otuzar akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 21 M. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Muharrem Eflak, Şeyh Mehmed

Mezkûrân dahi vezîr-i müşârünileyhin emekdârlarından olup yarar olmağla yevmî yigirmiştir akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Mustafa (...), Dilaver Hırvad, Ali (...), (...) Siyah, Ali bin Abdullah (...)’i Mısır, Neferen 5 sahh

Mezkûrân dahi vezîr-i müşârünileyhin emekdârlarından olmağla ibtidâdan yevmî on ikişer akçe ile sipâhiler zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden sâbıkâ reisülküttâb olan müteveffâ Mustafa Sem‘î’nin kitâbeti gediği mahlûl olmağın bi‘l-fi‘l sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretlerinin hazîne kitâbeti ve kâğıd emâneti hizmetinde olup Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından olan Mehmed Efendi’ye ulûfesiyle virilmek buyuruldu; fi 21 M. Sene [10]25

An-Cemâ‘at-i Silahdârân

Rıdvan (...)

Mezkûr emekdâr olmağla üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 24 M. Sene 1025

Livâ-yı Şavşad

Mîrlivâ olan Mehmed Beğ fevt olmağla üslûb-ı sâbık üzere mutasarrıf olmak üzere müteveffâ-yı mezbûrun oğlu Arslan’a virilmek buyuruldu; fi 25 M. Sene 1025

Emekdârlardan Cafer bin Mehmed yarar olmağın kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

[Sayfa 157]

Yevmü'l-Cuma' fi 25 M. Sene 1025 der-Haleb

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

İsmail ve İbrahim

Mezkûrân yarar olmağla yevmî otuzar akçe ile müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi mim, Ağa-yı Dârü's-sa'âde

Emekdârlardan (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ve (boş) ibtidâdan yevmî on ikişer akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Zülfikar bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Zülfikar bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Şahbaz Arnavud, Yusuf bin Abdullah, Süleyman bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Piyale bin Abdullah, Şahin bin Abdullah, Siyavuş bin Abdullah, Ömer bin Abdullah, Mustafa bin Ahmed, Ahmed Bosna, Kadri bin İbrahim, Hüseyin bin Abdullah, Hızır (...), Mahmud (...), Neferen 20

Mezkûrûn Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin ademleri olmağla dört bölüğe tevzî' olmak üzere dokuzar akçe ile bölük virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Bağdad muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa hazretleri mektûb gönderüb kethüdâlığı hizmetinde olan Ahmed Çavuş'a kendünün oğlu olub mukaddemâ sancağa çıkan müteferrika Mehmed'in gediği ve iki çavuşluğu Sivas'ta ze'âmeti olan Musa'ya ricâ itmeğin vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Astâne'de hâssa-yı haredan vazîfesi olan usta Selman emekdâr olmağla mahlûlden üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 27 M. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Hama sancağında ze'âmeti olan Mustafa'ya ve mîrahor-ı evvel Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince Tımışvar'da ze'âmeti olan müteveffâ Handan Çavuş'un gediği Ahmed Çavuş oğlu Mehmed'e ve vezîr Kalender Paşa hazretlerinin ademlerinden Mustafa bin Zekeriya'ya müteveffâ (boş) çavuşluğu gediği virilmek buyuruldu; fi 27 M. Sene 1025

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından olub vezîr Kalender Paşa hazretlerinin emekdârlarından olan Ahmed'e üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 28 M. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Alem

Kılıc bin Tacüddin

Mezkûr emekdâr olmağın vezîr Ahmed Paşa'nın arzı mûcibince dokuz akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ömer Çavuş'un gediği mahlûldür deyu karındaşı olub emekdâr olan Musa'ya virilmek buyuruldu; fi 28 M. Sene [10]25

Kapuculuk-ı Bevvâbân-ı Bâb-ı Hümâyûn

Anadolu muhasebecisi Hüseyin Efendi'nin tezkîresi mûcibince emekdârlardan Mehmed nâm mahlûlden kânûnları üzere bevvâblık virilmek buyuruldu; fi 28 M. Sene [10]25

Çavuşluk

(boş) ve (boş) Mezkûrân emekdâr olmağla yevmî yigirmişer akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Hasan Arnavud, 4 Yusuf bin Abdullah, Müteferrika Mehmed bin Abdullah, Veli bin Abdullah (...), Ali bin Abdullah (...), Murad bin (...) (...), Mehmed bin Ali (...)

Mezkûrûn emekdârlardan olmağla kapu kethüdâsı Mehmed Ağa'nın tezkîresi mûcibince dördü kânûn üzere mâ'adâsı dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

20 Mustafa bin Cafer, 11 Mustafa bin Bedri, Murtaza bin Ali (...), Abdullah bin Mustafa Edirne

Mezkûrûn Müşârünileyh Ahmed Paşa'nın kethüdâsı Ahmed kethüdâ tezkîresi mûcibince iki neferi kânûn üzere ikisi dahi dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

38 Arslan bin Osman, Kalender (...), Müteferrika Rıdvan bin Murad

Mezkûrûn dahi müşârünileyh Ahmed Paşa hazretlerinin tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Tikrit

Bağdad muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa hazretlerinin arzı mûcibince sâbıkâ Hasankeyf beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Otcıyân-ı Hâssa

Mustafa bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağla kapudan vezîr Halil Paşa hazretlerinin mektûbı mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 27 M. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî cebecilerinden yevmî dört akçe ulûfesi olan Receb bin Süleyman'a mahlûlden bevvâblık virilmek buyuruldu; fi 28 M. Sene 1025

Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından Mehmed bin Pervane emekdâr olmağın beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Süleyman müslim-i nev

Mezkûr emekdâr olmağla kânûn üzere bölüğe ve cebeciliği Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 28 M.

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Cebeciyândan 21 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Ahmed bin Bali'ye Hân hazretlerinin arzı mûcibince mahlûlden kânûn üzere bevvâblık virilmek buyuruldu; fi 28 M. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

147 Mustafa (...)

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağla Hasan kethüdânın tezkîresi mûcibince kânûnları üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 28 M. Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Kâtib Turağ'ın oğlı olub zümre-i mezbûreden Pîr Mehmed kâtib olub gediği ehl-i kalem Vefa'ya virilmek buyuruldu; fi 25 L. Sene 1024

[Sayfa 158]

Yevmü's-Sebt Fî 2 Saferü'l-Hayr Sene 1025

Yevm-i mezbûr Haleb'den Serdâr hazretleri çıkub kurbunda vâki' sahrâya nuzûl buyurmuşlardır

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Bevvâb 10 Mehmed (...), 5 Hasan (...), Şâkird Serrâc 5 Ahmed bin Mehmed

Mezkûrûn mîrrahor-ı hâssa Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

31 Hüseyin bin Mevlüt(?) Gılmân-ı Acemiyân

Mezkûr mütekâ'id olub gediği mahlûl olmağın emekdârlardan Ali'ye kânûn üzere virilmek buyuruldu

Livâ-yı Hartvis

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince sâbıkâ Altunkal'a beği olan Hâcî Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 5 S. Sene [10]25

Defterdârlık-ı Hazîne-i Şam

Sâbıkâ (boş) beğlerbeğisi olan Yunus Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 7 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

1 Mehmed bin Mustafa

Mezkûr emekdâr olmağla bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 S. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Abdi bin Bali, Sinan bin Mehmed

Mezkûrân emekdâr olmağın Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 8 S. Sene 1025

185 Hüseyin bin Ali

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Süleyman (...) (...)

Mezkûr emekdâr olub ulûfesi şey-i kalîl olmağın on akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 9 S. Sene 1025

Livâ-yı Ardahan

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın arzı mûcibince sâbıkâ (boş) beği olan Ahmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 9 S. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden 10 bölükde yevmî 7 akçe ulûfesi olan Mehmed bin Musli bölüğe ilhâk olunub gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Yazıcıoğlu Mehmed bin (...) virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Serracîn-i Hâssa

Serrâc Mustafa bin Hamza, 2 Yusuf bin Abdullah, 17 Veli Anadolu

Mezkûrûn emekdâr olmağın yeniçeri ağası mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Ali Çavuş gediğın sulbî oğlu Abdullah'a fâriğ olmağın sefere gelmek üzere virilmek buyuruldu; fi 2 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

İbrahim bin Abdullah, Hâcî Piri

Mezkûrlara birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçe ulûfesi olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği mahlûldür deyu Şah Sultân hazretlerinin mektûbı mûcibince teberdârları bölük başısı olan Mehmed'e ve (...) müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği hâssa kilârcibaşı Mustafa Ağa'nın mektûbı mûcibince yine kilârcilerden yevmî yigirmi iki akçe ulûfesi olan Abdi bin Ramazan'a kendü ulûfesiyle ve müteveffâ Bekir Çavuş'un gediği Tahmures ve Açıkbaş hânı Gorgi arzıyla sulbî oğlu Yunus'a ve müteveffâ İbrahim Çavuş'un gediği çavuşbaşı Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince Bozok sancağında ze'âmeti olan Abdullah oğlu İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 5 S. Sene 1025, fi 7 S. Sene [10]25, fi 10 S. Sene [10]25, fi 9 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

Mahmud Çerkes

Mezkûr emekdâr olmağla hidmeti mukâbelesinde iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Seçan

Budun muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Kanije gediklülerinden Halil Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 8 S. Sene 1025

Livâ-yı Adana

Âstâne'den sâbıkâ Adana hâkimi olan (boş) oğlu Pîr Mansur Beğ'e Âstâne'den hamse ve elf Muharreminin yedinci gününde virilmekle mûcibince fermân olmağla virilmek buyuruldu; fi Evâil-i S. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Süleyman arz-ı hâl sunub bu def'a sebk iden hidmeti mukâbelesinde oğlu Mehmed'e bevvâblık ricâ itmeğın mahlûlden virilmek buyuruldu; fi 9 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Ebnâ-yı Hâssa-yı Harc

Derviş bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın kendü ulûfesiyle bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn, Berât itmiştir

Zümre-i mezbûreden Niğde sancağında ze'âmeti olan şâkird Mustafa ehl-i kalem olmağın Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince kâtib olmak buyuruldu; Mezbûr şâkird olmamağla re'sen yazılmışdır Bâ-fermân, fi 10 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yesâr

9 Ahmed (...)

Mezkûr emekdâr ve ihtiyâr olmağın ağası tezkîresi mûcibince sekiz akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

Emekdârlardan Ahmed nâm ve Mahmud nâm yarar olub Kızılbaş muhârebesinde hidmetde buldukları ecilden onar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

[Sayfa 159]

Yevmü's-Sebt fi 10 S. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Haleb

An-Cemâ'at-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

2 Mustafa bin Hasan, 62 Ahmed bin Yusuf, 28 Hüseyin bin Ahmed, 25 Mustafa bin Ahmed, 56 Sefer bin Mustafa, 2 Mehmed bin Mahmud, 95 Mehmed bin Mustafa, 10 Mustafa bin Mehmed, 38 Mehmed bin Mustafa, 35 İbrahim bin İskender, Acemi 23 Hasan Kara(...), Yusuf Kayseriyye, 24 Musa bin Abdullah, Neferen 13 sahh

Mezkûrûn yeniçeri ağası memhûrî mûcibince kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Veżâret, Bâ-hatt

Hâliyâ Yemen muhâfazasında olan vezîr Cafer Paşa hazretleri hâlâ Erdelan beğleriyle varub Yemen'e dâhil olduktan sonra kalkub Âstâne'ye varub sâ'ir vüzerâlar ile yerine oturmak ve yine yüklü(?) Yemen hazînesi var ise(?) bi-kusûr ma'ân getürmek için ve suy-ı tedbîr ile bir mahalle zarar eriştirmemek üzere hükmi-şerîf irsâl olunmak buyuruldu; fi 9 S. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Şemahı ma'a Kabala

Şirvan serhaddinde Delü Melîk dimekle ma'rûf olan Hüseyin Paşa bu def'a Kızılbaş muhârebesinde ziyâde hidmetde bulunmağın Kabala sancağı ile ve Hahams nâm karye ocaklık olmak üzere Şemahı beğlerbeğliği virilmek buyuruldu; fi 5 S. Sene 1025

Livâ-yı Aktaş tâbi'i-i mim

Müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince kendü oğlı Kara Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Rustav tâbi'i-i mim

Müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince Molla Hân oğlı Nimet'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Sa'danrûd(?) tâbi'i-i mim

Bu dahi melik Seyyid'in oğlı melik-i livâ Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Hâlî ve Serenkâbâd tâbi'i-i mim

Bu dahi Şirvan a'yânından İvaz'a virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Bâ-fermân-ı (...) Ali (...), Yusuf (...), İbrahim Şam ve Yusuf Şam, Kâtib Mustafa, Mehmed, Hâcî Ahmed, (...), Ali, Mehmed (...)

Bunlar dahi müşârünileyhin defteriyle iki nefere otuzar akçe ile mâ'adâsına ze'âmet ile müteferrikalık virilmek buyuruldu

Kapucılık-ı Bâb-ı Hümâyûn

Hasan, Mustafa bin Cafer

Mezkûrân emekdâr olmağla mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) S. Sene [10]25

Şeref-i İslâmıla müşerref olan İsmail ile Mehmed'e kânûn üzere cebencilik virilmek buyuruldu; fi

Mîr-i Mîrân-ı Yemen, Bâ-hatt

Mısır'da mâl defterdârı olan Mehmed Efendi'ye virilmek buyuruldu; fi 9 S. Sene 1025

Livâ-yı Kaba ve Kula tâbi'i-i Şirvan

Müşârünileyhin kazâyâsı mucibince Dağıstan a'yânından Mirzâ Ali oğlu Nureddin'e virilmek buyuruldu; fi 5 S. Sene [10]25

Livâ-yı Berdâ' tâbi'i-i Şirvan

Müşârünileyhin kazâyâsı mucibince şeyh ve Karadağ a'ayânından Gazi Beğ oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Ereş tâbi'i-i mim

Müşârünileyhin kazâyâsı mucibince Muhib Ali'ye virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Zangı tâbi'i-i mim

Bu dahi Mahmud Beğ oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Badguye(?) mim

Bu dahi müşârünileyhin kitâbeti hizmetinde olub hâlâ kazâyâ ile gelen kâtib Mahmud'a virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Hüseyin, İbrahim bin Abdullah, Abbas, Mustafa, Receb, Ali, Mustafa (...), Veli, Mehmed bin Hüseyin, Halil bin Kalender

Mezkûrân dahi müşârünileyhin kazâyâsı ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Mehmed bin Abdullah, Memi Şam, (...) Şam, Ali Avcı(?) Osman, (...) Şam, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Kenan bin Abdullah, Süleyman bin Abdullah, Ali bin Cafer, Ömer bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Hasan bin İbrahim, Mehmed bin Abdullah, Oruc bin Mevlüt, Mehmed bin Abdullah, Ali bin Hızır Ahmed Şam, Cafer bin Abdullah, Mehmed bin Hüseyin, Ömer Şam, Ali bin Abdullah, Resul bin Abdullah, Mahmud (...), Mehmed Şam, İbrahim bin Hasan, Neferen 28

Mezkûrûnun yigirmi beş neferi müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince ve üç neferi kazâyâsı ile gelüb hizmetde bulunmağla mezbûr Ali yigirmi akçe ile mâ'adâsı kânûn üzere ve merkûm Cafer dahi on iki akçe ile sipâhiler bölüğüne ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Hâliyâ kazâyâ defteriyle gelüb (...) sancağı inâyet olunan müşârünileyhin kâtibi Mahmud Beğ'in arzı mucibince Şamlu Mustafa Mîrzâ dahi kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Diyarbakir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa mektûb gönderüb Bağdad müteferrikalarından yevmî seksen akçesi olan Kenan bin Abdullah için yararadır deyu kânûn üzere ulûfe ile müteferrikalık ricâsına arz itmeğın yigirmi altı akçe ile virilmek buyuruldu; fi 11 M. Sene 1025

[Sayfa 160]

Yevmü'l-Cum'a fi 10 S. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Haleb

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevvâblarından 5 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Mahmud bin Hüseyin Anadolu kazaskeri Mevlânâ Zeynel Abidin Efendi'nin kethüdâsı olmağla müşârünileyhin mektûbı mûcibince kânûnları üzere ulûfe ile ve hâlâ başlar haberiyle gelen Ali'ye müteveffâ Keyvan Çavuş'un gediği sâbıkâ çavuşbaşı olan Ali Ağa'nın oğlu Ömer'e müşârünileyhin tezkîresi mûcibince müteveffâ Torak Çavuş ile Ali Çavuş'un gedikleri Kara Çelebi-zâde Mehmed Efendi'nin tezkîresi mûcibince emekdârlardan Abdullah oğlu Harun ve Hâcî Hamza oğlu Mehmed'e ve müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği Budin'de vezîr Ali Paşa arzı mûcibince Siyaki oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 13 S. Sene [10]25, fi 15 S. Sene [102]5, fi mim

An-Cemâ'at-i Bevvâbân

9 Hüseyin bin Abdullah Eflak

Mezkûr emekdâr olmağın Trablusşam Beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla hazîne ile gelüb hizmetde bulunmağla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Selmas

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu; fi 17 S.

Livâ-yı Coras(?)

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu

Livâ-yı Rumi

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu

Livâ-yı Sumay

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu

Livâ-yı Ovacık

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Hâcî Süleyman

Mezkûr emekdâr olmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

43 (...) Zülfikar

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince nev-müslim Sefer'e kânûn üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Serracîn-i Hâssa

6 Yusuf bin Abdullah

Mezkûr sipâhi olub hâlâ gediği mahlûldür deyu yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden diğér Yusuf bin Abdullah'a anın gediği Hüseyin bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 18 S. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âfî

Mezkûr Mahmud'un bevvâblığı yine Mevlânâ-yı müşârünileyhin emekdârlarından olan Kapucıoğlı Mehmed'e kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âfî

3 Rıdvan Abdullah

Mezkûrun gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Beşir oğlı Halil'e kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi Gurre-i S. Sene [102]5

Mîr-i Mîrân-ı Revan

Sâbıkâ Çıldır Beği Derviş Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 16 S. Sene [10]25

Livâ-yı Hoy

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) virilmek buyuruldu

Livâ-yı Maku

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu

Livâ-yı Bayezid Kal'ası

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Kerki

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu

Livâ-yı Mernas(?)

Sâbıkâ (boş) beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene [10]25

Livâ-yı Sayda ve Beyrut

Sâbıkâ (boş) sancağıbeği olan Hasan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Medrese-i Sultân Selim Hân der-Şam-ı Şerîf mim

Haleb kâdısı Mehmed Emin Efendi mektûb gönderüb medrese-i mezbûrede müderris olan Mevlânâ Ahmed üçün ehl ve sahib-i fazilettir deyu mukaddemâ virilü geldüğü üzere hâric pâyesiyle virilmek ricasına arz itmeğın (...) Mustafa Efendi'ye virildüğü üzere hâric pâyesiyle virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Emekdârlardan Mehmed bin Abdüsselam hâliyâ sipâhiyândan üç neferin altmış beş akçe mahlûlün getürüb hizmetde bulunmağın mukâbele-yi hizmetde yevmî dokuz akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu, Gurebâya, fi 18 S. Sene [10]25

Emekdârlardan Abdi bin Mehmed ve Mustafa yarar olmağın yevmî dokuzar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene [10]25

[Sayfa 161]

Yevmü's-Selase fi 20 S. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Haleb

Ülke-i Şeki tâbi'-i Şirvan

Hâliyâ Zegem hâkimi olan Tahmures Hân bu def'a Kızılbaş muhârebesinde ziyâde uğur-ı hümâyûnda ziyâde hizmetde bulunmağın zikr olunan Şeki ülkesine bundan akdem ecdâdına serdâr-ı sâbık Lâlâ Mustafa Paşa tevcih eylediği üzere mûmâileyhe dahi ol vechle inâyet olunub mutasarrıf olmak buyuruldu; fi mim

Mehmed Şam, Mehmed bin Hüseyin, Ali Şam, İbrahim Şam, Ali bin Hüseyin (...), Neferen 6

Hâkim-i mûmâileyh tarafından hâliyâ başlar ile gelen müteferrika Bican tezkîresi mûcibince mezkûrûn muhârebe-i mezbûre hizmetinde bulunmuşlardır deyu akrabasından olmağla ibtidâdan yevmî on beşer akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene [10]25

Livâ-yı Acara-i Süflâ

Müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince hizmeti mukâbelesinde serhâd emekdârlarından Piri'ye virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Hasan, Mahmud bin Mehmed, Ali

Mezkûrûn dahi mûmâileyhin kazâyâsı mûcibince zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Gurebâ-yı yemîn Hüseyin bin Hızır, Hüseyin bin Ali, İsmail bin Behram, Seydi Abdi bin Seydi Halil, Mu'în Abdullah, Ahmed bin Aabdülcelil, Mustafa Yeniçeri

Mezkûrûn dahi hizmetde bulunmuşlardır deyu mûmâileyhin kazâyâsı mûcibince beşer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Ali bin Abdullah, Ali Şam, Bilal bin Abdülcebbar, Ali bin Abdullah, Abdi bin Mustafa, Ali bin Abdullah, Neferen 6

Mezkûrûn dahi mûmâileyhin kazâyâsı mûcibince kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

7 Rıdvan Arnavud

Mezkûr emekdâr olmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 19 S. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Kastamonı sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Ali'nin gediği Kastamonı sancağına ber-vech-i arpalık mutasarrıf olan vezîr Mustafa Paşa'nın mektûbı mûcibince kendü oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 20 S. Sene [10]25

Ahmed Bosna Kethüdâ-yı Ulûfeciyan, Hüseyin bin Sefer, Mehmed müslim-i nev, Mehter Mahmud bin (...), Rıza bi Mustafa, Hüseyin bin Abdullah Çavuş, Mustafa Arnavud Cukadar, Hızır bin Hamza, Hamza bin Ramazan, Mehmed bin Halil, Ahmed bin Mustafa, Hâcı Murad, Rıdvan bin Abdullah, Diğer Rıdvan bin Abdullah, Ahmed (...), Mehmed bin Ali (...), Cafer Şam Müteferrika,

Ömer Şam, Mehmed bin Abdullah, Sefer bin Abdullah, Kenan bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Hâcı Yusuf, Süleyman bin Abdullah, İbrahim bin Ferhad, Yusuf bin Piri(?), Yusuf (...), Yusuf bin Abdullah, Yusuf bin Mahmud, Hüseyin (...), Neferen 31

Mezkûrûn dahi serdâr-ı müşârûnileyhin emekdârlarından olmağla mezbûrûn üç nefere kânûn üzere mâ'adâsı on ikişer akçe ile bölüğe ilhâk buyuruldu; fi 20 S. Sene [10]25

Müşârûnileyh mektûb gönderüb emekdârlardan Mehmed için yarar ve Kızılbaş muhârebesinde ziyâde hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricasına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Bican Zimmî (...) 200, Ağa-yı (...) Ahışa, Yusuf (...)

Mezkûr Bican hâliyâ mûmâileyh canibinden başlar ile gelüb muhârebe-i mezbûrede ziyâde hizmetde bulunmağla yevmî iki yüz akçe ve sâ'iri dahi vech-i meşrûh üzere ulûfe ile zümre-i mezbûreye mûmâileyhin kazâyâsı mûcibince ilhâk olmak buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Ahmed, Şaban Tabbâh bevvâb(?), Mehmed, Ahmed, Hüseyin, Süleyman, Ahmed bin Abdullah(?), İsmail bin Piyale, Süleyman, Hasan bin İbrahim

Mezkûrûn dahi mûmâileyhin kazâyâsı mûcibince ze'âmet ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Mehmed bin Memi, Mustafa Şam, Veli bin Ali, Musa bin Hüsrev, Abdullah bin Mustafa, Mustafa bin Abdullah, İsmail Şam, Ömer bin Rıdvan, İbrahim bin Mustafa, (...) Mustafa, Mehmed bin Abdullah, Veli bin Abdullah, Abdullah Şam, Mehmed bin Behram, Mehmed bin Osman, Abdi bin İbrahim, Yusuf bin Abdullah, Ahmed bin Halil, Mehmed bin Mehmed, Hüseyin bin Abdullah, Hamza bin Kadri, Ali (...), Hüseyin bin Abdullah (...), Ahmed (...), Rıdvan bin Abdullah, Mehmed bin Kılıç, Ali bin Mehmed, Davud bin Ali, Musa bin Abdullah, Davud bin Abdullah, Ferhad bin Abdullah, Bekir bin Hamza, Durmuş (...), Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Emir Ali, Hüseyin Şam, Mustafa bin Derviş, Mahmud bin Tursun, Resul Şam, Piri bin Şahverdi(?), Zülfikar Şam, Han Abdal(?), Hüseyin Şam, Halil bin Yusuf, Ali Şam, Ahmed Şam, 7 Ömereddin(?), Ali bin Abdullah, Mehmed bin Mahmud, (...) Şaban Tabbâh, Han Şam, Mehmed Şam, Neferen 53 sahh

Mezkûrûn dahi mûmâileyhin defteri mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

1 Osman bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, 2 Abdi bin Abdullah, 3 Siyavuş bin Abdullah, 3 Ahmed bin Abdullah, 2 Hüseyin bin Mustafa, 2 Mustafa bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Bekir Bosna, Hasan bin Bali, Kenan bin Abdullah, Mustafa bin Ali, Neferen 12, (...) neferen (...), (...) neferen (...) sahh

Mezkûrun sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretlerinin emekdâr ademleri olmağla cebeciyân kânûn üzere dört nefer ibtidâdan dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene 1025

Cebeciyândan 4 bölükde yevmî sekiz akçesi olan Mehmed nev-müslim yarar olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Tahmures Hân defteri mücibince emekdârlardan Ahmed'e çavuş olmak buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

[Sayfa 162]

Yevmü's-Selase fi 20 S. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Haleb

Mehmed bin Abdullah (...), Ali bin Abdullah Tabbâh, Oruc bin Abdullah Tabbâh, İlyas Bosna (...), Yusuf Gürcü, Mehter Mehmed (...), Hasan Halife(?), Hüseyin bin Abdullah Halife, Mehmed Arnavud, Mehter Osman bin Piri Gulam, Mustafa Eflâk, Piyale bin Piri Gulam, Mehter Dilaver bin Macid(?), Mustafa bin (...), Süleyman Çerkes Gulam, Kenan Hırvad, Hamza bin Abdullah, Salih bin Abdullah, Hakkı(?) bin Mustafa, Ali bin Abdullah, Mehter Ramazan bin Abdullah, (...) Serrac Ahmed bin Abdullah (...) ahur, Rıdvan bin Abdullah (...) Ali bin Ahmed (...), (...) Osman bin Rıdvan, Hamza bin Ahmed (...), Ali bin Abdullah, Bekir bin Hüdaverdi, Mehmed bin Abdullah, Ali bin Ahmed (...), Hüseyin bin Abdullah (...), Neferen 31

Mezkûrûn sadrazam ve serdâr-ı ekrem Mehmed Paşa hazretlerinin emekdâr ademlerinden olmağla on üç neferi kânûn üzere mâ'adâsı on ikişer akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âli

Aydın, Hamza, Zülfikar

Mezkûrûn serhadd-i mansûrede hizmetde buldukları ecilden Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa kazâyâsı mücibince zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

10 Halil bin İbrahim, 20 Rıdvan Sefer, 20 Süleyman bin Gazi, 20 Yusuf bin Abdullah, Mehmed Ser Muhzır (...) sâbıka Şam, Neferen 5 Sahh

Mezkûrûn emekdâr olmağla kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene [10]25

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zikr olunan dört nefer bölüğe ilhâk olunub ve mezbûr Muhzır Mehmed'in dahi gedükleri mahlûl olmağın emekdârlardan Ahmed Çerkes gulâm ve mezbûrun Abdullah ve Osman bin Abdullah ve Mustafa (...) Gulâm ve (...) Hamza bin Abdullah mezbûrun yerine kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Mehmed bin Abdullah yarar olmağın yevmî dokuz akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Hüseyin bin Abdullah

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 23 S. Sene [10]25

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Ahmed bin Abdullah

Mezkûr çavuş olub gediği mahlûldür deyu kânûn üzere emekdârlardan Süleyman'a virilmek buyuruldu; fi 25 S. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden İlbasan sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Mehmed oğlu İsmail'e virilmek buyuruldu; fi 29 S. Sene 1025

Mehmed bin Abdi Kethüdâ-yı mehterân-ı hayme, Sinan bin Abdullah (...) (...), Mehmed bin Hasan (...), Davud bin Abdullah (...), Piyale bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah Gulâm, Mustafa bin Abdullah, Neferen 7

Mezkûrûn dahi müşârünileyh hazretlerinin emekdârlarından olmağla yevmî on ikişer akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 S. Sene 1025

Livâ-yı Lori

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın arzı mûcibince Erzurum ağalarından Süleyman Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Bosnavî Veli oğlu Arslan yarar olmağın ve hâssa bostancılarından beşinci bölümde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Ahmed bin Ömer bostancı Hüseyin Ağa'nın arzı mûcibince kânûnları üzere ulûfe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene 1025

Livâ-yı Sumay

Hükûmet tarîki ile sâbıkâ (boş) hâkimi olan (boş) virilmek buyuruldu; fi 25 S. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Hâssa bostancılardan yedinci bölümde yevmî iki akçe ulûfesi olan Bekir kapucu yarar ve emekdâr olmağın bostancıbaşı Hüseyin Ağa'nın arzı mûcibince mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 20 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevvâblarından (boş) bölümde yevmî (boş) akçe ulûfesi olan Ahmed emekdâr olmağın arz-ı hâli mûcibince müteveffâ Hamamî Hüseyin Çavuş mahlûlünden yevmî yigirmi akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 22 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî

Osman Çavuş

Mezkûr emekdâr olmağın müteveffâ-yı mezbûr Hamamî Hüseyin Çavuş mahlûlünden beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 22 S. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Murad Ağa

Mezkûr İskenderun iskelesi zâbiti olub emekdâr olmağın vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince on akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 23 S. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Harem-i muhterem ağalarından Mehmed Ağa'nın karındaşı olan Ahmed bin Hasan yarar olmağın müşârünileyhin mektûbı mûcibince zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 23 S. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Muhtar Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince zu'emâdan Abdullah oğlu İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 29 (boş) Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince ehl-i ilm olan Hüseyin oğlu Ahmed'e şâkirdlik virilmek buyuruldu; fi 29 S. Sene 1025

[Sayfa 163]

Yevmü'l-Hamse fi (boş) S. Sene 1025 der-Haleb Sahrâ

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden kâtib Mahmud pîr ve ihtiyâr oğlu kendü oğlu olub ehl-i kalem olan Ömer'e fâriğ olmağın Bağdad muhâfazasında olan vezîr Mustafa Paşa hazretlerinin arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 12 S. Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed'in gediği ehl-i kalem olan Osman oğlu Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

Emekdârlardan Mustafa ve Behmen yarar ve hizmetde buldukları ecilden yevmî beş akçe ile cebencilik virilmek buyuruldu; fi 29 S. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Musa (...)

Mezkûr fevt olub gediği ve ulûfesi mahlûldür deyu hâlâ tezkîre-i evvel kâtib Hâcî Mehmed Efendi'nin oğlu Molla Mehmed'e yigirmi akçe ile virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât itmiştir

Anadolu muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince emekdâr olub Hâcî İbrahim Çavuş'un oğlu olan Hüseyin zümre-i mezbûreye ilhâk olmak müteveffâ Hüseyin Çavuş'un yerine buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

İsmail (...)

Mezkûr emekdâr ve ziyâde hizmetde bulunmağın otuz akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene 1025 Ser bevâbîn-i hâssa

Yevmî kırk akçe ile Ahışa'nın defter kethüdâsı olan Ahmed yarar ve emekdâr olub ve lakin ulûfesi şey-i kalîl olmağla hâliyâ Şirvan serhaddinde sebk iden hizmeti mukâbelesinde Tahmures'in

kazâyâsı mûcibince ulûfesi Erzurum hazînesinden virilmek üzere mutasarrıf olduğı kırk akçesi ile elli akçe olmak üzere virilmek buyuruldu; fi 17 S. Sene 1025

Yevmü's-Sebt fi Gurre-i Ra. Sene 1025 der-Haleb

Emekdârlardan Mehmed bin İlyas ve İbrahim bin Budak ve Arslan bin Piri Han yarar oldukları ecilden tobcıbaşı tezkîresiyle mahlûllerinden sefere gelmeleri şartıyla kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme

Mustafa bin Hasan

Mezkûr emekdâr olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Zülfikar bin Abdullah gulâm yarar olmağın yevmî on iki akçe ile zümre-i sipâhiyâna ilhâk olmak buyuruldu; fi 2 Ra. Sene [10]25

Yahya bin Abdullah Rumili, Hüseyin (...) Kasım, Mehmed (...) (...), Ahmed Antakya, İsmail Diyarbekir, Hüseyin Haleb (...), (...) (...), Hüseyin Karamanî, Ali Karahisar, Mehmed Ayıntabî, Mehmed Antakya, Muharrem bin Mustafa Turgud, Musa Rumili, Zülfikar bin Hasan Malatya, Hasan bin Abdi Malatya, Yusuf bin Abdullah Çerkes, Rıdvan bin Behram Konya, Bekir bin Ahmed Antalya, İshak bin Hamza Konya, Yusuf bin Abdullah Diğeri, Ramazan bin Abdullah Sivas, Veli bin Abdullah Erzurum, Abdi (...), Mehmed bin Abdullah Akdağ(?), Veli bin Abdullah Erzurum, (...) (...), Mehmed bin Abdullah Akdağ(?), Veli bin Abdullah Rumili, Hüseyin (...) Maraş, Mahmud Rum, Halil Diyarbekir, Veli Maraş, Hamza Tumandağ, İlyas bin Abdullah (...), Mehmed (...) (...), Ahmed bin Turgud, Mehmed (...), Ali (...) (...), Hüseyin Antalya, Sefer bin Abdullah Ermeni(?), Mehmed Tumandağ, İbrahim Kıbrıs (...), Mehdi bin (...) (...), Hasan bin Abdullah Çerkes, Bedri Bosna, Hasan (...), Ali (...), Mustafa bin Abdullah Rumî, Mustafa bin Abdullah Rumili, Halil bin Ramazan Malatya, (...) Mahmud Turhan(?), (...) (...) (...), Yusuf Maraş, Neferen 53

Mezbûrlar Ma'anoğlı melâ'ini hizmetde bulunmağla ibtidâdan kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 3 Ra. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Tobcıyân

Müteferrika Ali bin İsa Erzurumî

Mezkûr nâ-bedîd olmağla gediğı tobcıbaşı arzıyla yevmî dört akçe ile Mehmed bin Hüseyin bevva virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Sayda ve Beyrut

Safed beğı olan Ali Beğ'e hâliyâ sebk iden hizmeti muhabelesinde babası Fahreddin Beğ dâhil oluncaya değın mutasarrıf olmak üzere virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ra. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Yusuf bin Sinan'ın kitâbeti gediğı mahlûl olmağın ehl-i kalem olan İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 3 Ra. Sene [10]25

Müteveffâ-yı mezbûrun (boş) bin akçe sâlyânesi yine zümre-i mezbûre emekdârlarından kâtib Ahmed ile kâtib Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Aclun

Şart ve ta'ahhüdü üzere sâbıkâ mîrlivâ olan Hamdan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 4 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Silahdârân

Ali

Mezkûr yarar ve Şehrizol serhaddinde hizmetde bulunmağın Kayış Mehmed Paşa arzıyla yanında hizmetiyle iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 4 Ra. Sene [10]25

Hüseyin bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, Dilaver bin Abdullah, Kenan bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Piyale bin Abdullah, İsmail bin Abdullah, Neferen 10 sahh

Mezkûrûn Ma'anoğlı kılâ'ı teslîminde ve hizmetde bulunmağla Baalbek beği Yunus Beğ'in tezkîresi mûcibince ibtidâdan kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 4 Ra. Sene 1025

[Sayfa 164]

Yevmü'l-Erba'a fi 4 Ra. Sene 1025 der-Haleb Sahrâ

Kenan bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Davud bin Mehmed, Mehmed bin Musa, Mehmed (...), Mehmed (...) Neferen 7

Mezkûrûn dahi Ma'anoğlı kılâ'ı teslîminde hizmetde bulunmağla mûmâileyhin kethüdâsı Mustafa Kethüdâ'nın tezkîresi mûcibince ibtidâdan kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Emekdârlardan Bekir bin Receb yarar olmağın tobcıbaşı tezkîresi mûcibince mahlûllerinden yevmî dört akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Abdurrahman bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağın silahdârlar kâtibi Ömer Efendi'nin tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu, Yedi nefer mahlûl olmutur

An-Cemâ'at-i Dergâh-ı Âlî

5 Hasan

Mezkûr emekdâr olmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Ağcakale

Zegem hâkimi Tahmures Hân cânibinden diller ile ve başlar ile gelen Bican hutimet avakıbuhi bi'l-hayrın ricâsı ve iltimâsıyla Ahmed Paşa'nın oğlı olub zu'emâdan olan Mehmed zîde kadrehuya virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

Emekdârlardan Mehmed nâm ve Hasan bin Abdullah yarar oldukları ecilden mûmâileyhin tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden (...)lü Ahmed Çavuş fevt olub gediği mahlûldür deyu yeniçeri ağası Mustafa Ağa'nın tezkîresi mûcibince Hasan Çavuş'un oğlı Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan İkbâl bin Abdullah yarar olmağın hâlâ Trablusşam beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın şart ve iltizâmı üzere mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

Emekdârlardan Mehmed bin Abdullah yarar ve hizmetde bulunmağın mezbûr kânûn üzere bölüğe ve Yusuf bin Abdullah ve Mustafa bin Ahmed dahi kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Bundan akdem Dergâh-ı Âlî bevvâblarından birinci bölümde yevmî on akçe ulûfesi olan Mehmed yarar ve emekdâr olub ve lakin hizmetde bulunmamağla sehven hâlâ düstûr'l-amel olan yoklama defterine dâhil olmayub gadr olmuştur deyu çavuşluk ricâsına arz itmeğın virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yesâr

129 Mustafa bin Abdullah veledes Yusuf

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene [10]25

Mûmâileyhin kılâ' muhâfızı olan Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince hizmetde bulunan cebeciyândan 19 bölümde yevmî üç akçe ulûfesi olan Hasan bin İbrahim kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 4 Ra. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Ma'anoğlı kılâ'ı zâbiti olan Hüseyin Yazıcı tezkîre gönderüb bundan akdem bağçe-i hâssa emekdârlarından olan Mustafa bin Hüseyin taşra çıkdıkda kânûnları ulûfe ile çavuş olmak iken garazen ze'âmet ile çavuş olub hâliyâ kılâ' hizmetinde ziyâde emeği sebk eylemiştir deyu kânûn-ı kadîm üzere çavuşluğu ulûfe ile ta'yîn olunması ricâ itmeğın vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi 4 Ra. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Mûmâileyhin tezkîresi mûcibince Dergâh-ı Âlî bevvâblarından 15 bölümde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Mehmed Erzurum kânûn üzere ulûfe ile çavuşluk virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

2 Ali bin Abdullah

Mezbûra dahi mûmâileyh tezkîresi mûcibince beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Mûmâileyhin tezkîresi mûcibince Dergâh-ı Âlî yeniçerilerinden Ömer bin Ahmed kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden 15 bölümde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Mehmed Erzurum çavuş olub geddiği mahlûldür deyu mûmâileyh tezkîresi mûcibince kânûn üzere Kapucızâde Hasan bin Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Bevvâb 2 Ali bin Abdullah Gurebâ-yı Yemîn (...) Şehsuvar

Mezkûrâna dahi mûmâileyh tezkîresiyle vech-i meşrûh üzere terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Mûmâileyh tezkîresiyle emekdârlardan Halil bin Hüseyin'e mahlûlden bevvâblık virilmek buyuruldu; fi mim

Ali bin Hamza Avlonya, 60 Mahmud, Sefer bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Mahmud Şam, Mustafa bin Mehmed, Ömer bin Mehmed, Mehmed bin Hüseyin, 20 Mehmed bin Hasan Gümüş, Neferen 9 sahh

Mezkûrâna dahi mûmâileyh arzı mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Yine mûmâileyh tezkîresiyle emekdârlardan Halil bin Hüseyin kânûn üzere cebecilik virilmek buyuruldu; fi 4 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

34 Derviş bin Hızır

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu cebecibaşı tezkîresi mûcibince emekdârlardan Mehmed bin Hamza ve Ali Timur bin Süleyman'a kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 6 Ra. Sene 1025

[Sayfa 165]

Yevmü'l-İsneyn fi 7 Ra. Sene 1025 der-Haleb Sahrâ

Abdülhalim bin Abdi Maraş, İsmail bin Mansur Akşehir, Hamdan bin Mansur Akşehir, Mahmud bin İsmail Akşehir, Murad bin Mehmed Akşehir, Mehmed bin Mustafa (...), Mustafa bin Ahmed Akşehir, Mehmed bin Mehmed Akşehir, Ömer bin Ali (...), Mehmed bin Yusuf Edirne, Abdi bin Mehmed Adana, Hasan bin Abdullah, Hâcî Yusuf, Kasım bin Yusuf, Derviş bin Fahreddin, Ali bin Mehmed, Ömer Şam (...), Osman bin Abdullah Revan, Ali bin Mehmed Revan, Mustafa bin Ali (...), Abdülkerim bin Kara Mehmed, Mustafa bin Abdullah (...), Halil bin Kadri (...), Mustafa bin Mehmed (...), Ali bin Seydi (...), Abdi bin Süleyman Kütahya, Ahmed bin Abdi Aksaray, Mustafa bin Abdullah Tırhala, Hızır bin Hamza (...), Hasan bin (...)han (...), Ramazan bin Abdullah Sofya, Şaban bin Ahmed Seydişehir, Mustafa bin Mehmed (...), Mustafa bin Mesud (...), Yusuf bin Abdullah Tırhala, Ömer bin Mehmed Üsküdar, İsmail bin Bekir Kayseriyye, Ali bin Hüseyin Hırvad, Mehmed bin Musa (...), Memi bin Veli Akşehir, Rıza bin Bali (...), Ahmed bin Ferhad Hırvad, Mehmed bin Süleyman Edirne, Mustafa bin Abdullah (...)kale, Mustafa (...), İslam bin Zülfikar, Ma'den Hasan Aydın, Resul bin Ahmed Aydın, İbrahim bin Memi Aydın, Hasan bin Memi Aydın, Süleyman bin Abdullah Aydın, Şaban bin Zeynüddin(?), Bali Pervari(?), Ali bin Yusuf Kayseriyye, (...) (...) (...), Derviş bin Mehmed, Yusuf bin Abdullah Babadağ, (...) (...) Bosna, Süleyman bin Ali Bosna, (...) Ahmed(?) Kütahya, Mehmed bin Bali (...), Ali bin Murad Akşehir, İbrahim bin Halil Sivas, Mehmed (...) (...), Hüseyin bin Abdullah Dimetoka, Mehmed bin

Hüsam(?) (...), Hüseyin bin Mustafa Şam, Bekir bin Ahmed (...), Osman bin Abdullah (...), İsmail bin Abdullah (...), Mehmed bin Hüseyin Belgrad, Mehmed bin Ali (...), Mustafa (...), Hüseyin bin Ahmed (...), İsmail bin Selam (...), Osman bin Mustafa (...), Ömer bin Mahmud (...), İbrahim bin Abdullah Edirne, Zülfikar bin Abdullah (...), Hâcı Mehmed bin Ahmed Karahisar, Ali bin Hâcı Mustafa (...), (...) (...), Mehmed bin Abdi, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Hâcı Mustafa, Mehmed Kılıc-zâde, Mehmed (...) (...), Mehmed bin Mehmed, Ahmed bin Ali, Yusuf Gürcü, Ali Gürcü(?), Mustafa bin Durmuş (...), Mehmed bin Mehmed (...), Ömer bin Kara Yahya Ardahan, Hasan Şeker Adem(?), Yusuf bin Hasan (...), Ali bin Nasuh Erzurum, Mehmed bin Nasuh Erzurum, Süleyman bin Nasuh Erzurum, İbrahim bin Ramazan, Mustafa bin Abdullah (...), Mustafa bin Kasım (...), Osman bin Halil Ayıntab, Murad (...) (...), Murad (...) Karahisar, Yusuf Pervane(?) Sefer, Hasan bin Alii Akhisar, Ali bin Şaban Akşehir, Hasan bin Ali (...), Osman (...), Hasan bin Musli Maraş, Ahmed bin Yusuf Sigetvar, Ali bin Hasan Edirne, Hasan bin Hamza (...), Ahmed bin Mehmed Bosna, Mehmed bin (...), Mustafa bin Hasan Avlonya, Ali bin Yusuf (...), Hüseyin (...) Belgrad, Bedri bin Abdullah (...), Mustafa bin Ali Aksaray, Ali bin Mehmed (...), Mustafa bin Hasan (...), Mustafa bin Hasan Gürcü, Murad bin Abdullah Kıbrıs, Ahmed bin Mehmed Üsküb, Hızır bin Mehmed Sofya, Şaban bin Abdi (...), Hasan bin Abdullah Amid, Mehmed bin Gazanfer, Şaban bin Abdullah (...), Musli bin İbrahim Arabgir, İbrahim bin Mehmed Konya, Mehmed bin Ali Aksaray, Mustafa bin Halil Karaca, Osman bin İsmail (...), Mehmed bin Karaca Gümölcine, Hasan bin Murad (...), İbrahim bin Abdullah, Ali bin Mehmed Karahisar, Veli (...), Derviş bin Abdullah Karadağ(?), Ali bin Abdullah Amid, Hüseyin bin İbrahim (...), Şaban bin Ali İstanbul, Abdi bin Yusuf (...), (...) Ahmed Kayseriyye, Mehmed (...) (...), Musli bin Abdullah, Osman bin Ali (...), Hızır bin Osman (...), Hasan bin Mustafa (...), Hasan bin Ali (...), Ali bin Mehmed Gümüşhane, İbrahim bin Hızır Konya(?), Murad bin Allahverdi Rum, Mehmed (...) Musli, Hüseyin bin Mehmed (...), (...) Mustafa bin Hasan (...), Mustafa bin Abdullah (...), Mehmed bin Hasan, Yusuf bin Veli, İbrahim bin Abdi (...), Mehmed (...) (...), Ali bin Abdurrahman Adana, Ahmed bin Yusuf Dobruca, Hasan bin Hâcı Mehmed, Ali bin Mehmed (...), İbrahim bin Mustafa Gelibolu, Yusuf bin Mustafa Belgrad, Mehmed bin Ahmed, Mahmud Konya, Dilaver bin Abdullah, Mustafa Edirne, Ahmed bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Abdi bin Mehmed, Hüseyin (...), Süleyman (...), Dilaver bin Abdullah, Pervane bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Hasan Gürcü(?), Hüseyin bin Abdullah, Hasan bin Mustafa, Musli bin Hamza, Musli bin Hamza, Yusuf bin Abdullah Sivas, Yusuf bin Abdullah, Mehmed (...), İbrahim bin Abdullah, Halil bin Hüseyin, Hasan bin Hüseyin, Ahmed bin Abdurrahman, İbrahim bin Yusuf, Turhan İbrail, Ahmed Arnavud, Bekir bin Ali (...), Veli Divane (...), Mehmed bin Abdullah Erzurum, Mahmud bin Durmuş (...), Hüseyin Sofya(?) (...), Ahmed bin Bekir Haleb, Yusuf bin Abdullah (...), Mahmud bin Ahmed (...), Hamza bin Resul Konya, (...) bin Abdullah, Mehmed bin Yusuf (...), Mehmed bin Hâcı Halil, Hüseyin bin Yusuf Konya, Hasan bin Mehmed Konya, Murad bin Mansur (...), Hâcı Mehmed bin Abdullah (...), Ahmed bin Kasım (...), Mustafa bin Mehmed Edirne, Hasan bin Ali (...), Kasım bin Ali (...), Mehmed (...) Aydın, Mustafa bin Halil Karahisar, (...) (...) (...), Ali bin Pir Ahmed Hamid, Mehmed bin Musli (...), Mustafa bin Abdullah (...), Hasan bin Abdullah (...), Bali bin Memi(?)

(...), Hızır bin Abdullah (...), Ömer bin Ahmed (...), Kenan bin Abdullah Eflak, Hüseyin bin İlyas Malatya, Sefer bin Abdullah Malatya, Mustafa bin Mehmed Üsküdar, Yusuf bin Abdullah Sofya, Yusuf bin Şaban Sofya, Mehmed bin Abdullah Sivas, Mehmed bin Abdullah (...), Ali bin Rıdvan, Hüseyin bin Abdulah (...), Musli bin Hamza Karaman, Mustafa bin İbrahim, Abdullah bin Mehmed Van(?), Mehmed bin Bahaddin(?) (...), Rıdvan bin Abdullah Tımışvar, Dilaver bin Abdullah Eflak, Hasan bin Hüseyin Beğşehir, Hasan bin Ramazan Beğşehir, Mehmed bin Mahmud, Hasan bin Bali (...), Mehmed bin Mustafa Kastamonu, İbrahim bin Hüseyin Kastamonu, Yusuf bin Hızır Sivas, Musa bin Hasan (...), Mustafa bin Mahmud Bosna, Mahmud bin Mustafa Sofya, Musa bin Mehmed Sofya, İbrahim bin Abdullah (...), Ahmed bin Ali Sofya, Hasan bin Bali Konya(?), Mehmed bin Abdullah (...), Hüseyin bin Mehmed (...), Ahmed bin Mustafa Bosna, Hüseyin bin Abdullah Tımışvar, Hasan bin İsmail, (...) (...) (...), Mehmed Ali bin Mehmed Abdi, Mehmed bin Ali Ayıntab, Ahmed bin Abdullah Ayıntab, Mustafa bin Ahmed, İbrahim bin Mehmed İstanbul, Hasan bin Mehmed (...), Ali bin Mustafa Karahisar, Allahverdi bin İbrahim Ayıntab, Hasan Şam, Mahmud (...) (...), Hasan bin Osman Eskişehir, Halil (...), İsmail (...) (...), Ahmed bin Abdullah (...), Oruc bin Osman Drama, Musa bin Şaban Aydın(?), Arslan Kara (...) Edirne, Musa (...) Konya, Davud Karaman, Hüseyin Tuman(?), Kılıc bin Yahya, Rıza bin Mustafa, Pirhan Seyhan, Ali Seyhan, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Abdurrahman bin Mustafa, Mustafa (...), Ali bin Kurd, Süleyman bin Bekir Bolı, Yusuf bin Abdullah (...), Mehmed bin Abdullah Beğşehir, Mustafa (...) Arabgir, Hüseyin bin Abdullah İstanbul, Dilaver bin Abdullah Drama, Ahmed bin Ali (...), Nasuh(?) bin Ahmed, Yusuf bin Mehmed, Mehmed İstanbul, Neferen 303 sahh

Mezkûrûn yarar ve emekdâr oldukları ecilden cebecibaşı defteri mûcibince Bağdad muhafazasına varmak üzere yevmî ikişer akçe ile cebeciler zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 5 Ra. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Tahmures Hân kazâyası ve Erzurum beğlerbeğisi iltimâsıyla Gence kullarından Molla Mahmud ve oğlu Ali'ye ve hemşire-zâdesi Muhyiddin'e ve Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Kaya Çavuş'a Dergâh-ı Âlî müteferrikalığı virilmek buyuruldu; fi 7 Ra. Sene [10]25

Ve mûmâileyhimâ iltimâslarıyla yevmî yigirmi akçe ile Abdurrahman'a bölük virilmek buyuruldu; fi mim, bâ-haber kethüdâsı

Livâ-yı Poshov

Sâbıkâ Mecingerd beği olan İbrahim Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 8 Ra. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

İstabl-ı âmire emekdârlarından olub müteferrika Kenan bin Abdullah kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 8 Ra. Sene [10]25, Sergi emîni tezkîresiyle yazılmıştır

Emekdârlardan Yusuf Karesi'ye tobcıbaşı tezkîresi ile mahlûlden Dergâh-ı Âlî tobcıları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 28 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Silahdârân

Abdülkerim (...) (...) (...)

Mezkûr emekdâr olmağın yedi akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 7 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme

Şaban bin Abdullah, Mahmud bin Hüseyin, Ahmed bin Mustafa, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Muharrem, Neferen 6 sahh

Mezkûrünün gedikleri mahlûldür deyu emekdârlardan Bilal bin Abdullah ve Mehmed bin Abdullah ve (...) bin Abdullah ve Keyvan bin Abdullah ve Cafer bin Abdullah ve Yusuf bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 8 Ra. Sene 1025

[Sayfa 166]

Yevmü'l-Hamse fi 7 Ra. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Haleb

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Delü melik Hüseyin Paşa'nın kazâyâsı mûcibince emekdârlardan sâbîka Gence kullarından Yakub ve Şemseddin Paşa'nın Ammuzâdesi Mîrzâ Mehmed'e yevmî otuz akçe ile müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi 7

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Hızır

Tahmures ve Delü melik arzıyla bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

2 Hüseyin bin Hızır, 10 Yusuf Konya(?)

Mezkûrân hizmetde buldukları ecilden birer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 9 Ra. Sene [10]25, Tekrar mezbûr Yusuf'a iki akçe Hüseyin'e dahi

An-Cemâ'at-i Silahdârân

5 Yusuf bin Abdullah (...) Serrâc (...)

Mezkûr yarar olmağın bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 9 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

3 İbrahim bin Şaban, 2 Hüseyin bin Abdullah, Mahmud bin Mustafa

Mezkûrlara Tahmures'den gelen Bican tezkîresiyle kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Keşşaf

Diyarbakir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa arzıyla Zaho beği Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 9 Ra. Sene 1025

Livâ-yı Zaho

Müşârünileyh arzıyla Keşşaf beği olan Ali Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyan

100 Mehmed bin Nasuh, 142 Mehmed Arnavud

Mezkûrân emekdâr olmağın üçer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince şimâlden gelüb emekdâr olan Ahmed'e çavuşluk virilmek buyuruldu; fi mim

Müşârüniyleh arzı mücibince emekdâr diğêr Ahmed'e kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden Mustafa kâtib olub gediği mahlûl olmağın sadrazam ademi olub ehl-i kalem olan Ahmed'e virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

213 Mustafa bin Abdullah

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 Ra. Sene 1025

Mehmed bin Hasan (...), Seydi bin Mehmed (...), Ali Han bin Mehmed, Halil (...), Abdi bin Şaban, Mehmed bin Mehmed Derviş, Ferhad bin Abdullah, Murad bin Abdullah, Mehmed bin Cafer

Mezkûrlara Bağdad'a gitmek üzere kânûn üzere cebeciyâna ilhâk olmak buyuruldu; fi 8 Ra.

Sene [10]25

Livâ-yı Siird

Çemişgezek beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 9 Ra. Sene [10]25

Livâ-yı Çemişgezek

Birecik beği olan Bekir Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Birecik

Balis ve Benirebia beği olan Nesimi Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Benirebia

Sâbıkâ (boş) beği olan Rüstem Beğ oğlı za'im Emir Ali'ye virilmek Birecik'den ve Deyr-Rahbe'ye varınca Bağdad tarafına giden tüccârın malına ve canına zarar itdirmemek üzere virilmek buyuruldu; fi 10 Ra. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden 33 bölükde yevmî dokuz akçe ulûfesi olan müteveffâ Yusuf bin Murad'ın gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Receb bin Abdullah'a kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 10 Ra. Sene 1025

Haleb defterdârı Yahya mektûb gönderüb emekdârlardan Hüdaverdi bin Abdullah ve Bekir bin Mahmud ve Ahmed bin Ahmed ve Osman Çorum ve Osman bin Zeynel için yarar ve mâl-ı mîrî tahsîlinde ziyâde hizmetde bulunmuşdur deyu cebecilik ricâsına arz itmeğın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 10 Ra. Sene [10]25

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından olub Cafer Ağa'nın oğlı olan Mehmed'e müteveffâ kâtib Mahmud'un gediği virilmek buyuruldu; fi 10 Ra. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

Ahmed bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın yalnız bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 Ra. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Receb yarar olmağın mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi

Ali bin Abdullah, Bedri bin Abdullah, Abdullah bin Abdullah, Ali bin (...) kulu, Mustafa (...) Mezkûrûn (...) oğlu Emir Yunus'un arzıyla kânûn üzere sipâhilik virilmek buyuruldu; fi

Çavuşluk

Haleb muhâfazasında olan vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin arzıyla Haleb sancağında ze'âmeti olub Hâcî Bekir Beğ'in oğlu olan Ali'ye çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 15 Ra. Sene 1025

Mehmed bin Abdullah (...), Zülfikar bin Abdullah, Abdurrahman bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Ahmed (...), Hasan bin Ahmed Ali, Neferen 6

Mezkûrlara cebecibaşı arzıyla mahlûllerinden kânûn üzere cebecilik virilmek buyuruldu; fi 15 Ra. Sene 1025

[Sayfa 167]

Yevmü's-Sebt fi 13 Ra. Sene 1025

Yevm-i mezbûrda Haleb sahrâsından kalkılıb şark seferine azîmet olunmuşdur Bârek-Allâh

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla emekdârlardan Laçin'e ve Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa arzıyla Ahmed'e çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 15 Ra. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Hasan bin Yusuf kânûn üzere mahlûlden zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 16 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

1 Rıdvan bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın Şerîf Hasan arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 17 Ra. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla Şirvan emekdârlarından Mahmud ile Resul ve seferde çavuşbaşı Mustafa Ağa arzıyla müteveffâ Çapakçur'da ze'âmeti olan Ahmed Çavuş'un gediği emekdârlardan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 21 Ra. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Serrâcîn-i Hâssa

14 Ali bin Memi

Mezkûr emekdâr olmağın kânûn üzere bölüğe anın gediği Câgîr Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 25 Ra. Sene 1025

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa mektûb gönderüb Dergâh-ı Âlî cebecilerinden Hızır için yarar ve serhadd-i mansûrede hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricâsına arz itmeğın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 25 Ra. Sene 1025

Livâ-yı Akşehir

Pasin beği olan Abdî Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 12 Ra. Sene [10]25

Livâ-yı Pasin

Sâbıkâ mîrlivâ olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûre emekdârlarından Hüseyin oğlu Mehmed ve Ahmed oğlu Hüseyin'e arz-ı hâlleri mûcibince kânûn üzere mahlûlden bevâblık virilmek buyuruldu; fi 21 Ra. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

4 Mehmed bin Abdullah, 6 Mustafa bin Abdullah, 6 Ömer bin Ahmed, 11 Yusuf (...)

Mezkûrûn emekdâr olmağla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Şemahı beğlerbeğisi Hüseyin Paşa mektûb gönderüb ser emekdârlarından Kadir ve Cafer bin Abdullah Bedevî ve Veli bin Mehmed ve Halil nâm dört nefer için yarar ve serhadde hizmetde bulunmuşlardır deyu bölük ricâsına arz itmeğın Şirvan'da hizmetde olmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 25 Ra. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Niğbolı sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Behram Çavuş'un gediği emekdârlardan İsmail oğlu Ahmed'e arz-ı hâli mûcibince virilmek buyuruldu; fi 28 Ra. Sene 1025

Yevmü'l-Ehad fi Gurre-i R. Sene 1025 der-Sahrâ-yı (boş)

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yemî elli beş akçe ulûfeye mutasarrıf olan müteveffâ Mehmed veled-i Osman Ağa ser bevâbîn-i sâbıkın gediği ve ulûfesi mahlûldür deyu yevmî yigirmişer akçe ile Şeyh İbrahim Efendi'nin oğulları Lütfullah ve Sun'ullah'a virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Dârüs-sa'âde ağası hazretlerine müte'allik yevmî otuz akçe ulûfesi olan müteveffâ Osman'ın gediği ile ulûfesi yine ağa-yı müşârünileyhin emekdârlarından İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 2 R. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

126 Hasan Bosna, 39 (...) Hamza

Mezkûrân aşığı bölük subaşları olmağla kânûn üzere terakkîleri virilmek buyuruldu

Sâbıkâ Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa mektûb gönderüb emekdârlarından şâtır Murad ve şâtır Ali için yarar ve hizmetde bulunmuşlardır deyu bölük ricâsına arz itmeğın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 4 R. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Haleb

Gazze sancağıbeği Mehmed Beğ yarar ve emekdâr olmağın livâ-yı mezbûra Haleb beğlerbeğisi pâyesiyle kayd-ı hayat ve ber-vech-i arpalık mutasarrıf olmak buyuruldu; fi 5 R. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

40 İbrahim Gürcü, 40 Rıdvan (...), 35 Mustafa Macid(?), 40 Hüseyin Hırvad, 12 Yusuf Eflak, 20 Mehmed (...), Silahdâr 3 (...)

Mezkûrûn emekdâr oldukları ecilden yedişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 2 R. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Van

Sâbıkâ Diyarbekir beğlerbeğisi olan Tekelü Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 2 R. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Abdurrahman Çavuş'un gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 4 R. Sene 1025

Emekdârlardan Handan nâm ibtidâdan kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân-ı Dergâh-ı Âlî

3 Abdülali bin Hızır

Mezkûr emekdâr olmağla Şeyh Ahmed Efendi tezkîresi mücibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 5 R. Sene 1025

[Sayfa 168]

Yevmü's-Sebt fi 6 R. Sene 1025 der-Sahâ-yı Pazarcık

Livâ-yı Cebele

Hama beği olan Ali Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Hama

Sâbıkâ Karaman beğlerbeğisi olan Mümin(?) Paşa'ya ber vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Hille

Sâbıkâ (boş) beğlerbeğisi olan Mümin(?) Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden emekdâr İbrahim'in oğlu Mehmed'e kânûn üzere bevâblık virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Gence

Sâbıkâ Silistre beğlerbeğisi olan Mustafa Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân

Ali (...), Hüseyin Şam, İbrahim bin Abdullah

Mezkûrûn Tahmures Hân arzı mücibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Murad bin Mehmed'e mahlûlden kânûn üzere bevâblık virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene [10]25

An-Cemâ‘at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Sefer Müteferrika(?)

Mezkûr emekdâr olmağla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî

Hüseyin Hamamî

Mezkûr için fevt olmuşdur deyu ulûfesi bevvâb Ahmed’e virilüb ve lakin fevti gayri vâki‘ olmağın arz-ı hâli mûcibince mukarrer olmak buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

Abdi bin Mustafa Gilmân

Mezkûra arz-ı hâli mûcibince iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

(...) Ordup Efendi, fi 15 B. Sene 1026

Delü melik Hüseyin Paşa arzıyla serhad emekdârlarından Hüseyin bin Muhyiddin’e yigirmi ve Emîr Yusuf bin Hüseyin’e on akçe ile Gence’de olmak üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

276 Hüseyin bin Abdullah, Silahdâr 158 Mustafa bin İbrahim,

Mezkûrân emekdâr olmağla ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 12 R. Sene 1025

Livâ-yı Selimiye

Emîr Kayabeğ oğlı emîr Tahir’e virilmek buyuruldu; fi

Her sene Bağdad’dan Trablus’a kendü mâlıyla yüz kantar barut-ı siyâh getürmek üzeredir

Livâ-yı Ayıntab

Sâbıkâ Aclun beği olan Mustafa Beğ’e virilmek buyuruldu; fi mim

Zimmî iken hâliyâ şeref-i İslâmla müşerref olan Hasan ve Ahmed’e mahlûlden kânûn üzere cebencilik virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

10 Emîr Halife bin Ahmed Ali, Mustafa Halife, 38 Yusuf Halife bin Murad

Mezkûrûn mukâbele halifeleri olub emekdâr olmağla ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Şirvan serhaddi emekdârlarından Emîr Hüseyin’e girü Şirvan muhâfazasında olmak üzere çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 7 R. Sene 1025

Ahmed bin Abdullah, Ali Şam, Mustafa bin Mahmud, Hüseyin bin Abdullah, Laçın Şam

Mezkûrûn emekdâr olmağla Zegem hâkimi Tahmures arzıyla kânûn üzere cebencilik virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

24 İbrahim bin Murad, 31 İbrahim bin Abdullah

Mezkûrân hizmetde olmağla ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Ahmed bin Mahmud, Mustafa bin Mehmed, Cafer bin Mahmud, Bekir bin Süleyman, Ali bin İbrahim, Ali bin Mustafa, Halil bin Murad

Mezkûrûn Yemen’de hizmetde bulunmağla ulûfeciyân-ı yemîn ağası arzı mûcibince kânûn üzere ulûfeciyân-ı yemîne ilhâk olmak üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Müteferrikayân

Mustafa (...)

Mezkûr emekdâr olmağla kazasker-i sâbık Aziz Efendi ricâsıyla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 9 R. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Hâssa hazînedârbaşı Osman Ağa tevâbi‘inden olub emekdâr olan Mehmed’e çavuşluk virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ‘at-i Ulûfeciyân-ı Yesâr

68 Ömer bin Hüseyin

Mezkûr emekdâr olmağla kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu; fi 8 R. Sene [10]25

Osman bin Hasan (...), Mustafa bin Ali Edirne, Ramazan bin Musa Edirne, Hâcî Ali bin Musa, Bali bin İbrahim, Hüseyin (...), Turgud (...), Mustafa bin Bekir Edirne, Bayram bin Ferhad (...), Durmuş Çavuş (...), Hüseyin bin Bali Edirne, Mehmed bin Halil (...), Mahmud (...) (...), Mehmed Şam, Osman bin Mehmed (...)bazar, Hasan bin Memi (...), Mustafa bin Mehmed (...), Mustafa bin Koca (...), Neferen 18

Mezkûrûn emekdâr olmağla arabacıbaşı tezkîresi mûcibince mahlûllerinden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 8 R. Sene [10]25

Emekdârlardan Hüseyin Bazarî mahlûlden kânûn üzere cebeciyâna ilhâk olmak buyuruldu; fi 12 R. Sene 1025

[Sayfa 169]

Yevmü'l-Erba‘a fi 12 R. Sene 1025 der-Sahrâ-yı mim

Livâ-yı Habur

Mîrlivânın âhâli-i vilâyete zulm ve te‘addisi olmağla Diyarbekir muhâfazasında olan vezîr Dilaver Paşa’nın arzı mûcibince şart ve iltizâmı üzere sâbıkâ Adilcevaz beği olan Mehmed Beğ’e virilmek buyuruldu; fi mim

Kapuculuk-ı Bâb-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden beşinci bölükde yevmî üç akçe ulûfesi olan müteveffâ Mahmud bin Abdullah’ın gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Musa bin Davud’a virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Kırım hânı Canıbek mektûb gönderüb hâliyâ ber-vech-i arpalık Çirmen sancağına mutasarrıf olan Mahmud Paşa’nın oğlu Ahmed’e babası müşârünileyhin hizmeti mukâbelesinde ulûfe ile müteferrikalık ricâsına arz itmeğın hân-ı müşârünileyh hazretleri sefere gelüb hizmetde bulunduktan sonra yevmî yigirmi akçe ile virilmek buyuruldu; fi 12 R. Sene [10]25

Osman bin Abdullah, Mustafa bin Hızır, Zülfikar bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, (...) Hüseyin bin Abdullah, Ahmed Şeyh bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Mustafa bin

Mehmed, Ahmed bin Osman, Mehmed bin Mustafa, Mahmud bin Abdullah, Seydi bin Pervane, Mahmud (...) Derviş, Rıza bin Mustafa, Ramazan bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, (...) (...) bin Abdullah, Arslan Şam, Mustafa bin Musa, Mehmed bin Musa, Rüstem bin Ramazan, Hüseyin (...), Mehmed bin Abdülkadir, Mahmud bin Mehmed, Hüseyin Şam, Hüseyin bin Abdullah, Ali bin Mustafa, Ahmed bin Mehmed, Mustafa bin Abdullah, Şaban bin Celal, Hüseyin bin Mehmed, Sefer bin Şah, Neferen 33

Mezkûrûn hân-ı müşârünileyhin arzı mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 12 R. Sene [10]25

Livâ-yı Limason

Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzıyla mîr-i sâbık mutasarrıf olduğu üzere beş yüz bin akçe sâlyâne ve iki yüz bin akçe gemi ve (...) ile hâssa kapudanlardan olub emekdâr olan İbrahim Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 12 R. Sene [10]25

Livâ-yı Kars

Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa arzıyla mîr-i sâbık Rüstem'e virilmek buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Yusuf'un gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Halil'e virilmek buyuruldu; fi 15 R. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçe ulûfesi olan Ali bin Yusuf fevt olub gediği mahlûldür deyu bundan akdem Dergâh-ı Âlî bevâblarından iken Hamamî Hüseyin mahlûlünden çavuşluk virilüb müyesser olmayan Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 16 R. Sene 1025

Hürkuş oğlu Emîr Yunus mektûb gönderüb emekdârlardan Mehmed bin Abdullah ve Mehmed bin Abdünnebi için yarar ve kılâ' husûsunda hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 17 R. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Yusuf bin Abdullah

Mezkûr yarar ve emekdâr olub kılâ' hizmetinde bulunmağın Hürkuş oğlu Emîr Yunus arzıyla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretleri mektûb gönderüb tersâne-i âmirede yevmî on dört akçe ulûfesi olan İbrahim bin İlyas ihtiyârıyla sulbî oğlu Abdurrahman'a fâriğ olmuşdur deyu inâyet ricâsına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretleri mektûb gönderüb kethüdâlık hizmetinde olan Receb bin Abdullah'a müteferrikalık ricâsına arz itmeğin virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

44 Süleyman bin Veli

Mezkûr ihtiyârıyla Yemen'e varub hizmetde bulunmağın Yemen muhâfazasında olan vezîr Cafer Paşa arzı ile kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Kıbrıs muhâfazasında olan vezîr Ali Paşa hazretleri mektûb gönderüb zümre-i mezbûreden Hama sancağında ze'âmeti olan Memi Çavuş ihtiyârıyla kapucıbaşılık hizmetinde Hasan bin Abdullah'a fâriğ olmuştur deyu arz idüb ve sâbıkâ Trablusşam beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla müteveffâ Ali Çavuş'un gediği mahlûldür deyu Hama sancağında ze'âmeti olan diğeri Ali'ye virilmek buyuruldu; fi 12 R. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Şehrîzol

Kırım hânı Canıbek Girây Hân mektûb gönderüb Çirmen sancağbeği Mahmud Beğ için yarar ve hâlâ hizmetde bulunmuştur deyu livâ-yı mezbûra eyâlet-i mezbûre pâyesiyle mutasarrıf olmak ricâsına arz itmeğin vech-i meşrûh üzere virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

161 Üveys (...), 222 Hüseyin Canıbek, Siyavuş Mürdüm Han

Mezkûrûn fevt olmağla ulûfe ve gedikleri hân-ı müşârünileyh arzlarıyla Seferşah ve Halil ve Hüseyin bin Mehmed'e virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Ulûfeciyân-ı Yemîn

77 Mustafa bin Hasan

Mezkûr emekdâr olmağın Kırım hânı Canıbek Girây arzıyla Yemen'e varduğu ecilden ibtidâdan bölük virilmek buyuruldu; fi 17 R. Sene 1025

52 Nasuh Çerkes

Mezkûra dahi vech-i meşrûh üzere ibtidâdan bölük virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

124 Mehmed bin Hasan, 147 Musli bin Tursun

Kırım hânı Canıbek Girây Hân arzıyla mezkûr Musli'ye üç ve Mehmed'e iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Ma'an oğlı kâtib olub kılâ' zâbiti olan Hüseyin yazıcı tezkîre gönderüb emekdârlardan Murad bin Abdullah Çerkes için yarar ver kılâ' husûsunda hizmetde bulunmuştur deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 17 R. Sene 1025

[Sayfa 170]

Hâliyâ seferde sergi emîni olan Mahmud Ağa mektûb gönderüb nev-müslim Mehmed için yarardır deyu tob arabacılığı ricâ itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 17 R. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

10 Mustafa bin Hüseyin

Mezkûr emekdâr olmağın kapucular kethüdâsı Hüseyin Ağa'nın arzıyla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Yevmü'l-Erba'a fi 17 R. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Mezbûr

Hürkuş oğlu Emîr Yunus mektûb gönderüb emekdârlardan Hüseyin bin Hasan lamcı için yarar ve kılâ' husûsunda hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Silahdâr 52 Mehmed bin Veli, 64 Abdülkerim bin Abdurraman, 162 Mustafa (...), 29 Şaban bin Maden

Mezkûrîn yarar ve hizmetde buldukları ecilden mukaddem ikisine üçer ve ikisine dahi ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 18 R. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Tevki'î

Hüseyin Çavuş Hamalı, Keyvan Çavuş bin Abdullah (...) Ali Paşa

Mezkûr Keyvan Çavuş'un gediği ve ulûfesi ve Ali Çavuş'un beş akçesi ki on dört akçe olur emekdârlardan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 9 R. Sene [10]25

Livâ-yı Adilcevaz, Tevki'î

Tebriz beğlerbeğisi Mehmed Paşa'ya kendü arzıyla virilmek buyuruldu; fi 22 R. Sene 1025

Livâ-yı Rumiyye, Tevki'î

Beradost beğlerinden Budak Beğ'e mîr-i mîrân-ı müşârünileyhin arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 22 R. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Rakka, Tevki'î

Sâbıkâ Trablusşam beğlerbeğisi olan Hüseyin Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 27 R. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ İbrahim Çavuş'un gediği mahlûldür deyu Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arz-ı hâli mûcibince ademlerinden olub emekdâr Ali Mîrzâ'ya virilmek buyuruldu; fi 24 R. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Gence serhaddi emekdârlarından (...) ayanından Hâcı Masum yine Gence'de olmak üzere virilmek buyuruldu; fi

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

10 Ahmed bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağla ağası arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olunmak buyuruldu; fi 10 Z. 1024

Mûmâileyh mektûb gönderüb Mustafa bin Mehmed ve Hasan bin Abdullah için yarar ve hizmetde bulunmuşlardır deyu mezbûrlara bölük ve diğêr Mustafa bin Mehmed ve Hüseyin bin Pervane'ye cebecilik ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 17 R. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

10 Mehmed bin Musli, 124 Mustafa (...)

Mezkûrların gedikleri vech-i meşrûh üzere mahlûldür deyu emekdârlardan Hasan bin Abdullah ve Mustafa bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 19 R. Sene 1025

Ma'anoğlı tevâbi'inden Keyvan bölük başı tezkîre gönderüb emekdârlardan Mehmed kuli içün yarar ve kılâ' husûsunda hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 20 R. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

110 Mehmed bin Hüseyin

Mezkûr emekdâr olmağla arz-ı hâli mûcibince yevmî on akçe terakkî ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 14 R. Sene 1025

Emekdârlardan Mustafa Kütahya (boş) arz-ı hâl sunub yarar ve seferde hizmetde olmağla bölük ricâ itmeğin ibtidâdan dokuz akçe ile virilmek buyuruldu; fi 25 R. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

5 Ahmed bin Mehmed Pir Piyale(?), 12 Hasan bin Hüseyin Mehter-i Hayme, 44 Abdi bin Hüseyin, 12 İbrahim Çerkes Saray-ı Meydan(?), 78 Musli bin Mustafa, 12 Yunus Eflak, Murad (...), 11 Derviş (...), 8 Ali bin Abdullah Musli

Mezkûrîn emekdâr olmağla beşer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 28 R. Sene 1025

An-Cemâ'at

28 Hüseyin bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olmağın üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 23 R. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Mahmud hizmeti mukâbelesinde çavuşluk virilmek buyuruldu; fi mim

Yevmü's-Selase fi Gurre-i Ca. Sene 1025 der-Menzil-i Bekirpınarı

An-Cemâ'at-i Mütferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Bekir bin Mehmed (...)

Mezkûr ehl-i kalem ve emekdâr olub bu def'a hizmetde bulunmağın beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

220 Mehmed (...)

Mezkûra arz-ı hâli mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

[Sayfa 171]

Emekdârlardan Siyavuş bin Abdullah yarar olmağın kânûn üzere gurebâ-yı yemîne ilhâk olunmak buyuruldu; fi mim

Mütferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Mehmed Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla müteveffâ (boş) gediği Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla emekdârlardan Hasan oğlu Mustafa'ya ve müteveffâ Mehmed'in gediği vezîr Dilaver Paşa arzıyla müteferrika Hasan oğlu Cafer ve Parsadan kazâyâsıyla Ali'ye ve müteveffâ Hasan'ın gediği Anadolu beğlerbeğisi vezîr Ahmed Paşa arzıyla ve kâtib Mehmed dahi zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Emekdârlardan Ömer ve Halil yarar olmağın kânûn üzere cebencilik virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği arz-ı hâli mûcibince emekdâr Ahmed'e ve müteveffâ (boş) gediği Van beğlerbeğisi arzıyla emekdâr Keyvan'a ve yine müşârünileyh kazâyâsıyla Yunus oğlu İbrahim ve vezîr Dilaver Paşa arzıyla Bayezid'e ve Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Murad Çavuş oğlu Mehmed'e ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Mehmed oğlu Mehmed'e ve vezîr Dilaver Paşa arzıyla Musli'ye ve Delü melik Hüseyin Paşa arzıyla Haydar'a virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Yevmü'l-Cuma' fi 3 Ca. Sene 1025 der-Menzil-i Göksun Yaylağı

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Ramazan bin İsmail

Mezkûr serdâr kethüdâsı olub emekdâr olmağın mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

21 Haver bin Abdullah

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın Yemen'de sebk iden hizmeti mukâbelesinde Yemen beğlerbeğisi arzıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

94 Mehmed bin Hasan

Mezkûr emekdâr olmağla Delü Melik Hüseyin Paşa arzıyla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 Ca. Sene 1025

Müşârünileyhın arzıyla Mustafa bin Muharrem'e kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Müşârünileyhın arzıyla İbrahim ve Karahan'a dahi kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Halil Çavuş'un gediği emekdârlardan Yusuf'a ve kazâyâ defteriyle Şirvan emekdârlarından Budak'a Hüseyin Paşa'nın kazâyâsıyla Ma'anoğlı kâtib Hüseyin kazâyâsıyla Emîr Nasreddin oğlu Seyfeddin'e ve diğeri oğlu Yahya'ya ve Receb oğlu Mehmed'e kânûn üzere ulûfeleriyle üç nefer mâ'adâsına ze'âmet ile virilmek ve emekdârlardan Veli Çavuş'un oğlu Halil'e virilmek buyuruldu; fi 8 Ca. Sene 1025 Tekrar Halil çavuşbaşı arzıyla olmuşdur

Mustafa bin Abdullah, (...) Pervane(?), Mustafa bin Hasan(?), (...) Ali, Rıdvan Gürcü, Mehmed (...), Bekir bin Piyale, Süleyman bin Mustafa, Veli bin Mehmed Beğ-zâde(?), Nasuh bin Maksud, Hüseyin bin Ali, İbrahim bin Abdullah, Ömer bin Süleyman, Osman bin Keyvan, İsmail bin Hüsrev, Abdülali bin Kasım, Neferen 16

Mezkûrûna dahi müşârünileyh Hüseyin Paşa kazâyâsıyla ulûfeleri Şirvan'da virilmek üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Müşârünileyh arzıyla emekdârlardan Mehmed ve Mustafa'ya çavuşluk virilmek buyuruldu; fi mim

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa mektûb gönderüb Dergâh-ı Âlî cebecilerinden müteferrikada yevmî üç akçesi olan şâtır Murad için yarar ve hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricâsına arz itmeğın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Dulcuran

Şehrizol beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla sâbıkâ (boş) beği olan Lala Beğ'in oğlu Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 7 Ca. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

İbrahim Cefer bin Abdullah veledes Mustafa

Mezkûr ulûfesinden oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince Bağdad'a varmak üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

15 Hasan Şam

Mezkûr emekdâr olmağın Yemen beğlerbeğisi arzıyla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 9 Ca. Sene 1025

Hüseyin Paşa arzıyla emekdârlardan Abdi oğlu Ali'ye dahi kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Meskure(?)

Müşârünileyh Hüseyin Paşa kazâyâsıyla emekdârlardan Mahmud bin Hüseyin'e Şirvan cânibinde Kızılbâş muhârebesinde sebk iden hizmeti mukâbelesinde virilmek buyuruldu; fi mim

Mehmed bin Receb Köse, Ahmed Azak, (...) Hasan(?), Hüseyin bin Pervane

Mezkûrûna dahi vech-i meşrûh üzere cebecilik virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Çavuşân

Mustafa bin Hüseyin Çavuş

Mezbûra dahi müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 172]

An-Cemâ'at-i Gurebâ-yı Yemîn

1 Ahmed bin Memi Sofya

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesi (...)zâde virilmek üzere dokuz akçe ile virilmek buyuruldu; fi 9 Ca. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden (boş) fevt olub gediği mahlûldür deyu Dergâh-ı Âlî bevâblarından iken ulûfesi bedeli Ohri sancağında ze'âmeti olan emekdârlardan Mustafa ve Piri'ye virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene 1025

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden (boş) bölükde yevmî on bir akçe ulûfesi olan emekdârlardan Yunus bin Üveys bâb-ı hümayûn bevvâblarından olmak üzere ulûfesinden üç akçesi sulbî oğlu İsmail'e fâriğ olunmağın virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân

10 Hüseyin bin Mehmed

Mezkûr emekdâr olub hizmetde bulunmağın Hüseyin Paşa'nın kazâyâsı mûcibince üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Parsadan kazâyâsıyla Ali'ye ve Delü Melik Hüseyin Paşa kazâyâsıyla Maksud oğlu Derviş ve çavuşbaşı arzıyla müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği Siyavuş ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa defteriyle Ali oğlu Ahmed ve Mustafa Çavuş'un gediği vezîr Hâfız Ahmed Paşa arzıyla Ankara'da ze'âmeti olan Osman'a ve vezîr Dilaver Paşa arzıyla zu'emâdan Abdullah oğlu Mehmed'e müteveffâ (boş) Çavuş'un gediği ve Mehmed Paşa arzıyla Köstendil sancağında tîmârı olan Ahmed Çavuş oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

15 Ali İlbasan

Mezkûr yarar ve hizmetde bulunmağın bir akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân-ı Dergâh-ı Âlî

2 Ali bin Abdullah

Mezkûr Ma'anoğlı kılâ'ı fethinde hizmetde bulunmağla Mehmed yayabaşı arzıyla üç akçe terakkî virilmek buyuruldu

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa mektûb gönderüb hâliyâ Tahmures ve Başaçık melikine gönderilen Abdülbaki Çavuş'un oğulları olan Bayram ve Ahmed'e cebecilik ricâsına arz itmeğın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 14 Ca. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Silahdârân

38 İbrahim bin Oruc, Yunus bin Abdullah

Mezkûrlar Hürkuş oğlu Emîr Yunus'un tezkîresi mûcibince ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Kotur, Tevki'î

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Mahmudî hâkimi Zeynel Beğ'in oğlu (boş) virilmek buyuruldu; fi 16 Ca. Sene [10]25

Silahdâr Hüseyin bin Abdullah, Hüseyin bin Teberdar/Birader(?) Ahmed, Silahdâr Ömer bin Abdullah, Hüseyin bin Hasan, Veli bin Mehmed, İbrahim bin Ali, Hamza (...), Mehmed Şam, Mehmed bin İbrahim, Mehmed bin Abdullah, Halil bin İsmail Şam, Ahmed bin İsmail, Ahmed (...), Piri Allahverdi, Ali bin Abdullah, Abdi birader Teberdar Kulu(?), Ahmed bin Abdullah, Hamza bin Bali, Ahmed bin Hamid(?), Ömer bin Sinan, Murad bin Hüseyin Şahin(?), Ali bin Mehmed, (...) Hüseyin bin Abdullah, Osman bin Veli (...), Hasan bin Hâcî, 15 Hamza bin Abdullah, Neferen 26 sahh

Mezkûrûna Delü melik Hüseyin Paşa arzı mûcibince yevmî altışar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi mim

Mehmed bin Hasan, Ali bin Mehmed, Mehmed bin Hüseyin

Mezkûrûna dahi kânûn üzere cebencilik virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ (boş) Çavuş'un gediği sâbıkâ Van beğlerbeğisi Hâcî Mustafa Paşa arzıyla Mehmed'e ve müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla Mustafa Çavuş oğlu Rıdvan'a virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25

Yevmü'l-İsneyn fi 13 Ca. Sene 1025 der-Menzil-i Çamurlı

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa mektûb gönderüb emekdârlardan Mehmed için yarardır deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Zengabad sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mahmud Çavuş'un gediği mahlûldür deyu emekdârlardan olub zu'emâdan olan Siyavuş'a ve Raçine sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Ali Çavuş'un gediği Za'im İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Çavuşân-ı Dergâh-ı Âlî

Mehmed Çavuş

Mezkûr Ma'anoğlı kılâ'ında hizmetde bulunmağla Safed beği Ali Beğ'in arzı mûcibince üç akçe terakkî virilmek buyuruldu

Osman Şi'ârkulı Çavuş, Ahmed veled-i mezbûr, Hâcî Şam, Yunus Şam, Neferen 4

Mezkûrlara Zegem hâkimi Tahmures Hân arzıyla çavuş zâdelere kânûn üzere iki nefer dahi mûmâileyhin hazînesinden virilmek üzere kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 16 Ca. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

145 Mustafa bin Ali

Mezkûr emekdâr olmağın üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 18 Ca. Sene 1025

[Sayfa 173]

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa mektûb gönderüb kendü emekdâr ademlerinden İbrahim bin Ali'ye bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 18 Ca. Sene 1025

Livâ-yı Humus, Tevki'î

(boş) beği olan Hürküş oğlu Emîr Yunus'a virilmek buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Hille

(boş) beği olan Behram Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

3 Hasan

Mezkûra dahi Van beğlerbeğisi müşârünileyh arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Ma'anoğlı kılâ'ı zâbiti olan Hüseyin yazıcı hâliyâ kılâ'ın tesliminde ve hizmetde ziyâde hizmetde bulunmağın ibtidâdan yüz bin akçe ze'âmeti ile Dergâh-ı Âlî müteferrikaları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân ve Mehter

118 Mustafa bin Hüseyin, 98 Mehmed bin Turan, 117 Ali bin Mehmed, Arslan bin Mahmud Mezkûrûna dahi Safed beği Ali Beğ'in arzıyla Ma'anoğlı kılâ'ında hizmetde bulunmağla ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Derviş bin Ömer

Mezkûrun ulûfesi şey-i kalîl olmağın yine zümre-i mezbûreden yevmî altmış beş akçesi olan müteveffâ Mehmed'e mahlûlden beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 24 Ca. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa kazâyâ defteri gönderüb hâliyâ Kızılbaş muhârebesinde hizmetde bulunan Ahmed ve Mahmud ve Şaban'a çavuşluk ricâ itmeğın virilmek buyuruldu; fi mim

Satılmış bin Veli, Mehmed bin Mustafa, Mustafa bin Davud, Süleyman bin Hüseyin, Hüseyin bin Hasan(?), Ahmed bin Mehmed, Ali (...) Veli, Ahmed (...), Hasan(?) bin Ali, Ömer Şam, Neferen 10 sahh

Müşârünileyh kazâyâsı mücibince mezbûrlara dahi kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Mehmed Arnavud, Hamza bin Abdullah, Mehmed bin Ahmed, İskender bin Veli, Ali bin İbrahim, Hüseyin bin Ali, Behram bin Ali, (...) Ali, Hüseyin bin Abdullah, Hasan bin Abdurrahman

Mezkûrûn dahi müşârünileyhın kazâyâsı mücibince kânûn üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu

Piyale bin Abdullah Hırvad, Rıdvan bin Abdullah Gürcü, Mustafa bin Ahmed, Sefer Mirza, Hasan bin Ali, Bekir Kayseriyye, Mustafa (...), İbrahim bin Ömer, Mehmed bin Ali Rum, Davud bin Ali, Sefer bin Zülfikar, Hüseyin bin Mustafa Elbistan(?), Ali bin Hızır, Hızır bin Hasan Ayıntab, Ahmed bin Ali Haleb, Sefer bin Cafer, Hasan(?) Çerkes

Mezkûrûn Ma'anoğlı kılâ'ında hizmetde bulunmağla Hürkuş oğlı Emîr Yunus defteri mücibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Müşârünileyhın arzı mücibince divân-ı hümâyûn kâtiblerinden olub kendü kitâbeti hizmetinde ve hâlâ Kızılbaş muhârebesinde hizmetde bulunan kâtib Mehmed'e müteveffâ İskender'in müteferrikalık gediği virilmek buyuruldu; fi 18 Ca. Sene 1025 bâ-arz-ı hâl

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob

61 Hasan bin Abdullah

Mezkûra dahi mîr-i mîrân-ı müşârünileyh arzıyla üç akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Safed beği Ali Beğ mektûb gönderüb Hasan bin Abdullah için yarar ve hizmetde bulunmuşdur deyu bölük ricâsına arz itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu

Sâbıkâ Van beğlerbeğisi olan Mustafa Paşa mektûb gönderüb emekdârlardan Hüsrev bin Abdullah'a bölük ricâ itmeğin kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Eğlence(?) İbrahim mahlûlden Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine kânûn üzere ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme-i Hâssa

Mehmed bin Hasan, Mustafa (...)

Mezkûrân emekdâr olmağla sadrazam hazretlerinin mehterbaşısı Mustafa'nın tezkîresi mûcibince mezbûr Mehmed kânûn üzere bölük ve mezbûr Mustafa mahlûlden bâb-ı hümâyûn bevâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu

Yevmü'l-Cuma' fi 18 Ca. Sene 1025 der-Kurb-ı Nehr-i (...) (...)

Yunus bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah

Mezkûrâna hakîm Talib Efendi tezkîresiyle üçer akçe ve Salihzâde ve Alaeddin'e ikişer akçe ile cebecilik virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

Ali bin Osman

Mezbûra dahi mûmâileyh arzıyla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene 1025

Cafer bin Abdullah (...), Osman bin Abdullah, Yunus bin Mehmed, Mustafa bin Hüseyin, Zülfikar bin Abdullah, Hüseyin bin (...), Hüseyin bin Hasan, Ahmed (...), Dilaver bin Abdullah Gürcü

Mezkûrûn Ma'anoğlı kılâ'ında hizmetde bulunmağla Hürkuş oğlu Emîr Yunus defteri mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Ramazan bin Abdullah, 16 Mehmed bin Hasan

Mezkûrân yarar ve emekdâr olmağın mezbûr Ramazan sipâhiyâna ve Mehmed ulûfeciyân-ı yemîne kânûn üzere ilhâk olmak buyuruldu

Nasuh bin Abdullah, Hasan Hırvad, Ahmed (...), Yusuf Hırvad, Dilaver (...), Ahmed Arnavud, Mustafa Ermeni, Hasan (...), Mustafa Hırvad(?), Hüseyin Hırvad, Mehmed bin Şaban, (...) Ali (...), Ferhan(?) bin Abdullah, Mahmud bin Ahmed İslâm(?), Mustafa bin Behram, Ahmed (...)

Mezkûrûn dahi mûmâileyhin defteri mûcibince kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

[Sayfa 174]

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Mehmed'in gediği mahlûl olmağın zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub ehl-i kalem olan diğêr Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Safed sancağbeği Ali Beğ mektûb gönderüb yevmî yigirmi akçe ulûfe ile Dergâh-ı Âlî çavuşlarından olan Berik fevt olub ulûfesiyle gediği mahlûldür deyu yine kendü ademlerinden Mustafa oğlu Ali'ye ve yine zümre-i mezbûreden yevmî yigirmi akçe ulûfesi olan Canpolat'a Şam yeniçeriliği gediği virilüb gediği mahlûldür deyu on akçe terakkî ile yine kendü ademlerinden Ali oğlu Mustafa'ya virilmesine ricâ itmeğin mahlûlü ile virilmek buyuruldu; fi 22 Ca. Sene [10]25

Emekdârlardan Behram Çerkes ve Rıdvan Hırvad'a kâ'im-makâm vezîr-i sâni Mehmed Paşa hazretlerinin ademlerinden olmağla yevmî on ikişer akçe ulûfe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 23 Ca. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

120 Hüseyin bin Hızır

Mezkûr emekdâr olmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 23 Ca. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Re'isân-ı Hâssa

Mustafa bin Ramazan

Mezkûr emekdâr olmağla ulûfesi yine tersânede hazîneye kalmak üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 23 Ca. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ (...) Osman Çavuş'un gediği mahlûldür deyu çavuşbaşı Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince Karesi sancağında ze'âmeti olan emekdâr Mustafa'ya ve emekdârlardan Bektaş Mehmed dahi zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

15 Yusuf bin Ali, 45 Ali bin Hüseyin

Yarar olmağla Tahmures Hân arzı mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn, İbrahim berât eylemişdir; fi 28 C. Sene 1029

Mezkûr şâkird Mehmed'in gediği karındaşı İbrahim'e ve yine zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Derviş'in gediği ehl-i kalem olan diğere Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ'at-i Bevvâbân

Mustafa bin Ramazan, Mustafa bin Hızır

Mezkûrâna hizmetleri mukâbelesinde birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Ebnâ-yı sipâhiyândan 185 bölükde yevmî yigirmi beş akçe ulûfesi olan Hüseyin bin Ali emekdâr olmağın yevmî otuz akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 23 Ca. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme

Hasan (...) Mustafa (...) veledes

Mezkûr Mehmed'in gediği üç akçe ile Abdullah oğlu Dilaver'e ve mezbûr Musli'nin dahi Kasım bin Abdullah'a iki akçe ile virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

22 Cafer bin Abdullah

Mezkûr dahi hizmetde bulunmağla iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

120 Halil bin Murad

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın Rakka beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla sürsat zahiresi tahsîlinde sebk iden hizmeti mukâbelesinde iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 22 Ca. Sene [10]25

Livâ-yı Kızıçan

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzı mûcibince sâbıkâ Çıldır beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 27 Ca. Sene 1025

Yevmü'l-İsneyn fi 27 Ca. Sene 1025

Cebecibaşı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince garîb yiğitlerden Hasan oğlu Mehmed'e kânûn üzere cebecilik virilmek buyuruldu; fi mim

Baalbek beği olan Hürkuş oğlu Emîr Yunus'un arzı mûcibince emekdârlardan Hüseyin bin Yahya ve Abdülkerim bin Musa'ya kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Oltı

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince sâbıkâ mîrlivâ olan Seyyid Hân'a virilmek buyuruldu; fi mim

An-Cemâ‘at

Rıdvan Gürcü

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın cebecibaşı tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 25 Ca. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden onuncu bölükde yevmî altı akçe ulûfesi olan Mustafa bin Hüseyin bölük zümresine ilhâk olunub gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Hüseyin oğlu Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi mim

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Cebecilerden Senkserân'da yevmî üç akçe ulûfesi olan nev-müslim Mehmed'e kânûn [üzere] bevâblık virilmek buyuruldu; fi 25 Ca. Sene 1025

Feridun bin Abdullah, (...) bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Piyale bin Abdullah

Mezkûrün emekdâr oldukları ecilden defterdâr Mustafa Efendi'nin arzı mûcibince yevmî dokuzar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

22 Mehmed (...), 124 Mustafa (...)

Mezkûrların gedikleri mahlûldür deyu emekdârlardan olub mukaddemâ gedik virilüb müyesser olmayan Mustafa bin Abdullah ile Halil bin İbrahim'e kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 25 C. Sene [10]25

Yevmü'l-Cuma' fî Gurre-i C. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Afşar

Livâ-yı Aspinza

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzı mücibince sâbıkâ mîrlivâ olan Hızır Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

[Sayfa 175]

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

194 Ali Kürekci, Silahdâr 73 Mehmed bin Hüseyin, 6 Ali Bosna Mürdüm Ali, Mustafa bin Ahmed

Mezkûrûn yarar ve emekdâr olmağın mezbûr Ali kürekciye iki mâ'adâsına birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Ahmed Şâkird(?)

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın kapu ağası iltimâsıyla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Maden oğlu Mehmed cebecibaşı tezkîresi mücibince kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 2 C. Sene 1025

Livâ-yı Sumay, Tevki'î

Gazi Beğ oğlu Hasan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Ma'anoğlı kâtib Hüseyin yazıcı tezkîresi mücibince emekdârlardan Süleyman bin Ali İlbasan'a kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 3 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Abdüselam bin Ahmed, Osman (...), 182 Mustafa bin Ferhad

Mezkûrûn Kızılbâş muhârebesinde hizmetde bulunmağla iki nefere kânûn üzere bölük-i mezbûr (...) (...) mahalli on akçe ile tashîh olmak buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan kâtib Mehmed yarar ve mâl-ı mîrî tahsîlinde hizmetde bulunmağın Diyarbekir beğlerbeğisi vezîr Dilaver Paşa arzı mücibince yigirmi akçe ile müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Tevki'î

Zümre-i mezbûreden müteveffâ İbrahim Çavuş'un gediği çavuşbaşı Mustafa Ağa'nın arzı mücibince Mustafa Çavuş'un oğlu Mehmed Ali'ye virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mehterân-ı Hayme

Mehmed Eflak

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla emekdârlardan Mehmed bin İslam'a virilmek buyuruldu; fi 5 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Ulûfeciyan-ı Yemîn

(...) Çavuş(?), Ömer (...), Yusuf Çavuş, Hüseyin Çavuş, Ali Çavuş, Mehmed (...), Mustafa Çavuş, Ahmed Çavuş, Hasan Çavuş, Yusuf Çavuş, Mehmed Çavuş, Mustafa (...), Mehmed Halife, Neferen 13

Mezkûrın emekdâr olmağla vech-i meşrûh üzere adet-i terakkileri virilmek buyuruldu; fi 5 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyan

172 Mahmud (...) veledş Osman ve Hasan

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğullarından mezbûrâna ferâgat itmeğın ağası tezkiresi mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 6 C. Sene 1025

An-Cemâ'at

Mehmed (...)

Mezkûra Bolı sancağında ze'âmet virilüb ulûfesi hazîneye kalmışken ze'âmeti bî-hâsıl olmağla girü ibkâ ve mukarrer olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyan ve Gayrihi

15 (...) Ferhan(?), İbrahim Mehmed(?), Mehmed bin Hüseyin, Veli bin Osman Acemi

Mezkûrın Ma'anoğlı kılâ'ı (...) hizmetde buldukları ecilden kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Cebeciyan

7 Mustafa bin Ömer

Mezkûr yarar ve emekdâr olub câmûslar tahsîlinde hizmetde bulunmağın muhassıl Ahmed Paşa arzıyla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 3 C. Sene 1025

Livâ-yı Selmas

Gerü kemakân hân Emir Beğ'e ibkâ ve mukarrer olmak buyuruldu; fi mim

Emekdârlardan Ahmed (...) ve Mustafa bin Musa ve Mehmed bin Hasan tobcıbaşı tezkiresi mûcibince kânûn üzere tobculuk virilmek buyuruldu; fi 3 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyan

116 Ali Bosna, 124 Ömer bin Musa(?)

Mezkûrân emekdâr olmağla Hürkuş oğlı Emîr Yunus arzıyla üçer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Yevmü's-Sebt fi 4 C. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Afşar

An-Cemâ'at-i Sipâhiyan

270 Ali (...) (...)

Mezkûr araba husûsunda ehl-i vukûf olmağla yeniçeri ağası tezkiresi mûcibince zümre-i arabacıyândan yigirmi üç akçe ulûfesi olan müteveffâ Osman bin Abdullah'ın yerine sipahi ulûfesi hazîneye kalmak ve üç akçe terakkî olmak üzere virilmek buyuruldu 5 C. Sene [10]25

An-Cemâ‘at-i Ulûfeciyân-ı Yesâr

Ali Subaşı, Derviş Subaşı, (...) Subaşı, Ali Kethüdâ Merdan(?) sâbık, Halil bin Mehmed, Hüsrev Çavuş, (...) Hüseyin, Veli Çavuş, Derviş Çavuş, Mehmed Çavuş, Musli (...), Ahmed (...), Ahmed Kâtib, Neferen 13

Mezkûrın emekdâr olmağla vech-i meşrûh üzere adet-i terakkîleri virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Bâb-ı Hümâyûn

Seydi (...)

Mezkûr emekdâr olmağın kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Kapuculuk-ı Bâb-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden üçüncü bölükde yevmî üç akçesi olan Seydi iki bölüğe çıkub gediği mahlûldür deyu emekdârlardan Mehmed’e virilmek buyuruldu; fi 6 C. Sene 1025

[Sayfa 176]

An-Cemâ‘at-i Ulûfeciyân-ı Yemîn

Kasım Arnavud veledes Mehmed

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlı mezbûra fâriğ olmağın ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu

Emekdârlardan Osman bin Mustafa ve Balbân Mehmed yarar oldukları ecilden yevmî beş akçe ile tobculuk virilmek buyuruldu; fi 7 C. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

274 Abdi bin Sinan

Mezkûr yarar olmağın iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 8 C. Sene 1025

İbrahim Şam, Yusuf bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Sefer bin Abdullah

Mezkûrın dahi mîr-i mîrân-ı müşârünileyhin arzı mûcibince yevmî altışar akçe ile ulûfeciyân-ı yemîne ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Silahdârân

254 Seydi bin Ali, 257 Ömer bin Ahmed

Mezkûrâna dahi müşârünileyhin arzı mûcibince ikişer akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Sağman

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla Mehmed Beğ’e mukarrer olmak buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ali Çavuş’un gediği Anadolu beğlerbeğisi vezîr Ahmed Paşa arzıyla Köstendil’de tîmârı olan Osman’a ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Abdurrahman oğlı Mustafa vezîr Dilaver Paşa arzıyla Mehmed Çavuş’un gediği Hasan Çavuş oğlı Cafer’e virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25

Mustafa bin Halil, Mustafa bin İsmail, Bali bin Veli, Mustafa bin Rıdvan

Mezkûrın kânûn üzere tobcuyâna ilhâk olmak buyuruldu; fi 7 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Arabacıyân-ı Tob

İbrahim bin Selami, Ali bin Mehmed

Mezkûrân emekdâr olmağla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla zu'emâdan Veli'ye Kızılbaş muhârebesinde vücûda gelen hizmeti mukâbelesinde zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 8 C. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince Teke sancağında ze'âmetden ma'zûl olan Halil ve zu'emâdan Abdurrahman ve Ali ve Hızır ve Zülfikar oğlu Mustafa ve Abdullah ve Hüseyin ve Mehmed ve Hasan ve Şeker Mustafa hizmeti mukâbelesinde zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Ali bin Ferhad, Süleyman bin Bali, Ali bin Abdullah, Mehmed bin Sefer, Mehmed bin Derviş, Ali bin Derviş, Ali bin Abdullah, Mustafa Şam, (...) Hasan, Ali (...), Murad (...) (...), Ramazan bin Şeker, Ali bin Murtaza, Mustafa bin Ali, Abdüsselam bin Hamid, Ahmed bin Abdullah, Bekir bin Abdullah, Zülfikar bin Abdullah, (...) Ahmed, (...) bin Süleyman, Abdi bin Mehmed Karabaş, Ali bin Abdullah, (...) bin Abdullah, Neferen 23

Müşârünileyhin kazâyâsı mûcibince mezkûr Süleyman on akçe ile silahdâra ve Ali bin Ferhad Ulûfeciyân-ı Yesâr'a mâ'adâsı Yemîn'e yevmî altışar akçe ile vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ (boş) gediği mahlûl olmağın yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olup Paşa sancağında ze'âmeti olan Nur kulu şâkird Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Yevmü'l-Erba'a fi 8 C. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Afşar

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

30 Mustafa bin Mehmed (...)

Mezkûr ulûfeciyân-ı yesâra subaşı olup emekdâr olmağla kânûn üzere terakkîsi virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği mahlûldür deyu sulbî oğlu olan Mehmed'e çavuşbaşı arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 10 C. sene 1025

An-Cemâ'at-i Ulûfeciyân-ı Yesâr

5 Yusuf bin Ahmed Hüsrev veledes Nasuh

Mezkûr emekdâr olmağın ağası tezkîresi mûcibince mâ'adâsı hazîneye kalmak üzere dokuz akçesi sulbî oğlu mezbûra dört akçesi kendüye tekâ'üd virilmek buyuruldu

Ali bin Mahmud (...), İbrahim bin Abdülkerim, Ali bin Abdullah Sivas, Hüseyin bin İbrahim Sivas

Mezkûrûn Kızılbaş muhârebesinde hizmetde bulunmağla yevmî altışar akçe ile ulûfeciyân-ı yesâra ilhâk olmak üzere virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân

Mahmud (...)

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzıyla nev-müslim İbrahim’e virilmek buyuruldu

An-Cemâ‘at-i Arabacıyân-ı Tob

115 Mustafa bin Üveys

Mezkûr fevt olub gediği mahlûldür deyu ağası arzı mûcibince nev-müslim Ali’ye virilmek buyuruldu; fi mim

Erzurum defterdârı Ali Efendi tezkîre gönderüb emekdârlardan Hızır oğlu Mehmed’e bölük ricâsına arz itmeğin ulûfeciyân-ı yemîne ilhâk olunmak üzere kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 11 C. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Müşârünileyhin arzı mûcibince emekdârlardan Mahmud bin Şeyhi mahlûlden kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi mim

Livâ-yı Ardanuc, Tevki‘î

Sâbıkâ Oltı beği olan Behlül Paşa’ya virilmek buyuruldu; fi 12 C. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

Mehmed bin Hamza velediş Hüseyin

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın ağası arzı mûcibince kânûn üzere virilmek buyuruldu

[Sayfa 177]

Emekdârlardan Musli bin Mehmed Yemenî yarar olmağın ibtidâdan yevmî yedi akçe ile ulûfeciyân-ı yemîne ilhâk olmak buyuruldu; fi 18 C. Sene 1025

Livâ-yı Aclun

Mîrlivâ olan Hamdan fevt olub livâ-yı mezbûr mahlûldür deyu Şam beğlerbeğisi Mehmed Paşa’nın arzı mûcibince müteveffâ-yı mezbûrun oğlu olub emekdâr olan Emîr Ahmed’e her sene hacc-ı şerîfe on bin altun virmek üzere virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene [10]25

Sipâhiyândan 26 bölükde yevmî yedi akçe ulûfesi olan Hasan bin Ahmed Çolak yarar olub ve lâkin bin on dokuz tarihinde seferden tebâüd olmağla hâliyâ sefere gelmek üzere ibtidâdan virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Cebeciyân

11 Mehmed bin Hüseyin

Mezkûra dahi ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib İsmail’in gediği mahlûldür deyu emekdârlardan olub zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olan Mehmed’e virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

Livâ-yı Arabgir

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın arzı mücibince sâbıkâ Adilcevaz beği olan Ömer Beğ'e virilmek buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden yevmî kırk akçe ulûfesi olan müteveffâ İbrahim Çavuş bin Ferhad gurebâ-yı yemînin gediği mahlûldür deyu yigirmi akçe ile emekdârlardan Hüseyin oğlu Mahmud'a virilmek buyuruldu

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Derviş'in gediği ehl-i kalem olan Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 20 Ca. Sene 1025

Emekdârlardan Süleyman yarar olmağın Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mücibince ulûfeciyân-ı yesâra ilhâk olmak üzere yevmî yedi akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 23 C. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

(...) (...) ümerâsından Solak oğlu Aysa Beğ'in oğlu Budak hâliyâ şeref-i İslâmla müşerref olub Ali nâmıyla tesmîye olunmağın yigirmi akçe ile müteferrikalık virilmek buyuruldu, Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla virilmiştir; fi mim

Bali (...) Acemi, (...) Mustafa, İbrahim bin Mehmed Amasya, Ali bin Mustafa, Derviş bin Ali Sivas(?), Ömer bin Şah Ahmed, Ali bin Hasan, Sefer bin Abdullah, Ali bin Receb(?), Mehmed bin Mustafa Amasya, Hüseyin Amasya, Hüseyin Şah (...), Mehmed (...) İslam(?), Osman bin Veli, Osman bin Ramazan (...), Halil bin (...), Ömer(?) bin Hızır (...), (...) Mustafa, Mehmed (...), Ramazan bin Ahmed, Mehmed müslim-i nev, Mahmud bin İbrahim (...), (...) Receb(?), Ali bin Hasan, Ali (...), Hüseyin bin Hamza, Yusuf bin Abdullah (...)

Mezkûrün emekdâr olmağın tob arabacı başı tezkîresi mücibince ibtidâdan kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Safed beği olan Ali Beğ mektûb gönderüb emekdârlardan Bekir Hersek için yararlı deyu bölük ricâsına arz itmeğın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Mîr-i Mîrân-ı Haleb

Sâbıkâ Rum beğlerbeğisi olan Karakaş Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

32 İsa(?) bin Abdullah

Mezkûra ağası arzı mücibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Müşâherede yevmî yigirmi akçe ulûfe ile zümre-i mezbûreden olan müteveffâ kâtib Ahmed'in gediği mahlûldür deyu ehl-i kalem olan Ramazan'a virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

Salyâne

Müteveffâ-yı mezbûrun mutasarrıf olduğu iki bin akçenin bin akçe sâlyânesi mezbûr Ramazan'a ve bin akçesi dahi mezkûr kâtib Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 22 C. Sene 1025

Şirvan a'yânından Haraysa Beğ mektûb gönderüb emekdârlardan Mehmed için yarardır deyu bölük ricâsına arz itmeğin yevmî altı akçe ile virilmek buyuruldu; fi 22 C. Sene 1025

Gürcistan beğ-zâdelerinden olub hâliyâ şeref-i İslâmla müşerref olan Mustafa'ya ibtidâdan yigirmi akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 22 C. Sene 1025

Yevmü's-Selâse fi 27 C. Sene 1025 der-Sahrâ-yı Sapur(?)

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Hasan bin Ali

Mezkûr yarar olmağın kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi 20 C. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Gürcistan ümerasından olub Haraysa Beğ'in akrabasından Erzurum kullarından yevmî otuz akçe ulûfesi olan Ali (...) mûmâileyhin iltimâsıyla çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 24 C. Sene 1025

Zimmî iken şeref-i İslâmla müşerref olub Ahmed deyu tesmiye olunan bir nefer yarar olmağın kânûn üzere tob arabacıları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 24 C. Sene 1025

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla garîb yiğitlerden Ahmed oğlu Veli kânûn üzere Dergâh Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 24 C. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Derviş bin Ömer (...)

Mezkûr emekdâr olub ziyâde hizmetde bulunmağın hizmeti mukâbelesinde beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

[Sayfa 178]

Hüseyin bin Mustafa, İlyas bin Mustafa, Ahmed bin Piyale, Ali bin Hüseyin, Mehmed (...), Veli bin Ali, İsmail bin Memi Sivas, Mehmed bin Hâcî Ali, Ahmed bin Piyale (...), Mehmed bin Ahmed Edirne, İsmail bin Hasan Edirne, Mahmud (...) nev-müslim, Mustafa (...), Yusuf bin Abdullah (...), Ali bin Abdullah, Osman bin Mehmed (...), Mehmed bin Derviş, Ramazan bin Abdullah, Ahmed bin (...), İsmail bin Ali, Hüseyin bin Halil (...), Ahmed bin (...) Gümülcine, Ali bin Abdullah, Veli bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Ferhad bin Abdullah, Mehmed bin Hüseyin, Neferen 27

Mezkûrün emekdâr olmağın tob arabacı başı tezkîresi mücibince ibtidâdan kânûn üzere zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu

Bali Çavuş(?), Es'ad(?) bin Hüseyin, Hüseyin bin Mehmed/Hamza(?), Ahmed bin Mehmed, Mehmed Şam, Aşık(?) Mehmed, Davud bin Hüseyin

Mezkûrün Pir Budak Hân'ın inhezâmı haberiyle gelüb hizmetde buldukları ecilden ulûfeciyân-ı yesâra ilhâk olmak üzere altışar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 28 C. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Sipâhiyândan 15 bölükde yevmî kırk akçe ulûfesi olan Rıdvan sarây-ı meydân yarar ve emekdâr olmağın mutasarrıf olduğı ulûfesiyle Dergâh-ı Âlî müteferrikaları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 28 C. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî, Ali oğlu Yusuf berât eylemişdir; fi 7 N. 1029

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın kazâyâsı mûcibince Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Mehmed Çavuş oğlu İbrahim ve Ali oğlu Yusuf'a ve Haleb beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla sipâhiyândan 112 bölükde yevmî 23 akçe ulûfesi olan Ali Macar Doğanı'ye kendü ulûfesiyle Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın oğulları olan Mustafa ve Murad ve Ali'ye ve arz-ı hâli mûcibince divân kâtiblerinden kâtib Ahmed ve sipâhiyândan kırk altıncı bölükde yevmî otuz akçesi olan Mehmed (...) Dellak'a yevmî kırk akçe ile ve Yemen beğlerbeğisi Hâcî Mehmed Paşa arzıyla sipâhiyândan 81 bölükde yevmî yigirmi beş akçe ulûfesi olan İskender kilâri'ye ulûfesiyle ve Divân kâtibi Kâtib Mehmed'e ve Hân arzıyla Şam sancağında tîmârı olan Mehmed Beğ'in oğlu Davud'a virilmek buyuruldu; fi (boş) B. ve Ş. sene 1025

Osman bin Abdullah (bâ-arz-ı hâl fi Receb), Osman bin Ramazan, Hüseyin bin Abdullah, Mehmed bin Süleyman (...), Ali bin Emîn, Mehmed bin Abd(...), Ali Bolı(?), İbrahim (...), Mehmed bin Mustafa, Üveys bin Yunus, Hüseyin bin Abdullah, Mehmed bin Veli, Mehmed bin Ali, Hüseyin bin Süleyman, Abdullah bin Ahmed, Ali bin Hasan, Musli bin Mustafa, Yusuf bin Mehmed, Yunus Mîrzâ, (...) bin İsmail, Ömer bin İbrahim (bâ-tezkîre-i mîr-i mîrân-ı Erzurum), Mehmed bin Abdullah, Siyavuş bin Abdullah, Siyavuş bin Ali, Hızır bin Abdullah, Bekir bin Mehmed (bâ ricâ-ı ...), Mehmed (...) (bâ-tezkîre-i Süleyman Kethüdâ), Mustafa bin Mehmed, Yusuf bin Ma'den, Piyale bin Abdullah, Mustafa Gürcü, Osman bin Mehmed, Memi(?) İshak(?), Mehmed Aydın(?), Ömer bin Musa, Musa bin Süleyman, İbrahim bin Hızır, Hüsrev bin Abdullah, Yusuf (...), Ali bin Mahmud, Ahmed (...), Mehmed bin Abdullah (bâ-arz-ı Tahmures), Ömer bin Yusuf, Hüseyin bin Osman, Rıdvan bin Abdullah,, Zülfikar bin Abdullah, Süleyman bin Abdullah, Veli bin Ramazan (bâ arz-ı vezîr Mustafa Paşa mîr-i mîrân-ı ...), Ali bin Ali, Kabil (bâ-arz-ı ...)

Mezkârûn hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) B. sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

12 Haydar Tatar

Mezkûra ulûfeciyân-ı yemînde kethüdâlık virilüb yarar olmağın kânûn üzere adet-i terakkîsi virilmek buyuruldu

Medrese-i Yahşi Beğ der-Ayasuluğ

Müderris olan Ahmed medresesine gelmeyüb âhar diyârda sâkin olmağla ve kasaba-yı mezbûre ulemâsına meşrut olduğuna Ayasuluğ ve civârı kâdılar arz idüb ve mezbûr Ahmed âhar diyârda yabanda hizmetde olduğuna begayet(?) ihbâr itmekde müderris-i mezbûra yevmî elli akçe ile Malatya'da İlyas Beğ Medresesinde beş seneden ziyâde zamân-ı infisâli olub ehl-i ilm olan El-hacc Ahmed'e şart-ı vakıf mûcibince Âstâne-i Sa'âdet'den tevcîh olunmağla suret-i rûznâmçe mucibinde virilmek buyuruldu; fi 25 C. Sene 1025

Livâ-yı Beğşehir, Tevki'î

Tekelü Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın hemşîrezâdesi olub Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 26 C. Sene 1025

Yevmü'l-Hamse fî Mâh-ı B. ve Ş. ve N. ve L. ve Za. ve Z. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa kazâyasıyla emekdârlardan Evren oğlu Mehmed ve Torbalı Abdullah oğlu Yusuf ve (...) (...) ve Gazanfer oğlu Süleyman ve Abdülkerim ve Yahya oğlu Hasan ve Ali oğlu Musa ve Kasım oğlu Ahmed ve Bitlis hâkimi Zıyaüddin arzıyla Mustafa oğlu Ali'ye ve zümre-i mezbûreden Avlonya sancağında tîmârı olan müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği Delvine beği olan Sinan Beğ'in oğlu Hüseyin'e silâhdâr ağası arzıyla zümre-i mezbûreden 84 bölükde yevmî on sekiz akçe ulûfesi olan Mustafa Siren yigirmi akçe ile ve sâbıkâ Van beğlerbeğisi Hâcî Mustafa Paşa arzıyla zu'emâdan Osman ile İbrahim'e virilmek buyuruldu

Ahmed nev-müslim (bâ arz-ı ...), Mustafa bin Abdullah (bâ arz-ı hâl ...), Rıza bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah, (bâ arz-ı Hâcî Mustafa Paşa), Ali Şam, Ali (bâ arz-ı ...), Osman (bâ arz-ı defterdâr-ı Erzurum), Abdullah bin Süleyman (bâ tezkîre-i mezbûrân ...), Yusuf bin Abdullah, Hasan bin Mehmed, Bekir bin Osman, Ali (...), Zülfikar bin Hüseyin, Hasan bin Hâcî, Musa bin Abdülkerim, İbrahim bin Şaban, Ali Süleyman bin Abdullah, Mehmed bin Ahmed (bâ arz-ı ağa-yı tobucyân), İbrahim bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Yusuf bin Osman, Mustafa bin Abdullah (bâ arz-ı ...)

Mezkûrûn vech-i meşrûh üzere hizmetleri mukâbelesinde kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Musli Çavuş'un gediği Erzurum'da tîmârı olan İbrahim ve sâbıkâ Eğri Beğlerbeğisi arzıyla Eğri'de ağa olub yayabaşılardan olan Hasan (...) vezîr Ahmed Paşa arzıyla kethüdâlık hizmetinde olub müteferrika olan Mustafa Çavuş'un gediği kendü oğlu olan Ali'ye ve Hoşab beği olan Zeynel Beğ arzıyla zu'emâdan Osman oğlu İbrahim ve mütekâ'id olan Behzad Çavuş'un oğlu Ali'ye babası gediği ve müteveffâ Hızır Çavuş'un gediği Hüseyin Çavuş oğlu İsmail'e arz-ı hâli mûcibince virilmek buyuruldu

Yevmü's-Sebt fî N. ve L. ve Za. Sene 1025 Muhârebelerde hizmetde

Ali bin Emin bâ arz-ı Başaçık fî B. Sene [10]25, İsmail bin Hızır bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Van, Ali bin Mustafa, Hasan bin Hâcî Ali, Ali (...) Hızır, Bekir bin Mustafa, Mustafa bin Osman, Ramazan bin Ahmed, Mehmed bin Ali, Ali bin Ali, Kenan bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Musa bin Abdülkadir(?), Mehmed bin Mustafa (bâ-ricâ-yı ...), Mehmed Çerkes (bâ arz-ı kazâyâ-yı Beğ), Kalender bin Rüstem, Veli bin Behram (...), Gündoğdu bin Ali, Mehmed (...), Ahmed bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, (...) Ali bin Hasan (bâ arz-ı Hâcî Mustafa Paşa), Hüseyin bin Abdullah (bâ arz-ı hâl fî 2 Ş. Sene [10]25)

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi tevârih-i (...) Sene [10]25

Halil bin İbrahim, Ömer bin Veli (Kânûn bâ ricâ-yı ... fi 3 N. Sene [10]25) Mehmed Arnavud (Kânûn bâ ricâ-yı ...), Bekir bin Mustafa, Abdi bin Osman, Musli bin Ömer, Musli bin Mansur, Memi bin Kasım, Mustafa bin Abdullah, Hüseyin bin Behram, Derviş bin Abdülkadir, (...) Ali Şah(?), Hüseyin bin Ali, Mehmed Aydın, Kireç(?) Abdullah, Mustafa bin Davud, Ahmed bin Mehmed, Zülfikar bin Abdullah (bâ arz-ı hâl), Cafer bin Abdullah, Piyale bin Abdullah, Mehmed bin Ali, (...) (...), Mehmed bin Hüseyin

Mezkûrûn dahi vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

[Sayfa 179]

(...) bin Veli bâ arz-ı hâl, Mehmed bin Hüseyin bâ tezkîre-i Ağâ-yı (...), Hüseyin bin Ali, Ahmed bin Veli, Süleyman bin Saadî, Mehmed Hüsami(?) bin Kenan, Mahmud (...) bâ Tahmures, Ahmed bin Hasan Kânûn, Hüseyin Elbistan, Hasan bin Nasuh, Mehmed bin Ali, Hasan bin Hüseyin, Osman bin Veli, Ali (...), Murad bin Mehmedî, Acemi Mehmed (...), Abdurrahman bin Ali, Süleyman (...), (...) bin Mustafa, Mustafa bin Hasan, Ferhad bin Ahmed, Mehmed (...), Mustafa bin Ali, İbrahim bin Piri, Hızır bin İbrahim, Osman bin Ahmed, Hasan Hasköy, Rüstem bin Abdullah, Hüseyin bin Keyvan, Ahmed (silik), Acemi Hüseyin bin Abdullah, Mustafa bin Ali, Hasan bin Mehmed, Yeniçeri Ali Kayseriyye, Osman Trabzon, Fassal(?) bin Ali, Hüseyin (...), Mustafa bin Ramazan bâ arz-ı ağâ-yı ulûfeciyân-ı yemîn, Abdülkadir bin Mehmed bâ arz-ı hâl, (...) bin Mehmed, Ahmed bin Süleyman (...) (...), Mehmed (bâ arz-ı Hân), İbrahim bin Abdullah (bâ tezkîre-i İlyas Çavuş), (...) bin Abdullah, Piyale (...) bâ arz-ı Hân, Hemdem(?) bin Abdullah, Veledi(?) İbrahim (...) bâ arz-ı ağâ-yı silahdârân, Mustafa bin Abdullah bâ tezkîre-i İlyas Çavuş, Rıdvan bin Kurd Gilmân-ı (...) der-Muhâfız-ı ordı, Mehmed bin Ahmed, Ramazan bin Ali, Mehmed bin (...), Neferen 52

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağın vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa'nın arzı mûcibince Erzurum gönüllüleri kâtibi olub ehl-i kalem olan Osman kâtib olmak buyuruldu; fi 22 N. Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümayûn, Mehmed berât eylemiştir fi Gurre-i (...) Sene [10]26

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Mehmed'in gediği ehl-i kalem olan diğer Mehmed'e ve müteveffâ Ahmed'in gediği Mustafa'ya ve müteveffâ şâkird Mustafa'nın gediği ehl-i kalem olan Kasım'a ve şâkird Hasan'ın gediği Usturumcavî Mesih oğlu Ahmed'e ve vezîr Dilaver Paşa arzıyla fâriğ Mehmed'in gediği Mustafa'ya ve müteveffâ (boş) gediği Kaytaszâde kâtib Mehmed'in oğlu olub ehl-i kalem olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

(...) Ali, Gilmân-ı kul der-Muhâfaza-yı Özi, Hüseyin bin Abdullah, Ali bin Mustafa, İslam bin Ahmed, Piyale bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Mahmud bin Mustafa, Mehmed bin Mehmed, (...) bin Abdullah, Mehmed bin Macid, Şaban bin Süleyman, Ferhad bin Abdullah, Halil (...), Mehmed bin Hamid(?), Mustafa bin Ahmed, İbrahim bin Hasan, Piyale bin Abdullah, Ahmed

bin Musli, Nasuh bin Receb(?), Mehmed Şehri(?), İbrahim bin Abdullah, Ali bin Hasan, (...) Torak, Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Mahmud, Derviş bin (...), Nasuh bin (...), Hüsam bin Ahmed, Mehmed bin Süleyman, Murad bin Abdullah, (...) bin Abdullah (...), Mehmed bin Abdullah, Musli bin Pervane, (...) Torbalı(?), Mehmed bin Abdullah, Halil (...), Derviş bin Zülfikar bâ tezkîre-i (...), Abdurrahman bin Hüseyin Amid (bâ ricâ-yı ...), Zülfikar bin Abdullah (bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Van sâbık), Ali bin Memi, Musa bin Ali, Hüseyin bin Abdullah, Ömer bin Ali, Süleyman Arnavud (...) bâ arz-ı vezîr Dilaver Paşa, İbrahim bin Mahmud, İbrahim bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Süleyma bin Abdullah, Neferen 48

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Bi'l-fi'l Kırşehirî beği olan Mustafa Beğ fakîrül-hâl olub sancak tasarrufuna kâdir olmamağla Amid sancağında ze'âmeti olan müteveffâ çavuşun ze'âmeti ile Dergâh-ı Âlî müteferrikaları zümresine ilhâk olmak Hân arzıyla Trabzon sancağında ze'âmeti olan emekdârlardan Ramazan ve yine zümre-i mezbûreden yevmî kırk dört akçe ulufesi olan Nasuh Paşa-zâde Abdullah mahlûlünden gediği ile yigirmi dört akçesi kâtib Ali'ye ve yigirmi akçesi dahi yine zümre-i mezbûre emekdârlarından olan Mehmed bevvâba ber-vech-i terakkî ve Kastamonî sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hasan'ın gediği emekdârlardan Bostan'a ve sâbıkâ Bosna beğlerbeğisi olan Hasan Paşa'nın arzı mûcibince Çirmen beği olan Arslan Beğ'in oğlu Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 20 N. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Van beğlerbeğisi Tekelü Mehmed Paşa kazâyâsıyla muhârebelerde hizmetde bulunan emekdârlardan Zülfikar bin Abdullah ve Mustafa bin Hızır ve Ali bin Mahmud ve Mustafa bin Ali Çavuş ve Mustafa bin Abdurrahman Eyyüb bin Abdullah ve Osman bin Ferhad Çavuş ve Hüseyin bin İbrahim Çavuş ve İlyas bin Mehmed Çavuş ve zümre-i mezbûreden Mehmed kethüdânın oğlu Ahmed müteferrika olub gediği emekdârlardan Bekir'e ve Batum beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzı mûcibince erbâb-ı tîmârdan Mahmud ve Erzurum kullarından yevmî on beş akçesi olan emekdârlardan Mustafa Gürcü'ye ze'âmet ve Tarsus'da ze'âmeti olub müteveffâ olan Mehmed Çavuş'un gediği emekdâr Kaplan'a ve Sivas sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Bali Çavuş'un gediği sipâhiyândan 223 bölükde Ali bin Hasan'a virilmek buyuruldu; fi (boş) L. sene 1025

Mehmed (...) bâ arz-ı (...) Beğ, Bayram (...), (...) Macid(?), Temur (...), (...) Mehmed bin Şaban, Allah(?) Kulu, (...) Musli Niğbolı, Ali bin Yusuf Kırkkilise bâ defter-i(?) mîr-i mîrân-ı Çıldır, Ahmed bin Mustafa (...), Ali, Musa, Mahmud bin Süleyman, Mehmed (...) (...)kulu, Piyale bin Abdullah, Mehmed bin Musli, Kaşif bin Ali, Şahin (...), Veli bin Hüseyin, Veli Süleyman bin Ahmed, Ahmed bin Veli, Mehmed Çerkes bâ arz-ı zeyl-i mîrlivâ-yı (...), Piyale bin Ahmed, Yusuf bin Abdullah, İbrahim bin Halil, Ali bin Abdullah, (...) bin Hüseyin, Mahmud bin Mehmed, Hasan bin Rıdvan, Mehmed kulu(?), Piyale bin Abdullah, Hasan bin Mustafa, Süleyman bin Abdi, Mehmed bin Mustafa Kânûn bâ arz-ı vezîr Ahmed Paşa, Ahmed bin Yusuf Kânûn, Mehmed, Hızır, İlyas, Ali, Durmuş, Musa, Ömer Bosna, Hasan, Nasuh, Hüseyin Bosna, Mehmed, Diğer Mehmed, Derviş, Mustafa bâ arz-ı hâl, Hamza (...) Kânûn bâ tezkîre-i Şeyh Ahmed Efendi, İsmail bin

Ahmed Murtaza bâ arz-ı hâl, Mehmed bin Ahmed, Yeniçeri Hasan bin Ferhad, Mehmed bin Mustafa bâ ricâ-yı Ahmed (...), Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Emrullah bâ arz-ı mîrlivâ-yı Köstendil, Hüseyin bin Veli, Ali bin Bekir (bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Şam-ı Şerîf, Ali Çolak, Mustafa bin Bekir, Ahmed bin Sefer, Mehmed Şam bâ arz-ı (...) Hân, İbrahim bin Esed(?) bâ tezkîre-i ser bölük, Mustafa bin Musa (bâ ricâ-yı ...), Kasım bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Mehmed (...) Yeniçeri bâ (...) (...), Ahmed (...), Mustafa Avlonya, Cafer bin Ferhad, Mustafa bin Osman, Ali bin Mehmed, Halil Aksaray, Hızır (...), Abdullah bin Mustafa, İsmail Bosna, Mehmed bin Behram, Kurd bin Hüseyin, Ali (...)hane, Ömer bin Derviş, Ali bi Mehdi, Mehmed (...), İsmail bin İbrahim, Ahmed (...), Mehmed bin Mehmed, Hüseyin bin Mehmed, Mustafa bin Kalender, Ali bin Mehmed, Neferen 86

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Sipâhiyândan 22 bölükde yevmî yigirmi akçe ulûfesi olan Derviş Mehmed yeniçeriye beş akçe terakkî ile müteferrikalık ve Rumili'nin tîmâr defterdârı Hüseyin Efendi'nin arz-ı hâli mûcibince kendü oğlu olup yetmiş beş akçe ulûfesi olan müteveffâ Mustafa'nın gediği ve emekdârlardan olup zu'emâdan olan Mehmed'e ve müteferrika (...) Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince zümre-i mezbûreden Paşa'da ze'âmeti olan müteveffâ Mahmud'un gediği emekdârlardan İbrahim oğlu Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 20 N. Sene 1025 (...)

[Sayfa 180]

Ali bin Hasan bâ arz-ı vezîr Dilaver Paşa, Mehmed bin Ali, Gulam Veli, Hüseyin Arnavud, Hasan bin Mehmed, Şükran(?) bin Hasan, Mustafa bin Hasan, (...) Mustafa, Mustafa bin Budak(?), Allahverdi bin Hüseyin, Ahmed bin Mahmud, Behram bin Musa, (...) İbrahim, Ahmed, Hızır bin Nasuh, Ali (...), Murad bin Abdullah, Bekir bin Murad, Halık(?) bin Mehmed, Ramazan bin Hüseyin bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Batum, Ahmed bin Yusuf bâ arz-ı mîrlivâ-yı Bakü, Ali bin Ramazan, Selim bin Mehmed, Bekir bin Mehmed bâ tezkîre-i (...), Yusuf Amasya bâ tezkîre, Ahmed Amasya, Yusuf Çerkes, Rıza Gürcü, Süleyman Gürcü, Hüseyin Amasya, Veli bin Bali, Ali Amasya, Rıdvan bin Bali, İbrahim Bosna, Kalender bin Veli bâ ricâ-yı (...), Mustafa bin Ramazan bâ arz-ı vezîr Ahmed Paşa, Mehmed bin Süleyman, Hasan Avlonya, Ali Şam, Yusuf bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah, Hasan bin Balı, Dilaver Çerkes, Hacı bin Süleyman bâ arz-ı vezîr Dilaver Paşa, Osman bin Mustafa Gulâm-ı Acemi bâ (...), Osman bin Süleyman Gilmân-ı Acemî, Mehmed bin Mustafa bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Batum, İbrahim (...) bâ arz-ı vezîr Dilaver Paşa, Mehmed bin Osman Kütahya bâ arz-ı hâkim-i (...), Ali bin Mehmed Karahisar bâ arz-ı vezîr Ahmed Paşa, Halil bin Murad bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, İbrahim bin Memi Erzurum bâ arz-ı hâl, Halil bin Mahmud bâ ricâ-yı (...), Mirzâ Ali bâ arz-ı hâl-i (...), Süleyman (...), Musa bin Şahruh(?) bâ arz-ı mîrlivâ-yı (...), Derviş bin Halil bâ arz-ı Hân, Mustafa bin Mehmed (...) (...) Kendü ulûfesiyle bâ arz-ı hâl, Mustafa Çerkes bâ ricâ-yı (...), Süleyman (...) (...) bâ ricâ-yı (...), Osman (...) (...), Hasan bin Mustafa Edirne (bâ ricâ-yı (...), Bekir bâ arz-ı Hân, Sinan bin Ali bâ arz-ı Tekelü Paşa,

Murad (...) bâ ricâ-yı (...), Mehmed bâ arz-ı mîrlivâ-yı Livane(?), Rıdvan bin Abdullah Çolak Kânûn bâ (...) (...) (...), Abdullah bin Resul bâ arz-ı mîrlivâ-yı Hüdavendigâr, Rıdvan bin Abdullah, bâ ricâ-yı (...), Rıza bin Abdullah, bâ ricâ-yı (...), Musli bin Ahmed, Yusuf bin Ali (...) bâ arz-ı ser cebeciân fi L. Sene [10]25, 44 Ali bin Hüseyin, Ali (...) bâ arz-ı Tahmures Hân, Ali (...) bâ tezkîre-i vezîr, İlyas (...), Neferen 75 sahh

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağın vech-i meşrûh üzere bölüğe illhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Çavuşbaşı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği emekdârlardan Abdurrahman'a ve yine müşârûnileyhin arzı mûcibince Bolı sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği Van sancağında ze'âmeti olan emekdârlardan Abdullah'a ve Silistre sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği ze'âmet ile Kızılbaşdan rû-gerdân iden Kasım'a virilmek buyuruldu; fi (boş) L. Sene 1025

Yevmü'l-Hamse fi B. ve Ş. ve L. Sene 1025 Muharebede hizmetde bulunan emekdârlardır

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mehmed berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden Amasya sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince zu'emâdan Ali'ye ve Kayseriyye sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği babası Ali Çavuş'un arz-ı hâli mûcibince emekdârlardan Arslan'a ve Erzurum'da tîmârı olan müteveffâ Ömer Çavuş'un gediği (...) ve İskenderiye'de tîmârı olan müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği Pasin'de tîmârı olub emekdâr olan Mustafa'ya ve seferde çavuşbaşı olan Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince Paşa'da ze'âmeti olub emekdâr olan Mustafa oğlu Nasuh'a ve yine zümre-i mezbûreden yevmî kırk bir akçe ulûfesi olan İbrahim bin Ferhad Zağraî on beş akçe kendü oğlu Mehmed'e ferâgat itmeğın ve Kızılbaş başları haberi ile gelen Ali'ye ve zümre-i mezbûreden Yahya Çavuş çavuşbaşı müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği ile Bolı'da tîmârı olan Mehmed Çavuş'un gediği emekdârlardan Abdullah oğlu Hasan'a ve Mehmed Halife'ye virilmek buyuruldu; fi (boş) N. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Kayseriyye'de tîmârı olan müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği Hürrem Çavuş oğlu Bekir'e ve Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzı mûcibince müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği zu'emâdan Ahmed'e ve çavuşbaşı Mustafa Ağa arzıyla müteveffâ Kemal oğlu Ahmed Çavuş'un gediği (...) (...) olub emekdâr olan Tosyalu Mustafa'ya ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Paşa sancağında ze'âmeti olan Ali'ye virilmek buyuruldu; fi mim Sene 1025

Mehmed bin Ali Yeniçeri Ağa bâ Memhûr Kânûn, Sefer Kilis, Piyale (...), Ali (...)hisar, Ahmed bin Mehmed, Abdi Sivas, Bekir bin Mahmud, Ahmed bin Hüseyin, Ali bin Mehmed, Mahmud (...), Hasan bin Mahmud, Kasım (...), Ömer (...), Hüseyin bin Ali, Ahmed bin Mehmed, Mustafa bin Ali, Ramazan bin Abdullah bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, Mehmed bin Bali, Ali bin Abdullah, Kurd bin Kalender, Mustafa bin Şaban bâ rica-yı (...), Silahdar (...) bâ tezkîre-i vezîr, Nasuh bin Abdullah, Kemaleddin, Mehmed bin Abdullah, Şemseddin, Mustafa bin Abdullah bâ tezkîre-i mîr-i mîrân-ı Şam, (...) veled-i Musli Kethüda bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, İbrahim bin

Abdullah, Mehmed (...), Hüseyin bin Abdullah Gürcü, Bekir bin Ahmed (...), İskender bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Yusuf bin Mahmud, Mustafa bin Hâcî Şatır, Mehmed (...)zâde, Mustafa bin Ramazan, Mustafa bin Veli, Cafer (...), Hâcî bin Mehmed, Mahmud bin İbrahim, Ali bin Hüseyin Elbistan bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Şam Kânûn), Hasan Çerkes bâ arz-ı mîrlivâ-yı Hüdavendigâr, Mehmed bin Korkud (...), Hasan bin Süleyman Çerkes, Behram bin Ahmed Çerkes, Hasan (...) Çerkes, Durmuş bin Zülfikar, Musli bin Veli, Ali bin Şaban, Ali Çerkes, Kara Bekir, Mehmed (...), İsmail (...), (...) Bosna bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Karaman, Mehmed Çolak, Piyale bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Ahmed, Yusuf, Kenan bin Abdullah (...) getürmüşdür, (...) Hüseyin bâ arz-ı hâl (...), Hüseyin bin Ali, Abdülkerim bin Kemal bâ ricâ-yı (...), Ferruh bin Abdullah, İsmail Kulı(?) Papaz(?), Kasım Hân veled-i Ahmed Kulı(?), Mahmud bin Abdullah Kanûn, Hamza bin Şehsuvar bâ ricâ-yı (...), (...) Ferruhzâde, Ali bin Musli, Hasan bin Sefer (...), Ali bin Mehmed, İbrahim bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Erzurum, Siyavuş bin Abdullah bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Van, Mehmed bin Ali, İbrahim bin Mehmed (...) bâ ricâ-yı (...), Ömer bin İlyas Maraş, Hüseyin bin Şükrullah Maraş, Ali Gürcü, İbrahim bin Abdullah, Yusuf Gürcü, Yeniçeri Mansur bin Ali, Ahmed (...) bâ ricâ-yı (...) Kânûn, Şaban bin Muharrem (bâ defter Vezîr Dilaver Paşa), Hamza bin Memi, Mehmed bin Oruc, Ali bin Yusuf, Mustafa (...), Behram Çerkes, Osman bin Veli bâ arz-ı hâl-i (...), Mehmed veled-i Hürrem, Mehmed bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah Kânûn, Kenan Gürcü, Handan Şam bâ iltimâs-ı vezîr Mehmed Paşa kâ'im-makâm-ı sâbık, Hasan Belgrad bâ ricâ-yı (...), Mustafa bin Nasuh, Karagöz Ali, Neferen 100 sahh

Mezkûrûn seferde hidmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi târih-i (...)

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Ahmed berât eylemiştir

Seferde çavuşbaşı olan Mustafa Ağa'nın arzı mûcibince zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği müteveffâ-yı mezbûrun oğlu olup emekdâr olan Mahmud ve yine Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzı mûcibince zu'emâdan Murad'a ve Batum beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'nın arzı mûcibince müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği Bolı sancağında ze'âmeti olan Mehmed'e ve vezîr Dilaver Paşa arzıyla emekdârlardan Mehmed Çavuş oğlu Mustafa'ya ve vezîr Davud Paşa arzıyla Vidin'de tîmârı olan müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği emekdârlardan Ahmed'e müteveffâ Hüsrev Çavuş'un gediği Receb (...) Deli Bekir ve Vidin'de ze'âmeti olan Ömer kethüdânın oğlu Mustafa'ya ve Maraş beğlerbeğisi Yusuf Paşa'nın arzı mûcibince kendü oğlu Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) N. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

24 Hasan bin Piri (...)

Mezkûr emekdâr olmağla ağası arzıyla yevmî yigirmi akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 28 C. Sene 1025

Livâ-yı Mazgird

Sâbıkâ mîrlivâ olan Hasan Beğ'e mutasarrıf olmak buyuruldu; fi mim

[Sayfa 181]

An-Cemâ‘at-i Sipâhiyân

15 Arslan bin Mahmud

Mezkûr emekdâr olmağın ağası arzıyla kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu; fi 7 Ş. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Gurebâ-yı Yesâr

22 Süleyman bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağın ulûfesi Tuna aklâmından virilmek üzere kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu; fi 3 Ş. Sene [10]25

Livâ-yı Hüdavendigâr

Kiği sancağıbeği olan Hüseyin Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 12 Ş. Sene 1025

Livâ-yı Kiği

Livâ-yı mezbûr Hüdavendigâr beği olan Nogay Beğ’e virilmek buyuruldu; fi mim

Mîr-i Mîrân-ı Çıldır

Sâbıkâ Çıldır beğlerbeğisi olan Ali Paşa’ya virilmek buyuruldu; fi 8 N. Sene 1025

Medrese-i Abdullah Ağa der-Üsküdar

Hâssa bostancıbaşı Hüseyin Ağa mektûbuyla yevmî kırk akçe ile sâbıkâ medrese-i mezbûra müderris olan Mevlânâ Mehmed Efendi’ye mukaddemâ yevmî elli akçe ve hâric pâyesiyle virile gelmekle hâlâ mezbûra dahi virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Ş. Sene 1025

Livâ-yı Divriği

Sâbıkâ Canik beği olan Ramazan Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 8 N. Sene 1025

Livâ-yı Kırşehir

Şam ve Haleb beğlerbeğisi arzıyla Üzeyr beği olan Kelali Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 29 N. Sene 1025

Livâ-yı Eleşkird

Ekrâd beğ-zâdelerinden Ömer’e virilmek buyuruldu; fi (boş) Ş. Sene [10]25

Livâ-yı Yanya

Sâbıkâ mîrlivâ olan Bekir Beğ’e virilmek buyuruldu; fi 4 Ş. Sene 1025

An-Cemâ‘at-i Mezbûrîn

122 Hüseyin Bosna (...), 133 Silahdâr Memi(?) Bin Hızır

Mezkûrân emekdâr olmağla Hüseyin on iki akçe ile ve diğesine kânûn üzere tekâ‘üd virilmek buyuruldu

Mîr-i Mîrân-ı Kars, Tevki‘î

Sâbıkâ Çıldır beğlerbeğisi olan Yusuf Paşa’ya virilmek buyuruldu; fi 3 Ş. Sene 1025

Defterdârlık-ı Hazîne-i Karaman

Sâbıkâ Karaman beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa’ya virilmek buyuruldu; fi 9 Ş. Sene 1025

Livâ-yı Niğbolı

Sâbıkâ Basra beğlerbeğisi olan Ali Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene 1025

Livâ-yı Gence

İskender Paşa oğlu Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Karahisar sancağında tîmârı olan Hâcî Hasan oğlu Hüseyin baş getürmekle zümre-i mezbûreye ilhâk olmak, Mezbûra müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği çavuşbaşı arzıyla virilmek buyuruldu; fi 13 N. Sene 1025

Yevmü'l-Erba'a fi N. ve Gurre Sene 1025 Muhârebelerde hizmetde bulunanlardır**Kapucubaşılık-ı Dergâh-ı Âlî**

Bi'l-fi'l samsoncıbaşı Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi 28 N. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

147 İbrahim (...)

Ağası arzıyla kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 20 N. Sene 1025

Livâ-yı Batum

Çıldır beğlerbeğisi Hüseyin Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) N. Sene 1025

Ağalık-ı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Mustafa Ağa seferde şehîd olmağla ağalık kapucubaşı Hüseyin Ağa'ya virilmek buyuruldu; fi Selh-i N. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Ulûfeciyân-ı Yemîn

Mehmed bin Murad (...)

Ağası arzı mücibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

Livâ-yı Sincar

Oltı beği olan Seyyid Hân Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 21 N. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Derviş bin Ömer

Mezkûr emekdâr olub ziyâde hizmetde bulunmağla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 20 B. Sene 1025

[Sayfa 182]

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

142 Mehmed bin Osman Yeniçeri(?)

Mezkûr yarar olmağın bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene [10]25

Livâ-yı Oltı

Sincar beği olan (boş) Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Ferhad bin Ali bâ kazâyâ-yı Mehmed Paşa mîr-i mîrân-ı Van, Yusuf bin Abdullah, Abdurrahman bin Süleyman Kara(...), Veli bin Kasım, Ali bin Abdi, Halil bin Mustafa, Abdi bin

Haydar, Hüseyin Şam, Nasuh bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Şah(?) Murad bin Maksud, Abdurrahman bin Ali, Mahmud bin Yusuf bâ tezkîre-i (...), Bekir bin Halil, Ramazan bin Abdullah bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Batum, Ahmed (...), Osman bin Ali, Ebu(?) bin Ahmed, Ahmed bin Mehmed, Ali bin Kara Piri, İsmail, Osman bin Abdullah, Musli bin Abdurrezzak, Şahin, Veli bin Bali, Yusuf bin Mahmud, Osman, Bali, Yusuf bin Abdullah, Musli bin Abdullah, Topal(?) Ahmed, Kara(?) Şaban bin Abdullah, Ali bin Hasan, Hasan Kastamonı bin Abdullah, Bali (...), Mehmed bin Abdullah, Halil bin İbrahim, Hâce Memi bin (...), Veli, Ahmed/Mehmed(?) bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Mehmed Arnavud bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Erzurum, Yusuf bin Abdullah, Ali bin İbrahim Çavuş, Derviş (...), Mehmed bin Ahmed, Mustafa bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, (...) Resul, Abdülkadir bin Mehmed, Mehmed bin Halil, Bekir bin Abdi (...), Halid bin Hüseyin, Yusuf bin Abdullah, Osman Ayıntab(?), (...) bin Abdullah, Derviş bin Ali, Rıdvan bin Maksud, Mehmed bin Hızır, Ahmed(?) bin Veli, Rıdvan bin Ali, Hasan bin İsmail, Yusuf bin Behram, Kara Veli bin Mustafa, İbrahim bin Emrullah, Mustafa bin Behram, Hüseyin bin Mehmed, İbrahim bin Abdullah, Mehmed bin Ali, Veli bin Ali, (...) bin Mehmed, Rıdvan bin Abdullah, Yusuf bin İsmail, Hasan bin Hâcî Bekir, Ahmed bin Ali, Ahmed bin Bekir, Ahmed bin Osman, Bekir bin Şaban, Ali bin Mustafa, (...) bin Şaban, Hüseyin bin Mustafa, Ömer bin Mehmed, Hüseyin bin Hasan, Mustafa bin Yaşar(?), Siyavuş bin Abdullah, Mehmed bin Seydi Mahmud, Mehmed bin Sefer, Abdülkerim (...), Hasan bin Mustafa, Bekir bin Osman, Abdurrahman bin Ali, Sefer bin Ali (...), Hasan (...), Hasan (...), Mehmed bin Mustafa, Rıdvan bin Abdullah, Bekir bin Hamza bâ tezkîre, Muharrem bin Abdullah bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Haleb, Ali bin Abdullah, Ali bin Hasan, Osman bin Kerim, Ahmed bin Mehmed Beğşehri, (...) (...), Ali (...), Mustafa (...), Yusuf bin Abdullah, Yusuf Bosna (...) (?), Hasan Bosna (...), Mehmed bin Mustafa, Ahmed bin Cafer, Murad bin Ramazan bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Batum, Ahmed, (...) Halil, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Abdullah Kayseriyye, Selim bin Behram, Piri bin Abdülali, Mehmed bin İbrahim, Musa (...), Ahmed bin Mehmed, Hüseyin bin (...) Veli bin Bali, Mustafa bin Hasan, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Yusuf, İbrahim bin Şaban, Ahmed Han, Osman Şam, Osman (...) Han, Mustafa bin Ahmed, Ahmed bin Mehmed, Mehmed (...), Musli bin Abdurrezzak, (...), Murad bin Abdullah, Hasan bin Süleyman, Veli bin Mehmed, Neferen 138

Mezkûrûn seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

55 Mehmed bin Hasan

Mezkûra ağası tezkîresi mücibince ulûfesi Kıptiyân-ı Edirne'den virilmek üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 11 R.(?) Sene [10]25

Livâ-yı Aydın

Sâbıkâ Köstendil beği olan Mustafa Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi 24 B. Sene [10]25

Mîr-i Mîrân-ı Musul

Veziir Dilaver Paşa hazretlerinin arzı ile sâbıkâ Zülkadriye beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya şart ve taahhüd üzere virilmek buyuruldu; fi 28 B. Sene 1025

Livâ-yı Hille

Musul beğlerbeğisi Ahmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 28 R. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Süleyman Hamza bin Mustafa Gurebâ-yı yemîn Altı akçe ile, (...) (...) Ulûfeciyân-ı yemîn bu dahi, 29 Şaban Arnavud Kânûn üzere bu dahi, 14 Ali Dimetoka Sîlahdar bu dahi, 25 İbrahim bin Hasan, 30 Hüseyin bin Ali (...) bu dahi, 35 Mehmed bin Mustafa bu dahi, 135 İbrahim bin Yunus bu dahi, Ahmed bin Rüstem (...) Silahdâr bu dahi

Mezkûrûn emekdâr olmağla ağaları arzı mûcibince kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25

Rüstem bin İlyas bâ tezkîre-i (...), Ali Gürcü, Hâcı bin Mehmed, Kara Ali, Kasım Kaşmir(?) on iki ile buyurulmuştur, Ali bin Budak, Ömer bin Mehmed, Yusuf bin Ramazan, Hüseyin bin Hızır bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Rakka, Mustafa bin Murad, Mehmed bin Mustafa, Hasan bin Süleyman, Halil bin İbrahim (...) (...) Hân bâ defter-i müşârünileyh fi Gurre-i L. Sene [10]25, (...) Piyale, Mahmud bin Ömer, Hasan Karslu(?), Memi bin Mahmud Hâcı, Ali Behzad, Mehmed bin Mahmud, Mustafa bin Abdullah, (...) bin Abdullah, Mehmed bin Mustafa, Ahmed Bosna, Hâcı bin Mehmed, İbrahim bin Mehmed, Receb bin (...), Mahmud bin Şemseddin, Hasan Hân bin Hüseyin Şam, Bekir bin Kasım Kilâri, İsmail bin Ali, Haydar bin Abdi, Ali (...), Mehmed Yanya(?), Mehmed bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Mustafa bin Hüdaverdi, Hüseyin bin Hasan, Muharrem Belgrad, Hüseyin Bosna, Ali bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, Muharrem bin Abdullah, Zülfikar Kulu(?), Mehmed (...), İlyas Bolı, Bosna Abdullah, Mehmed bin Musa(?), Ahmed bin Hasan, Hasan bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Ferruh bin Abdullah, Mehmed bin Fethullah, Hersek(?) Zeynüddin(?), İbrahim bin Abdullah, Murad bin Piyale, Pir Ahmed, İsmail, İbrahim Arnavud, Mehmed bin Abdullah, Ali (...), Mustafa bin Abdullah, Hüseyin Şam, İsmail Şam, Pervane bin Abdullah, Ali Bosna, Neferen 65

Mezkûrûn seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

[Sayfa 183]

Halil (...) Mürdüm Han(?) bâ defter-i müşârünileyh, Ahmed bin Abdullah, Mehmed bin Ali, Yusuf bin Ali, Ahmed bin Ali, Pervane Rusya(?) bin Hüseyin, Hasan bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Yusuf Bosna, Bedri bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Hüseyin bin Mehmed, Hızır Şam, Şeyh Murad, Emin bin Mustafa, Şahin Süvar(?) bin Murad, Osman bin Mahmud, Mustafa (...), Murad (...), İbrahim bin Mehmed, Ali (...), İbrahim bin Abdullah, Kenan bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Bedri Gürcü, Ahmed bin Abdullah, Hâcı bin Kasım, Ahmed bin Ali, Yusuf bin Abdullah, Mehmed bin Hüseyin, (...) (...) Ali, Ramazan bin Ağahan(?), Yusuf Bolı, Ali (...), Hâcı bin Yusuf, Osman bin Ahmed, Mehmed (...), Hüseyin Şam, İbrahim bin Abdullah, Süleyman

bin Hasan(?), Murad bin Arslan, Şaban bin Mahmud, Murad bin Abdullah, Ahmed bin Mahmud, (...) Mehmed, Yusuf bin Abdullah, Neferen 46

Mezkûrûn seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Hersek

Sâbıkâ Bosna beğlerbeğisi olub ber-vech-i arpalık İlbasan sancağına mutasarrıf olan Hasan Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 24 B. Sene [10]25

Livâ-yı İlbasan

Sâbıkâ Karahisar beği olan Osman Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 25 B. Sene [10]25

Mîr-i Mîrân-ı Kefe

Sâbıkâ Niğde sancağıbeği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 7 N. Sene [10]25

Yevmü'l-Cuma' fi N. ve L. ve B. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ kâtib Abdi'nin gediği mahlûldür deyu vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin arzı mûcibince yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub ehl-i kalem olan Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 4 N. Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûre şâkirdlerinden Mustafa gediği kâtib Mehmed'in oğlu Abdullah'a fâriğ olmağın vezîr Davud Paşa hazretlerinin arzı mûcibince ve zümre-i mezbûreden müteveffâ Ahmed'in gediği kâtib Abdullah'ın oğlu olub ehl-i kalem olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

An-Cemâ'at-i Şâkirdân-ı Serrac-ı Hâssa

18 Ahmed bin Abdullah

Mezkûr emekdâr olmağla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla emekdârlardan Mehmed oğlu İsmail ve Karaman beğlerbeğisi Hasan Paşa arzı mûcibince müteveffâ Hamza bin Ali'nin gediği kethüdâlığı hizmetinde olan Mehmed'e ve Alacahisar'da ze'âmeti olan müteveffâ Hasan'ın gediği vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Dergâh-ı Âlî çavuşlarından Nurullah'a virilüb ve müteveffâ müteferrika Ali'nin gediği Tımışvar beğlerbeğisi Süleyman Paşa'nın arzı mûcibince Ohri sancağında ze'âmeti olub oğlu olan Derviş'e ve Aspinza beğin oğlu olub şeref-i İslâmla müşerref olan Mehmed'e yevmî yigirmi akçe ile virilmek buyuruldu; fi N. ve L. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Hasan berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Perviz Çavuş'un gediği çavuşbaşı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince Ankara sancağında ze'âmeti olan müteveffâ-yı mezbûrun oğlu Mehmed'e ve Diyarbekir'de ze'âmeti olan müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği oğlu Yusuf'a ve Batum beğlerbeğisi Mehmed Paşa tezkîresiyle müteveffâ Ahmed Çavuş'un gediği zu'emâdan Rıdvan'a ve müteveffâ Şaban Çavuş'un gediği zu'emâdan İsmail'e ve çavuşbaşı Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince müteveffâ Zülfikar Çavuş'un gediği sipâhiyândan 105 bölükde yevmî on dört akçesi

olan Mustafa oğlu İbrahim'e dört akçesi hazîneye kalmak üzere yevmî on akçe ile ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Kütahya'da ze'âmeti olan müteveffâ Ali Çavuş'un gediğı Hamid sancağında ze'âmeti olan İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi N. ve L. ve Za. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Derviş bin Ömer

Mezkûr emekdâr olmağın beş akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Silahdârân

15 Mustafa bin Bali Şâkird Serrac

Mezkûra ağası tezkîresi mûcibince ulûfesi Selmenik mukataasından virilmek üzere sekiz akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

81 Mehmed Rûm Sarây-ı Galata Kânûn üzere, 15 Hamid Bolı bu dahi, (...) bin Abdullah bu dahi, 24 Ali bin Mustafa Üsküdar (...) Ulûfeciyan-ı yemîn on akçe ile, 98 Hasan bin Mustafa Gilmân (...) ulûfesiyle, 37 Seydi bin Memi Silahdâr Kânûn üzere, 46 Ali Şam bu dahi, 32 Hasan Bosna bu dahi, Süleyman bin Abdullah Silahdâr bu dahi, 81 Ali (...) Tekâ'üd(?) kânûn üzere, Hamid(?) Karahisar Kânûn üzere, 149 Ramazan bin Karaca bu dahi, 17 Rıdvan bin Abdullah Tekâ'üd(?) bu dahi

Mezkûrûn emekdâr olmağın ağaları arzı mûcibince vech-i meşrûh üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed'in gediğı mahlûdür deyu kâtib Zülfikar'a arz-ı hâli mûcibince ve Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzı mûcibince zu'emâdan Hasan'a ve vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin arzı mûcibince Ahmed Çavuş oğlu Mehmed Çavuş'a ve Mehmed Kethüdâ'nın oğlu Ahmed'e yevmî otuz akçe ile ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Dergâh-ı Âlî çavuşlarından olan Hüsrev Çavuş'a virilmek buyuruldu; fi (boş) N. ve L. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediğı vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin arzı mûcibince emekdâr Bekir'e ve müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediğı Çıldır beğlerbeğisi Ali Paşa arzıyla emekdâr Mustafa'ya ve müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediğı Hasan Paşa arzıyla Mehmed Emin oğlu Mustafa'ya Köstendil sancağında ze'âmeti olub badehu Alacahisar'da ze'âmet ider ve müteveffâ Derviş Çavuş'un gediğı Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla Mehmed'e ve emekdârlardan İbrahim oğlu Mehmed'e on beş akçe ile ve Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla defteriyle Mustafa'ya ve Bitlis hâkimi Zıyaüddin arzıyla Hüseyin'e virilmek buyuruldu; fi N. ve L. ve Ş. ve(?) Sene 1025

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Mehmed Gürcü

Mezkûr seferde çavuşbaşı olub emekdâr olmağın on iki akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Bevvâbân

Behram Şâkird

Mezkûra hidmeti mukâbelesinde bir akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 6 N. Sene 1025

[Sayfa 184]

Livâ-yı Pasin

Mîrlivâ hidmetine varmayub ihmâl olmağla sâbıkâ mîrlivâ olan Seyyid Beğ'e virilmek buyuruldu; fi Gurre-i L. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Ohri sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Hasan Çavuş gediği oğlu Cafer'e fâriğ olmağın seferde çavuşbaşı olan Mehmed Ağa'nın arzı mûcibince müteveffâ Ali Çavuş'un gediği Abdi oğlu Hâcî Hüseyin'e ve âhar dirliğe çıkan Mehmed Çavuş'un gediği vezîr Ahmed Paşa tezkîresi mûcibince Üveys oğlu İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi L. ve (...) Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed'in gediği mahlûl olmağın emekdârlardan ehl-i kalem olan diğeri Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 10 (boş) Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Divân kâtiblerinden Sivas'da ze'âmeti olan kâtib Mehmed'in oğlu Mustafa ehl-i kalem olmağla müteveffâ (boş) gediği virilmek buyuruldu

Vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin tezkîresi mûcibince emekdârlardan kâtib Süleyman'ın dirliği olmamağla müşâhereden on beş akçe ve kâtib Halil'e dahi on beş ve Mustafa Paşa tezkîresiyle Siyavuş Çavuş'a dahi on beş akçe virilmek buyuruldu; fi 26 C. Fî 15 N. (...) Sene 1025

Kitâbet

Anadolu beğlerbeğisi Ahmed Paşa hazretlerinin arzı mûcibince emekdârlardan olan Halil'e yevmî on beş akçe ile kitâbet virilmek buyuruldu; fi 18 (...) Sene [10]25

Yevmü'l-İsneyn fi L. ve Zi'l-ka'de Sene 1025 der-Muhârebe-i Kızılbaş

Livâ-yı Köstendil

Sâbika (boş) beği olan Arslan Paşa'ya ber-vechi arpalık virilmek buyuruldu; fi 20 L. Sene 1025

Livâ-yı Aspinza

Gürcistan ümerasından Aysa Beğ'in karındaşı oğlu nev-müslim Ahmed'e memleketleri açılınca ehl ve ıyâlleri ile sâkin olmak üzere virilmek buyuruldu; fi mim

Ahmed (...) bâ tezkîre-i vezîr Ahmed Paşa mîr-i mîrân-ı Anadolu, İbrahim, Hasan bin Mustafa, Yusuf (...) (...), Karakaş bin Divane, Yusuf, Hayrullah bin Abdullah, Hüseyin (...), Sefer, Mehmed (...), Mehmed Arnavud, Hasan Arnavud, (...) bin Hüdaverdi, Mustafa bin Abdullah, Abdurrahman bin Abdülkadir, Mehmed (...), Mehmed (...) Osman (...), Ali bin Yusuf Haleb bâ tezkîre-i (...) Kânûn, İbrahim bin Cafer Amasya Serdengeçdi bâ ricâ-yı (...), Mehmed bin Halil Kânûn, Mehmed (...) (Kânûn), İsmail bin Hızır (...) getürmüşdür, Mehmed nev-müslim bâ-ricâ-yı (...), Mustafa Araba-yı Tob bâ ricâ-yı (...) Kânûn, Rüstem bin Abdullah bu dahi, Ramazan bin Abdullah Mehter-i Hayme bu dahi, Osman bin Veli, Süleyman bin Mahmud, Mustafa bin

Süleyman, Osman bin Hasan Veli, Mehmed Şam bâ tezkîre-i mîr-i mîrân-ı Şam, İbrahim Çerkes, Kasım Şam, Mustafa (...) Yeniçeri bâ memhûr-ı Ağa Kânûn, Ali bin Mustafa, Mehmed bin Ali, Süleyman bin Hasan, Mustafa bin Hamid(?), Abdi bin Mahmud, Mehmed bin Mustafa, Hüseyin bin Mehmed, Hüseyin Malatya, Mustafa bin Mehmed, Hasan (...) bâ arz-ı hâl, Süleyman, Ahmed Şam, Abdurrezzak Hırvad bâ ricâ-yı Re'is Efendi, (...) Abdullah bin Ömer, Haver bin Abdullah Hırvad, Dilaver bin Abdullah, Yusuf bin Abdullah Gürcü, Mustafa bin Abdullah Gürcü, Ahmed bin Hızır (...) arz-ı hâl, Ali Batum bâ tezkîre-i Süleyman Ağa silahdârân, Hüseyin bin Ahmed Hâcı, Hakî bin Abdullah bâ arz-ı vezîr Dilaver Paşa, Ramazan bin Abdullah, Ali bin Abdullah, Hüseyin bin Musatafa, Ali bin Abdullah, Mahmud (...) Serdengeçdi, Kenan bin Abdullah (...), Yusuf bin Abdullah, Seyyid bin Abdullah Aksaray, İbrahim bin Hasan Osmancık, Mehmed Bulgar Konya, Süleyman bin Yusuf Sivas, Ahmed bin Yusuf, Hüseyin bin Kurd Pravadi, Mustafa bin Murad(?) Orhan(?), İsmail Şam bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Batum Hüseyin Paşa, Hüseyin Şam, Mehmed bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Süleyman bin Abdullah Kilâri bâ arz-ı Serdengeçdi Kânûn üzere, Mustafa bin Hüseyin Çolak bâ arz-ı hâl, Hüseyin bin Ali (...) bâ tezkîre, Kenan bin Abdullah Belgrad, Ahmed bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Mahmud Niksar(?), Pîr Ali (...), Ali bin Abdullah, Bali bin Abdullah, Mehmed bin Şahsuvar, Mustafa bin Mehmed bâ tezkîre-i Hüseyin Paşa, Kara Ali Kerkük(?) bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Van, Rıza (...) bâ arz-ı hâl Hüseyin Çavuş, Mustafa bin Mehmed, Şaban bin Mehmed bâ arz-ı vezîr Davud Paşa, Mehmed bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Haleb, Ali bin İbrahim bâ arz-ı ağa-yı yeniçeriyân, Mehmed bin Hüseyin, Mehmed bin Abdullah, (...) Budak, Arslan bin Abdullah (...), Ahmed bin Mehmed Belgrad, Hüseyin bin Hızır (...), Bekir bin İbrahim Amasya, (...) La'ankulı(?), Hamza bin Hızır (...), (...) Cafer bâ tezkîre-i mîrlivâ-yı Siverek, (...), İbrahim (...), (...), Karabeğ(?), (...), (...) (...), Mustafa bin Ma'mûd, Hâcı Piyale bin Abdullah, (...) Şam, Hamza bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Kurd bin Abdullah, Ali bin Abdullah bâ memhûr-ı ağa, Ahmed Sivas, Osman bin Veli, Mustafa bin Ali, İbrahim Karahisar, Nasuh bin Hüseyin, Osman bin Hüseyin, 44 Göğüm(?) Karaman, 47 Mahmud (...), 26 Ali Belgrad, 25 Bekir bin Rıza, İbrahim bin Mehmed, 14 Cafer Kayseriyye, 34 Ömer (...), Süleyman bin Hasan Karahisar (bâ arz-ı hâl), Murad bin Resul bâ tezkîre-i Hüseyin Paşa, Mehmed bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Mehmed bin Abdullah Çerkes bâ tezkîre, Mustafa (...), Musa bin Hızır bâ arz-ı hâkim-i Bitlis, Neferen 132

Mezkûrûn hâliyâ Kızılbâş muhârebelerinde ziyâde hizmetde ve yoldaşıklarda buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere arz ve arz-ı hâlleri mûcibince bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Aksaray

Sâbika (boş) beğlerbeğisi olan Kurd Ahmed Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu, Mîr-i sâbık hizmete gelmemekle virilmiştir; fi 14 L. Sene 1025 M

Livâ-yı Tekman

Hân arzı mûcibince Erzurum'un yemîn gönüllü ağası Ali Ağa yarar omağla virilmek buyuruldu; fi (boş) L. Sene 1025

Livâ-yı Karahisar-ı Şarkî, Tevki'î

Sâbika (boş) beğlerbeğisi olan Hasan Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 3 L. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Necmeddin oğlu Osman yarar ve emekdâr olmağın ibtidâdan yevmî yigirmi akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 15 L. Sene 1025

Livâ-yı Kiğı

Sâbika Arabgir beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 14 L. Sene [10]25

Livâ-yı Üzeyir

Sâbikâ Tarsus beği olan Ramazan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 2 L. Sene 1025

Livâ-yı Kars

Sis beği olan Macar Beğ'e hizmeti mukâbelesinde livâ-yı mezbûr ile ma'an mutasarrıf olmak üzere virilmek buyuruldu; fi 12 L. Sene 1025

[Sayfa 185]

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Hasan bin Abdullah bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Van fi B. Sene 1025, Yusuf bin Abdullah, Mehmed Şam, Piyale bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Mustafa(?) Şam, Kara Mehmed bin Abdullah, Süleyman bin Mustafa, Ali bin Ahmed, Şaban bin Abdullah bâ arz-ı vezîr Ahmed Paşa, İbrahim bin Abdullah, (...) bin Mehmed bâ arz-ı cebeciyân, Ali bin Karahan (...) bâ arz-ı vezîr Ahmed Paşa, Hüseyin Bosna, Mustafa bin Ramazan, Yusuf bin Abdullah, Hasan Çerkes (...) fi Ş. Sene [10]25, Hamza bin Mehmed, Mübarek(?) bin Abdullah, İslam(?) bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Mehmed bin Ramazan bâ tezkîre-i vezîr Ahmed Paşa, Hüseyin, Mustafa bin Ömer, Ali, Mehmed, Hızır, Hâcî bin Ali, Hüseyin bin Pervane, Mustafa bin Mehmed, Süleyman bin Abdullah bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Erzurum fi 13 N. Sene [10]25, Zülfikar bin Abdullah, Ali bin Hüseyin, Ali bin Hızır, Bekir bin Hüseyin Malatya, Hüseyin bin Abdullah, Yusuf bin İlyas (...), Halil bin Mahmud, Hüseyin Arnavud, Davud bin Abdullah, Yusuf Arnavud, (...) bin Abdullah, Hüseyin Kürd(?), Yusuf (...) bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Haleb, Yusuf bin Abdullah, Ali bin Ahmed bâ tezkîre-i ser cebeciyân, Hüseyin Sami bin Abdullah, (...) bin Abdullah Bursa(?), Hüseyin bin Mehmed Kilis, Hızır bin Abdullah, Süleyman (...), Ahmed bin Ramazan, Mustafa bin Sefer (...), Mehmed bin Mustafa Tosya, Yusuf bin Abdullah, Derviş bin Ali, Abdi bin Mehmed Sivas, Ali bin Abdullah, Mehmed bin Abdi, Şaban(?) Niksar(?), Ali Arnavud, Hüseyin bin Mustafa bâ rica-yı (...), Mustafa nev-müslim bâ arz-ı ser cebeciyân, Osman bin Abdullah bâ tezkîre-i İskender Ağa, Ali Sivas, Ferhad bin Abdullah, İbrahim bin Hasan (...) bâ ricâ-yı (...), Mehmed (...) (...) bâ arz-ı hâl, Hüseyin bin Mehmed bâ arz-ı mîrân-ı Van, Mehmed bin Muhtar(?), Osman Şam bâ arz-ı hâl, Süleyman bin Abdullah, Mehmed bin Hüdaverdi, Mustafa bin Memi, Hüseyin bin Abdul(...), İbrahim bin Ahmed, İsmail bin Hasan, Hüseyin bin Abdullah, Bekir bin Musa, Mehmed Bolı(?), Mustafa bin Kasım, Eğlence(?) bin Musli, Ramazan nev-müslim, İsmail bin Muharrem, Selim bin Süleyman, Kabil bin Ali, Hasan Şam bâ tezkîre-i vezîr Ali Paşa, Mehmed bin Hasan (...) bâ defter-i vezîr Ahmed Paşa, Mehmed bin Abdullah, Feridun bin Abdullah bâ arz-ı mîr-i mîrân Van, Musa (...), Mustafa bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Musli bin Ali (...), Mehmed bin Ali, Neferen 94

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere Dergâh-ı Âlî cebecileri zümresine ilhâk olmak buyuruldu

Livâ-yı Arabgir

Sâbıkâ Lahsa beğlerbeğisi olan Hüseyin Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fî 7 L. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Veledâş

Abdi (...) bâ arz-ı ağa ulûfeciyân-ı yemîn, Nasuh bin Yusuf, İbrahim Arnavud, Mehmed bin Hasan bâ arz-ı ağa-yı silahdârân, Osman bin Hasan tekâ'üd, Ahmed bin Mehmed tekâ'üd, Osman bin İbrahim Silahdâr, İbrahim bin Hasan tekâ'üd, Mehmed bin Kasım Ulûfeciyân-ı yemîn, Hüseyin bin Mehmed tekâ'üd, Musli bin Hasan tekâ'üd, Ahmed (...), Murtaza bin Mehmed Silahdâr, Mevlüd bin Musa Ulufeciyân-ı yesâr, İbrahim bin Süleyman tekâ'üd(?), Mustafa bin İbrahim Silahdâr, Mehmed Nazır (tekâ'üd), Abdül(...) bin Kasım, Mustafa bin Yusuf Silahdar, Rüstem bin Ferhad tekâ'üd, Mehmed bin Mahmud, Hâcı bin Divane Silahdar, Musa bin İbrahim, Ali bin Mustafa, Musa bin Mahmud, Hüsam bin Mahmud, Ali bin Hüseyin, (...) bin Halil, Mahmud bin Ahmed, Ali bin Mustafa, İbrahim bin Ali, Mahmud bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Dilaver bin Emrullah, Süleyman bin İsmail, Ali bin Bali, Vakkas bin Emin, Ali bin Hüseyin, Mustafa bin Mehmed, İlyas bin Mehmed, Mehmed (...), Receb bin Abdi, Kurd bin Mehmed, (...) Osman, Memi bin İbrahim, Ömer bin Hasan, Reis(?) bin Ali, Mehmed bin Hasan, Cafer bin Mehmed, Abdi(?) bin İskender Ulûfeciyân-ı yemîn, Mustafa bin Mehmed Silahdâr, Mehmed bin Süleyman Silahdâr, (...) Abdullah, Bekir bin (...), Handan, Rüstem bin Abdullah, Ahmed bin Abdullah, Mahmud bin Mustafa, Ali İlbasan, Mehmed bin Bali, Kurd bin Kalender, Hüseyin bin Abdullah, Ali bin Hızır, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Hasan, Ali bin Satılmış, Mehmed bin İskender, İlyas bin Mahmud, Osman bin İbrahim Silahdâr, Mustaza bin Mehmed, Mustafa bin İbrahim, Mustafa bin Yusuf, Hâcı bin Divane, Musa bin İbrahim, Ali bin Mahmud, Hüsam bin Ahmed, (...) bin Halil, Mahmud bin (...), Ali bin Mustafa, İbrahim bin Ali, Mahmud bin Mehmed, Mehmed bin Ahmed, Dilaver (...), Süleyman (...), Mir(?) Hâcı bin İlyas, Ali bin Hasan, Neferen 86

Mezkûrûn ağaları arzı mûcibince babaları ulûfelerinden ferâgat eyledikleri ecilden kânûn üzere virilmek buyuruldu

Ali İlbasan bâ tezkîre-i Dilaver Paşa Mehmed bin Bali, Kurdbin Kalender, Hüseyin bin Abdullah, Ali bin Halil, Mehmed bin Mustafa, Ali bin Hasan, Ali bin Satılmış bâ arz-ı hâl, Mehmed bin İsfendiyar Revan su yolları bulmağla virilmişdir, Mahmud bin Ali Serrac tezkîre, Oruc (...) Kânûn üzere, Kasım bin Abdullah

Mezkûrûna vech-i meşrûh üzere bölük virilmek buyuruldu

Yevmü'l-İsneyn fî L. ve Zi'l-ka'de Sene 1025 der-Muhârebe-i Kızılbaş

An-Cemâ'at-i Silahdârân

17 İbrahim bin Muhtar, 35 Ahmed bin Şaban, 136 Mehmed bin Hüseyin, 97 Yusuf bin Abdullah, 96 Mustafa bin Şaban, Neferen 5

Mezkûrlara hizmetleri mukâbelesinde birer akçe terakkî virilmek buyuruldu; fî (boş) L. Sene 1025

Livâ-yı Adilcevaz

Van beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla Dergâh-ı Âlî müteferrikalarından Ömer'e virilmek buyuruldu; fi 6 L. Sene 1025

Livâ-yı Kayseriyye

Mîrlivâ hizmetinde tekâsül üzere olmağın sâbıkâ Kars beği olan Hüseyin Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 14 L. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa kazâyâsıyla zu'emâdan olub kapucıbaşı olan Süleyman'a Kars'da kalmak üzere ve emekdârlardan Mahmud dahi Niğbolı'da ze'âmeti olan müteferrika Mahmud'un gediği zu'emâdan Abdullah oğlu Mehmed'e ve Rakka beğlerbeğisi Osman Paşa arzıyla Memi Mehmed Çavuş'a ve sâbıkâ Rakka beğlerbeğisi Hürrem Paşa arzıyla Haleb ve gayri sancaklarda ze'âmeti olan müteveffâ Ali'nin gediği akrabasından Halil'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Za. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Bevvâbân

Emrullah bin Yusuf

Mezkûra bir akçe terakkî virilmek buyuruldu

Livâ-yı Mamervan

Sâbıkâ Tunus(?) beğlerbeğisi olan Ali Paşa'ya ber-vech-i arpalık virilmek buyuruldu; fi 5 L. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Müteferrika Osman bin Abdullah

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağın hizmeti mukâbelesinde on akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteferrika olan Mehmed Çavuş'un gediği Rum beğlerbeğisi Osman Paşa tezkîresi mücibince diğeri Mehmed'e ve müteveffâ İskender Çavuş'un gediği Abdullah oğlu Cafer'e ve Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa kazâyâsıyla kapucular kethüdâsı olan Şeyh-zâde Mehmed Kars'da kalmak üzere ve sâbıkâ seferde çavuşbaşı olan Mustafa'nın arzıyla müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği İsmail'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Za. Sene [10]25

[Sayfa 186]

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Haleb sancağında ze'âmeti olan müteferrikacıların müteferrikalığı mukarrer olub müteveffâ Musa'nın gediği Aydın oğlu Hüseyin'e virilmek ve Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa kazâyâsıyla Kars'da kalmak üzere Mesih Kethüdâ'ya müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi (boş) Za. Sene 1025

Livâ-yı Ayıntab, Tevki'î

Sâbıkâ Kars beği olan Hüseyin Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 21 Za. Sene 1025

Livâ-yı Kudüs-i Şerif, Bu dahi

Ayıntab beği olan Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi mim

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Adana hâkimi olan Pîr Mansur arzıyla Abdullah oğlu Piyale ve Hüdavendigâr sancağında tîmârı olan müteveffâ Pîr Mehmed Çavuş'un gediği İskender Çavuş oğlu Ali Mehmed'e ve Erzurum sancağında tîmârı olan müteveffâ Yusuf Çavuş'un gediği çavuşbaşı Mehmed Ağa'nın arzı mücibince Rüstem Çavuş'un oğlu İlyas'a ve zümre-i mezbûreden müteveffâ (boş) Çavuş'un gediği mahlûldür deyu vezîr Mustafa Paşa arzıyla baltacılar kethüdâsı olan İbrahim'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Za. Sene 1025

Livâ-yı Aspinza

Sâbıkâ mîrlivâ olan Kurd Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 4 Za. Sene [10]25

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa kazâyâsıyla kendü kitâbeti hizmetinde olan Behruz ehl-i kalem olmağla kendü ili Kars'da kalmak üzere ve yine müşârünileyhin arzıyla müteveffâ kâtib Mehmed Ali'nin gediği ehl-i kalem olan Bekir'e ve Haleb'de ze'âmeti olub tezkîreci olan kâtib Mehmed'in hilâf-ı inhâ ile kitâbeti ref' olmağla hâliyâ Haleb beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla gerü kemâ-kân ibkâ ve mukarrer olmak buyuruldu; fi (boş) Za. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

8 Hüseyin Vidin Çolak(?) (...)

Mezkûra ağası arzıyla kânûn üzere tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 20 Za. Sene 1025

Kitâbet-i Defter-i Hakanî, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden kâtib Perviz oğlu kâtib Ahmed fevt olmağla defter emini Abdi Efendi'nin arzı mücibince yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olub ehl-i kalem olan Fazlullah'a virilmek buyuruldu; fi 4 Za. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Çıldır beğlerbeğisi Ali Paşa arzıyla zu'emâdan Osman'a çavuşluk ve yine zümre-i mezbûreden İzvornik'te ze'âmeti olan müteveffâ İbrahim Çavuş'un gediği Karaman beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla İlbasan'da tîmârı olan Zülfikar'a ve yine zümre-i mezbûreden (...) sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Osman Çavuş'un gediği Halil Beğ arzıyla emekdâr Adilcevaz'da tîmârı olan Kurd'a ve yine zümre-i mezbûreden Kastamonu sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Baki Çavuş'un gediği Kengiri alay beğisi Süleyman'a virilmek buyuruldu; fi (boş) Za. Sene 1025

Mîr-i mîrân-ı Batum

Sâbıkâ Van beğlerbeğisi olan Mehmed Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi

Livâ-yı Delvine

Sâbıkâ Hille beği olan Durmuş Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 18 Za. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Ulûfeciyân-ı Yesâr

Mustafa Akhisar

Ağası arzı mücibince on akçe ile tekâ'üd virilmek buyuruldu; fi 2 Za. Sene 1025

Defterdârlık-ı Hazîne-i Musul

Vezîr Dilaver Paşa arzıyla altı kise ziyâde ile Mesih'e virilmek buyuruldu; fi Gurre-i Za. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Bâb-ı Hümâyûn bevvâblarından Mehmed bin Şaban Cebeî emekdâr olmağla mîr-i alem Ali Ağa'nın arzıyla kânûnları üzere Dergâh-ı Âlî bevvâbları zümresine ilhâk olmak buyuruldu; fi 25 Za. Sene 1025

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân-ı Hümâyûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ şâkird Hüseyin'in gediği mahlûl olmağın sâbıkâ Bosna beğlerbeğisi olan Hasan Paşa'nın arzı mûcibince ehl-i kalem olan Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 15 Za. Sene 1025

Kazâyâ-yı Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Mahmud bin Veli Yeniçeri fi 27 C. Sene [10]20, 179 Abdurrahman bin Mahmud, 29 Piri bin Süleyman fi 2 B. Sene mim, 34 Abdi Selânik, 50 Ali Sivas, 15 Kenan bin Abdullah fi 20 B. Sene [10]20, 38 Ali bin İlyas fi 17 B. Sene mim, Ali bin Mustafa, Kasım Belgrad, 609 Ahmed bin İsmail fi 8 Ş. Sene [10]20, 611 Mahmud bin Mehmed, 39 Hasan Eğriboz, 62 Ali bin İbrahim, 20 Mehmed bin Piri, 31 Ahmed bin Mustafa, 63 Ramazan (...), 63 Ahmed (...), 3 İsmail (...), Ali fi 25 N., 49 Abdi (...) Yeniçeri, 28 Ali bin Mahmud Sekbân-ı Acemi, 26 Mehmed bin Süleyman, 26 Mahmud bin Mustafa, 8 (...) Ahmed, 59 Halil bin Kara Hasan, 51 Mehmed bin Mustafa, 95 Ahmed Tosya, 63 Mehmed bin İsmail Solak, 61 Hüseyin bin Veli, 71 Osman bin Mehmed fi 2 M. Sene [10]22, 50 Ali bin Piri, 25 Murad Belgrad, 12 Nasuh İlbasan, 74 Ahmed bin Hüseyin fi 4 M. Sene [10]22, Derviş bin Ali fi 5 M. Sene [10]22, 98 Ömer bin Mahmud fi mim, 50 Mehmed bin Süleyman fi mim, 31 Hasan bin (...)verdi fi mim, 22 Mehmed bin Mustafa fi 10 M. Sene [10]22, 17 Piri (...) fi mim Yeniçeri, Ahmed bin Sefer fi mim, Osman bin Ali Serrac Yeniçeri arz-ı hâl fi mim, 26 Osman bin Ömer fi 9 Z. Sene [10]21, 41 Ömer (...) fi 6 Z. Sene [10]21, Derviş bin Mehmed Yeniçeri fi 4 m. Sene [10]22, 40 Mustafa bin Mehmed bâ memhûr-ı Yeniçeri fi 21 S. Sene [10]22, 97 Mehmed bin Hüseyin fi mim, 14 Mustafa bin Hasan Yeniçeri fi 20 Za. Sene 1022, 37 Murtaza bin Zülfikar fi mim, 31 Mehmed bin Ali fi mim, 62 Osman bin Ahmed Solak, fi 8 Z. Sene [10]22, 15 Mehmed bin Hüseyin Yeniçeri, 22 Mehmed bin Mustafa Solak fi 26 Za. Sene [10]20, 38 Mahmud bin İbrahim Yeniçeri fi mim, 30 Ahmed bin Mehmed fi mim), 319 Hüseyin Kayseriyye Gulâm-ı Acemî, fi 18 Ra. Sene [10]22, 719 Mehmed bin Ali Yeniçeri fi 22 R. Sene [10]22, 259 Ömer (...) fi mim, 31 Mehmed bin Hamza Yeniçeri fi 20 R. Sene 1022, 14 Hızır bin Mehmed fi 20 R. Sene [10]22, 63 Mustafa bin Hüsrev Solak, 39 Rıza Dubrovnik Yeniçeri, fi 14 R. Sene [10]22, 37 Mustafa Belgrad Yeniçeri, fi 9 R. Sene [10]22, 28 Mehmed bin Mustafa fi mim, 57 Mahmud bin Mehmed Yeniçeri fi 5 Z. Sene [10]22

Mezkûrûn ağaları memhûrî mûcibince kânûnları üzere bölüğe ilhâk olmak

138 Hasan Gürcü (Tekâ'üd)

Ağası tezkîresi mûcibince düşen mahlûlden Dergâh-ı Âlî bevvablığı virilmek buyuruldu; fi 25 Ca. Sene [10]23

632 Mehmed bin Mustafa (Solak)

Mezkûra ağası tezkîresi mûcibince kânûn üzere mahlûlden bölük virilmek buyuruldu; fi 10 Ca. Sene [10]23

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği vezîr Dilaver Paşa arzıyla zu'emâdan olub emekdâr olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi 22 L. Sene 1025

[Sayfa 187]

62 Ahmed bin Mahmud Solak, fi 2 Ra. Sene [10]24, 1 Kasım Belgrad fi 25 Ca. Sene [10]24, Mustafa bin Memi (...) Sekbân, fi 25 Ca. Sene [10]24, 45 (...) bin Hızır (Yeniçeri), Sinan (...), 5 Mehmed bin Hasan fi (boş) B. Sene [10]24, Yusuf (...) Yeniçeri

Mezkûrûn emekdâr olmağla ağaları memhûri ile kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi (...) mahalline

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hasan Çavuş'un gediği Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzıyla (...)han beği Mehmed Paşa'nın oğlu olub Tortum'da tîmârı olan İbrahim'e ve müteveffâ Selim Çavuş'un gediği vezîr Mustafa Paşa arzıyla Piyale'ye ve Çıldır beğlerbeğisi olan Hüseyin Paşa arzıyla zu'emâdan Mustafa'ya ve sancağa çıkan (boş) Çavuş'un gediği oğlu olan Koca'ya ve zümre-i mezbûreden müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği vezîr Ahmed Paşa arzıyla zu'emâdan olub emekdâr olan Hasan bin Abdullah'a virilmek buyuruldu

Elli bir nefer hayme mehterlerine yine mahlûllerinden hizmetleri mukâbelesinde birer akçe terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Yeniçeriyân

48 Bekir bin Ahmed

Mezkûr emekdâr olmağın ağa memhûri mûcibince babasının gediğinden kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 29 Z. Sene [10]24

An-Cemâ'at-i Yeniçeriyân

90 Derviş bin Kurd Yeniçeri, 31 Hızır Gelibolu Acemî, 3 Bekir bin Hasan

Mezkûrlara dahi ağası memhûri ile bölük virilmek buyuruldu; fi 8 Ra. Sene [10]25

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb emekdârlardan Ahmed bin Abdullah için yarar ve hizmetde bulunmuşdur deyu ulûfe ile çavuşluk ricâsına arz itmeğın yevmî on beş akçe ile virilmek ve ulûfeciyân-ı yemînde 93 bölükde yevmî on yedi akçesi olan Hâcı Mustafa Amid'e ze'âmet ile çavuş olmak ve çavuşbaşı Mehmed Ağa'nın arzıyla Ferruh bin Abdullah'a virilmek buyuruldu; fi 10 L. Sene 1025

81 Ahmed bin Hasan, 1 Hüseyin İlbasan, 53 Hasan bin Nasuh, 16 Mehmed bin Ali, 11 Hasan bin Hüseyin, 74 Osman bin Veli, 42 Ali bin İshak, 71 Murad bin Mehmed, 24 Mehmed (...), 71 Abdurrahman bin Ali, 68 (...) bin Mustafa, 8 Mustafa bin Hasan, 37 Ferhad bin Ahmed, 1 Mehmed

bin (...), 6 Mustafa bin Ali, 39 İbrahim bin Piri, Hüseyin bin İbrahim, 23 Osman bin Ahmed, 5 Hasan Hasköy, Rüstem bin Abdullah Solak, 2 Hüseyin bin Keyvan, 98 Ahmed bin Sefer Acemî, 29 Hüseyin bin Abdullah, 14 Mustafa bin Ali, 14 Hasan bin Mehmed, 2 Ali Kayseriyye, 66 Osman Trabzon, 8 Süleyman Üsküb, 11 Fazıl bin Ali, 61 Mahmud (...), 11 Hüseyin bin Mehmed

Mezkûrûna dahi ağa memhûrı mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Hüseyin İslam(?), Hüseyin bin Hasan (...), Bekir (...), Mehmed bin Abdullah, Süleyman İslam(?), Hüseyin Arnavud, Mehmed bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Osman İslam(?)

Mezkûrûn emekdâr olmağla nısfı sipâhiyâna ve nısfı âhiri silahdâra olmak üzere mezbûr cebelî Bekir'e kânûn üzere vesâ'irine sekiz akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]25

Abdi bin Mustafa Yeniçeri, bâ ricâ-yı (...), Sinan (...) Yeniçeri, bâ memhûr, Ahmed bin Hamza, Abdi bin Mustafa, Mehmed bin Abdullah Gürcü

Mezkûrlara dahi kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Yeniçeriyân-ı Dergâh-ı Âlî

Abdülbaki bin Abdullah (...), Şahin Aksaray, Dilaver bin Abdullah, 22 Halil Erzurum, Ali Bosna, Hasan (...), Mehmed bin Hızır, 22 Yusuf bin Abdullah, 22 Mehmed bin Abdullah, Keyvan bin Abdullah, Rıdvan Erzurum, 22 Mustafa (...), 4 Ahmed bin Ali, 90 Yusuf bin Şaban, 10 Mustafa Kayseriyye, 31 (...) Erzurum Acemî, 31 Abdurrahman bin Mustafa, 7 Mehmed bin Osman, 5 Şaban bin Mehmed

Ağa memhûrıyla mezbûrlar kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi 9 L. Sene [10]24

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûreden ref' olunan kâtib Abbas'ın gediği mahlûldür deyu sipâhiyândan yigirminci bölükde yevmî on altı akçesi olan Kaya'ya virilmek buyuruldu; fi 8 L. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Mahmud bin Muharrem Yeniçeri babası gediğiyle fi 25 M. Sene [10]25, 54 Mehmed (...) Yeniçeri fi 10 M. Sene [10]25), 97 Şaban Kayseriyye Yeniçeri fi 15 R. Sene 1025

Mezkûrûn ağa memhûrıyla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

47 Behram Gelibolı Yeniçeri

Mezkûr emekdâr olmağla ağa memhûrıyla kânûnlarından yedi akçe ziyâdesiyle bölük virilmek buyuruldu; fi 15 R. Sene 1025

Hüseyin Şam bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Van, 30 Hüseyin bin Hasan Yeniçeri

Bu dahi vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

62 Abdülhcelil bin Hamza Solak(?), 40 Abdi bin Süleyman, 71 Mehmed bin Mehmed, 1 Mahmud bin Hüseyin, 2 Ali bin Mustafa, Mustafa Bosna, Kasım (...), 28 Mustafa bin Memi, 52 Hasan bin Ramazan, 95 Rıdvan (...), (...) bin Şaban, 27 Mehmed Pravadi, 54 Mahmud bin Ali, 20 Mahmud Çerkes, 42 Rıza bin Abdullah, 23 Yusuf (...), 24 Ali Kayseriyye, 49 Ferhad bin Hüseyin, Ali Çıldır, Neferen 19

Ağa memhûrı mûcibince kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

Ali bin Mustafa Yeniçeri bâ ricâ-yı (...), İbrahim bin Mehmed Yeniçeri, bâ arz-ı hâl (...), Hızır bin Mehmed Yeniçeri, Şaban bin (...) bâ memhûr-ı ağa, 14 Ahmed Erzurum bâ memhûr fi 15

Z., 148 Mustafa bin Mehmed, 140 Mustafa (...) 52 Ali bin Nasuh, 87 Ahmed bin Behram, 173 (...) Halim, 36 Ali bin Hızır, 54 Sinan bin Mehmed, 48 Ahmed bin Mustafa, 9 Rıza (...), 92 Ahmed bin Mustafa, 51 Süleyman bin Bekir, 89 Mehmed bin Davud, 21 Ahmed bin Hasan, 126 Mustafa Ohri, 2 Mehmed bin Karagöz, Ahmed bin İbrahim, 5 Ahmed Ohri, 26 Murad (...), 52 İbrahim bin Halil, 2 Ali bin Ahmed, 5 Ahmed (...), 60 Mehmed Rum, 5 Ali bin Esed(?), 7 Hasan bin Abdullah, 180 Mehmed bin Musa, 31 Ali (...), 13 Ahmed bin Mustafa, 64 Hasan (...), İsmail bin Ali, 29 Yusuf bin Koca, 66 Yusuf bin Mustafa, 25 Ali bin Mustafa, 64 Veli bi Torak, 11 Ali bin Hasan, 37 Keyvan bin Kasım, Bekir Kilis, 15 Mehmed bin Hüseyin, 99 Hüseyin Serverdi(?), Mehmed bin Bayram(?)

Mezkûrûna dahi arz-ı hâl ve ağaları memhûriyla kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25

Ali Gürcü (...) bâ tezkîre, Abdi bin Hamza, Mehmed Hâce Müteferrika, Mehmed bin Abdullah, İlyas bin Hasan, Kasım Şam Müteferrika, Osman bin Yusuf, Hasan bin Abdullah Gürcü, Neferen 8

Mezkûrûna dahi kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu

[Sayfa 188]

Veżâret

Erzurum eyâletine mutasarrıf olan Hasan Paşa yarar ve umûr-ı dînde ve kârgüzâr olduğundan gayrı hâliyâ Kars muhâfazasına kalub uğûr-ı hümâyûnda vücûda gelen hidmeti mukâbelesinde Kars kal'ası muhâfazasında olub kal'eyi tamir ve ihyâ itmek üzere vezâret virilmek buyuruldu

Çavuşluk

Zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçesi olan müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği seferde hidmeti mukâbelesinde Bekir bin Cafer'e ve sipâhiyândan 150 bölükde yigirmi iki akçesi olan Hüseyin bin Ali'ye Anadolu beğlerbeğisi Ahmed Paşa arzıyla ulûfesiyle ve silahdârlardan 178 bölükde yevmî dokuz akçesi olan Kasım bin Abdullah'a (...) üç akçe terakkî ile çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 18 Z., fi 7 Za. Sene 1025

Livâ-yı Zaçesne

Veżîr Ali Paşa arzı mûcibince Solnok beği olan Ömer Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 14 Z. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Silahdârân

95 Müslim bin Hızır veledes Laçın

Mezkûr ulûfesinden sulbî oğlu mezbûra fâriğ olmağın kânûn üzere virilmek buyuruldu; fi 8 Z. Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Anadolu beğlerbeğisi Ahmed Paşa mektûb gönderüb emekdârlardan Hüseyin bin Mahmud'a mahlûlden on beş akçe ile müteferrikalık ricâ itmeğın virilüb vezîr Dilaver Paşa arzıyla Haki bin Abdullah'a mahlûlden on sekiz akçe ile müteferrikalık veirilmek ve kâtib Mehmed ve kâtib

Hasan'a ve Abdullah Çavuş'a Haleb beğlerbeğisi Mehmed Paşa arzıyla müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25, fi 24 (...) L. Sene [10]25

Livâ-yı İskenderiye

Sabıkâ İnebahtı beği olan Ömer Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 2 Z. Sene [10]25

Yevmü's-Selase fi (boş) Za. ve Z. Sene 1025

Livâ-yı Mamervan, Tevki'î

Sâbıkâ mîrlivâ olan Ramazan Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 13 Z. Sene 1025

İbrahim bin Zülfikar bâ tezkîre, Abdülherim bin Macid bâ tezkîre-i vezîr Davud Paşa, Hızır bin Mehmed bâ arz-ı hâl, Süleyman bin Veli, Ali bin Abdurrahman bâ arz-ı hâkim-i Bitlis, Bekir Mir Hasan(?) Arabgir(?) bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, Mehmed bin Mehmed bâ tezkîre, İskender Çerkes, Ali bin Hamid (...), Hüseyin bin Nasuh Aksaray, İbrahim bin Mehmed, Ali bin Hızır Hamid, Hüseyin bin Abdullah (...), Ali bin Hasan Avlonya, Fazıl Arnavud bâ arz-ı ağa-yı serdengeçdi(?), Murad bin Ali Abdi, İbrahim Aydın(?), Ahmed bin Abdullah, Rüstem bin Abdullah bâ tezkîre, Mehmed bin Hamdi(?)(bâ tezkîre-i ağa-yı serdengeçdi, Ahmed bin Ahmed, Veli bin Mustafa Gümülçine, Mehmed bin Hamza bâ tezkîre-i ağa-yı topcuyân), Rıdvan bin Abdullah Acem'de (...) (...) olmuştur, Ali bin Şükri Rus(?), Ali bin Mustafa Kethüdâ bâ arz-ı ağa-yı tob, Mehmed bin Rüstem, Hasan bin Hüseyin Amasya bâ arz-ı hâl, Mehmed bin Süleyman Tosya, Kenan bin Abdullah, (...) Şah Halil, Hasan bin Abdullah Mora, Mehmed bin Bali Kerim(?), Cafer bin Perver Osman Acemi, Veli bin Bali bâ arz-ı ağa-yı m., İbrahim Akkirman, Hasan bin Kasım, Mehmed bin İbrahim, Hasan bin Hüsam, Hasan bâ ricâ-yı Hasan Çavuş, İsmail bin Memi bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, Osman bin Ahmed bâ tezkîre, Allahverdi bin Yusuf bâ tezkîre-i vezîr Davud Paşa

Mezkûrûn seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Aydınlu Nuh Çavuş'un gediği Adana'da ze'âmeti olan Mustafa'ya ve yine zümre-i mezbûreden yevmî yigirmi akçe ulûfesi olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği emekdârlardan Ramazan Çavuş'un oğlu Ahmed'e ve müteveffâ Ahmed Çavuş'un gediği zu'emâdan olan Derviş oğlu Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25

Mehmed bin Abdullah bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Erzurum, Mehmed bin Şeker Ahmed, Mehmed bin Musa, Mehmed bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Mehmed (...) Çavuş(?), Kenan bin Abdullah, Derviş bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Hamza Aydın(?), Muhammer Akşehir, Hüseyin (...), Lütfi bin Velli, Mahmud bin Abdullah, Musli bin Mustafa, Ali bin Mehmed, Musli bin Mehmed, Ali bin Mustafa, (...) (...), Hüseyin Siverek, Şaban bin Mustafa, Sefer bin Memi, Hüseyin bin Yusuf, Mustafa bin Mehmed, Ferhad bin Abdülkerim, Ali Şam, Hüseyin bin Abdullah

Mezkûrûn seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Mîr-i Mîrân-ı Kars

Hüdavendigâr beği olan Hüseyin Beğ'e livâ-yı mezbûre ber-vech-i arpalık mutasarrıf olmak üzere virilmek buyuruldu; fî 17 Z. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Kenan bin Halil bâ arz-ı hâl fî L. Sene [10]25, Halil bin Abdulhâdir, (...) (...), Sefer bin Yusuf (...), Mehmed bin Hasan, Mehmed bin Abdullah, Ali (...), Mehmed bâ arz-ı ser cebeciyân, Hüseyin bin Abdullah, Ali bin Maksud, Bekir bin Mehmed bâ ricâ-yı (...), Hüseyin Ali bin Mehmed, Mustafa bin Hasan bâ ricâ-yı (mezbûr)(?) ağa, Rıdvan bin Abdullah, Mahmud bin Abdullah, Hasan (...), Mehmed bin Ahmed, Hasan bin Hüseyin, Bayram nev-müslim, Halil bin Ali, Mehmed bin Veli, Yusuf bin Abdullah bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Erzurum, Mehmed bin Abdullah, Mehmed bin Derviş, İbrahim bin Abdullah, Mehmed bin Abdullah,, Hüseyin bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Bali bin Abdi, Hâcı bin Hızır, Dilaver bin Abdullah, Ali bin Abdullah, (...) bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Süleyman bin Abdullah, Hüsrev Gürcü, Hızır Amasya Mehmed bin Abdullah, Ali bin Kurd Kemah, İbrahim bin Mustafa, Ahmed bin Mustafa, Receb(?)Rıza(?) bin İbrahim, (...) bin Bayram bâ tezkîre-i Mustafa Ağa, Mehmed bin Abdullah bâ arz-ı ser cebeciyân, Zülfikar bin Abdullah, Abdurrahman bin Mehmed, Ahmed (...), Hasan bin Veli, Hasan Konya, Siyavuş bâ arz-ı cebecibaşı, Ömer bin Veli, Sefer, Ali bin Abdullah bâ kazâyâ-yı defterdâr Mustafa Efendi, fî 15 Z. Sene [10]25, Hamza bin Abdullah, Haydar bin Abdullah, Kenan bin Abdullah, Arslan bin Abdullah, Perviz bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah bâ ricâ-yı (...), Hüseyin bin Ali

Mezkûrûna vech-i meşrûh üzere hizmetleri mukâbelesinde cebecilik virilmek buyuruldu; fî (boş) L. ve (...) Sene [10]25

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn, Berât eylemiştir

Zümre-i mezbûreden olub Haleb'in tîmâr defterdârı olan Hasan hilâf-ı inha ile kitâbetden ref olunmağla hâlâ Haleb beğlerbeğisi Mehmed Paşa'nın arzı mûcibince hizmeti mukâbelesinde mukarrer olmak buyuruldu; fî 14 Z. Sene 1025

Süleyman bin Abdullah bâ kazâyâ-yı Mustafa Efendi Defter-i Anadolu, (...) bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Hüseyin bin Abdullah, Mustafa bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Feridun bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, (...) bin Abdullah, Keyvan bin Abdullah, Ahmed bin Hamza (...) akçe (...), Edhem bin Bekir, Hüseyin bin Abdullah, Diğer Hüseyin bin Abdullah, Sinan bin Abdullah, Mustafa (...) bâ arz-ı ağa-yı cebecibaşı Kânûn, Hüseyin bin Mehmed Kilis(?), Sadık bin Abdullah, İbrahim bin Musli, Kerim bin Memi, Ahmed Şam, Mustafa bin Bali, Seyyid bin Ahmed, Ferhad bin Abdullah, Osman bin Abdullah, Mustafa bin Hasan bâ tezkîre), Ahmed bin Abdullah, Mehmed bin Osman bâ ricâ-yı kânûn, Mehmed bin Cafer Osman bâ arz-ı hâl

Mezkûrûn dahi seferde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölük virilmek buyuruldu; fî (boş) C. ve (...) Sene [10]25

[Sayfa 189]

Veli bin Mustafa bâ kazâyâ-yı mîr-i mîrân-ı Erzurum, Mehmed, Osman Bosna Serrâc-ı hâssa, Ali bin Hüseyin, Mehmed (...), Mustafa bin Rıza, Ferhad bin Abdülkerim, Veli bin Ahmed, Ahmed Çavuş Arnavud(?), Mustafa, Mehmed bin Abdullah, Hüseyin (...), Kasım (...), Mehmed (...) (...), Ahmed İpsala(?), İshak bin Hamza Konya, Yusuf bin Abdullah Çerkes, Ramazan bin Abdullah Sivas, Veli bin Abdullah Erzurum, Abdi (...), Mehmed bin Abdullah (...), Hüseyin Maraş, Mahmud (...), Ali Diyarbekir, Veli Maraş, Hamza Tomardağı, İlyas bin Abdullah (...), Mehmed bin Selim, Ahmed Arnavud, Mehmed (...), Ali Bosna, Halil Antakya, Sefer bin Abdullah (...), Mehmed Tomardağı, İbrahim Mersin(?), Mehmed bin Veli Seydi, Hasan bin Abdullah Çerkes, Bedri(?) Bosna, Hasan Diyarbekir, Mustafa bin Abdullah (...), Mustafa bin Abdullah (...), Veli bin Abdullah (...), Halil bin Ramazan Malatya, Veli bin Mahmud (...), Küçük Ali Rumeli, Yusuf Maraş, Latif bin Abdullah, (...) (...), Ali bin Mustafa Bali, Mehmed (...) bâ tezkîre, Ali bin Abdullah bâ rica-yı (...), Mustafa bin Mehmed, Mehmed (...)zâde bâ ricâ-yı (...), Arnavud Mehmed, Mustafa Muğla, Seydi bin Mehmed Amasya, Yusuf Bosna bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Şam, Mehmed bin Mustafa bâ tezkîre-i ağa-yı Yeniçeriyân, Ali bin Mehmed bâ arz-ı hâl Kânûn, Yusuf bin Abdullah bâ ricâ-yı (...), Hasan bin Mustafa Serrâc

Mezkûrûn seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mustafa Çavuş'un gediği vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin arzı mûcibince virilmek buyuruldu

Hasan bin Kurd bâ rica-yı (...), Ali bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Hasan bin Abdullah, İbrahim bin Abdullah, Ahmed bin Mehmed bâ tezkîre, İlyas bin Süleyman bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Erzurum, Abdi bin Haydar, Süleyman bin Veli, Muhammed bin Memi bâ arz-ı hâl Zülfikar Çavuş, Hüseyin bin Ali, İbrahim bin Pervane Bolı(?) bâ arz-ı Mehmed Paşa, Süleyman bin Mustafa Bolı (...) ser bölük ağası, Zülfikar bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Mehmed bin Cafer Gilman Erzurum bâ arz-ı hâl, (...) bin Hasan Mehter-i hayme bâ arz-ı hâl, İbrahim Çerkes bâ tezkîre-i mîr-i mîrân-ı Karaman, Mehmed bin Abdurrahman bâ rica-yı (...), Osman bin Abdullah, Mustafa bin Kasım, Allahverdi bin Hüseyin, (...) bin Yunus bâ tezkîre-i Mehmed Paşa, Kadir Aylık(?), Mahmud (...), İbrahim bin Memi(?), Ahmed bin Abdullah bâ arz-ı vezîr Dilaver Paşa Kânûn, Ali (...), Mehmed bin Mustafa bâ tezkîre, Neferen 29

Mezkûrûn dahi seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden vech-i meşrûh üzere bölük virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [10]25

Hüseyin bin Hasan Mehter-i hayme bâ arz-ı Şemsi Ahmed Paşa, Ahmed bin Yusuf bâ ricâ-yı (...) Ömer bin Abdullah, Hüseyin bin Ali bâ rica-yı (...), Mehmed bin Ali, Hasan bin Nasuh bâ arz-ı hâl, Sinan bin Abdullah bâ tezkîre-i rûznâme-i(?), Feridun bin Abdullah, Hasan bin Yusuf Adana bâ tezkîre-i Hasan Paşa, Hasan (...) bâ arz-ı hâl, İsmail bin Abdullah Mahlûl görmüştür arz-ı hâl, Abdurrahman bin Mehmed bâ tezkîre-i ağa-yı sipâhiyân, Mehmed bin Abdullah bâ arz-ı Dilaver

Paşa, Mustafa bin Mehmed, Kurd bin Ali bâ rica-yı (...), Süleyman Bolı(?) bâ arz-ı hâl Mustafa Paşa, Fazıl Ali bin Abdullah veledes(?) silahdâr bâ arz-ı ağa, Budak bin Abdullah bâ arz-ı hâl, İsmail, Süleyman bin Veli bâ arz-ı Paşa, Bekir Çerkes bâ arz-ı mîra-yı Hızır, Hızır bin İlyas, (...) bin Halil, Rıdvan bin Abdullah bâ arz-ı hâl, Hasan, Mehmed bin Hasan bâ arz-ı hâl, Mustafa bin Hasan bâ tezkîre, Ahmed bin Memi bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, Osman bin Abdullah, Mustafa bin Memi bâ tezkîre-i vezîr Davud Paşa, Mustafa bin Mehmed Hasan bâ tezkîre-i Hüseyin Paşa, Hakî bin Hasan Sivas bâ tezkîre-i mîr-i mîrân-ı Van, Halil bin Murad bâ tezkîre-i vezîr Davud Paşa, Mustafa bin Hasan bâ tezkîre, Ahmed bin Memi bâ tezkîre-i vezîr Dilaver Paşa, Mahmud (...), Mustafa bin Ahmed, Yusuf bin Abdu(...), Mehmed bin Osman bâ tezkîre

Mezkûrûn dahi seferde ziyâde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölük virilmek buyuruldu; fi Z. ve (...) Sene [10]25

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Defter-i Hakanî

Zümre-i mezbûreden kâtib Ömer oğlu müteveffâ Yusuf'un gediği ehl-i kalem olub silahdârlardan Abdurrahman oğlu Mustafa'ya ve yine zümre-i mezbûreden kâtib olan Fazlullah'ın gediği Derviş bin Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025

Kapucılık-ı Dergâh-ı Âlî

Garîb yiğitlerden Resul'e emekâr olmağla mahlûlden bevvâblık virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Halil berât eylemişdir

Zümre-i mezbûreden Ankara sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği sipâhiyândan 72 bölükde yevmî on akçesi olan Seydi bin Halil'e ulûfesi hazîneye kalmak üzere virilüb Hasan Çavuş'un gediği emekdârlardan Kenan'a ve vezîr Ahmet Paşa hazretlerinin arzı mûcibince emekdârlardan Mehmed Çavuş'un oğulları Mustafa ile Nurullah'a ve Nasuh Çavuş'un oğlu Mustafa'ya ve Erzurum beğlerbeğisi Hasan Paşa arzı mûcibince emekdârlardan Mehmed'e ve Hamdan'a ve vezîr Dilaver Paşa arzı mûcibince Mustafa'ya ve Mehmed'e çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 29 Z. Sene 1025

Emekdârlardan Yusuf Torak ve Ali bin Hasan altışar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân

Derviş bin Ömer

Mezkûr emekdâr olub ziyâde hizmetde bulunmağın beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi S.(?) Sene [10]26

Yevmü's-Sebt fi Z. Sene 1025 der-Sefer-i Hümâyûn

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

59 Ahmed bin Ferhad

Mezkûra hizmeti mukâbelesinde iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025

Livâ-yı Nusaybin

Vezîr Dilaver Paşa arzı mûcibince sâbıkâ Habur beği olan Mustafa Beğ'e virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Emekdârlardan Veli bin Mehmed Çavuş Karaca-zâde ve Ali bin Hüseyin Amasya sekiz akçe ile sipâhiyâna ve Ali bin Abdullah yedi akçe ile ve Mehmed nâm ve Mustafa nâm onar akçe ile bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Anadolu eyâletine mutasarrıf olan vezîr Ahmed Paşa hazretleri mektûb gönderüb Hüseyin oğlu Hüdaverdi için yarar ve emekdârdır deyu çavuşluk ricâsına arz itmeğin zümre-i mezbûreye ilhâk olmak buyuruldu; fi 29 Z. Sene 1025

Mîr-i Mîrân-ı Rum

Sâbıkâ mîr-i mîrân olan Osman Paşa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

An-Cemâ'at-i Cebeciyân

Dilaver bin Abdullah, Mehmed bin İslam(?), İbrahim bin Abdullah, Mehmed bin İsmail Mezkûrûn hizmetde bulunmağla kânûn üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu

An-Cemâ'at-i Müteferrikayân-ı Dergâh-ı Âlî

Ahmed Şâkird

Mezkûr yarar ve emekdâr olmağla beş akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 Z. sene 1025

[Sayfa 190]

Ali bin Abdullah (bâ arz-ı hâl-i Mustafa Paşa), İskender bin Abdullah, Ali bin Yusuf Kırkkilise, Derviş Mehmed bin Abdülgaffar, Musa(?) bin Abdülgaffar, Mehmed bin Mustafa, Yusuf bin Abdullah (bâ rica-yı memhûr-ı Hân), Ali bin Hüseyin, Mehmed bin Osman, Abdullah, Osman bin Abdullah, Memi bin Halil (bâ tezkîre), İbrahim Şam, Ali bin Abdullah, Hasan Şam, Ali Şam, Ahmed bin Abdullah, Hüseyin Şam, İbrahim Arnavud, Murad bin Halil, Ahmed bin Abdullah, Ramazan bin Ali Hâcî bâ defter-i vezîr Dilaver Paşa, Mehmed bin Bali, Ali bin Abdullah, Kurd bin Kalender, Mustafa bin Şaban, Mahmud bin Yusuf, Bekir bin Mahmud, Kenan (...) bâ defter-i mîr-i mîrân-ı Van, Arslan bin Turhan(?), Yusuf bin Ahmed, Ahmed bin Mehmed, Ahmed bin Abdullah, (...) (...), Süleyman bin Ahmed bâ tezkîre, Mustafa bin Mehmed bâ defter-i Hüseyin Paşa, İvaz bin Cafer bâ tezkîre, Murad bin Resul, Piyale bin Abdullah, İbrahim, Musa bin Hüseyin, İbrahim bin Zülfikar

Mezkûrûn seferde hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) Sene 1025

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Vezir Ahmed Paşa hazretlerinin tezkîresi mûcibince emekdârlardan Zülfikar bin Abdullah yevmî yigirmi akçe ile ve Dilaver bin Abdullah dahi on beş akçe ile zümre-i mezbûreye ilhâk olmak ve zu'emâdan Mehmed ile Mustafa'ya Hasan Paşa Mîr-i mîrân-ı Erzurum arzı mûcibince virilmek buyuruldu; fi 29 Z. Sene 1025

Emekdârlardan Dizdârzâde Mehmed ve Musli bin İbrahim'e fakirü'l-hâl ve kesîrü'l-ıyâl olmağla mezbûr Mehmed'e yigirmi ve merkûm Musli'ye on akçe ile tekâ'üd Ahmed Paşa ricâsıyla (...) hazînesinden virilmek buyuruldu

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Saruhan beği Hâcî Mehmed Paşa arzıyla sipâhiyândan 61 bölükde on üç akçesi olan Mahmud bin Mehmed ulûfesiyle ve yevmî seksen akçe ulûfesi olan müteveffâ Malkoç'un gediği otuz akçe ile nev-müslim Mustafa'ya ve Aspinza beği olan Ahmed Beğ'e ze'âmet ile vezîr Ahmed Paşa hazretlerinin oğlu Mehmed'e yüz bin akçe ze'âmet ile müşârünileyhin tezkîresi mûcibince ve mezbûr Malkoç'un gediği ile otuz akçesi emekdâr Mehmed'e ve Anadolu defterdârı Mustafa Efendi kazâyâsıyla Mehmed oğlu Ali'ye müteferrikalık virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mustafa (...) ve Kastamonı'da ze'âmeti olan Musa ve Bolı'da tîmârı olan İbrahim'in gedikleri mahlûl olmağın yine zümre-i mezbûre şâkirdlerinden Süleyman'a ve Mustafa'ya ve Mahmud'a ve mezbûrların şâkirdlikleri ehl-i kalem olan Halil'e ve Osman'a ve Hasan'a ve müteveffâ kâtib Ali'nin gediği ehl-i kalem olan Şeyh Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 14 Z. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Dergâh-ı Âlî bevâblarından olub muhızırbaşı olan Derviş bin Mustafa'ya kânûnları üzere Rumili muhızırbaşısı Mehmed (...) ve Yusuf Çavuş'un gediği Hüdavendigâr'da ze'âmeti olan Ahmed'e ve Rüstem Çavuş'un gediği Köstendil'de tîmârı olan Çerçiş Çavuşzâde Mustafa'ya ve müteveffâ Ali Çavuş'un gediği Şam sancağında tîmârı olan Hamza'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025

Livâ-yı Kırkkilise

Sâbıkâ Pasin beği olan Mehmed Beğ'e virilmek buyuruldu; fi 4 M. Sene 1026

Emekdârlardan Ramazan yarar olub hizmetde bulunmağla mahzâr ve tezkîre kânûn üzere cebencilik virilmek buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûre şâkirdlerinden Mehmed ve Mustafa emekdâr ve ehl-i kalem olmağla kitâbet virilmek buyuruldu; fi 25 Z. Sene 1025

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

Ahmed bin Ferhad

Mezkûra iki akçe terakkî virilmek buyuruldu; fi 15 Z. Sene [10]25

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden Mehmed ve Mustafa kâtib olub gedikleri mahlûl olmağın ehl-i kalem ve emekdâr olan Rıdvan'a ve Sa'di Hocazâde Ahmed'e ve müteveffâ Mehmed'in gediği Hüseyin Dedezâde Ahmed'e virilmek buyuruldu; fi 28 Z. Sene 1025

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Ehl-i kalem olan Mustafa'ya on akçe ile kitâbet virilmek buyuruldu; fi 29 Z. Sene 1025

(...) kâdısı Ali arzıyla sure-i Fetih tilâvet iden Mevlânâ Hasan'a yevmî dört akçe vazife Edriçe cizyesinden virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî, Mehmed berât eylemiştir

Anadolu defterdârı Mustafa Efendi kazâyâsıyla emekdâr Abdullah oğlu Haydar'a ve rûznâmecî Mustafa Efendi'nin arz-ı hâli mûcibince zümre-i mezbûreden yevmî otuz akçe ulûfesi olan müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği oğlu olan Ataullah'a yigirmi akçe ile gediği vezîr Mustafa Paşa arzıyla Sem'î Efendi oğlu müteveffâ Mehmed Çavuş'un gediği Yakub oğlu Muharrem'e ve Mamervan'da ze'âmeti olan Mehmed'e ilçilik ile gelen Kadı Hân ricasıyla ve ziyâde hizmette olan Derviş Çavuş'un gediği ferâgatden oğlu Süleyman'a virilmek buyuruldu; fi (boş) Z. Sene 1025

Kitâbet-i Divân

Erbâb-ı kalemden Mehmed bin Mustafa yarar ve emekdâr olmağın vezîr Dilaver Paşa hazretlerinin arzıyla mahlûlden yevmî on üç akçe ile kitâbet virilmek buyuruldu; fi 12 Za. Sene 1025

Yevmü's-Sebt fi Muharrem Sene 1026 der-Sefer-i Hümâyûn Erzurum

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Hartvis'de ze'âmeti olan Yusuf'un gediği emekdârlardan Osman Mîrzâ'ya ve Delü melik tevâbi'inden Ali'nin gediği Şirvanî Mahmud ve Katamonî'da ze'âmeti olan müteveffâ Ali'nin gediği sadrazam kapucubaşlarından olub hâssa kilâriyelerinden olan Abdurrahman'a ulûfesi hazîneye kalmak üzere ve fâriğ Osman'ın gediği kendü oğlu olan Mustafa'ya virilmek buyuruldu; fi (boş) M. Sene [10]26

Süleyman bin Abdullah Ulufeciyan

Mezkûrun yeri (...) ve hân Abdullah yevmî dokuz akçe ile sipâhiyâna ve Mehmed bin Abdullah ve Ramazan bin Ahmed'e ve Ebubekir Beğ'in kazâyâsıyla iltizâmı mukâbelesinde ve Kurd ve Ali babaları Bekir ferâgatinden bölüğe ilhâk olmak buyuruldu; fi (boş) M. Sene 1026

An-Cemâ'at-i Bevvâbân

Yusuf Bolı

Mezkûr hâlâ Âstâne'de hizmetde bulunmağla mahlûlden bir akçe terakkî virilmek buyuruldu

[Sayfa 191]

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Ayıntab sancağında ze'âmeti olan müteveffâ Yahya Çavuş'un gediği mukaddemâ bin beş tarihinde çavuşluk virilüb müyesser olmayan Hakverdi'ye ve müteveffâ Hüseyin Çavuş'un gediği Erzurum'da ze'âmeti olan emekdâr Osman'a ve Hâssa serrâclardan 14 bölükde yevmî on beş akçesi olan emekdâr Perviz'e yigirmi akçe ile ve emekdârlardan Mustafa Çavuş oğlu Hasan'a yigirmi akçe ile virilmek buyuruldu; fi (boş) M. Sene 1026

Mustafa bin Abdullah, Zülfikar bin Ali, Süleyman bin Abdullah (Bunlar Sivas beğlerbeğisi Hüseyin Paşa arzıyla), Dilaver bin Abdullah, Ahmed bin Rıza, Hüseyin bin Behlül (Hasan Ağa tezkîresiyle), Mustafa bin Mehmed Kabil(?), Ömer bin Piyale (...) Ali ricasıyla, Mehmed nev-müslim (...) zâde (...), Hüseyin bin Ali bâ tezkîre-i Nasuh Efendi mukâbele(?), Abdi bin Hüseyin

(...) Gurebâ-yı yemîn, Mahmud bin Abdullah Ulûfeciyân-ı yesâr üç akçe terakkî ile sipâhiyâna, Ahmed bin Ali, Hüseyin Beğşehri (bâ arz-ı Hasan Paşa mîr-i mîrân-ı Yemen),

Mezkûrlara vech-i meşrûh üzere hizmetleri mukâbelesinde bölük virilmek buyuruldu

Emekdârlardan İlyas bin Hızır ve Murad Çavuş hizmetde olmağla yevmî altmış akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi 15 M. Sene 1026

Defterdârlık-ı Hazîne-i Haleb

Sâbıkâ (boş) defterdârı olan Mahmud (...)’ye virilmek buyuruldu; fi 10 M. Sene [10]26

Defterdârlık-ı Anadolu

Batum beğlerbeğisi Mehmed Paşa’ya eyâleti ile ma’an mutasarrıf olmak üzere virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene 1026

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Yeniçeri ağası arzıyla emekdârlardan Mehmed bin Mustafa yarar olmağın yevmî yigirmi akçe ile za’im Yusuf’a ve müteveffâ Mehmed Çavuş’un gediği za’im Ahmed’e ve yeniçeri ağası Hüseyin Ağa’nın tezkîresi mücibince hâssa bostancılardan Yusuf’a ulûfe ve yevmî yedi akçesi olan Bayezid Erzurum 8 bölükde yevmî beş akçesi olan Osman Yanya yevmî yigirmişer akçe ile ve yine müşârünileyh iltimâsıyla Bostanîyândan 65 bölükde yevmî iki akçesi olan Ahmed Mostar ve Rıdvan bin Abdullah ve Dilaver bin Abdullah’a dahi yevmî yigirmişer akçe ile virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [102]6

An-Cemâ’at-i Ulûfeciyân-ı Yesâr

67 Ali bin Kasım

Mezkûr emekdâr olmağla on akçe ile tekâ’üd virilmek buyuruldu; fi 22 M. Sene 1026

Kapuculuk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Ramazan bin Şaban’a mahlûlden ve bölüğe ilhâk olunan Osman bin Mehmed’in gediği Cafer bin Abdullah’a kânûn üzere virilmek ve emekdârlardan Ahmed bin Abdullah dahi kânûn üzere zümre-i mezbûreye mahlûlden ilhâk olmak ve Yahya bin Ali’ye dahi virilmek buyuruldu; fi (boş) S. Sene 1026

Müteferrikalık-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Mahmud’un gediği emekdârlardan Osman’a ve Erzurum gönüllülerinden yevmî altı akçe ulûfesi olan İbrahim’e ze’âmet ile virilmek buyuruldu; fi (boş) S. Sene 1026

Kitâbet-i Divân-ı Hümayûn

Zümre-i mezbûreden Ayıntab’da ze’âmeti olan müteveffâ Hüsam’ın gediği ehl-i kalem olan Abdulvehhab ve müteveffâ kâtib Mustafa’nın gediği zümre-i mezbûre şâkirdlerinden Karesi’de tîmarı olan Kasım ve müteferrikalık virilüb kitâbet gediği mahlûl kalan Mehmed’in gediği zümre-i mezbûre şâkirdlerinden olan Kenan’a ehl-i kalem ve emekdâr olmağla virilmek buyuruldu; fi (boş) M. Sene 1026

An-Cemâ’at-i Sipâhiyân

Mehmed bin Ali

Mezkûr fevt olmağla gediği üç akçe ile Yusuf bin Abdullah’a virilmek buyuruldu

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden kâtib olan Kenan'ın gediği ehl-i kalem olan Yahya'ya ve şâkird Hüseyin'in gediği Nuh'a virilmek buyuruldu; fi mim

Kitâbet-i Defter-i Hakanî

Zümre-i mezbûreden târik-i hizmet olub hayli zamândan berü mutasarrıf olan Mi'mârzâde kâtib Mustafa'nın gediği emîn-i defter Abdi Efendi arzıyla ehl-i kalem olan şâkird İbrahim oğlu Ali'ye mezbûr kâtib Mustafa hâlâ fevt olmuştur deyu virilmek buyuruldu; fi Gurre-i M. Sene 1026

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

115 Sadık bin Halim iki akçe tekâ'üd, Ömer Halife (...) tekâ'üd, 71 Mehmed Halife, Diğer Ömer Halife, Mustafa Kisedâr (...) tekâ'üd dört nefere kânûn üzere, Sefer(?) bin Hasan bir akçe, Hüseyin (...), İbrahim, Emrullah, 22 Mehmed bin Abdullah tekâ'üd, 90 Mehmed bin Nasuh, 11 Şaban Samakov, 32 Abdî Dimetoka, Hasan Kâtib tekâ'üd, Mustafa bin Ömer tekâ'üd bu iki nefere defterdâr Mustafa Efendi kazâyâsıyla, Şaban bin Abdullah tekâ'üd bu dahi, Ömer Bolu bu dahi, Ali bin Abdullah bu dahi Silahdâr, Ebubekir Şakird bâ arz-ı hâl), 25 Mustafa Kâtib bin Piyale, Hüseyin Halife (...), Mehmed Bolı(?) bâ arz-ı mîr-i mîrân-ı Trablusşam

Mezkûrûna vech-i meşrûh üzere hizmetleri mukâbelesinde terakkî virilmek buyuruldu; fi (boş) Sene [102]6

Medrese-i Eyyühüm der-Kasımpaşa

İç-il medreselerinden mahrûse-i Burusa'da vâki' yevmî otuz akçe ile Ahi Çelebi medresesinden munfasıl olan bir seneden ziyâde zamân-ı infisâli olan Hâcî Hüseyin'e Ordu-yı Hümâyûn kâdısı Mehmed Emin Efendi arzı mücibince virilmek buyuruldu; fi Gurre-i M. Sene 1026

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden Kayseriyye'de tîmârı olan müteveffâ Seyyid Mehmed Çavuş'un gediği yine livâ-yı mezbûrda ze'âmeti olan Hüseyin'e ve Ali bin Abdullah'a dahi çavuşluk ve müteveffâ Ali Çavuş'un gediği Karesi'de ze'âmeti olan Hasan'a virilmek buyuruldu; fi (boş) S. Sene 1026

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Emekdârlardan Siyavuş'a vezîr Mustafa Paşa arzıyla mahlûlden on beş akçe ile çavuşluk virilmek buyuruldu; fi 17 Za. Sene [10]25

An-Cemâ'at-i Cebeciyân, (...) berât eylemiştir

Hasan bin Mehmed Karahisar, Ali bin Mehmed Karahisar

Mezkûrân emekdâr ve seferde ziyâde hizmetde buldukları ecilden kânûn üzere bölük virilmek buyuruldu; fi Gurre-i M. Sene [10]25

[Sayfa 192]

Çavuşluk-ı Dergâh-ı Âlî

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Ali Çavuş'un gediği mahlûldür deyu Karesi sancağında ze'âmeti olan emekdârlardan Hasan'a virilmek buyuruldu; fi 20 S. Sene 1026

Müşâhereden yevmî yigirmi akçesi olan Mehmed bin Abdülhalim ihtiyârıyla vazifesin Ali Çavuş oğlu Ahmed'e fâriğ olmağın virilmek buyuruldu; fi 29 S. Sene [10]26

An-Cemâ'at-i Sipâhiyân

13 İskender (...), 5 Halil (...), 60 Mehmed (...), 5 Ömer bin Osman, Ramazan (...) (...), 9 Ali (...), Mehmed bin Hüseyin, Mehmed bin Bilal, Mehmed bin Hasan Kara Yeniçeri, Hasan bin Şaban

Mezkûrûn yarar ve emekdâr olmağın onar akçe ile sipâhiyâna ilhâk olmak buyuruldu

Yevmü's-Sebt fi 2 S. Sene 1026 der-Sefer-i Hümâyûn

Ali bin Abdullah bâ tezkîre, Hüseyin bin Bali, Ramazan Şam, Mehmed Bosna, Ali Bolı, Şâkird Serrâc-ı Hâssa Hüseyin bin İlyas bâ tezkîre-i serrâc-ı hâssa, Rıdvan bin Abdullah Kânûn, Mehmed bin Süleyman Kânûn bâ tezkîre-i (...) (...), Ahmed Çerkes bâ tezkîre, Mehmed bin Abdullah, Ahmed bin Mahmud, Mustafa bin Mehmed, Rıdvan bin Mehmed, Mehmed bin Abdullah, Hızır bin Abdullah, Osman bin Abdullah, (...) Çerkes, Süleyman Çerkes, İbrahim bin Abdullah, Rıdvan bin Abdullah, Mustafa bin Hasan, Hasan bin (...) Kânûn, Kenan bin Abdullah Kânûn, Ali Bolı (...), 11 Abdi bin Mustafa Kânûn, Mustafa bin Osman, Sefer bin Mehmed (...) (...) bâ tezkîre-i ağa, Mehmed bin Abdi bâ arz-ı mîr-i mirân-ı Trablusşam

Mezkûrlar hizmetde bulunmağla vech-i meşrûh üzere bölük virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Mezbûrîn

Mehmed bin Memi, Osman (...), Mehmed Şâkird Silahdâr, 29 Hızır bin Mehmed Mezkûr Mehmed'e beş mâ'adâsına kânûn üzere terakkî virilmek buyuruldu

An-Cemâ'at-i Gilmân-ı Acemiyân-ı İstanbul

99 Haydar (...), 279 (...) (...), 25 Mahmud bin Hasan, Mehmed bin Kurd, 69 Ahmed bin Ramazan, 6 İbrahim bin Ali, 49 Hasan bin Hüseyin, 59 Hüseyin (...), 69 Hasan bin Ahmed, 11 Mustafa bin (...), 791 Nasuh bin Ali, 279 Ali bin Ramazan, 279 Mehmed bin Hasan, 289 (...) Karaca, 269 Ahmed bin Hasan, Abdullah bin İbrahim, 131 Mustafa bin Mehmed, 641 Mustafa bin Murad, 254 Hasan bin Ali, 24 Ömer bin Mehmed, Mustafa Bosna, Hüseyin Müslim-i nev Mahmud, Mehmed bin Ali, Neferen 23

Mezkûrûn sadrazam hazretlerinin sultânları emekdârları olmağla onar akçe ile bölük virilmek buyuruldu; fi

Şâkirdlik-i Kâtibân-ı Divân

Zümre-i mezbûreden müteveffâ Zeynel Abidin'in gediği mahlûdür deyu ehl-i kalem olan Mehmed'e virilmek buyuruldu; fi 10 S. Sene 1026

SONUÇ VE ÖNERİLER

Divân-ı Hümâyûn'da alınan kararların yazıldığı Divân-ı Hümâyûn Defterleri içerisinde yer alan Ruûs defterleri, Osmanlı Devleti'nin teşkilât yapısını anlamak açısından önem arz etmektedir. Ruûs defterleri, Divân-ı Hümâyûn'da gerçekleşen tayin ve azilleri, maaş ve terakkîleri, tekâ'üd ile emekli olan pek çok bürokratik görevlinin terfi süreçlerini ve Osmanlı bürokrasisinin gelişimini göstermektedir.

İncelediğimiz ruûs defterinde, idarî, askeri ve ilmiye sınıfindan en yüksekte en düşüğüne kadar pek çok devlet görevlisinin tayinlerinden emekliliklerine değin bürokratik hareketleri hakkında detaylı bilgiler bulunmaktadır. Aynı zamanda Osmanlı bürokrasisindeki müesseselerin teşkilât yapılarını da öğrenebilmekteyiz. Bu kayıtlarda göreve gelen kişinin önceki görevi, hangi şartlar altında göreve getirildiğini ve yerine geldiği kişilerin kim olduğunu tespit edebilmekteyiz. Osmanlı müesseselerine dair önemli ipuçlarına da rastlamaktayız. Örneğin, Otcıyân-ı Hâssa ve Re'isân-ı Hâssa, Hil'atçıyân-ı Hâssa, Mi'marân-ı Hâssa gibi cemaatlere yönelik tayin kayıtlarıyla karşılaşmaktayız. Bu kayıtların varlığı bu müesseselerin gelişimi personel sayısı ve personel tercihleri gibi pek çok bilgiyi edinmemize yardımcı olabilir.

Ruûs defterleri, grup biyografileri açısından oldukça kıymetli veriler içermektedir. Tarih araştırmalarında kullanılan prosopografya (grup biyografileri) tekniğinin önemi yeni çalışma alanı olarak artmaktadır. Osmanlı müesseselerindeki askeri, idari ve ilmiye mensubu personellerin tayin-terfi kayıtlarından hareketle zümrelerin gelişimi, değişimi hakkında analiz ve yorum yapabilmek imkânına erişebilmekteyiz.

Osmanlı Devleti'nin merkez ve taşra teşkilâtının yapılanması personel sayısını, eyalet, sancak ve kaza gibi yönetim merkezlerinin sayısını ve buralara atanan kişilerin kimler olduğunu, daha önceden hangi görevlerde bulduklarını ve hizmet sürelerini ruûs defterinde tespit edebilmekteyiz. Osmanlı idare birimlerinin kısmen biliniyor olması haricinde buralardaki yöneticilerin nereden geldikleri, eyâlet divanlarının kimlerden oluştuğu ve divân üyelerinin kim olduklarına dair kayıtlara ulaşabilmekteyiz. Eyaletlere yapılan beylerbeyi atamalarıyla pek çok üst düzey yöneticinin ismi ve emri altında çalışan timar defterdarı, defter kethüdası, hazine defterdarı gibi görevlilerin hakkında da bilgi sahibi olmaktayız. Livalara ya daha önceki mirlivaların oğulları ya da çeşitli hizmetleri olan kişilerin atandığını görmekteyiz. Örneğin Atak livâsına eski beyin oğlu atanmış, yine Dulcuran, Kotur gibi livâlara beylerin oğullarının tayin edildiğini görülmüştür. Poshov livası yine mirliva Osman Bey'in oğluna verildiği görülmektedir. Şemahı'nın tekrar

Osmanlıların eline geçmesiyle burada bir beylerbeyilik kurularak Delü Melik Hüseyin Paşa'ya verildiği; düşman gemilerinin uğrağı haline gelen Limni adasının sancak yapılarak tersâne-i âmire kapudanlarından Hızır kapudana muhafazasını sağlamak üzere verilmiştir. Bu bilgiler ışığında ruûs defterinde, Osmanlı taşrasındaki yönetim merkezlerinin oluşturulmasına dair bilgilere de rastlayabilmekteyiz.

İncelediğimiz ruûs defterinde çavuşluk, sancakbeyliği, müteferrikalık, müderrislik ve kapıcılık atamalarının nicelik olarak en çok bulunan atama kayıtlarındandır. En çok atama kaydı olan Dergâh-ı Âlî çavuşluğuna dair 256 hüküm 205 atama kaydı yer almaktadır, ardından 140 tane livâ atamasının geldiğini, 85 atama kaydı ile müteferrikalık, 83 kayıtle da müderrislik ve cebencilik atama kaydının geldiğini görmekteyiz. Kapıkulu Süvarileri zümresinden sipah ve silahdar başta olmak üzere altı bölük halkına dair de pek çok atama kaydı yer almaktadır. Bu atama kayıtlarında belli bir düzen ve sıra takip edilerek gerçekleştiği ve paşa ve bey oğullarına da verildiğine şahit olmaktadır. Örneğin, Kırım Hanı'nın talebi üzerine Çirmen sancakbeyinin oğluna müteferrikalık verilmiş ve bu atamanın, Kırım Hanı'nın sefere katılması şartına bağlı olduğu belirtilmiştir. Aynı şekilde, Müslüman olan yabancı yöneticilerin oğullarına da atamalar yapılmıştır. Örneğin, Solak oğlu Aysa Bey'in oğluna müteferrikalık verilmiştir. İran seferi sırasında Gürcistan ümerasından kişilere ve Kızılbaş'tan yüz çevirenlere de çeşitli devlet memurlukları verilerek onların devlete bağlılıkları sağlanmaya çalışılmıştır. Şüregel beyinin oğlu Kızılbaş'tan yüz çevirdiğinde ve Aspinza beyinin oğluna ise Müslüman olduktan sonra müteferrikalık verilmiştir.

Defter içerisindeki atama kayıtlarında, hanedan üyesi kadınlarının oğullarına da devlet kademelerinde çeşitli görevler verildiğini ortaya koymaktadır. Ayşe Sultân'ın oğlunun torununa müteferrikalık verilmesi, Gevherhan Sultân'ın müteferrika olan oğlunun vefat etmesi sonrası geldiğinin onun oğluna verilmesi gibi örneklerle hanedan üyelerinin devlet hizmetinde bulunma fırsatına sahip olduklarını göstermektedir. Bu kayıtlar vesilesiyle hanedan üyeleri ve akrabaları hakkında derinlemesine bilgiye ulaşabilmekteyiz.

İncelenen ruûs defterinde, görevine son verilenlere, belli bir şarta göre tayin edilenlere, dış amillerin ricasıyla gerçekleşen atamalara ve zimmî iken Müslüman olarak devlete hizmet ederek görev alanların kayıtları da yer almaktadır. Bu kayıtlar, dönemin sosyal ve siyasi dinamiklerini anlamamızda yardımcı olmaktadır. Reayaya zulmeden yöneticilerin görevinden alındığı da sıklıkla kayıtlarda kaşımıza çıkmaktadır. Birecik, Bolu, Ankara, Tarsus ve Habur beylerinin zulm ve te'addisi olup şikâyetçileri, kadı, zu'ema, timar sahiplerinin vs. ihbarıyla görevlerinden alındıkları yerlerine başkalarının tayin edildiği görülmektedir. Aynı şekilde Osmanlı bürokrasisi içerisinde de bu tür hadiselerle karşılaşmaktayız. Hilesi ortaya çıkan divân katiplerinin şakirdi görevden atılarak yerine başkası getirilmiştir. Gürcü yöneticilerinden Tahmures Hân'ın arzıyla pek çok makam ve mevkiye adamları, hizmetkarlarının atandığını görmekteyiz. Kırım Hanı Canıbek Giray Hân'ın arzıyla çavuşluk, kapıcılık, Şehrizol beylerbeyliği, müteferrikalık gibi görevler verildiği anlaşılmaktadır.

Osmanlı Devletinde, Müslüman olan asilzadelerin çocuklarına devlete olan bağlılığını pekiştirmek amacıyla çeşitli rütbelere verilmiştir. Önemli görevler verme veya yüksek makamlara yükseltme gibi uygulamalar burada önemli bir yer tutmaktadır. Örneğin, Osmanlı Devleti'nin Leh elçisi aracılığıyla Müslüman olan ve Hüdavendigâr sancakbeyi olan Mehmed Bey'in sebepsiz yere görevden alındığı ve daha sonra Kengiri beyi olarak atanması gibi durumlar belgelere yansımıştır. Gürcistan asilzadelerine de çeşitli memuriyetler verildiği görülmektedir. Örneğin, Aysa Bey'in oğluna müteferriklük, yine Aysa Bey'in yeğenine Aspinza sancağında ailesiyle birlikte oturmak üzere verildiği, yine Gürcistan beyzadelerinden Müslüman olan Mustafa'nın bölüğe alınmış olduğu kayıt yer almaktadır.

Osmanlı Devleti'nin idari, sosyal-kültürel ve dini yapısını anlamak için önemli kaynaklardan biri olan ruûs defterinde, sadece tayin ve terfi kayıtlarını değil çeşitli konulardaki pek çok kayıt içermektedir. Terakkî ve tekâ'üd kayıtları gibi hükümlerde kimin ne kadar maaş artışı veya emeklilik geliri aldığı tespit edilmektedir. Örneğin, Gevherhan Sultân'ın bir oğlunun Beğşehir beyliği yaptığını ve tekâ'üd verildiğini, Harem ağalarından Kabil Ağa'ya Mısır'da tekâ'üden erzen ve pirinç verildiği, sonraki kayıtlarda anlaşıldığı üzere vefat edince onun tekâ'üdü ile ayda üç erdeb ve cerâye yine Harem-i muhterem ağası olan Abdülkadir Ağa'ya verilmiştir. Osmanlı personelinin emeklilikleri sonrası durumu hakkında da bilgiler edinebilmekteyiz. Ayrıca çeşitli gelir kaynaklarından ulûfe alanların kaydını da görmekteyiz. Kayseri hazînesi ve Edirne Kıptiyân hazînesi, Ahyolu, Selânik, Aydın, İnöz memleahalarından, Ahyolu, Niğbolu, Kefe, Belgrad İskelesi'nden, Ahyolu ve Selmenik mukataasından ve Tuna aklâmından tekâ'üd gelirlerinin de ödendiği anlaşılmaktadır.

Hac, defin, cami inşaatı ve tadilat izinleri gibi kayıtlar, dönemin sosyal ve dini hayatına ilişkin önemli bilgiler sağlamaktadır. Ayrıca çalıştığımız ruûs defteri Osmanlı şehir ve mimari tarihi açısından da önemli kaynaklardan biridir. Cami, tekke, medrese, vakıf gibi binaların nerede, ne zaman kurulduğuna, buralara atanan görevlilerin kimliğine dair bilgilere ulaşabilmekteyiz. Örneğin Modonçe'de tekkeleri harap hale gelen Şeyh Abdülkadir Geylânî tarikatına tekkelerini tamir etmek üzere Havass-ı Hümâyûn karyelerinden gelir ve Bazar-ı Moloz mezrası temlik ve vakfedildiği görülmektedir.

Aynı zamanda defterde yer alan sicil kayıtları vesilesiyle Osmanlılardaki adli işleyişi, hukuk uygulamaları, toplumsal yapıyı ve gündelik yaşamı anlamak mümkündür. Genellikle cinayet davalarının karara bağlandığı hüccet-i şer'iyeye kayıtları vesilesiyle kadı huzurunda çözülemeyen davalar en üst mahkeme konumundaki Divân-ı Hümâyûn'da kontrol edildikten sonra son kararı veren padişahın hükmünün deftere işlenmesiyle karara bağlandıkları görülmektedir. Bu kayıtlar, dönemin dini ve hukuki yapısını yansıtmaktadır. Dolayısıyla sadece devlet bürokrasisinin işleyişini değil, hukukun nasıl uygulandığını da göstermektedir.

Çalıştığımız ruûs defterindeki müderris ve kadı atama kayıtlarını Nev'izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli'nde yer alan müderris ve kadı biyografilerinin karşılaştırılarak, Osmanlı Devleti'nin ilmiye teşkilatının işleyişi ve kadrolarının oluşumunu anlamak için kıymetli bir fırsat sunmaktadır. İlmiye personelinin eğitim, tayin ve azil ve emekliliklerine kadarki süreci öğrenmek bakımından defter önemlidir. Bu biyografilerde ilmiye sınıfındaki kişilerin kariyerleri, eğitim geçmişi, hizmet yerleri hakkında detaylı bilgiler yer almaktadır. Örneğin, inşa aşamasındaki Hafız Ahmed Paşa Medresesi'ne yönelik müderris atamasının açıldığında gerçekleşmek üzere yapıldığını görmekteyiz. Yine defterde ismi verilmeyen müderrislerin isimlerine Zeyl-i Şakâ'ik'te yer alan biyografiler sayesinde ulaşabilmekteyiz. Bu bağlamda Bergos'taki Mehmed Paşa Medresesi'ne yapılan atama kaydında müderris isminin boş bırakıldığı, Zeyl'deki biyografileri incelediğimizde Nakş-bend-zâde Mevlânâ Mehmed'in tayin olduğunu görmekteyiz. Ayrıca sadece unvanları verilip isim kısmı boş bırakılan kadılık atamalarından da Zeyl vesilesiyle boş bırakılan isme ulaşabilmekteyiz.

Yine Defter ve Şakâ'ik Zeyli'nde yer alan kişiler karşılaştırılarak bir nevi tayin sağlaması yapılmıştır. Defterde Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi'nin İzmir kadılığına atandığına dair yer alan atama kaydının aslında doğru olmadığını Zeyl sayesinde tespit etmekteyiz. Zira defterin tutulduğu tarihten önce vefat ettiği anlaşılan Ebu'l-meyâmin Mustafa Efendi'nin değil söz konusu kazaya Kabasakal Mustafa Efendi'nin atandığını görmekteyiz. Bu sayede sehven yapılan hataların düzeltilme şansına erişmekteyiz. İki kaynak arasındaki karşılaştırma sayesinde Osmanlı Devleti'nin ilmiye teşkilâtının işleyişini daha kapsamlı bir şekilde anlamamıza yardımcı olmaktadır. Ruûs defterlerindeki resmi atamalar ile Şakâ'ik Zeyli'ndeki biyografiler arasındaki farklar ve benzerlikler, devletin atama politikaları ve ilmiye teşkilatının yapısını daha iyi kavramamıza olanak tanımaktadır. Bu karşılaştırma, tarihçiler ve araştırmacılar için önemli bir analiz ve değerlendirme alanı sunmaktadır.

Defterin tutulduğu tarih aralığındaki siyasi gelişmeler izlendiğinde pek çok vakaya ait vesikaya da ulaşmaktayız. Ekonomik ve idari düzenin buhran içerisinde olduğu dönem olan I. Ahmed devrinde defter içerisinden de tespit ettiğimiz kadarıyla, Kazak akınlarının olduğu kayıtlarda görülmektedir. Özi Beylerbeyliği'ne dair yapılan atamalarda Kazak eşkiyası muharebesinde başarısız olan Yahya Paşa'dan alınıp Eğri Beylerbeyi İbrahim Paşa atanmış, ardından tekrar başarı gösteren Yahya Paşa'ya Özi eyâleti geri verilmiştir. Yine Ma'anoğlu İsyanına ve kale fethi sonrasındaki atamalara ilişkin pek çok sayıda kayda rastlamaktayız.

İran seferine dair temin edilen askerlerin sayıları, maaşları, görevleri, terfi ve terakkileri defter içerisindeki kayıtlarda tespit edilebilmektedir. Zira sefer döneminde toplu şekilde askere alınanların kayıtlarının yer aldığı, An-Cemâ'at-i Mezbûrîn şeklindeki başlıklarla toplu şekilde yanına yazdığı bölüğe alındığı veya terakkî verildiği görülmektedir. İran seferinde hizmet edenlere gurebâ-yı yesâr, ulûfeciyan-ı yesâr, çavuşluk, müteferrikalık ve bölük gibi tevcihlerin yanı sıra Şemahı Beylerbeyliği, Şeki ülkesi gibi üst yönetim birimlerinin de tevcih olunduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

- Abou-el-Haj, Rifaat Ali (1974), "The Ottoman Vezir and Paşa Households 1683-1703: A Preliminary Report", **Journal of the American Oriental Society** içinde 94(4) (438-47).
- Adoston, Gabor (2012), "Top" **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 41 (240-242), TDV Yayınları, İstanbul.
- Afyoncu, Erhan ve Ahışhalı, Recep (2022), "Kâtip", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 25 (53-55), TDV Yayınları, Ankara.
- Afyoncu, Erhan (2006), "Müşâherehorân", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 32 (153-154), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2006), "Müteferrika", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 32 (183-185), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2007), "Nişancı", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 33 (156-158), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2008), "Ruznamçe", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 35 (276-278), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2009), "Sipahi", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 37 (256-258), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2020), "Mîrâhur", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 30 (141-143), TDV Yayınları, Ankara.
- Afyoncu, Fatma (1998), **XVII. Yüzyıl Hassa Mimarları Ocağı (Başbakanlık Osmanlı Arşivi Belgelerine Göre)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ahışhalı, Recep (1999), "Divân-ı Hümâyûn Teşkilatı", **Osmanlı** içinde, 6 (24-31), Yeni Türkiye Yayınları, Ankara.
- _____ (2007), "Reisülküttab", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 34 (546-549), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2008), "Ruûs", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 35 (272-273), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2010), "Tahvil", **TDV İslâm Ansiklopedisi** içinde, 39 (440-442), TDV Yayınları, İstanbul.

- _____ (2011), “Terakkî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 40 (479-481), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2020), “Muhzır”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 31 (85-86), TDV Yayınları, Ankara.
- _____ (2023), “Arşiv Belgelerinden Oluşturulmuş Reisülküttablar Listesi”, **Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi, içinde**, 50 (1-88), İstanbul.
- Akyıldız, Ali (2010), “Şehremini”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 38 (459-461), TDV Yayınları, İstanbul.
- Alan, Sebahat (2017), **8 Numaralı Mühimme Defteri'nin (977-978/1569-1570) Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Mardin Artuklu Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alkan, Mustafa, (2012), “Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı”, Tufan Gündüz (Ed.), **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, 7. Baskı *İçinde* (15-81), Grafiker Yayınları, Ankara.
- Arıboğa, Dilek (2019), **217 No'lu Ruûs Defteri'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, Bilgin ve Günalan, Rıfat (2007), “XVI. Yüzyılda Osmanlı Eyalet Defterdarlıklarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi”, **Osmanlı Araştırmaları içinde**, (30) (57-73), İstanbul.
- _____ (2011), “Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Eyalet Teşkilatı ve Gelişimi”, **Osmanlı Araştırmaları içinde**, 38(38) (27-160), İstanbul.
- _____ (2013), “Ruûs Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı Müderrisleri”, **Osmanlı'nın İzinde Prof. Dr. Mehmet İpşirli Armağanı Cilt I içinde** (155-191), Timaş Yayınları, İstanbul.
- Aydın, Bilgin (2003), **Osmanlı Bürokrasisinin Divan-ı Hümayun Defter Formlarının Ortaya Çıkışı ve Gelişimi (XV-XVI. yüzyıl)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi – Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul.
- _____ (2013), “XVI. Yüzyıl Divân-ı Hümayun Ruus Defterleri”, **Arşiv Emektarlarına Armağan içinde** (29-40), Türk Edebiyatı Vakfı Yayınları, İstanbul.
- _____ (2017), **XVI. Yüzyılda Divân-ı Hümayun ve Defter Sistemi**, TTK Yayınları, Ankara.
- Aydın, Mustafa (2010), “Şeki”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 38 (489-491), TDV Yayınları, İstanbul.

- Balibey, Ahmet (2011), **A.RSK 1572 numaralı ve 1735-1736 tarihli Bab-ı Asafi Ruus Kalemi Defteri (s. 50-95) Transkripsiyon-Değerlendirme-Dizin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baltacı, Cahit (1991), “Arpalık”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 3 (392-393), TDV Yayınları, İstanbul.
- Barkan, Ömer Lütfi (1953), “H. 933-934 (M.1527-1528) Malî Yılına Ait Bir Bütçe Örneği, **İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası içinde**, 15(1-4) (251-329), İstanbul.
- Başar, Fehmeddin (1997), **Osmanlı Eyâlet Tevcihâtı (1717-1730)**, TTK Yayınları, Ankara.
- Beydilli, Kemal (2013), “Yeniçeri”, **TDV İslam Ansiklopedisi içinde**, 43 (450-462), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2000), “İmam”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 22 (181-186), TDV Yayınları, İstanbul.
- Bilgin, Arif ve Bozkurt, Fatih (2010/2), “Bir Malî Gelir Kaynağı Olarak Vârissiz Ölenlerin Terekeleri ve Beytûlmâl Mukataaları” **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi içinde**, (20) (1-31).
- Bilgin, Arif (2003), “Matbah-ı Amire”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 28 (115-119), TDV Yayınları, Ankara.
- Bostan, İdris (1991) “Azeb”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 4 (312-313), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2001), “Kapudan Paşa”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 24 (354-355), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2009), “İlk Osmanlı Deniz Üssü: Gelibolu”, İdris Bostan ve Salih Özbaran (Ed.), **Türk Denizcilik Tarihi**, 1, 1. Baskı *çinde* (73-83), Deniz Basımevi, İstanbul.
- _____ (2009), “Sâlyâne”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 36 (59-60), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2011), “Terâne-i Âmire”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 40 (513-516), TDV Yayınları, İstanbul.
- Boztaş, Fırat (2009), **Onaltıncı Yüzyılın Sonuna Kadar Osmanlı Devleti’nde Tabl ve Alem Mehterleri Teşkilatı**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (2022), **Mehterhane-i Hayme-i Hassa: Osmanlıda Sabit Olmayan Yaşam Alanlarının Tasarlanması**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Börekçi, Günhan (2010), **Factions and Favorites at the Courts of Sultan Ahmed I. (r. 1603-17) and His Immediate Predecessors**, The Ohio State University – Graduate School.

_____ (2023),

Çıtak, Havva Merve (2015), **1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divan-ı Hümâyûn Ruûs Defteri (s. 1-125) Metin-Değerlendirme-Dizin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Çürük, Cenap (1993), “Çadır Mehterleri”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 8 (165-166), TDV Yayınları, İstanbul.

Dávid, Géza (2011) “XVI. Yüzyılda Osmanlı-Habsburg Mücadelesinin Bir Kaynağı Olarak Mühimme Defterleri”, Özgür Kolçak (Çev.), **Tarih Dergisi içinde**, (53) (295-349), İstanbul.

Doğan, Hakan ve Ünyay Açıkgöz, Fatma (2023), “Osmanlı Devleti’nde Ulufelerini Gümrük Mukataalarından Alan Cami Görevlileri (H. 1099-1182/M. 1688-1769)”, **Karadeniz Araştırmaları içinde**, 10(77) (83-109), İzmir.

Emecen, Feridun M. ve Şahin, İlhan (1998), “Osmanlı Taşra Teşkilâtının Kaynaklarından 957-958 (1550-1551) Tarihli Sancak Tevcih Defteri”, **Belgeler/ Türk Tarih Belgeleri Dergisi içinde**, 19(23) (53-121), Ankara.

Emecen, Feridun M. (1994), “Ali’nin ‘Ayn’ı: XVII. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Bürokrasisinde Kâtib Rumuzları”, **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi içinde**, Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Hatıra Sayısı (35) (131-149), Edebiyat Fakültesi Basımevi, İstanbul.

_____ (2005) “Osmanlı Divânının Ana Defter Serileri: Ahkâm-ı Mirî, Ahkâm-ı Kuyûd-u Mühimme ve Ahkâm-ı Şikâyet”, **TALİD içinde**, 3(5) (107-139), İstanbul.

_____ (2016) **İmparatorluk Çağının Osmanlı Sultanları II**, İsam Yayınları, Ankara.

Eralp, T. Nejat (2001), “Tarihi, Teşkilâtı, Teşrifatı ile Osmanlı Mehteri ve Günümüze Yansımalar”, Hidayet Yavuz Nuhoğlu (Der.), **Osmanlı Dünyasında Bilim ve Eğitim Milletlerarası Kongresi (12-15 Nisan 1999) içinde**, (293-318), İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA), İstanbul.

Erdoğan, Ayşe (2024), **Osmanlı Devleti’nde Yeniçeri Ağalığı Kurumu**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Erdoğan, Büşra (2021), **273 Numaralı Ruûs Defteri (1073-1075/1663-1665) (Metin ve Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Eryılmaz, Bilal (1990), **Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Teb’anın Yönetimi**, Risale Yayınları, İstanbul.

- Eyice, Semavi (1993), “Cami”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 7 (56-90), TDV Yayınları, İstanbul.
- Faroqhi, Suraiya (1973), “Social Mobility Among the Ottoman Ulema in the Late Sixteenth Century”, **International Journal of Middle East Studies içinde**, 4 (204-218)
- Fatih Sultan Mehmed (2020), **Atam Dedem Kânûnu Kânûnnâme-i Âl-i Osman**, Abdülkadir Özcan (Haz.), Kronik Kitap, İstanbul.
- Fayda, Mustafa (2013), “Zimmî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 44 (428-434), TDV Yayınları, İstanbul.
- Gökbilgin, M. Tayyip (1992), **Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi**, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Göyünç, Nejat (1967), “XVI. Yüzyılda Ruus ve Önemi” **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi içinde**, 17(22) (17-34), Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- _____ (1996) “Tımar Ruznamçe Defterlerinin Biyografik Kaynak Olarak Önemi, **Belleten içinde**, 60(227) (127-138).
- Günay, Ramazan (2013), “Osmanlı Arşiv Kaynakları İçerisinde Ahkâm Defterleri: Gelişim Seyri, Muhteva ve Önemi”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi içinde**, 17 (9-29).
- Gündüz, Tufan (2015), **Kızılbaşlar Tarihi, Tarih-i Kızılbaşan**, Yeditepe Yayınları, İstanbul.
- Gürbüz, Büşra (2020), **1509 Numaralı Ruus Defteri (1048-1049/1638-1639) Tahlil ve Metin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Halim Giray (2013), **Gülbün-ü Hânân (Kırım Hanları Tarihi) Değerlendirme-Metin-Tıpkıbasım**, Bekir Günay (Ed.), İstanbul Üniversitesi Avrasya Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Hoşol, Nedim Özer (2019), **1482 Numaralı Ruûs Defteri (Transkripsiyon ve Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hüseyin Hüsameddin (2015), **Nişancılar Durağı**, Bilgin Aydın ve Rıfat Günalan (Çeviri Yazı), İsmail E. Erünsal (Ed.), TTK Yayınları, Ankara.
- Itzkowitz, Norman (1962), “Eighteen-Century Ottoman Realities”, **Studia Islamica içinde**, 16 (73-94).
- Itzkowitz, Norman ve Shinder, Joel (1972), “The office of Seyh ül-İslâm and the Tanzimat-A Prosopographic Enquiry”, **Middle Eastern Studies içinde**, 8(1) (93-101).
- İhsanoğlu, Ekmeleddin (1994), **Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi**, 1, Yayınevi, İstanbul.
- İlgürel, Mücteba (1989), “Ahmed I”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 2 (30-33), TDV Yayınları, İstanbul.

- İnalcık, Halil (1964), “Reisülküttâb”, **İslam Ansiklopedisi içinde**, 9 (671-683), Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- _____ (1965), “Osmanlı Tımar Rejimi ve Sipahi Ordusu”, **Türk Kültürü Dergisi içinde**, 34 (758-765?)
- İnalcık, Halil (2013), “Vezir”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 43 (90-92), TDV Yayınları, İstanbul.
- İnalcık, Halil (2022), **Devlet-i Aliyye Osmanlı İmparatorluğu Üzerine Araştırmalar II**, Türkiye İş Bankası Yayınları, İstanbul.
- İpekten, Halûk (1991), “Atâî, Nev’îzâde” **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 4 (40-42), TDV Yayınları, İstanbul.
- İpşirli, Mehmet (1992), “Beylerbeyi”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 6 (69-74), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2000), “İlmiye”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 22 (141-145), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2011), “Tekâüt”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 40 (340-341), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2021), **Osmanlı İlmiyesi**, Kronik Kitap, Ahmet Yaşar (Ed.), İstanbul.
- _____ (2022), “Kazasker”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 25 (140-143), TDV Yayınları, Ankara.
- İzgi, Cevat (1997), **Osmanlı Medreselerinde İlim Riyâzi İlimler**, 1, İz Yayıncılık, İstanbul.
- Karabulut, Fatih (2015), **1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divân-ı Hümayûn Ruûs Defteri (126-243) Transkripsiyon-Değerlendirme-Dizin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karabulut, Fatih ve Seyhan, Havva Merve (Nisan 2021), “1556-1557 (H. 963-964) Tarihli Divân-ı Hümayûn Ruûs Defteri’ne Göre Beylerbeyi ve Sancakbeyi Atamaları”, **Sosyal Bilimler Dergisi içinde** 51 (648-664), Nisan 2021
- Karaca, Filiz (1998), “Hil’at”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 18 (25-27), TDV Yayınları, İstanbul.
- Karadeniz, Adem (2023), **1517 Numaralı İkinci Ruûs Defteri (H-1056/M-1646-1647) (Tahlil ve Metin)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kenanoğlu, M. Macit (2013), “Zimmî”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 44 (438-440), TDV Yayınları, İstanbul.

- Kılıçarslan, Yasemin (1993), “Cebeci”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 7 (182-183), TDV Yayınları, İstanbul.
- Kır, Anıl (2019), **Kamil Kepeci 217 Numaralı Ruus Defteri (Metin-Değerlendirme, s. 101-202)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kırandı, Efna (2022), **Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemi 1484 numaralı Ruûs Defterinin transkripsiyon ve değerlendirmesi (s. 1-104)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kızılay, Gülşah (2022), **Kamil Kepeci 270 Numaralı Ruûs Defteri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Koçak, Turgay (2023), **Osmanlı Ordusu Geri Hizmet Birlikleri’nde Teşkilat ve Dönüşüm: Cebeci Ocağı**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kolip, Esra (2022), **1527 numaralı Ruûs Defteri (1062-1065/1652-1655) tahlil ve metin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köksal, Emre (2020), **Bâb-ı Âsafî Ruûs Kalemi Defterlerinden 1526 Numaralı Ruûs Defteri, s. 272-405, (1064-1065/1654-1655), Transkripsiyon ve Değerlendirme**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köprülü, Orhan F. (1993), “Çavuş”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 8 (236-238), TDV Yayınları, İstanbul.
- Köse, Feyza Betül (2023), “Tarih Araştırmalarında Prosopografi Yaklaşımı”, **Mevzu - Sosyal Bilimler Dergisi içinde**, 10 (425-459),
- Köse, Ömer Faruk (2023), **Osmanlı Devleti’nde Taşra Müftüleri (1550-1700)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Fatih Sultan Mehmed Vakıf Üniversitesi – Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.
- _____ (2023), “Ruus Defterlerine Göre XVII. Yüzyılda Taşra Müftülerinin Görev Yaptığı Medreseler”, **FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi (FSMIAD) içinde**, 22 (81-118), İstanbul.
- Kunt, İ. Metin (1974), “Ethnic-Regional (Cins) Solidarity in the Seventeenth-Century Ottoman Establishment”, **International Journal of Middle East Studies içinde**, 5(3) (233-239), Cambridge University Press.
- Kunt, İ. Metin (1978), **Sancaktan Eyâlete 1550-1560 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi**, Boğaziçi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- _____ (1998), “Siyasal Tarih (1600-1789)”, Sina Akşin (Yayın Yönetmeni), **Türkiye Tarihi 3 Osmanlı Devleti 1600-1908, içinde** (11-68), Cem Yayınevi, Ankara.

- Küçükkaşçı, Mustafa Sabri (2022), “Kâtip”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 25 (49-52), TDV Yayınları, Ankara.
- Küpeli, Özer (2009), **Osmanlı-Safevi Mücadelesi (1612-1639)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ege Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kütükoğlu, Mübahat S. (1994), “Defterdar”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 9 (94-96), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2000), **XX. Asra Erişen İstanbul Medreseleri**, TTK Yayınları, Ankara.
- _____ (2018), **Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)**, TTK Yayınları, Ankara.
- Laçın, Sinem (2022), **Kamil Kepeci 275 Numaralı Defteri (Metin-Değerlendirme, s. 01-84)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mikaberidze, Alexander (2007), **Historical Dictionary of Georgia**, Scarecrow Press, Lanham.
- Na‘îmâ Mustafa Efendi (2014), **Târih-i Na‘îmâ II. Cilt**, Mehmet İpşirli (Haz.), Genişletilmiş 2. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- Nev‘izâde Atâyî (2017), **Hadâiku'l-Hakâik fî Tekmileti'ş-Şakâ'ik Nev‘izâde Atâyî'nin Şakâ'ik Zeyli**, 2, Suat Donuk (Yay. Haz.), Derya Örs (Ed.), Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı, İstanbul.
- Oğuz, Mustafa ve Akgündüz, Ahmet (1998), “Hüccet”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, 18, TDV Yayınları, İstanbul.
- Ortaylı, İlber (1994), **Hukuk ve İdare Adamı Olarak Osmanlı Devletinde Kadı**, Turhan Kitabevi, Ankara.
- Osmanlıoğlu, Serkan (2023), **Osmanlı Devleti'nde Gönüllü Askerlerden Garip Yiğitler (XVI. Yüzyıl)**, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi – Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- Ölmez, Kader (2021), **Kamil Kepeci 275 Numaralı Ruûs Defteri (Metin-Değerlendirme, s.171-331)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Önkal, Ahmet ve Bozkurt, Nebi (1993), “Cami”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 7 (46-56), TDV Yayınları, İstanbul.
- Özcan, Abdülkadir (1991), “Atmacacıbaşı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 4 (82), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (1992), “Bostancı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 6 (308-309), TDV Yayınları, İstanbul.

- _____ (1993), “Çakırcıbaşı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 8 (189-190), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (1994), “Doğancı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 9 (487-489), TDV Yayınları İstanbul.
- _____ (1996), “Gurebâ Bölükleri”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 14 (201-202), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (1999), “İstabl”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 19 (203-206), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2001), “Kapıcı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 24 (345-347), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2009), “Sekban”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 36 (326-328), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2010), “Şahincibaşı” **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 38 (277-278), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2010), “Şikâr Ağaları”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 39 (161-162), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2012), “Ulûfeciyân”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 42 (126-127), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2019), “Saksoncuası”, **TDV İslâm Ansiklopedisi**, Gözden Geçirilmiş 3. Basım, *içinde*, Ek-2 (451-452), TDV Yayınları, Ankara.
- Özcan, Nuri (2003), “Mehter”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 28 (545-549), TDV Yayınları, Ankara.
- Öztürk, Said (2001), “Kassâm”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 24 (579-582), TDV Yayınları, İstanbul.
- Pakalın, Mehmet Zeki (1971), **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü I**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- _____ (1972?), **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü II**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- _____ (1972), **Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü III**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul.
- Polat, Sema (2023), **276 Numaralı Ruus Defteri (1108/1696-1697) (Metin ve Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Rayfield, Donald (2012), **Edge of Empires A History of Georgia**, Reaktion Books, Padstow.

- Sakaoglu, Necdet (2015), **Bu Mülkün Sultanları**, Alfa Yayınları, İstanbul.
- Savun, Hakan (2019), **Kamil Kepeci 217 Numaralı Ruus Defteri (Metin-Değerlendirme, s. 1-100)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Saydam, Abdullah (2014), **Osmanlı Medeniyet Tarihi**, 1. Baskı, Kitabevi Yayınları, İstanbul.
- Sertoğlu, Midhat (1986), **Osmanlı Târih Lûgatı**, Düzeltilmiş ve İlaveli 2. Baskı, Enderun Kitabevi, İstanbul.
- Solak, İbrahim (2021), “Osmanlı Devletinde Taşra Teşkilatı”, Tufan Gündüz (Ed.), **Osmanlı Teşkilat El Kitabı**, 7. Baskı içinde (83-117), Grafiker Yayınları, Ankara.
- Soyer, Emel (2007), **XVII. yy. Osmanlı Divan Bürokrasisi’ndeki Değişimlerin Bir Örneği Olarak Mühimme Defterleri**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Soysal, Umut (2020), “Devlet Arşivleri Başkanlığı, Osmanlı Arşivi’nde Tasnifi Tamamlanan Yeni Defterler Üzerine Bir Değerlendirme Yeni Defterler/Yeni Ufuklar”, **Hazine-i Evrak Arşiv ve Tarih Araştırmaları Dergisi içinde**, 2(2) (213-224), İstanbul.
- Sümer, Faruk (1976), **Safevî Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü**, Güven Matbaası, Ankara.
- Şahin, İlhan (1999), “XV. ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Taşra Teşkilâtının Özellikleri”, **XV. ve XVI. Asırları Türk Asrı Yapan Değerler içinde**, (123-134), Ensar Neşriyat, İstanbul.
- _____ (2013), “Yiğitbaşı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 43 (549-550), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2019), “Sancak”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 36 (97-99), TDV Yayınları, İstanbul.
- Şenlik, Songül (2014), **232 Numaralı Ruus Defteri (Metin-Değerlendirme)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- _____ (2023), “232 Numaralı Defter Örneğinde Harp Tarihi Araştırmalarında Ordu Ruûs Defterlerinin Önemi Üzerine Bir Deneme (XVI. Yüzyıl)”, **Harp Tarihi Dergisi içinde** 7 (39-69), İstanbul.
- T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü (2017), **Başbakanlık Osmanlı Arşivi Rehberi**, İstanbul.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Bâb-ı Âsâfi Ruûs Kalemî Defterleri, nr. 1484.

- Taneri, Aydın (1993), “Çaşnigir”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 8 (232), TDV Yayınları, İstanbul.
- Tanman, M. Baha (2009), “Sivâsî Tekkesi”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 37 (287-288), TDV Yayınları, İstanbul.
- Tarım Ertuğ, Zeynep (2007), “Peyk”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 34 (263-264), TDV Yayınları, İstanbul.
- Tok, Özen (2021), “Osmanlı Askeri Teşkilatı”, Tufan Gündüz (Ed.), **Osmanlı Teşkilat Tarihi El Kitabı**, 7. Baskı içinde (119-216), Grafiker Yayınevi, Ankara.
- Turan, Şerafettin (1963), “Osmanlı Teşkilâtında Hassa Mimarları”, **Tarih Araştırmaları Dergisi içinde**, 1 (159-202), Ankara.
- _____ (2009), “Silâhdar”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 37 (191-193), TDV Yayınları, İstanbul.
- _____ (2020), “Mimarbaşı”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 30 (90-91), TDV Yayınları, Ankara.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı (2020), **Kaynaklarıyla Osmanlı Coğrafyası ve Yer Adları Sözlüğü**, Ali Coşkun vd. (Haz.), İstanbul.
- Uçkun, Abdulkadir (2022), **A.RSK 1529 Numaralı Ruus Defteri (s.1-160), Transkripsiyon-Değerlendirme**, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Uludağ, Süleyman (2002), “Kuddise Sırruh”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 26 (314) TDV Yayınları, Ankara.
- Uluçay, M. Çağatay (2011), **Padişahların Kadınları ve Kızları**, Ötüken Neşriyat, İstanbul.
- Uluskan, Murat (1998), **Divân-ı Hümayûn Çavuşbaşılığı (XVI.-XVII. Yüzyıllar)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Unan, Fahri (2008), “Sahn-ı Seman”, **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 35 (532-534), TDV Yayınları, İstanbul.
- URL, “Rûd”, Kubbealtı Lugatı (t.y.), <https://lugatim.com/s/rud> (08.05.2024)
- _____, “Musile-Musıla”, Kubbealtı Lugatı (t.y.), <http://lugatim.com/s/Musile> (08.05.2024)
- _____, “Prosopographical Study of Sixteenth-Century Ottoman Medical Elite” (t.y.), <https://globalmiddleages.org/project/prosopographical-study-sixteenth-century-ottoman-medical-elite> (19.07.2024)
- Uzunçarşılı, İsmail Hakkı (1988), **Osmanlı Devlet Teşkilatından Kapıkulu Ocakları I**, TTK Yayınları, Ankara.

- _____ (1988), **Osmanlı Devlet Teşkilâtından Kapıkulu Ocakları II**, TTK Yayınları, Ankara.
- _____ (2011), **Osmanlı Tarihi III. Cilt 1. Kısım**, 8. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- _____ (2011), **Osmanlı Tarihi III. Cilt II. Kısım**, 7. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- _____ (2014), **Osmanlı Devletinin Saray Teşkilâtı**, 4. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- _____ (2020), **Osmanlı Devleti'nin Merkez ve Bahriye Teşkilâtı**, 4. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- _____ (2022), **Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı**, 5. Baskı, TTK Yayınları, Ankara.
- Ülküsal, Müstecib (1980), **Kırım Türk Tatarları (Dünü-Bugünü-Yarını)**, Baha Matbaası, İstanbul.
- Ünsal, Coşkun (2003), **Osmanlı Askerî Teşkilatında Kapıkulu Süvarileri (XVI-XVII. Yüzyıllar)**, Marmara Üniversitesi-Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul.
- Üzüm, İlyas (2022), "Kızılbaş", **TDV İslâm Ansiklopedisi içinde**, 25 (546-557), TDV Yayınları, Ankara.
- Yakut, Esra (2005), **Şeyhülislamlık: Yenileşme Döneminde Devlet ve Din**, Kitap Yayınevi, İstanbul.
- Yancı, Ülkü (Haziran 2020), "1576 Numaralı Defter Örneğinde Ruûs Defterlerinin Vakıf Atamaları Açısından Önemi", **Vakıflar Dergisi içinde**, 53 (47-66), Vakıflar Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Yeşilbaş, Tayfun (2019), **2 Numaralı Mühime Defteri (963/1555) Değerlendirme – Transkripsiyon (S. 1-102)**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yılmaz, Aysun, (2020), **271 Numaralı Ruûs Defteri (1069-1071/1659-1660) Tahlil ve Metin**, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gümüşhane Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yörük, Doğan (2021), "Serdar Satırcı Mehmed Paşa'nın Vaç Seferi Ruûsları", **Üç Kıtta - Bir Tarihçi Prof. Dr. İlhan Şahin Armağanı içinde** (241-262), Osmangazi Belediyesi Yayınları, Bursa

EKLER

Ek 1: Defterin Bilgi Formu

T.C. BAŞKANLIK OSMANLI ARŞİVİ (BOA) ©

T.C.
Cumhurbaşkanlığı
Devlet Arşivleri
Başkanlığı

Osmanlı Arşivi
DEFTER BİLGİ FORMU

BDA-17-FR-10

20-09-2019

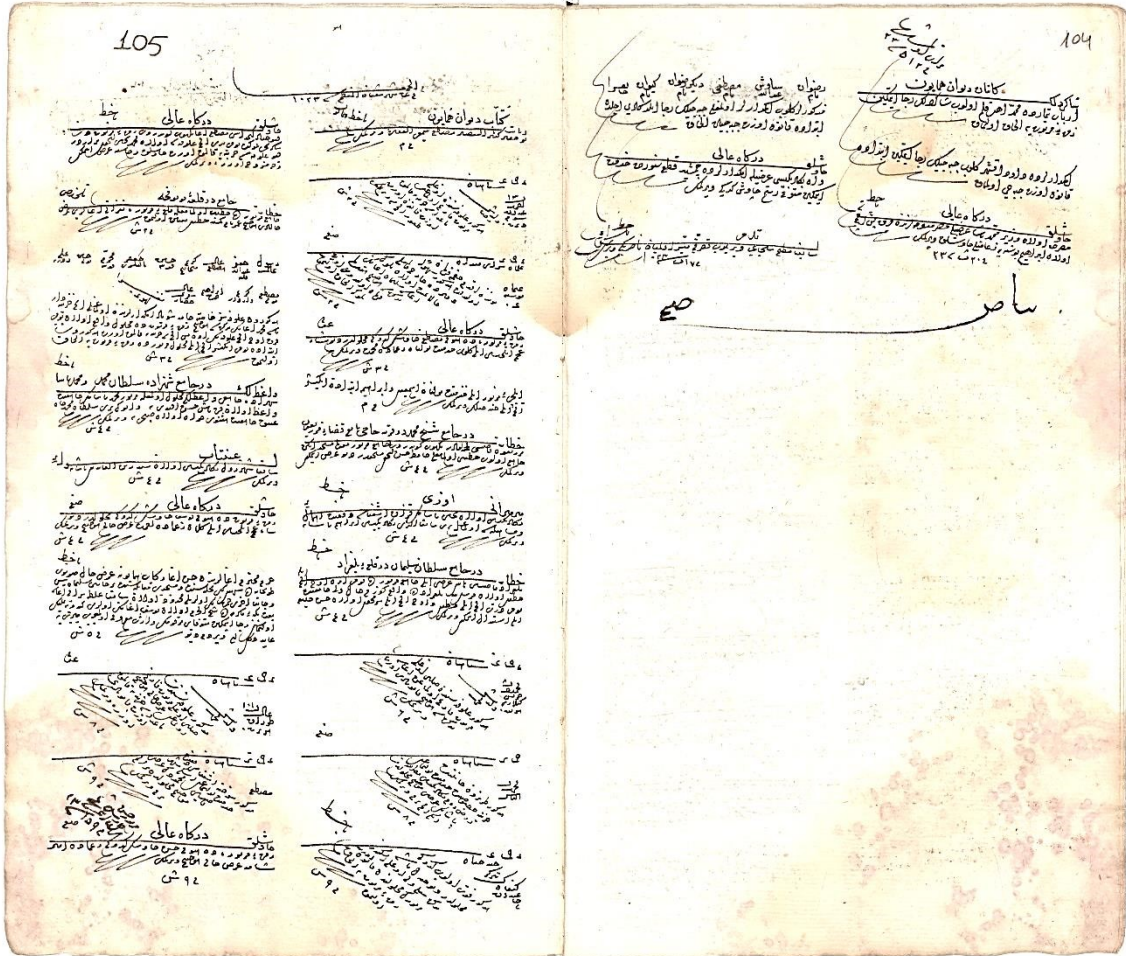
KOD:	SIRA NU:	ORJİNAL NU:
A.{RSK.d...}	1484	
Bab-ı Asafi/Ruus Kalemi/Ruus Kalemi Defterleri		
BAŞLANGIÇ TARİHİ:	BİTİŞ TARİHİ:	
1020.C.1	1026.S.2	
☒ Ciltli ☐ Ciltsiz ☐ Ebrulu ☒ Ebrusuz	EBADI: 18 x 29	
NUMARALAMA USULÜ ☐ Varak Usulü ☒ Sayfa Usulü	TOPLAM SAYFA/VARAK SAYISI : 196 /	
Numaralı Boş Sayfalar : 0 Numarasız Boş Sayfalar a) Başta: b) Sonda:		
1-4, 193-196		
Mükerrer Sayfa Numaraları:		
Ekler:		
AÇIKLAMA:		

Kamera:

Operator:

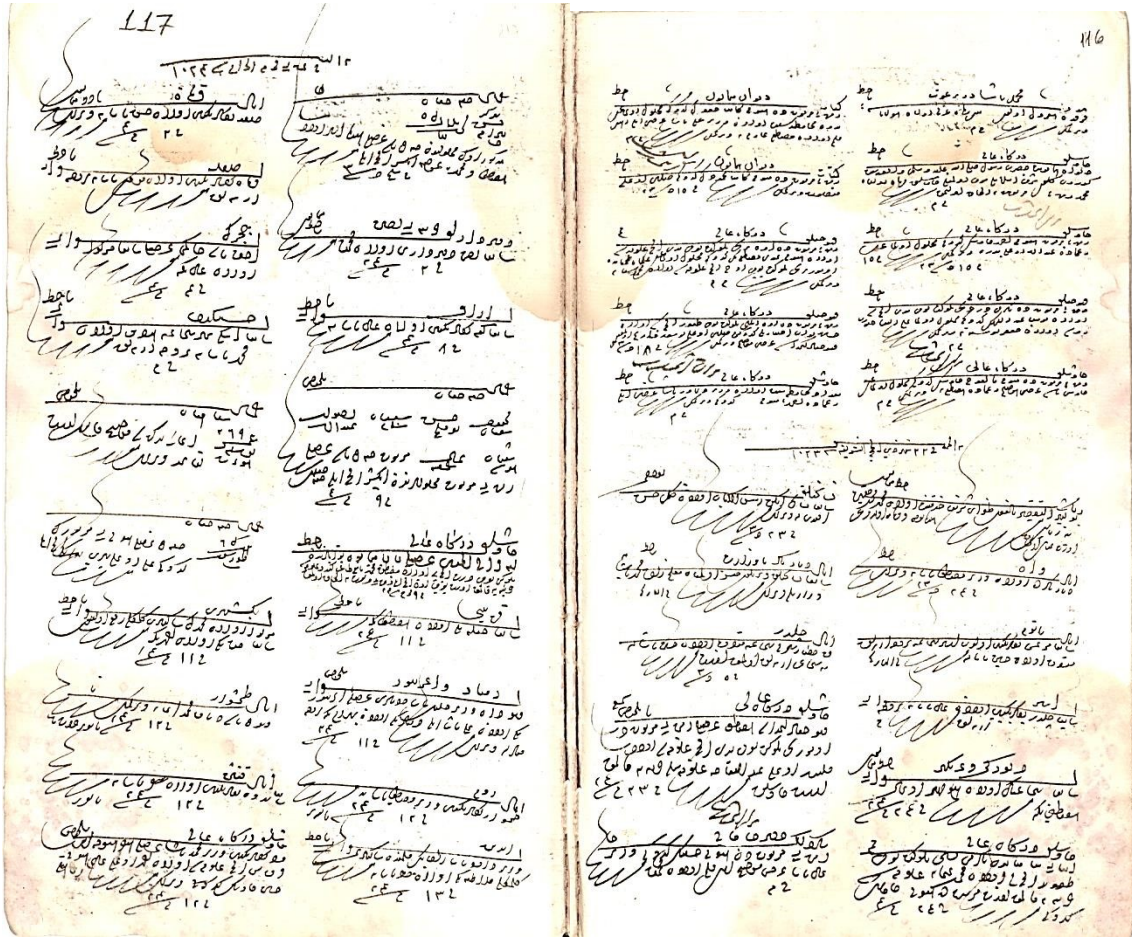
Ek 2: Defterin 104 ve 105. Sayfalarında Yer Alan Kayıtlar

T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ (2004) ©

A. {RSK.d.01484

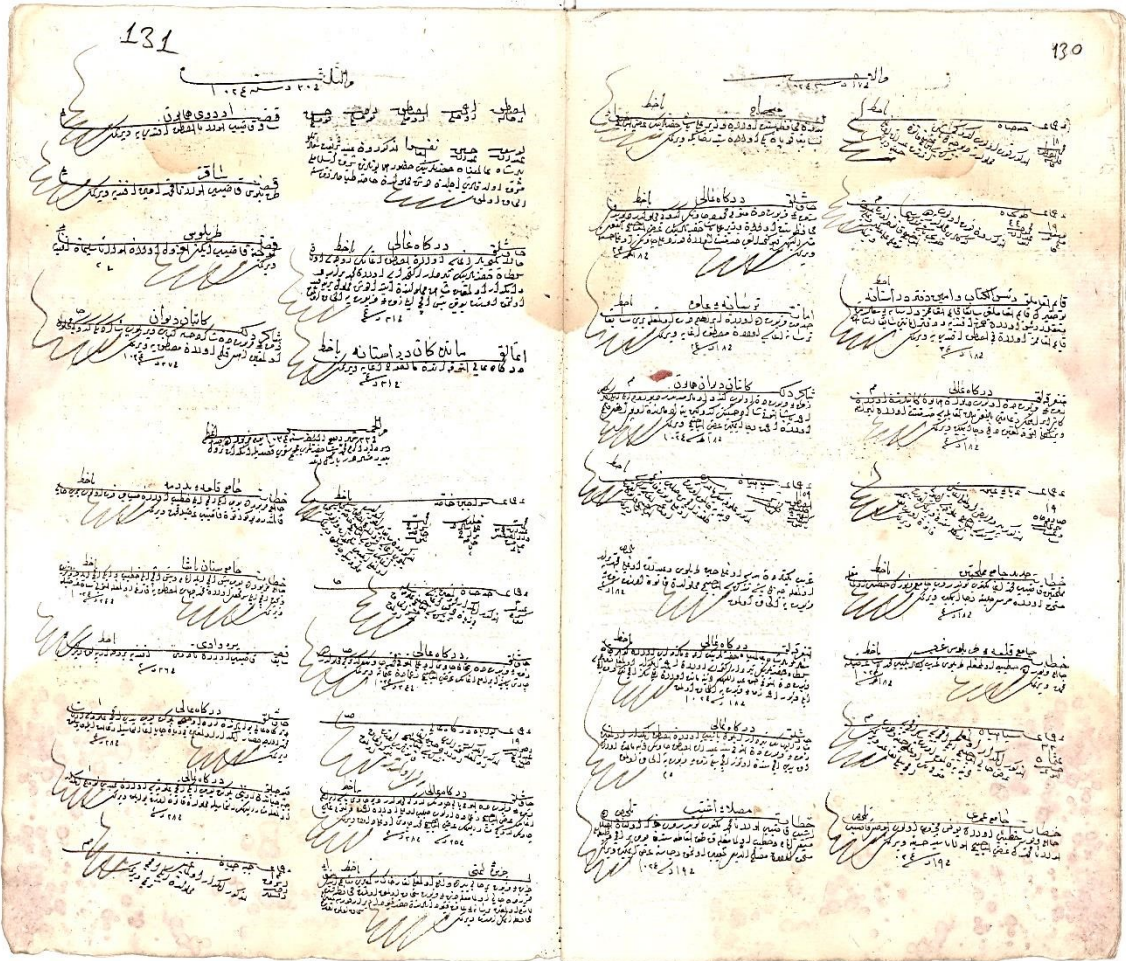
Ek 3: Defterin 116 ve 117. Sayfasında Yer Alan Kayıtlar

A. {RSK.d.01484

Ek 4: Defterin 130 ve 131. Sayfasında Yer Alan Kayıtlar

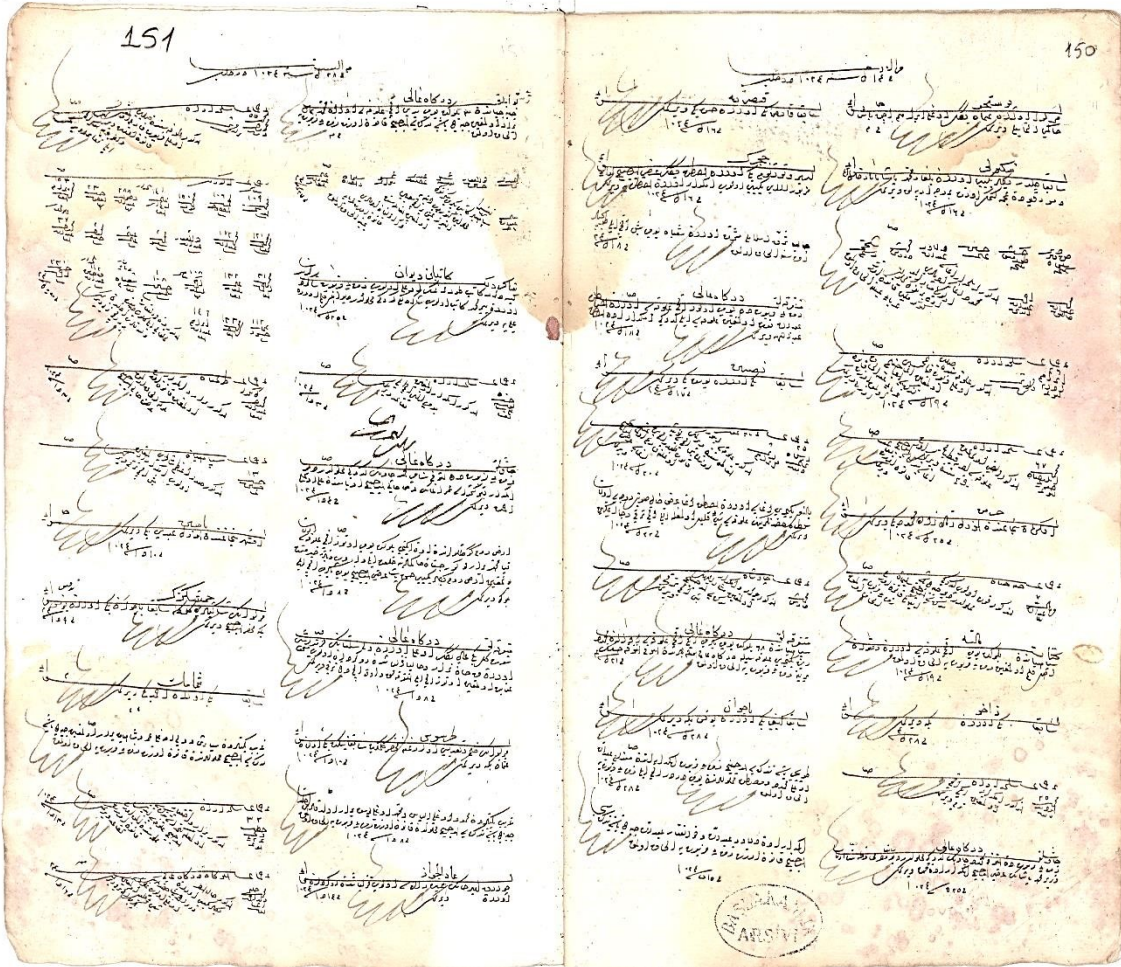
T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ (2004) 6

A.[RSK.d.01484

Ek 5: Defterin 150 ve 151. Sayfalarında Yer Alan Kayıtlar

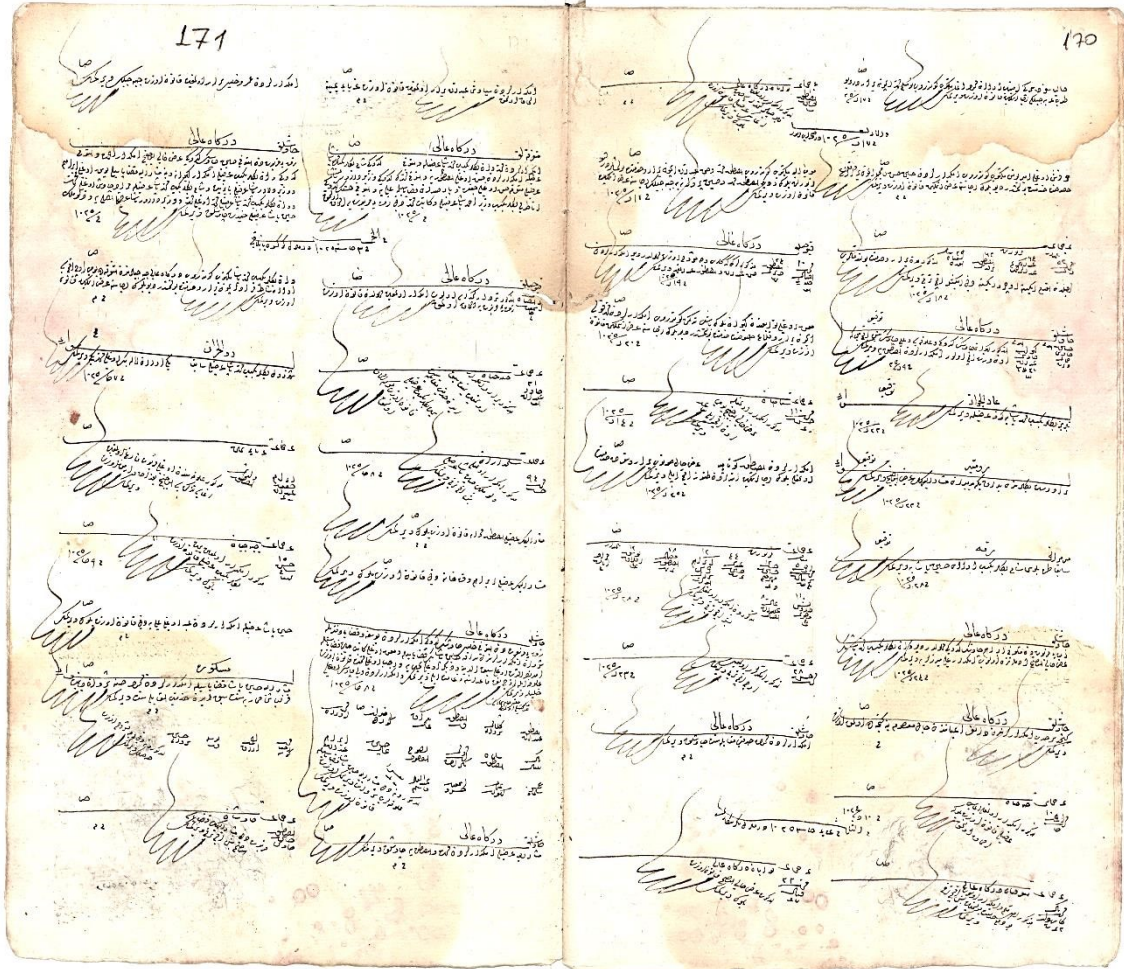
T.C. BAŞKANLIK ÖZGÜN ARŞİVİ (2009) 0

A.İRSK.d.01484

Ek 6: Defterin 170 ve 171. Sayfalarında Yer Alan Kayıtlar

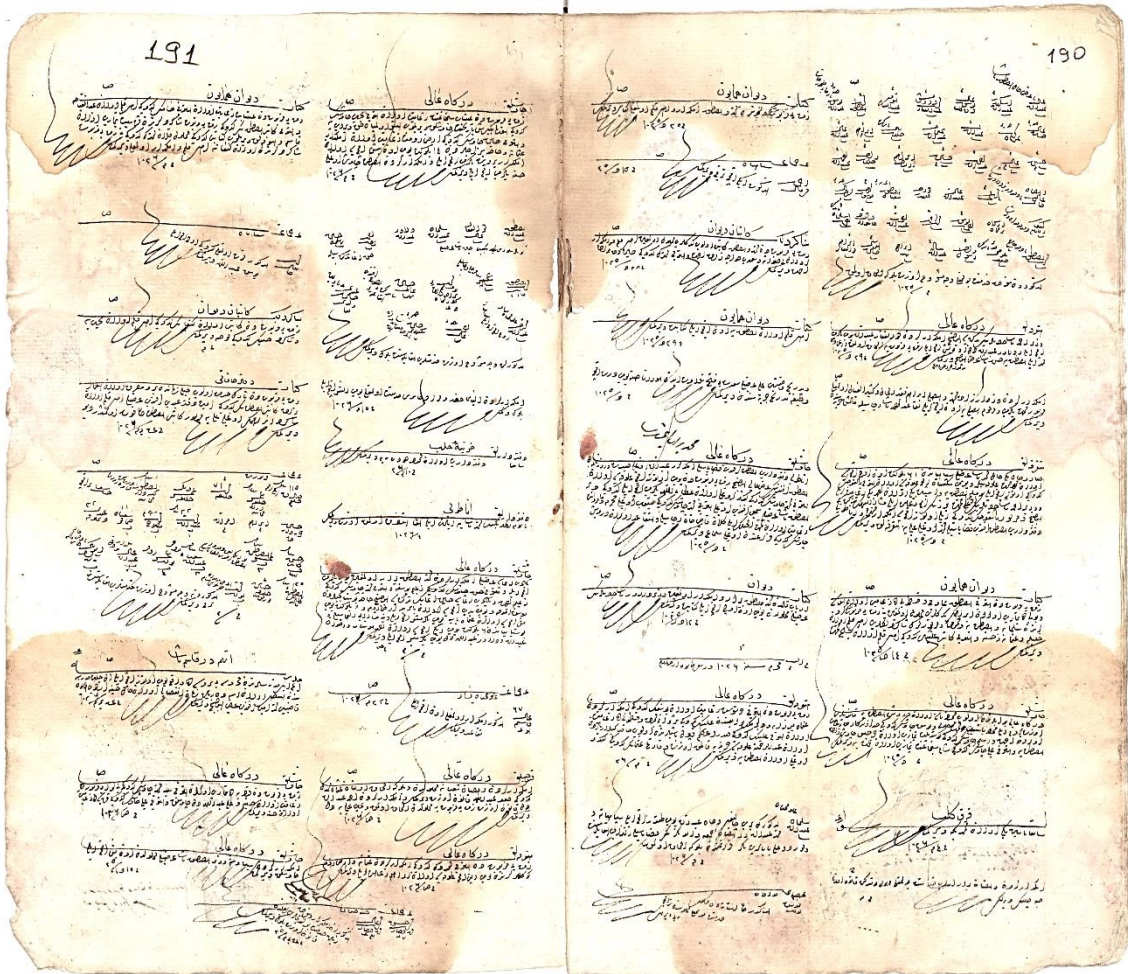
T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ (2009) 6

A.[RSK.d.01484

Ek 7: Defterin 190 ve 191. Sayfalarında Yer Alan Kayıtlar

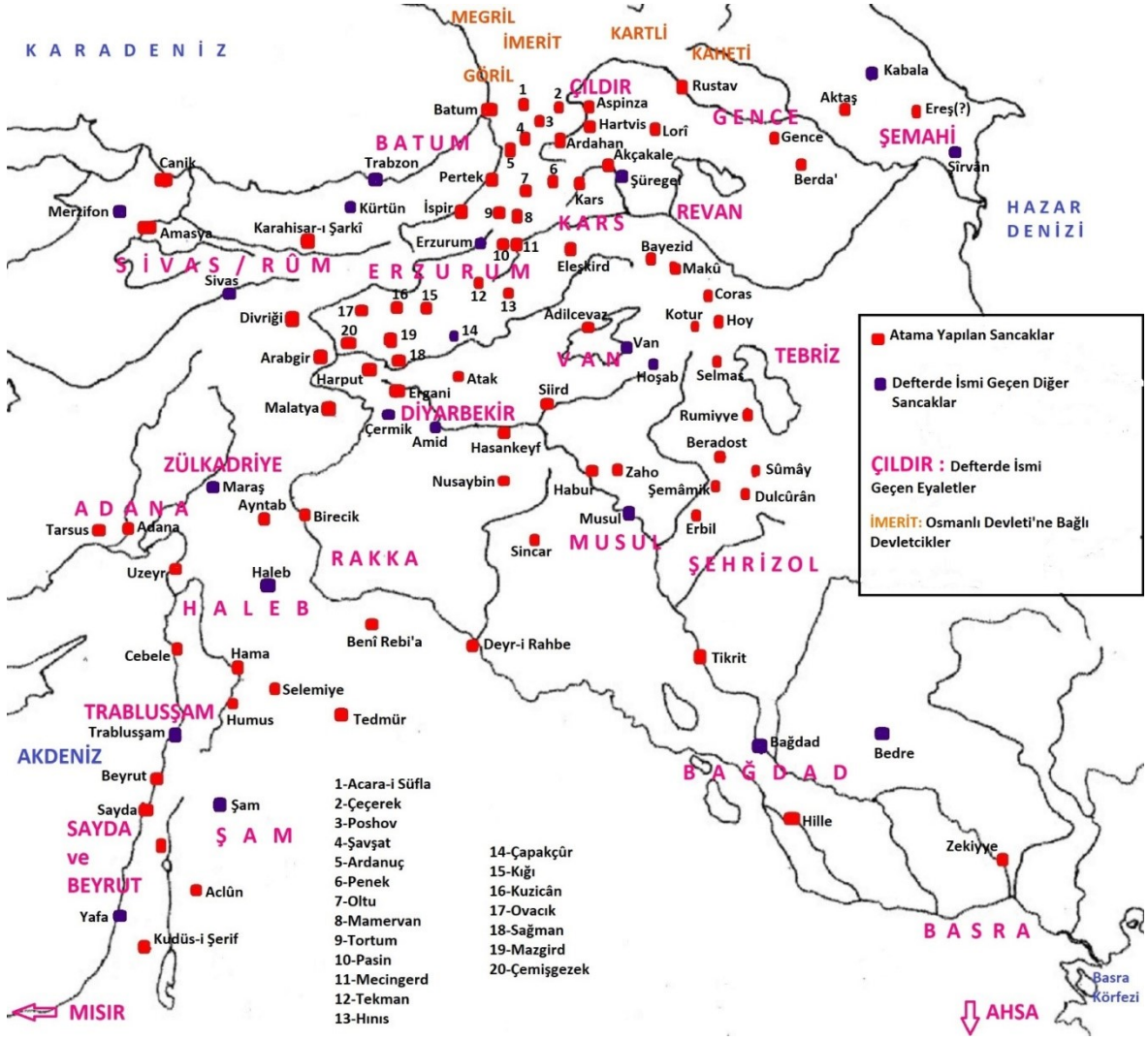
T.C. BAŞBAKANLIK OSMANLI ARŞİVİ (2014) ©

A.[RSK.d.01484

HARİTALAR

Harita 1: Defterde Atama Yapılan Eyalet ve Sancaklar (Anadolu – Ortadoğu)

Harita 2: Defterde Atama Yapılan Eyalet ve Sancaklar (Rumeli - Anadolu)

İSİMLER LİSTESİ

Defterde Geçen Hanedan Mensuplarının İsimleri

Ahmed Beğ (III. Murad'ın kızı Ayşe Sultân oğlu Mahmud Beğ'in oğlu-Kastamonu Beği)

Ayşe Sultân (I. Ahmed'in kızı)

Ayşe Sultân (III. Murad'ın kızı)

Gevherhan Sultân (I. Ahmed'in kızı)

Hâcî Gevherhan Sultân (II. Selim'in kızı)

Hümaşah Sultân (III. Murad'ın kızı)

Mahmud Beğ (Ayşe Sultân oğlu)

Rukiye Sultân (III. Murad'ın kızı)

Sultân Ahmed Hân

Şah Sultân (II. Selim'in kızı ya da Hümaşah Sultan'ın kısa adı olabilir)

Yeniçeri Ağası Mustafa Ağa'nın zevcesi (Hatice) Sultân (III. Mehmed'in kızı)

Defterde Geçen Seyfiye Sınıfı Mensuplarının İsimleri (Sadrazam, Vezir, Beylerbeyi Sancakbeyleri)

Sadrazamlar

Nasuh Paşa (Sadrazam)

Öküz Mehmed Paşa (Sadrazam)

Beylerbeyleri

Abdullah Paşa (Önceki Basra Beylerbeyi)

Ahmed Beğ (Vezîr Mustafa Paşa'nın oğlu)

Ahmed Paşa (Rumeli Beylerbeyi)

Ali Paşa (Çıldır Beylerbeyi)

Ali Paşa (Önceki Basra Beylerbeyi)

Ali Paşa (Önceki Kefe Beylerbeyi)

Ali Paşa (Önceki Tunus Beylerbeyi)

Arslan Paşa (Önceki Bosna Beylerbeyi)

Bekir Paşa (Önceki Musul Beylerbeyi)

Bulgar Mehmed Paşa (Önceki Çıldır Beylerbeyi)

Cafer Paşa (Yemen Beylerbeyi)

Delü Melik Hüseyin Paşa (Şemahı Beylerbeyi)

Derviş Paşa (Önceki Çıldır Beylerbeyi-Revan Beylerbeyi)

Hâcî Mustafa Paşa (Önceki Van Beylerbeyi)

Hasan Bey (Önceki Sivas Beylerbeyi Osman Paşa'nın oğlu-Sivas Beylerbeyi)

Hasan Paşa (Erzurum Beylerbeyi)

Hasan Paşa (Önceki Bosna Beylerbeyi)
Hasan Paşa (Önceki boş Beylerbeyi)
Hasan Paşa (Önceki Safed Beylerbeyi-Karaman Beylerbeyi)
Hasan Paşa (Sayda ve Beyrut Beylerbeyi-Karaman Beylerbeyi)
Hürrem Paşa (Önceki Rakka Beylerbeyi)
Hüseyin Paşa (Çıldır Beylerbeyi)
Hüseyin Paşa (Önceki Ahsa/Lahsâ Beylerbeyi)
Hüseyin Paşa (Önceki Maraş Beylerbeyi, Batum Beylerbeyi-Rum Beylerbeyi)
Hüseyin Paşa (Önceki Trablusşam Beylerbeyi-Rakka Beylerbeyi)
Hüseyin Paşa (Rum Beylerbeyi)
İbrahim Paşa (Önceki Bosna Beylerbeyi)
İbrahim Paşa (Önceki Eğri Beylerbeyi-Özi Beylerbeyi)
İbrahim Paşa (Önceki Kanije Beylerbeyi)
İskender Paşa (Önceki Bosna Beylerbeyi-Eğri Beylerbeyi)
Kapudan Vezîr Halil Paşa
Karakaş Mehmed Paşa (Önceki Rum Beylerbeyi-Haleb Beylerbeyi)
Kayış Mehmed Paşa (Şehrizol Beğlerbeğisi)
Kurd Ahmed Paşa (Önceki Van Beylerbeyi)
Mehmed Bey (Gazze Sancakbeyi-Haleb Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Kanije Beylerbeyi-Rum Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Karaman Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Kars Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Mısır Beylerbeyi-Şehrizol Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Musul Beylerbeyi-Basra Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Rakka Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Van Beylerbeyi-Batum Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Önceki Zülkadriye Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Şam Beylerbeyi)
Mehmed Paşa (Trablusgarp Beylerbeyi)
Murtaza Paşa (Önceki Habeş Beylerbeyi)
Musa Paşa (Önceki Karaman Beylerbeyi-Sayda ve Beyrut Beylerbeyi)
Mustafa Paşa (Önceki Silistre Beylerbeyi-Gence Beylerbeyi)
Mümin Paşa (Önceki Karaman Beylerbeyi)
Nasrullah Paşa (Erzurum Beylerbeyi)
Osman Paşa (Önceki Sivas Beylerbeyi)
Osman Paşa (Rakka Beylerbeyi)
Ömer Paşa (Anadolu Beylerbeyi)
Ömer Paşa (Batum Beylerbeyi)
Sefer Paşa (Önceki Budun Beylerbeyi-Kanije Beylerbeyi)

Silahdar (boş) Ağa (Şam Beylerbeyi)
Tavil Ahmed Paşa (Musul Beylerbeyi)
Tekelü Mehmed Paşa (Önceki Anadolu Beylerbeyi-Diyarbakır Beylerbeyi-Aynı anda Van, Musul ve Basra Beylerbeyi)
Vezîr Ahmed Paşa (Anadolu Beylerbeyi)
Vezîr Ahmed Paşa (Mısır Beylerbeyi)
Vezîr Ali Paşa (Budun Beylerbeyi)
Vezîr Ali Paşa (Kıbrıs Beylerbeyi)
Vezîr Dilaver Paşa (Diyarbakır Beylerbeyi)
Vezîr Mehmed Paşa (Mısır Beylerbeyi)
Vezîr Mustafa Paşa (Bağdad Beylerbeyi)
Vezîr Mustafa Paşa (Önceki Tımışvar Beylerbeyi-Rum Beylerbeyi)
Vezîr Mustafa Paşa (Önceki Van Beylerbeyi-Diyarbakır Beylerbeyi)
Vezîr Sinan Paşa
Yahya Paşa (Özi Beylerbeyi)
Yunus Paşa (Önceki boş Beylerbeyi)
Yusuf Paşa (Maraş Beylerbeyi)
Yusuf Paşa (Önceki Çıldır Beylerbeyi-Kars Beylerbeyi)
Zeynel Abidin Paşa (Şehrizol Beylerbeyi)
Zülfikar Paşa (Önceki Karaman Beylerbeyi)

Sancakbeyleri

Abbas Beğ (Önceki Divriği Beyi-Siird)
Abdi Beğ (Önceki Siverek Beyi-Habur) Abdi Beğ (Pasin Beyi) Abdi Beğ (Pasin Beyi-Akşehir)
Abdullah Beğ (Keşan Beyi)
Ahmed Beğ (Aspinza Beyi)
Ahmed Beğ (Cidde Beyi-Beğşehir) Ahmed Beğ (Önceki Cidde Beyi-Bolu)
Ahmed Beğ (Önceki Çıldır Beyi-Ardanuç) Ahmed Beğ (Ardahan Beyi)
Ahmed Beğ (Önceki Üsküb Beyi-Vidin)
Ahmed Beğ (Şemamek Beyi)
Ali Beğ (Çeçerek Beyi)
Ali Beğ (Hama Beyi-Cebele)
Ali Beğ (Keşşaf Beyi-Zaho)
Ali Beğ (Önceki Alâiye Beyi-Keşşaf ma'a Bacılan)
Ali Beğ (Önceki Estergon Beyi)
Ali Beğ (Önceki İskenderiye Beyi-Üsküb)
Ali Beğ (Penek Beyi)
Ali Beğ (Safed Sancakbeyi) Ali Beğ (Safed Beyi-Sayda ve Beyrut)

Ali Beğ (Şüregel Beyi)
Arslan Beğ (Şavşad Beyi)
Bayram Beğ (Önceki Estergon Beyi-Köstendil)
Behlül Paşa (Önceki Oltı Beyi-Ardanuç)
Behram Beğ (Hille Beyi)
Bekir Beğ (Aksaray, Ergani Sancakbeyi-Birecik) Bekir Beğ (Önceki Ergani Beyi-Birecik) Bekir Beğ (Birecik Beyi-Çemişgezek)
Bekir Beğ (Önceki Yanya Beyi-Yanya)
Canik Beyi (Önceki Sivas Beylerbeyi Osman Paşa'nın oğlu)
Ceneviz Cafer Beğ (Selânik Sancakbeyi)
Dilaver Beğ (Baf Beyi)
Durmuş Beğ (Önceki Hille Beyi-Delvine)
Emîr Ahmed (Hamdan oğlu-Aclun Beyi)
Feyyazoğlu (boş) Beğ (Deyr-i Rahbe Beyi)
Gülâbi Beğ (Önceki Bozok Beyi-Üzeyir)
Hâcî Mehmed Beğ (Önceki Altunkal'a Beyi-Hartvis)
Hâcî Mehmed Beğ (Saruhan Beyi)
Hâcî Mehmed Paşa (Saruhan Beyi)
Hamdan Beğ (Aclun Beyi)
Hasan Beğ (Hıms Beyi)
Hasan Beğ (Önceki Çirmen Beyi-Vize Beyi)
Hasan Beğ (Önceki Çirmen Sancakbeyi-Vize Sancakbeyi)
Hasan Beğ (Önceki Dukakin Beyi-Alâiye)
Hasan Beğ (Önceki Kars Beyi-Kayseri)
Hasan Beğ (Önceki Mazgird Beyi-Mazgird)
Hasan Beğ (Sayda ve Beyrut Sancakbeyi)
Hızır Beğ (Alacahisar Beyi-Peçuy'a)
Hızır Beğ (Önceki Aspinza Beyi-Aspinza)
Hızır Paşa (Malatya Beyi-Aydın)
Hüdaverdi Beğ (Önceki Körtük Beyi-Mecingerd)
Hüseyin Beğ (Hüdavendigar Beyi)
Hüseyin Beğ (Kiğı Sancakbeyi, Hüdavendigar Sancakbeyi)
Hüseyin Beğ (Önceki Ardanuç Beyi-Çemişgezek)
Hüseyin Beğ (Önceki Delvine Beyi-Sultanönü)
Hüseyin Beğ (Önceki Kars Beyi-Kayseri) Ayıntab
Hüseyin Beğ (Sincar Beyi)
Hüsrev Beğ (Önceki Girne Beyi-Hırsofi)
İbrahim Beğ (Ankara Beyi)
İbrahim Beğ (Cizre Beyi-Ardanuç)

İbrahim Beğ (Çemişgezek Beyi-Harput'a)
İbrahim Beğ (Önceki Mecingerd Beyi-Poshov)
Kelali Beğ (Üzeyir Beyi-Kırşehir)
Kurd Beğ (Önceki Aspinza Beyi-Aspinza)
Lal Cafer Beğ (Önceki Sakız Beyi-Mezistre)
Macar Beğ (Sis Beyi-Kars)
Mahmud Beğ (Çirmen Sancakbeyi)
Mahmud Beğ (Önceki Mohaç Beyi-Modova)
Mahmud Beğ (Pasin Beyi-Tekman)
Mehmed Beğ (Beğşehir Beyi)
Mehmed Beğ (Dulcuran Beyi)
Mehmed Beğ (Gazze Sancakbeyi-Haleb Beylerbeyi)
Mehmed Beğ (İçel Beyi-Zaho)
Mehmed Beğ (Niğde Sancakbeyi-Kefe Beylerbeyi)
Mehmed Beğ (Önceki Adilcevaz Beyi-Habur)
Mehmed Beğ (Önceki Alâiye Beyi-İçel)
Mehmed Beğ (Önceki Arabgir Beyi-Kiğı)
Mehmed Beğ (Önceki Avlonya Beyi-Delvine)
Mehmed Beğ (Önceki Çemişgezek Beyi-Matah)
Mehmed Beğ (Önceki Hasankeyf Beyi-Tikrit)
Mehmed Beğ (Önceki İçel Beyi-İçel)
Mehmed Beğ (Önceki Karlılı Beyi-İnebahtı)
Mehmed Beğ (Önceki Kengırı Beyi-Pasin)
Mehmed Beğ (Önceki Niğde Beyi-İçel)
Mehmed Beğ (Önceki Pasin Beyi-Kırkkilise)
Mehmed Beğ (Önceki Pasin Beyi-Pasin)
Mehmed Beğ (Önceki Pojega Beyi-İstonli Belgrad)
Mehmed Beğ (Segedin Beyi)
Memi Beğ (Menteşe Beyi-Tunus arpalığı)
Mihailoğlu Hüseyin Beğ (Kırkkilise Beyi)
Mihaloğlu Ali Beğ (Segedin)
Mustafa Beğ (Ayıntab Beyi)
Mustafa Beğ (İskender Paşa'nın oğlu-Gence Sancakbeyi)
Mustafa Beğ (İspir ve Tortum Beyi)
Mustafa Beğ (Kırşehir Beyi)
Mustafa Beğ (Limason Beyi-Selânik)
Mustafa Beğ (Mefakirin Beyi)
Mustafa Beğ (Önceki Aclun Beyi-Ayıntab)
Mustafa Beğ (Önceki Eleşkird Beyi-Çeçerek Beyi)

Mustafa Beğ (Önceki Eleşkird Beyi-Çeçerek)
Mustafa Beğ (Önceki Habur Beyi-Nusaybin)
Mustafa Beğ (Önceki Sığla Beyi-Karesi)
Mustafa Beğ (Peçuy Beyi-Alacahisar'a)
Mustafa Beğ (Zaho Beyi-Keşşaf)
Mustafa Paşa (Önceki Köstendil Beyi-Aydın)
Nesimi Beğ (Balis ve Benirebia Beyi-Birecik)
Nogay Bey (Hüdavendigâr Beyi-Kiğı)
Osman Beğ (Niğbolu Beyi-Yanya)
Osman Beğ (Önceki Çanat Beyi-Simontorna)
Osman Beğ (Önceki Karahisar Beyi-İlbasan)
Osman Beğ (Önceki Niğde Beyi-Tarsus)
Osman Beğ (Önceki Pasin Beyi)
Ömer Beğ (Amasya Beyi)
Ömer Beğ (Önceki Adilcevaz Beyi-Arabgir)
Ömer Beğ (Önceki İnebahtı Beyi-İskenderiye)
Ömer Beğ (Solnok Beyi-Zaçesne)
Ramazan Beğ (Önceki Canik Beyi-Divriği)
Ramazan Beğ (Önceki Mamervan Beyi-Mamervan)
Ramazan Beğ (Önceki Tarsus Beyi-Üzeyir)
Rüstem Beğ (Pertek Beyi)
Seyyid Beğ (Önceki Pasin Beyi-Pasin)
Seyyid Han (Oltı Beyi) Sincar Beyi
Seyyid Mustafa Beğ (Önceki İrşova Beyi-Çanat)
Seyyid Rıza Beğ (Önceki Kopan Beyi-Mohaç)
Simon-zâde Mustafa Beğ (Ergani Beyi)
Sinan Beğ (Delvine Beyi)
Süleyman Beğ (Önceki Siirt Beyi-Hille)
Veli Beğ (Önceki Menteşe Beyi-Teke)
Yunus Beğ (Baalbek Beyi-Hürkuş oğlu) Emîr Yunus (Humus Beyi-Hürkuş oğlu)
Yunus Beğ (Önceki Kiğı Beyi-Bacıvan) Yunus Beğ (Önceki Bacıvan Beyi-Çemişgezek)
Yusuf Beğ (Kırkkilise Beyi-Seksar)
Yusuf Beğ (Nusaybin Beyi)
Zâ'im Emîr Ali (Benirebia Beyi)
Zeynel Beğ (Hoşab Beyi)
Zülfikar Beğ (Seksar Beyi-Kopan)
Zülfikar Paşa (Estergon Beyi-Seksar Beyi)
(boş) Beğ (İnebahtı Beyi-Midilli)

Yurtluk-Ocaklık Hükûmet Sancaklar hâkimleri isimleri

Delü Melik Hüseyin Paşa (Kabala sancağı ile Hahams karyesi yurtluk)

İbrahim Beğ (... hâkimi)

Pir Mansur Beğ (Adana hâkimi)

Zeynel Beğ (Mahmudi hâkimi)

Zıyaüddin (Bitlis hâkimi)

Gürcü Meliklikleri

Açıkbaş hâkimi Giorgi Hân

Zegem Hâkimi Tahmures Hân

Saray mensupları İsim listesi

Abdi Efendi (Defter Emini)

Abdülkadir Ağa (Harem-i Muhterem Ağası)

Ali Ağa (Mîr-i alem-i hâssa)

Çukadar İsmail Ağa (Dördüncü Kapucıbaşı)

El-Hâcc Mehmed Ağa (Hazînedârbaşı)

Fi Mustafa Efendi (Defter Emini)

Hasan Ağa (Harem Ağası)

Hüseyin Ağa (Dergâh-ı Âlî Kapıcıları Kethüdâsı)

Hüseyin Ağa (Hâssa Bostancıbaşı)

Hüseyin Ağa (Yeniçeri Ağası)

İsmail Ağa (Çakırcıbaşı)

Kâbil Ağa (Harem Ağası)

Mahmud Ağa (Sergi Emini)

Malkoç Ağa (Mande-gân Ağası)

Mehmed Ağa (Cebecibaşı)

Murad Ağa (Gümrük Emini)

Mustafa (Atmacacıbaşı)

Mustafa Ağa (Çavuşbaşı)

Mustafa Ağa (Darü's-sa'ade ağası)

Mustafa Ağa (Edirne Bostancıbaşı)

Mustafa Ağa (Et Meydanı Ağası)

Mustafa Ağa (Kapucular kethüdâsı)

Mustafa Ağa (Kapucular Kethüdâsı)

Mustafa Ağa (Mirahor-ı evvel-Yeniçeri Ağası)

Mustafa Efendi (Sergi Emini)

Osman Ağa (Bâbü's-sa'ade Ağası)

Osman Ağa (Gurebâ-yı Yesâr Ağası)

Osman Ağa (Hâssa Hazinedârbaşı)
Osman Ağa (Kapu Ağası)
Osman Ağa (Saray-1 Cedîd Ağası)
Ömer Ağa (Gurebâ-yı Yemîn Ağası)
Süleyman Ağa (Gılmân-1 Saray-1 Meydân Bölük Ağası)
Şeyh Mehmed (Şahincibaşı)

Kalemiye Sınıfı Mensuplarının (Nişâncı, Reisülküttab, Kâtib) İsimleri

Abdülbaki (Defterdârlık-1 Mâliye-i Bağdad)
Abdülbaki Paşa (Baş Defterdâr-Bosna Beylerbeyi)
Ali Efendi (Erzurum Defterdârı)
Bekir Efendi (Tuna Hazinesi Defterdârı)
Hâcî Mehmed Efendi (Bağdâd Hazine Defterdârı)
Hamza Efendi (Reisülküttab Kaim-makamı)
Hükmî Hasan Efendi (Reisülküttab-Nişâncı)
Hüseyin Efendi (Anadolu Muhasebecisi)
Hüseyin Efendi (Rumeli Timar Defterdârı)
Mahmud Efendi (Şam Hazine Defterdârı)
Mehmed Efendi (Defterdârlık-1 Mâliye-i Karaman)
Mehmed Efendi (Mısır Mâl Defterdârı-Yemen Beylerbeyliği)
Mehmed Efendi (Şıkk-1 Sâni Defterdârı)
Mustafa Efendi (Anadolu Defterdârı)
Mustafa Efendi (Defterdâr)
Mustafa Paşa (Baş Defterdâr)
Mustafa Sem'î Efendi (Reisülküttab)
Osman Efendi (Rûm Defterdârı)
Vezîr Kalender Efendi (Şıkk-1 Sâni Defterdârı)
Yahya (Defterdârlık-1 Mâliye-i Rûm)

Defterde Geçen İlmiye Sınıfı Mensuplarının (Şeyhülislâm, nakîbüleşraf, kazasker, kadı, müderris) İsimleri

Kadı İsimleri

Abdullah Efendi (Ardanuç kâdısı)
Abdullah Efendi (Önceki Belgrad kâdısı)
Abdullah Efendi (Maraş)
Abdurrahim Efendi (Özice kâdısı)
Abdülaziz Efendi (Rumeli Kazaskeri)

[Abdülğani-zâde Mehmed] Nadirî Efendi (Edirne kâdısı)
Abdülkadir Efendi (Merzifon kâdısı)
Abdülkerim Efendi (Kızılbilbel kâdısı)
Ahi-zâde Hüseyin Efendi (Önceki Anadolu Kazaskeri, İstanbul kâdısı)
Ahmed Efendi (Girne kâdısı)
Ali Efendi (Bursa kâdısı)
Ali Efendi (Dobruca(?) kâdısı)
Ali Efendi (Galata kâdısı)
Ataullah Efendi (Ruşuk kâdısı)
Azmi-zâde Mustafa Efendi (Önceki İstanbul kâdısı)
[Bî-endâm Muslihiddin] Mustafa Efendi (Yenişehir)
[Bostan-zâde] Mehmed Efendi (Önceki Anadolu Kazaskeri)
Bostan-zâde Mevlânâ Mehmed Efendi (Rumeli Kazaskeri)
[Bostan-zâde] Yahya Efendi (Önceki Edirne Kâdısı)
[Celeb Muslihiddin] Mustafa Efendi (Haleb-Kudüs-i Şerif)
Ebu'l-meyamin Mustafa Efendi (Şeyhülislam ö. 1015)
Hâcî Murtaza Efendi (Gradçaniçe kâdısı)
Helvâcî-zâde Mehmed Efendi (Kudüs-i Şerif)
[Kabasakal] Mustafa Efendi (Sakız-Ordu-yı Hümâyûn)
[Kara] Habib Efendi (Birgi)
[Kara Şeker] Şükrullah Efendi (Amid)
[Kastamonulu Kara] Süleyman Efendi (Trablus)
[Kızılcâ Hayreddin oğlu] Abdullah Efendi (Ankara ma'a Murtazaabad)
Mehmed Ağa (Memlehatayn (İzvornik-Tuzla) kâdısı)
Mehmed (Edirne kâdısı)
Mahmud Efendi (Eskişehir kâdısı)
Mehmed Efendi (Haleb)
Mehmed Efendi (İnebahtı kâdısı)
Mehmed Efendi (İştib kâdısı)
Mehmed Efendi (Musul kâdısı)
Mehmed Efendi (Niğbolu kâdısı)
Mehmed Emin Efendi (Ka'be-i Mükerrreme)
[Mehmed] Sadık Efendi (İzmir)
[Menteş-zâde-i Büzürg] Mehmed (Kayseri)
Muharrem Efendi (Konya)
Muslihiddin Efendi (Göynük(?) kâdısı)
[Musli] Mustafa Efendi (İstanbul)
[Mü'ezzin-zâde] Mehmed Efendi (Kütahya)
Nevâli-zâde Abdülhalim (Manisa)

[Nişancı Hısmı] Şah Mehmed Efendi (Erzurum)
Nuh Efendi (Mısır kâdısı)
Razi Efendi (Önceki Bursa kâdısı)
Salih Efendi (Önceki Mekke-i Mükerreme kâdısı)
Sun'î Efendi (Önceki Halep kâdısı)
Seyyid Ali b. Seyyid Bali (Maraş kâdısı)
[Seyyidî Ali-zâde] Seyyid Mehmed Efendi (Vize)
Şerif Efendi (Edirne kâdısı)
Şeyh Ahmed Efendi
Şeyh İbrahim Efendi (Abdülkadir Geylânî tekkesi halifesi)
Şeyh İbrahim Efendi oğulları Sun'ullah ve Lütfullah
Şeyh Mehmed Efendi (Önceki Medine-i Münevvere kâdısı)
Şeyh Mehmed Efendi (Akhisar kâdısı)
[Tevfikî-zâde] Mehmed Emin Efendi (Sakız)
Tokuz-zâde Şeyh Mehmed (Bağdad)
[Yokyok] Muslihiddin Efendi (Üsküdar)
Zeynel Abidin Efendi (Anadolu Kazaskeri)
Zünnun Efendi (Tire)

Müftü-Vaiz İsimleri

Çukacı-zâde Mehmed (Sultân Orhan Gâzi Medresesi Müderrisi-Selânik müftüsü)
Karabaş Hasan Efendi (Şehzâde Sultân Mehmed Câmîi Vâ'izi)
Seyyid Mehmed (Vize müftüsü-kâdısı)
Yusuf Ağa (Mekke-i Mükerreme Şeyhü'l-haremi)

Müderris İsimleri

Abdulahy Efendi [Mahdûm-ı Celîl-i Kaf-zâde (Fa'izi)] (Vâlide Sultân Medresesi Müderrisi)
Abdullah (İbrahim Paşa, Müfti Efdal-zâde Medresesi Müderrisi)
Abdullah Efendi (Fethiyye Medresesi=Mehmed Paşa Medresesi Müderrisi)
Abdulvehhab, (Hankâh Medresesi ve Sahn Medresesi Müderrisi)
Abdurrezzak Efendi (Sahn Medresesi Müderrisi)
Abdülaziz (Ali Paşa-yı Cedid Medresesi=Semiz Ali Paşa Medresesi Müderrisi)
Abdülaziz Efendi (Müfti Efdal-zâde Medresesi Müderrisi)
Abdülbaki (Mehmed Paşa Medresesi Müderrisi)
Abdülhalim (Şah Kulu, Osman Paşa Medresesi Müderrisi)
Ahi-zade Mehmed (Hâfız Ahmed Paşa Medresesi Müderrisi)
Ahmed (Câmî'ardı, Üç Şerefeli Medrese Müderrisi)
Ahmed Efendi, (Fatıma Sultân Medresesi/Sultâniyesi=Siyavuş Paşa Sultâniyesi-Medresesi Müderrisi)

Ahmed Mütevellî Efendi (İsmihan Hanım Medresesi Müderrisi)
Ahmed Efendi (İsmihan Sultân Medresesi Müderrisi)
Ahmed (Şam-ı Şerif Sultân Selim Hân Medresesi Müderrisi)
Ali Efendi (Sahn Medresesi Müderrisi)
Baki-zâde Abdurrahman (Ali Paşa-yı Atîk Medresesi müderrisi)
Dervîş Efendi (İsmihan Hanım, Sultân Medresesi=Bursa Sultâniyyesi Müderrisi)
[Dındın] Ramazan (Sultân Orhan Gazi Medresesi=Manastır ve Kütahya Kâdısı)
Ebubekir (Hankâh Medresesi Müderrisi)
el-Hâcc Ahmed (Malatya İlyas Beğ Medresesi, Ayasuluğ Yahşi Beğ Medresesi Müderrisi)
Fenâri-zâde Şeyhî (Mehmed Ağa, Soğuk Kuyu Medresesi=Piri Paşa Medresesi Müderrisi)
Feridun (Acemi/Hadım Hasan Paşa Medresesi, Papas oğlu Medresesi Müderrisi)
Habib (Murad Paşa ve Mehmed Ağa Medresesi Müderrisi)
Hâce Efendi Dâmâdı Seyfi-zâde Mustafa Efendi (Sultân Selim Hân-ı Kadîm, Süleymaniyye Müderrisi)
Hâcî Hüseyin (Bursa Ahi Çelebi, Kasımpaşa Eyyühüm Medresesi Müderrisi)
[Halebî] Ahmed Efendi (Ahmed Paşa Medresesi Müderrisi)
Hibrî Ahmed (Murad Paşa Medresesi ve Sultân Orhan Medresesi=Manastır Medresesi)
Hidayet(ullah) [Hidayet Çelebi] (Gâzi Hüdavendigâr=Kaplucu Medresesi Müderrisi)
Hüseyin (Murat Paşa-yı Atik Medresesi Müderrisi)
Hüseyin Efendi (Sultân Selim Han Medresesi Müderrisi)
İbrahim (Süleyman Şâh Gâzi, Çorlu Medresesi Müderrisi)
İvaz Efendi-zâde [Yahya] (İvaz-zâde Çelebi) (Mustafa Paşa Medresesi)
[Kabakulak-zâde] Mehmed Efendi (Ahmed Paşa Medresesi müderrisi ve Davud Paşa Medresesi Müderrisi)
Kaf-zâde Abdulhayy Efendi (Vâlîde Sultân Medresesi Müderrisi)
Kassab-zâde Mevlânâ İbrahim (Hayreddin Paşa Medresesi Müderrisi)
Kasım (Soğuk Kuyu, Gazanfer Ağa Medresesi Müderrisi)
Kefevî Hüseyin (Sahn, Sultân Bayezid Medresesi Müderrisi)
Kurd Mehmed Efendi (Mekke-i Mükerrreme Sultân Murad Medresesi Müderrisi)
[Küçük Mahmud-zâde] Abdullah (Sahn Medresesi Müderrisi)
Mahmud (Mısır Sultân Hasan Medresesi Müderrisi)
Mahmud (Mustafa Ağa Medresesi Müderrisi)
Mehmed ([Hadım] Hasan Paşa Medresesi Müderrisi)
Mehmed (Sinan Paşa Medresesi Müderrisi)
Mehmed (Şah-hûbân Medresesi Müderrisi)
Mehmed (Şahkulu Medresesi=Sinekli Medrese Müderrisi)
Mehmed Efendi (Nişancı Mehmed Paşa Medresesi Müderrisi)
Mehmed Efendi (Nişancı Paşa, Unkapanı Medresesi Müderrisi)
Mehmed Efendi (Sultân Selim Hân-ı Kadîm Medresesi Müderrisi)

Mehmed Efendi (Üsküdar Abdullah Ağa Medresesi Müderrisi)
Muhyiddin (Burgaz Mehmed Paşa, İznik Süleyman Şâh Gâzi Medresesi Müderrisi)
Musa (Gâzi Süleyman Şâh Medresesi=Süleymaniyye-i İznik=İznik Yaylakıyyesi=Yaylakıyye-i Süleymaniyye Müderrisi)
Muslihiddin Efendi, Câmi'ardı Medresesi (=Yıldırım Hanoğlu Musa Çelebi Medresesi=Emir Musa Medresesi) ve İstanbul Osman Paşa Medresesi
Mustafa (Sahn Medresesi)
Mustafa Efendi [Hasan Beğ-zâde] (Hazreti Eyyüb Medresesi=Ebî Eyyub Medresesi Müderrisi)
Mutahhar Efendi (Haseki Sultân Medresesi Müderrisi)
[Nakş-bend-zâde Mevlânâ Mehmed] (Bergos [Sokullu] Mehmed Paşa Medresesi Müderrisi)
Nevâli-zâde Ataullah (Sahn, Edirne Sultân Bayezid Hân Medresesi)
Niksari-zâde Abdulhayy (İbrahim Paşa Medresesi Müderrisi)
Nuri (Sultân Orhan Gâzi Medresesi Müderrisi)
Ömer (Gazanfer Ağa, Sahn Medresesi Müderrisi)
Râ'i-zâde Ahmed Efendi (Unkapanı, Üç Şerefelü Medrese Müderrisi)
Receb (Hasan Paşa Medresesi ve Kızıl Musluk Medresesi=Osman Şah Validesi Hadice Sultân Medresesi Müderrisi)
Rodosî Mehmed Efendi (Üç Şerefelü Medrese Müderrisi-Saray kâdısı)
Sadreddin Efendi (Çekmece Abdüsselâm Medresesi Müderrisi)
Sani, ([Boş] Medresesi Müderrisi)
Seyyid (boş) (Hızır Çelebi Medresesi Müderrisi)
Seyyid Hüseyin (Edirne Sultân Selim Medresesi)
Seyyid Kasım [Gubârî Efendi] (Sultân Süleyman Medresesi Müderrisi)
Seyyid Mehmed (Ferhad Paşa Medresesi Müderrisi)
Seyyid Mehmed (Bursa Hüsreviyye (Hüsrev Paşa) Medresesi, Şeyhülislam-ı Sabık Abdülkadir Medresesi=Kadri Efendi Medresesi Müderrisi)
Sıdkı (İsmihan Sultân Medresesi Müderrisi)
Sinan Efendi (Hâcî Hasan Medresesi Müderrisi)
Süleyman, Kestel Medresesi (Mollâ Kestel Medresesi Müderrisi)
Şemseddin [Köse Şems Efendi] (Kaplucu Medresesi Müderrisi)
Şeyh Abdülkerim Sivasî, (Mısır İskender Paşa Medresesi Müderrisi)
Yakub-zade Mahmud (Yıldırım Hân Medresesi Müderrisi)

ÖZGEÇMİŞ

İlk ve orta öğretimini Trabzon Akyazı İlköğretim Okulu'nda 2006 senesinde tamamladı. 2010 yılında Trabzon Fatih Lisesi'ni; 2014 senesinde Sivas Cumhuriyet Üniversitesi - İletişim Fakültesi, Gazetecilik Bölümü'nü bitirdi. 2016 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi - Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü'nü kazandı. 2020 yılında mezun olup yine aynı yıl Karadeniz Teknik Üniversitesi – Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı.

ÇINAR, bekar olup, İngilizce bilmektedir.